BIBLIOTECA
Centrală a „Astrel"
SIBIU
1611

P.N.C.

N. PETRA
PETRESCU

P.N.C.

1611

Donatus de Andorulis.
N. P. Petreius
S. J. 1619.

Enchiridionu,

adeca

Carte manuale

de

canóne

ale unei, sântei, sobornicesci, sî apostolesci Biserici

cu Comentare

de

Andreiu Baronu de Siagun'a,

din mil'a lui Dumnedieu Archiepiscopu alu Ardealului, sî Mitropolitu alu Românilor de Relegea ortodocsa greco-resariteana din Ungari'a sî Ardealu, Consiliariu intimu de Statu, Marele Cruceriu alu ordinelui cesaro-austriacu Leopoldinu, sí Cavaleriu alu ordinelui cesaro-austriacu alu Corónei de fieru, sî c. a.

Sabiiu,

in tipografi'a archidieccsana, 1871.

1969

91

1284

1998 2012

Nr. 1611

Dedicatu

Clerului sî poporului credintiosu din Mitropoli'a Românilor de Relegea greco-resariteana din Ungari'a sî Transilvani'a,

de Auctorulu.

Faclie picióreloru mele, sî lumina carariloru mele este Legea Ta!

Psalmu 118, v. 106.

Câtra Clerulu sî poporulu credintiosu din Mitropoli'a Românîloru de Relegea greco-resariteana din Ungari'a sî Transilvani'a,

Daru Vóue sî pace, sî binecuvântare dela Dumnedieu Tatalu, sî Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Astadi, dupa ce amu implinitu dóue-dieci sî cinci ani, de cându amu primitu asupra'mi in urm'a denumirei preainalte de Vicariu din $^{15}/_{27}$ Iuniu 1846. cârm'a bisericei nóstre din Ardealu;

astadi, cându clerulu sî poporulu nostru credintiosu din Ardealu petrece, in modu serbatorescu in sî afora de Biserici jubileulu acestoru dóue-dieci sî cinci de ani;

astadi, cându sumu eu patrunsu de insufletirea clerului sî poporului credintiosu alu Bisericei nóstre din Ardealu, ce o desvólta in dîu'a de astadi, ear eu m'amu retrasu in singuretate, petrecându cu postu sî rugaciuni;

astadi, dîcu, me insufletiesce vapai'a inimei mele, sî provóca in mine acelu doru invapaiatu, cá sa 'Ti dedicu Tie, Iubite cleru, sî poporu credintiosu alu Mitropoliei

nóstre nationale române de relegea greco-resariteana din Ungari'a sî Transilvani'a, cartea aceast'a scrisa, sî comentata de mine, sî intitulata: Enchiridionu, adeca: Carte manuale de Canóne ale unei, sântei, sobornicesci sî apostolesci Biserici, sî a Ti-o intinde cu asiá doru mare sî sinceru, precum cerbulu doresce spre isvórele apeloru, cá din trâns'a asiá sa Te recreezi in religiunea, religiositatea, sî in moralitatea Strabuniloru tei, precum cerbulu se recreéza din isvórele apeloru, pentru ca Canónele Bisericei nóstre suntu compuse cu mare intieleptiune, sî acomodate literii sî spiritului invetiaturiloru celoru vecinice ale lui Christosu, sî inainteaza folósele teoretice sî practice ale Clerului sî poporului credintiosu, câci ele cuprindu in sine invetiaturile luminatóre sî civilisatóre pentru toti timpii.

Vechimea sî clasicitatea Canóneloru Bisericei nóstre nu numai n'au pierdutu nimic'a pona astadi din insemnatatea loru intensiva sî estensiva, ci inca s'au maritu valórea loru, pentru ca scimu din opuri scientifice, ca literatii natiuniloru culte sî civilisate, fora deosebire de religiunea loru, din intreag'a Europa, le studiaza, sî le traducu acele in limbile loru cá nisce producte clasice ale crestinatâtii primitive, sî cu laude le infatisiaza posteritâtii (·).

Pre acestu adeveru cunoscutu bazându-ne, nimic'a

(·) Afora de cei 9 scriitori straini despre Canónele bisericei nóstre, pe carii i-amu espusu in opulu nostru: Compendiu de Dreptulu Canonicu din a. 1868, §-fu 360, — mai amintimu ací 1, Monumentum fidei Ecclesiae orientalis, edidit Kraestus Iulius Kimmel Ienae 1850. — 2, Constantini Harmenopuli Ma-

mai bine nu putemu face, decâtu aceea, cá noi sa ne tienemu credintiosu de aceste Canóne in afacerile sî convictiunile nóstre bisericesci, religióse, sî morale, va sa dîca, de normele acelea clasice primitive crestine, care le aflamu in ele, cá sa nu vatamâmu nici liter'a, nici spirtulu celu maretiu alu Cristianismului celui mai purificatu sî genuinu atunci cându priceperea nóstra, sedusa de lucruri lumesci, aru voí sa faca vre-o schimbare sî abatere in ele.

Sa considerâmu numai aceste optu principii din Canónele Bisericei nóstre sî adeca:

I. ca organismulu Bisericei nóstre recunósce de factori activi numai clerulu sî poporulu credintiosu egalu indreptatitu in tóte afacerile bisericesci, si nu iarta in sinulu seu nici o casta privilegiata, seau esceptionale, prin urmare nici dreptulu de patronatu; I. Corint. Capu XII, v. 14—27; Mateiu V. v. 7.—Mateiu VI, v. 12. — Luc'a XXI, v. 1. — Can. 2, I—II. —

II. ca dupa organismulu bisericei nóstre, fiii mireniloru au acela'şi dreptu de a se inaintá in treapta sacerdotale pona sî la treptele cele mai inalte ale preotiei, cá si fiii preotiloru, Can. 33, VI.

III. ca acela'si organismu alu Bisericei nóstre prescrie form'a sinodale, adecá constitutionale atâtu pentru

---

nuale Legum, sive Hexabiblos, ilustravit Gustavus Ernestus Heimbach, Lipsiae 1851. — 3. Dr. Carl Ioseph Hefele Conciliengeschichte, Freiburg in Breisgau, 1855. — Apoi scrierile S. Cirilu AEppu alu Alesandriei s'au edatu la Parisu in a. 1638, — ale lui S. Atanasiu la Parisu in a. 1698 — ale lui Vasiliu Mare la Parisu in a. 1730. —

legislatiune, câtu sî pentru administratiune a afaceriloru bisericesci, Mateiu XVIII. v. 6—7;

IV. ca nu iarta nici cea mai mica abatere unilaterale dela Canóne fora unu Sinodu ecumenicu cu voturi unanime, adeca dogme nóue, sî prin astfeliu de masura universale pentru totu clerulu sî poporulu credintiosu deobligatóre, se pastreaza sântieni'a, uniformitatea, vadi'a, sî pacea Bisericei ecumenice din launtru sî din afara, Can. 3, VI;

V. ca institutiunile canonice ale Bisericei nóstre orientale iarta pârtiloru litigante, pre lânga concesiunea Eppului eparchialu, alegerea judecatoriloru electivi spre prejudecarea sî deciderea finale a controversiei loru, dela carii apoi nu se mai póte apelá, Can. 9, VI. si Can. 16. Cartag.

VI. in privintî'a promotiunei Clerului sî a poporului credintiosu in dignitâti bisericesci sta nestramutaveru acelu maretiu principiu, ca oficiele bisericesci nu atârna dela potestatea episcopeasca, ci dela auctoritatea sî dignitatea Canóneloru; — Balsamonu in Coment. la Can. 39. Cartag.

VII. cá Episcopii sà fia de un'a sî aceeasi nationalitate cu Mitropolitulu loru, sî nimicu mai insemnatu sà nu faca fora sentinti'a lui, nici acest'a fora sentinti'a Eppiloru; Can. 34. Apostol;

VIII. cá clerulu sî poporulu credintiosu sà ceteasca bibli'a, de unde urmeaza 1) cà bibli'a trebue sà se tra-

duca in limbile popóreloru crestine; 2) ca sî cârtile rituali bisericesci trebue sà fia traduse in limbile feliuriteloru popóre; 3) ca limb'a bisericeasca are sà fia limb'a poporului respectivu; 4) cà limb'a administrativa in afaceri bisericesci la Mitropolie, Episcopie, parochie, manastire, sî la totu feliulu de Sinóde trebue sa fia asisiderea limb'a nationale a poporului, clerului, sî Archiereiloru respectivi; Can. 85. Apostol,—2, IV.—60 Laodic. — 32. Cartag; —

sà consideramu, dicu, numai aceste optu principii din Sânt'a Scriptura, sî din Canónele bisericei nóstre, sî numai de câtu ne vomu convinge, ca acele stau deasupr'a inaltimei sciintieloru sî cunoscintieloru civilisatórie de astadi.

De sî acestu adeveru s'au sustienutu nestramutatu intre fortunele sî vijeliile lumei acesteia, cá sî fanarulu luminatoriu pre malurile marii, totusi suntemu siliti a marturisi, ca aceste sî acestoru asemene principii din canónele nóstre nu suntu in intrebuintiare practica peste totu in intreag'a nóstra biserica ecumenica, din caus'a aceea simpla, ca dela Statulu celu dintâiu crestinescu din timpii fericitului intailea Imperatu crestinu, Constantinu celu mare, pona la Staturile din dîlele nóstre, s'au impedecatu punerea in lucrare a aceloru institutiuni bisericesci, câci Statele fiindu parte absolutistice, parte sî constitutionale, dar fatia cu Biseric'a, absolutistice, unde se gasesce biseric'a nóstra,—ocarmuirea bisericei astfeliu o au stramtoratu, incâtu cu dreptu se póte dîce, ca Statele acele tienu biseric'a sî afacerile ei in catusiele volniciei loru, sî ne-

dusiescu cultur'a, civilisatiunea, sî inaintarea civiloru loru crestini in viati'a bisericeasca.

Multiamita lui Dumnedieu, ca noi amu ajunsu timpulu acela ferice, cându statulu nostru la a. 1848 au stabilitu principiulu egalei indreptatîri sî alu libertâtii conscientiei pentru tóte popórele sale fora deosebire de religii, sî principiulu independintiei dela Statu alu afaceriloru bisericesci din partea competinteloru Auctoritati, sî si-au reservatu numai Suprem'a Inspectiune a Coronei.

Dupa ce amu ajunsu aceast'a epocha norocósa, Provedinti'a dumnedieeasa neau sî luminatu pe noi, cum sà ne folosimu de aceste principii umane ale Statului Patriei nóstre, sî cum acele sa le aducemu in harmonie cu Canónele Bisericei nóstre; sî asiá in urm'a urmeloru amu recastigatu la anulu 1864 mitropoli'a nósta nationale romana, sî s'au inarticulatu aceea prin Legea IX in a. 1868, sî apoi pe baz'a Canóneloru recunoscute prin acum amintî'a lege a Tierii, neamu adunatu intr'unu congresu nationalu romanu bisericescu in lun'a lui Octobre 1868, sî cu invoirea tuturoru celoru presenti la acestu Congresu amu stabilîtu potrivitu canóneloru unu Statutu organicu pentru afaceri bisericesci, scolari, sî fundationali, care Statutu apoi la a. 1869. s'au sanctionatu de câtra Locurile preainalte, sî in fine numai decâtu s'au sî pusu in lucrare in tóte partile organice ale Mitropoliei nóstre spre obscease'a multiumita.

Deci Iubite Cleru sî poporu credintiosu din Mitropoli'a nóstra romana nationala, astfeliu fiindu Canónele

Bisericei nóstre, sî Legile Patriei nóstre, precum le amu espusu mai susu, portate dupa ele, sî lumineadiate de ele, avându fric'a lui Dumnedieu, care este inceputulu intieleptiunei, sî dicându: Dómne! Faclie picióreloru mele, sî lumina carariloru mele este Legea Ta!

Sabiiu $\frac{23 \text{ Augustu}}{2 \text{ Septembre.}}$ 1871.

Andreiu m. p.
Archieppu sî Mitropolitu.

Sumariu.

A. Canónele Santiloru Apostoli.

1. Canónele S. Apostoli cu numerulu 85, pag. 1.

B. Canónele Sinódeloru ecumenice.

2. Canónele Sinodului I. ecumenicu cu numerulu 20. pag. 42.
3. „ „ II. „ „ „ 7. „ 54.
4. „ „ III. „ „ „ 8. „ 61.
5. „ „ IV. „ „ „ 30. „ 67.
6. „ „ V. „ fora canonu „ 88.
7. „ „ VI. „ cu numerulu 102. „ 89.
8. „ „ VII. „ „ „ 22. „ 166.

C. Canónele Sinódeloru locale.

9. Canónele Sinodului I-II localu din Constantinopole cu num. 17. pag. 188.
10. „ Sinodului localu din Bis. S. Sofii in Constantinop. cu „ 3. „ 205.
11. Canonulu Sinodului localu din Cartagen'a subt Ciprianu „ „ 1. „ 208.
12. Can. Sinod. localu din Ancira „ „ 25. „ 213.
13. „ „ „ „ Neocesaria „ „ 15. „ 224.
14. „ „ „ „ Gangra „ „ 21. „ 230.
15. „ „ „ „ Antiochi'a „ „ 25. „ 237.
16. „ „ „ „ Laodicea „ „ 60. „ 251.
17. „ „ „ „ Sardicea „ „ 20. „ 268.
18. „ „ „ „ Constantinopole „ „ 2. „ 283.
19. „ „ „ „ Cartagen'a „ „ 141. „ 284.

D. Canónele Santiloru Parinti.

pag.

20. Canónele S. Dionisiu Aeppu alu Alesandriei cu numerulu 4. . . . . 353.
21. Canónele S. Grigoriu Aeppu alu Neocesariei cu numerulu 12. . . . . 360.
22. Canónele S. Petru Aeppu alu Alesandriei cu numerulu 15. . . . . 367.
23. Epistol'a I. a S. marelui Atanasiu câtra Monachulu Amunu. . . . . 382.
24. Epistol'a II. a S. marelui Atanastu câtra Eppulu Rufinianu. . . . . 387.
25. Epistol'a III. a S. marelui Atanasiu despre cartile Santei Scripturi. . . . . 390.
26. Canónele S. Vasiliu cu numerulu 93. . . . 394.
27. Canónele S. Grigoriu din Nisa cu numerulu 8. . 457.
28. Sântulu Grigoriu Teologulu despre cârtile, care se cuvinu a se ceti. . . . . 472.
29. Sântulu Amfilochiu Eppulu Iconiei câtra Seleucu Eppu despre cârtile primite sî prescrise pentru cetire. . 474.
30. Canónele cele 18 cu intrebari sî respunsuri ale lui Timoteiu Archieppu alu Alesandriei . . . 477.
31. Cele patruspredíece Canóne ale lui Teofilu Archieppu alu Alesandriei. . . . . 483.
32. Cele cinci Canóne ale S. Cirilu Archieppu alu Alesandriei. . . . . 490.
33. Canonulu S. Genadiu Archieppu alu Constantinopolei sî alu Sinodului patriarchalu din locu câtra toti Mitropolitii, sî Papa Romei despre Simonieni. . . 496.
34. Canónele cele 35 ale lui Ioannu Postnicu sî Patriarchulu Constantinopolei. . . . . 500.
35. Epistol'a Patriarchului Tarasiu din Constantinopole câtra Pap'a Adrianu din Rom'a despre Simonie. . 542.
36. Cele 37 Canóne ale S. Niceforu Patriarchu alu Constantinopolei, ... 522.
37. Alte siapte Canóne ale Sântului Niceforu . . 530.

pag.

38. Intrebari ale unoru Monachi, carii se nevoia afora de cetate, sî respunsuri la ele dela Sinodulu din Constantinopole, fiindu Patriarchu Nicolau. . . . 531.
39. Epistol'a Sinodului III ecumenicu câtra Sinodulu partialu din Pamfili'a pentru Eustathiu Mitropolitu . 535.
40. Epistol'a I a Sinodului din Afric'a câtra Bonifatiu Pap'a Romei . . . . . 538.
41. Epistol'a II. a aceluiasi Sinodu din Afric'a câtra Celestinu Pap'a . . . . . 543.

Indicele alfabeticu

alu celoru cuprinse in aceasta carte (·).

A.

Absolutu nime nu se póte hirotoní de Eppu, ori de presbiteru, ori diaconu IV. 6. —

Acheldama se chiama loculu celu cumparatu cu bani de Iud'a 90, Vasil.

Acubite ce suntu? VI. 74. — nu este iertatu a asterne in Biserici acubite, 28 Laodic. —

Administratoriu alu Eparchiei veduvite datoriu este a staruí intr'unu anu pentru reintregirea scaunului eppescu Cartag. 82. —

Aecitiu Eppu se defaima 86. Cartag. —

Afinitatea spirituale este mai mare, decâtu cea trupeasca VI. 33 — care nu se potu luá? VI. 5. 54.

Agape ce suntu? VI. 74. — a nu le defaimá 11 Gangr. — cei chiamati la Agape sa nu'si faca parte, cá sa o duca acasa 27 Laod. — a nu face in Biserici, 28 Laod.

Aharu furu de cele sânte 4. Can. Grigor. Neocesar. —

Ajunare Duminec'a sî Sâmbat'a afora de cea mare Sâmbata se opresce 64 A. — VI. 55. — 18 Gangr. — ajunarea la dîu'a Paschei cându se se lasa? 1. Can. Dionis. —

Alegerea de Eppu se face in ori-ce locu va voí Mitropoli-

(·) Indrumare pentru intielegerea citateloru:
s. e. 1. A. va sa dica: 1-lea Canonu apostolescu;
20. I. „ „ „ : 20-lea Canonu alu Sinodului I-lea ecumenicu.
4. II. „ „ „ : 4-lea „ „ „ II-lea „
9. I—II. va sa dica: 9-lea „ „ „ intâilea—doilea din Constantinopole.

tulu. Cartag. 13. — in deobsce alegerile sa nu se faca in presenti'a ascultatoriloru 5 Laodic. — la cea a Eppului sî a presbiterului sî a diaconului nu se lasa poporulu de rându 5. Laodic. — alegerea de Eppi sa se faca prin toti Eppii din Mitropolie, seau celu putienu prin trei, sî ceia-lalti dau voturile sale in scrisu 13. Cartag. —

Alergârîle cu cai oprite. VI. 24. —

Altariu, numai prescura, vinu, untu de lemnu sî tamâie se póte aduce in Altariu. 3. A. — 44. Cartag. — nici miere seau lapte VI. 57. — in altariu a intrá nu este iertatu nimenui, fora Imparatului VI. 69. — femeiloru a intrá nu li se cuvine 44. Laod. — cele paganesci sa se desfiintieze 91. Cartag.

Amestecarea cu sor'a sea se pedepsesce cu timpulu ucigasiului 67. Vasil. — nu se lasa la biserica 75. Vasil. —

Amvonu — pre — a ceti sî a cântá, cui este iertatu? 15. Laodic. sî 14. VII. —

Antimisulu nu'si pierde sântieni'a, deaca din nesciintia se spala 1, Niceforu — 7. Apost. — 7. VII. — trebue sa fia provediutu cu mositele mucenicesci 7. VII. —

Apelatiunea cum are a se face 15, sî 16. Cartag. — 12. Antioch. — cându nu se iarta? 16. 115. Cartag. — Pap'a nu póte primí apelatii dela Afric'a pag. 538 sî 543.

Apiariu recurge la Pap'a, Epistol'a I. sî II a Sinod. din Afric'a câtra Papii Bonifatiu sî Celestinu pag. 538 sî pag. 543. —

Apostatiloru sa nu li se denege harulu sî impacaciunea 53 Cartag. —

Apotactiscii — lepadatii — cadu sub epitimie cá sî Novatianii 47 Vasil. —

Arândile suntu oprite Eppiloru, presbiteriloru sî diaconiloru IV. 3, 7. — VI. 9. — I=II. 11. — 18. Cartag. —

Arianii cum se primescu? Epist. II a S. Atanas. — cei ce se impartasiescu cu arienii, se punu sub epitimie; 1 a lui Teofilu AEppu alu Ales. —

Astrologii cine'su? 36. Laod.

Avariti'a sî avarulu se osândesce 5. Cartag.

Averi ale Domnului, averi ale seraciloru ce suntu? 40. A.

— cele ale Bisericei pentru Biserici sa se pastreze 38, 40 A. — 24 Antioch. — 34 Cartag. — cum se potu vinde ? 34 Cartag. —

Azimile cele dela evrei nu se iarta a mâncá nimerui din cleru VI. 11. —

B.

Barbatulu ortodocsu nu se póte insurá cu femee ieretica. VI. 72 — sa nu paraseasca pe muierea sea VI. 87. — de va parasí copiii sei, anatema sa fia 15. Gangr. — sa se impace cu muierea sea invrajbita 113. Cartag. — barbatulu ucigasiu de prunci 2 Vasil. — carele intrebuintiaza in manie secure asupr'a muierei sale, este ucigatoriu 8. Vasil. — carele intrebuintiaza otrava in contr'a muierei sale, ucigatoriu voluntariu este 8. Vasil. — celu preacurvariu cu o muiere despartita, nu se pune sub epitimie 21. Vasil. — celui ce au râpitu muierea, de o va luá i se iarta 22 Vasil. — celu ce ia cumnata, nu se primesce de biserica, pona nu se va desparti de ea 23. Vasil. — celu ce se tiene de muierea stricata prin elu, va suferí pedeapsa pentru stricare, dar póte sa o aiba de muiere 25 Vasil. — celu parasitu de muiere fora causa, este vrednicu de iertare 35. Vasil. — celu ce s'au insuratu cu muierea straina, seau cu logodnic'a altui'a, se lipsesce de muierea nelegiuita, sî póte luá alt'a dupa lege 37. Vasil. — care lasa muierea sea, sî ia in cas'a sea pe alt'a, este preacurvariu 77. Vasil. —

Bataï'a se opresce 27. A. — 5. Antioch. — I—II. 9.

Bestialistulu se pedepsesce in 15 ani, 63. Vasil. —

Bigamia, bigamii nu potu functioná 17, 18, 19. A. — VI. 3, 26. — Vasil. 12, 27. — deaca se insóra scade din treapta 1. Neoces. —

Biserica — in — a mâncá nu se iarta VI. 74. — nici a locuí VI. 97. — nici a pune dobitocu in trâns'a fora mare nevoie VI. 88. — cârnuri acolo nu se potu fierbe VI. 99. — trebue sa aiba mosite de Mucenici VII. 7. — sa nu se despretiuiasca 5. Gangr. — numai preotulu póte functioná in trâns'a 6. Gangr. — a o defaimá anatema 20. Gangr. — iereticiloru nu se iarta a intrá in Biserici 6. Laodic. — sa nu se cetéasca in biserica psalmi privati sî cârti anticanonice ci numai cele canonice ale testamen-

tului vechiu sî nou 59. Laod. — in biserica nime sa nu se ospeteze 49. Cartag. —

Bogatulu din foru, care s'aru gasí vrednicu de Eppie trebue sa treaca prin tóte gradurile chiamârii sacerdotali 10. Sardic. —

Bolnavii se boteaza, cându voru cere ei botezulu 52. Cartag. — se comunica, sî dupa ce au mancatu 9. Niceforu. —

Bonifatiu — lui — Pap'a — arata Sinodulu din Afric'a, ca nu-i compete a primí apelatie dela Apiariu din Afric'a, pag. 538.

Botezulu nu'lu póte administrá valide iereticulu Can. 1. alu Sin. loc. din Cartagen'a de sub Ciprianu. — 46, A. — nu se repetiesce 47. A. — cu trei afundâri are a se face 50. A. — la botezu nu se cade a primí pe nime dupa dóue Septamâni a Patrudiecimei 45. Laod. — se póte dá numai celoru ce au invetiatu credintia 46. Laod. — carii in boala au primitu botezulu, acei'a trebue sa invetie credinti'a 47 Laod. — dupa botezu se face ungerea cu s. miru 48. Laod. — celoru morti nu li se póte dá 25. Cartag. — Botezatii cei mici de Donatisti cum se socotescu? 66. Cartag. — cum de ortodocsi 121. Cartag.

Brachiulu civilu cându sî cum se cere 31. A. sî 5. Antioch.

Brumaliele se oprescu VI. 62. —

Bun'a-vestire, de se va intamplá in Joi'a ori Vinerea mare, se face deslegare de pesce. 5. Niceforu. —

C.

Calcatoriulu de juramântu se pedepsesce in 10 ani 64. 82. Vasil. —

Calendele se oprescu VI. 62.

Calugerulu sa nu paraseasca manastirea sea, nici sa petreaca in orasie IV. 4. — de 17 ani se póte calugerí cine-va VI. 40. — celu escesivu cum se pedepsesce VI. 41. — se primesce in calugarie cu ori-ce gresiala VI. 43, — nu póte dormí in monastirea de monachine VI. 47. — in graba nu se face I—II. 5. — nu póte avea nimic'a alu seu I—II. 6. — sa nu se inaltie peste cei ce nu fecioresc 10. Gangr. — celu neinfrânatu se pedepsesce cá curvariulu 19. Vasil. — celu ce vrea sa se faca calugeru, trebuie sa mearga la Manastire 41, VI. — calugerulu curvariu 12. a lui Ioanu Postn. sî Patriarchu. —

Camatări'a în deobsce se opresce I. 17. — VI. 10. — se iarta, de o va dá la seraci 14. Vasiliu.

Canónele recepte dela biserica VI. 2. — 1. Cartag. — 2. Cartag. — Canónele spre ce scopu s'au datu? 51. Vasil. —

Canonici, carii suntu? sî care este dependinti'a loru fatia cu Eppulu eparchialu 6. Antioch. — cum se pedepsescu pentru fornicatiune 6. Vasiliu — fornicatiunea loru nu se privesce de matrimoniu 6. Vasil. —

Cantâretiulu se póte insurá 26. A. —

Cantâretiului nu-i este iertatu a se jucá in cârti 43. A. — nu póte functioná in cetate straina IV. 13. — sotie de alta religiune nu póte luá IV. 14. — deaca va comite cu calugaritia adulteriu VI. 4. — in cantârî sa nu intrebuintieze strigări VI. 75 — nu póte purtá orariu 23. Laod. — nu i se iarta a intrá in cârcima 24. Laod. —

Cantârile sa se faca cu voce domóla VI. 75. —

Capel'a — în — numai cu concediulu Eppului póte slují preotulu VI. 31. — VI. 59. — I—II. 12. —

Cârcima, acolo a mâncá clericului nu i se iarta, ci numai in mare necesitate 54. A. — cârcima a tiené nu se iarta nici unui clericu VI. 9. — a nu asiediá in curtile bisericeloru VI. 76. — a intrá in cârcima nu se iarta preotului, diaconului, clericului, cetitoriului, cantâretiului, nici vre-unui servitoriu bisericescu 24. Laod.

Cârnuri in biserica nu se potu fierbe VI. 99. — presbiterii sî diaconii, carii se abtienu de cârnuri, sî nu le manânca, sî se ingretiosiadia sî de verdetiuri fierte cu carne, inceata dela functiunarea loru 14. Ancir'a. — sa nu se osândeasca celu ce manânca carne in timpulu dulcelui 2. Gangr.

Carte de recomendatiune trebue sa aiba celu ce calatoresce 33. A. — ce cârti sa se cetéasca in biserica 59. Laod. — care cârti se cade a le ceti 60. Laod. —

Cârtile iereticiloru nu este iertatu a se cetí in biserica 60. A. — cârti de cetitu pentru preoti sî mireni 85. A. — Cârtile testamentului vechiu sî nou, ori câtu sa fia de vechi, sî rupte, nu se potu vinde, ci trebue ingropate intr'unu locu necalcatu VI. 68. — cârti batjocoritóre de s. icóne trebue adunate sî predate Archiereiloru spre nimicire VII. 9. — fora cârti canonice sâ

nu calatorcasca preotulu, nici clericulu 41. Laod. — cârtile testamentului vechiu sî nou sa se cetească in, sî afora de biserica 32. Cartag. — care suntu canonice, sî care suntu apogrife? Epistol'a III a S. Atanas. — Grigor. teolog. pag. 472. — Amfilochiu pag. 474. —

Casatori'a este iertata numai cetitoriloru sî cantâretiloru, dar nu sî ipo=sî diaconiloru sî Presbiteriloru VI. 6. — cu persóne suspecte se opresce celoru ce vreau sa se inaintedie in cleru 18. A. — carele au tienutu dóue surori ori nepóta de sora nu póte fi clericu 19. A. — a dóu'a sî a trei'a se iarta 3. Neoces. —

Cataritii, sî botezulu loru 1. Vasil. —

Catecheta cine póte fi? 26. Laodic. —

Catechumenulu, deaca au pecatuitu, cum se pedepsesce 5. Neoces. — celu botezatu pentru boala de moarte, nu se face preotu, afora deaca este individu cu esemplara religiositate sî moralitate 12. Neoces. — cându se sevârsiescu rugaciuni de Eppu asupr'a catechumeniloru. 19. Laodic. — nu i se iarta a intrá in cârcima 24. Laod. — Catechumenulu impartasîndu-se ce este de facutu? 1. intrebare a lui Timoteiu pag. 477. — póte-se botezá catechumenulu indracitu? 2. intreb. a lui Timoteiu pag. 478, — póte-se impartasî cu cumineca'tura catechumenulu, celu ce au pierdutu mintile? 4. intreb. a lui Timoteiu pag. 478. — catechumenulu se boteaza, deaca spre mórte se bolnavesce 5. Cirilu Ales. —

Causele preotiesci personali au a se prejudecá de câtra preoti, dar nu sî de câtra mireni 15. Cartag. — cause criminali sî civili preotiesci 14. Cartag.

Celestienii cum invetia despre justificatiune? 124. Cartag.

Celestinu — lui — Pap'a scrie Sinodulu din Afric'a, ca nu-i compete dreptulu a primí apelatii din Afric'a pag. 543.

Celibatulu se osandesce, Titu cap I. v. 5, 6, vedi presbiterulu.

Centuriatu Eppu se sorocesce la Sinodu 96. Cartag. —

Cetitoriulu se póte insurá 26. A. —

Cetitoriului nu-i este iertatu a se jocá in cârti 43. A. — nu póte functioná in cetate straina IV. 13. — muiere de alta religiune nu póte luá IV. 13. — de va comite cu calugaritia adul-

teriu VI. 4. — nu póte purtá orariu 23 Laod. — nu i se iarta a intrá in cârcima 24. Laod. — sa se casatoreasca, ori sa marturiseasca infrânare 19. Cartag. — nu se inchina poporului 22. Cartag. — carele odata au cetitu in biserica, sa nu se detiena pentru clericatulu altei biserici 98. Cartag. — Cum se pedepsesce, deaca cu logodnic'a sea se impreuna inainte de nunta? 69 Vasil. —

Chrism'a se da dupa botezu 48. Laod. — se compune sî se face de Eppu, sî cându se face? 6. Cartag. —

Christosu — de — celu ce se leapada, are a plânge in tóta viati'a sea, sî numai la ór'a mortii se póte cumineca 73. Vasil. — de se pocaiesce de sevârsîtu unui'a cá acest'a, i se póte scurtá epitimi'a 74. Vasil. —

Cipru e independinte de Antiochi'a III. 8. — VI. 39. —

Circuitori se asiadia in sate mici 57. Laod. —

Cirilu Patriarch. Alesandriei Eppiloru din Livi'a sî Pentapolu le da invetiatura, de a se ingrigí pentru lucruri bisericesci sî monastiresci 4 a lui Cirilu din Ales. —

Clericulu se depune, deaca se róga cu altu clericu depusu 11. A. — se depune a dóu'a óra deaca fiindu depusu se duce in alta cetate fora scrisóre recomendatore, sî acolo se primesce 12. A. — nu póte fi chizesiu 20. A. — de se va mutilá, se depune 23. A. — deaca se va aflá in cârcima mancându 54. A. — deaca ocaresce pe Eppulu seu 55 A. — deaca pe presbiteru ori diaconu va ocârí 56. A. — deaca va batjocorí pe celu schiopu, surdu ori orbu 57. A. — clericulu aflatu in adulteriu nu se face preotu 61. A. — celu ce se lépada de numele lui Christosu, lepadatu sa fia, eara de se va lepadá de numele de clericu, se depune 62. A. — postindu Dumineo'a seau Sâmbat'a, afora de un'a, se depune 64. A. — deaca in vre-o gâlceava prin lovitura aru omorí pe cine-va, se depune, 66. A. — de nu va posti sântulu marele postu, seau Miercurea sî Vinerea, se depune 69. A. — de va serbá cu jidovi s. Pasci, se depune 70. A. — de va luá din biserica ceara ori untu de lemnu, se segregeadia 72. A. — cârti vrednice de cetitu 85. A. — inainte de diaconie are sa se esaminedie I. 8. — Clericii sa nu se mute din cetâti in cetâti. IV. 5. — nu potu intrá in óste IV. 7. — clericulu avându

judecata cu altu clericu, sa nu lase pe Eppulu seu IV. 9. — muiere de alta religie nu póte luá IV. 13. — sa remâna credintiosu, unde s'au rânduitu in parochie IV. 20. — care póte incusá pe Eppulu seu IV. 21. — nu li este iertatu a instrainá din averea Eppului reposatu IV. 22. — nu i se iarta a tiené cârcima VI. 9. — nu este iertatu a parasí pe Eppulu seu VI. 17. — celu emigratu pentru persecutiune are a se reintórce la loculu destinatiunei sale VI. 18. — i se opresce joculu cârtiloru VI. 50. — nici a se desfatá la spectacule, la venaturi, sî saltatiuni VI. 51. — nu se cuvine a se scaldá cu mireni VI. 77. — in trei Septamâni lipsindu-se din biserica se pedepsesce VI. 80. — nu se póte santi, deaca soti'a lui este adultera 8. Neoces. — nu potu slují in biserici din cetate 13. Neoces. — nu se potu scaldá cu muieri 30. Laod. — fora cârti canonice sa nu calatoreasca 41. Laod. — sa nu calatoreasca fora concediulu Eppului seu 42. Laod. — nu i se cuvine a prívi la nunti nisce spectacole, ci a se indepartá pona n'au venitu acolo musicantii 54. Laod. — sa nu faca colecte, spre a face ospetiuri 55. Laod. — depusu de alu seu Eppu nu se póte primí de Eppu strainu 13. Sardic. — sa nu se osândeasca cu graba 14. Sardic. — curatu sa fia 3. Cartag. — cadiendu in controversie criminale seau civile sa nu alerge la iurisdictiuni politice 14. Cartag. — nu-i este iertatu a luá camata pentru bani 20. Cartag. — sa nu testeze celoru neortodocsi nimic'a 30. Cartag. — sa se apere la ori-ce imputatiune intr'unu anu, câci apoi nu li se iarta 87. Cartag. — celu neimpartasîtu in Afric'a nu se póte impartasî nici in transmaritime pârti 116. Cartag. — celu ce se jura, nu se primesce la hirotonia 10. Vasil. care au pecatuitu de mórte, nu póte fi preotu 32. Vasil. —

Conjuratiunea se opresce 31, 55. A. — IV, 18. — VI. 34. Cartag. 10, 62. —

Consciulu de pecatele altui'a se pedepsesce cá sî facatoriulu de pecate 71. Vasil. —

Consensulu parintiloru se cere la casatori'a fiiloru sî fiiceloru loru 40 sî 44. Vasil. —

Copilulu de siapte ani impartasîndu-se, ce sa se faca cu elu? 1. intreb. a lui Timoteiu pag. 477. — murindu nebotezatu 24. a

lui Ioanu Postn. Patriarch. — din concubinatu póte fi preotu 8. Niceforu. —

Credinti'a sa o invetie cei ce vreau sa se luminedie adeca sa se botedie VI. 78.

Cresconiu Eppu se sorocesce 85. Cartag. —

Crestiniloru nu li este iertatu a aduce alte prinóse la altariu, decâtu prescura, vinu, untu de lemnu, tamâie sî lumini de ceara. 3. A. — Ei suntu datori a remané in biserica pona la finitulu servitiului dumnedieescu 9. A. — Celu ce cu escomunicatulu se róga intr'o casa, se segregeadia 10. A. — mutilându-se trei ani se segregeadia 24. A. — deaca s'au lepadatu de muierea sea, sî au luatu alta 40. A. — de se va vadí adulteriu nu póte fi preotu 61. A. — de va loví pe cine-va de mórte, se segregeadia 66. A. — de va tiené pe logodit'a fecióra cu sil'a la sine, se segregeadia, sî nu-i este lui iertatu a luá pe alt'a 67. A. — de nu va postí marele postu, sî Miercurea sî Vinerea, se segregeadia 69. A. — de va serbá Pascile cu jidovi, se segregeadia 70. A. — de va duce in Sinagog'a evreiloru prinóse, se segregeadia 71. A. — de va luá din biserica ceara ori untu de lemnu se segregeadia 72. A. — sa nu'si insusiasca siesi spre intrebuintiare vasu sântitu de auru, de argintu, seau perdele 73. A. — de are duchu necuratu nu se primesce in cleru 79. A. — neofitu nu se inainteadia numai decâtu in cleru 80. A. — de va ocarí pe Imperatulu seau pe alti Stapanitori, se pedepsesce 84. A. — care cârti sa ceteasca? 85. A. — cându potu incusá pe Eppulu loru? IV. 21. — sa nu'si dee lui'si Cuminecatur'a VI. 58. — Sa nu faca cu contrariulu familiaritate VI. 60. — sa nu dee pe sine fermecatoriloru VI. 61. — nu-i este iertatu a cuvântá publicu in biserica VI. 64. — in trei Septemâni lipsindu-se din biserica se pedepsesce VI. 80. — cum sa se apropie de s. cuminecatura? VI. 101. — nu li este iertatu a bate seau a inchide pe Eppu Sin. I. Cons. din Bis. S. Sofii Can. 3. — cei scadiuti din ortodocsie pe timpulu góneloru se lasa la s. cuminecatura 3. Ancir'a. — nu li se iarta a merge la ingropatorele, seau martiriele ereticiloru spre rugaciune sî vindecare 9. Laodic. — fiii sî fiicele loru sa nu se casatoreasca cu fetie ieretice 10. Laodic. — nu li se iarta a iudaisi, sî Sâmbat'a a o petrece in otiu 29 Laodic. —

sa nu se incuscredie cu iereticulu 31. Laod. — sa nu primeasca binecuvântârile ereticiloru, câci acele suntu maledictiuni 32. Laod. — a nu parasí martiriele lui Christosu 34 Laod. — ingeru sa nu se numeasca 35. Laod. — crestinulu sa nu primeasca dela ieretici trimiterile serbatoresci 37. Laod. — sa nu primeasca azima dela evrei 38. Laod. — a nu face cu pagâni serbatori 39. Laod. — sa nu faca colecte, spre a se ospetá 55. Laod. — in captivitate cadiutu, sî cá atare au gonitu pe contrarii sei crestini, se oprescu 8. Can. Grigor. Neocesar. — celu ce au navalitu asupr'a caseloru straine, sa nu se invredniceasca nici de ascultare 9. Can. Grigor. Neocesar. — cadiutu in sclavie, dar n'au documentatu ortodocsi'a sea pentru frica, i pune inainte smochinulu celu neroditoriu 3. Can. Petru alu Alesandriei — celui desnadajduitu sî nepocaitu, sî cu pelea neschimbavera a Etiopului, i se dîce, cá sî celuia-laltu, smochinu, sa nu se mai faca din tine trupu 4. Can. Petru Ales. — celu ce ocaresce pe Christosu, n'are nici unu folosu din numele crestinului 45. Vasil. — i este opritu a se opune lotriloru 55. Vasil. — póte-se cuminecá celu indracitu? 3. intrebar. a lui Timoteiu pag. 478. — celu fórte slabu sî bolnavu nu este datoriu a ajuná inainte de Pasci, 20. Intreb. a lui Timoteiu pag. 480. — celu curvariu 12. a lui Ioanu Postn. Patriarch. — care nu voiesce a luá pe concubin'a sea, se opresce dela cuminecatura 33. Niceforu. —

Crucea Domnului sa o cinstimu VI. 73. — a face pe fati'a pamântului nu este iertatu VI. 73. — facerea Crucii dupa ce traditiune este? 91. Vasil. —

Cuminecatur'a pentru bani se opresce VI. 23. — mortiloru nu se póte dá VI. 83. — cum trebue a se apropiá la s. cuminetura VI. 101. — Eppulu trebue sa se comunice cu toti preotii sî diaconii dela s. liturgie 8. A. — a o primi dela preotulu insuratu, nime sa nu se indoiasca 4. Gangr. — toti crestinii suntu datori a se cuminecá 2. Antioch. — celoru morti nu li se póte dá 25. Cartag. —

Cumnatii nu potu luá cumnatele sale 76. Vasil. — 15 a lui Ioanu Postn. sî Patriarch.

Curadiu s'au departatu dela Cuminecatura, câci facea gâlcevi 14 a lui Teofilu Alesand. —

Curgerea de nópte involuntaria nu se socotesce de pecatu 4 C. Dionis. — Epistol. I a m. Atanasiu.

Curvariulu se pedepsesce patru ani cu oprire 22 Vasil — óri sà se desparta, ori sà recunósca pedeaps'a curviei, 27. Vasil—

Curvia ce este? 26 Vasil — se pedepsesce cu siapte ani 59 Vasil — cu serv'a sea, 14 a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. — cu cumnat'a sea 15 a lui Ioanu Postn. sî Patriar. — cu sócr'a sea 16 totu-acolo, cu partea barbateasca 18 totu-acolo. —

D.

Defensori, ce suntu? se ceru dela Imperati 83 Cartag. — pentru a defende lucrurile bisericesci 107 Cartag.

Defloratoriulu trebue sà iee pe ceea ce o au defloratu 67. A.—

Depusulu — cu — clericu nu este iertatu a se rugá 11 A. — se taia dela biserica, deaca va indrazni a functioná 28. A.—

Desiertaciunile se pedepsescu cu pedepse medicinalu 21. VI. —

Diaconichonu se numea scevofilachionu, adeca Camar'a de vase 21 Laodic. — 12. Niceforu.—

Diaconis'a trebue sà fia de 40 ani IV. 15. — nui este ei iertatu a se casatori IV. 16. — se pedepsesce, de se marita dupa pagâni 44 Vasil. —

Diaconulu se hirotonesce de unu Eppu 2. A. — Diaconulu se depune, deaca aduce in altariu alte prinóse decâtu prescura sî vinu. 3. A. — Diaconulu sà nu leapede pe soti'a sea, câci se depune 5 A. — sà nu iee asuprasi lucruri lumesci, câci se depune 6. A. — sà nu serbedie Pascile cu evrei, câci se depune 7. A.— datoriu este a se cumínecá 8. A. — nui este iertatu a parasi parochi'a sea 15. A. — celu de dóua ori insuratu nu póte fi diaconu 17 A. — celu depusu pe dreptu, cutediandu a sluji, se taia de totu dela biserica 28 A. — fora cartea de recomendatie nu se primesce 33 A. — sà nu sevarsiasca nimicu fora scirea Eppului 39 A. — nici a se jucá in cârti 42 A. — nici a se rugá cu ieretici 45 A. — nici a se indepartá de cârnuri sî vinu 51, 53. A.— datoriu este a da clericului seracu cele trebuintióse 59 A. — de

va mâncá sânge ori carne de dobitocu omorâtu de fiara, se depune 63 A— de nu va posti postulu mare, Miercurea si Vinerea, ci Duminec'a si Sâmbat'a afora de cea mare, se depune 64, 69, A. — de aru primi a dóu'a hirotonie, se depune 68. A. — de va posti cu iudei, sî de va duce in Sinagog'a Evreiloru prinóse se depune 70, 71 A. — deaca va luá din biserica ceara ori untu de lemnu, se segregeadia 72 A. — asisiderea de va luá vasu sântitu, seau perdele din biserica spre a lui intrebuintiare 73 A. — vatamatu la ochi si la picióre se póte inaintá 77 A. — orbu sî surdu fiindu nu, 78 A. — neofitulu nu se primesce 80 A. — sà nu se dee in lucruri lumesci 81 A. — nu póte purtá dregatori'a sacerdotale sî militare 83. A. — ce cârti sà ceteasca 85 A. — veduvu sà nu aiba muiere impreunalocuitóre I. 3. —nu póte cuminecá pe preotu I. 18 — nu póte luá in arenda averi straine IV. 3. — absolutu nu se hirotonesce IV. 6. — nu potu intrá in oste IV. 7· — sà nu alerge la stapânitori mireni pentru beneficii IV. 12. — sà remâna credintiosu in parochie, unde s'au randuitu IV. 20 — cându potu incusá pe Eppulu loru IV. 21 — de va comite cu calugatia adulteriu VI. 4 — nu potu siedé inaintea presbiteriloru VI. 7. — sà nu fia camatarnicu VI. 10 — neinsorati nu se facu VI. 13 — de 25 ani se hirotonesce VI. 14 — ce se intielege subt cei siapte diaconi VI. 16 — celu depusu pentru nisce crime, dar s'au pocaitu, se póte tunde dupa chipulu clerului, dar nu mai multu face VI. 21. — i se opresce a se jocá in cârti VI. 50—nu se cuvine a se scaldá cu muieri VI. 77 — in trei septemâni lipsinduse din Biserica se pedepsesce VI. 80. — nu póte parasi cu volnicie pe Eppulu seu I-II. 13.—cum sà se primeasca celu cadiutu din ortodocsie pentru fric'a góneloru, atârna dela Eppu 2. Ancira. — câti au protestatu, ca ei cá celibi s'au diaconitu, se potu insurá 10 Ancira. — deaca nu mananca carnea, nici verdetiurile fierte cu carne inceata a functioná 14 Ancira.—Diaconulu, carele au pecatuitu in trupu, inceata a fi diaconu 10 Neoces. — numai siapte potu fi intr'o cetate 15 Neoces. — sà nu paraseasca parochi'a sea 3 Antioch. — celu depusu de Eppulu seu nu póte functioná 4 Antioch. — nu se póte desbiná de Eppulu seu 5 Antioch. — celu escomunicatu prin Eppulu seu numai prin acest'a se póte éra 'si reprimi 6. Antioch. — nui este

iertatu a merge la Imparatu fora concediulu Eppului 11. Antioch. — segregatu fiindu a nu molestá pe Imparatulu, ci a recurge la Sinodu 12 Antioch. — fiii sî ficele loru sà nu se casatoreasca cu fetie ieretice 10 Laodic. — nu póte siedé inaintea presbiterului 20. Laodic. — sà aiba onorulu dela servitori sî toti clerici, acolo. — nu i se iarta a intrá in cârcima 24 Laodic. — nu se potu scaldá cu muieri 30 Laod. — sà nu fia vrajitoriu, sî descantatoriu 36 Laod. — sà nu calatoreasca fora concediulu Eppului seu 42 Laod. — sà nu privéasca la nunti nisce spectacule, ci mai nainte de a intrá musicantii, sà se duca deacolo 54 Laod. — sà nu faca colecte, spre a se ospetá 55 Laod. — depusu de alu seu Eppu nu se póte primi de altu Eppu 13 Sardic. — nu se póte condemná cu graba si din iutiala 14 Sardic.— curatu sa fia 3. 4. Cartag. — de trei Eppi se judeca 12 Cartag. — cadindu in controversie criminale ori civile sà nu paraseasca iurisdictiunea sea bisericeasca 14 Cartag. — mai nainte de 25 ani nu se hirotonesce 21. Cartag. — inainte de sântire se admoneaza a tiené strânsu Canónele 24 Cartag. — sà nu testeze celoru neortodocsi nimicu 30 Cartag. — sà se multiumeasca cu judecatoriele bisericesci, sî potu apelá la Mitropolitu 36 Cartag. — pentru lenevire lipsitu de cuminecatura sà aiba ascultare 37 Cartag. — treapt'a mai mare trebue sà o primeasca dela Eppulu seu, câci altcum isi pierde sî cea mai mica 39 Cartag. — seracu facânduse diaconu, sî apoi cumparândusi nisce mosii, sî scriindule pe numele seu, se socotesce, cá sî cumu aru fi rapitu bunurile domnesci 40 Cartag. — sà nu intre la veduve sî fetióre fora concediulu Eppului 45 Cartag. — sà se curatie de invinuiri intr'unu anu, câci mai tardiu nu i se primesce 87 Cartag. — cei agravati cu sentinti'a Eppului ce au sà faca. 134 Cartag. — de este fornicatoriu, se lipsesce de diaconie 3. Vasil. — digamulu se opresce dela servitiuri 12, Vasil. — spurcânduse cu buzele, se opresce dela servitiu 70 Vasil. — cei siapte diaconi din faptele Apostoliloru n'au fostu pusi spre slujirea misterieloru, ci spre economi'a obscescii trebuintie 16, VI.—

Dignitatile sî servitiele bisericesci pre ce baza se conferéza? Coment. Can. 39 din Cartag.—

Dilele patimiloru lui Christosu cum trebue sà se petreaca VI. 89.—

Discusiunea intre bisericele din Rom'a sî Alesandri'a are a incetá 112, Cartag. —

Dobitocu in biserica sà nu bage nime, sî cându póte aceast'a sà faca VI. 88.—cei ce gusta cele dobitocesci cum se pedepsescu 16. Ancira. — 28 Niceforu. —

Dogmele sî predicatiunele le avemu parte in scrisu, parte din traditiuni 91. Vasil. —

Donatistii cându potu botezá valide? 66 Cartag. — cu donatisti a se pasi incetu 75 Cartag — a conversá 99 Cartag. — se cere scutinti'a Stapânirei politice contra loru 100, 103 Cartag. — pedepsirea loru 101, 102 Cartag. — sà aiba Eppulu loru 110 Cartag. — afiliarea loru 130 Cartag. —

Drepturile cele vechi ale Mitropolieloru sà se tina nevatamate III 8. —

Duchovniculu cum sà se pórte fatia cu bolnavulu spiritualu VI. 102 — sî cele 17 invetiaturi ale lui Ioanu Postn. sî Patriarchu pag. 509. — ce sà pazeasca cu cei ce 'si marturisescu pecatele loru 27 Niceforu — 29 Niceforu —

Duminecile sî Sâmbatele in Patrudiecime nu se iarta a mâncá óue sî branza VI. 56. — cea luminata intreagâ a o petrece in evlavie VI, 66. — a ajunâ Duminec'a, se opresce 18 Gangr. —

E.

Economu sa aiba fiecare parochie, eppia, Mitropolie sî patriarchatu IV. 26. — 10 Teofilu din Ales.

Ecuitiu depusu din dignitate eppale nu se lasa a se defendá din nou 74 Cartag.—

Eparchi'a veduvita trebue sà capete in trei luni pe noulu Eppu VI. 35 — Cartag. 82 — nu se potu instrainá lucrurile ei 15. Ancira. — lucrurile eparchiei nu le póte instrainá Eppulu 38, 40 A. — 25 Antioch. — fie care Eparchie pe timpulu Sinodului se visiteaza 61 Cartag. — cum se face eparchie noua 62, 65, 109, Cartag.—

Eppulu se hirotonesce de doi seau trei Eppi eparchiali, 1. A. — Balsam. in Comentariulu Can. 39. Cartag. — Eppulu se depune, déca aduce alte prinóse in altariu decâtu pâne sî vinu 3. A — Tóte celelalte póme sà se duca acasa la Eppu sî presbiteri, carii suntu datori a le distribui intre diaconi sî ceia-

lalti clerici, 4 A. — trebue sà se cumînece la liturgie 8. A. — nui este iertatu a parasi eparchi'a sea sî a trece in alta 14 A. — se depune deaca va scuti pe clerici opriti de câtra Eppulu loru respectivu 16 A. — se depune deaca bate pe credintiosulu ori necredintiosulu 27 A. — Eppulu celu segregatu se scóte de totu dela biserica, deaca cuteadia a se repune in oficiu 28 A. — care au ajunsu la eppie cu bani, sa se depuna 29. A. — deaca prin Principi lumesci ajunge la vre-o biserica, se segregeadia 30 A. — Eppii din o natie sà cunóscà pe Mitropolitulu loru, sî nimicu sà nu faca fora elu mai insemnatu 34 A. — sà nu faca hirotonii afora de Eparchi'a sea 35 A. — sà aiba purtarea de grija a tuturoru lucruriloru 38 A. — 25 Antioch.—averea lui sà fia aretata, dara sî a eparchiei; a lui o póte testá cui voiesce 40 A. — 24 Antioch. — are potestate peste lucrurile bisericesci 41 A.—Eppulu jucându-se in cârti sî predandu-se betîei ori se inceteze, ori sà se depuna 42. A. — Eppulu camatarnicu ori sa incetedie, ori sà se depuna 44 A.— deaca se va rugá cu ieretici, se depune 45 A.—deaca va primi botediulu seau sacrificiulu iereticiloru de bunu, se depune 46 A. — deaca boteadia pe celu ce are botediu dupa adeveru, se depune 47 A. — deaca va botediá in trei fora de inceputu, se depune 49 A. — deaca la botediu nu va sevârsi trei afundari, se depune 50 A. — deaca se indepartiadia dela vinu sî cârnuri se depune 51, 53 A. — de nu va primi pe pecatosulu, celu ce se pocaiesce, se depune 52 A. — deaca n'are grija de cleru sî poporu, se afurisesce 58 A. — deaca unui clericu seracu nui va da cele trebuintióse, se depune 59 A. — de va mâncá carnea dobitocului omorâtu de vre-o fiara seau mortaciune, se depune 63 A. — de va primi a dou'a hirotonie, se depune 68 A. — de nu va posti postulu mare, sî Miercurea sî Vinerea, se depune 69 A. — de va serbá Pascile cu jidovi se depune 70 A. — de se invinovatiesce, cum sà se judece? 74 A. — carii se potu primí de martori in contr'a Eppului? 75 A. — nui este iertatu a pune succesoru 76 A.—póte fi Eppu celu vatamatu la ochi sî la picióre 77 A. — surdu sî orbu fiindu nu se face Eppu 78 A. — neofitu nu se póte face Eppu 80 A. — nu se póte lasá in lucruri lumesci 81 A. — se depune, de va voi a purta oficiulu sacerdotalu sî militariu 83 A. — nu pote fi de curendu botezatu I, 2. — sà nu aiba muieri impreuna locuitóre 1. 3 — se asiadia de câtra toti

Eppii cu invoirea Mitropolitului I. 4 — Eppulu din Rom'a sà aiba intâietate I 6.—sî celu din Alesandri'a, Antiochi'a, sî Eppulu nou se face cu invoirea Mitropolitului, totacolo—nuî este iertatu stramutare I. 15 — nu i se iarta a trece hotarele eppiei sale II. 2. — celu din Constantinopole capeta dreptulu intâietatiei dupa celu alu Romei II 3 — nu se póte incusá de câtra vinovati II. 6 — de nu va merge la Sinodu, sî va tiené cu ieretici, se depune III. 2 — Eppulu din Antiochi'a nu póte face hirotonii in Cipru III. 8 — sà nu faca pentru bani hirotonii IV. 2. — nu póte luá in arendà averi straine IV. 3. — Eppii titulari nu se iarta 6 IV. — sa nu se mute din orasie in orasie IV. 5. — sà nu alerge la Stapâniri lumesci pentru desbinarea in dóue a mitropoliei IV. 12. — nu se póte aduce la treapt'a de presbiteru IV 29. — de va comite cu Calugaritia adulteriu VI 4. — sà nu fia camatarnicu VI 10. — li s'au opritu loru din timpii primitivi a trai cu muierile loru VI. 12.— cum suntu datori a invetiá VI. 19.—afora de eparchi'a sea nui este iertatu a invetiá VI. 20. — de n'au potutu ocupá scaunulu seu pentru invasiuni barbare, sà 'lu ocupe dupa incetarea acestora VI. 37. — de se face Eppu dintre preoti insurati ce sà fia cu soti'a sea VI. 48 — este datoriu a predicá in biserica VI. 64. — in trei septamâni lipsinduse din biserica se pedepsesce VI 80.— se esamineadia de câtra Mitropolitulu, de scie psaltirea, sî altele VII. 2. — nu póte parasi cu volnicie pe Mitropolitulu seu I—II. 14. — nu se póte asiediá in eparchia, carea are Eppu I—II. 16. — nui este lui iertatu a petrece afora de eparchie I—II. 16. — in graba nu se póte inaintá nime de Eppu I—II. 17. — retragânduse la vre-o manastire cu resignatiunea Eparchiei sale, are a petrece in Manastire fora vre-o functiune, in retragere sî evlavie. Sin. l. Const. din Bis. S. Sofii Can. 2. — se segregedia pentru turburarile, care le aru face in eparchie straina 18. Ancira. — Eppii dintr'o natie sà aiba pe Mitropolitulu loru nationalu, sî fora elu nimicu mai insemnatu nu potu sà faca 34. A.— i este opritu a face hirotonii afora de eparchi'a sea 35 A. — de nu primesce servitiulu dupa hirotonie sá fia segregatu 36 A. — celu depusu de Sinod. nu póte functioná 4 Antioch. — trebue sa recunósca depedinti'a loru de Mitropolitu 9 Antioch. — nui este iertatu a merge la Imperatu fora concediulu Mitropolitului 11 Antioch. — segregatu a nu molestá pe Imparatu 12 Antioch.

— nu i se iarta a merge in eparchii straine sî acolo a functioná 13, 22. Antioch. — celu osânditu prin sentinti'a unanima, nu mai póte fi judecatu prin altii 15 Antioch. — nu i este iertatu a irumpe in eparchie vacanta 16 Antioch. — este datoriu a primí eparchi'a, pe care s'au sântitu 31 Antioch. — deaca nu din vin'a dânsului nu se duce 18 Antioch. — nu se póte sânti fora Sinodu sî fora Mitropolitu 19 Antioch. — nu póte asiediá succesore 23 Antioch. — multu timpu probatu in cuvântulu credintiei si in predicare póte fi cineva Eppu 11 Laodic. — chiamatu la Sinodu, are sà mearga 40 Laod. — in sate mici nu se asiadia 57 Laod. — in casa privata nu liturgisesce 58 Laod. — nu póte a se mutá din un'a in alt'a Cetate 1, 2, 3, Sardic. — inainte de decisiunea finale a controversiei Eppulu nu se póte depune 4 Sardic.— Eppulu osânditu póte apelá dela unu foru inferioru la celu superioru 5 Sardic. — Eppii suntu datori a se infatisiá la Sinodu in urm'a convocarii Mitropolitului 6 Sardic. — nu potu sa mearga la Imperatu in armadie 7 Sardic. — prin diaconi potu trimite cereri Imperatului la armadie 8 Sardic.—asisiderea la mitropolie sî sî la curtea imparateasca potu trimite cereri prin diaconi 9 Sardic.—prin tóte gradurile chiamarii sacerdotali trebue sà treaca acel'a, carele are a se sânti de Eppu 10 Sard. — in straina Eparchie nu póte concioná nici a petrece spre defaimarea Eppului localu 11 Sardic. — preste trei Septamâni nu i este iertatu a petrece, in Eparchie straina 11. Sardic.—când póte petrece trei Septemâni Eppulu unei eparchii serace intr'o eparchie bogata, 12 Sardic. — nu póte primi de alu seu pe vre-unu presbiteru, ori diaconu ori clericu depusu 13 Sardic. — cu grabire sî din iutiala sà nu osândeasca pe nime 14 Sardic. — nu se póte hirotoni de doi Eppi 1. alu Sin. loc. Constant. din frontispitiulu Bisericei — se esamineadia de câtra toti Eppii, sî se judeca de câtra toti, 2 Sin. loc. Constant. din frontispitiulu Bisericei — curatu sà fia 34 Cartag — se judeca de 12 Eppi 12 Cartag. — pe Eppulu nou alegu toti Epii din Mitropolie, seau celu putinu trei, sî ceialalti dau in scrisu voturile loru 13 Cartag. — cadindu in controversie criminale ori civile sà nu paraseasca iurisdictiunea sea bisericeasca 14 Cartag. — Eppulu inainte de sânttire sà se admoneze spre a tiené strânsu canónele, 24 Cartag. — sà nu testeze celoru neortodocsi nimicu

39 Cartag. — sà nu calatoreasca fora concediulu Mitropolitului 31 Cartag. — seracu facânduse Eppu, sî apoi cumparândusi mosii sî scriindule pe numele lui, se considera, cá sî cum bunurile bisericesci le aru fi rapitu; numai cele erezite sî donate lui se potu considerá cá proprietatea lui 40 Cartag. — elu prefige pentru pecatosi timpulu pocaintiei 50 Cartag. — nu'si póte insusî pe clericulu strainu 63, 64 Cartag. — nu se iarta Eppului mutarea din un'a in alt'a eparchie 79 Cartag. — datori suntu a se infatisiá la Sinodu 84 Cartag. — nu i se iarta a primi sî a sânti pe cineva din straina manastire 88 Cartag. — nu póte lasá de mostenitoriu pe ieretici, trebue diata sà faca 89 Cartag. — celu mai batrânu cu hirotoni'a are intâietate fatia cu celu mai tineru cu hirotonie 95 Cartag. — nu póte fi judecatoriu in propriai causa 118 Cartag. — datoriu este cu zelu a aduce pe ieretici la ortodocsie, câci fiindu indiferentu, se incusa Sinodului 131, 132, 133 Cartag. — póte scuti pe feciór'a in primejduirea ficioriei ei 135 Cartag. — sà nu se tiena toti lungu timpu la Sinodu 136 Cartag. — nui face nici o injurie, deaca crestinulu neaga pecatulu, ce iau marturisitu 141 Cartag. — Eppiloru li sau datu putere, a promová in trepte mai inalte pe clericii loru, Bevereg. tom I pag. 557 la Can. 39. din Cartag. — Eppii vecini potu pâri pe altu Eppu vecinu, deaca nu'sî pórta bine dregatori'a sea, 131 sî 132 Cartag. —

Epistolii de pace sî de recomendatie cui se dau? sî ce suntu ele? VI. 11, — 8 Antioch. — canonice de câtra cine se dau 8 Antioch.—

Escomunicatulu — cu — nu este iertatu a se rugá 10 A. — cându se ingreoiadia epitimi'a lui 13 A.—

Eucratistii — *infrânatii* — cadu sub epitimie cá sî Novatianii 47 Vasil. — nu se pedepsescu, câci nu manânca carnuri 86 Vasil.—

Eustathiu — lui — Mitropolitu scrie Sinodulu III ecum. pag. 535. —

Evreii cum se primescu in ortodocsie? VII 8.

Exactori pentru nevoile bisericeloru ale diverseloru eparchii 106 Cartag. —

F.

Famenulu cându póte sî cându nu póte a se inaintá in cleru? 21, 22, 23. A. —

Faustinu Locotiitoriu papalu in caus'a lui Apiariu se pórta cu sumetie fatia cu Sinodulu din Afric'a, acela'si Sinodu arata Papei Bonifaciu vatamârile, care Faustinu le-au facutu lui, Epistol'a I. sî II. a Sin. din Afric'a câtra Pap'a Bonifatiu sî Celestinu pag. 538 sî pag. 543. —

Fociórele pe timpulu pregatirei loru spre treapt'a monachale nu potu purtá haine stralucite de matasa sî luxurióse VI. 45. — care cá surori cu feciori traiescu 19. Ancir'a. — feciórele care au cadiutu dupa calugarie, unu anu se pedepsescu 18 Vasil. — cele ce s'au maritatu fora scirea parintiloru, précurvescu, pona cându parintii loru nu voru aprobá casatoriele loru 38 Vasil. — cele ce locuiescu cu précurvarii, précurve suntu 39 Vasil. — cele maritate fora voi'a Stapânului précurvescu 40. Vasil. —

Femei'a de straina religie nu póte fi preoteasa IV. 14. — inainte de 40 ani nu póte fi diaconisa IV. 15. — suspecte nu potu fi la clerici sî preoti VI. 5. — femeie ortodocsa nu se póte maritá dupa barbatu ieretícu VI. 72. — curve a nu aduná la sine VI. 86. — femei'a sa nu paraseasca pe barbatulu seu VI. 87. — a nu vorbí in Biserica VI. 70. — ceea ce pórta in pântece, trebue sa se boteze, sî dupa ce au nascutu sî prunculu 6. Neoces. — cele ce au apromisu virginitatea, sî au cadiutu, se pedepsescu cá preacurvele 60. Vasil. —

Fermecatori VI. 61. — se pedepsescu cá sî idololatrii 7, 64. Vasil. —

Fetele logodite cu unii, sî râpite de altii, au a se redá celoru dintâiu 11. Ancir'a.

Fiii preotiloru sî ai crestiniloru potu fi preoti VI. 33. — 9. Neoces. — fiii sa asculte de parinti 16 Gangr. — nici sa faca, nici sa priveasca comedii lumesci 17 Cartag. — sa nu se casatoreasca cu fetiele pâgâne ori ieretice 29. Cartag. —

Filacterii ce'su? 36. Laod. —

Form'a hirotonisirei 7. a lui Teofilu din Alesand. —

Fornicatoriulu preotu scade din treapta 1. Neoces. — fornicatiunea nu se primesce de matrimoniu 6. Vasil. —

Fotinianii, Novatianii sî Patrudiecenii nu se primescu, de nu voru anatemisí eresulu loru 7. Laodic. —

Fotiu Patriarchulu pe carii iau depusu, ori iau anatemisatu, pe acei'a sî Ioanu Pap'a i considera de depusi sî anatemisati Sin. loc. Const. din Bis. S. Sofii Can. 1. —

Frigii eretici cum se primescu? 8. Laodic. —

Frupte a primí in Biserica, sî ale imparti afora de Biserica se iarta numai Eppului sî presbiterului 7. 8. Gangr. —

Furarea de cele sânte 8. Grigor. din Nisa — 30. a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. —

Furulu, ce epitimie capata? 27, 28. a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. — celu ce sparge morminte 29. a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. —

G.

Genadiu Patriarch. Constant. scrie Eppiloru resariteni, sî Papei din Rom'a in contr'a simoniei pag. 496.

Genunchele a plecá se cuvine pentru sarutare Duminec'a sî in tóta Cincidiecimea, insa nu a face obicinuitele metanii mari 10. Niceforu. —

H.

Haine necuvenite se opresc clerului VI. 27. — haine barbatesci a purtá se opresce muieriloru 13. Gangr.

Harthiele sinodali Presiedintele le subscrie 93. Cartag. —

Hirotoni'a insemneadia „sântirea“ sî „alegerea“ 5. Laod. sî 1. A. — sa nu se faca pentru bani IV. 2. — absolutu sa nu se faca IV. 6. — sa nu se faca in presenti'a ascultatoriloru 5. Laod. — hirotoni'a Eppului nou nu se póte sevârsî prin doi Eppi 1. alu Sin. loc. Constantin. din frontispitiulu Bisericei. — trei Eppi se ceru la hirotoni'a Eppului nou 58. Cartag. — hirotoni'a noului Eppu trebue sa se amâne, pona cându incus'a data in contr'a lui nu se esamineaza inaintea acelui poporu, la care va fi Eppu, sî aflându-se nevinovatu se sântiesce 59. Cartag. — nu se póte repetí 68. A. —

Horeppiloru nu li este iertatu a hirotoní 13. Ancir'a. — 10. Antioch. — ce suntu ei? 14. Neoces. — potu dá epistolii pacifice 8. Antioch. —

Hotii cum se pedepsescu? 61. Vasil.

I.

Icón'a nascerii Domnului cum sà se zugraveasca? VI. 79. —

Icón'a S. Ioannu Botezatoriulu cum sà se zugraveasca? VI. 82. —

Idoliloru — sacrificatorii — cum se primescu 4, 5, 6. Ancir'a. — remasitiele loru sa se nimiceasca 92. Cartag. —

Ieracsu ce au incusatu, sa se esamineze 6. a lui Teofilu din Alesand. —

Iereticii cum se primescu in ortodocsie? II. 7. — carii suntu ieretici VI. 1. — cum se reprimescu VI. 95. — dupa botezu se potu inaintá in cleru 12. Ancir'a. — nu potu intrá in cas'a Domnului 6. Laodic. — cu ei a se rugá, este opritu 33. Laod. — de voie libera trebue sa se intórca la ortodocsie 119. Cartag. —

Ieromonachulu tineru de aru slují la Calugaritie, sî le-aru cuminecá, nu se cuvine dela elu a ne impartasî 22. Niceforu. — nu i se cuvine a liturgisí fora mantie 26. Niceforu. —

Igumenulu nu póte primí pe nime din straina monastire 88. Cartag. — se cuvine a-i primí la ór'a mortii 5. Vasil. — deaca are hirotesia de Igumenu, póte hirotesí in monastire pe cetitoriulu sî Ipodiaconulu 6. Niceforu. — sa nu lipseasca de Camilavca pe monachulu, vrându a-lu scóte din monastire 23. Niceforu. —

Imbracamintele mesei din altariu nu se potu intrebuintiá afora din altariu I—II. 10. — pentru imbracaminte sa nu se osandeasca nime 12. Gangr.

Imperatulu deaca au innoitu vre-o cetate, acolo treab'a bisericei are a se acomodá impregiurâriloru politice VI. 38. — IV. 17. — se róga a nimicí Capiscile pagâniloru 67. Cartag. — se róga a scutí autoritatea judecatorieloru biser. 68. Cartag. — se róga oprí ospetiurile 69. Cartag. — se róga a oprí jocurile teatrale la serbatori 70. Cartag. — se róga, a poruncí osândirea preotului criminalistu prin Sinodulu eppescu 71. Cartag. — se

róga a demandá, că nici unu teatralistu facându-se crestînu, sa nu se sileasca la jocuri teatrali 72. Cartag. — sa iarte a constitui defensori scolastici pentru lucrurile bisericesci 107. Cartag. — dela Imperatu a cere judecatori civili este opritu preotiloru 115, Cartag. — cum se póte calatori la Imperatu 117. Cartag. — cine se lasa sî cine nu se lasa la incusa 137, 138. Cartag. — care cu un'a incusa au cadiutu, la cele-lalte nu se admite 139. Cartag. — care ocâresce pe Imperatulu, se pedepsesce 84. A.

Inainte sântit'a liturgie in paresimi Miercurea sî Vinerea se face VI. 52. —

Incusatorii Eppiloru nu se primescu fora esaminare II. 6. — 27. Cartag. — incusatorii presbiteriloru sî ai diaconiloru 28. Cartag. — incusatoriulu sî incusatulu, in loculu, unde este incusatulu, de s'aru teme de vre-o sila a unei multimi indrasnetie, 'si póte alege altu locu proximu pentru ascultarea marturieloru 38. Cartag. —

Infalibilitatea o da Biseric'a ortodocsa resariteana numai Sinodului ecumenicu cu voturi unanime Coment. la Can. 1. alu Sinod. I ecumenicu.

Infamiscii nu se primescu de incusatori 8. Cartag. —

Infrênarea dela sotiele pentru preoti sî diaconi, 5. A. 6. 12, 33. Cartag.

Ingenunchierile se oprescu, sî rugaciunile au a se face stându I. 20 — cându sa se faca VI. 90. — se oprescu afora la rugaciunea de sear'a la rosalii 20. I.

Ioanu Pap'a pe carii iau depusu, ori iau anatemisatu, pe aceia sî Fotiu Patriarchulu i considerá de depusi sî anatemisati Sin. I. din Bis. S. Sofii Can. 1. —

Ipodiaconului nu-i este iertatu a se jucá in cârti 42. A. — se hirotesesce de 20 de ani VI. 15.

Istori'a martiriloru scrisa de ieretici sa nu se ceteasca VI. 63. —

J.

Jacobu presbiterulu se osândesce pentru neinfrânare 6. a lui Teofilu din Ales. —

Jocuri scenice oprite VI. 24. —

Joi'a cea in Septamâu'a din urma a Patrudiecimei nu se cuvine a o deslegá 50. Laodic. — in Joi'a mare preotii sa faca rugaciunile de sear'a dupa ce au prandîtu 48. Cartag. —

Juramêntulu pre sacramentele pagâniloru este opritu VI 94. — cându este legiuitu? VI. 85. calcatorii lui se depunu fora privire la persóna sî pusetiune 25. A. — cei ce au juratu in Antiochi'a, potu fi preoti 17. Vasil. — sa nu se faca lesne 29. Vasil. — juramêntulu din necesitate 81. Vasil. — calcatorii de juramêntu din nevoie 82. Vasil. — 31. a lui Ioanu Post. sî Patriarch. —

Justinianopolu sa aiba drepturile Constantinopolei VI. 39. —

L.

Lacomî'a se opresce sî se osândesce 3. Can. Grigor. Neoces. — 6. Grigor. din Nis'a. —

Legatur'a spre nunta a opritei rudenii se pedepsesce cu epitimi'a curvariloru 68. Vasil.

Lepadatii din biserica nu se potu primí de nime la cuminecatura 9. Cartag. —

Leprosii cum se pedepsescu 17. Ancir'a.

Limb'a in servitiurile dumnedieesci, sî afacerile bisericesci este limba natiunale a poporului credintiosu din un'a Mitropolie Can. 85. A. — 2, IV. — 60. Laodic. — 32. Cartag.

Liturgia sa se faca prin cei ajunati inainte de prândiu 56. Cartag. — numai un'a liturgia se póte face intr'o dî in un'a biserica, Coment. Can. 68. in Pidalionu. —

Loculu celoru tânguiti, alu celoru ascultatori, alu celoru ce cadu, unde este? 12. Can. Grigor. Neocesar. —

Logodnic'a póte sa se marite numai dupa logodniculu seu VI. 98.

Logodniculu, care s'au logoditu cu un'a fecióra, dar mainainte au stricatu pe sor'a ei sî au ingrecat'o, sî apoi s'au cununatu cu logodit'a, sî pe cea stricata o au sugrumatu 25. Ancir'a. —

Lucrulu aflatu trebue sa se restitue 5. 6. 10. C. Grigor. Neoces. —

M.

Macsimianistii se osândescu, câci au secuestratu unele biserici 76, 78. Cartag.

Malachie celu ce face, cum se pedepsesce? 8. a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. — deaca clericulu au cadiutu in Malachie? 10. a lui Ioanu Postn. sî Patriaech. —

Manastiri a zidí fora concediulu Eppului nu este iertatu IV. 4. — nu se potu secularisá IV. 24. — cei ce petrecu in orasie viatia contemplativa, aceia se indreapta la monastire VI. 41. — nu se póte secularisá VI. 49. — fora scopu nu se potu face I—II. 7. — la o monastire strainii nu se potu primí 78. Cartag. —

Mancâri in altariu sî in Biserica se oprescu VI. 74. — Cartag. 49. — Gangr'a 11. — din jertvele idoliloru 81. Vasil. —

Mani'a ce este, sî cum se pedepsesce ? 5. Grigor. din Nis'a. —

Marchionistii se osândescu, câci se ingretiosiescu de nunta sî vinu 47. Vasil. —

Martoriu cine póte fi? 140. Cartag.

Masalienii se osândescu 125. Cartag.

Masceri — spre — cei ce se turbeaza se supunu canonului prescrisu pentru cei ce se turbeaza spre surorile loru 97. Vasil. —

Matematicii cine'su 36. Laod. —

Maurentiu Eppu cere judecatori 111. Cartag. —

Mauritani'a Sitifensa sa aiba Mitropolie 23. Cartag. —

Midiulocitorii ce suntu ? Cartag. 82.

Milosteniele pentru morti se primescu, deaca ei au reposatu sî fora testamentu 4. Niceforu. —

Mimiloru sa nu li se denege harulu sî impacaciunea 53. Cartag. —

Mireanulu mutilându-se cade sub epitime 24- A. — sa nu faca colecte, spre a se ospetá 55. Laod. —

Mirenii nu potu fi judecatori in lucruri bisericesci, Balsam. la 15. Can. din Cartagen'a.

Mirula sântu — cu — se unge botezatulu 48. Laod. — i'lu pregatesce Eppulu, cara preotulu i'lu administreaza 6. Cartag. —

Mitropolitulu conchiama Sinodulu anualu eppescu 34. A. — I. 5. — Mitropoliele le administra Sinódele din Mitropolii II. 2. — de nu se duce la Sinodu ecumenicu, ci se tiene cu ieretici, elu prin fapt'a aceast'a s'au lipsitu de dignitatea sî oficiulu seu III. 1. — din Cipru este independinte de Mitropolitulu Antiochiei III. 8. — drepturile Mitropolieloru nu se potu vatamá III. 8. — datoriu este a implini in trei luni veduvitulu scaunu eppescu IV. 25. — nu póte fungá in eparchia veduvita, ci in trei luni este

datoriu a reintregi scaunulu vedavitu eppescu VI. 35. — unde voiesce, se face alegerea de Eppu Cartag. 13. — nu póte parasi cu volnicie Patriarchulu seu I—II. 15. — fora Eppi nimic'a mai insemnatu nu póte face 34. A. sa nu faca nimic'a unilateralu fora Sinodulu eppescu 9. Antioch. — trebue sa chieme Sinodu inmultitu, deaca parerile Eppiloru din intâiulu Sinodu au fostu impartite in dóue pârti egale 14. Antioch. — ce are sa faca, cându remâne cu unu Eppu, sî acest'a nu va sa se presenteze la Mitrolie ? 6. Sardic. — sa nu se chieme Esarchu, sî Principe alu Iereiloru 46. Cartag. — elu subscrie espeditiunile sinodali 93. Cartag. — inzestreaza cu gramata pe nousântitulu Eppu 97. Cartag. —

Mitropolitulu Ierusalimului capata intaietatea siederii dupa cea a Romei, Alesandriei sî a Antiochiei I. 7. —

Monachin'a se face de 17 ani VI. 40. — cându sî cum i se iarta a merge unde-va din Monastire VI. 46. — nu póte dormí in monastirea calugeriloru VI. 47. — sa nu se inaltie peste cele ce nu feciorescu 10. Gangr. — nu se face prin presbiteru 6. Cartag. — ele sa pazescu unele pe altele 51. Cartag. — carea ascunde sî pretace viati'a necurata a altoru monachine 25. a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. — póte intrá in altariu spre a aprinde luminâri sî candele, sî spre a'lu mesurá 15 Niceforu. — cea stricata de Varvari, carea au avutu viatia curata, numai se pedepsesce 40 de dîle, eara deaca viati'a ei de mainainte au fostu intinata, se pedepsesce cá o preacurva 20. Niceforu.

Monachulu sa nu paraseasca monastirea sea, nici sa petreaca in orasie, IV. 4. — nu-i este iertatu casatori'a IV. 16. — escesivulu se pedepsesce VI. 44. — in graba nu se face I—II. 5. nu póte avea nimic'a alu seu I—II. 6. — nu se face celu de curându botezatu 3. Laodic. — nu i se cuvine a se scaldá cu mueri 30. Laod. celu ce se gasesce in necuratie, cum se pedepsesce 12. a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. — nu i se cetescu rugaciunile shimei calugaresci, deaca odata au parasitu monastirea, sî earasi s'au intorsu 14. Niceforu — nu i se cuvine se faca lucruri plugaresci in postulu mare 16. Niceforu. — care suntu acele trei cause, pentru care se iarta monachului a parasí monastirea sea ? 17. Niceforu. — celui sub epitimie i se cuvine a mancá laolalta cu ceia-lalti, sî a se rugá 18. Niceforu. — in postulu Sântiloru

Apostoli, sî alu Nascerii Domnului se cuvine a mancá odata Miercurea sî Vinerea, de este la monastire car de se afla in servitiuri, a mancá de dóue ori, dupa alu siaselea ceasu, sî sear'a 19. Niceforu. — celu ce de frica, cá sa nu'lu duca la militia, s'au calugaritu, se pedepsesce cu 120 de dîle dela cuminecatura 21. Niceforu. — Monachulu sa nu se primeasca in casa, nici de herede, deaca parasindu monastirea, nu se intórce acolo 24 Niceforu. — monachii suntu datori a ajuná Miercurea sî Vinerea in Septamân'a Brândiei 32. Niceforu. — celu ce parasesce monastire, sî se insóra, cade sub anatema 34. Niceforu. — celu ce sî odata numai au curvitu, sa nu se preotiasca 35. Niceforu. —

Mortiloru nu se póte dá cuminecatura VI. 83. —

Mositele Mucenicilorn sa se puna in Biserici VII. 7. —

Muierile in biserica sa taca VI. 70. — sa nu otraveasca cu burueni rodulu pântecelui VI. 91. — trebue sa se convinga despre mórtea absentului seu barbatu VI. 93. — pe cea logodita póte luá numai logodnicului VI. 98. — muierea ieretica nu se póte maritá dupa barbatu crestinu VI. 72. — de au précurvitu 20, Ancir'a. — cele ce omóra fâtulu 21. Ancir. — deaca se marita cu doi frati, pona la mórte se opresce dela cuminecatura 2. Neoces. — adulter'a face barbatului impedecare, ca nu se póte preoti 8. Neoces. — deaca s'au facutu preacurva dupa hirotoni'a barbatului se dimite, de nu, barbatulu nu póte functioná 8. Neoc. — cea maritata sa nu se ocareasca 1. Gangr. — li se opresce a purtá haine barbatesci 13. Gangr. — de va parasí pe barbatulu seu din ingretiosiare câtra casatorie, anatem'a sa fia 14. Gangr. — de va negligá pe copiii sei, anatem'a sa fia 15. Gangr. — a tunde pârulu din paruta pietate, nu i se iarta 17. Gangr. — sa se impace cu barbatulu seu invrajbitu 113. Cartag. — cele ce au rânduri, potu intrá in biserica 2. C. Dionis. — cele in robie stricate nu se potu admite curându la impartasîre 2. C. Grigor. Neoces. — cele ce sugruma fetulu 2. Vasiliu. — nu potu parasí pe barbatii loru afora de fornicatiune, 9. Vasil. — care au fostu ieretice, sî s'au botezatu, apoi au dusu viatia adultera, au iertare 20. Vasil. — carea se marita dupa cumnatu, nu se primesce de biserica, pona nu s'au despartitu de elu 25. Vasil. — de 60 de ani nu se póte maritá 24. Vasil. — cele lasate de barbati, nu se

potu maritá, pona nu se dovedesce mórtea acestoru 31 Vasil. — Muierea, ceea ce au nascutu pe cale, sî n'au avutu grija de prunculu seu, se socotesce ucigasia 33 Vasil. — care au curvitu, sà nu se publice 34 Vasil. — cele ale ostasiloru, neintorcânduse acesti'a, cum se tracteadia? 36 Vasil. — cele veduve suntu libere a se maritá 41 Vasil. — ceea ce s'au maritatu din nesciintia cu barbatulu parasitu pe unu timpu de muiere, sî aceast'a s'au intorsu la barbatu, — aceea au curvitu, dar are iertare 46 Vasil. cele lepadate de barbati au sà remâna 48 Vasil. — cele ce n'au purtatu grija de fetulu loru, cá sà acopere rusinea sea, se judeca cá pentru ucidere 52 Vasil. — preotii nu potu tiené muieri straine in casele loru 88 Vasil. — carea au nascutu, este datóre a ajuná sî a nu bea vinu? 8 intrebu. a lui Timoteiu pag. 479. — cele ce strica cu mestersiugiri pe prunculu in partele, seau asupra pruncului adormindu, ilu omóra, seau prunculu móre nebotezatu seau fora voie au pierdutu prunculu, 21 22. 23, 24 alui Ioanu Postn. sî Patriarch. — cele ce leapada pe pruncii loru la intrarile bisericeloru 26 a lui Ioanu Post. sî Patriarch. —

Mutilatii 21, 22, 23 A — I. 1. —

N.

Nati'a — de un'a natia trebue sà fia Eppii unei mitropolii cu Mitropolitulu loru Can. 34 A. —

Nationalitatea poporului credintiosu sî limb'a lui are a se observá in carti sî in servitiuri bisericesci, sî in administratiunea bisericeasca, sî in punerea preotiloru Can. 85 A.—2. IV.—60 Laod. sî 32 Cartag.

Navalirea dulcetii prin gânduri in inima, nu este pecatu, sî nu póte fi obiectulu pedepsirei, 2. a lui Ioanu Postnicu sî Patriar.

Neemanu n'au fostu mare la Dumnedieu, ci la Domnulu seu Imperatulu Siriloru, 16. Vasiliu. —

Neofitu nu se face clericu numai decâtu 80. A. —

Novatiani seau Fotiniani seau Patrudieceni nu se primescu, pona mai nainte n'au anatemisatu ieresulu loru 7 Laodic. —

Novitiulu cum sà se pregateasca pentru primirea shimei VI. 41.

Nunt'a sà o paraseasca preotulu mai nainte de glume sî jocuri VI. 24 — a dou'a sî a trei'a se iarta 3 Neoces. — la a dou'a nunta nu póte luá parte la ospetiu preotulu 7. Neoces. — nu se iarta a o ocâri 1. Gangr. — a repasî dela nunta din ingretiosiare nu se iarta 9 Gangr. — se iarta nunt'a a dou'a 1 Laodic. — nunt'a se opresce a se face in Patrudiecime 52 Laod. — nu se iarta la nunti a se jucá, ci modestu a petrece 53. Laod. — cea fora voi'a Stapânitoriului facuta, este curvie 42 Vasil. — nunt'a a treia cum se considera? 50 Vasil. — a dou'a nunta nu se binecuvânta cu cununi? Niceforu. —

O.

Obiceiulu are puterea legii 87 Vasil. — ce feliu de obiceiu? totu acolo.

Ospetiurile se oprescu in biserica VI. 74.

P.

Papa Romei are intâietatea siederii I. 6 — IV. 28. — lui Inocentiu Pap'a i se scrie despre discutiune intre Rom'a sî Alesandria 112. Cartag. —

Papalivra ce este? 21 VI. —

Parasinagogi? 1. Vasil. —

Paresimi — in — Inainte sântit'a se face in tóte dîlele afora de Duminec'a sî Sambat'a VI. 52.

Parintii suntu datori a se ingriji pentru copiii loru 15 Gangr. —

Parochiele sà remâna nestramutate IV. 17. — VI. 25. —

Parochulu, parochii, vedi la presbiteru.

Pârulu capului cu maiestrii a impleti se opresce VI. 96. — a 'lu tunde din paruta pietate, se opresce muieriloru 17. Gangr. —

Pascile nu se potu celebrá cu pasc'a evreeasca intr'unu timpu. 7. A. — 1. Antioch. — carii au cadiutu in sclavie, sî acolo au marturisitu ortodecsie, la Paschi se lasa la impartasire 1, 2, C. Petru alu Alexandriei. — vedi 1. Grigor. Nis. —

Patimile Mucenicelorn, cându este diu'a aniversale a loru se ceteseu in biserica 54 Cartag.

Patriarchii; randulu loru la inceputu: alu Romei, Alesandriei, Antiochiei sî Ierusalimului I. 7. — sà nu treaca peste hotarele Eparchieloru loru 2, II,. — Patriarchu s'au facutu celu din Constantinopole II. 3. — IV. 28. — patriarchulu Constantinopolei s'au facutu egalu indreptatitu cu celu alu Romei, sî rândulu celoru cinci patriarchi VI. 36. —

Patrudiecenii nu se primescu, de nu voru anatemisi eresulu loru 7. Laodic.—

Patrudiecime — *in* — nu se proaduce pâine, decâtu Sambat'a sî Duminec'a 49. Laodic. —

Patrudiecimea intreaga se cuvine a ajuná cu mâncare uscata 50. Laod. —

Patrudiecime — *in* — nu se cade a servârsi serbatorile nasceriloru martiriloru, sî pomenirile loru, ci a le lasá pe Sambatele sî Duminecele 51. Laod. —

Paunfu diaconu ia pe nepót'a sea 5. a lui Teofilu din Ales.—

Pecatele de câte feliuri suntu? 2. Grigor. Nis. — cum se impartu cele din pofta sî din indulcire 4. Grigor. Nis. — cum se pedepsescu? totu acolo. —

Pecatosiloru se iàrta pecatele dupa pocainti'a deplina 2 Laodic. —

Pedeaps'a adusa asupr'a vreunui presbiteru are a se vesti Eppiloru invecinati spre publicare 11. Cartag. —

Pelagianii cum invétia despre botezu? 121 Cartag. — cum invétia despre justificatiune? 124 Cartag. — se osandescu 125. Cartag. —

Petru Eppu — lui — treab'a sà se cerceteze, sî banii lui sà i se restitue 1, 2, sî 3 alui Cirilu din Alesan. —

Pocaitiloru cându Eppulu le cetesce rugaciunea? 19 Laodic. — Eppulu le prefige timpulu durarii pocaintiei loru 50. Cartag. —

Poligami'a se pedepsesce cá sî trigami'a 4, 80. Vasil. —

Pómele cu pârge se trimitu Eppului sî presbiterului acasa, sî facu partasi de ele pe diaconi sî ceialalti clerici 4. A. —

Portariulu de va comite cu calugaritia adulteriu VI. 4. —

Posturile a le tiené, este datoriu vercine VI. 29 — 69. A.

— de posturi a se deslegá din mandrie, nu se iarta 19 Gang. — Miercurea sî Vinerea dîle de postu 15 C. Petru alu Alesand. —

Preacurvarii se pedepsescu cá sî idololatrii 7 Vasil. — se pedepsescu cu 15 ani. 58. Vasil. — 28 Niceforu —

Presbitere ce suntu? nu se cade a le asiediá in Biserici 11. Laodic. —

Presbiterulu se hirotonesce de unu Eppu 2. A. — Presbiterulu se depune, deaca aduce alte prinóse in altariu decâtu vinu sî prescura 3. A. — Tóte celelalte póme sà se trimétia acasa, pârga Eppului sî Presbiteriloru, sî nu la Altariu, sî suntu datori ale distribui intre diaconi sî ceialalti clerici, 4. A. — Presb. muierea sea sà nu o leapede, câci se depune 5. A, nici sà iee asuprasi lucruri lumesci 6. A. — sà nu serbedie impreuna cu evrei Pascile, câci se depune 7. A. — trebue sà se cuminece la liturgie 8. A. — nu póte fi presbiteru, care a dou'a óra s'au casatoritu 17. A. — nici care va luá veduva 18. A. — se depune, deaca se afla in fornicatiune, seau in calcare de juramântu seau în furtu 25 A — se depune, deaca bate pe credintiosulu seau pe necredintiosulu 27 A. — deaca cuteadia sà slujeasca cá depusu dupa tóte formele, se taia de totu dela biserica 28 A. — deaca va lasá pe Eppulu seu, se depune 31 A. — celu segregatu de Eppulu seu, nu se póte primi prin altu Eppu 32 A. — este datoriu a primi parochi'a, ce î da Eppulu 36 A. — jucânduse in cârti se depune 42 A. — se depune fiindu camatarnicu 44 A.— nu i este iertatu a face ceva fora Eppu 49 A. — nici a se rugá cu ieretici 45 A. — nici a primi de bunu botediulu iereticiloru 46 A.— nici a botediá de nou pre celu odata botediatu dupa adeveru 47 A. — a nu botediá in trei fora de inceputu 49 A. — ci in trei afundari 50 A.— nui este iertatu a se departá de carnuri ori de vinu 51, 53, A. — este datoriu a primi pe celu ce se pocaiesce 52 A. — nepurtându grija de poporu se depune 58 A. — pe clericulu seracu sà 'lu miluiasca 59 A. — de va mâncá sânge ori carnea dobitocului omorâtu de fiara 63 A. — de va posti Duminec'a sî Sambat'a afora de un'a 64 A. — deaca va omori prin lovitura pe cineva 66 A. — sî va primi a dóu'a hirotonie se depune 68 A. — de nu va posti marele postu, sî Miercurea sî Vinerea sî de va posti cu jidovii, sî cu ei va serbá

Pascile 69. 70 A. — de va luá din biserica ceara sî untu de lemnu 72 A. — seau vasu sântitu de aurŭ ori perdele din biserica 73 A. — de va fi vatamatu la ochi ori picióre póte fi Eppu 77. A. — daru nu surdu sî orbu 78 A. — bantuitu de epilepsie nu póte fi 79 A. — neofitu nu póte fi presbiteru 80 A. — sà nu se lase in lucruri civili 81 A. — nu póte fi preotu sî ostasiu 83. A. — de va ocâri pe Imperatulu se depune 84 A. — ce cârti sà ceteasca? 85 A. — nu póte fi de curându botezatu I. 2. — sà n'aiba muieri impreuna locuitóre I. 3. — nui este iertatu stramutare I. 15, 16. — sà nu fia camatarnicu I. 17. — depusi de câtra ieretici, lucrarea acést'a n'are valóre III 3. — cei ce cadu in apostasia, se depunu III 3. — cei cadiuti in vreo osânda pentru faptele loru necuvióse, sî de catra ieretici se primescu, se segregeadia III .5 — segregati suntu sî cei ce se scóla incontra celoru hotarite in Sinodulu ecum. din Efesu III. 7. — nu póte luá in arenda averi straine IV. 3. — absolutu nu se hirotonesce IV. 6. — nu potu intrá in oste IV. 7. — cei asiadiati la bisericile Spitaleloru suntu supusi Eppului locului IV. 8. — in bisericele a dóue cetati nu póte functioná IV. 10. — sà nu alerge la Stapânitori lumeni pentru beneficii IV. 12. — sà remâna credintiosu in parochie, unde s'au rânduitu IV. 20—cându se lasa la acus'a in contra Eppului? IV. 21. — nui este iertatu a instrainá ceva din lucrurile reposatului Eppu. IV. 22. — li se opresce a nu alergá cu acuse in contra Eppului la Constantinopole IV. 23. — deaca va comite cu calugaritia adulteriu VI. 4. — nu i este iertatu a tiené in cas'a sea carcima VI. 9. — sà nu fia camatarnicu VI. 10. — neinsurati nu se facu VI. 13. — de 30 ani se hirotonesce VI. 14. — celu depusu pentru vreo crime, se póte tunde in chipulu clerului, dar altu nimicu VI. 21. de s'au poticnitu la nunta neiertata VI. 26 — de se va imbracá in haine necuvenite VI. 27. de s'au despartitu cu invoirea obsceasca de preoteas'a sea, nu mai póte trai cu ea VI. 30. — numai cu concediulu Eppului potu liturgisi sî botezá in Capela VI. 31. — nui este iertatu a jocá in carti, VI. 50. — nu se cuvine a se scaldá cu muieri VI. 77. — in trei Septemâni lipsinduse din biserica se pedepsesce VI 80. — sà nu paraseasca fora concediulu Eppului parochi'a sea VII. 10. — nu póte parasi cu volnicie pe Eppulu seu I—II. 13. — nu li

este iertatu a hirotoni 13 Ancira — de nu manânca carnea, nici verdetiurile cele fierte cu carne, inceata dela functiune 14. Ancira — nu potu instrainá nimicu din lucrurile Epârchiei pe timpulu veduviei ei. 15 Ancira. — de se insóra ca preotu, din treapta scade, si deaca este fornicatoru 1. Neoces. — i se opresce a luá parte la ospetiu de a dóu'a nunta 7. Neoces. — nu póte fi presbiteru, a carui muiere este adultera 8 Neoces. — de au preacurvitu ea dupa hirotoni'a lui, este datoriu a o dimite, de nu, nu póte functioná 8. Neoces. — de au pecatuitu in trupu inaintea de chirotoni'a sea, sî apoi o va'marturisi aceast'a, sà nu sacrifice, ear de nu recunósce pecatulu lui imputatu, faca, cum va voi 9. Neoces. — fiindu de 30 ani se sântiesce 11. Neoces. — numai preotulu póte functioná in Biserica 6 Gangr. — nui este iertatu a parasi parochi'a sea 3 Antioch. — celu depusu sà nu cutedie a functioná 4 Antioch. — nu se póte desbiná de Eppulu seu, altcum se póte cere asistinti'a civile, 5 Antioch. — celu escomunicatu de Eppulu seu numai de acest'a se póte earasi reprimi 6. Antioch. — potu da epistolii canonice numai catra Eppi vecini 8. Antioch. — nu i este iertatu a merge la Imperatu fora concediulu Eppului 11 Antioch. — segregatu a nu molestá pe Imparatu 12 Antioch. — sà nu fia camatarnicu, sî sà nu iee camata jumetatea imprumutului seu 4. Laodic. — fiii sî ficele loru sà nu se casatoreasca cu fetie ieretice 10. Laod. — nu li se iarta a intrá in carcima 24 Laod. — nu se potu scaldá cu muieri 30 Laod. — sà nu fia vrajitoriu, nici descantatoriu 36 Laod. — fora cârti canonice sà nu calatoreasca 41 Laod. — sà nu porneasca la drumu fora concediulu Eppului seu 42 Laod. sà nu priveasca la nunti la nisce spectacule, ci mainainte de a veni musicantii, sà se duca de acolo 54 Laod. — sà nu faca colecte, spre a se ospetá 55 Laod. — sà nu intre in altariu inaintea Eppului 56 Laod. — nu liturgisesce in casa privata 58 Laod. — depusu de Eppulu seu nu se póte primi de altu Eppu 13 Sardic. — nu se póte condemná cu iutiala ori cu grabire 14 Sardic. — nu póte promová pe nici unu clericu seau preotu din straina Eparchie 15 Sardic. — curatu sà fia 3, 4. Cartag. — elu administreadia chrism'a (st. miru) pregatita de Eppu 6. Cartag. — póte cumineeá pe cineva cu concediulu Eppului 7 Cartag. — osânditu dar renitentu câtra Eppulu

seu, anatema sà fia 10 Cartag. — pedeaps'a adusa asupra vre unui presbiteru are a se vesti Eppiloru vecini spre mai departe publicare 11 Cartag. — de se desparte din mândrie de câtra Eppulu seu, anatema se socotesce 11. Cartag. — de siase Eppi se judeca 12 Cartag. — cadiendu in controversie criminale ori civile sà nu paraseasca iurisdictiunea sea bisericeasca 14 Cartag. — inainte de sântire se admoneaza a tiené strânsu canónele 24 Cartag. — sà nu testeze celoru neortodocsi nimicu 30 Cartag. — lipsitu de oficiulu sacru nu se póte sânti a dóu'a óra 35 Cartag. — sà se multiumeasca cu judecatoriile bisericesci, sî potu apelá la Mitropolitu 36 Cartag. — pentru lenevire lipsitu de cuminecatura sà fia in ascultare 37. Cartag. — seracu facânduse presbiteru apoi cumparândusi mosii, sî acele scriindule pe numele seu, se socotesce, cá sî cum aru fi rapitu bunurile bisericesci 40 Cartag. — nu potu vinde nimicu din averea parochiale fora concediulu Eppului 41 Cartag. — cându potu dechiará pe fiii sei de maioreni? 41 Cartag. — nu se hirotonesce, pona cându nu face ortodocsi pe toti casnicii sei 42 Cartag. — sà nu intre la veduve seau fetióre fora concediu 45 Cartag. — sà se curetie de invinuiri intr'unu anu, altcum nu i se primesce 87 Cartag. — ce are sà faca celu agravatu cu sentinti'a Eppului seu? 134 Cartag. — nu potu remâné in servitiulu divinu, carii au parasitu turm'a loru 10. C. Petru alu Alexand. — digamu se opresce cu totulu dela servitiu 12. Vasil. — celu alunecatu in casatori'a nelegiuita, nu póte remané in tagma 27. Vasil. — spurcânduse cu buzele, se opresce dela servitiu 70 Vasil. — nu póte tiené in cas'a sea muiere straina 88 Vasil. — sa nu binecuvânte nunt'a nelegiuita 11 intrebar. a lui Timoteiu pag. 480. — nu i este iertatu a liturgisi fora caldura 13 Niceforu.—

Prevalie de carcima nu póte avea preotulu in cas'a sea 9. VI.

Promisiunea facuta câtra Dumnedieu nu se póte calcá 28. Vasil. —

Protopopiloru instructiune se da 89 Vasil. —

Pruncii au a se botezá, deaca este indoiala pentru botezulu loru VI. 84, 80. Cartag. — parintii suntu datori a se ingriji pentru crescerea copiiloru loru 15 Gang. — datori suntu cu ascultare câtra parinti 16 Gangr. —

Psalmii a nui ingramadi in biserica, ci sà se ceteasca dupà interiectiuni a unui intervalu 17 Laodic. —

Psaltirea sà o scia Eppulu VII. 2. —

Pustnicii sà se asiedie in manastiri; de nu voru voi aceast'a, sà se izgoneasca din cetati in pustietate VI. 42.

Q.

Quod—vult—Deo Eppu se sorocesce la Sinodu 96 Cartag.—

R.

Rapitorii de fecióre se osândescu IV. 27, 92. — Vasil. 30—

Rebotezarile se oprescu 57 Cartag. —

Recomendationale trebue sà aiba celu ce calatoresce, sî fora ea nu se primesce 33. A. —

Rehirotoniile suntu oprite 57 Cartag. —

Renegatii preoti nu se potu repune in functiune 1. Ancira.— cum sà se primeasca renegatii diaconi, atârna dela Eppu 2. Ancira. — cei ce au scadiutu din ortodocsie, sî s'au sculatu in contr'a ei, sî au indemnatu sî pe altii, cadu sub epitimie 9. Ancira.

Resaritu — câtra — intorcându-se, facemu rugaciuni 91. Vasil. —

Resplat'a sà nu se ceara pentru restituirea lucrului pierdutu 11 Can. Grigor. Neocesar. —

Rugaciunile prescrise se iarta, dar nu si nerecunoscute de Biserica I. 8—114 Cartag. — despre „Tatâlu nostru" rugaciune domneasca 126, 127. Cartag. — stându, dar nu ingenunchindu se facu 20. I.—

S.

Saccofagii — saccopurtatorii — cadu sub epitimie cá sî Novatienii, 47 Vasil. —

Sâmbatele sî Duminicele in Patrudiecime nu se iarta a mâncá óue sî brânza IV. 56. — Sâmbat'a cu alte scripturi sà se ceteasca si Evangeli'a 16 Laodic. —

Sânge a nu mâncá VI. 67. —

Sântele sà nu se trimêta in parochii straine la serbatórea Paschei sub cuvântu de binecuvântare 14 Laodic. —

Sâpatorii de morminte in 10 ani nu se cumineca 66 Vasil.—

Scald'a 30. Laodic. —

Scenicilorn sà nu li se denege harulu sî impacaciunea 53 Cartag. —

Sclav'a stricata de Stapânulu seu este nevinovata Vasil. 19 — Sclav'a maritânduse a dou'a oara n'au gresitu 53. Vasil. —

Sclavii fora consensulu Stapâniloru loru nu potu fi clerici 82. A. — cum se elibereaza VI. 85. —

Scól'a populare 13 Gangra. —

Scolasticu din foru mai nainte de a se sânti de Eppu, trebue sa treaca prin tóte gradurile preotiesci 10 Sardic. —

Scoli populari 13 Gangra. —

Scopitii 21. 22, 23. A. — I. 1. — nu potu fi preoti I—II. 8.—

Segregatulu clericu ori mireanu nu se primesce in alta cetate fora recomendatie 12. A. — de Eppulu seu segregatu, de altulu nu se póte primi 32. A. —

Serbatorile pagâniloru se oprescu VI. 62. — VI. 65. — cei ce s'au ospetatu acolo, cadu sub epitimie 7. 8. Ancira. — serbatorile nasceriloru si pomenirile Martiriloru in Paresimi se facu numai Sâmbatele sî Duminicele 51. Laod. — pentru serbatórea Dumineceloru 1 a lui Teofilu AEppu alu Alesandr. —

Servitiulu acelasi de rugaciuni trebue sà se faca in ór'a a nóualea, cá sî sear'a (vecerni'a) 18 Laodic. —

Servitiuri civili nu potu primi asuprale preotii Can. 6, 81, 83. A. — IV. 3, 7. — VII. 10.—Cartag. 18. — I—II. 11. — servitiurile sî dignitatile biseresci pre ce baza se confereaza ? Coment. Can. 39. Cartag. —

Servitorii sà nu se atitie a iesi din servitiuri 3. Gangr. — nu se cade a intrá in diaconiconu, sî a se atinge de sântele vase 21 Laodic. — nui este iertatu a porta orariu 22. Laod. — nu potu sa dee pâine, nici a binecuvântá potirulu 25 Laod. — nu li se iarta a parasi usile bisericei sî a petrece in rugaciuni 43 Laod. —

Simoni'a se opresce 29. A. — IV, 2. — VI. 22. — VII. 4, 5, 19. — Vasil. 90. — Epist. S. Tarasiu. — 31, Niceforu.—

Simplicianu se intreaba despre botezulu facutu prin Donatisti 55. Cartag. —

Simvolulu credintiei dela Nicea se intaresce II. 1. — nu se iarta a compune altulu, seau ceva a adaoge seau a lasá afora III. 7. — se intaresce VI. 1. —

Sinodulu Eppescu sà fie de dóue ori pe anu 37. A.—I. 5.— VI. 8. — 20 Antioch. — 60 Cartag. — odata in anu sî ce obiecte sa tractedie VII. 6. — perfectu este, cându Mitropolitulu este de fatia 16 Antioch. — anualu sà se faca 26 Cartag. — sà fia la Sinodu de fatia toti Eppii, cându are a fi judecatu vreunu Eppu 59 Cartag. — Eppii datori suntu a se infatisiá 84 Cartag. toti Eppii presenti au a subscrie lucrarea Sinodale 94 Cartag. — dupa lipsa sà se adune 104 Cartag. — sinodulu III ecum. catra Sinodulu partialu din Pamfili'a pentru Eustathiu pag. 535. —

Sinuciugasiu care este? I—II 8. —

Siriciu se intreaba despre botezulu facutu prin Donatisci 55 Cartag. —

Sodomleanulu se pedepsesce cá sî preacurvariulu 62 Vasil.—

Soli se trimitu la Donatisti spre aî inpacá 78 Cartag. — la Imperati de a iertá constituirea unoru defensori scolastici pentru treburi bisericesci 107. Cartag.

Spargerea de morminte cum se deosebesce? 7 Grig. din Nis'a — 29 alui Ioanu Postn. sî Patr.

Stapânitorii lumesci nu potu pune Eppi presbiteri. ori diaconi VII. 3, — 30, A. — I. 4. — Laodic. 5, 13.—Cartag. 59.— VII. 10. —

Stavropigionu póte se faca sî unu preotu cu iertarea Archiereului seu 30 Niceforu. —

Strainii nu se primescu fora scrisori pacifice 12, 33. A. — 7. Antioch. —

Stramutârile Eppiloru se oprescu 57 Cartag. —

Stricarile cu sila nu suntu obiecte de incusa 49. Vasil.—

Stricatorii de partea barbatésca sî de vite suntu vrednicî de pedéps'a ucigatoriloru 7. Vasil. —

Struguri in altariu nu este iertatu a aduce, ci se sântiescu de preotu cá pârga, sî se dau la crestini. 3, 4. A. — VI 28. —

Sugrumatu a nu mancá VI. 67.

Surori dóue nu póte luá nime 78 Vasil. —

Suru presbiterutu se pedepsesce 4 a lui Teofilu din Ales. —

Suspendatulu Eppu, ori presbiteru, ori diaconu deaca va cutediá sà slujeasca, sà se taie dela Biserica 28 Apost. —

T.

Traditiunea, feliurimea ei, sî valórea ei 87, 91, 92. Vasil. —

Trei-sânta-cântare — la — nu se póte adaoge nimicu VI. 81. —

Trigamia se numesce poligami'a, dar nu nunt'a 4. Vasil. —

Trupuriloru morte nu se póte da cuminecatura, nici potu ele a se botediá 25 Cartag.

U.

Ucideri voluntari sî nevoluntari 22, 23. Ancira. — pentru uciderea voluntaria se pedepsesce cu unspredece ani 11 Vasil. — cele in resboie se iarta 13 Vasil. — involuntarie se pedepsescu mai multu, seau mai scurtu timpu 54. Vasil. — 20 alui Ioanu Postu. sî Patriar. —

Ucigasii se pedepsescu cá sî idololatrii 7. Vasiliu — ucigasii suntu, cei ce au datu de apropeloru loru lovituri de mórte 43 Vasil. — ucigasii voluntari se supunu epitimiei de 20 de ani 56. Vasil. — cei involuntari se pedepsescu cu 10 ani. 57. Vasil. — pentru cei ce se ucigu pe sine, nu se face nici o proaducere, Intrebar. 14 a lui Timoteiu AEppu alu Alesandriei. — 28 Niceforu. —

Ungerea cu s. miru se face numai decâtu dupa botezu 48. Laod. —

V.

Vase sântite nu se potu intrebuintiá afora de Altariu I—II 10. —

Veduv'a facânduse d'aconisa, nu se póte maritá 24 Vasil. —

Veduvulu facânduse monachu, nu se póte insurá 24 Vasil. —Veduvele, sî seracii sî calatorii straini sa aiba tóta odichna —11 alui Teofilu din Alesand. —

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Vestminte sântite nu se potu întrebuintiá afora de biserica I—II. 10. —

Vinulu trebuie mestecatu cu apa la liturgie VI 32. —

Virginitatea cei ce nu o pazescu, vinu sub pedeaps'a bigamiei 19 Ancira. —

Vistu presbiterulu cade sub cercetare 3 a lui Teofilu din Alesan. —

Vrajitorii VI. 61. — 24 Ancira. — sà nu fia preotii ori clericii 36 Laod. — se pedepsescu cu timpulu ucigasiloru 65 Vasil. — celu ce se predà vrajitoriloru, seau asemene acestora, se pedepsesce cu timpulu ucigasiloru 72, 83, 84, 85, Vasil. — cei ce se ducu la vrajitori se pedepsescu 3. Grigor. Nis. — 32. a lui Ioanu Postn. sî Patriarch. —

Z.

Zugraviri oprite VI. 100. —

Canónele

Sântiloru Apostoli cu numerulu optdieci sî cinci *).

Can. 1. Episcopulu sà se hirotonésca de doi, séu de trei Episcopi.

I. Dupa Zonara aci sub „hirotonia“ se intielége sevârsirea rugaciuniloru, sî chiemarea Sântului Duchu, cându cineva se inaintédia la o trépta a preotiei, sî primesce sântirea. Functiunea sântirei de Episcopu pentru aceea se chiama „hirotonia“, caci Episcopii sântitori estindu manile peste celu ce are a se sânti de Episcopu. Hirotoni'a se dice sî insasi alegere, caci, cându poporulu alegea in timpii vechi pe preotii sî archiereii sei, se aduná in Sinóde, sî prin ridicarea de mâna isi dedea voturile, care apoi dupa mânile ridicate se numera; ridicarea aceast'a de mana se dîce grecesce „hirotonia“. De aceea in 5-lea canonu Laudiceanu, caro asiá suna: Nu se cuvine, cá hirotoniile sà se faca in presenti'a ascultatoriloru, sub „hirotoniile“ se intielegu aci votisatiile la alegeri de Archierei sî de alte fetie bisericesci.— Vedi alinea din urma a §-fului 69 din dreptulu meu canonicu.

II. Aci mai vine de a se insemná, ca de sî in acestu canonu apostolescu se dîce: cà Episcopulu se hirotonesce de doi séu de trei Episcopi, totusi intre acesti doi, séu trei Episcopi se intielege, ca unulu trebue sà fia Mitropolitulu respectivu, precum se vede din Can. 4. 6, I.—din Can. 34 Apost.—din Can. 16, Antioch,— sî din Can. 68, III.

*) Aceste canóne nu suntu scrise nemidilocitu de catra Apostoli, ci de catra Climentu Episcopulu Romei, precum singuru atestédia in 85-lea canonu apostolescu. Despre elu facé amintire Apostolulu Pavelu catra Filipiseni IV, 3. caci calatorisa multu cu Apostolulu fiindu invatiecelulu lui, Climentu au muritu la Roma, in a. 102 dupa Christosu, sî era contanu cu Apostoli.

Can. 2. Presbiterulu, Diaconulu sî ceialalti clerici sà se hirotonésca de unu Episcopu.

1. Dupa limbagiulu bisericescu sub clerici se intielegu acele fetie bisericesci, care I. au vreo hirotesia dela Episcopu, precum suntu: cetitorii, cântaretii, catechumenii, sî crisnici; II care au hirotonia, precum: diaconii, sî presbiterii, dupa canonulu 26, 68 sî 70 apost., sî dupa canonulu 24 sî 30 Laudiceanu.

II De sî canonulu acest'a nu amintesce mai de aprópe pe Episcopulu, carui i s'aru cuveni sà hirotonésca pe unu presbiteru, ori diaconu séu sà hironésca pe vrunu cântareti, ipodiaconu, sî purtatori de lumina: totusi sa întielege, ca numai Episcopulu respectivu eparchialu are dreptu sà hirotonésca in Eparchia pe presbiteri, sî diaconi, sî sà hirotonésca pe cântareti, ipodiaconi, purtatori de lumini, pe Proto-sî Archidiaconi, pe Protopresbiteri, Igumeni, Protosingeli sî Archimandriti.

Can. 3. Déca vre-unu Episcopu, ori presbiteru in contr'a asiedierii Domnului despre jertva, va aduce la Altariu alte celea, ori miere, ori lapte, ori in locu de vinu beuturi mesitersiugite ori paseri, ori orice vite, ori legumi afara de rânduiala, sà se lipsésca de tagm'a preotiasca, afara de manunchii de grâu nou, ori struguri la vremea cuviintiósa. Dar sa nu fia iertatu a aduce in Altariu altuceva decâtu untu de lemnu la candela sî tamaia la timpulu sântei jertviri.

I. Asiezarea Mântuitoriului despre cin'a cea de taina este, ca la aceea sà se intrebuintieze pânea sî vinulu; sî fiindca Christosu n'au numitu sî póme, cá sa se aduca in pomenirea lui: pentru aceea Apostolii intrebuintiá la jertviri numai pânea sî vinulu, sî pracs'a acést'a s'au adoptatu apoi de catra intrég'a biserica, sî s'au sanctionatu prin acestu canonu pentru toti timpii, oprinduse totodata a se aduce la jertvelnicu ori ce póme, miere, lapte, sî in locu de vinu beuturi mestesiugite, ori paseri, ori vite, ori legumi.

II. Acestu canonu iarta aducerea grâului sî a struguriloru la biserica, dar nu sî la Altariu, cá sî cum s'aru putea intrebuintiá la jertvire; va sa dica, este iertatu crestiniloru a aduce greu nou dupa secerisiu, sî struguri dupa culesu la Biserica cu scopu, cá preotulu sa cetésca asuprale rugaciunea de multiumire, caci Dumnedieu au datu buna intocmire a vazduchuriloru, sî inbelsiugare a roduriloru pamentului, sî caci au datu crestiniloru prin aceste roduri hran'a cea trebuinciósa.—

III. Afara de pâne sî vinu se iarta crestiniloru aducerea untului de lemnu pentru candele, sî tamaia pentru caditu.

IV. Transgresorii acestui canonu se pedepsescu cu depunere.

Vedi sî canónele—4 apostolescu—44 Cartag. —28, 57, sî 99, VI.—

Can. 4. Tóte celelalte póme sa se trimita a casa, pârga Episcopului sî Presbiteriloru, sî nu la altariu. Invederatu insa este, ca Episcopulu sî Presbiterii voru distribui Diaconiloru sî celoralalti Clerici.

I. Zonar'a dîce la acestu canonu: ca nu se cuvine a aduce frupte de tómna la altariu, ci cei ce vreau sà ofereze lui Dumnedieu din multiumire ceva din acele, zecinele, ori pârge, acele, Episcopului sî Presbiteriloru sà le dee, carii primindule acele, sà nu le tina numai spre utilitatea loru domestica, nici ei singuri sà le intrebuintieze, ci sa distribue sî clerului intregu".

II. Din acestu canonu neinvatiamu, ca in veaculu dintaiu se sustiené Archi-sî Iereii din prinósele, care crestinii le aducea la Biserica, sî cá cu ele sa nu se faca abusu, canonululu acest'a arata modulu, cum sà se urmeze cu ele.

Vedi §-fii 260 sî 261 din dreptulu meu canonicu;

III. Canonulu acest'a apostolescu ne invatia pe noi sî despre aceea, ca slujitoriloru mai mici bisericesci, cum suntu Diaconii, Cântaretii, Paraclisierii sî cetitorii, li se cuvine dreptulu de a se impartasi in masura cuviintiósa, precum s'au obicinuitu pe alocurea, din prinóse sî preotii, carii, denéga servitoriloru partea cuviinciósa din aceste prinóse, vatama acestu canonu, sî cadu sub pedépsa.

Vedi Canônele: 28, 32, 57, sî 59, VI.—8 alu lui Teofilu din Alecsandria.

Can. 5. Episcopulu ori Presbiterulu ori Diaconulu muierea sea sa nu o leapede sub cuvântu de evlavia, ear de o va lepadá, sà se lipsésca de impartasirea bisericésca, sî de se va perseverá, sà se depuna.

I. Legea cea vechia la evrei iarta celoru casatoriti indeobsce, a se desface dela femeile loru, cându voiá fara cea mai mica vina. Dar in legea noua se opresce desfacerea cununiei inca sî sub cuvântu de evlavia, caci invatia Apostolulu in I. Corint. Capu VII, v. 5 pe casatoriti, dîcându: sà nu opriti datori'a unulu altuia, fara numai cu buna vointia la o vreme, cá sà ve indeletniciti in postu sî rugaciune; sî earasi: sà ve impreunati, cá sà nu ve ispitésca pe voi satan'a pentru neinfrânarea vóstra. Sî acést'a o dîcu dupa sfatu, dar nu dupa porunca.

II. Episcopii in vremile vechi erau insurati, caci se alegeau dintre preoti mireni, sî caci arareori se aflá preoti neinsurati, carii aru fi posesu cualitatile recerute pentru Episcopi; pentru aceea acestu canonu nu iartá Episcopului despartire dela legiuit'a sea muiere inca nici sub cuvântu de evlavia. Iara din timpii Sinodului ecumenicu I. s'au introdusu obiceiulu, cá de Episcopi sa se aléga dintre preoti necasatoriti, carii séu nici cându nu erau casatoriti, séu facânduse veduvi nu mai vrea sà se casatorésca. Obiceiulu acest'a s'au sanctionatu la Sinodulu ecumenicu VI prin Canonulu 12, caci Parintii acestui Sinodu ecumenicu au intielesu cu neplacere, cum in Afric'a, Livi a, sî in alte locuri Episcopii totu mai locuiescu cu muierile loru spre vatamare sî scandalulu altora, sî avându acesti Parinti ai Sinodului ecumenicu VI mare ingrijire, cá sa faca tóte spre folosulu celoru ce li suntu loru sutletesce incredintiati, au otaritu: cá nici decum un'a cá acést'a sa nu se mai faca, cá Episcopii sà aiba muieri. Sî asiá prin acestu 12 canonu s'au legiuitu pentru toti timpii, ca numai calugari, sî preoti neinsurati, carii s'au calugeritu, potu sà se aléga de Archierei. De aci urméza, ca acestu Sinodu ecumenicu nu vatama nici acestu canonu apostolescu, nici obiceiulu din timpii Sinodului

ecumenicu I, caci casatori'a preotiloru sî a altoru fetie bisericesci o lasa in vigóre, sî numai din privinti'a esigentiei convingeriloru, care au ajunsu atunci la o putere mare morale la crestini, au otâritu, cá de aci inainte Episcopii sà n' aiba femei, de aceea sî Apostolulu dice din propriai esperintia: ca celu neinsuratu grijesce de ale Domnului, cum sà placa Domnului, ear celu insuratu se ingrijesce de cele ale lumii, cum va placea femeii, I. Corint. Capu VII, v. 32, 33.—Vedi sî §-fulu 153 din dreptulu meu canonicu.

Can. 6. Episcopulu, Presbiterulu séu Diaconulu sa nu iee asuprasi lucruri lumesci, eara de nu, se depune.

I. Canonulu acest'a va sà ferésca pe cleru dela amesteculu in lucruri lumesci, sî in zarva lumésca, caci acést'a o oprescu sî legile civili, sî totodata voiesce acestu canonu, cá Clerulu sà se retina de ori sî ce lucru sgomotosu, sî a se consecrá chiamarii sale prin cetirea cartiloru referitóre la biserica, religiositate sî moralitate.

II. Insa sa iarta Clerului de a luá asuprasi ingrijirea lucruriloru bisericesci cu scirea Episcopului sî a orfaniloru, cându este provocatu din partea stapânirei civile,

Vedi can. 81 sî 83, apostol.—can 3, IV.—can. 1, VII.—can. 2, I II.—can. 18. Cartag.

Can. 7. Déca vre unu Episcopu, ori Presbiteru, ori Diaconu va serbá sant'a di a Paschei cu iudeii inainte de ecuinoctiulu vernalu, sà se depuna.

I. Cuprinsulu acestui canonu tintesce intr'acolo, ca serbatórea invierii lui Christosu sa nu se tina nici candu cu iudei; sî fiindca jidovii serbéza pasc'a loru inainte de ecuinoctiulu vernalu, pentru aceea canonulu statornicesce principiulu, cá serbatórea Pasciloru crescinesci sà nu se tina cu evreii inainte de ecuinoctiulu primaverii, sî otaresce depunerea Episcopului, a Presbiterului, sî a Diaconului, care aru cutezá sà faca altcum.

II. Patru imprejurari sa ceru pentru defigerea dîlei sânteloru Pasci; a) cá Pascile, sa cada dupa ecuinoctiulu de prima-

vara; b)cá sà nu cada intr'o di cu pâsh'a evreeasca; c) cá sà nu se faca chiaru sî nemidilocitu dupa ecuinoctiulu vernalu; sî a d) cá sà se faca in intâi'a dumineca dupa lun'a plina, ce se va intemplá dupa ecuinoctiulu de primavara.

III. Sântii Parinti ingrijiti fiindu, cá serbatórea Pasciloru sà se tina in tóta lumea intr'un'a si aceeasi di, au stabilitu unu indreptariu pentru toti timpii viitori, care in cartea Evangelieloru se gasesce.

IV. Mai vine de a se observá, cumca impregiurarea a patr'a, ca adeca pascile trebuie sa se serbeze in intâi'a Dumineca, ce se va intemplá dupa luna plina, — nu se póte pazí totu-déun'a, fiindu ca dupa Blastaru in 300 de ani urméza a se face pascile nóstre cu dóue dile mai târdîu dupa intâi'a plenilunia; pentru ce aceste dóue dile, care provinu din acele minute, ce in totu anulu prisosescu, nu se potu perde din vedere, sî asiá trecu une-ori preste Duminec'a intâi'a dupa pleniluniu a lunei lui Martiu, sî atunci in acésta Dumineca serbâmu Duminec'a Floriiloru, sî in cea urmatóre Pascile. — din considerarea acestoru dóue dile in 300 de ani nu se face acestui Canonu apostolescu nici o vatemare, câci dîce S. Ioanu Chrisostomu in a VIII cuventare: scumpetatea timpului, sî pandirea dîleloru Biseric'a lui Christosu nu scie.

V. Fiindu ca evreii, dupa legea lui Moise, serbeau aminti. rea dîlei, cându au esîtu din robi'a Egipteniloru in pamentulu fagaduintiei, inainte de ecuinoctiulu primaverei in 14-lea dî in lun'a intâi'a, ce erá lun'a lui Martiu; sî fiindu ca la anulu 325, cându s'a tienutu Sinodulu ecumenicu I, au cadiutu ecuinoctiulu de primavéra in 21 a lunei lui Martiu: pentru aceea Sântii parinti ai acestui Sinodu ecumenicu I-lea au fipsatu pentru toti tempii ecuinoctiulu vernalu pe 11-lea Martiu in acea firma a loru credintia, ca biseric'a lui Christosu dupa acésta basa nici cându nu va serbá inainte, dar nici cu evreiésc'a pasha pascile crestinesci, adeca dîu'a cea preamarita a invierei Domnului. Acést'a este caus'a principale, ca Biseric'a nóstra nu póte primí calendariulu nou, câci dupa acest'a pascile crestinesci potu cadé inainte, sî cu, sî dupa pasc'a jidovésca.

Can. 8. Déca vre unu Episcopu, ori Presbiteru, ori

Diaconu, séu ori-cine din Catalogulu ieraticu la cuminecatura nu se va cuminecá, sa spuna caus'a, sî de va fi binecuventata, sa aiba iertare ; iéra de nu, sa se segregedie cá unulu; carele s'au facutu poporului caus'a vatamârei, sî au suspiciunatu pre celu ce au saversîtu cuminecatur'a, cá sî cum aru fi vrednicu de aceea.

I. Canonulu acest'a demanda: ca toti, cei ce se apropia de Altariu, va sa dîca, liturgisescu, datori suntu a se cuminecá, séu a se rectificá, ca i-au cursu sânge din gura séu din nâsu, ca reu facându-i-se au beutu apa, ori au versatu sî asemenea, sî atunci i se iérta, ca nu s'au cuminecatu, altcum cade sub pedeaps'a segregârei.

II. Acestu canonu este acelu canonu principalu, dupa care in biseric'a nóstra toti, cei ce liturgisescu, Episcopi, Presbiteri sî Diaconi, datori suntu a se cuminecá.

Can. 9. Toti crestinii, carii intra in biserica, sî audu scripturile, dar nu remanu la rugaciune sî la sânt'a impartasîre, sa se segregeze cá unii, carii facu in biserica confusiune (nerenduiéla).

Aci se prescrie, ca toti crestinii, carii mergu la liturgia, dar nu astépta sfarsîtulu ei, adeca nu astépta impartirea Anaforei, nici se cumineca in tempulu prescrisu, sa se segregeze, câci facu nerenduiéla.

Vedi Can. 2 din Antioch. — Can. 3 sî 13 alu lui Timotei.

Can. 10. Déca cine-va cu celu escomunicatu macaru intr'o casa s'aru rugá, acel'a sa se segregeze.

Fiindu ca unulu cá acel'a, carele in urm'a sântei scripturi sî a canóneloru s'au scosu din biserica, au facutu o crima mare bisericésca; pentru aceea renduiesce Canonulu, ca nime sa nu se róge nici in casa cu unu escomunicatu. De unde urméza, ca Canonulu nu se multiamesce numai cu aceea, déca unu criminalistu

bisericescu s'au scosu din numerulu crestiniloru, ci inca demanda, cá nici unu crestinu sa nu se insotiasca cu escomunicatulu nici la rugaciune, cá escomunicatulu prin despretiuirea lui din partea crestiniloru sa simta marimea crimei sale patrate in contr'a bisericei sî a datorinticloru sale crestine, sî asiá sa-i para reu de pecate, sa se pocaiésca, sî sa se intórca câtra viétia placuta lui Dumnedieu.

Vedi Canonulu 11 sî 12 apostol. — Can. 2. Antioch. — Can. 9. Cartag.

Can. 11. Deaca cine-va clericu fiindu, s'aru rugá dimpreuna cu altu clericu depusu, sa se depuna sî elu.

I. Acestu Canonu opresce fia-cârui clericu rugaciune, adeca liturgia séu ori-care functiune publica a seversî cu unu clericu depusu, sî acest'a este intielesulu literalu alu acestui Canonu.

II. Eu sumu de acea convictiune, ca in acestu Canonu nu se opresce nici unui clericu a face cu clericulu depusu rugaciuni private de pocaintia sî de indreptarea vietiei, pentru ca nici Canonulu acest'a nu póte voi mórtea pecatosului, ci viéti'a sî indreptarea lui.

Can. 12. Deaca vre-unu clericu, ori mireanu segregatu, adeca neprimibilu se va duce in alta cetate, sî acolo se va primí fora scrisori recomendatórie, sa se depuna sî celu ce l'au primitu, sî celu ce s'au primitu.

I. Altulu este clericu séu mireanu segregatu, sî altulu celu neprimibilu; acel'a este indepartatu dela biserica, sî rugaciuni cu crestinii, car acest'a este indreptatu dela Archiereulu seu la asteptare pentru sântirea sea de diaconu séu de preotu, pona cându Episcopulu i'si va procurá date sigure despre moralitatea sî vrednici'a lui.

II. Canonulu acest'a nu atâtu se refere la unu clericu séu mireanu segregatu, câtu la unu clericu sî mirénu neprimibilu, alu cârui timpu de sântire in diaconu séu de preotu s'au suspendatu de câtra Episcopulu respectivu, si elu aru merge la altu Episcopu, sî acest'a l'aru primi pre elu fora scrisórea recomendatória

dela Episcopulu seu respectivu, sî l'aru hirotoni de diaconu séu de preotu; sî asiá Canonulu acest'a apostolescu osandesce la depunere sî pre Episcopulu strainu, carele pre unu clericu séu mireanu neprimibilu l'au primitu, sî pre celu ce s'au primitu.

Asprimea pedepsei pentru unu Archiereu, carele primesce pre unu strainu clericu seau mireanu, carele nu este primibilu, câci n'are cartea recomandatória dela Episcopulu seu respectivu, este asiá aspra, cá prin aceea mai siguru sa se observedie otarulu jurisdictiuniloru alu singuraticiloru Episcopi sî alu ordinei canonice.

Vedi Can. 32, 33 apostol. — Can. 11, 13, IV. — Can. 17, VI. — Can. 6, 7, 8, 11 Antioch. — Can. 7, 8, 9, Sardice'a, — Can. 41. 42. Laudic. — Can. 97, 117. Cartagen. —

Can. 13. Ear de aru fi escomunicatu, sa i se ingreuneze escomunicatiunea.

Canonulu acest'a este continuarea celui precedente canonu apostolescu 12-lea, acolo s'au legiuitu despre segregatulu, ori neprimibilulu clericu sî mireanu, ear ací despre escomunicatulu clericu séu mirénu, cându adeca unulu asemenea clericu ori mirénu in alta eparchia ducându-se, si acolo aru tainuí pedéps'a de escomunicatiune, sub care au cadiutu dela Episcopulu seu legiuitu, sî Episcopulu eparchiei streine nesciindu, ca elu se afla escomunicatu, l'aru priví, sî primí pe elu cá pe unu clericu ori mirénu neprihanitu; atunci pedéps'a de escomunicatiune se ingreunéza, va sa dica, se prelungesce spre pagub'a escomunicatului, câci ducându-se in alta eparchia au tainuitu pedéps'a, sub care se afla, sî prin aceea au amagitu pe Episcopulu acelei eparchie.

Vedi Can. 116. Cartag.

Can. 14. Episcopului nui este iertatu a parasi eparchia sa, sî a trece in alta de sî de mai multi s'aru indemná, fara numai de va fi vreo causa binecuvântata, carea 'lu silesce pe elu a face acést'a, adeca, cá sa póta face celoru ce locuiescu acolo mai mare folosu prin cuventulu de pietate; insa sî acést'a nu de sinesi, ci cu judecat'a mai multoru Episcopi, sî cu indemnulu celui mai mare.

I. Ací se opresce Episcopului a trece dintr'o Eparchia in alta, de l'aru sî poftí poporulu pentru a lui utilitate, pentru ca precum acestu Canonu asiá sî Canonulu 16 sî 21 din Antiochi'a opresce Episcopului sarirea din un'a in alt'a Eparchia.

II. Stramutarea unui Episcopu in alta Eparchia din causa binecuvântata, sî prelânga otarirea sinodale a Mitropolitului sî a Episcopiloru este iertâta.

III. Unii vreau sa afirme ca stramutarea acést'a numai transitória o iarta acestu Canonu, pona cându adeca caus'a binecuvântata a stramutârei dura, sî cum au incetatu aceea, Episcopulu stramutatu are a se intórce la Eparchi'a sea primitiva. Noi dîcemu cu Balsamonu, ca, fiindca nu se póte deduce din liter'a ori intielesulu acestui canonu aceea, ca unu Episcopu stramutatu la alta Eparchia cu observarea prescriseloru canonice aru fi indatoratu a se reintórce in preavut'a sea eparchia, pentru aceea o asemenea deductiune din acestu Canonu apostolescu suntemu siliti a o dechiará de gresîta.

IV. Caus'a binecuvântata de astfeliu de stramutare póte sa fia: cualificatiunea scientifica, elocuinti'a esemplare, facultatea mare de a invetiá, precum sî evlavi'a. Stricteti'a acestoru sî a altoru inca mai multoru canóne are de scopu, a pune stavila patimii unoru Episcopi, carii din privinti'a finantiale aru vrea sa se stramute dintr'o eparchia mai mica in alta mai mare sî mai bogata.

Vedi mai pre largu Canonulu 1 sî 2 din Sardice'a. — Can. 15, I. — Can. 5, IV. sî Can. 57. Cartag.

Can. 15. Déca vreunu presbiteru, séu Diaconu, séu ori-cine din catalogulu clericiloru, parasîndusi parochi'a sea se va duce la alt'a, sî déca desavârsitu se va mutá in aceea, va petrece acolo peste otarirea Episcopului, poruncimu, cá acel'a sa nu mai liturgisésca mai cu séma, déca chiamându-lu Episcopulu lui, cá sa se intórca, va remâné in contumatia sî insolentia, cá unu laicu sa se cuminece acolo.

I. Fiindu ca in biseric'a nóstra, precum se vede din Ca-

nonulu 6. IV. nu póte sà se santiésca nime de Episcopu, ori presbiteru, ori diaconu titularu; pentru aceea, demanda acestu Canonu: ca presbiterulu, séu diaconulu, séu ori-cine din catálogulu clericiloru nu póte parasí cu volnici'a parochi'a sea, va sa dîca: postulu seu, pe care este hirotonitu ori hirotesitu; sî déca la demandarea Episcopului seu nu se va intórce la postulu seu, atunci in parochia straina, unde petrece cu volnicia, se va puté cuminecá numai cá unu laicu, sî nu póte avé voia spre a functiuná mai cu séma, déca la provocarea Episcopului seu nu se va intórce la postulu seu, pentru ca au documentatu in contr'a mai marelui seu contumati'a sî isolenti'a.

Vedi Can. 15, 16, I. — Can. 5, 10, 20, 23, IV. — Can. 17, 18, IV. —

Can. 16. Iéra déca vre-unu Episcopu, la carele se afla unii cá acesti'a, intru nimic'a va considerá oprirea decretata in contr'a loru, sî i va primí cá pre unii clerici, sa se segregeze cá unu invetiatoriu alu neorenduelei.

I. De-sî Canonulu 64 alu Sinodului localu din Cartagen'a da voia Episcopului din Cartagen'a a primí, de unde aru voí, dupa óre-care obiceiu invechitu pre clericii straini, fiindu ca insa acestu Canonu este contrariu apostolicescului Canonu 15, dar sî este contra Canonului 63 alu acelui'a-si Canonu 64 Cartageneanu: pentru aceea noi nu putemu fi de unu acordu cu susu amintitulu 64 Canonu din Cartagen'a.

II. Nu suntemu de unu acordu nici cu parerea Canonistului Balsamonu, carele dîce in Comentariulu acestui Canonu 16 apostolescu: ca patriarchatului constantinopolitanu i s'aru compete dreptulu de a primí pre ori-care clericu sub jurisdictiunea sea, déca la acést'a 'si va procurá aprobarea imperiale; pentru ca astfeliu de dreptu uu se baséza in Canónele, sî Canonulu presentu 16 apostolescu trebuie sa se privésca cá o norma primitiva in privinti'a jurisdictiuniloru bisericesci, care norma de nu se va observá preste totu, ordinea buna a dependintiei Clericiloru dela Episcopii loru competenti nu s'aru puté sustiené. Prin urmare afirmâmu, ca nici Episcopulu Cartagenii, nici Patriarchulu

Constantinopolei nu suntu esemti de sub observarea acestui Canonu 16 apostolescu.

Vedi Can. 7, 18, VI.—Can. 3. Antiochianu.

Can. 17. Celu ce dupa sântulu botezu s'au insuratu de dóue ori, ori au avutu tiitóre, nu póte fi Episcopu, nici presbiteru, nici diaconu, nici altu ce-va din catalogulu sacerdotalu.

I. Canonulu acest'a are dóue intielesuri; dupa celu dintâiu adeca, ca acel'a nu póte fi inaintatu la dignitate de Episcopi, carele ca presbiteru, diaconu, séu ori-ce feliu de individu din catalogulu preotiescu este bigamu ori au avutu tiitórie (concubina), dupa alu doilea intielesu, nici unu individu bigamu, oricare au tienutu la sine tiitórea, nu se póte inaintá la diaconia, presbiteria, nici la Archieria.

II. Din acestu Canonu urméza, ca numai acei individi binepregatiti spre treptele preotiesci se potu hirotoni de diaconi sî presbiteri, carii odata numai s'au insuratu cu o fecióra de legea nóstra, carea n'au fostu logodita mai nainte cu nime altu.

Can. 18. Cine va luá veduva ori lepadata (de barbatulu ei), ori curva, ori sclava, ori din cele dela teatre, nu póte fi Episcopu, nici presbiteru, nici diaconu, nici altceva din catalogulu preotiescu.

I. Acestu canonu sta in legatura cu celu precedinte, legiuindu, ca precum bigamulu, asiá sî acela, carele va luá siesi de sot'a pe vaduva, ori lepadata de barbatulu ei, ori curva, ori sclava, ori din cele dela teatre, nu se póte inaintá nici la diaconia, ne cum la presbiteria ori la archieria.

Vedi sî Can. 3, VI, sî Can. 27 alu Sânt. Basiliu.

Can. 19. Carele au tinutu dóue surori ori nepóta de sora, nu póte fi clericu.

I. Fiindca nunt'a ce se face cu dóue surori, ori sî cu nepóta de sora, in Biseric'a nóstra se privesce de nelegiuite, precum se

vede mai pre largu in canonulu 3, VI, carele nuntile amintite in Can. 17 sî 18 apostolescu, le numesce asisiderea de nelegiuite: pentru aceea nime nu póte sa remâna preotu séu diaconu in functiune, carele tiene dóue sorori ori nepóta de sora, ci i se lasa lui numai siedere cu preoti ori diaconi dupa can. 27 alu Marelui Basiliu.

II. Asisderea spre invatiarea cursului clericalu nu se póte primi acelu individu, carele s'au casatoritu cu dóue sorori, ori cu nepóta de sora, caci nu s'aru putea inaintá in cleru.

Vedi Can. 3, sî 26, VI,—2, Neoces.— Can. 23, 47, alu Mar. Vasil.— Can. 5, Teofilu.

Can. 20. Clericulu, carele da chizesii, sa se depuna.

I. Noi suntemu de parerea lui Balsamonu in privinti'a intielesului acestui Canonu, sî adeca, ca preotulu, diaconulu, séu sî vericine dintre fetiele bisericesci va sta bunu pentru vre-unu seracu spre ai fi in ajutoriu, nu se depune, din contra se depune, déca sta bunu pentru ori sî cine din privinti'a castigului sî interesului urâtu.

Vedi sî Can. 30, IV.

Can. 21. Famenulu, déca cu bântuirea oameniloru s'au facutu, ori in persecutiune s'au lipsitu de cele virili, ori de s'au nascutu asá, sî este vrednicu, facase Episcopu.

Can. 22. Cela ce s'au mutilatu pe sine insusi, nu póte fi clericu, caci s'au facutu ucigatoriu de sine, sî inimicu alu lucrului lui Dumnedieu.

Can. 23. Déca cineva clericu fiindu, se va ciunti (mutilá:) pe sine, sa se depuna, caci este ucigasiu de sine.

Can. 24. Mirénulu mutilându pe sîne, trei ani sa se segregeze, caci este vrajmasiu alu vietii sale.

I. Aceste patru canóne apostolesci din urma au unulu sî acelasiu intielesu, sî adeca, ca numai acela póte fi inaintatu in treptele preotiei, carele ca famenu s'au nascutu, séu cadiându in persecutiune s'au lipsitu de cele virili.

II. Nu se póte primí nime in tagm'a preotiésca, carele pre sine insusi s'au mutilatu, câci se socotesce de ucigatoriu de sine, sî cá mirénu se pedepsesce cu lipsire de trei ani dela cumunecatura; iéra déca vre-unu preotu ori diaconu s'au mutilatu pe sine, se depune.

III. Canónele acestea patru au de basa invetiatur'a cea luminatórie a religiunei crestine, care merge intr'acolo: ca crestinulu are sa aduca lui Dumnedieu de sacrificiu inima infrânta sî duchu smeritu, dar nu mutilarea trupului, câci dice sî Mantuitoriulu: ca celu ce se inchina lui Dumnedieu, are de a se inchiná cu duchulu sî cu adeverulu; insa cându se opresce in legea crestinésca mutilarea trupului cu scopu de a placea lui Dumnedieu, atunci totu odata se opresce sî ori-ce sacrificiu de sânge, precum este: junghierea copiiloru proprii, séu a sclaviloru; vedi mai pre largu in cuventarea nóstra la serbatórea celoru patrudieci de Mucenici in 9 Martiu in Chiriacodromionu.

Can. 25. Episcopulu, ori Presbiterulu, prindiendu-se in fornicatiune, ori in calcare de juramentu ori in furtu, sa se depuna, dara sa nu se segregeze de impartasîrea bisericésca, câci dice scriptur'a: nu vei isbandi de dóue ori pentru un'a sî aceeasi. Asemenea sî ceialalti clerici.

Can. 26. Dintre cei ce au intratu in cleru neinsurati, vrendu sa se insóre, se potu insurá numai cetitorii sî cantaretii.

I. Precum este sciutu, Biseric'a nóstra nu primesce pentru preoti celibatulu, sî voiesce, cá preotulu sî cele-lalte fetie bisericesci sa se insóre inainte de a se sântî, sî iérta numai cetitoriloru sî cantâretiloru hirotesiti de câtra Episcopulu loru casatori'a, adeca prin acestu canonu prescrie: ca numai clericii, carii suntu hirotesiti de cetitori séu cantâreti, se potu insurá sî asiá inaintá in cele-lalte trepte ale preotiei, ear carele s'au hirotonitu de ipodiaconu, ori de diaconu, ori sî de presbiteru nu se mai póte casatorí, câci casatorindu-se pierde trépt'a sea, sî-i remane numai cinstea de siedere intre diaconi sî respective intre presbiteri.

Acésta sórte au sî diaconii sî presbiterii, cari remanendu veduvi se casatorescu a dóu'a óra.

II. Clericii suntu datori a-si luá siesi de sotii fete de religiunea nóstra dupa Canonulu 14, IV. Vedi sî Can. 6, VI. — Can. 19, sî 33 Cartag. — Can. 69 alu Mar. Bas.

Can. 27. Episcopulu, ori presbiterulu, ori diaconulu, carele va bate pre credinciosii, carii pacatuescu, sóu pre necredinciosii, carii au facutu vre-o injuria, sî prin bataia voiescu sa infricosiedie pre acesti'a, demandâmu, de a se depune, câci Domnulu nici cându nu ne-au invetiatu acést'a, ci din contra elu batutu fiindu, nu batea, ocarându-se, nu ocârea, patimindu nu ingrozea.

Vedi sî Can. 9 alu celui I—II Sin. localu din Constantinopole; Can. 5. din Ant. — Can. 57, 62, 76, 83, 99, 100, 106, 107 din Cartag. — Trim. I a lui Petru Capu II, v. 23. — Marcu, Capu XIII, v. 37. — Mateiu, Capu V, v. 39. — I. Trim. a lui Pavelu câtra Timot. Capu III, v. 3. —

Can. 28. Déca vre-unu Episcopu, ori presbiteru ori diaconu depusu pe dreptu pentru constatatele crime, aru indrasni a se atinge de servitiulu, ce au fostu lui órecându încredintiatu, unulu cá acel'a sa se taie de totu dela biserica.

I. Dupa intielesulu acestui Canonu Episcopulu, ori presbiterulu, ori diaconulu depusu prin judecatori'a bisericésca competente pentru doveditele sale crime ori-ce lucrare sântita aru cutediá sa saversiésca, aceea se privesce de nelegiuita, sî trage dupa sine taierea lui dela biserica.

II. Ear' déca unu Episcopu depusu pre calea legei aru cutediá sa hirotonésca pre cine-va de diaconu ori de preotu, atunci astfeliu de Episcopu se taia dela biserica, ear individulu, carele au sciutu, ca Episcopulu, carele va sa-lu santiésca pre elu dé

diaconu, ori de presbiteru, este depusu, se considera de invalide sântitu, sî pentru aceea are a remané cá unu laicu.

III. La subinsemnarea acestui canonu in Pidalionu se dîce intr'altele: Manuilu Malacsosu, notariulu la talmacirea canóneloru, ce au facutu la a. 1565 la capu 30 amintesce, cum Patriarchulu Constantinopolei sa fia demandatu, ca câti s'au hirotonitu de Archierei depusi, de au sciutu depunerea loru, sa fia sî ei depusi, sî sa nu se hirotoneasca de alu doilea; ear de n'au sciutu, sa se hirotoneasca de alu doilea. Noi nu ne putemu imprietení cu acésta parere patriarchale, câci nu este fundata nicairi in Canóne, dar nici din canonulu susu atinsu apostolescu 28 nu se póte deduce un'a cá aceea, sî asiá dîcemu: ca acelu individu, pre carele unu Episcopu depusu l'au sântitu de diaconu ori presbiteru, fia ca n'au sciutu acel'a, ca Episcopulu este depusu, nu se póte considerá de diaconu ori presbiteru legalu, nici se póte hirotoní de alu doilea prin altu Episcopu, pentru ca: a) misteriulu preotiei nu se póte repetî; b) câci inainte de sântirea vre-unui individu de diaconu sî presbiteru trebuie sa procéda unele forme canonice, adeca rugarea câtra Episcopulu eparchialu, documentata cu testimonii scolari despre cualificatiunile sale, cu testimoniu despre purtarea lui religiósa sî morale, sî despre conditiunea sea de pâna atunci. Episcopulu eparchialu are sa presentedie Consistoriului astfeliu de rugare, sî Consistoriulu aflându, ca recurintele se vede din testimoniele sale, ca aru fi vrednicu de diaconu ori de presbiteria, renduiesce, cá recurintele sa depuna esamenu din sciintiele teologice, sî déca au datu esamenu bunu, atunci din partea Consistoriului se recomanda Episcopului spre sântire. De ací urméza, ca acelu individu, care va, cá sa se inaintedie in trépt'a preotiei, sî nu observa aceste forme canonice, umbla pre câi retacite, sî cá sa dîcu cu cuvintele Mantuitoriului, nu va sa intre prin usi'a cea strimta, ci cauta usi'a cea larga, sî calea cea lata, care duce la pierdiare, sî ocolesce usi'a cea strimta sî calea cea angusta, ce duce la viatia, Mateiu VII, 13, 14; sî asiá celu ce nu intra pe usia in staululu oiloru, ci sare pe airea, acel'a este furu sî talhariu — Ioanu X, v. 1, va sa dîca nu este vrednicu de preotia, pentru ca nu se póte nici presupune, ca unu individu, carele va sa se initieze in trépt'a preotiésca n'aru sci sî n'aru cunósce pre Episcopulu, care nisuiesce pentru preoti'a sea.

IV. Alta este, déca unu Episcopu, ori presbiteru depusu au botezatu séu au cuminecatu pe cine-va, pentru ca de-sî astfeliu de Episcopu séu presbiteru n'au avutu voia a botezá ori a cuminecá pre cine-va, totusi invaliditatea lucrârei lui se reduce numai la elu, dar nu sî la celu botezatu sî cuminecatu, fia ca au sciutu, fia ca n'au sciutu, ca Episcopulu ori presbiterulu este depusu.

Can. 29. Déca vre-unu Episcopu prin bani au ajunsu la acésta dignitate, séu sî presbiteru sî diaconu, sa se depuna sî elu sî celu ce l'au hirotonitu, inca sî dela impartasîre sa se eschida cá Simonu vrajitoriuln de mine Petru.

De-sî Canonulu 25 apostolescu opresce, cá nime sa nu isbandésca de dóue ori pentru unu pecatu: totusi Canonulu presentu demanda, cá acel'a, carele s'au hirotonitu pentru bani de Episcopu, ori presbiteru, ori diaconu, sa se depuna, sî sa se eschida dela impartasîre, va sa dîca, cá acel'a, care vinde ori cumpera cele sânte, sa se pedepsésca cu dóue pedepse, sî adeca cu depunere, sî cu eschidere din societatea crestiniloru, precum au facutu sî Apostolulu Petru cu Simonu vrajitoriulu, pentru ca unii cá acesti'a se socotescu mai rei decâtu luptatorii asupr'a Duchului sântu, câci acesti'á vorbescu in contr'a Duchului sântu, ear' acei'a vendu cu bani darulu Duchului sântu, precum Iud'a au vendutu pentru bani pre fiiulu lui Dumnedieu.

Vedi Can. 2, IV. — Can. 22, 23, VI; — Can. 4, 5, 19, VII. — Can. 90 alu Mar. Bas. —

Can. 30. Déca vre-unu Episcopu, intrebuintiându Principí lumesci, sî aru castigá prin ei vre-o biserica, sa se depuna sî sa se segregeze, sî cu elu toti partisanii lui.

Sî acestu Canonu hotaresce pedéps'a indoita pentru acelu Episcopu, carele prin Principi lumesci aru cautá sa-si castige vre-o biserica, adeca: episcopia, metropolia, ori patriarchia, câci in chipulu acest'a se va vatemá nu numai ordinea buna sî legale bisericésca, ci sî dreptulu de alegere, ce compete clerului sî poporului in constituirea archiereiloru loru; apoi se strimtorésce sî dreptulu sinodului episcopescu, cârui i se cuvine a censurá cano-

nicesce pre noulu Episcopu; inca se vatema sî dreptulu mitropolitanu, dupa care nime nu se póte face Episcopu fâra voi'a Metropolitului.

Vedi sî Can. 2, IV. — Can. 3, 5, VII. — Can. 13, Ladic.

Can. 31. Déca vre-unu presbiteru despretiuindu pre Episcopulu seu deosebi va tiené adunâri, sî altu altariu i-'si va radicá, neputendu condemná pre Episcopulu seu cu nimic'a in contr'a bunei cinstiri sî a dreptâtiei, acel'a sa se depuna cá unu ambitiosu, câci este tiranu. Asemenea sa se depuna sî cei'a-lalti clerici, sî câti i se voru acede lui. Eara laicii sa se segregeze. Acést'a insa sa se faca dupa intâi'a, a dóu'a sî a trei'a admonitiune.

I. Dupa Balsamonu toti preotii sî laicii dintr'o eparchia suntu datori a se supune Episcopului loru, sî cu elu a se aduná la rugaciune in biserica, afara numai, déca 'lu potu condemná de impiu sî injustu. Ear carele aru face afara de acestea, sî fâra causa s'aru desbiná dela Episcopulu seu sî separatu s'aru tiené in biserica, sa se depuna, déca este clericu, cá unu iubitoriu de stapanire, sî sa se segregeze, déca este laicu. Insa pedéps'a acést'a, precum voiesce Canonulu, se póte pune in lucrare numai dupa a trei'a admonitiune.

II. Fiindu ca Balsamonu in comentarea sea la acestu Canonu amintesce sî despre aceea, ca Patriarchii au dreptu a infiintiá Stavropigesci monastiri in ori sî care eparchia la rugarea ori-cârui crestinu, sî prin acést'a nu se vatema acestu Canonu, câci ordinatiunea unui patriarchatu in privinti'a acést'a se justifica prin usulu indelungatu, pentru aceea sî noi ací espunemu parerea nóstra in privinti'a Stavropigieloru, ca acele suntu efiusuri de nesuintia câtra esercitarea unui dreptu din partea patriarchateloru, care din Canóne nu se póte rectificá, câci documentulu lui Balsamonu, prin care voiesce a demustrá acestu dreptu in favórea patriarchateloru, adeca prin tempulu indelungatu, nu este de ajunsu, câci déca sî vre-unu abusu s'au sustienutu prin indelungatu tempu, inca pentru aceea nu s'au facutu legea, ci au remasu abusu. Mai

pre largu vedi in dreptulu meu canonicu despre „manastiri Stavropigii.“

Vedi Can. 18, IV. — Can. 31, 34, VI. — Can. 13, 14, 15, I—II. — Can. 6, Gangr'a. — Can. 5, Antioch. — Can. 10, 11, 62, Cartagen. —

Can. 32. Déca vre-unu presbiteru, sén diaconu se segregeaza prin Episcopu, acest'a sa nu se póta primí de altulu, ci numai de celu ce au segregatu pre elu, fâra numai déca din intemplare aru murí Episcopulu, carele l'au segregatu.

Canonulu acest'a este in legatura cu Canónele 12, sî 13 apostolesci, sî asiá afara de cele espuse la acele dóue canóne, avemu a mai adauge ací aceea, ca nu altu Episcopu, ci urmatoriulu legiuitu alu unui reposatu Episcopu, carele au segregatu pe vre-unu presbiteru, ori diaconu, póte deslegá pe segregatulu de pedépsa. Inca mai adaugemu, ca nici Metropolitulu, nici Patriarchulu fia ca traiesce Episcopulu, fia ca scaunulu episcopescu este veduvitu, n'au dreptulu de a deslegá pe vre-unu preotu séu diaconu, pe carele l'au legatu Episcopulu, câci precum Metropolitului ori Patriarchului nu i se cuvine nici o jurisdictiune imediata asupr'a vre-unei eparchii, cându Episcopulu ei traiesce, asiá nu li se cuvine loru nici atunci vre-unu dreptu de juridictiune, cându eparchi'a este veduvita afara de ingrigire, cá eparchi'a veduvita sa-si capete pe Episcopulu seu in timpu de trei luni dupa mórtea Eppului.

Vedi Can. 35, VI. — Can. 5, I. — Can. 1, alu Sinodului tienutu in Biseric'a Sântei Sofii. — Can. 6. Antioch. — Can. 14. Sardich. — Can. 11, 37, 140, Cartag. —

Can. 33. Nime sa nu se primésca dintre Episcopi, ori presbiteri ori diaconi straini fâra carte de recomendatiune; sî aducendu-o aceea sa se cerceteze; sî de voru fi propoveduitori ai evlaviei, sa se primésca, dar de nu, dandu-li-se cele de trebuintia, sa nu se primésca la impartasire, câci multe se facu cu amagire.

I. Canonulu acest'a este in strinsa legatura cu canonulu 12-lea apostolescu; acolo se renduiesce: cá nici unu clericu strainu, presbiteru adeca ori diaconu sa nu se primésca de altu Episcopu fâra carte de recomandatiune dela legiuitulu Episcopu respectivu, ear ací se ordinéza sî mai multu sî mai pre larga, sî adeca, ca nici unu Episcopu, nici presbiteru, nici diaconu strainu sa nu se primésca de câtra nime fâra carte de recomendatiune, sî ca aducându un'a cá acést'a, sa se esamineze, sî déca cartea de recomendatiune se va aflá buna, atunci sa se primésca, ear de nu, sa se dee strainului Episcopu, ori presbiteru, ori diaconu ce-va de drumu, sî sa se duca de unde au venitu, sî sa nu se primésca; acésta precàutiune este necesaria, câci dîce insusi canonulu acest'a, ca multe se facu cu amagire.

II. Episcopulu calatoriu are sa fia provediutu cu cartea de recomendatiune dela Metropolitulu seu, ear presbiterii, diaconii sî cei'a-lalti clerici dela Episcopulu loru eparchialu.

Can. 34. Episcopiloru fiesce cârui neamu (natiune) se cuvine a scí pre celu intâiu intre densii, sî alu esistimá pe elu cá capu; sî a nu face nimic'a de unu momentu mai mare fâra sentinti'a lui; eara ei nu mai acele sà faca, cele ce se referu la eparchia, sî la satele supuse loru. Dar nici elu (celu dintâiu) sa nu faca fâra sentinti'a tuturoru nimic'a, câci asiá va fi concordia, sî se va prémarí Dumnedieu prin Domnulu intru Duchulu sântu, Tatalu, sî fiiulu sî sântulu Duchu.

I. Acestu canonu 34 apostolescu pune functiuneloru archieresci pentru obiecte momentóse temeiu sî norma de sinodalitate, adeca de solidaritate, câci prescrie Episcopiloru, cá pre celu dintâiu dintre densii sa-lu recunósca cá de capu, sî nimic'a mai insemnatu sa nu otarésca in eparchiele loru fâra sentinti'a celui dintâiu, adeca a Metropolitului, ci numai acele functiuni sa le saversiésca, care se tienu de eparchiele loru. sî de satele tienatóre de ele; dar nici Metropolitulu sa nu intreprinda ce-va mai momentosu in Metropolia fâra sentinti'a tutu-

roru Episcopiloru, câci numai asiá va fi concordia intre ei, sî se va prémarí Dumnedieu prin Domnulu intru Duchulu sântu.

II. Canonulu acest'a pune sî acelei institutiuni temeiu, cá adeca Metropoliele au de a se infiintiá cu privire la nationalitatea poporului crestinu, sî ca Episcopii unui poporu, va sa dîca, unei natiuni trebuie sa aiba sî unu Metropolitu din sinulu Episcopiloru natiunali, pre carele sa-lu recunósca cá capu alu loru.

III. Cele ce unu Episcopu nu póte sa le faca in eparchi'a sea fâra sentinti'a Metropolitului, séu mai bine dîcendu fâra de sinodulu episcopescu dela Metropolia, se potu reduce la urmatórele: 1, a supune esamenului canonicu pre vre-unu nou alesu Episcopu; 2, a tractá sî a decide vre o intrebare dogmatica, sacramentale, sî rituale; a tiené consultâri pentru alegerea sî sântîrea vre-unui Episcopu; 3. a se lasá in pertractâri asupr'a indreptârei vre-unui pecatu alu intregului poporu din Metropolia; 4, a aduce hotariri in treburi referitórie la Metropolia, sî a se consultá asupra individiloru, pe carii intentionédia a inainta in trepte mai inalte ierarchice, sî altele acestoru asemenea, care tóte trecu preste hotarele unei episcopii, sî se referu la dreptulu provinciei metropolitane.

Vedi Canonulu 6, 7, I. — Can. 2, 3, II. — Can. 8, III. — Can. 28, IV. — Can. 36, 39, VI. — Can. 9. Antiochianu.

Can. 35. Episcopulu sa nu indrasnésca a face afara de hotarele sele hirotonii in cetâtile sî satele, ce nu suntu supuse lui; ear' déca se va vadí, ca au facutu acelea fâra sentinti'a celoru ce tienu acele cetâti sî sate, sa se depuna sî elu, sî cei ce s'au hirotonitu.

I. Balsamonu are dreptu, cându stricteti'a acestui canonu o estinde sî asupr'a Metropolitiloru, carii aru cutediá sa faca hirotonii in eparchiele sufragane fâra invoirea episcopului respectivu eparchialu, câci a seversî hirotonii intr'o eparchia este dreptulu eschisivu alu Episcopului eparchialu.

II. Canonulu acest'a este in strinsa legatura cu canonulu 20-lea VI, prin care se renduiesce: cá déca unu Episcopu aru merge in eparchia straina, sî acolo aru invetiá in publicu fâra voi'a Episcopului concernente, acel'a sa incetedie de lucrarea archierésca, sî sa lucredie numai cele ale presbiterului.

Vedi Can. 2, II. — Can. 8, III. — Can. 20, VI. — Can. 13, 22, Antioch. — Can. 3, 11, 12, Sardich.

Can. 36. Déca cine-va hirotonindu-se de Episcopu, n'aru primí servitiulu sî purtarea de grigia a poporului, ce i s'au incredintiatu, acel'a sa fia segregatu, pâna ce va primí aceea; asemenea sî presbiterulu sî diaconulu; eara mergendu acolo, n'aru fi primitu, nu dupa voi'a sea, ci dupa reutatea poporului, elu sa remana Episcopu, eara clerulu cetâtiei sa se segregeze, câci n'au invetiatu pe astfeliu de poporu nesupusu.

Canonulu acest'a se refere la astfeliu de Episcopi, presbiteri sî diaconi, carii s'au hirotonitu spre acelu scopu, cá ei sa mérga acolo, unde ierarchi'a i va tramite spre invetiarea sî luminarea poporului, sî asiá acestu canonu prescrie, ca unulu cá acest'a Episcopu, ori presbiteru, ori sî diaconu sa se segregeze pâna atunci, pâna cându nu se va duce la acea eparchia, ori parochia, unde ierarchi'a l'au designatu pre elu; ear' déca mergendu acolo, poporulu nu l'aru primí, atunci Episcopulu, cá sî presbiterulu sî diaconulu, remane in cinste, dar' clerulu acelui poporu neascultatoriu se segregeaza, câci n'au invetiatu sî n'au luminatu poporulu neascultatoriu, sî nu l'au adusu la ascultare câtra mai marii sei bisericesci, cari priveghiéza pentru sufletele loru.

Vedi Can. 37, VI. — Can. 18, Ancir. — Can. 17, 18, Antioch.

Can. 37. De dóue ori intr'unu anu se fia sinodulu Episcopiloru, sî ei sa cercetedie dogmele religiunei, sî sa decida controversiele incidente bisericesci, odata in a patr'a septamâna de Rusale, ear' apoi in dóue-spre-diece dîle ale lunei lui Octobre.

I. Acestu canonu este in legatura cu canonulu 34 apostolescu, câci ací se prescrie: ca Episcopii sa nu faca nimic'a mai însemnatu in eparchiele loru fâra de sentinti'a Metropolitului, pre-

cum nici acest'a fâra de sentinti'a Episcopiloru sufragani, ear aci se designéza timpulu a patr'a septamâna de Rusale, va sa dîca a patr'a septamâna dupa Pasci, sî in dóue-spre-diecelea dîle ale lunei lui Octobre in totu anulu, cá atunci sa se tiena Sinodulu Episcopiloru cu Metropolitulu, sî acolo sa tracteze obiectele mai insemnate in cointielegere, precum suntu: dogmele religiunei sî controversiele incidente bisericesci.

II. Acestu canonu apostolescu, precum sî canónele: 9-lea alu Antiochiei, — 5, I. — renduiesce tienerea Sinódeloru episcopesci de dóue ori preste anu; insa acésta mesura canonica s'au schimbatu in decurgerea tempului din caus'a multoru greutâti, care Episcopii le-au iutempinatu in calatoriele loru, sî s'au renduitu in Can. 8, VI — 6, VII. — sî 26, 60, sî 104 din Cartagen'a, cá Sinodulu episcopescu dela Metropolia sa se tiena odata in anu in restimpulu, ce este dela Pasci pâna la finitulu lunei lui Octobre.

Can, 38. Episcopulu sa aiba purtarea de grigia a tuturoru lucruriloru bisericesci, sî sa le ocârmuiésca pe ele fiindu-i Dumnedieu cercetatoriu; insa sa nu-i fia lui cu putintia a-si insusî siesi ce-va din ele séu a daruí rudenieloru sele cele daruite lui Dumnedieu. Iéra de aru fi seraci, sa le dee cá unoru seraci; insa sub acestu cuventu sa nu vendia cele ce suntu ale bisericei.

Vedi Can. 41 apostolescu. — Can. 26, IV. — Can. 11, 12, VII. — Can. 7, I—II. — Can. 15, Anciranu. — Can. 7, 8, din Gangr'a. —

Can. 39. Presbiterii sî diaconii sa nu sevarsiésca nimic'a fâra voi'a Episcopului, câci lui i s'au incredintiatu poporulu Domnului, sî elu va dá respunsu pentru sufletele loru.

Vedi Can. 14, VII. — Can. 57 Laud. — Can. 6, 7, 41, sî 50 Cartag. — Aceste canóne se concentréza in aceea, ca presbiterii sî diaconii nu potu sa lucredie nici o functiune bisericésca

fira sa aiba spre aceea imputernicire archierésca, pentru ca prin hirotonia capeta ei numai putintia de a saversî functiuni bisericesci, ear prin gramat'a archierésca primescu ei dreptulu de a sevarsî intr'o anumita parochia functiuni bisericesci; aceea se chiama ius ad rem, ear acést'a ius in re, adeca dreptulu la functiunare, sî dreptulu in functiunare. Pre scurtu preotulu sî diaconulu functiunéza in puterea Episcopului, cârui'a i s'au incredintiatu poporulu crestinescu.

Can. 40. Fia aretate lucrurile proprii ale Episcopului, — déca aru avé de acestea — sî fia aretate sî cele domnesci, ca Episcopulu sevarsîndu-se, sa aiba putere a lasá ale sele, cui va voí, sî cum va voí, cá nu sub cuventu de lucruri bisericesci sa sufere vre-o scadere averea Episcopului, déca aru avé muiere sî copii séu rudenii, séu slugi, câci dreptu este inaintea lui Dumnedieu sî inaintea ómeniloru, cá nici biseric'a sa nu sufere vre-o paguba pentru nearatarea lucruriloru Episcopului, nici dela Episcopu, nici dela rudeniele lui sa nu se iee ce-va pentru biserica, sî Episcopulu, séu cei de aprópe ai lui sa nu cadia in vorbe, sî mórtea lui sa nu se imbrace cu ocâri.

I. Acestu canonu renduiesce: cá averea, ceea ce unu Episcopu posede, sa se arete eparchiei, precum sî averea domnésca, adeca eparchiale inca sa fia cunoscuta inaintea eparchiei.

II. Averile eparchieloru, precum sî ale manastiriloru sî ale altoru fundatiuni menite spre scopuri filantropice, se numescu in canóne „averi ale Domnului“ sî suntu instrainaveri.

III. Canonulu, cându prescrie deosebirea averei private a Eppului de câtra cea a Eparchiei, voiesce, cá murindu Eppulu sa nu se conturbe averea Eppului cu cea a eparchiei, cá Eppulu sa póta testá cui sî cum va voi din averea sa; caci din contra intamplânduse, lesne s'aru putea intamplá, cà séu eparchi'a sa remâna in paguba, séu mostenitorii Eppului, sî sa se nasca procesu;

IV. de aceea este de lipsa, ca Eppulu venindu in eparchia,

sà arate intr'unu inventariu lucrurile sale, care leau adusu cu sine, cá despre o parte din acele sa póta testá cu sufletu curatu; asisiderea dupa unu inventariu sa i se predee noului Eppu lucrurile Eparchiei, cá murindu elu acele sà nu se mestece cu ale sale private.

V. Eppulu nu póte testá rudeloru sale dupa canonulu 89 Cartag. mai multu, decâtu eparchiei, caci atunci dupa mórte i se dice anatem'a, sî numele lui nu se pomenesce in rugaciuni pentru morti, nici se póte desvinovati, déca va muri fara testamentu, fiindca Eppu facânduse, este datoriu de asi face rânduial'a lucruriloru sale amesuratu pusatiunei sale.

VI. Eppulu murindu fara testamentu, eparchi'a mostenesce tóta averea lui, ear murindu Protopresbiterulu, parochulu, sî diaconulu fara mostenitori legiuiti sî fara testamentu, protopresbiteratulu, sî parochi'a mostenesce averile lorù.

Can. 41. Poruncimu, ca Eppulu sa aiba potestate peste lucrurile Bisericei, caci déca sufletele cele scumpe ale ómeniloru lui i sau incredintiatu, atunci cu câtù mai multu este datoriu elu, sa poruncésca peste bani, cá tóte sa se ocârmuiasca dupa a lui potestate, sî celora ce au trebuintia sa li se dee prin presbiteri sî diaconi cu fric'a lui Dumnedieu sî cu tóta evlavi'a. Sa se impârtasiasca insa sî elu — avându trebuintia — din cele trebuincióse la lipsele sale, sî la ale fratiloru celoru din strainatate, cá sa nu sufere lipsa in nici o privintia; caci legea lui Dumnedieu au asiediatu, cá cei ce slujescu altariului, dela altariu sa se hranésca, pentruca nici ostasiulu nu se lipsesce de simbri'a sa purtându arme asupra vrajmasiului.

Canonulu acest'a da Episcopului indatorire de a priveghiá asupr'a averiloru bisericesci sî ale controlá, cá fara judecat'a lui comunele bisericesci sî manastiresci nimicu sà nu chieltuiasca; prin urmare Eppulu póte sa dee comuneloru bisericesci sî manastiresci

sî unele reguli regulative în conducerea averi loru bisericesci sî manastiresci sî ale altoru fundatii filantropice.

II. Vedi Can. apost. 38.—Sin. IV, 26.—Sin. VII, 12.—Can. 24, 25, antioch.—Can. 10, 11, alu lui Teofilu.—Can. 2. alu lui Cirilu.

Can. 42. Episcopulu, ori presbiterulu, ori diaconulu jucânduse in carti, sî predânduse betiei, ori sa inceteze, ori sa se depuna.

I. fiindca Episcopulu, presbiterulu, sî diaconulu trebue sa fia cu purtare esemplara, sî a se feri de ori sî ce scandalu; pentru aceea acestu canonu le opresce loru jocurile in carti, sî cu sorti, sî betia, cá unele, care prejudeca onestatii loru, sî déca n'aru inceta de aceste demanda depunerea loru.

II. Vedi Can. apost. 54.— Sin. VI. Can. 9, 50.— Sin. VII, 22.—Can. 24, 55 Laod.— Can. 47, 69, Cart.

Can. 43. Ipodiaconulu, ori Cetitoriulu ori Cântâretiulu facandu asemene, ori sa inceteze, ori sa se depuna. Asisiderea si mirénulu.

Aci sî fetieloru celoru mai mici bisericesci se opresce a se juca in carti, séu cu sorti, sî a petrece in betii, altcumu se depunu. Inca sî mireniloru li se opresce asemene patima, altcum déca nu se lasa de acele, se eschidu dela sânt'a cuminecatura.

Vedi Can. 9, 10 alu Sin. ecum. VI.—Can. 24, 55 Laudic.— Can. 47, 69 Cartag.—

Can. 44. Episcopulu, ori presbiterulu, ori diaconulu, carele va cere cameta dela datorasiu, ori sa incete, ori sa se depuna.

I. Aci peste totu se opresce Clerului a lua cameta pentru banii imprumutati dupa invetiatur'a lui Moisi din a dóua lege Capu 23, versu 19: „sa nu iai dela fratele teu cameta, cameta de argintu, séu cameta de totu lucrulu, cu care 'lu vei imprumuta". Se intielege de sine, ca acestu canonu este basatu pe aceea convingere morale, ca preotulu sî in privinti'a imprumutului, ce 'lu

face cuiva, trebue sa se arete mai presusu de alti crestini, sî imprumutulu lui sa pórte icón'a dragostei de aprópelui s. c. a.

II. Vedi Can. 17, I.—Can. 10, VI.—Can. 4. Laud. Can. 5, 6. Cartag.—Can. 14 alu lui Vasiliu mare.

Can. 45. Déca Episcopulu, ori presbiterulu, ori diaconulu se va ruga cu ieretici, sa se suspenda numai, eara de va da loru voia a lucra cá slujitori ai Bisericei, sa se depuna.

Vedi Can. 65. apost. — Can. 2, III.— Can. 6, 9, 32, 33, 84, din Laud.

Can. 46. Episcopulu ori presbiterulu, de va primí de bunu botezulu séu sacrificiulu iereticiloru, poruncimu, sà se depuna, caci ce impartasire are Christosu cu Veliaru, séu ce parte are credinciosulu cu necredinciosulu?

I. Fiindca Episcopulu sî presbiterulu are indatorire a lumina pe ieretici, sî ai aduce la credinti'a lui Christosu; pentru aceea prescrie canonulu, cá Episcopulu ori presbiterulu sà nu considere de bunu botezulu iereticiloru, nici sacrificiulu loru, caci altcum facându cade din treapt'a loru.

II. Vedi Can. 47, 58 apost.—Can. 7, II.— 95, VI.— Can. 1. Cart. — Can. 1, 20, 47 alu St. Vasiliu mare.

Can. 47. Episcopulu, ori presbiterulu de va boteza de nou pe celu ce are botezu dupa adevaru, séu de va boteza pe celu spurcatu prin cei necinstitori de Dumnedieu, sa se depuna, cá unulu, carele 'si bate jocu de crucea sî de mórtea Domnului, sî nu osebesce pe ierei de catra minciunoierei.

Aci se opresce alu doilea botezu, sî se demanda a se botedia celu ce au fostu botediatu de minciunoierei adeca iereticu. Vedi apost. 46, 66. II, 7. VI, 95,—Chatechid. 1.

Can. 48. Déca vreunu mireanu lepadânduo pe mu-

ierea sea, pe alt'a va lua, séu pe cea lepadata de altu barbatu, sa se segregedie.

Cuvântulu Domnului intocma voiesce, cá nici barbatulu sa nu se desparta de muierea sea, nici muierea dela barbatulu ei. Canonulu acesta asiadara de o potriva deobléga pe barbatulu a nu lepada pe muierea sea, sî cu alt'a a se casatori, cá sî pe muierea, a nu se lepada de barbatulu ei legiuitu, sî a nu se maritá dupa altu barbatu.

Vedi VI, 87.—Angir. 20.—Cartag. 113.—Vas. 9. 21, 35, 67.

Can. 49. Déca vreunu Episcopu, ori Presbiteru va boteza nu dupa oranduirea lui Dumnedieu, in Tatalu, sî in fiiulu, sî in sântulu Duchu, ci in trei fara de inceputu, séu in trei mângaitori, sa se depuna.

Vedi: Mateiu capu 28. v. 19.

Can. 50. Déca vre unu Episcopu, ori Presbiteru nu va sevârsi trei afundari la lucrarea unui botediu, ci nu mai una afundare, carea se da intru mórtea Domnului, sa se depuna, caci n'au dîsu Domnulu intru mórtea mea botezati, ci: mergându invatiati tóte némurile, botezandui pe ei in numele Tatalui, sî alu Fiiului sî alu sântului Duchu.

Trei imprejurari esentiale se ceru la tain'a Botediului, adeca apa sântita, afundare intreita, sî recitarea „in numele Tatalui, sî alu fiiului, sî alu sântului Duchu". Despre cele trei afundari trebue sa scimu, 1, ca vabtizo cuvântu grecescu insemnéza pre limb'a nostra afundare, 2, ca prin cele trei afundari credinti'a cea in sânt'a Treime se vestesce, sî mórtea cea de trei dîle a Mântuitoriului; 3 afundarea trebue sa se faca in colimvitr'a, adeca baptisteriulu, ce trebue sa fia asiediatu in biserica sî sa fia de marmora séu alta piatra scobitu afundu, ca afundarea pruncului sa se póta face cu inlesnire, de aceea nu se iarta a botedia in legeanuri, séu in covate, in care debia se póte afunda o parte a

picióreloru pruncului.—Se afla in lecsiconulu frantiodiescu Pivatu, ca sântulu Otonu prin trei afundari botedia, temânduse insa dîce, ca nu cumva latinii stricându apostolescile legiuiri despre botediu, sasi causeze lorusi ocara, au poruncitu, sasi faca colimvitra de marmora, sî sa o puna in launtrulu Bisericei, mai inalta fiindu de câtu fatia pamântului cu unu cotu, pentru cá intrâns'a sa se póta botedia pruncii cu inlesnire. Sî in Biseric'a S. Marcu din Venetia sî pana astadi se afla Colimvitra. Apoi sî Papa Palagiu invatia, ca neaparatu trebue, cá cele trei afundari la botediu sa se faca.

Vedi Pidal. pag. 47 ½.—

Can. 51. Déca vre unu Episcopu, ori presbiteru, ori diaconu, ori vercine din catalogulu ieraticu se indepartédia de casatoria, sî de carnuri, sî de vinu, nu pentru nevointi'a infrânarii, ci din caus'a ingretiosiarii, uitându, ca tóte suntu fórte bune, sî ca barbatu sî femee au facutu Dumnedieu pe omu, sî hulindu in chipulu acesta clevetesce faptur'a, — ori sa se indreptedie, ori sa se depuna, sî sa se leapede din Biserica. Asisiderea si mirénulu.

Greati'a catra asiediamânturile lui Dumnedieu o opresce acestu canonu apostolescu, caci sî Apostolulu catra Titu Cap. I, v. 15, apoi I. Irim. catra Timot. capu 4. v. 4 dice: tóte suntu curate celoru curati, sî celoru necurati tóte suntu necurate, sî din privinti'a acést'a demânda acestu canonu, sî celu 14-lea din Anchira, cá Episcopulu, Presbiterulu sî Diaconulu, care nu din evlavia, ci din ingratiosare se lapada de casatoria, de carnuri sî de vinu, séu sa se indreptedie, séu sa se depuna; asisiderea sî mirénulu.

Vedi sin. ecum. VI. 17.—Antiochu 14, Gangra 1, 9, 14, 21. —Vasil. 86.

Can. 52. Déca Episcopulu, ori Presbiterulu nu primesce pe cela ce se intórce dela pecatu, ci ilu lépada, sa se depuna, caci machnesce pe Christosu, carele au disu:

bucurie se face in ceriu pentru unu pecatosu, carele se pocaiesce.

Canonulu acest'a are baza temeinica in Cuvintele Mântuitoriului—Ioanu Capu 6, v. 37 — „pe cela ce vine catra mine, nulu voiu scóte afara". Prin urmare duchovniculu Episcopu, séu Presbiteru trebue sa se pórte dupa aceste cuvinte la marturisirea vreunui crestinu, si ai da deslegare de pecate, cându i le marturisesce crestinulu, sî-i pare reu pentru ele. Sî fiindu ca duchovniculu nu se póte purtá la marturisiri dupa placulu lui, va sa dîca, dupa patima, sî volnicia personale; pentru aceea canonulu renduiesce a se depune din dregatoria Episcopulu sî Presbiterulu facendu in contr'a cuventului Domnului la marturisire.

Vedi Can. Carth. 53, 72. Mat. Cap. 18, v. 11, — Luc'a 15, 7.

Can. 53. Déca vre-unu Episcopu, ori Presbiteru, ori Diaconu in dîle de serbatóre nu se impartasiesce de cârnuri sî de vinu, din ingretiosiare, dar nu din infrânare, sa se depuna cá unulu, carele 'si are cunoscinti'a sea vatamata, sî s'au facutu multor'a causa de smintéla.

Canonulu acest'a stà in strinsa legatura cu celu 51 apostolescu; sub caus'a smintelei la multi, se intielegu acei crestini, cari se adun'au laolalta la Serbatori, sî faceau prândiuri comune, sî se ospet'au; deci Episcopulu, presbiterulu, sî diaconulu subtragendu-se dela astfeliu de ospetiuri din vre-o greatia se depune. Vasil. 86.

Vedi Can. 1, 9, 14, 18 din Gangr'a. —

Can. 54. Déca vre-unu clericu se va aflá in cârcima mancându, sa se segregeze, afara de intemplarea, cându in caletoria va trage de nevoia la ospetaria.

Ací sub clerici se intielegu toti acei'a, carii prin sorti s'au alesu in vre-unu servitiu bisericescu, prin urmare preotii sî diaconii se intielegu ací; sî fiindu ca ei suntu datori de a fi crestiniloru cu pilda buna; pentru aceea li se opresce loru a merge,

a mancá sî a bea in cârcima, afara déca ei in calatoria suntu, potu trage din nevoie la ospetarie. Intrându clericulu in cârcima ce alta arata, decâtu ca are o viétia necorecta, sî ca este stricatu nu numai dupa poft'a mancâriloru sî a beuturiloru, ci sî intru cele-lalte ale moralului.

Vedi Can. apostolescu 42, 43. — VII. 22. Laudic. 24. Cart. 47, 69.

Can. 55. Déca vre-unu clericu aru ocârí pe Episcopulu, sa se depuna, câci pe mai marele poporului teu nu-lu vei grâí de reu.

Lucru urâtu este a ocârí pre vecinulu seu, sî mai urâtu este a ocârí pre Episcopulu seu; ori-cui este iertatu pre calea legei a incusá pre celu ce iau facutu vre-o nedreptate, prin urmare sî pe unu Episcopu; de aceea sî Canonulu 3-lea alu Sinodului locatu tienutu in biseric'a Sântei Sofii dîce: ori-carele va indresní a loví séu a inchide pe Episcopulu cu séu fâra causa, sà se afurisésca.

Vedi Cartea iesîrei Cap. 12, v. 28.

Can. 56. Déca vre-unu clericu va ocârí pe Presbiteru ori Diaconu, sa se afurisésca.

Fiindu ca sî presbiterii sî diaconii au rangulu loru intre servitorii mai inalti bisericesci, sî precum onórea crestiniloru, asiá sî onórea presbiteriloru sî a diaconiloru nu póte sa atârne dela volnici'a nimerui, ci déca are cine-va ce-va asupr'a loru, acel'a trebuie sa caute pre calea legei dreptatea sea: pentru aceea canonulu presentu afurisesce pre acelu clericu, carele va cutediá a ocârí in publicu pre presbiteru ori pe diaconu.

Can. 57. Déca vre-unu clericu va batjocorí pre celu schiopu, ori pre celu surdu, ori pre celu orbu, ori pre celu chilavu de picióre, sa se afurisésca; asijderea sî mirénulu.

Sa se multiamésca toti, cei ce din darulu lui Dumnedieu

suntu sanatosi cu trupu, sî a dá ajutoriu celoru ce suntu vatemati in trupu, precum au trebuintia. Sî fiindu ca suntu ómeni, carii batjocorescu, in locu sa compatimésca pe unu orbu, schiopu, surdu sî chilavu, pentru acést'a canonulu acest'a pedepsesce pre clericulu intocm'a cá sî pre mirénulu, carele batjocoresce pre deaprópele seu schiopu, orbu, chilavu sî surdu.

Can. 58. Episcopulu ori Presbiterulu nepurtandu grija de cleru, séu de poporu, sî neinvetiându-i pre ei bun'a cinstire (pietate), sa se afurisésca; eara remanendu in neingrigire sî in lenevire, sa se depuna.

Scopulu acestui canonu este, a areta Episcopului sî Presbiterului, cumca datorinti'a loru de capetenie este a invetia sî lumina clerulu sî poporulu, sî apoi a administrá sântele misterii, sî ca negliganduo au sa fia pedepsitu cu segregare, si mai pre urma cu depunere, sî pre dreptu, caci unu Episcopu sî presbiteru suntu in line'a dintâiu invetiatorii clerului sî poporului; acést'a pretinde dela ei si fiintia crestinismului, care este religiunea luminarii sî culturei; deci care Episcopu, ori presbiteru nu luminédia cu invatieturi clerulu sî poporulu, acela este sî petrece in intunerecu pana se face sî singuru intunerecu, sî asiá nu este vrednicu de chiamarea cea invetiatorésca.

Vedi IV, 25.—6, 19, 80.—I, II, 16,— Sard. 11, 12.—Carth. 79, 82, 86, 131.

Can. 59. Déca vre unu Episcopu, ori Presbiteru ori Diaconu nu va da unui clericu seracu cele trebuintióse, sa se segregedie, eara remanendu intru aceea, sa se depuna, ca unulu, carele au ucisu pe fratele seu.

Lucrurile sî veniturile bisericesci se numescu seracesci, pentruca se cuvine ale imparti la seraci. Sî déca se cade a se da la seraci din ele de catra Proestosi, cu multu mai vârtosu se cade a se imparti din acestea la clerici loru subordinati seraci sî lipsiti. Intielesulu internu alu acestui canonu este indreptatu asupr'a avaritiei Episcopiloru sî a Presbiteriloru, sî o pedepsesce dintaiu

cu segregare dela oficiu, sî apoi cu depunere din oficiu, de órece dupa acestu canonu se socotesce Episcopulu ori Presbiterulu ori sî Diaconulu avaru de ucigasiu alu fratelui seu, pe carele findu in trebuinti'a pânei de tóte dilele, nu s'au induratu alu milui din prisosinti'a veniturilorn bisericesci, care se dicu seracesci, ci acele le privesce de ale sale eschisivu.

Vedi IV, 4.— Apost. 4, 41.

Can. 60. Déca cineva cartile necinstitoriloru de Dumnedieu, cele cu inscriptii mincinóse, le aru ceti în biserica cá pe cele sânte spre stricarea poporului sî a clerului, sa se depuna.

Din acestu canonu lemuritu se vede, ca numai cartile cele prescrise de Ierarchia se potu intrebuintiá pe la biserici, sî nu sî alte carti, care Ierarchiá nu leau autorisatu, sî de aceea déca cineva aru cutediá sa intrebuintiedie in Biserica sî alte carti, are a se depune din dregatoria.

Vedi VI. 2, 63.—VII. 9. Laud. 51.

Can. 61. Déca asupra vreunui crestinu se va face vreo invinuire de curvia, ori de adulteriu, ori de ori ce fapta oprita, sî se va vadi, acela sa nu se inaintedie in Cleru.

In canonulu este tóta precautiunea, de a nu se face nimo nenorocosu in urm'a vreunei incuse false; de aceea prescrie, ca déca se va vadi incusa, atunci individulu acelá sa nu se promovedie in cleru. De unde urmédia, ca judecatoriulu are a cercetá strânsu moralitatea incusatorului, sî dupa gradulu aceleia va luá in pertractare incus'a, séu o va socoti de cleveta. Sî déca incusatorulu in restimpu de trei luni nu va putea dovedi incus'a sa, atunci elu se opresce de s. Cuminecatura fcá unu clevetitoriu, sî individulu incusatu se inaintédia in cleru.

Vedi Can. apost. 17.—II. 6.—Carth. 59, 138.—

Can. 62. Déca vreunu clericu pentru frica ómenésca —adeca de Iudeiu, de Elinu séu de Iereticu — se va

lepada de numele lui Christosu, lepadatu sa fia; eara de se va lepada de numele de clericu, sa se depuna; insa déca s'aru pocai, sa se primésca cá mirénu.

Vedi I. 10.—Anghir 1.—Vasil 45.

Can. 63. Déca vreunu Episcopu, ori Presbiteru ori Diaconu, seau indeobsce ori cine din catalogulu ieraticu aru mancá carne in sângele inimei sale—carne in sangele vreunui dobitocu—seau carnea dobitocului omorâtu de vreo fiara, seau mortacíune, sa se depuna, caci aceast'a opresce legea. Ear de va fi mireanu, sa se segregedie.

Vedi VI. 67.—Gangr. 2.—Fapt. Apost. Capu 18, v. 19.

Can. 64. Deaca vreunu clericu s'aru aflá postindu in diu'a Dumineeii, seau a Sambatei, afara de un'a, sa se depuna; eara de va fi mireanu, sa se segregedie.

Aci sub „postu" se intielege ajunare, adeca acelu postu, candu tóta diu'a nu mâncamu, ci numai de cu séra gustamu bucate de postu. De unde se vede, ca in dile de Dumineci sî de Sâmbate se opresce ajunarea, sî numai intru un'a din Sâmbetele de preste anu, adeca in Sâmbat'a mare este prescrisu ajunulu. Din tipiculu Mineeloru inca se vede, ca in Dumineci sî Sambate afara de Sambat'a cea mare, nici cându nu se ajune, ci candu cade Craciunulu sî Bobotédi'a in diu'a de Dumineca séu Sambata, atunci Oarele imparetesci se sevarsiescu Vinerea premergatóre, sî nu ajunâmu, ci postimu obicinuitu mancându dóue ori, ori sî trei ori pe dî. Sî asiá canonulu presentu nu iarta nimerui sa ajune in dîle de Dumineci sî de Sambate, afara de un'a Sâmbata mare, caci altcum pe clericulu, va sa dîca, pe unulu ca acest'a din tagm'a preotiasca se pedepsesce cu depunere, ear pe mireanulu cu afurisire.

Vedi VI. 55, 56.—Gangr. 18.—Laud. 29.

Can. 65. Déca vreunu clericu ori mirénu va intrá

în Sinagog'a Iudeiloru, séu a iereticiloru spre a se ruga, sa se depuna, sî sa se segregedie.

Vedi Can. 7, 45, 71. apostol.—VI, 11.—Antioch. 1.—Laudic. 6, 32, 33, 37, 78.

Can. 66. Déca vreunu Clerîcu, orî mirénu aru lovî în vreo gâlceava pe cineva, sî prîn lovitura l'aru omorî, sa se depuna pentru cutediarea sa; ear de va fî mireanu, sa se segregedie.

Vedi VI. 91,—Anghir. 21, 22, 23.

Can. 67. Déca cineva aru tienea la sine cu sil'a pe vreo fecióra nelogodita, sà se segregedie, sî sa nui fia lui iertatu a luá pe alta, ci pe aceea sa o retiena, pe carea au alesu, de aru fi elu sî seracu.

Vedi Can. 22, 23, 25, 26, alu lui Basil.

Can. 68. Déca vreunu Episcopu, ori Presbiteru, ori Diaconu aru primi dela orî cine a dóu'a hirotonia, sa se depuna sî elu sî celu ce l'au hirotonitu, afara insa de va dovedi, ca dela ieretici are hirotoni'a „caci cei ce suntu dela unii cá acestia botediati, seau hirotoniti, nu potu fi nici credinciosi, nici clerici.

Venindu la cunoscintia multora, ca unii din Diaconi sî Presbiteri ne multiuminduse cu hirotonia Episcopului loru, au doritu a primi sî a dou'a hirotonia, sî aflându prilegiu sau sî hirotonitu a dóu'a óra, ceea ce Apostolii au osânditu, sî pentru unii cá acesti'a a randuitu depunerea din oficiulu preotiescu, daru sî depunerea acelui Archiereu, carele aru cutedia sà faca a dóu'a hirotonia, findu ca tain'a preotiei cá sî a Botediului nu se póte repeti. Si numai la acea intamplare se iârta a dou'a hirotonia, cându

aceea au urmatu din sila prea mare a iereticiloru, caci atunci astfeliu de hirotonia n'are nici o urmare.

Vedi Can. apost. 46, 47.—I, 8.—II. 7.—VI. 95. Cartag. 57, 67, 101.

Can. 69. Deaca vreunu Episcopu, seau Presbiteru, seau Diaconu, seau Cetitoriu, seau Cântaretiu sântulu marele postu nu 'lu postesce, seau Miercurea sî Vinerea, sa se depuna, fara numai deaca va fi împedecatu de slabiciunea trupeasca. Iara de va fi mireanu, sa se segregedie.

S. Ioanu Chrisostomu dice, ca postulu celu mare ilu postimu nu pentru Pasca, nici pentru carne, ci pentru pecatele nóstre, fiindca Pascile nu suntu causa de postu, sî de plânsu, ci de veselie sî de bucurie, dreptăceea nu se cuvine sa dîcemu postindu, ca plângemu pentru Cruce, caci nu plângemu pentru aceea, ci pentru pecatele nóstre. Sî asiá postimu marele postu dupa esemplulu Domnului, carele au postitu in munte 40 de dîle, eara Miercurea, caci intru aceasta dî sau facutu svatulu pentru vîndiarea Domnului nostru, sî Vinerea, caci intru acésta di Christosu au patimitu cu trupulu mórtea cea pentru mantuirea nóstra.

Deci acestu canonu pretinde, ca toti sa postésca dîlele acum amintite, sî in casu de neascultare, sî de nerectificare lipsesce de dregatoria pe ori si cine din tagm'a preotiasca, ear pe mireni i segregedia.

Vedi VI, 29. 89.—Laud. 49, 52, 56.

Can. 70. Déca vreunu Episcopu, ori Presbiteru, ori Diaconu, ori vericine din catalogulu clericiloru va posti impreuna cu Iudeii, séu va serbá impreuna cu dansii, séu va primi dela ei darurile serbatóreloru, precum azime, séu ceva de acestu feliu, sa se depuna; ear de va fi mirénu, sa se segregedie.

Vedi Can. apost. 7, 65, 71,—VI. 11.—Antioch. 1.—Laud. 29, 37, 38.—Cartag. 60, 81, 117.

Can. 71. Déca vreunu christianu aru aduce la altariele paganiloru, séu in Sinagog'a Iudeiloru in serbatorile loru untu de lemnu, séu luminari aru aprinde, sa se segregedie.

Can. 72. Déca vreunu clericu ori mirénu aru lua din sânt'a biserica ceara séu untu de lemnu, sa se segregedie, sî pe lânga aceea, ce au luatu, sa adauge in cincilu.

Vedi Can. apost. 73.—I. II. 10.

Can. 73. Nime sa nu'si insusiasca siesi spre intrebuintiare vasu sântitu de auru, séu de argintu, séu perdele, caci este lucru fara de lege; eara de se va vadi cineva in acést'a, sa se pedepsésca cu segregare.

Vedi Can. apost. 75.—I. II. 10.

Can. 74. Déca Episcopulu s'aru invinovati pentru óre ce de catra ómeni vrednici de crediamântu, trebue de catra Episcopi sa se chieme inainte, sî deaca se va presenta, sî va marturisi, seau se va vadi, sa i se otareasca cercetarea; eara deaca chiematu fiindu, n'aru asculta, sa se chieme a dóua óra, trimitînduse la elu doi Episcopi; eara deaca sî asiá n'aru asculta, sa se chieme sî a trei'a óra, trimitînduse iarasi doi Episcopi la dânsulu, sî deaca sî aceast'a o va despretiui, sî defaimându nu va sta inainte, Sinodulu dupa a sa buna chipsuiala sa aduca asupra lui otarire, cá sà nu se socoteasca, ca elu sau folositu fugindu din naintea judecatii.

Incus'a cea asupr'a Episcopului, carea o amintesce Canonulu

acesta, nu este purceasa din causa banale, precum dice gresitu Balsamonu, ci pentru causa bisericésca, care póte sa clatésca trépt'a lui. Canonulu acest'a lamuritu prescrie procedur'a in acusa ridicata asupr'a unui Episcopu in linea bisericésca, de aceea noi aci nu ne lasamu in nici unu comentariu.

Vedi II. 6.—IV. 9, 17, 21.—Ant. 14. 15.—Laud. 4.—Cart. 8, 12, 16, 27.—

Can. 75. De marturie in contr'a Episcopului sa nu se primeasca ereticulu, dar nici credintiosu unulu numai nu este de ajunsu; caci in gur'a a doi seau a trei marturii va sta totu cuvântulu.

Canonulu acest'a prescrie, ca marturi'a unui iereticu nu se póte primí in contr'a Episcopului, dar nici incusá lui, pentru ca ereticulu póte fi povatiuitu de ura confesionale in contr'a Episcopului; apoi prescrie, ca nici marturia nici incausa a unicului christianu nu ajunge, caci Christosu au invetiatu: „in gur'a a doi séu trei marturii va sta totu cuvântulu".

Vedi I. 2.—Cartag. 40.—

Can. 76. Episcopului nu i se cuvine sa aleaga la dignitate de Episcopu din gratificatiune pe fratele seu, seau pe fiulu seu, seau pe altii cognati ai sei; caci nu este dreptu, sa faca din afectu daruiri de cele ce suntu ale lui Dumnedieu, nici se póte conferi Biseric'a lui Dumnedieu herediloru; sî cine va face aceast'a, fara taria sa remana hirotoni'a, sî elu sa se pedepsesca cu segregare.

Episcopulu nu póte renunciá episcopi'a in favórea cognatiloru sei, dar in deobsce nimerui, caci s'aru vatamá canónele, care legiuescu, ca Episcopulu are a se alege de catra Sinodulu eparchialu, si a se censurá alegerea de catra sinodulu episcopescu, sî a se intari de catra Mitropolitulu respectivu. Din acestu canonu inca se vede, ca nepotismulu este opritu in Biseric'a nóstra.

Vedi Cartag. 40.—Antioch. 23.—

Can. 77. Déca cineva aru fi vatamatu la ochi séu ranitu la picioru, insa aru fi vrednicu de Episcopu, sa se faca, ca nu scaderea trupeasca, ci spurcaciunea sufleteasca spurca pe elu.

Fiindca vatamarea la ochi, séu ran'a la picioru nu suntu astfeliu de neajunsuri pre trupulu omului, care sa provóce rîsu séu scandalu publicu; pentru aceast'a sî canonulu acest'a dîce: cá celu alesu de Episcopu, de va fi sî orbu pre unu ochiu, séu sî schiopu, dar altmintrelea vrednicu de Episcopu, santiascase de archiereu.

Vedi VI. 33.—

Can. 78. Iar surdu fiindu sî orbu, sa nu se faca Episcopu, nu cá cum aru fi spurcatu, ci cá sa nu se impedece cele bisericesci.

Care este surdu ori orbu nu se póte inaintá in nici o treapta preotiasca mai inalta, ci déca dupa primirea treptei diaconale, ori presbiterale, ori si episcopale au pierdutu audiulu ori vederea, atunci elu remâne in treapt'a sa, sî este vrednicu de ajutoriulu altor'a, sî de folósele treptei sale pana la mórte.

Can. 79. De are cine-va demonu, sa nu se primésca in cleru, dar nici cu cei credinciosi impreuna sa nu se róge; eara curatiendu-se sa se primésca intre cei credinciosi, sî de va fi vrednicu, sa se faca sî clericu.

Ací sub cuventulu „demonu“ se intielege stricatu la fire sî la minte, sî fiindu ca unii cá acesti'a potu conturbá servitiulu dumnedieescu, sî evlavi'a celoru adunati in biserica, pentru aceea stricatiloru la fire sî la minte nu li se iérta a intrá in biserica. Sub cuventulu „demonu“ se póte intielege sî acel'a care sufere de bóla epileptica. Deci numai dupa insanatosiarea loru potu avé intrare in biserica, sî a se inaintá in trépt'a preotiésca.

Vedi VI. 60. —

Can. 80. Celu ce din viéti'a paganésca au venitu, sî s'au botediatu, séu celu ce din viétia prihanita s'au reintorsu, nu este dreptu, sa se faca indata Episcopu, câci lucru nedreptu este, cá sa fia acel'a altor'a invetiatoriu, carele n'au fostu ispititu dín destulu, afara déca se va face acést'a dupa harulu dumnedieescu.

Vedi I. 1. — I—II. 17. — Neoces. 12. — Sardic. 10. — Laud. 3.

Can. 81. Amu disu, ca nu se cuvine Episcopului, ori Presbiterului, sa se dee pe sine in ocârmuiri publice, ci sa se indeletnicésca in lucrurile bisericesci. Deci ori sa se supuna, a nu face acést'a, ori sa se depuna, câci nimenea nu póte serví la doi domni dupa dumnedieiésc'a porunca.

Precum fia-care trebuie sa remâna pre lânga dregatori'a sî ocupatiunile sale, asiá sî Episcopulu ori Presbiterulu are a remané pre lânga chiamarea sea, care curge firesce din oficiulu episcopescu sî presbiteralu, sî care pretinde o vietuire seriósa spre perfectiunare, cá sa póta satisface datorintieloru. De aceea Canonulu presentu nu iérta Episcopului, nici Presbiteriloru nici unu amestecu in lucruri publice, ci pretinde ocupatiunea neintretrerupta in cele bisericesci.

Vedi Can. 6, 83 apost. — VI. 3. 7. — VII. 10. — I—II. 11. — Cartag. 18.

Can. 82. Nu permitemu, cá sclavii sa se primésca in cleru fâra invoirea Domniloru, spre machnirea stapâniloru loru, câci un'a cá acést'a face caseloru resturnare. Eara déca cându-va sclavulu s'aru aretá vrednicu de hirotonia, precum s'au aretatu sî Onisimu alu nostru, sî Dom-

nii i'lu voru iertá, sí'lu voru slobodi, sí'lu voru lasá din casa, sa se faca.

Vedi IV. 4. — VI. 85. — Gangr. 3. Cartag 83, 90. —

Can. 83. Episcopulu, ori Presbiterulu ori Diaconulu la óste petrecându sî vrêndu a tiené amendóue ocârmuiri — ostesiésca sî ieratica — sa se depuna, câci cele ce suntu ale Cesariului, Cesariului, sî cele ce suntu ale lui Dumnedieu, lui Dumnedieu.

Vedi Can. 6, 81 apost. — IV. 3, 7. — VII. 7, 10. I—II. 11. — Cartag. 18.

Can. 84. De va ocârí cine-va fora dreptate pre Imparatulu, seau pe stapânitoriulu, sa se pedepsésca; sî deaca va fi clericu, sa se depuna, ear de va fi mireanu, sa se segregedie.

Can. 85. Fia vóue Clericiloru sî mireniloru cârti vrednice de cinst're sî sânte: ale Testamentului celui vechiu, adeca, ale lui Moise cinci: Facerea, esîrea, cartea Levitiloru, a Numeriloru, sî a dóu'a Lege; a lui Iisusu Navi un'a; a Judecatoriloru un'a; a lui Rutu un'a; a Imparatiloru patru; din cartea Paralipomen'a; din cartea Dileloru dóue; Esdr'a dóue; Estiru un'a; a Macaveiloru trei; a lui Iovu un'a; Psaltirea un'a; a lui Solomonu trei: pildele, Ecclesiastulu, sî Cântarea Cânteriloru; a Prorociloru dóuesprediece, un'a a lui Isai'a, un'a a lui Ieremie, un'a a lui Ezechiilu, un'a a lui Daniilu; afara de aceast'a se mai adauge Vóue a invetiá tinerii vostrii intielepciunea a multu invetiatului Sirachu; ear de ale nóstre adeca ale testamentului nou; Evangeliele patru, a lui Mateiu, a lui Marcu, a lui Luc'a, sî a lui Ioanu; Patrusprediece Epistolii ale lui Pavelu;

dóue Epistolii ale lui Petru ; ale lui Ioanu trei, a lui Iacovu un'a, a lui Iud'a un'a, ale lui Climentu dóue Epistolii, sî asiediamintele cele prin mine publicate Vóue Episcopiloru (care nu trebuie a se publicá tuturoru pentru cele tainice in trânsele) sî faptele nóstre ale Apostoliloru.

Deaca canonulu acest'a, sî celu alu 2-lea VI. — celu 50, 60 Laodic. — sî celu 32, 54 din Cartag. prescriu, cá clerulu sî poporulu sa ceteasca S. Scriptura, atunci preafiresce urmeadia, ca S. Scriptura are a se traduce in tóte limbile nationali, de care se tiene clerulu sî poporulu, sî ca sî limb'a bisericeasca sî administrativa in cele bisericesci are sa fia cea a clerului sî poporului respectivu. Sî asiá limb'a nationale a tuturoru natiuneloru crestine are un'a sî aceeasi valóre.

Canónele Intâiului Sinodu ecumenicu dela Nice'a, cu numerulu dóuedieci (·).

Can. 1. Deaca cine-va in bóla s'au taiatu de medicu, seau s'au scopitu de barbari, acel'a sa remâna in cleru ; eara deaca cine-va sanatosu fiindu s'au taiatu pe sine insusi, acel'a dupa ce lucrulu se va cercetá, in cleru se cuvine a incetá, sî de acum inainte nime dintre acei'a nu se iarta a se inaintá ; fiindca insa este invederatu, ca ací este vorba despre cei ce facu lucrulu acest'a in adinsu, sî cuteaza a se scopí pe sine'si asiá, deaca óre-carii s'aru

(·) Sinódele ecumenice, seau de a tóta lumea suntu acele, la care se infatisiara toti acei'a Archierei din tóte pârtile lumei, carii nu suntu impedecati prin vre-o causa binecuventata.

Patru insusiri caracteristice se ceru pentru unu Sinodu ecumenicu, sî adeca I, cá sa se escrie prin Imperati, dar nu prin Patriarchi, seau prin unu óre-care Patriarchu ; II, cá sa se faca intrebare despre credintia, prin urmare sa se faca hotarire despre hotarulu dogmaticu; III, cá sa fia tóte pertractârile incheiate corespundietório ortodocsiei, canóneloru de mai inainte, sî sântei Scripturi, pre scurtu corespundietório canóneloru, care s'au adusu in Sinódele tienute ecumenice ; IV, cá sa se primeasca cele renduite de sinódele ecumenice sî cele canonisite de toti

scopí de barbari, seau de stapânii sei, aflandu-se de altmintrea vrednici, pe unii cá acei'a canonulu i primesce in cleru.

Canonulu 21, 22 sî 23, apostolescu cuprindu mesurile cele necesarie despre scopire, dar se vede, ca nu s'au observatu pre deplinu; pentru aceea sî Canonulu acest'a din nou prescrie, ca, carele de voie libera se scopesce, nu se póte inaintá la preotia. Vedi I—II. 8.

Can. 2. Fiindca multe seau din nevoie, seau altmintrelea, la staruinti'a unoru ómeni s'au facutu in contra canonului bisericescu, asiá incâtu ómenii abiá trecuti din viati'a pâganeasca la credintia dupa ce s'au catichisatu timpu putienu, s'au adusu indata la bai'a cea spirituala sî deodata cu botediarea s'au inaintatu la episcopatu seau presbiteratu; s'au allatu de bine, cá de acî inainte asiá ce-va sa nu se mai intample, pentru ca celui ce se catichisédia, ii trebuie timpu sî dupa botediu spre mai multa cercare, câci intieleapta este apostoleasc'a scriptura, ce dîce: nu de curendu saditu (neofitu), cá nu mandrindu-se sa cadia in osânda, sî in curs'a diavolului. Deaca insa dupa ce au trecutu timpu, s'aru aflá vre-o gresiala sufleteasca la

Patriarchii sî Archierei ortodocsi, prin insasi infatisiarea loru, séu prin ai loru locutiitori, séu prin scrisorile loru.

Otaririle sinódeloru ecumenice nu se supunu apelatiei, câci sinodulu ecumenicu este celu mai supremu, sî celu ultimu judetiu in trebile bisericesci.

Acestu Sinodu s'au tienutu in Niche'a la an. 325 pe timpulu imparatiei lui Constantinu spre refrângerea iscodiriloru lui Ariu. Acî s'au asiediatu sî formulatu Simbolulu credintici despre Dumnedieu Tatalu, sî despre dumnedieirea lui Christosu. Ápoi s'au osânditu celibatulu, sî casatori'a preotiloru s'au stabilitu. Parintii mai insemnati la acestu Sinodu au fostu Alecsandru alu Constantinopolei, Vitonu sî Vicentiu presbiteri cu Episcopulu Codruvei din Ispani'a cá trimisii Episcopului din Rom'a Silivestru, Alecsandru alu Alecsandriei, Pafnutiu, Spiridonu Episcopi, Macariu alu Ierusalimului, sî câti-va Presbiteri sî diaconi renumiti in sciintiele teologice.

vre-o persóna, sî s'aru vedí de câtra doi seau trei marturi, un'a cá aceea sa incetedie de a fi in cleru; ear unulu cá acel'a, carele va face in contra la acestea, cá unulu, carele au cutediatu a se improtivi marelui Sinodu, se va periclitá in privinti'a clericatului.

Ceea ce Canonulu 80 apostolescu prescrie, aceea se prescrie sî prin acestu canonu, luându de basa invetiatur'a Apostolului Pavelu câtra Timoteiu I. capu 3, v. 6. cá pre celu de curendu saditu (neofitu), adeca pre celu de curendu catichisatu, sî botediatu, sa nu-lu hirotonésca numai decâtu, cá nu cum-va inaltiandu-se sa cadia in pacatulu mândriei.

Vedi Can. 80 apost. — I—II. 17. — Sard. 10. Laud. 3.

Can. 3. Marele Sinodu au opritu desevârsîtu, Episcopului, Presbiterului, Diaconului, sî tuturoru, carii suntu in cleru, sa nu aiba muiere impreuna locuitóre, afara numai decâtu maica, seau sora, seau matusia, sî tóte acelea fetie, cu care aru putea scapá de totu prepusulu.

Vedi VI. 5. -- VII. 22, 23. — Antioch. 19. — Cart. 45.

Can. 4. Se cuvine, cá Episcopulu mai vertosu sa se asiedie de câtra toti, cei ce suntu in provincia, eara de aru fi cu greu un'a cá aceast'a, seau pentru vre-o lipsa intatietóre, seau pentru lungimea câlei, sa se adune celu putienu trei, impreuna alegatori facându-se prin scrisori sî cei ce nu suntu de fatia, sî apoi sa se sevârsiasca hirotoni'a; eara intarirea celoru ce se facu, se cuvine Mitropolitului in fia-care Mitropolie.

Vedi 1 apost. — VII. 3. — Ant. 19. Sard. 6.

Can. 5. In privinti'a celoru ce s'au scosu din im-

partasîre, fia din cleru, fia laici, sentinti'a adusa de câtra Episcopii, carii suntu intr'o provincia, sa se tiena in valóre amesuratu canonului ce dîce: cei de unii scosi, de altii sa nu se primésca; insa sa se cercetedie, cá nu cumva din pusilanimitate, ori din priciuire, ori din óre-care acerbitate a Episcopului s'au scosu din impartasîre; deci cá aceast'a sa iee cuviinciosa cercetare, s'au aflatu de bine, cá in fia-care anu de dóue ori sa se adune in Sinodu Episcopii fia-cârei provincii, pentru ca adunându-se toti Episcopii provinciei la unu locu, sa se cercetedie asemenea intrebâri, sî asiá cei ce suntu dovediti, ca au vatamatu pe Episcopulu loru, sa se recunósca de câtra toti, ca au meritatu segregatiunea, pâna cându Sinodului episcopescu nu i se va parea a face pentru ei o otarire mai umana. Iara Sinódele sa se adune unulu inaintea paresimiloru, pentru cá ridicându-se tuturoru necuratieni'a inimei, sa aduca oficiu curatu lui Dumnedieu; alu doilea cam pe la timpulu tómnei.

Ceea ce Canonulu 34 apostolescu in principiu, sî in generalitate au constituitu pentru sinódele episcopesci anuali, aceea aci in specialitate se arata, ca intr'altele ce obiecte are unu sinodu episcopescu anualu a tractá, sî in ce timpu, sî câte ori intr'unu anu sa se celebredie.

Vedi Can. 12, 13, 32 sî 37 apost. — II. 2. — IV. 19. — VI. 8. — Ant. 6, 20. — Sard. 20.— Cart. 26, 37, 104, 116, 141.

Can. 6. Datinele cele dela inceputu tiene-se, cele in Egipetu, sî in Livi'a, sî in Pentapolu; ca Episcopulu Alecsandriei sa aiba potestate peste tóte acestea, fiindca si Episcopului din Rom'a i este aceast'a obicinuita, ase-

menea sî in Antiochi'a, sî in alte provincii sa se padiasca intaietatea Bisericeloru, sî aceea este in de obsce aratatu, ca, deaca cine-va fâra invoirea Mitropolitului s'aru face Episcopu, pe unulu cá acel'a marele Sinodu au otarîtu, a nu fi Episcopu; eara deaca comunei alegeri a tuturoru, carea corespunde mintiei, sî s'au facutu dupa canonulu bisericescu, doi seau trei aru contradîce din óresi-care aplecare câtra sfada, sa invinga sufragiulu celoru mai multi.

Din acestu canonu se vede, ca unii Episcopi au nediuitu a-si latî iurisdictiunea loru bisericésca preste otarele episcopiei loru, sî de aceea canonulu prescrie, ca datinele cele vechi sa se observedie, sî dupa datinele acestea vechi se cuvine Episcopului din Alecsandri'a potestate asupr'a bisericeloru din Egipetu, Livi'a sî Pentopolu, cá sî Episcopului din Rom'a, carele inca are potestate asupr'a unoru biserici dupa datinele cele vechi. Apoi alu doilea momentu din acestu canonu este, ca nime nu se póte face Episcopu, in a cârui'a alegere nu se invoiesce Mitropolitulu; alu treilea momentu se refere, ca sufragiulu celoru mai multi invinge la alegere de Episcopu, de-sî doi séu trei dintre Episcopi alegatori nu s'aru invoí fiindu aplecati spre sfada.

Vedi Can. 34. apost. — II. 2, 3. — III. 3, 8. — IV. 28 — VI. 36. Ant. 19. — Cárt. 13.

Can. 7. Fiindca este obiceiu, sî datina vechia, cá Episcopulu Eliei sa se onoredie, asiá sa aiba elu sî urmarea onorului, reservandu-se mitropoliei propri'a demnitate.

Canonulu acest'a da intaietate Episcopului din Elie, adeca din Ierusalimu, intocm'a cá sî canonulu precedinte da Episcopiloru din Alecsandri'a sî Antiochi'a intaietate, sî recunósce intaietatea Episcopului Romei; sî totodata acestu canonu hotaresce nu numai onorulu Patriarchului din Ierusalimu, ci i designédia sî loculu onorelui lui, ca adeca loculu dintâiu alu onorelui va avea Patriarchulu din Rom'a, alu doilea Patriarchulu Alecandriei, alu

treilea Patriarchulu Antiochiei, sî alu patrulea Patriarchulu Ierusalimului.

Vedi II. 2, 3. — III. 8. — IV. 28. — Ant. 19.

Can. 8. Incâtu pentru cei ce se numea óre cându-va pe sine curati, hotaresce sântulu sî marele Sinodu, ca reintorcându-se acei'a la sobornicésc'a sî apostoleasc'a Biserica sa se puna mânile peste eí, intielegându-se de sine, ca li se cetesce sî rugaciune, sî asiá sa remâna in cleru: inainte de tóte insa se cuvine, sa marturiseasca in scrisu, ca voru consimtí sî voru urmá dogmeloru bisericei sobornicesci sî apostolesci, adeca ca se voru impartasî cu cei insotiti a dóu'a nunta, câtu sî cu cei cadiuti din credintia in timpu de góna, pentru carii sî timpu s'au hotarîtu, sî s'au prefiptu oportunitatea, cá ei in tóte sa urmedie dogmeloru Bisericei sobornicesci. Deci ori unde s'aru aflá prin sate ori cetati ei numai singuri hirotoniti, cei aflati in cleru, sa remâna in tagm'a loru; eara déca aru venì cine-va acolo, unde este Episcopu, ori Presbiteru de biserica sobornicésca, este invederatu, ca demnitate de Episcopu va avea Episcopulu bisericei locale, ear acel'a, care de catra cei curati se numesce Episcopu, va avea onorulu de Presbiteru, afara déca Episcopului i va placea a impertasî pe acel'a de onorulu numelui episcopescu; sî déca lui nu i va placea aceast'a, atunci sa-i caute unu locu ori de hiroepiscopu, ori de Presbiteru, cá sa se vada, ca este intr'adeveru in cleru, cá sa nu fia doi Episcopi intr'o cetate.

Vedi Can. 46, 47, 68, apostol. — II. 7. — VI. 95. — Laud. 7, 8. — Cart. 66. — Vasil. 1, 47. — VII. 14. — Ang. 13. — Neocesar. 14. — Antioch. 8, 10.

Can. 9. Ori carii fara esaminare sau inaintatu de Presbiteri, sî esaminati fiindu siau marturisitu pecatele sale sî marturisindule, ómenii miscati fiindu, au pusu mânile preste ei in contra canonului, pe unii cá aceia canonulu nui primesce, caci numai aceea apara Biseric'a, ce este streinu de vreo prihanire.

Canonulu acest'a nu iarta, cá cineva sa se inaintedie in treapta preotiasca, fara sa fia fostu esaminatu in privinti'a purtarii sale morale, sî a cunoscintieloru lui, sî fara marturia ómeniloru vrednici de crediamântu; asisderea nu iarta acestu canonu nici o alegere facuta de preotu prin poporu cu partinire; prin urmare canonulu presentu voiesce, cá celu ce va sà se faca preotu, trebue sa fia cu bune purtari, cu sciintie, sî despre tóte acestea sa se esaminedie, sî Duchovnicului sa se marturisésca.

Vedi Can. 25, 61 apost.—Neocesar 9, 10.—Teofilu 3, 5, 6.

Can. 10. Toti dintre aceia, carii au fostu cadiuti, sî din sciintia seau nesciintia acelora, carii iau promovatu, sau hirotonitu, acést'a nu prejudeca canonului bisericescu; caci ei cunoscânduse, se depunu.

Aci se opresce hirotoni'a aceloru individi, carii s'au lepadatu de Credinti'a crestinésca, sî apoi s'au pocaitu; sî demânda depunerea din tagma preotiasca a astorfeliu de preoti, cari fia ca fora sciintia Episcopului sau hirotonitu.

Vedi Can. 62 apost.—Anghir 1, 3, 12.

Can. 11. Pentru cei ce fora necesitate, séu fora pierderea averiloru loru, séu fora nici unn periculu, séu fora ceva de acestu feliu au calcatu credinti'a, ce sau intimplatu subt tiranulu Liciniu; au socotitu Sinodulu, ca de si suntu nevrednici de umanitate, totusi sá se tractedie cu indurare; deci cati cu adeveratu se voru cai, trei ani voru

petrece cá nisce credinciosi intre cei ascultatori, siapte ani intre cei prosternuti, eara doi ani fara proaducere voru fi partasi de rugaciuni cu poporulu..

Vedi Anghir. 6.—Vasiliu 73, 81.

Can. 12. Eara cei chiamati de haru sî au aratatu celu dintaiu zelu, sî au depusu brânele, apoi cá cânii s'au intorsu la a loru vomîtura asiá, incâtu unii sî bani au risipitu, spre a ajunge la beneficii militari; acesti'a dupa timpulu de trei ani a ascultarii, diece ani sa petreaca cá prosternuti. Peste tóte acestea se cuvine a esaminá bun'a vointia sî felîulu pocaintiei loru, pentruca câti dintre ei cu frica sî cu lacrami, sî cu rabdare sî cu fapte bune 'si voru arata reintórcerea loru, aceia plinindu timpulu otaritu alu ascultarii, se voru impartasi pe dreptu la rugaciuni, fiindu iertatu Episcopului intr'aceea a aduce pentru ei un'a hotarîre sî mai blânda. Eara cei ce au petrecutu cu nepasare, sî au crediutu, ca spre intórcere li este de ajunsu, chipulu intrarii in biserica, aceia se implinésca timpulu pre deplinu.

Canonulu acest'a tractédia despre cristianii, cari au fostu ostasii lui Liciniu, sî la inceputu au fostu credintiosi legii evangelice, sî multi au sî pornitu spre mucenicie, sî brânele loru ostasiesci leau sî lepadatu; dar apoi de fric'a muncitoriului s'au lepadatu de legea lui Christosu, sî inca au intrebuintiatu bani pentru scaparea loru, sî pentru inaintâri in oficii militari; pentru unii cá acesti'a prescrie acestu canonu epitimia; déca voru vrea sa se intórca in sânulu bisericei lui Christosu.

Vedi VI. 102.—Anghir. 2, 5, 7.—Laud. 1, 2.

Can. 13. Ear pentru cei bolnavi spre mórte, are a se padi vechi'a sî canonicesc'a lege sî acum, in câtu déca

este cineva sa móra, acel'a sa nu se lipsésca de cea de pre urma sî preatrebuintiósa hrana; cara déca celu desnedajduitu s'au sî impartasitu, dar remâne intre vii, sa fia intre cei ce se impartasiescu numai la singur'a rugaciune; peste totu insa pe cei ce voru a trece din viatia, sî poftescu a se impartasi cu Eucharisti'a, Episcopulu cu cercetare sai impartasiasca din proaducere.

Aci canonulu tractédia despre cei ce au vrutu sa se faca crestini, dar inca pe deplinu nu s'au pregatitu, ci au cadiutu in bóla de mórte, in ce chipu au a se tractá fatia cu provedere cu sânt'a Cuminecatura. Canonulu, la care aci se face provocare cu cuvintele „vechi'a sî canonic'a lege" se intielege Canonulu 6-lea alu Sinodului localu din Anghira din a. 314, carele cu 11 ani mainainte de Sinodulu ecumenicu 1-lea s'au celebratu in Nice'a.

Can. 14. In privinti'a Cathicumeniloru cadiuti, au hotarâtu sântulu sî marele Sinodu, ca acei'a sa fia trei ani cá ascultatori, dupa aceea sa iee parte la rugaciuni cu cathicumenii.

Cathicumeni se numescu dela cuvântulu grecescu „cathihu" va sa dica: invatiu prin cuvântu pe cei incepatori la credintia. Ei se impartia in dóue feliuri; 1, alu celoru ce pléca genunchile, sî acesti'a primise credinti'a, dar botediulu inca nu; ci se numiá sî cei chiamati, sî din Biserica iesiá, cându preotulu dicea la liturgie „cei chiemati iesiti"; 2, alu celoru ascultatori, cari in pridvorulu bisericei stându, ascultá dumnedieescile scripturi.— Pre lânga acesti cathicumeni amintescu inca unii scriitori sî pe feliulu „celoru pricepatori, pentru ca cerea botediulu, sî alu celoru alesi" carii asiá se dicea, caci se inscriea in catalogulu celoru ce avea sa se botedie.

Vedi Neocesar. 5.— Laudic. 19.— Vasil. 20.— Timot. 6.— Chirilu 5.—

Can. 15. Pentru mult'a turburare sî gâlcevile, ce se

facu, s'au aflatu de bine, cá astfeliu de datina, ce se afla in óre-cari parti in contr'a canonului apostolescu (14, 15) care prescrie, cá sa nu se stramute din cetate in cetate nici Episcopulu, nici Presbiterulu nici Diaconulu. Eara déca cineva sî dupa hotarârea acestui sântu sî mare Sinodu aru cutediá a face asiá ceva, séu s'aru dá dupa acestu obiceiu, intreprinderea lui sa se nimicésca, sî sa se dee indereptu Bisericei, pentru carea s'au hirotonitu Episcopu, ori Presbiteru ori Diaconu.

Fiindca s'au intamplatu adeseori in unele parti, cá Episcopii sî dintre ceialalti Clerici sa se stramute la alt'a episcopie, séu parochia, sî cu asemene prilejuri se faceau turburari sî gâlceviri intre unii sî altii, sî prin acést'a s'au vatamatu sî Canonulu 14 sî 15 apostolescu, care opresce Episcopului, Presbiterului sî Diaconului stramutarea dintr'o episcopia, sî parochia in alta: pentru acea Sinodulu acest'a dintaiu ecumenicu sustiene prescrisele canóneloru apostolesci, sî opresce transgresiunea loru.

Vedi Can. 14, sî 15 apost.—IV. 6.—Ant. 3, 21. — Sard. 1, 16.—Cartag. 57.

Can. 16. Déca Presbiterii, ori Diaconii ori altii, carii se amintescu in canonu, cu cutediantia sî neconsideratiune, nici fric'a lui Dumnedieu inaintea ochiloru avându, nici canonulu bisericescu sciindu, dela bisericele loru indepartânduse, acel'a nici de cum sa nu se primésca in alta biserica, ci trebue sa se silésca a se reintórce in parochiele loru, sî de nu voru ascultá, se cuvine a se opri dela impartasire, eara déca va cutedia cineva a rapí pe acel'a, sî-lu va hirotoni pentru biseric'a sea fora invoirea Episcopului, dela carele au fugitu, sî carele dupa canonu se considera de alu lui, hirotoni'a acéea sa fia fora taria.

Canonulu acest'a este in legatura strânsa cu canonulu *precedentu*, sî randuiesce, cá Presbiterulu, si Diaconulu sa nu se primésca in alta parochia fora scrisórea dimisionale a Episcopului concernentu, sî déca s'aru primi vreunu clericu, sî s'aru hirotoni prin altu Episcopu fora scrisóre dimisionale a Episcopului seu propriu, hirotoni'a lui sa fia fora taria.

Can. 17. Fiindca mai multi din cei cuprinsi in canonu, din lacomia de averi, sî dupa urâtulu castigu vânându, au zeuitatu dumnedieésc'a scriptura, ceea ce dice: „Argintulu seu n'au datu in camata“, sî imprumutându, sute ceru inapoi; asiá au statoritu Santulu sî marele Sinodu, cá déca sî dupa hotarirea acést'a se va afla cineva luându procente prin vreo apucatura, séu altfeliu camatarându, séu cersîndu dobânda pe jumatate, séu iscodindu sî altceva pentru spurcatulu câstigu, acel'a sa se dee afara din cleru, sî sa fia strainu de canonu.

Intre urâciósele patimi omenesci se numera sî camatari'a, carea mai cu séma se esercitédia din partea vreunei fetie bisericesci, sî de aceea Canonulu acest'a cu lipsire de preotia, opresce fetieloru bisericesci camatari'a.

Vedi Can. 49. apost.—V. 10.—VI. 10.— Laud. 4.—Cartag. 5, 20.—Vasil. 14.—Pvalm, XIV. v. 5.

Can. 18. Au venitu la cunoscinti'a santului si marelui Sinodu, ca in órecari locuri sî cetati Diaconii impartasiescu Presbiteriloru Eucharisti'a, ceea ce nu este nici dupa Canonu, nici dupa datina, ca cei ce insasi n'au voia sa jertveasca, sa impartasiasca celoru ce jertfescu, trupulu lui Christosu. S'au mai facutu cunoscutu sî aceea, ca unii dintre Diaconi se impartasiescu cu Eucharisti'a chiaru si mainainte de Episcopi; deci tóte acestea sa

incetedie, sî Diaconii sa remâna intre margînele loru sciindu, ca suntu servitori ai Episcopului, si mai mici, decâtu Presbiterii, sî asiá sa primésca dupa Presbiteri Eucharisti'a, impartasindule aceea séu Episcopulu, séu Presbiterulu. Dar nici a siedé intre Presbiteri nu este iertatu Diaconiloru, caci aceea este contra canonului sî contra ordinei. Eara déca cineva acestoru hotarîri n'aru voi sa se supuna, acel'a sa incetedie a mai fi Diaconu.

Canonulu acest'a opresce Diaconiloru, sa se cuminece la liturgie inaintea Presbiteriloru, sî a Episcopului; opresce Diaconului a se cuminecá pe sine, sî rânduiesce, ca dupa ce s'au cuminecatu Episcopulu, sî dupa ce Episcopulu, au cuminecatu pe Presbiterii, séu de catra Episcopulu insusi, séu de catra unulu dintre Presbiteri sa se cuminece Diaconulu, sî in fine cine dintre Diaconi nu s'aru supune acestui canonu, sa se lipseasca de Diaconie.

Vedi VI. 7.—Laud. 20.—

Can. 19. In privinti'a celoru ce s'au facutu urmatori lui Pavelu samotatenului, sî apoi s'au intorsu la sobornicesc'a Biserica, s'au hotâritu, cá ei negresitu sa se botedie de nou; eara déca unii in timpulu trecutu au fostu in cleru, sî se arata neprihaniti sî fâra intinaciune, acei'a dupa ce se voru botediá, earasi sa se hirotonéasca de Episcopulu Bisericei sobornicesci; deaca insa cercarea i va aflá neharnici, se cuvine a se depune. Asijderea sî in privinti'a Diaconiseloru, sî in comunu a tuturoru celoru cuprinsi in canonu, totu acésta norma sa se tiena. Amu amintitu insa de Diaconisele, ce se afla in shima, fiindca n'au nici o hirotesie, negresîtu intre mireni trebue ele sa se conumere.

Invetiaturile lui Pavelu din Samosét'a le-au consideratu acestu Sinodu de eretice, de aceea se randuiesce ací norm'a, dupa care au ei a se tractá, déca voru voí a se intórce in sinulu Bisericei ortodocse. Asijderea s'au prefiptu sî norma pentru Diaconisele, care pórta shima, cum au sa se tractedie vrându a se lepadá de Pavelu Samosaténulu, sî a intórce la drépt'a credintia, sî adeca, ca ele au sa se privésca cá alte crestine de rându.

Vedi Can. 47. apost. — I. 2. — Laud. 7. — Cart. 66.

Can. 20. Fiindca suntu unii, cari ingenunchie Dumineca sî in dîlele Cincidiecimei. Asiá, pentru cá in fiacare parochia sa se padiasca acel'a-si rându, au hotaritu sântulu Sinodu, cá stându sa se faca lui Dumnedieu rugaciunile.

Din acestu canonu lamuritu se vede, ca dela inceputu s'au fostu obicinuitu stându sa se faca câtra Dumnedieu rugaciunile, póte fi dupa modulu celu simplu, cu care Vamesiulu au fostu sevarsîtu rugaciunile sale, marturisindu-si pecatele. Insa unii din cleru sî mireni au inceputu a se ingenunchiá rugându-se, ceea ce au sciutu Sinodulu acest'a, sî de aceea opresce ingenunchiare la rugaciuni, ci randuiesce cá stându sa se róge totu insulu. In fine numai ingenunchiere la Duminec'a Cincidiecimei s'au sustienutu dupa obiceiulu vechiu.

Canónele Sinodului II ecumenicu din Constantinopole cu numerulu 7. (*)

Can. 1. Sântii Parinti adunati in Constantinopole au hotaritu, cá credinti'a celoru trei sute optsprediece Parinti

(*) Acestu Sinodu II ecumenicu s'au tienutu la Constantinopole pe timpulu Marelui Teodosiu la anulu 381, sî parintii mai insemnati au fostu: Nectariu alu

adunati in Nice'a Bitiniei sa nu se strice, ci sa remâna domnitóre, sî sa fia anatemisata tóta ieresi'a, sî cu deosebire cea a Evnomianiloru, adeca a evdocsianiloru, sî a Semiarianiloru, seau a Pnevmatomachiloru, sî cea a Savelianiloru, sî a Marcelianiloru, sî a Fotinianiloru, sî a Apolinarianiloru.

Canonulu acest'a osândindu tóte invetiaturile, care le-au osânditu sî Sinodulu I ecumenicu, intaresce Simbolulu credîntiei din Nice'a in siapte incheieri, sî adaoge alte cinci incheieri despre Duchulu sântu, sî ca Duchulu sântu purcede numai dela Tatalu; despre Biserica, ca este un'a, sânta, sobornicésca, sî apostolica, anatematisându invetiaturile schialciate a celoru Evnomiani, carii se numescu sî Evdocsiani, a celoru Imiarieniloru (jumetate arîeni) a celoru Pnevmatomachiloru (luptatoriloru) contra Duchului sântu, a urmatoriloru lui Saveliu, lui Marceliu, lui Fotinu, sî lui Apolinariu.

Can. 2. Episcopii sa nu treaca peste episcopia in bisericele afara de hotarele sale, nici sa conturbe bisericele, ci amesuratu Canóneloru Episcopulu Alessandriei sa gubernedie numai Egiptulu, Episcopii resaritului, numai sa administredie resaritulu, observându-se privilegiile sî intâietâtile, care suntu in Canónele Sinodului niceanu ale Bisericei Antiochiene; sî Episcopii Diecesei Asiane, care suntu numai in Asi'a, sa le administredie, sî Episcopii Pontului numai cele de acolo sa le gubernedie, sî ale Traciei,

---

Constantinopolei, Chirilu alu Ierusalimului, Grigoriu Teologulu, Grigoriu din Nis'a, toti din pârtile resaritului, peste totu 150; car dela apusu nici unulu n'au fostu; in urma insa s'au impreunatu cu cele hotarîte de Sinodu, Pap'a Damasu sî tóta biseric'a apusêna. Acestu Sinodu s'au adunatu asupr'a lui Macedoniu, carele afirmà, ca Duchulu sântu este zidîrea Fiiului, apoi asupr'a lui Apolinariu, asupr'a Evnomianiloru, adeca a Evdocsianiloru, a Savelianiloru, Marcianiloru sî Fotinianiloru.

cele de acolo. Episcopii nechiamati sa nu treaca preste diecesele loru spre hirotonire, seau spre alte functiuni ale administratiuneloru bisericesci. Pazîndu-se insa canonulu prescrisu pentru diecese, invederatu este, ca afacerile fia-cârei mitropolii le va administrá sinodulu mitropoliei amesuratu celoru hotarîte in Nice'a; bisericele lui Dumnedieu insa, ce suntu intre popórele barbare, sa se administredie dupa datin'a observata de câtra Parinti.

Acestu canonu opresce Episcopiloru, sa nu mearga in eparchii straine, sî acolo sa functiunedie; canonulu acest'a se póte privi cá continuare a Canonului 34, sî 35 apostolescu, sî a canonului 6, sî 7 alu Sinodului I. ecumenicu, sî cá deplinirea unoru impregiurâri esentiali, care Episcopii au sa le observe atâtu in privinti'a administratiunei Eparchieloru loru, câtu sî in privinti'a sinódeloru din mitropolie. Subtu bisericele cele intre neamurile barbare, se intielegu eparchiele sî mitropoliele, care suntu in pârtile Dunarei de josu.

Vedi Can. 34, sî 35 apost. — I. 6, 7. — III. 8. — IV. 20. 30, 39. — Antioch. 9. — Sardic. 3, 11, 12.

Can. 3. Episcopulu Constantinopolei sa aiba partea onorului dintâiu dupa Episcopulu Romei, pentru ca ea este nóu'a Roma.

Prin acestu Canonu se inaltia scaunulu archierescu din Constantinopole la dignitate de scaunu patriarchalu, sî i se da partea cea dintâiu a onorului dupa Episcopulu Romei, adaugandu-se in Canonu sî causa, pentru acésta intaietate, adeca câci Constantinopolea este Rom'a nóua, fiindu acolo resiedinti'a imperiale a Resaritului, ear in Rom'a fiindu vechi'a resiedintia; de unde se vede, ca nu din causa alta, fora decâtu caci Rom'a au fostu cetatea imperiale, au capetatu Episcopulu Romei intaietate inaintea celor'a lalti Episcopi, precum sî Episcopulu Constantinopolei au capetatu intaietate, dupa cea a Episcopului Romei, câci Constanti-

nopolea s'au facutu Roma nóua. Sî asiá dela acestu Sinodu II ecumenicu au fostu cinci scaune patriarchali dupa ordinea acést'a : alu Romei, alu Constantinopolei, alu Alessandriei, alu Antiochiei, sî alu Ierusalimului.

Can. 4. S'au statuitu despre Maximu Ciniculu sî despre petulanti'a sî insolenti'a lui, care le-au facutu la Constantinopole, cá nici Maximu Episcopu sa nu remâna, sî sa nu fia, nici cei hirotoniti de elu in ori-ce trépta de cleru sa nu remâna, sî asiá tóte suntu fora târia, câte s'au facutu cu dânsulu sî prin dânsulu.

---

* Maximu acest'a, despre care ací se face amintire, erá dintre filosofii cinici, nascutu in Egipetu, sî cunoscandu-se cu teologulu Grigoriu Archiepiscopulu Constantinopolei s'au catichisitu de dânsulu sî s'au botediatu, sî s'au numeratu sî intre clerici. Insa in urma au doveditu elu cinismulu seu prin arogantia, cutediare, sî impudenti'a sea, câci deodata si-au pusu in gându, cá sa se faca elu Patriarchu in Constantinopole, sî au tramisu multi bani Episcopiloru din Alexandria, carii venindu la Constantinopole, dimpreuna cu Timoteiu alu Alessandriei, sî vedîndu, ca poporulu i gonesce din biserica, unde s'au adunatu spre a alege pe Maximu, — s'au retrasu intr'o casa privata, sî alegându de Archiereu pe Maximu, l'au sî hirotonitu. Vediendu Sinodulu necuviinti'a acést'a, pe elu l'au segregatu, sî lucrârile lui archieresci le-au nimicitu.

Can. 5. Ceea ce atârna de Tomulu apuseniloru, primimu pe acei'a, carii in Antiochi'a marturisescu un'a Dumnedieire a Tatalui, sî a Fiiului, sî a sântului Duchu.

Subt „Tomulu Apuseniloru" vine de a se intielege hotarîrea Apuseniloru, prin care ei adeverédia Simbolulu Credintiei din Nice'a, sî anatematisescu pe toti, cei ce cugeta altcum. Au primitu acestu Sinodu ecumenicu sî hotarirea Antiochieniloru, sî au gasit'o drépta, sî conformu Simbolului Credintiei, pentru ca

acolo se marturisea un'a Dumnedieire a Tatalui, sî a Fiiului, sî a sântului Duchu.

Vedi VI. 1, 2. — Cart. 1.

Can. 6. Fiindca multi voindu a turburá, sî resturná bun'a rânduiala bisericeasca in modu vrajmasiescu, sî sicofanticu plasmuescu óre-care invinuiri asupr'a ortodocsiloru Episcopi, carii ocârmuiescu Bisericele, nimic'a alt'a avându inainte, decâtu a mânjí renumele preotiloru, sî a provocá turburâri in poporulu celu liniscitu: dreptu aceea sântulu Sinodu alu Episcopiloru adunati in Constantinopole au hotaritu, cá incusatorii fora cercetare sa nu se primeasca, nici sa se dee la toti voie, a ridicá pâri asupr'a ocârmuitoriloru Bisericei, nici sa se opreasca toti, ci déca cine-va in contrá Episcopului aru aduce óre-care pâra propria, adeca privata, ca au fostu insielatu, seau altcum seau nedreptatitu de acel'a, pentru astfeliu de pâri nu este de a se cercetá nici persón'a incusatoriului, nici religiunea lui, câci consciinti'a unui Episcopu in totu modulu trebuie sa fia libera, sî celu ce dice, ca s'au nedreptatitu, ori de ce religiune va fi, sa-si afle dreptulu. Eara déca crim'a, ce se imputa Episcopului, aru fi bisericeasca, atunci trebuie sa se cercetedie persónele incusatoriloru, pentru cá mai intâiu iereticiloru sa nu fia iertatu a ridicá incuse in lucruri bisericesci asupr'a Episcopiloru ortodocsi; ieretici insa numimu pe cei de demultu lapadati din Biserica, sî pe cei dupa aceea anatematisati de noi, precum sî pe acei'a, carii se prefacu a marturisí credinti'a cea sanatósa, insa s'au despartitu sî se aduna in contr'a Episcopiloru nostrii canonici. Mai departe deaca óre carii suntu osân-

diti sî escomunicati de Biserica pentru nisce cause, fia din cleru, ori din rândulu lumeniloru nici aceloru sa nu fia iertatu a invinovati pe Episcopu, pona nu se voru fi curatîtu de vinovati'a loru cea dintâiu; asemenea nici cei ce suntu subt invinuire mai vechia sa nu se primeasca mainainte a pârî pe Episcopu, ori pe alti clerici, pona ce nu se voru aretá nevinovati de invinuirile, ce li se imputa. Insa deaca óre-carii nefiindu nici ieretici, nici escomunicati, nici osânditi, nici mainainte invinuiti pentru óre-care gresiale, aru dice, ca au óre-care pâra bisericeasca asupr'a Episcopului, acestor'a demanda sântulu Sinodu, a infatisiá mainainte incusele sale inaintea Episcopiloru Mitropoliei, sî inaintea acelor'a sa dovedeasca vinovatiele Episcopului, carele este in óre-care pricini. Deaca insa s'aru intemplá, cá Episcopii Mitropoliei sa nu póta indreptá invinuirile aduse asupr'a Episcopului, atunci ei sa mérga la unu mai mare Sinodu de Episcopi ai aceleeasi Patriarchii, carii se voru conchiemá pentru deciderea causei aceleiasi, sî incus'a sa nu se iee inainte, pona cându incusatorii nu se voru dechiará in scrisu, cá pedépsa de taliune sa-i ajunga pe ei, deaca in decursulu lucruriloru se va dovedí, ca ei au calumniatu pe Episcopulu. Eara deaca cine-va despretiuindu cele ce s'au hotarîtu dupa cele mai susu aretate, aru cutediá a molestá urechile Imperatului, ori judecatoriele lumesci, ori a conturbá sinodulu ecumenicu, negligându pe toti Episcopii din patriarchatu, unulu cá acel'a sa nu fia primitu nici decum cu incusa, cá unulu, carele au despretiuitu canónele sî au vatamatu bun'a ordine bisericeasca.

Canonulu acest'a este in strâns'a legatura cu canonoulu 74 apostolescu, sî face deosebire intre incusatorii de Episcopu ori Presbiteru, sî randuiesce, ca acusatori nu potu fi ieretici, sî ómeni prihaniti. Insa dice Canonulu sî aceea, ca, déca incusatorii voru pâri pe Episcopu séu pe Presbiteru in vre unu obiectu de bani, atunci incusatorii n'au de a fi cercetati in privinti'a religiei loru, pentruca se cuvine ai primi, si ale dá dreptulu loru; din contra la incusele, care potu trage dupa sine depunerea Episcopului ori a Presbiterului, se cere, cá incusatorii sa fia crestini onesti, mai departe astfeliu de incusa are a se tractá la Sinodulu episcopescu din Mitropolie, de unde pre calea apelatiunei se substerne la sinodulu episcopescu din Patriarchatulu respectivu. Care nici cu sentinti'a Sinodului episcopescu din Patriarchatu nu se multiumesce, ci molestédia pe Imperatulu, sî judecatoriele civile, unulu cá acest'a nu mai póte reinnoi incas'a sea', caci n'au urmatu prescriseloru canonice, sî au conturbatu bun'a rânduiala bisericésca.

Vedi Can. 74. apost.—IV. 9, 17, 21.—Cart. 8, 12, 14, 15. VI. 27, 36, 93, 105, 134, 137, 138.—Antioc. 12, 14, 15.

Can. 7. Pe cei ce vinu dela ieretici la ortodocsia, sî la partea celoru ce se mantuiescu, i primimu dupa urmatórea randuiala sî datina. Pe ariani adeca, pe macedoniani, pe Sabatiani, sî pe novatiani, carii se dîcu pe sine curati, sî cei stângaci, sî pe patruspredîecenii, adeca tetradici (mercurenii) sî pe apolinarisci i primimu, deaca voru dá rugâri sî voru anatemisá tóta ieresi'a, ce nu consimte cu sânt'a sobornicesc'a sî apostolic'a Biserica a lui Dumnedieu, sî insemnându-i seau ungându-i mai intâiu cu sântulu Miru pre frunte, sî pre ochi, sî pre nâri, sî pre gura, sî pre urechi, sî insemnându-i dîcemu; „Pecetea Darului Duchului sântu.“ Ear pe evnomianii, carii se boteadia cu un'a afundare, sî pe montanisci, cei ce aici se dîcu Frigi, sî pe savelianii, carii invatia a fi Tatalu sî

Fiiulu un'a fatia, séu alte óre-care lucruri urîte facu, sî tóte cele-lalte eresii, — pe toti dintre acesti'a, carii voru sa se aleture la ortodocsia i primimu cá pe elini, sî in diu'a cea dintaiu i facemu christiani, intru a dóu'a cathicumeni, intru a trei'a i jurâmu cu insuflare de trei ori in fatia sî in urechi, sî asiá i cathichisimu, sî i facemu sa petreaca mai multu timpu in Biserica, sî sa asculte scripturile, sî atunci i botediâmu.

Canonulu acest'a prescrie modalitatea, dupa care au a se primi iereticii in sinulu Bisericei nóstre; precum se vede din textulu canonului presentu, trebue unulu cá acel'a, care voiesce sa treaca din vreo ieresia la Biseric'a nóstra, in scrisu sa dee rugare pentru primirea sea in religi'a nóstra, sî intrâns'a sa osândésca ieresi'a, in care pon' atunci au petrecutu, sî dupa ce din destulu séu cathechisitu adeca s'au invetiatu a cunósce dogmele credintiei nóstre, sî dupa ce au juratu pre Ortodocsia, sî s'au unsu cu sântulu miru, se botédia, sî se conumera intre crestinii nostrii.

Canónele Sinodului III. ecumenicu din Efesu cu numerulu optu. (*).

Can. 1. Fiindca se cuvine sî celoru ce lipsescu dela sântulu Sinodu, sî celoru ce pentru órecare causa bisericésca, séu trupésca au remasu prin tiara sî in cetate, sa scia cele ce s'au statornicitu in Sinodu, deci facemu

(*) Sinodulu acest'a III ecumenicu s'au tienutu la Efesu din Asi'a in dilele Imperatului Teodosiu celui micu, la a. 431, si au fostu de fatia pana la 200 Archierei sub presiedinti'a lui Chirilu Patriarchului Alecsandriei, carele au suplinitu la inceputu pe locutiitorii lui Celestinu Papa dela Roma, carele mai tardiu au trimisu

cunoscutu Sântieniei sî Dragostei Vóstre, cá déca vreunu Mitropolitu despartinduse de sântulu sî ecumeniculu Sinodu au trecutu, ori va trece catra adunarea apostasiei, séu dupa acést'a s'aru intruni cu dâns'a, séu cele ale lui Celestinu au cugetatu, séu le va cugeta, unulu cá acel'a nici decum nu póte avea jurisdictiune asupra Episcopiloru din Mitropolie, fiindu ca este deja scosu prin Sinodu din tóta impartasirea bisericésca, sî numai este vrednicu de a esercita vreo chiemare, sî oficiu; inca sî Episcopiloru Provintiei, sî Mitropolitiloru celoru din tînutulu acel'a, sa se subordinedie, sî din gradulu Episcopatului sa se scóta.

Canonulu acest'a arata predeplinu, ca pecatulu apostasiei au inceputu a stapani inca sî pe unii din Archierei, de aceea sî se hotaresce in Canonu, ca déca vreunu Patriarchu ori Mitropolitu s'aru molipsi de apostasia, numai de câtu are sa incetedie jurisdictiunea lui asupra Episcopiloru ortodocsi, asisiderea déca vreunu Episcopu aru trage catra apostasia, numai decâtu 'si pierde oficiulu séu fatia cu clerulu, sî poporulu credintiosu din eparchia.

Can. 2. Eara déca óre carii Episcopi provinciali n'au venitu la sântulu Sinodu, sî s'au apropiatu de apostasia, séu aru voi sa se apropie, ori sî subscriindu depunerea lui Nestoriu au trecutu totusi la adunarea apostasiei, aceia dupa hotarârea santului Sinodu sa fia depusi din preotie sî scosi din treapta.

Canonulu acesta este continuarea celui precedente, caci râu-

---

la Sinodu de representantii sei pe Arcadiu si Proiectu Episcopi, si pe Presbiterulu Filipu. Apoi au fostu Iuvenaliu alu Ierusalimului, si alti. Acestu Sinodu s'au adunatu de a tracta asupra lui Nectariu Patriarchulu Constantinopolei, carele s'au molepsitu de invetiaturile ieretice ale lui Diodoru si Teodoru din Mopsuestii, cari impartia pe Christosu in dóue fetie ect.

duiesce lipsirea din dregatoria sî trépta a 'acelui Episcopu, carele nu s'au infatisiatu la Sinodu, ci ori s'au impreunatu cu apostasia, ori ca in urma are de gandu acést'a sa o faca, séu sî dupa ce au iscalitu depunerea lui Nestoriu, earasi s'au intorsu la apostasia.

Can. 3. Eara déca óre cari dintre clerici din vreo cetate, ori dela sate s'au lipsitu de preotie de catra Nestoriu, sî de catra cei impreuna cu dânsulu pentru credinti'a loru cea drépta, —pe unii cá acesti'a i indreptatimu a'si lua earasi trépt'a loru; sî preste totu demandamu, cá clericii, ce tienu un'a cu ortodocsulu sî ecumeniculu Sinodu, sa nu se supuna nici decum, sî nici intr'unu chipu Episcopiloru, carii s'au despartitu, ori s'au desbinatu.

De óre ce Nestoriu iereticulu. cá Patriarchu in Constantinopole s'au nevoitu a lati ieresi'a sea sî intre cleru sî poporu, sî pe toti contrarii lui iau segregatu sî lipsitu de oficiele loru; pentru aceea in acestu Canonu toti aceia se repunu in treptele loru, carii au remasu statornici in ortodocsia fatia cu ieresi'a de susu.

Can. 4. Eara déca óre carii dintre clerici aru cadea in apostasie, sî aru indresni a tiené ori privatu, ori publicu cu Nestoriu, séu cu Celestinu, — sântulu Sinodu sî pe aceia i judeca de depusi.

Can. 5. Eara câti pentru faptele loru necuviintióse s'au osânditu de sântulu Sinodu, séu de Episcopii loru proprii, sî Nestoriu, sî cei de o credintia cu elu, s'au incercatu, séu se voru incerca a le dá impartasirea, ori treapt'a loru in contra canóneloru, — amu hotaritu, ca aceia sa ne remâna nefolositi, sî intru nimicu sa nu fia mai putinu de câtu cei segregati.

Can. 6. Asisiderea sî care aru voi ori in ce chipu

sa stramute cele ce s'au lucratu in sântulu Sinodu in Efesu pentru fiesce carele sântulu Sinodu au hotarâtu, de aru fi Episcopi seau clerici sa cada de totu din trépt'a sea; eara de aru fi lumeni, sa fia segregati.

Can. 7. Cetinduse acestea sântulu Sinodu au hotarâtu, cá nimenui sa nu fia iertatu a aduce, ori a scrie, ori a compune alta credintia afara de cea hotarâta de sânti Parinti adunati in sântulu Duchu in cetatea Niceii; eara cei ce indresnescu a compune alta credintia, ori a propune ori a o preda celoru ce voiescu a se intórce la cunoscinti'a adeverului dela elinismu, ori iudaismu, ori dela altu ieresu, aceia, de voru fi Episcopi, ori clerici, sa se leapede, Epişcopii din episcopatu, sî clericii din clericatu, ear de voru fi laici, sa se anatemisésca. Asemené déca s'aru vadi óre carii, fia Episcopi, ori clerici ori lumeni, ca séu credu, séu invatia cele propuse inscrisu de presbiterulu Harisiu despre intruparea unuia nascutu Fiiului lui Dumnedieu, adeca spurcatele sî resvretitórele dogme ale lui Nestoriu, sa se supuna hotarirei sântului acestui Sinodu ecumenicu, asiá incâtu Episcopulu sa se depuna, si sa se departe dela episcopatu, ear clericulu asemene sa cada din cleru; ear de aru fi mireanu, acela sa se anatemisésca, precum s'au disu mai nainte.

Canonulu acest'a da dovada despre aceea de o parte, cá in timpii Sinodului III ecumenicu au stapanitu pe mai multi Episcopi si presbiteri un'a mândrie a specula cu sciintiele teologice, de unde apoi au urmatu ieresuri, ear de alta parte Canonulu acest'a da dovada si despre aceea, ca parintii cei in numeru 200 adunati la acestu Sinodu cu sporiu bunu au defendatu Simbolulu Credintiei

din Nicea, precum arata textulu intregu alu acestui canonu.— Nestoriu inca au compusu unu Simbolu, si l'au presentatu Sinodului prin Harisiu presbiterulu seu, care Simbolu s'au dechiaratu de ereticu, din caus'a acést'a se amintesce in susamintitulu Canonu numele lui Harisiu.

Can. 8. Prea iubitoriulu de Dumnedieu Coepiscopulu Riginu sî cei impreuna cu dânsulu prea iubitorii de Dumnedieu Episcopi ai Episcopiei Ciprieniloru Zinonu sî Evragiu neau vestitu Nóua de unu lucru nou scornitu in contra legiuiriloru bisericesci sî a canóneloru Sântiloru Parinti, sî care atinge libertatea tuturoru: dreptaceea fiindca bólele comune au trebuintia de mai mare vindecare, cá unele, ce sî mai mare stricaciune aducu, sî mai vârtosu, déca nici n'au fostu obiceiu vechiu, cá Episcopulu Bisericei din Antiochi'a sa seversiasca hirotoniele cele din Cipru, precum au aretatu prin scrisori sî prin viu graiu barbatii credintiosi, cei ce au avutu intrarea in sântulu Sinodu, carii cá inaintestatatori ai Bisericei din Cipru dupa canónele cuviosiloru Parinti si dupa vechiulu obiceiu voru avea nebântuire sî nesilnicie, sevârsîndu insusi hirotoniele prea cuviosiloru Episcopi. Totu aceast'a are sa se observe sî la celelalte ocârmuiri, sî la bisericele de pretutindene, incâtu nimenea dintre iubitorii de Dumnedieu Episcopi sa nu puna mân'a pe alta eparchia, carea n'au fostu mai dinainte, sî din inceputu sub aceiasi, adeca sub predecesorii loru; ci sî déca au intratu in alta eparchie, sî si'au supusu-o cu puterea, aceea sa o dee inapoi, cá nici sub pretestu de sântita lucrare sa nu tréca preste canónele parintiloru, sî sa nu incapa mandri'a stapânirei lumesci, nici

sa lasâmu câtu de pulînu a se pierde libertatea, carea ni o au daruitu Domnulu nostru Iisusu Christosu prin sângele seu, liberatoriulu tuturoru ómeniloru. Deci sântulu sî ecumeniculu acest'a Sinodu au hotâritu, cá fiecare mitropolie drepturile cuvenite ei din inceputu sî dupa vechiulu obiceiu, ce s'au observatu, sa le padiasca intregi sî nestirbite, avându fiecare Mitropolitu a primi spre a sea intarire cele ce s'au lucratu in tagma. Ear déca cineva s'aru aretá intr'unu chipu contrariu hotâririloru de acum, sântulu sî ecumeniculu Sinodu au hotâritu, a fi aceea fora lâria.

Mitropolitulu Antiochiei s'au staruitu in contra vechiului obiceiu, sa'si subordinedie Mitropoli'a cea vechia din Cipru din aceea nefundata causa, ca adeca insul'a Cipru au pierdutu independinti'a sea politica, sî au devenitu sub stapânirea Principelui din Antiochi'a. In nediuial'a acést'a s'au simtitu clerulu si poporulu din Mitropoli'a Ciprului tare vatamatu, sî au recursu cu Archiereii sei la acestu Sinodu ecumenicu, cá sai scutésca in dreptulu loru vechiu, sî sa oprésca pe Mitropolitulu din Antiochi'a, a nu-i stramtorá in odichn'a loru.—Sinodulu, precum se vede din Canonu, au tractatu acestu obiectu, sî l'au decisu, 1, cá hotarele cele vechi ale jurisdictieloru bisericesci sa se sustiena sî spre viitoriu; 2, cá Mitropolitulu Antiochiei sa se retiena a bantui mitropoli'a Ciprului, caci acolo nui compete lui nici unu dreptu; 3. cá libertatea tuturoru, care insusi Domnulu nostru Iisusu Christosu neau datu nóue prin sângele seu, sa nu se stramtoredie intru nimic'a; 4, cá toti Mitropolitii sa iee spre apararea drepturiloru Mitropolieloru loru copie despre hotarirea acést'a a Sinodului ecumenicu, sî in fine 5, cá ori ce s'aru face contr'a acestui canonu, sa fia fora tarie.

Vedi Can. 34, 35 apost.—II. 2.—VI. 20, 36, 39.—Antioc. 9, 13, 22.—Sardic. 3, 11, 12.—I. 6. 7.

Canónele Sinodului IV, ecumenicu din Calcedonu cu numerulu 30 (·).

Can. 1. Canónele asiediate de sântii Parinti in fiecare Sinodu de pona acum, amu aflatu de bine a hotârí, cá sa se tiena.

Sinodulu IV ecumenicu hotaresce prin acestu Canonu, cá sa se tiena canónele Sinódeloru ce s'au celebratu. Noi suntemu de aceea parere, ca ací nu numai canónele dela Nice'a, Constantinopole sî dela Efesu s'au hotâritu a se tiené, ci sî canónele celoru dintâiu diece Sinóde locale, dintre care 1, celu din Cartagen'a in dîlele lui Ciprianu la a. 258; — 2, la Antiochi'a in a. 265, — 3, la Ancir'a in a. 314, — 4, Neocesari'a la a. 315, — 5, Gangr'a la a. 340, — 6, Antiochi'a II, la a. 341, — 7, Sardichi'a la a. 341, — 8, Laudice'a la a. 364, — 9, Constantinopole la a. 394, — sî 10, la Cartagen'a la a. 424 s'au tienutu; asertulu acest'a alu nostru se intaresce sî prin talmacitoriulu din Pidalionu la acestu Canonu, in care se dîce: „ca Canonulu acest'a

(·) Sinodulu IV ecumenicu s'au adunatu in Calcedonu in dîlele Imperatului Marcianu sî a Imperatesii Pulcheriei la a. 451. Archiereii au fostu 630, intre cari au fostu celu dintâiu Anatolin alu Constantinopolei, Pascasinu sî Lucentiu Episcopulu cu Bonifaciu sî cu Vasiliu presbiterii, cu carii au fostu sî Iulianu Episcopulu, toti acesti'a locutiitorii lui Leonu alu Romei; apoi Macsimu din Antiochi'a, Iuvenaliu din Ierusalimu. Ací s'au osânditu invetiaturile Archimandritului Enthichiu, sî ale lui Dioscoru, carele dupa sântulu Cirilu se facuse Episcopu alu Alessandriei. Ei cadiuscra in asemenea ieresu, cá sî Nestoriu, câci acest'a impartiá pe Christosu in dóue fetie sî dóue firi, car acesti'a pe cele dóue firi le amestecara in un'a fire; pentru care scalciata sî anticristiana invetiatura, care erá contraria Simbolului Credintiei din Nice'a, sî Constantinopole, s'au osânditu dimpreuna cu toti acesi'a, carii aru cutedià a adaoge sáu a scadé ce-va din Simbolulu Credintiei.

judeca, ca este cu dreptulu, a stapâní, adeca a-si aveá târi'a sî puterea tóte Canónele, care din inceputu sî pona acum s'au datu de sântii Parinti — — — in fiesce care Sinodu ecumenicu, sî localu.“

Vedi VI. 2. — VII. 1. —

Can. 2. Deaca vre-unu Episcopu aru sevârsî hirotonie pentru bani, sî aru face de vindiare darulu, ce nu se póte vinde, sî aru hirotoní pentru bani Episcopu, ori horoepiscopn, ori Presbiteru, ori Diaconu, ori pe altucine-va dintre cei numerati in cleru, ori aru inaintá de Economu, ori Advocatu, ori portariu, ori alta fatia bisericeasca pentru câstigu mârsiavu, acel'a dovedindu-se, ca au facutu asiá ce-va, se vina in periculu in privlnti'a treptei sale, sî celu hirotonitu sa nu traga nici unu folosu din hirotoni'a séu din inaintarea cea cumparata, ci sa piérdia vrednici'a sî postulu ce au dobanditu pentrn bani. Eara deaca cine-va s'aru aretá midilocitorin la astfeliu de negotiuri urîte sî neiertate, sa se lapede sî acel'a, de aru fi clericu, din trépt'a sea, eara de aru fi mireanu seau monachu, sa se anatemiseasca.

Canonulu acest'a opresce Episcopiloru cu stricteti'a cea mai mare simonie, adeca vendiarea celoru sânte, sî demanda depunerea Episcopiloru simonianisci, ear pe midilocitori i lapede din trépta, sî-i pune sub anatema. Prin urmare acestu Canonu voiesce, cá Archiereulu sa se multiamésca cu venitulu seu legalu, ferindu-se de ori-ce castigu mârsiavu.

Vedi Can. 29, 30. apostol. — VI. 22, 23. — VII. 3, 4, 5, 19. — Vasil. 91. — Laudic. 16.

Can. 3. S'au facutu cunoscutu sântului Sinodu, ca unii dintre cei numerati in cleru pentru castigu mâr-

siavu iau in arenda averi streine, sî primescu asupra-si lucruri lumesci, negligându servitiulu dumnedieescu, sî alergându prin casele lumeniloru, sî luându asupra-si din iubire de argintu administrare de averi. Deci au hotarîtu sântulu sî marele Sinodu, cá de ací inainte nime, nici Episcopu, nici clericu, nici monachu sa nu iee in arenda averi, nici sa se amestece in administrarea lucruriloru lumesci, afora numai deaca va fi chiematu de legi la epitropie neaparata peste minoreni, seau Episcopulu cetâtiei l'aru rândui sa pórte grija de lucruri bisericesci, ori de orfani, sî de veduve parasite, sî de persóne de acelea, care au cu deosebire trebuintia de ajutoriulu Bisericei pentru fric'a lui Dumnedieu. Eara deaca cine-va dupa ast'a s'aru incercá a calcá hotaririle acestea, unulu cá acest'a sa se supuna pedepseloru bisericesci.

Au venitu la cunoscinti'a acestui Sinodu, ca unii clerici pentru mârsiavulu castigu iau in arenda mosii straine, sî prin aceea se mesteca in lucruri lumesci, sî negligându chiemarea oficiului loru bisericescu, se instraineadia de totu dela biserica, sî asuprescu poporulu credinciosu. Pentru acést'a s'au stabilitu acestu canonu, de a pune stavila, cá preotii sa nu iee in arenda mosii, sî sa nu se bage in administratiune de lucruri lumesci, afora numai déca se chiama ei din partea stapânirei lumesci la curatoratu de copii minoreni, séu déca Episcopulu respectivu va indemná pe Presbiterulu de a representá sî defende lucrurile bisericei sale parochiale, sî tóte acestea nu pentru vre-unu castigu, sî dobânda, ci pentru fric'a lui Dumnedieu, va sa dîca, pentru aperarea dreptâtiei. Cei ce voru urmá altcum, Canonulu i supune pedepseloru bisericesci, adeca depunerei.

Vedi Can. 6, 81, 83 apost. — IV. 7. — I—II. 11. — Cartag. 18. — VII. 10.

Can. 4. Cei ce cu adeveratu sî curatu petrecu in viati'a monachala, sa se invredniceasca de onorulu cuviinciosu. Fiindca insa unii cu fatiernicie intrebuintiandu starea monachale, sî turbura Biseric'a, sî lucrurile politice, alergându fora deosebire prin cetâti, vrându totdeodata sa faca sî manastiri pentru sine; deci s'au hotaritu, cá nimenea nicairi sa nu zideasca, nici sa intemeiedie manastire, ori casa de rugaciune fora judecat'a Episcopului respectivu; eara monachii, cei ce petrecu prin óre-care cetâti, sî sate, sa se supuna Episcopului, sî sa iubeasca liniscea, sî sa se deprinda singuru numai cu ajunarea sî rugaciunea, remanendu in locurile acelea, in care de lume s'au lepadatu, nici sa supere lucrurile bisericesci ori lumesci, nici sa se impartasiasca la acelea parasindu manastirile loru, afara numai, deaca cum-va din vre-o trebuintia urginte li s'aru dá voie la aceea de câtra Episcopulu cetâtii; eara in manastiri sa nu se primeasca nici unu sclavu spre a se face monachu fora invoirea stapânului seu. Eara celu ce aru calcá hotarirea aceast'a a nóstra, poruncimu, sa se escomunice, pentru cá sa nu se huleasca numele lui Dumnedieu, eara Episcopulu cetâtii trebue sa pórte grija acurata asupr'a manastiriloru.

In Canonulu acest'a alu Sinodului IV ecumenicu aflâmu dispusetiuni in privinti'a monachiloru sî a monastiriloru, sî adeca ca monachiloru nu se iarta a parasí monastirea, sî a petrece in cetâti sî sate, sî acolo a-si face locuintia sî casa de ruga; ca manastirea se póte face numai cu invoirea Episcopului eparchialu, cârui suntu supusi monachii; ca sî monachii, carii petrecu cu invoirea Episcopului loru in cetâti sî sate, suntu subordinati Epis-

copului, sî au a petrece in linisce sî in rugaciune, sî in ajunare, sî nici decum a se amestecá in lucruri lumesci, sî in deobsce Episcopulu eparchialu trebue sa aiba inspectiunea asupr'a manastirei din eparchie.

Vedi Can. 24, IV. — VII. 17, 91, 30. — I—II. 1.

Can. 5. In privinti'a Episcopiloru sî a clericiloru, carii se muta din cetate in cetate, s'au botarîtu, cá canónele facute de sântii Parinti in privinti'a acést'a sa aiba valórea loru.

Canonulu acest'a se provóca în genere la canónele cele de mai inainte, care in privinti'a aceloru Archierei sî lerei s'au adusu, carii aru voi sa se stramute dintr'o eparchie in alta, sî dintr'o parochie intr'alta; ceea ce se opresce acolo, sî ací se demanda a avea valórea loru.

Vedi Can. 14, 15 apostol. — I. 15, 16. — VI, 17. — Antioch. 3, 16, 21. — Sardic. 1, 2. 15, 16, 19. — Cartag. 57, 63, 90.

Can. 6. Nime sa nu se hirotonéasca absolutu nici Presbiteriu, nici Diaconu, nici altu óre-cine din tagm'a preotiasca; deaca celu ce se hirotonesce nu se va numí deosebi pentru biseric'a vre-unei cetâti, ori vre-unui satu, ori martiriu, ori manastire. Esra in privinti'a celoru ce se hirotonescu absolutu, sântulu Sinodu au hotaritu, cá o asemenea hirotonie sa fia fora târia, sî nicairea sa nu póta lucrá spre ocar'a celui ce iau hirotonitu.

Dupa canonulu acest'a nu se iarta in Biseric'a nóstra Episcopi, Presbiteri ori Diaconi titulari, ci se demanda, ca la sântirea de Episcopu eparchi'a, la sântirea de preotu ori diaconu parochi'a sa se aminteasca in rugaciune de chiamarea sântului Duchu. De aceea sî Canonulu acest'a legiuiesce, cá toti acei'a, carii se sântiescu de titulari Eppi ori Presbiteri ori Diaconi, sa se considere cá nesântiti, sî hirotoni'a loru sa fia fora târia.

Vedi Neoces. 13.

Can. 7. Cei ce s'au primitu odata in cleru sî monachii amu hotarîtu, sa nu intre nici in óste, nici in dregatorie lumeasca; eara cutediandu un'a cá aceast'a sî necaindu-se, cá sa se intórca la aceast'a, care pentru Dumnedieu mai inainte si-au ales'o, sa se anatemiseasca.

Canonulu nu iarta, cá cine-va dintre clerici sî monachi sa se faca ostasiu, séu sa se faca dregatoriu lumescu; de aceea Canonulu pune subt anatema pe toti clericii sî monachii acei'a, carii séu ostasi séu dregatori mireni s'au facutu, sî nu voiescu sa se intórca la trépt'a loru bisericeasca; asprimea acestei pedepse se deduce din violatiunea juramântului, ce la sântire preotulu sî monachulu depune in fati'a bisericei.

Vedi Can. 6, 81, 83 apostolescu. — IV. 3. — VI. 1, 2, 11. — Cartag. 18.

Can. 8. Clericii caseloru saracesci — orfanotrofii —, ori ai manastiriloru, ori ai martirieloru sa remâna subt iurisdictiunea Episcopiloru celoru ce suntu in fiesce-care cetate, dupa traditiunea sântiloru Parinti, sî nu cu obrasnicie sa se desfrânedie in contr'a Episcopului loru. Eara cei ce voru indresní a resturná astfeliu de constitutiune, sî nu se voru supune Episcopului loru, de voru fi clerici sa-i supuna pedepseloru canonice, eara de voru fi monachi, seau mireni, sa fia segregati.

Bun'a ordine aduce cu sine, ca preotii dela casele orfanotrofieloru, Ghirocomieloru — institute de batrâni — Nosocomieloru — Spitaleloru — sî dela bisericele Mucenicilóru trebue sa recunósca auctoritatea Episcopului eparchialu; de aceea legiuiesce canonulu pedepse canonice pentru toti, carii fiindu aplecati la asemenea institute n'aru voi a fi atârnati dela Episcopulu eparchialu.

Can. 9. Deaca vre-unu clericu are judecata cu altu clericu, sa nu lase pe Episcopulu seu, sî sa nu alerge la judecatori lumesci, ci mai dintâiu sa se cercetedie causa de Episcopulu seu, séu cu voi'a Episcopului seu de acei'a, pe carii voru voí amendóue partile, cá sa le faca judecata. Eara de aru face cine-va afara de acestea, sa se supuna pedepseloru canonice. Eara déca unu clericu aru avé judecata cu alu seu — Eppu — séu cu altu Episcopu, sa se judece de Sinodulu Provintiei. Deaca vre-unu Episcopu cu Mitropolitulu seu, séu clericu s'aru gâlceví, nediuiasca séu la Esarchulu ocârmuirei, séu la scaunulu imperatescei cetâti a Constantinopolei, sî la ace-l'a sa se judece.

Ori de ce natura sa fia vre-o diferintia intre doi séu mai multi clerici, este consultu, dar sî Canonulu presentu prescrie, ca clericii invrajbiti sa mérga la Episcopulu loru, sî dela dânsulu sa ceara judecata, carele deaca este diferinti'a subversante de natura civile, cu buna seama le va dá unu consiliu bunu, sî nu se va lasá mai departe in judecata; ear deaca este diferinti'a de natura bisericeasca ori disciplinare, atunci Episcopulu va instituí investigatiune, sî seau Elu, adaca Consistoriulu eparchialu, séu acei alesi judecatori, pe carii amendóue pârtile si-au alesu, voru dârimá treab'a. Cumca Parintii acestui Sinodu au fostu pre inaltimea sciintieloru teologice sî canonico-juridice, lemuritu se vede din cuprinsulu acestui canonu, prin care lasa pârtiloru invrajbite de a-si alege siesi judecatori, carii diferinti'a loru sa o prejudece.

Vedi Can. 74 apost. — I. 6. — IV. 17, 21. — Ant. 14, 15. — Cartag. 14, 27. —

Can. 10. Sa nu fia iertatu, cá unu clericu sa se numere deodata in Biserecile a dóue cetati, in ceea, pentru care s'au hirotonitu la inceputu, sî in ceea ce au fugitu

cá intr'un'a mai mare pentru poft'a marirei desiarte; eara cei ce aru face aceast'a, sa se reasiedie la bisericele loru, pentru care au fostu hirotoniti la inceputu sî numai acolo sa slujeasca; eara deaca vre-unulu s'au stremutatu dejá dintr'o biserica intr'alta, acel'a sa nu ia parte la lucrurile bisericei de mainainte, ci sa se impartasiasca dela cea mucenicéasca, séu din cas'a saraciloru séu a primitoriloru de straini; eara pe cei ce indrasnescu hotarirea marelui sî ecumenicului Sinodu acestui'a a nu o observá, au hotarîtu sântulu Sinodu, cá acei'a sa cadia din treapt'a loru.

Mantuitoriulu au dîsu: „ca nime nu póte sa servésca la doi domni, ca au pe unulu va urî, sî pe altulu va iubí, au pe unulu va cuprinde, sî pe altulu va urgisí" Mateiu Cap. VI. v. 24; pre dreptu dara sî canonulu acest'a nu iarta preotilorn, ca la dóue biserici sa se aplice, pentru ca nu póte satisface datorintieloru, cele ce pretindu dóue biserici. Colisinea acestoru datorintie o recunósce ori-care preotu, sî numai acel'a va dorí asiá ce-va, adeca dóue biserici sa administredie, carele este sclavulu lacomiei.

Vedi Can. 15 apostol. — I. 15, 16. — IV. 5, 20. — VI. 17, 18. — VII. 15. — Ant. 3. Cartag. 63, 94. — Sardic. 15, 16, 19.

Can. 11. Amu hotarîtu, cá toti seracii, sî carii au trebuintia de ajutoriu, dupa cercetare sa calatoreasca numai cu Epistolii bisericesci de pace sî nu cu recomandatiunali, pentru ca epistol'a recomandatiunale se cuvine a se dá numai persóneloru, ce suntu in prepusu.

Canonulu face deosebire intre epistol'a de pace sî intre cea recomandationale, sî dîce, cá seraciloru, sî tuturoru acelor'a, cari au trebuintia de ajutoriu filantropicu, sa li se dea epistol'a de

pace, ear cea recomandationale sa se dee numai persóneloru, care suntu in prepusu, adeca necunoscute.

Vedi Can. 12, 33 apostol. — IV. 13. — VI. 17. Antioch. 7, 8, 11. — Laud. 41, 42. — Sardic. 7, 8. — Cart. 31, 97, 116.

Can. 12. Au venitu la cunoscinti'a nóstra, ca unii in contra asiediemînteloru bisericesci alergându la Stapâniri au taiatu prin decrete imparatesci un'a sî aceeasi mitropolie in dóua, asiá incâtu prin aceea s'au facutu doi Mitropoliti in aceeasi mitropolie. Deci au hotaritu sântulu Sinodu, cá de aci inainte nici unu Episcopu sa nu cutedie asiá ceva, pentru ca celu ce va face asiá ceva, se va depune din trépt'a sa. Eara cetatile, care prin decrete imparetesci, s'au onoratu cu nume de mitropolie, dinpreuna cu Episcopulu, carele ocarmuiesce biseric'a aceea, sa se bucure numai de onorulu numelui, padinduse nevatamate drepturile mitropoliei celei adevarate.

Fiindca constituirea Archiereiloru, sî a tuturoru persóneloru bisericesci este normata in canóne, precum sî hotarele singuraticeloru jurisdictii bisericesci suntu prefixe ; totusi s'au gasitu Episcopi, carii din apretiuirea prea mare a persóneloru loru, sî din nerespectarea ordinei canónice au alergatu la Stapânitori lumesci, sî prin astfeliu de pasi au ajunsu la dignitate de Mitropolitu, sî au facutu, cá intr'o mitropolie sa fia doi Mitropoliti: pentru aceea acestu Sinodu pune stavila unoru asemene volnicii prin canonulu presentu, lasându numai numele de Mitropolitu celoru ce afora de canóne s'au facutu Mitropoliti, sî demandându, ca drepturile Mitropoliei celei adevarate sa se sustiena in intregime.

Vedi I. 6, 7, 8.—II. 2, 3.—III. 3, 8.—VI. 39.

Can. 13. Clericii sî cetitorii straini fora scrisori de recomendatiune dela Episcopulu loru propriu sa nu functionedie in alta cetate.

Precautiunea din acestu canonu voiesce a impedeca abusurile unoru preoti, diaconi, sî cetitori, carii mergeau in cetati sî sate, sî acolo isi arogau functiuni in prejudiciulu preotului ori diaconului, ori sî alu Cetitoriului localu, sî prin aceea facea turburari sî partide in poporu. Deci spre delaturarea unoru asemene abusuri decide Canonulu presentu, cá numai acei clerici sî cetitori straini potu sa se lase in vreun'a cetate straina la functiuni, cari sunta provediuti cu scrisóre recomendationale dela propriulu Episcopu.

Vedi Can. 12, 15 apostol.

Can. 14. Fiindca in unele Eparchii s'au datu voie Cetitoriloru sî cântaretiloru a se insurá, sântulu Sinodu au hotarîtu, cá sa nu fia iertatu a luá vreunulu din acei'a muiere de alta religiune; eara cei ce din asemené casatorii au dobânditu copii, déca au apucatu ai botedia lá ieretici, pe cei ce s'au nascutu din trânsii, sai aduca pe acei'a in comunitatea bisericei ortodocse. Eara de nu iau botediatu inca, sa nu le fia iertatu loru ai botedia pe acei'a la ieretici, sî nici ai casatori cu iereticu, ori cu evreu, oru cu pagânu, déca cumv'a persón'a casatorita cu celu ortodocsu aru apromite, ca se va mutá la ortodocs'a credintia; ear déca cineva aru calcá hotarîrea acést'a a sântului Sinodu, sa se supuna pedepsei canonice.

Desi dupa canonulu 26 apostolescu Cetitorii sî cantaretii dupa hirotesie potu sa se insoare, dar fiindca in unele locuri se oprea Cetitoriloru sî cantaretiloru casatori'a dupa hirotesie: pentru aceea canonulu presentu pre base'a canonului 26 apostolescu da Cantaretiloru sî cetitoriloru hirotesiti voie de a se putea casatori, insá cu aceea restringere, cá datori suntu a luá sotii de legea ortodocsa, séu sî din alta confesiune, déca aceea fatia apromite solenelu, ca voiesce a trece la credinti'a ortodocsa.

Vedi Can. 26 apostol.—VI. 6, 72.—Laul. 10, 31.—Cartag. 29, 33.

Can. 15. Femei'a inainte de patrudieci de ani sa nu se hirotéseasca de diaconisa, sî acést'a inca dupa cercetare amanunta; eara déca primindu hirotesi'a, sî remanêndu óre câtu timpu in servitiu, se va marità, despretiuindu darulu lui Dumnedieu, un'a cá aceea sa se anatemisésca dinpreuna cu celu ce au luat'o de muiere.

Canonulu acest'a prescrie vârst'a de patrudieci de ani pentru femeile, care vreau sa se calugerésca, sî cercetarea amanunta a vietiei sî a petrecerii loru de mainainte, cá sa dee dovedi indestulitóre pentru de a vietiui la manastire intr'o petrecere contemplativa, sî evlaviósa; canonulu cu anatemisare pedepsesce pe calugeriti'a, déca se marita, sî pe barbatulu, carele ia siesi de muiere pe un'a calugeritia perfida.

Vedi I. 19.—VI, 14, 40.—Vasil. 44.

Can. 16. Feciórei, care s'au consântitu Stapânului Dumnedieu, asemené inca sî monachiloru nu ieste iertatu, a se casatorí; eara déca vreunii s'aru aflá facându acést'a, sa fia neîmpartasiti; hotarimu insa, cá Episcopulu locului sa aiba autoritatea umanitatii pentru acesti'a.

Fiindca fati'a aceea, care se calugaresce au trebuitu sa petréca in manastire mai indelungatu timpu, sî au avutu destulu prilegiu a judecá si a cunósce atâtu partea buna, câtu sî partea grea a vietii monachale, sî a se ispiti, ca putea-va observá juramêntulu, ce se cere a 'lu depune, cându se calugeresce, pentru aceea premergându tóte acestea Canonulu pre dreptu nu iarta nici calugeritieloru, nici calugeriloru casatoria, sî parasirea monastirei cu frângrea juramêntului, ci i pune sub pedéps'a lipsirei dela cuminecatura, insa recomânda Episcopului localu, cá sa fia catra asemene intamplari cu autoritatea umanitatii, adeca fetiele sa le

pedepsésca cu pedépsa medicinale, sî apoi sa le ierte gresial'a loru.

Vedi IV. 7,—VI. 44.—Cartag. 19.—Vasil. 6, 18, 19, 20, 60.

Can. 17. Parochiele cele dela tiara, séu dela sate nestramutate sa remâna la Episcopii, carii le tienu acele, sî mai alesu, déca le au tienutu treidieci de ani fora sila; eara déca in treidieci de ani s'au nascutu, séu se va nasce in privinti'a loru vreo cérta, sa fia iertatu celoru ce dicu, ca suntu nedreptatiti, a porní judecat'a lá sinonodulu mitropolitanu; eara déca s'aru neindreptati cineva de catra Mitropolitulu seu, sà se judece la Exarchulu Mitropoliei, séu la scaunulu Constantinopolei precum s'au disu mai nainte. Eara déca vreo cetate prin puterea imparatésca s'au inoitu, séu spre viitoriu se reinoiesce, atunci ordinea bisericésca sa se acomodedie ordinei civili sî politicesci.

Normativ'a acést'a pentru jurisdictiunile singulariceloru Eparchii este asiediata in interesulu comunu spre delaturare ori carei disordine sî a ori carii volnicii, sî se vede ans'a acestui canonu, ca adeca in veaculu alu cincelea erau Episcopi, cari nu observá granitiele episcopiei loru, ci nediuiá a trece peste ele, dar erau sî comune bisericesci, care voiau a schimbá pe Episcopulu loru. Deci normativ'a s'au asiediatu cu aceea, 1, cá parochiele fora deosebire sa remâna prelânga Episcopii loru de mainainte, mai alesu, déca Episcopulu leau tienutu acele treidieci de ani fora sila; 2, cá déca in restimpu de treidieci de ani s'au nascutu, séu se va nasce in privinti'a loru vreo cérta, sa fia iertatu celoru nemultiumiti a se judecá lá sinodulu episcopescu din mitropolie concernente; 3, cá partea nemultiumita póte apelá de aci la scaunulu Exarchatului, séu la celu patriarchalu.—Se mai dice in acestu canonu, ca déca vreo cetate s'au innoitu, ori se va innoi prin potestatea imperiale, in acele sî lucrurile bisericesci

sa urmedie dupa ordinulu civilu sî politicu, aci in Pidalionu asiá se comentédia acestu Canonu, cá Episcopulu, carele au avutu loculu cetatii inoite in eparchi'a sea, nu-si póte pretinde nici unu dreptu eppescu la aceea, ci are a se urmá porunciloru politicesci, ce le aru dispune Imperatulu, Balsamonu merge sî mai departe, sî afirma, „ca Imperatulu póte dispune generalminte asupr'a tuturoru cetatiloru, cum va voi". Noi aci nici cu comentatoriulu din Pidalionu, nici cu Balsamonu nu putemu consimti, caci aceste pareri n'au badia canonica, ci ne intórcemu la cuvintele acestui canonu, sî dicemu, ca ierarchi'a locale este datóre a nu pierde din vedere starea aceea nóua a unei cetati, care s'au inoitu, va sa dica, au castigatu vre-unu prerogativu in cele politice sî civile, sî a se acomodá acestoru imprejurâri nouintroduse cu trebile bisericesci.

Vedi Can. 74 apostol.—I, 6.—IV. 4, 9, 21. — Antioch, 14, 15.—Cartag. 8, 12, 14.—VI. 25, 38.

Can. 18. Crim'a de conjuratiune, sî de insotire ascunsa se opresce cu totulu chiaru sî de legile din afora, cu multu mai multu trebuie sa se oprésca in Biseric'a lui Dumnedieu, cá sa nu se faca. Deci deaca órecarii clerici séu Monachi s'aru aflá conjurânduse in ascunsu, séu facându conspiratiuni asupra Episcopiloru, ori clericiloru confrati, sa se lapede de totu din trépt'a loru.

Conjurare este, cându órecarii se léga intre sine cu juramântu asupra cuiva; ear Patri'a se dîce, cându impreuna se léga cu apromisiune, cá sa nu lase nimicu din cele ce 'si au propusu in contr'a cuiva, pana ce tóte le voru efeptui. Aceste crime se oprescu sî prin legi politice; asiá dara este justu, cá sa se oprésca sî pre terenulu bisericescu, ceea ce sî se face prin acestu canonu.

Vedi Can. 31, 55 apost.—VI. 34.—Cartag. 10, 62.

Can. 19. Au venitu la audiulu nostru, ca in Mitropolii nu se facu Sinódele de Episcopi, prescrise prin canóne, sî pentru aceea multe lucruri bisericesci, ce au trebuintia

de indreptare, se negliga, deci santulu Sinodu au hotarîtu, cá amesuratu canóneloru sântiloru Parinti, Episcopii fiecarei Mitropolii sa se adune de dóue ori in anu intr'unu locu, unde s'aru parea Episcopului Mitropoliei, sî sa indreptedie tóte, câte s'aru ivi; eara Episcopii, carii nu s'aru infatisiá, si aru remâné in cetatile loru acasa, fiindu sanatosi si liberi de totu lucrulu neincungiurabilu, sî de nevoie, sa se mustre fratiesce.

Canonulu 34 apostolescu rânduiesce, cá nici Mitropolitulu, nici Episcopii sa nu faca nimicu unilateralu, ceea ce este de vreo insemnatate, ci sa se aduna in Sinodu spre colegiala consultare sî decidere a obiecteloru comune, ear canonulu 5. alu Sinodului I ecumenicu legiuiesce, cá la fie care mitropolie de dóue ori intr'unu anu sa se tiena Sinóde cu Episcopii sufragani; din acestu canonu alu Sinodului IV ecumenicu insa se vede, ca nu pretutindene s'au observatu tienerea acestoru Sinóde anuali, de aceea sa inoiesce aci observarea aceloru canóne.

Vedi Can. 34. apost.—I. 5.—VI. 8.—VII. 6.—Antioc. 20.—Cartag. 26, 81, 84, 85, 104.

Can. 20. Clericiloru, carii slujescu la o Biserica, dupa cum amu hotarâtu mai nainte, sa nu le fia iertatu a se rândui la biseric'a altei cetati, ci sa remâna credintiosi acelei'a, in care dela inceputu s'au invrednicitu a functioná, afora numai de acei'a, carii pierdîndu 'si patri'a loru proprie de necesitate au trecutu in alta biserica; eara déca vreunu Episcopu dupa hotarârea aceast'a va primi pe unu clericu, ce se tiene de altu Episcopu, s'au hotarîtu, cá sa fia escomunicatu atâtu primitulu catu sî primitoriulu, pona ce clericulu stramutatu se va reintórce la biseric'a sea.

Din acestu canonu ne putemu convinge, ca Episcopii facea

cu preotii straini multe abusuri sî volnicii, caci altcum nu este cu putintia, cá acestu Sinodu ecumenicu sà fi adusu acestu canonu, dupa ce este sciutu, ca Sinódele, càre s'au celebratu inainte dé acestu Sinodu ecumenicu, au opritu stramutarile volnice ale preotiloru din un'a in alt'a Eparchie.

Vedi Can. 15. apostol.—15, 16.—IV. 5, 10, 23.—VI. 17, 18.

Can. 21. Clericii sî laicii, carii acusa pe Episcopi, séu pe clerici, sa nu se lase la acusa simplu sî fora cercetare, ci numai dupa ce mai nainte s'au esaminatu esistimatiunea loru.

Canonulu acest'a voiesce, ca nici o incusa data din partea clericiloru séu a laiciloru in contr'a Episcopiloru, sa nu se primésca, pana ce mai nainte nu s'au cercetatu despre purtarea loru, sî despre renumele loru, sî numai atunci sa se iee in pertractare, déca s'au doveditu in urm'a cercetarii unu renume bunu alu incusatoriloru.

Vedi Can. 74 apost.—II. 6.—Cartag. 27, 137.

Can. 22. Sa nu fia iertatu clericiloru dupa mórtea Episcopului loru, sa rapésca lucrurile cele cuvenite lui, precum sî de vechile canóne s'au opritu acest'a; eara cei ce aru face un'a cá aceast'a, sa se periclitedie din gradurile loru.

Se opresce acî preotiloru instrainarea averii reposatului loru Episcopu, caci ei suntu datori a se tiené stransu de prescrisele canonice in privinti'a acést'a, sî adeca a face deosebire intre averea eparchiale, sî intre cea propria a Episcopului reposatu; aceea a retiené pentru fondulu eparchialu, car cu acést'a a purcede dupa diat'a reposatului.

Vedi Can. 40 apost.—Antioc. 24.—VI. 35.—Cartag. 30, 89.

Can. 23. Au venitu la audiulu sântului Sinodu, ca órecarii clerici sî monachi, nefiindu imputerniciti de Episcopulu loru, ba chiaru escomunicati fiindu de acela, mergându

in imparatésc'a cetate Constantinopole, petrecu in aceea mai indelungatu, facandu turburari, sî conturbându ordinea bisericésca, stricându sî casele unor'a. Deci sântulu Sinodu au hotaritu, cá unii cá acesti'a sa se admonedie prin defensorele sântei Biserici a Constantinopolei, a parasi cetatea imparatésca; eara déca fora rusine aru remâné pe lânga faptele loru acelea, sî preste voia loru prin acelasiu defensore sa se scotia sî sa se reintórca la locurile loru.

Preotiloru sî monachiloru nu se iarta a merge la Constantinopole, sî acolo a cleveti asupra mai mariloru loru, carii iau pedepsitu pe ei, cu deosebire nu se iarta loru sa petréca in cetatea imparatésca mai lungu timpu, turburându starea bisericei, demoralisîndu familii intregi; pentru ocolirea acestui abusu legiuiesce canonulu, cá Defensorele bisericescu, cum este acum la noi Fiscalulu consistorialu, sà admonedie pe unii cá acestia preoti sî monachi de a se intórce de unde au venitu, altcum se imputernicesce ai scóte cu sila, sî ai indrepta la locurile loru.

Vedi Can. 15 apostol.—I. 15, 16.—IV. 5, 10, 20.— VI. 17, 18.—VII. 15.—Antioch. 3.—Cartag. 63.

Can. 24. Manastirile cele odata consântite cu voluntatea Episcopului, sa remâna pentru totdeauna monastiri, sî bunurile, ce se cuvinu loru, sa se pastredie pentru manastire; sî acestea sa nu se mai faca locasiuri lumesci; eara aceia, cei ce s'aru invoi a face acést'a, sa se supuna pedepsei canónice.

Fiindca ori ce asotiatiune recunoscuta de Statu póte posede realitati, sî acele le usuesce neconturbatu din partea Statului; sî fiindca sî Manastirile suntu institutiuni bisericesci recunoscute de Statu, pentru aceea Statulu este datoriu a le respectá dinpreuna cu bunurile loru; asisiderea sî poporulu credintiosu trebuie sà sustiena nevatamatu Manastirile cu realitatile loru, sî a nu violá

scopulu religiosu, moralu, sî filantropicu, ce este impreunatu cu aceste sânte locasiuri, care trebue sa se distinga de persónele calugeriloru, caci acestî'a potu abusa cu chiemarea loru, sî a se face nevrednici de ea, dar pentru aceea manastirea are a remâné neatinsa sî sânta, caci scopulu ei este sântu sî folositoriu in deobsce.

Vedi IV, 4.—VI. 49.—VII. 12, 19.—I II. 1.

Can. 25. Fiindca unii dintre Mitropoliti, dupa cum amu intielesu, negliga turmele loru incredintiate, sî amâna hirotoniele Episcopiloru, Sântulu Sinodu hotaresce, cá in decursu de trei luni sa se faca hirotoniele Eppiloru, déca nu cumva o necesitate neesorabila aru face, cá timpulu dilatiunei sa se prorogedie; eara de n'aru face acést'a, acel'a sa se supuna pedepsei canonice, apoi venitulu bisericei veduvite sa se pastredie nevatamatu de catra Economulu acelei biserici.

Se póte presupune, ca Mitropolitii spre folosulu loru materialu lasa episcopiele veduvite spre mai multi ani fora Episcopi; de aceea acestu Canonu legiuesce, cá Mitropolitulu sa staruiésca a hirotoní pe noulu Episcopu, sî prin aceea a reintregí scaunulu archierescu, altcum Mitropolitulu se pedepsesce dupa canóne, afára deaca 'lu va impedecá in acést'a vre-o necesitate neesorabila, insa Mitropolitulu nu póte luá nici o parte a veniturilor unei veduvite eparchii, ci acelea au de a se pastrá nevatamatu la Economulu eparchiei, sî a se predá noului Episcopu pre lânga ratiotiniu.

Vedi Can. 58 apost. — VI. 19.

Can. 26. Fiindca in óre-care biserici, dupa cum amu intielesu. Episcopii administreadia fora economu averile bisericesci, Ne-au placutu a hotarî: cá fia-care biserica, ce are Episcopu, sa aiba sî economu din clerulu seu, carele sa administredie cele bisericesci dupa judecat'a Episcopu-

lui seu, pentru ca economi'a bisericeasca sa nu fia fora martoru, sî din caus'a aceea sa se risipeasca averile bisericesci, sî preotimei sa se faca defaimare; eara deaca n'aru face aceast'a, acel'a sa se supuna dumnedieesciloru canóne.

Aci se impune fia-cărui Episcopu, cá sa puna la episcopia unu economu, carele sa duca ratiotiniu despre veniturile episcopiei, sî din ele sa cheltuiasca dupa judecat'a Episcopului, facându Eppulu altcum, sa se supuna canóneloru dumnedieesci. In timpii nostrii in locu de unu economu se asiédia lânga episcopii un'a Epitropie constatatóre de mai multi barbati, carii manipulédia cu averile eparchiale.

Vedi Can. 38, 41 apostol. — VII. 11, 12.

Can. 27. Sântulu Sinodu au hotarîtu, cá cei ce rapescu femei, fia chiaru sub nume de casatorie, seau cei ce lucra impreuna, sî se invoiescu cu rapitorii aceia, deaca aru fi clerici sa cadia din treapt'a loru, dar deaca aru fi mireni, sa se anatemiseasca.

Legea crestineasca, carea pórta simbolulu luminârei sî a moravuriloru bune, nu póte iertá, cá cine-va sa rapeasca pre ascunsu pe soti'a sea viitóre, sî asiá pre ascunsu sa se cunune cu ea, pentru ca casatori'a este misteriu, sî cu observarea prescriseloru canonice sî civile are a se face; de aceea nu numai rapitorii, ci sî cei ce au consimtitu, sî au conlucratu, deaca au fostu preoti, i depune canonulu din trépt'a loru, ear pe mireni i anatemiseadia.

Vedi VI. 92. — Anghir. 11. — Vasil. 30, 38, 42, 53.

Can. 28. Urmându in tóte hotaririloru sântiloru Parinti, sî cunoscându de curendu cetitulu Canonu alu celoru 150 de Dumnedieu iubitori Episcopi, adunati in dilele fericitului intru pomenire marelui Teodosiu, carele s'au fa-

cutu Impera'u imparatescei Cetâti a lui Constantinu, Romei nóue, acele hotarimu sî demandâmu sî noi in privinti'a prerogativeloru acelei présânte biserici a Constantinopolei, Romei nóue, câci scaunulu Romei vechi, pentru ca erá cetatea imparateasca sântii Parinti dupa cuvintia iau datu intaietate, totu dîn privinti'a aceea indemnati cei 150 de Dumnedieu iubitori Episcopi au datu asemenea intaietate sî preasântului scaunu alu Romei nóue, judecându cu dreptu cuventu, cá cetatea, ce s'au onoratu cu imperiu, sî senatu, sî carea se bucura de asemenea prerogative cu imparatesc'a Roma vechie, sa se inaltie sî in lucrurile bisericesci, sî sa fia a dóu'a dupa aceea, sî ca din dieces'a Pontului, sî a Asiei, sî a Traciei numai Mitropolitii, ear din tînuturile barbare a pomeniteloru diecese sî episcopii sa se hirotoneasca de câtra pomenitulu preasântu scaunu alu preasântei biserici din Constantinopole, hirotonindu fiesce-care Mitropolitu dimpreuna cu Episcopii eparchieloru pe Episcopii eparchiali, dupa cum invatia dumnedieescile Canóne; eara Mitropolitii mentiunateloru diecese, precum s'au dîsu, sa se hirotoneasca de câtra Archieppulu Constantinopolei, dupa ce s'au facutu alegerile unanime dupa datina, sî s'au facutu aretare câtra acel'a.

Se póte presupune, ca acestu canonu s'au adusu din acelu motivu, ca apusenii au luatu in nume reu, câci Sinodulu alu II ecumenicu prin canonulu seu alu treilea au datu scaunului patriarchalu din Constantinopole cea dintâiu intaietate dupa scaunulu din Rom'a, sî asiá Sinodulu acest'a ecumenicu alu IV intaresce intaietatea acést'a a scaunului patriarchalu din Constantinopole cu

acea simpla motivare, câci Constantinopolea s'au facutu Rom'a nóua, sî asiá déca scaunului Romei vechi i se cuvine prerogativ'a de intaietate, câci este cetatea cea vechie imperiale, atunci sî scaunului Romei cei nóue i se cuvine asiá o prerogativa de intaietate dupa scaunulu Romei cei vechi, câci este acum cetatea cea nóua imperiale.

Vedi Can. 3. III. — VI. 36.

Can. 29. A aduce pe Episcopu in treapt'a de Presbiteru, este sacrilegiu, eara deaca pe Episcopi vre-o causa dreapta i lipsesce dela lucrarea episcopeasca, nu le este iertatu a cuprinde nici locu de Presbiteru; eara déca fora vre-o causa s'au scosu din dregatoria, atunci sa se restitue iarasi la dignitate de Episcopu.

Canonulu acest'a legiuesce, ca Episcopulu in urm'a incuseloru fundate depusu, nu póte sa se degradedie la treapta de presbiteru, eara deaca s'au depusu fora cause fundate, are a se repune earasi in dignitatea sea.

Can. 30. Fiindca preacucernicii Episcopi ai Egiptului pona acum au amânatu a subscrie epistol'a preacuviosului Archiepiscopu Leonu, nu pentru ca s'aru improtivi credintiei ortodocse, ci dicându, ca este datina in dieces'a Egiptului a nu se face nimic'a asiá ce-va fora invoirea sî demandarea Archieppului, sî se róga, a li se dá voie pona la hirotoni'a fiitoriului Archieppu a marei cetâti Alecsandri'a; ni s'au parutu a fi lucru de cuviintia sî de umanitate, cá sa li se conceada, a remanea in treapt'a loru in imparateasc'a cetate, sî sa astepte pona ce se va hirotoni Archieppulu Alecsandriei, sî sa dee apromisiunea, ca nu voru iesî din cetatea aceast'a.

Dupa ce Dioscoru alu Alecsandriei s'au depusu din treapt'a sea pentru invetiaturile sale ieretice, Episcopii din scaunulu patriarchalu alu Alecsandriei n'au vrutu sa subscrie epistol'a lui Leonu Papei din Rom'a, escusându-se cu aceea, ca la ei este obiceiu a subscrie astfeliu de epistola numai cu invoirea sî demandarea Patriarchului loru din Alecsandri'a. Parintii Sinodului IV ecumenicu au incuviintiatu aceasta lucrare a Episcopiloru din Egipetu cu aceea, ca ei au sa remâna la Constantinopole pona la alegerea sî hirotonirea viitoriulu loru Patriarchu sî sa apromita, ca nu voru parasi Constantinopole; sî atunci s'au facutu Proteriu Patriarchu alu Alessandriei.

Vedi Can. 20, 34 Apostol.

Sinodulu V. ecumenicu.

Sinodulu V ecumenicu au fostu in anulu 553 in timpulu Imperatului Iustinianu la Constantinopole, la care au fostu 165 Archierei adunati. Acestu Sinodu au condemnatu invetiaturile sî scrierile ieretice ale lui Diodoru din Tarsupole, ale lui Teodoru din Mopsuesci, sî ale lui Origenu despre predestinatiune. La Sinodulu acest'a nu s'au adusu nici unu canonu, ci tóte lucrârile lui s'au inscrisu in protocolu cu un'a hotarire sinodale, prin care au condemnatu susatinsele scrieri sî invetiaturi anticristiane. Este inca de insemnatu, ca Vigiliu Pap'a Romei s'au intamplatu la Constantinopole pe timpulu celebrârii acestui Sinodu, sî ca n'au luatu parte nici in persóna-i, nici prin locutiitorii sei, totusi lucrarea Sinodului o au primitu, ceea ce prin subscrierea protocolului sinodalu o au doveditu.

Canónele Sinodului VI. ecumenicu cu numerulu 102 (·).

Can. 1. Rânduiala prea buna este celui ce incepe vre-unu cuvântu séu lucru, cá sa inceapa dela Dumnedieu, sî sa incheie cu Dumnedieu, precum dîce Teologulu. Dreptaceea de óre-ce pietatea de noi se predica, sî Biseric'a, in carea Christosu au pusu fundamentulu acest'a, sporesce sî cresce neincetatu cá cedrii Livanului, sî acum facându noi inceputu sântiteloru cuvinte, hotarîmu cu dumnedieescu daru, cumca credinti'a aceea este de a fi neinnoita sî nestramutata, carea au tînut'o atâtu Apostolii, cei ce au fostu vadietori sî servitori ai Domnului, câtu sî cei 318 sânti Parinti adunati in Nice'a in dilele Imperatului Constantinu in contr'a lui Ariu celui reucinstitoriu, sî in contr'a paganescei lui religii, séu mai potrivitu a dîce, a eterodocsiei, ce au invetiatu elu; carii Parinti cu jude-

(·) Sinodulu acest'a ecumenicu alu VI s'au celebratu la Constantinopole in vestitulu palatu imperatescu, carele se dice „Trulla", in dilele Imperatului Constantinu Pogonatu — barbos — la a. 681, in contr'a celoru ce dîcea o lucrare sî o voie in Christosu; sî s'au continuatu sub Imperatulu Iustinianu II. la anulu 691, fiindu de fatia 227 Archierei dupa Balsamonu sî Zonor'a, ear dupa altii 240, in fruntea loru erá Pavelu alu Constantinopolei, sî unii Episcopi din Ravena, carii tienea loculu celui alu Romei. Acestu Sinodu s'au celebratu spre esaminarea sî prejudecarea iereticiloru, carii afirma o lucrare sî o voie in Christosu, sî s'au osânditu acestia toti protocolarminte; dupa aceea in continuarea acestui Sinodu s'au ocupatu Sinodulu cu asiediare de canóne, ce privescu spre indreptarea sî bun'a ordine a bisericei in line'a administrativa, sî au stabilitu 102 canóne.

cata unanima a credintiei au descoperitu Nóue sî au intaritu pe o fiintia in cele trei fetie dumnedieesci, nelasându locu a se ascunde aceast'a sub obroculu necunoscintiei, ci aratatu invetiandu pe cei credinciosi cu un'a sî aceeasi inchinaciune a se inchiná Tatalui sî Fiiului, sî sântului Duchu, sî parerea treptele neegale ale Dumnedieirei stricându-le sî smulgându-le, sî jucariele copilaresci cá sî facute din nasipu de catra ieretici in contra dreptei credintie oborându-le sî resturnându-le; asijderea intarimu inca si credinti'a cea propoveduita in dîlele marelui Teodosiu fostului nostru Imperatu, de catra cei 150 sânti Parinti adunati in insasi imparateasc'a, sî vocele loru teologice le imbratisiamu, pe spurcatuln Macedoniu impreuna cu cei dintâiu vrajmasi ai adeverului isgonindu-lu, care obrasnicesce au cutediatu a afirmá pe stapânulu cá pe unu robu, sî a rumpe talharesce pe unimea, voindu, cá sa nu fia deplinitu misteriulu sperantiei nóstre; cu spurcatulu acest'a, care au turbatu in contr'a adeverului, sî pe Apolinariu invetiatoriulu reutâtii impreuna osândindu-lu, carele au bârfitu pagânesce, ca Domnulu au luatu trupu fora pricepere, sî intielegere, pre lânga care sî aceea au socotitu, ca imperfecta va fi nóue mantuirea; dara inca sî invetiaturile cele asiediate de purtatorii de Dumnedieu Parintii cei adunati in Cetatea Efeseniloru mai intâiu in dîlele lui Teodosiu, fiiulu lui Arcadiu fostului nostru Imperatu cá pe o intarire nerupta a ortodocsiei le pecetluimu unu Christosu pe fiiulu lui Dumnedieu sî intrupatu predicându-lu, sî pe preacurat'a sî pururea feciór'a, carea fora sa-

mântia l'au nascutu pe Elu, chiaru sî cu adeveratu de Dumnedieu judecandu-o, sî impartirea cea inepta a lui Nestoriu cá pe o mutata de sórte dumnedieeasca persecutându-o, carele omu deosebitu sî Dumnedieu deosebitu pe unulu Christosu 'lu caracterisá, sî pagânatatea evreeasca o innoiá; inca sî credinti'a cea descrisa a aceloru 530 de Parinti de Dumnedieu alesi in mitropoli'a Halchidoneniloru in dîlele lui Marcianu fostulu alu nostru Imperatu, ortodocsesce o confirmamu, care pe unulu Christosu Fiiulu lui Dumnedieu din dóue firi impreuna compusu, sî intru aceste dóue firi maritu o au datu pona la marginile lumei cu mare sî inalta voce; sî pe Eutichiu celu cu minte desiarta sî inepta, carele tiené, ca misteriulu celu mare alu Iconomiei numai prin ecsistimatiune se face perfectu, cá pe un'a spurcaciune sî lepadatûra l'au lepadatu din sântitele ingradiri ale Bisericei, sî impreuna cu acest'a sî pe Dioscoru sî pe Nestoriu, acel'a alu despartirei, ear acest'a alu amestecârei fiindu aparatoriu sî propunatoriu, carii din diametrulu impietâtii au cadiutu in prepasti'a perirei sî a pagânatatii. Dar sî vocele evlavióse sî dela santulu Duchu inspirate ale celoru 165 Parinti adunati in aceasta imparateasca cetate in timpulu lui Iustinianu fericitului intru aducere aminte fostului nostru Imperatu, le recunóscemu, sî pe posterii nostrii i invetiamu, carii pe Teodoru alu Mopsuescei, invetiatoriulu lui Nestoriu, pe Origenu, pe Didimu sî pe Evagriu, cei ce au replasmuitu basne elinesci, sî periode sî schimbari ale óre-carór'a trupuri sî suflete, ne-au inchipuitu cu nalucirile mintiei

sî cu visuri, sî hulindu despre reinvierea mortiloru; cele scrise de Teodoritu in contr'a dreptei credintie, sî aceloru 12 Capete ale fericitului Cirilu, sî Epistol'a ceea ce se dîce a lui Iv'a, prin Sinodu le-au anatemisitu, sî le-au lepadatu; sî credinti'a cea de sântulu Sinodu alu siaselea de curându adunatu intru aceasta imparateasca Cetate in dîlele fericitului intru aducere aminte Constantinu fostului nostru Imperatu, care hotarîri au primitu prin aceea mai mare intarire, câci evlaviosulu nostru Imperatu le-au indiestratu pe ele cu signatur'a sea spre viitórea inviolabila securitate pentru toti seclii. Sî earasi marturisimu a padî neatinse sî nestricate acele invetiaturi, care ne indreapta a crede, ca in Christosu suntu dóue voi, sî dóue lucrari; eara pe cei ce dreapt'a dogma a adeverului o au adulteratu, sî un'a voie, sî un'a lucrare intru unulu Domnulu Dumnedieulu nostru Iisusu Christosu au invetiatu pe popóre sa creada, cu judecata pia osândindu-i, pe Teodoru, dîcemu, alu cetâtii Faranu, pe Ciru alu Alecsandriei, pe Onufriu alu Romei, pe Sergiu, pe Pirru, pe Pavelu sî pe Petru, carii in aceast'a de Dumnedieu pazita Cetate au presiediutu, pe Macariu fostulu Episcopu alu Bisericei Antiochieniloru, pe Stefanu invetiacelulu lui, sî pe Polichroniu celu nebunu; in acestu chipu neatinsu sî nevatamatu fiindu obscesculu trupu alu lui Christosu Dumnedieului nostru, pre scurtu dîcemu: ca legiuimu, cá invetiaturile tuturoru barbatiloru celoru ce au fostu in Biseric'a lui Dumnedieu infrumsetiarea, sî luminarea, sa tienemu cuventulu vietii, cu care ei au invetiatu a padî credinti'a

adeverata, sî pona la finitulu seclului a remanea statornicu in trâns'a, precum sî scrierile, sî decretele loru predate de Dumnedieu le vomu observá, lepadându sî anatematisindu sî noi pe toti, pe carii iau lepadatu si iau anatemisatu si ei, cá pe unii dusimani ai adeverului, si cá pe unii, carii indesiertu s'au sculatu in contr'a lui Dumnedieu, si nedreptate au cugetatu din mandrie. Eara deaca cine-va nu va tiené decretele predîse ale pietâtii, sî nu le va imbratisiá, sî nu va cugetá, sî nu va predicá asiá, ci in contr'a loru se va ridicá, sa fia anatem'a, sî amesuratu decretului amintitiloru Parinti sa se scóta sî sa cadia din catalogulu cristianiloru cá unu strainu, pentru ca noi amu legiuitu, ca celoru susu-asiediate nu putemn nimic'a nici sa le adaugemu, nici sa scótemu ce-va din trânsele.

La acestu Canonu n'au facutu nici Balsamonu, nici Zonar'a vre-unu comentariu, caci au aflatu de prisosu, de óre-ce totu canonulu cuprinde in sine un'a recapitulatiune a hotaririloru, care le-au adusu Sinódele de pâna acum; noi numai atât'a observâmu, ca Parintii adunati la acestu Sinodu ecumenicu tare au fostu ingrigiati pentru pacea sufleteasca a clerului sî poporului credinciosu, câci iereticii osanditi in Sinódele de mai inainte, sî partisanii loru desvoltau indresneal'a cea mai mare spre a vâná pe ortodocsi; ce este mai multu, ei se straduiá de a-si castigá partisanti inca sî in curtea imperateasca, sî la cei mai mari dignitari ai Statului. Aceste sî acestoru asemenea impregiurâri, au silitu pe Archiereii cei cu fric'a lui Dumnedieu adunati la acestu Sinodu, cá din nou sa pertractedie ieresurile de mai inainte osândite, sî apoi sa publice clerului sî poporului credinciosu convictiunea sea despre acele; Sinodulu acest'a multu au folositu crestinismului, câci cutedianti'a iereticiloru, de a napastuí pe ortodocsi, multu au slabit'o, sî influinti'a loru fatia cu curtea imparateasca n'au avutu nici o putere; sî asiá sporea in Biseric'a lui Christosu liniscea, sî dragostea.

Can. 2. De unu lucru celu mai frumosu sî mai onestu au placutu Sinodului acestui sî aceea, cá de acum inainte spre medel'a sufleteloru, sî spre vindecarea perturbariloru sa remâna intarite sî stabilite canónele sântiloru sî fericitiloru Parinti, care mai nainte de noi s'au primitu, sî intaritu, dar inca sî predate nóua in numele sântiloru sî maritiloru Apostoli 85 la numeru; fiindca insa in aceste Canóne se demanda, cá sa primimu noi asiediamântele cele prin Climentu, intre care dejá din vechime s'au vârâtu de catra cei de straina credintia unele neadeverate lucruri, sî frumseti'a cea de buna cuviintia a dumnedieesciloru dogme o au intunecatu, amu facutu lepadarea acestoru asiediaminte spre edificarea sî siguranti'a turmei crestine, nici de cum judecându noi, ca aru fi primite nascerile iereticescei minciunocuvântari, sî ca aru fi de a se aleturá cu adeverat'a sî genuin'a invetiatura a Apostoliloru. Pecetluimu insa sî tóte celelalte canóne asiadiate de sânti sî fericitii Parintii nostrii, adeca, ale aceloru 318. sânti Parinti adunati in Nice'a, sî a celoru in Anghir'a, dar inca sî aceloru in Neocesari'a; asisiderea sî ale celoru in Gangr'a; prelanga acestea insa sî aceloru in Antiochi'a Siriei; dar insa sî aceloru din Laudicea Frigiei; inca sî ale celoru 150, ce s'au adunatu in acést'a de Dumnedieu pazita imparatésc'a cetate, sî ale celoru 200, cei ce mai intaiu s'au adunatu in Mitropoli'a Efeseniloru, sî ale celoru 630 sânti sî fericiti Parinti adunati in Calcedonu, asisiderea sî ale celoru in Sardice'a, inca sî ale celoru in Cartagen'a; dar insa inca sî ale celoru acum a

dóu'a óra intru acést'a de Dumnedieu pazita sî imparatésca cetate adunati in dilele lui Nectariu intaiului siedietoriu alu acestei imparatesci Cetati, si a lui Teofilu celui ce au fostu Árchieppu alu Alecsandriei; dara sî ale lui Dionisiu fostului Archieppu alu marei cetâti Alecsandriei, sî ale lui Petru fostului mucenicu sî Archieppu alu Alecsandriei, sî ale lui Grigoriu de minuni facatoriu sî fostului Episcopu alu Neocesariei, ale lui Atanasiu Archieppu alu Alecsandriei, ale lui Vasiliu Archieppuiu Cesariei Capadociei, ale lui Grigoriu din Nis'a, ale lui Grigoriu Teologulu, ale lui Amfilochiu Episcopulu Iconiei, ale lui Timoteiu Archieppulu marei Cetati Alecsandriei celui mai denainte, ale lui Teofilu Archieppulu Alecsandriei, ale lui Cirilu Archieppulu Alecsandriei, sî ale lui Genadiu fostului Patriarchu alu Constantinopolei; dar inca sî Canonulu celu asiediatu de Ciprianu fostulu Archieppu alu tierii Afroriloru sî martirulu, sî de sinodulu seu, carele numai in locurile mainainte disiloru Archierei au stapânitu dupa obiceiulu celu traditionalu; sî nimerui sa nu i fia iertatu a preface canónele cele mai nainte aratate, séu ale stricá, séu altele a face de canónele, care ni stau inainte, a primi de órecarii, sî intitulate cu înscriptiuni minciunóse de catra cei ce au apucatu sa negutiatoreasca cu adeverulu. Eara déca cineva se va prinde inoindu vreunu canonu din cele dise, seau apucându-se aru resturná, vinovatu va fi dupa canonulu celu de acestu feliu, a primi pedéps'a, precum acelasi canonu invatia, sî prin acelasi, intru ceea ce gresiesce, a se vindecá.

Precum in Canonulu precedentu s'au espusu cu amaruntulu

toti ieretícii dimpreuna cu invetiaturile cele resvretitóre, sî acele s'au anatemisitu, asiá in acestu Canonu se enumera toti aceia sânti Parinti, ale câror'a invetiaturi sî scrieri s'au gasitu de bune, sî potrivite cu Sânt'a Scriptura sî cu traditiunile cele din inceputu, sî acele se prescriu ací cá nisce indreptâri pentru Ierarchi'a bisericeasca, sî pentru totu clerulu sî poporulu credinciosu. Mai departe vine de observatu, ca de-sî in acestu canonu nu se amintesce de sânt'a Scriptura, fiindca insa se dîce in acestu Canonu, ca Canónele apostolesci cu numerulu 85 se primescu, sî in Canonulu 85-lea apostolescu sânt'a Scriptura este prescrisa, cá aceea totu clerulu sî poporulu sa o cetésca, sî sa se tiena de ea; pentru aceea se intielege mijlocitu in acestu Canonu sî sânt'a Scriptura. Apoi Parintii acestui Sinodu ecumenicu n'au primitu din 85 Canonu apostolescu institutiunile lui Climentu Papei dela Rom'a, câci nu le-au aflatu de bune sî canonice.

Vedi Can. 75 apost. — IV. 1. — VII. 1.

Can. 3. Fiindca evlaviosulu, sî iubitoriulu de Christosu Imperatulu nostru au cuvântatu catra sântulu acestu sinodu ecumenicu, cá ceice se numera in cleru sî administra alfora cele dumnedieesci, sa fia curati sî servitori nepríhaniti, sî vrednici de sacrificiulu marelui Dumnedieu, carele este sî Archiereu sî sacrificiu, sî a curati cele puse asupr'a loru pentru nelegiuitele nunti. Pe lânga acést'a insa cei ai présântei Biserici a Romaniloru propunându, cá sa se padiasca strânsu canonulu scumpatatii, eara cei supusi scaunului acestei de Dumnedieu pazitei imparatescei cetati voindu a pazi canonulu umanitatii sî alu misericordiei, Sinodulu intrun'a parintesce au luatu amandóue, cá nici blândeti'a sa nu fia stricta, nici misericordi'a sa nu fia neajunsa, mai alesu atunci, cându cineva au cadiutu din nesciintia in urm'a persvasiuniloru mai multoru barbati, sî asiá noi toti la olalta judecamu pe accia, carii au fostu

incurcati in dóue nunti, sî pana la cincispredíece a trecutei luni Ianuariu, alu trecutului alu patrulea Indictionu a anului siase mii un'a suta nóuadieci si nóua au servitu pecatului, sî nu s'au curatitu de acést'a, sa se supuna segregatiunei canonice; ear cei ce au cadiutu in acestu pecatu alu bigamiei, dar mai nainte de acest'a a nóstra hotarâre au recunoscutu ceea ce este de folosu, sî de celu reu s'au abatutu, sî departe gonindu dela sine vietiuirea adultera, si-au cautatu din nou invetianduse continentiei, sî parasinduse de foradelegile loru, fia ca au fostu presbiteri, fia cá diaconu, pe acestia au judecatu Sinodulu sa se contenésca de ori ce administratiune secerdotale, sî sa fia pedepsiti pre unu timpu, dar sa se impartasiasca de onorulu siederii sî alu starii, sî cu acést'a sa se indestuledie, sî sa se plânga Domnului, cá sa li se ierte nelegiuirile loru cele din nesciintia, caci a binecuvântá pe altulu, cela ce este datoriu asi griji ranele sale, este lucru nepotrivitu. Eara cei ce s'au cununatu cu un'a muiere, sî cea luata au fostu veduva, asisiderea inca cei ce dupa hirotonie cu o singura nelegiuita nunta s'au cununatu, adeca presbiteri, diaconi, ipodiaconi, acum putinu timpu sa se oprésca dela servitiulu sacerdotalu, sî apoi sa se repuna earasi in treptele loru, dar sa nu se inaintedie in trépta mai inalta, de sine intielegânduse, ca insotirea nelegiuita are sa se desfaca; eara aceia, carii pona la 15-lea Ianuariu a Indictului alu patrulea au remasu in gresielele susu dise, pentru clerici hotarimu spre viitoriu, sî inoimu canonulu, cá celu ce se va insoti cu dóue nunti dupa bo-

tediu, séu concubina va tiené, sa nu póte fi Episcopu, séu Presbiteru séu Diaconu, séu ori ce din catalogulu ieraticu; asisiderea sî celu ce va luá veduva, séu lepadata, séu suspecta, séu servitóre, séu actritie sa nu se póta face Episcopu, séu Presbiteru, séu diaconu, séu ori ce din catalogulu ieraticu.

Din acestu canonu ne invetiamu, ca in timpii acestui Sinodu preotii bigami remanu in functiunile loru preotiesci spre vatamarea canonului, care lipsesce pe preotulu bigamu dela functiuni, sî spre vatamarea simtiului evlaviosu alu poporului, carele nu vede bucurosu abaterea dela acum amintitulu canonu; abusului acestui mare sî batatoriu la ochiu, insusi Imperatulu au datu espresiune in Sinodu, provocându pe Parintii Sinodului, de a pune stavile unui asemene abusu mare sî nesuferibilu; de aceea Sinodulu pertractându propunerea Imperatului, precum sî parerea atingatóre de acestu obiectu a Eppiloru apuseni, sî resariteni, au decisu: ca bigamii, fia preoti, fia diaconi, fia din ori ce trépta a celoru din catalogulu ieraticu, nu potu sa fia nici Eppi, nici preoti, nici diaconi; asisderea sî celu ce va luá veduva, ori lepadata, ori meretrice, ori servitóre, ori actritie din teatru, nu se póte face Eppu, nici presbiteru nici diaconu, nici alta fatia bisericésca.

Vedi Can. 17, 18, 19, apostol.—VI. 26.—Vasil. 12, 27.

Can. 4. Déca vre-unu Eppu, ori Presbiteru, ori Diaconu, ori ipodiaconu, ori cetitoriu, ori cântaretiu, ori portariu aru precurvi cu femeie dedicata lui Dumnedieu, sa se depuna cá unulu, carele au adusu miresei lui Christosu vitiu; sî déca au fostu mirénu, sa se segregedie.

Aci se osândesce spre depunere ori ce fatia barbatésca bisericésca, care demoralisédia pe calugeritia, sî mirénulu se segregeadia, caci calugeriti'a se considera cá mirésea lui Christosu. In deobsce se opresce cu depunere ori ce conversatiune suspecta sî neonesta a fetieloru barbatesci bisericesci cu muieri straine, ear mireniloru cu segregare.

Vedi can. 35 apostol.—I. 9.—IV. 16.—VI. 21. 40, 44, 45. —Anghir. 19.—Neocesar. 9.—Vasiliu 3, 6, 17, 18, 19.

Can. 5. Nimenea dintre cei ce se numera in catalogulu sacerdotalu, afora de acele, care in canonu se amintescu straine de suspiciune, sa nu tiena muiere, séu servitóre, ci sa se padiasca de ori-ce reprehensiune. Eara deaca care-va va calcá cele hotârîte de noi, sa se depuna. Aceast'a sa o observe sî cei scopiti, cá sa fia inculpabili; eara cei ce voru calcá hotarîrea aceast'a, de voru fi clerici, sa se depuna, eara de voru fi mireni, sa se segregedie.

Canonulu acest'a sta in strânsa legatura cu canonulu 3-lea alu Sinodului 3 ecumenicu, prin care se opresce clericiloru a tiené in casele loru femei suspecte pentru onestatea preotiasca, sî li se iarta a tiené la sine pe maica, sora, matusie. Intielesulu asiá dara sî alu Canonului presentu merge intr'acolo, cá nime dintre clerici sa nu tiena la sine alte femei de câtu care moralitatea clericului nu o aducu in prepusu.

Vedi I. 3.—VII. 18, 22.—Anghir'a 19.—Cartagen. 45.—Vasiliu 89.

Can. 6. Fiindca s'au dîsu in canónele apostolesci, ca aducându-se in cleru din cei neinsurati, numai singuri cetitorii si cantâretii potu sa se insóre; sî noi aceast'a observându-o, demandâmu, cá de acum inainte nici decum Ipodiaconu, seau Diaconu, seau Presbiteru sa nu aiba voie a contrage casatoria, dupa ce s'au hirotonitu, eara de va indresní a face aceast'a, sa se depuna; eara de va voí vre-unulu, dintre cei ce vinu catra preotie, sa se casatoreasca prin nunta legale, aceast'a sa o faca mainainte de hirotoni'a Ipodiaconului, séu a diaconului, seau a presbiterului.

Fiindca canonulu 26 apostolescu randuiesce, ca numai cetitorii sî cantaretii se potu casatori, sî ca casatori'a loru nui impedeca pe ei, cá sá se sântiasca de Diaconi sî preoti, pentru aceea sî Sinodulu VI ecumenicu se enuntia potrivitu canonului apostolescu; pentru aceea si prin ordinaciuni civili din Dreptulu romanu—I. titlu din Nearale—s'au legiuitu, cá celu ce va hirotoni pre celu neinsoratu, trebue sà'lu intrebe, de póte sa vietiuiasca in caratienie, si feciorie, si cá sà se scótia din Eppie acelu Eppu, carele va da voie unui ipodiaconu, seau diaconu sa se insoare, dupa ce s'au hirotonitu.

Vedi Can, 26 apostol.—IV. 14, 15.—Cartag. 19. 33.

Can. 7. Fiindca ne-amu insciintiatu, ca la unele din Biserici se afla diaconi avendu oficiu bisericescu, sî de aicea unii dintre densii arogantia sî licentia intrebuintiându, siedu mai susu decâtu presbiterii, demandamu, cá diaconulu de-sî in oficiu, seau in ori-ce feliu de dregatorie sa nu siadia mai susu decâtu presbiterulu, afora numai deaca purtându fati'a insusi Patriarchului seu, seau a Mitropolitului, va merge intr' alta cetate pentru vre-o causa de capetenie, caci atunci cá unulu, ce plinesce loculu acelui'a, se va onorá; eara de va cutediá cine-va sà faca un'a cá aceast'a, intrebuintiându sumeti'a tiraneasca, unulu cá acel'a din treapt'a sea propria depunându-se, celu mai pre urma decâtu toti sa fia din ceat'a, in care se numera in biseric'a sea; fiindca Domnulu nostru demanda, cá sa nu ne bucurâmu de siederile mai susu, dupa invetiatur'a, ce se afla la sântulu Evangelistu Luc'a (capu 14, 7.) ca dela insusi Domnulu Dumnedieulu nostru, caci dice catra cei chiamati o pilda cá aceast'a, cându te vei chiemá de catra cine-va la nunta, sa nu siedi la loculu celu mai de

susu, cá nu cum-va altulu mai onoratioru decâtu tine fiindu chiematu de elu, sî viindu celu ce te-au chiematu pe tine sî pe acel'a, va dîce tie, da loculu acestui'a, sî atunci vei incepe cu rusîne sa tieni loculu celu mai de josu; sî cându vei fi chiematu, siedi la loculu celu mai de josu, cá candu va veni celu ce te-au chiematu, sa dîca tie: „Prietine suete mai susu"; atuncea va fi tie onoru inaintea celoru ce voru siedé impreuna cu tine, ca totu, celu ce se inaltia pe sine, se va umili, sî celu ce se umileadia pe sine, se va inaltiá." Aceast'a insa se va observá sî la cele-lalte cete sântite, fiindca scimu, ca dignitâtile spirituali suntu mai pre susu de dignitâtile civili sî lumesci.

Acestu canonu legiuesce, ca unii diaconi, avandu lânga Patriarchatu, seau Mitropolie oficii bisericesci, precum suntu oficiulu Economului, sechelariului, Hartofilacsului, Archivariului, si altele, se fudulescu, si cându vinu in atingere cu presbiteri, siedu inaintea presbiteriloru; aceasta purtare a acestoru feliu de diaconi o osandesce canonulu si demanda, ca acesti diaconi sà se lase de fudulie, si sà nu siada inaintea preotiloru, si numai atuncea li se iarta intaietatea siederii, cându ei se trimitu de catra Patriarchu séu Mitropolitu spre sevarsirea vre-unui lucru, caci atuncea indeplinesce elu o lucrare in numele Archiereului seu, si trebue sa se onoredie, altcum are sà se considere cá fudulu, sî se lipsesce de oficiulu seu bisericescu, si va fi celu mai de pre urma intre diaconi, caci dice Mântuitoriulu: celu ce se inaltia, se va umili, si celu ce se umilesce, se va inaltiá.

Vedi I. 18.—Laodic. 20.

Can. 8. Intru tóte voindu sî noi, sa stapaneasca cele legiuite de sânti Parintii nostri, ne invoimu sî in Canonulu, celu ce dîce, cá in fie-care anu sa se faca Sinóde de Episcopi, carii se afla in fie-care Eparchie, unde

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Episcopulu Mitropoliei va aflá de bine. Insa fiindca atâtu navalirile barbariloru, câtu sí pentru alte cause, ce se intampla, nu este cu putintia, cá Archiereii Bisericeloru sa faca de dóue ori in unu anu Sinódele, amu socotitu, cá in totu chipulu odata pe anu sa se faca Sinodu in fie-care Eparchie de Episcopi pentru intrebarile bisericesci, precum este cu putintia, ca acele se ivescu, dela serbatórea sânteloru Pasci pona la incheierea lunei lui Octobre a fiesce cârui'a anu in loculu, unde va judecá Eppulu Mitropoliei, precum mai susu s'au dîsu; eara Eppii, cei ce nu se voru aduná, sî au remasu acasa, sî mai alesu suntu sanatosi, sî liberi de ori-ce nevoie, sa se certe fratiesce.

Din canonulu acest'a putemu vedé, ca Parintii Sinodului alu VI ecumenicu câtu de multu s'au straduitu a sustiené intre sine principiulu Sinodalitatii, ce Christosu insusi a stabilitu prin cuvintele sale, dicându: unde suntu doi seau trei adunati in numele meu, acolo voiu fi si eu; au patrunsu acesti parinti si cuprinsulu canonului 34 apostolescu, prin care se legiuiesce tienerea sinódeloru anuali a Eppiloru din fiecare Mitropolie; de aceea cu intielepciune practica randuescu aci, ca sinódele eppesci de pe la Mitropolii in totu anulu celu putînu odata sà se celebredie in timpulu, ce este intre Pasci pona la finitulu lunei lui Octobre, si in loculu, unde va voi Mitropolitulu. Eara Epii absenti fora nici o causa binecuvântata sa se infrunte fratiesce.

Vedi Can. 34. apostol.—I. 5.—IV. 19—VII 6.—Antioch. 8. Cartag. 26, 81, 84, 85, 104.

Can. 9. Nici unui clericu sa nu fia iertatu a avea prevalie de carcima, caci déca clericului nu i este iertatu a intrá in carcima, cu câtu mai vârtosu nu li este loru iertatu, sa slugarésca altor'a in carcima; eara de aru face ceva de acestu feliu, ori sa incetedie, ori sà se segregedie.

Canonulu presentu nu iarta clericului sa aiba bolta de carcima, sî argumentédia asiá, ca déca preotiloru nu se iarta intrarea sî petrecerea in carcima, atunci nu li se póte ierta nici a slugari celoru ce vinu in carcima, sî acolo petrecu. Lucrulu acest'a precâtu este de dehonestatoriu pentru preoti, totusi sî in timpii vechi s'au gasitu preoti, carii tiené carcima sî slujea acolo óspetiloru; de aceea canonulu opresce acést'a cu segregatiunea preotului, care s'aru aflá vinovatu in linea acést'a.

Vedi Can. 42, 53, 54 apostol.—VII. 22.— Laudic. 24. Cartag. 18, 57, 69.

Can. 10. Episcopulu, séu Presbiterulu, séu Diaconulu luându camata, séu cele ce se dicu sutimi, —procente— ori sa incetedie, ori sà se segregedie.

A speculá cu bani, sî a luá percente, nu se iarta nici Eppului, nici preotiloru, nici diaconiloru, sî canonulu prescrie, ca ori sa se segregedie vinovatulu Eppu, ori presbiteru, ori sî diaconu, ori de totu sa incete a speculá cu bani.

Vedi Can. 44. apost.— I. 17.—Laud. 4.—Cartag. 5.—Vasil. 14.

Can. 11. Nici unulu din cei ce se numera in catalogulu sacerdotalu, nici mireanu, sa nu manânce azimile cele dela evrei, nici sa se imprieteneasca cu ei, nici sa-i chieme la boale, sî doctorii sa nu primeasca dela dànsii, nici in bâi sa nu se scalde cu ei. Eara de aru face cine-va un'a cá aceast'a, de va fi clericu, sa se depuna, ear de va fi mireanu, sa se segregedie.

Can. 12. Sî aceast'a inca au venitu la cunoscinti'a nóstra, ca atâtu in Afric'a câtu sî in Livi'a sî in alte locuri, Episcopii de acolo împreuna locuescu cu muierile loru, sî dupa hirotoni'a, ceea ce au venitu peste ei, nu se leapada de ele, sî prin aceast'a causédia poporului ofendiculu sî scandalu. Deci nazuial'a nóstra mai cu seama

fiindu indreptata intr'acolo, cá sa facemu tóte spre folosulu turmeloru celoru de sub mân'a nóstra, ni s'au parutu Nóue, ca unu ce asemenea sa nu se mai laca spre venitoriu, eara aceast'a o dîcemu nu spre stricare seau surparea celoru legiuite de Apostoli, ci spre binele popóreloru, sî avându grija pentru progresulu loru in cele mai bune, sî cá statului preotiescu sa nu i se faca vre-o imputare, câci dîce Apostolulu: „Tóte sa le faceti spre marirea lui Dumnedieu, fora ofendiculu sa fiti sî iudeiloru, sî eliniloru, sî Bisericei lui Dumnedieu, precum sî eu placu tuturoru intru tóte, necautându folosulu meu, ci celu alu celoru multi, cá sa se mântuiasca; urmatori ai mei faceti-ve, precum sî eu alu lui Christosu; eara de se va vadí cine-va facându un'a cá aceast'a, sa se segregedie.

Canonulu presentu nu iarta Presbiterului, carele cá insuratu s'au alesu de Episcopu, cá dupa hirotoni'a sea de Episcopu, sa remâna impreuna locuindu cu preoteas'a sea. Sî fiindca pre timpulu acestui Sinodu ecumenicu erau unii Archierei in Afric'a, Livi'a sî in apropiere cu aceste tînuturi, cari traiá cu sotiele loru: pentru aceea Sinodulu ecumenicu impróba loru aceast'a, sî in deobsce sub pedeaps'a lipsirei opresce aceast'a, nu spre a vatamá institutiunile apostolesci, ci spre binele popóreloru crestine sî spre ocolirea ori-cârui ofendiculu din partea unoru asemenea Eppi. Ací mai vine de a observá sî motivele ale acestui Canonu, sî adeca: 1, ca Archiereiloru cá dignitariloru mai inalti in biserica, se cuvine a desvoltá o vietiuire mai seriósa sî mai perfecta, sî câtu se póte mai straina de slabiciunile celoru-lalti preoti, sî a se deprinde cu studii spre perfectiunarea sea, sî spre purtare mai inlesniciósa a problemeloru sale archieresci, care, ori-cum se voru considerá, suntu grele; 2, ca Archiereii, cei ce avea femei sî copii, daruiá tóta averea loru dupa mórte, familiei loru, sî inca instrainá multe sî din fondulu instructu alu eparchiei; 3, ca grij'a

femeiloru sî a copiiloru, sî economi'a casnica i oprea pe acesti Eppi a se ingriji dupa cuviintia de turm'a loru, fiindcă dupa Pavelu „celu insuratu se ingrijesce de cele ale lumei, cum va placea femeii.“

Vedi Can. 5 apostol. — VI. 30, 48. — I. Corit. Cap. 10. ver. 31, 32, 33, sî Capu 4. v. 16.

Can. 13. Fiindca in Biseric'a Romaniloru amu aflatu, ca acolo cá unu canonu se tiene, ca cei ce voiescu a se face diaconi ori presbiteri, trebue sà se dechiare, ca nu se voru mai multu impreuná cu femeile loru; pentru aceea noi vechiului canonu alu perfectiunei apostolice, sî alu ordinei, voimu, cá insotirile sântitiloru barbati sa aiba tarie sî de acum inainte, nici deslegamu comunicatiunea cea catra muierile loru, nici i lipsimu pe ei de impreunarea unui'a catra altulu la timpulu cuvintiosu. Dreptu aceea de se va aflá vre unulu vrednicu spre hirotoni'a de ipodiaconu, séu de diaconu, séu de presbiteru, acest'a nici decum sa nu se opreasca de inaintare la acestu feliu de trépta, impreuna locuindu cu legiuit'a femee, nici earasi la timpulu hirotoniei sa nu se ceara dela elu profesiunea, ca se va departá de legiuit'a impreunare cu femeea sea, cá nu de aicea, nunt'a cea de Dumnedieu legiuita sî binecuvântata, prin presenti'a sea sa fimu siliti a o ocarî, caci vocea Evangeliei striga: „Cele ce Dumnedieu au impreunatu, omulu sa nu despartia“ — Mat. 19, 5. — sî Apostolulu invatia, ca cinstita este nunt'a, sî patulu nespurcatu — Evrei 13, 4 — sî legatuteai cu femee, nu cautá deslegare — I Cor. 7. 27 caci scimu, ca precum cei adunati in Cartagenu ingrijinduse pentru viati'a cea onesta a servitoriloru, au disu, ca

ipodiaconii, cei ce pipaie sântitele misterii, sî diaconii sî Presbiterii in anumitele timpuri sa se retiena de sotiele loru, cá sa pastrâmu sî noi cele de Apostoli predanisite, sî cele din vechime observate, sciindu, ca timpulu este la totu lucrulu, sî mai alesu alu ajunarii sî alu rugaciunei, caci se cuvine celoru ce servescu la altariulu divinu, cá in timpulu intrebuintiarii celoru sânte sa fia infrânati intru tóte, cá sa póta dobândi, ceea ce ceru indeobsce dela Dumnedieu. Deci de va indresni cineva cu vatamarea canóneloru apostolice pe órecarii din cei sântiti presbiteri, dicemu, seau diaconi, séu ipodiaconi sa-i lipsésca de impreunarea sî convietiuirea cu legiuit'a sea muiere, sa se segregedie; asisiderea sî déca vreunu presbiteru ori diaconu pe femeea sea o va dudui sub pretextu de evlavie, sa se segregedie, eara perseverându, sa se depune.

De-sî in Sinodulu I ecumenicu s'au decisu pentru casatori'a clerului parochialu, cá sa se sustiena aceea pretutindenea, sî numai bigamulu preotu ori diaconu nu potu functiuná, sî asiá celibatulu s'au osanditu; fiindca insa Eppii Romaniloru n'au esecutatu acésta hotarire sinodale, ci s'au tienutu de óre-care vechiu obiceiu, dupa care cându vrea sa santiasca pe cine-va de ipodiaconu, de diaconu, seau de presbiteru, sî erá insuratu, 'lu silea la dechiaratiune solene sî in scrisu, ca se lasa de totu de muierea sea, sî va petrece cá celibe; aceast'a intielegându Sinodulu VI ecumenicu, osândesce pe Eppii Romaniloru, sî demanda, precum se vede din contestulu Canonului, ca acestu abusu are sa incetedie, sî nu iarta nimerui, cá sa se lase de muierea sea legiuita nici sub cuvântu de evlavia.

Can. 14. Canonulu sântiloru sî de Dumnedieu purtatoriloru Parintiloru nostrii sa se observe sî in aceea, cá

Presbiterulu mainainte de 30 de ani sa nu se hirotonésca, de sî aru fi cu totulu vrednicu, ci sa astepte, caci Domnulu nostru Iisusu Christosu in anulu alu treidiecelea s'au botediatu, sî au inceputu a invetiá; asisderea nici diaconulu mai nainte de 25 de ani, eara diaconis'a mainainte de 40 de ani sa nu se hirotonésca.

Canonuln acest'a intaresce canonulu 11-lea din Neocesari'a, care dispune, ca nime sa nu se hirotoneasca de presbiteru, care n'au ajunsu 30 de ani a vârstei sele; sî adaoge mai departe Sinodulu IV ecumenicu prin susu citatulu Canonu, ca pentru hirotoni'a unui diaconu se cere etate de 25 de ani, ear pentru calugeritia 40 de ani. Póte cine-va vedé in acestu canonu o strictetia prea mare, cându se ceru 30 de ani pentru celu ce se sântiesce de preotu; insa cându luâmu in consideratiune seriosu chiemarea unui preotu, atunci vomu aflá, ca etatea de 30 ani pentru unu preotu cá invetiatoriu, luminatoriu alu poporului in cele eterne sî timpurale nu este esagerata, ci tocm'a potrivita, intielegându-se de sine, deaca unulu cá acest'a va posede cualificatiune scientifica, va posede moravuri bune, sî va fi cunoscutu de vrednicu de preotie.

Vedi I. 19. — IV. 15. — Neoces. 11. Cartag. 21.

Can. 15. Ipodiaconulu nu mai putinu de 20 de ani sa se hirotonésca; eara déca cineva din cei ce s'aru aflá in orice feliu de stare sacerdotale, s'aru hirotoni afora de anii cei rânduiti, sa se segregedie.

Precum canonulu precedentu prescrie etatea de 30 de ani pentru celu ce se inainteadia de preotu, sî 25 de ani pentru diaconu, sî 40 de ani pentru diaconisa; asiá canonulu acesta hotaresce, ca celu ce se hirotonesce de ipodiaconu, trebuie sa fia de 20 de ani; Parintii Sinodului VI ecumenicu au cunoscutu necesitatea maturitâtiei spirituali sî intelectuali a fetieloru bisericesci, care in neprerupta atingere stau cu poporulu credinciosu, de aceea au prefiptu etatea aceast'a, cá sa se póta pregati cu cuviintia.

Vedi din Compendiulu meu de Dreptulu canonicu §-fulu 179, ca adeca in timpii vechi se inaintau tineri, carii afora de cetirea cu gresiele nimic'a n'au invetiatu!

Can. 16. Fiindca in cartea fapteloru Apostoliloru se dice, ca Apostolii au constituitu siapte diaconi, ear Sinodulu din Neocesaria lemuritu espune in canónele sale, ca numai siapte Diaconi dupa canonu trebue sa fia intr'una cetate, de si aru fi câtu de mare; mai departe din cartea fapteloru Apostoliloru, ne incredintiamu, ca noi bine amu cuprinsu intielesulu celoru asiediate de Apostoli, amu aflatu, ca ei au cuvântatu nu de barbatii, carii administreadia misteriele, ci de servitiulu de masa, caci cartea fapteloru loru asiá arata: „In dilele acelea inmultinduse Invetiaceii au facutu cartire elinii in contr'a evreiloru, caci veduvele loru se trecea cu vederea intru slujirea cea de tóte dilele; si chiemându cei doispredìece pe multimea invetiaceiloru, au disu: nu este cu placere nóua, cá lasându cuvântulu lui Dumnedieu, sa servimu meseloru; socotiti dreptu aceea Fratiloru dintre voi siapte barbati de bunu renume, plini de Duchu sântu, si de intielepciune, pe carii sai randuimu la trépt'a aceast'a, eara noi intru rugaciune si intru servirea cuvântului vomu petrece; si au placutu cuvântulu acest'a inaintea a tóta multimea, si au alesu pe Stefanu, barbatu plinu de credintia si de Duchu sântu, si pe Filipu, si pe Prohoru, si pe Nicanoru, si pe Timonu si pe Parmena si pe Nicolau proselitulu antiochianu, pe carii iau pusu inaintea Apostoliloru.“ — Aceste talcuindule dascalulu bisericei Ioannu gura de auru, asiá cuvinteadia. „Este lucrulu vrednicu de admiraciune, cum nu s'au

rumptu multimea pentru alegerea barbatiloru? cum nu s'au socotitu lepadati, sî osânditi Apostolii de catra ei? dar óre ce dregatorie avea acesti'a? sî care hirotonie au primitu? este necese a o sci; óre cea a diaconiloru? insa acestu lucru nu este in biserici; cea a Presbiteriloru este impartirea; cu tóte ca inca nici unu Eppu nu erá, ci Apostolii numai, dreptu aceea socotescu, ca nici numele diaconiloru, nici celu alu presbiteriloru nu erá inca pe atunci cunoscutu"; deci despre aceste invetiamu sî noi, ca acesti predisii siapte diaconi sa nu se iee pentru cei ce servescu misterieloru, dupa mai susu espus'a invetiatura, ci sa se considere pentru unii cá aceia, caror'a li s'au concrediutu, sî li s'au predatu impartirea celoru ce s'au adunatu atunci, carii nóua au fostu sî in privinti'a acést'a modelulu umanitatii, sî alu studiului pentru cei lipsiti.

Canonulu acest'a perfectioneadia canonulu 15-lea alu Neocesariei, sî 'lu reduce la intielesulu celu adeveratu espusatiunea aceea din faptele Apostoliloru capu 6 versu 1. in privinti'a constituirei celoru siapte diaconi, caci Parintii Sinodului din Neocesari'a erau de aceea parere, cá acei siapte Diaconi au avutu aceeasi chiemare, ce o au diaconii de acum, eara Parintii Sinodului VI. ecumenicu au strabatutu mai bine in acésta imprejurare din faptele Apostoliloru, radimânduse pe cuvintele sântului Ioanu Chrisostomu, carele se esprime intr'acolo, ca acei siapte diaconi au fostu constituiti pentru servirea meseloru la seraci, sî impartirea colecteloru intre cei lipsiti, ear diaconii de acum suntu constituiti spre servire la servitiurile cele dumnedieesci.

Can. 17. Fiindca clericii unoru Biserici, lasându bisericele loru, pentru care s'au hirotonitu, câtra alti Eppi au alergatu, sî s'au asiedlatu fora scirea Eppiloru loru in straine Biserici, sî prin aceast'a s'au aratatu ci nesub-

ordinati, poruncimu, ca dela lun'a lui Ianuariu a trecutului Indictionu alu 4-lea nici unulu din toti clericii, ori in ce treapta aru fi, sa nu aiba voie a se randuí in alta biserica fora concediu in scrisu alu Eppului seu, pentru ca cel'a ce de acum inainte nu se va tiené de aceast'a, sî aducându rusîne asupr'a celui ce l'au hirotonitu pe elu, sa se depuna sî elu, sî celu ce l'au primitu fora cuvântu.

Pentru sustienerea ordinei bune in eparchii sî parochii, nu se iarta preotului sa paraseasca parochi'a sea fora scirea sî consensulu Eppului seu eparchialu, sî a trece la alta parochie; sî cá canonulu acest'a sa aiba efectulu doritu, Sinodulu demanda, ca asiá ce-va sa nu se intâmple spre venitoriu, sî cá neascultatoriulu preotu sa se depuna dimpreuna cu Eppulu, carele pe preotulu strainu l'aru primí in eparchi'a sea fora concediulu Episcopului respectivu.

Vedi Can. 12, 15, 33, apostol- — I. 15, 16. — IV. 5, 10, 11, 13, 20, 23. — VII. 15. — Antioch. 3, 7, 8, 11. — Laud. 41, 42. — Sardic. 7, 8, 15, 16, 19. — Cartag. 31, 63, 97, 108, 116.

Can. 18. Clericiloru celoru ce din ans'a persecutiunei barbare, seau din caus'a ori-cârei intamplâri au emigratu, dupa ce au incetatu persecutiunea seau alta intamplare, pentru care au emigratu, le demandâmu, cá earasi sa se reintórca la bisericele loru, nici sa le paraseasca mai indelungatu timpu fora causa; eara deaca vre-unulu nu va face dupa canonulu acest'a, sa se segregedie, pona se va intórce la biseric'a sea; insasi acést'a sa se faca sî Eppului celui ce'lu tiene pe elu.

Sî canonulu acest'a, cá sî celu precedentu, este statuitu pentru sustienerea ordinei bune intre preoti sî Eppi; sî fiindca se intamplau casuri de persecutiuni barbare, sî altele de feliurile acestea, care tragea dupa sine parasirea parochiei sî emigrare in

locuri sigure; pentru unii cá acesti'a preoti, hotarésce Sinodulu, cá astfeliu de preoti, dupa ce nevoi'a au incetatu, sa se intórca la parochiele loru, sî de n'aru face aceast'a in scurtu timpu, sa se segregedie sî ei sî Eppulu, care iau tienutu la sine.

Vedi Can. 15 àpost. — I. 15, 16. — IV. 5, 10, 20, 23. — VI. 17. — VII. 15. — Antioch. 3. — Sardic. 15, 16, 19. — Cartag. 63, 98.

Can. 19. Se cuvine celoru ce suntu Inaintestatatori ai Bisericeloru, a invetiá in tóte dîlele, sî cu deosebire in Dumineci pe toti clericii sî pe poporu cuvintele pietâtiei sî ale dreptei credintie, culegându din dumnedieesc'a Scriptura intielesurile sî judecatile adeverului, sî sa nu calce hotarele cele acum puse, seau traditiunea purtatoriloru de Dumnedieu Parinti, ci sî deaca vre-o controversia scripturale s'aru intamplá, aceea sa nu o talmaceasca altcum, decâtu precum au asiediatu luminatorii Bisericei, sî Invetiatorii prin cartile loru, cá sa castige prin aceast'a mai mare lauda, decâtu prin compunerea cuvântariloru loru proprii, cá nu cum-va nefiindu din destulu harnici spre aceea, sa gresiasca, pentru ca prin invetiaturile dîsiloru Parinti invetiându-se popórele despre cele bune sî folositóre, totodata sî despre cele nefolositóre sî vrednice de lepadatu, viati'a i'si voru indreptá spre mai bine, sî nu se voru vâná de patim'a nesciintiei, ci luându aminte de invetiatura, pe sinesi se voru ascutî spre a nu patimí de reu, sî de fric'a munciloru imminente, 'si voru procurá mantuirea sufleteloru loru.

Canonulu acest'a demanda Eppiloru, cá in tóte dîlele, dar cu deosebire in Dumineci sa invetie pe toti clericii sî pe totu poporulu credinciosu, cá sa fia evlaviosi, sî cu moralu; totu odata

inviadia Canonulu pe Eppi la sânt'a Scriptura, cá nu de airea, ci din sânt'a Scriptura, cá dintr'o fantâna nesecavera sa iee temele sî dovedile pentru predicele loru, inca sî atunci, cându au trebuintia in scrisu a aperá dogmele credintiei, câci nu cum-va lasându-se in vre-o controversia scripturale, sî urmându numai sciintiei loru individuali, sî neluându in ajutoriu Bibli'a, sa gresiasca in contr'a unui adeveru mare sî sântu, ceea ce nu s'aru fi intamplatu, cându aru fi urmatu dupa Bibli'a sî invetiaturile traditiunali ale sântiloru Parinti.

Vedi Can. 58. — I. 2, 5, 16. — Laudic. 19. — Cartag. 79, 131, 132, 133.

Can. 20. Sa nu fia iertatu Eppului a invetiá in publicu in alta cetate, ce nu se tiene de elu; ear deaca se va aflá cine-va facându aceast'a, sa incete deia episcopie, ṣa lucredie insa cele ale presbiterului.

Canonulu presentu nu iarta Eppului a merge in eparchie straina sî acolo a invetiá pe preoti sî crestini, sî opresce transgresiunea Canonului cu depunerea Eppului, sî i iarta a face numai oficiulu presbiterului. Este insa de insemnatu aci, ca deaca unu Eppu calatorindu prin o eparchie vecina, acolo l'aru rugá óre-cari din cleru séu poporu pentru vre-o deslucire in óre-care obiectu bisericescu, sî elu aru satisface unei asemenea rugâri, la asemenea casuri Eppulu caletoriu nu vatema susamintitulu Canonu, nici celu 29 alu Sinodului IV ecumenicu, nici Canonulu 35 apost.

Vedi Can. 35 apostol. — II. 2. — III. 8. — IV. 29. — Antioch. 13, 22. — Sardic. 3, 11.

Can. 21. De-sî cei ce s'au facutu vinovati pentru nisce crime canonice, sî din caus'a aceast'a s'au supusu depunerei perfecte sî perpetue, sî s'au detrudatu in starea mireniloru, deaca insa de voie buna s'au intorsu de pecatu, sî l'au stersu acel'a, pentru carele au cadiutu din Daru, sî desavârsitu s'au curatitu de acel'a, tunde-se in

chipulu clerului, eara de nu o voru alege aceast'a de voi'a loru, sa pórte pletele cá sî laicii, cá unii, carii petrecerea cea lumeasca sî civile mai pe susu au pretiuitu decâtu cea cereasca.

Se póte intamplá, cá cine-va dintre preoti pentru nisce crîme mari sa se depuna pentru totdéun'a din treapt'a sea, sî sa se detruda in stare de mireni, dar au aretatu caintia deplina, sî s'au lepadatu de acea crima, prescrie Canonulu, ca unulu cá acel'a preotu 'si póte tunde perii capului pre form'a preotiloru, adeca sa aiba semnulu acelu numitu „Papalitr'a“ in crescetu, care in timpii vechi erá semnu alu preotiloru. Papalitr'a, care sî „Garrar'a“ se numesce, este o rotunda tundere a parului din crescetulu capului. In Biseric'a resariténa preotii nu mai pórta Papalitra, ci obiceiulu acest'a se sustiene inca sî astadi in Biseric'a apuséna; de aceea unii afirma falsu, ca numai in Biseric'a apusului s'aru fi intrebuintiatu Papalitra, dar nu sî in cea a resaritului, câci istori'a ni adevereadia, sî insusi acestu canonu, ca Papalitra purtá preotii atâtu la resaritu, câtu sî la apusu.

Vedi can. 25 apost. — I. 9. — VI. 4. — Neoces. 9. — Vasil. 3, 17, 32, 50, 70.

Can. 22. Cei ce pe bani se hirotonescu, ori Eppi, ori ce feliu de clerici, sî nu dupa esaminare séu dupa alegere a vietii, demandamu, a se depune, inca sî pe cei ce iau hirotonitu.

Canonulu acest'a demanda, cá nime sa nu se inaintedie de Eppi séu de presbiteri, sî diaconi pentru bani, sî cá sa se depuna sî acel'a, care pentru bani au sântitu pe cine-va, sî celu sântitu. De-sî prin Canonulu 29 apostolescu, precum sî Canonulu alu 2-lea alu Sinodului IV. ecumenicu opresce vendiarea celoru sânte, totusi s'au aflatu unii dintre Eppi, carii pentru bani hirotonisá; de aceea Parintii acestui Sinodu ecumenicu au aflatu de lipsa a pune stavila unui asemenea abusu.

Vedi Can. 29 apostol. — IV. 2. — VII. 4, 5, 19. — Vasil. 91.

Can. 23. Nime dintre Eppi, ori Presbiteri, ori Diaconi impartasindu pe cineva cu preacurat'a Cuminecatura, sa nu céra dela acel'a, pe care 'lu cumineca, nici bani, nici asemene ceva, caci darulu nu se póte vinde, nici pentru bani, ci sântieni'a Duchului o damu celoru vrednici fora tóta vicleni'a; eara de s'aru aratá cineva din cei numerati in cleru, ca cere dela acel'a, pe carele 'lu cumineca cu preacurat'a Cuminecatura ori ce feliu de plata, sà se depuna cá unu revnitoriu alu ratacirei sî alu reutâtii lui Simonu.

Omulu lacomu nu posede binecuvântarea lui Dumnedieu, carele cauta, cá in totu chipulu pre dreptu sî pre nedreptu sa-si inmultiasca averea; cu atâtu mai putînu posede Eppulu seau preotulu lacomu binecuvântarea lui Dumnedieu, carele cele sânte le vinde celoru ce au trebuintia de mangaiere sufleteasca; de aceea opresce acestu canonu tuturoru servitoriloru bisericesci, a nu cutediá sa iee bani, seau altu lucru de pretiu pentru administrarea sântei Cuminecaturi, sî pe cei ce s'aru aflá facându un'a cá aceast'a, i lipsesce de treapt'a loru.

Vedi Can. 29 apostol. — IV. 2. — VI. 22. — VII. 4, 15, 19. — Vasil. 91.

Can. 24. Sa nu fia iertatu nimerui din cei ce se conumera in ordinea saterdotale, séu din monachi a merge la alergarea cu cai, séu a petrece la jocuri scenice, ci sî de se va chiemá vre-unulu la nunta, unulu ca acel'a cându voru intrá jucareile intocmite spre deceptiune, sa se scóle, sî indata sa se duca de acolo, asiá cerându doctrin'a Parintiloru nostrii, eara déca cineva s'aru prinde in aceast'a, séu sa incetedie, séu sa se depuna.

Canonulu acest'a opresce tuturoru fetieloru bisericesci a

merge la locurile acelea, unde se face spectaculu de cai, sî la locuri scenice. Earta apoi a merge la nunta, insa demanda a parasí nunt'a, cându se incepu glumele, precum poruncesce doctrin'a Parintiloru, adeca Canonulu 54 din Laodice'a, câci facându cine-va asiá ce-va ori sa incetedie, ori sa se depuna.

Vedi Can. 42, 43 apostol. — VI. 59, 62, 66. — VII. 22. — Laod. 3, 54. — Cartag. 17, 70.

Can. 25. Prelanga tóte celelalte reinoimu sî Canonulu, celu ce invatia, ca parochiele tieranesci sî satesci ale fiesce cârei'a Eparchii sà remâna nestramutate la Episcopii, carii le tienu pe ele, sî mai alesu de le au administratu in timpu de treidieci de ani fora sila; eara deaca inlauntrulu celoru treidieci de ani s'au facutu óre care pricine, séu s'aru face pentru ele, sa fia iertatu celoru ce dicu, ca s'au nedreptatitu, sà pornésca judecata pentru acestea la sinodulu Eparchiei.

Parintii Sinodului VI. ecumenicu reinoiescu ací partea dintâiu a Canonului 17 alu Sinodului IV. ecumenicu, hotarindu, cá fia-care Eppu sa se indestuledie cu parochiele, cari din vechime, seau celu putienu de 30 de ani s'au tienutu de eparchi'a sea; insa deaca in decurgere de 30 de ani s'au facutu vre-o rechiamare a vre-unei parochii, se iarta celoru nedreptatiti a porní judecat'a la Sinodulu eparchiei; ací sub Sinodu eparchialu se intielege Sinodulu anualu eppescu, ce are a se tiené la mitropolie in intielesulu Canonului 34 apostolescu.

Vedi IV. 17. — Cartag. 128, 129, 130.

Can. 26. Presbiterulu, carele din nesciintia s'au poticnitu la nunta neiertata, sa se impartasiasca de siedere dupa cele legiuite nóua de sântitulu canonu, eara sà se departedie de celelalte lucrâri, câci destulu este unui'a cá acestui iertarea, eara a binecuvântá pe altulu, carele este

datoriu asi vindecá ranele sale, este lucru necuviintiosu, ca binecuvântarea este impartasire de sântienie, eara celu ce acést'a nu o are pentru poticnirea cea din nesciintia, cum o va da altui'a? deci nici inaintea poporului, nici in deosebi sà nu binecuvânte, nicí Trupulu lui Christosu sa nu 'lu imparta altor'a, nici altu ceva sa nu liturgisésca, cí indestulinduse cu siederea mai sus, sa se plânga catra altii sî Domnului, cá sa i se ierte lui nelegiuirea cea din nesciintia; apoi lamuritu este, ca acestu feliu de nunta neiertata se va deslegá, sî nici decum barbatulu nu va avea comuniune cu aceea, pentru carea s'au lipsitu de santit'a lucrare.

Canonulu acest'a dupa analogi'a canonului 27. alu marelui Basiliu hotaresce, cá presbiterulu acel'a, carele aru luá de sotia din nesciintia pe vreo rudenia a sea, se opresce de tóte lucrarile sacerdotali, sî i se lasa numai siedere intre preoti, inca pretinde canonulu, cá unulu cá acest'a preotu sa se desfaca de acést'a casatorie neiertata, pentru carea s'au lipsitu de treapt'a sea sacerdotale, caci deaca nu se va desparti, atunci sî cinstea siederii intre preoti o pierde, sî inca devine subt pedeapsa.

Vedi Can. 19.—VI. 3.—Neoces. 2.—Vasiliu 23, 27, 78.

Can. 27. Nime din cei ce se numera in cleru, sa nu se imbrace in haine necuvenite, nici in cetate petrecându nici in cale mergându, ci sa intrebuintiedie imbracaminti cele acum obicinuite celoru ce se numera in cleru; eara déca vreunulu n'aru face un'a cá aceast'a, pe un'a septamâna sa se suspenda.

Precum ostasii, sî civilii au indatorire a purtá vesminte prescrise pentru dregatori'a loru, asiá sî preotii se deobleaga a purtá haine obicinuite preotiesci, fie ca petrecu in cetate, fie ca cala-

torescu. Cei ce nu observa acést'a, se pedepsescu cu suspendere dela oficiu pe un'a septamâna.

Vedi VII. 16.—Gangra 12, 21.

Can. 28. Fiindca ne-amu insciintiatu, ca in osebite biserici aducânduse pentru altariu struguri dupa óre care obiceiu, liturgisitorii altariului le impreuna acestea cu sacrificiulu celu fora de sânge alu cuminecaturei, sî asiá amandóue impreuna le impartu poporului; pentru aceea amu judecatu cu totii, cá sa nu mai faca vreunulu dintre preoti acést'a, ci sa se dee poporului singura cuminecatur'a spre viatia vecinica, sî spre iertarea pecateloru, eara aducerea struguriloru cá o pârga sa se considere, deosebu binecuvântândule preotulu, sa dee dintrânsele celoru ce ceru spre multiumirea datatoriului roduriloru, prin care trupurile nóstre crescu sî se nutrescu dupa dumnedieésc'a hotarire; deci déca vre-unu preotu aru face afara din cele rânduite, sa se segregedie.

Aci se da deslucire, ce au preotii sa faca cu strugurii, ce crestinii le aducu la biserica, sî adeca 1, se scie, ca nici subt unu modu preotulu sa nu mestece struguri cu sant'a cuminecatura, 2, ca preotulu eschisivu numai prescura sî vinu sa intrebuintiedie pentru cuminecatura, sî 3, cá preotulu rugaciunea de sântire sa sevârsiasca asupra struguriloru, sî de acolo sa impartiasca tuturoru, cari voru pofti a gustá din pârg'a acestui rodu.

Vedi Can. 3, 4, apostol.—VI. 32, 57, 99.—Cartag. 40.

Can. 29. Canonulu celoru adunati la Cartagen'a invatia, cá sântele Altariului sa nu se saversiasca decâtu numai prin ómeni postnici, afora numai intr'o dî in anu, in care se saversiesce cin'a Domnului sî atunci póte fi, pentru oare-care casuri bisericesci, Parintii din Cartagn'a au aflatu

de bine, sa faca aceasta dispensatiune. Sî fiindca nimenea nu ne póte silí, cá sa parasimu scumpetatea: pentru aceea urmându traditiuniloru apostolesci sî parintesci, amu decisu, ca nu se cuvine a deslegá de postu pe nime in patrudiecime in Joi'a septemânei ultime, sî prin aceea a necinstí tóta patrudiecimea.

Precum Domnulu nostru Iisusu Christosu in sér'a Joiei mari mai intaiu au mâncatu cin'a cea de taina, sî dupa aceea au datu Apostoliloru dumnedieescile taine, asiá cu unu chipu cá acest'a au apucatu a se tiené obiceiu sî in pârtile Africei, adeca mai dintaiu mâncau in Joi'a cea mare unele mâncari desfatate, sî prin acele se deslegau de mâncari uscate, dupa cum dice Zonar'a, sî apoi sevârsiau liturgi'a dumnedieeasca, sî se cuminecau. Deci Sinodulu VI. ecumenicu perfectionandu Canonulu 48 din Cartagen'a, carele cuprinde acestu obiceiu, rânduiesce, ca Parintii din Cartagen'a póte fi, ca au intrebuintiatu dispensatiunea acést'a din óre care cause folositóre in acele parti, dar Parintii Sinodului VI ecumenicu neavându nici o causa, care sa i silésca a se lasá de observarea Canóneloru, urmédia atâtu traditiuniloru apostolesci, (can. 69 apost.) care demânda, cá toti sa postimu patrudiecime, intru care se cuprinde si septaman'a patimiloru, prin urmare si Joi'a mare, câtu sî traditiuniloru parintesci, (can. 8 din Laodicea) care prescrie, ca nu se cade sa se deslege postulu Joiei mari, câci prin aceea se necinstesce totu postulu patrudiecimei, si se cere a posti cu mâncare uscata tóta patrudiecimea din preuna cu Joi'a mare.

Vedi Can. 69 apost.—VI 89.—Laodic. 49, 50, 51, 52.—Cartag. 48, 56.—Dionis. 1.—Timot. 8, 10.

Can. 30. Voindu noi sa facemu tóte spre edificarea Bisericei, amu hotarîtu a dispensá sî pe preotii, cei ce se aflá in pârtile barbare; de aceea carii cugeta, ca Canonulu apostolescu — 5 — aru fi datori a nu-lu observá, care nu iarta a se lasá de muierile loru sub pretextu de

religiositate, sî a face mai pre susu de cele constituite, sî pentru aceea cu consensulu comunu alu femeiloru loru se despartu, — amu statuitu: ca ei sub nici unu cuventu sa nu mai póta traí laolalta, cá sa ne dee documentu perfectu despre promisiunea loru; sî aceast'a amu iertatu loru nu pentru altu scopu, ci pentru pusilanimitatea loru, sî pentru moravurile loru esterne, sî nu de ajunsu firme.

Canonulu 5-lea apostolescu lamuritu opresce preotiloru a nu parasi femeile loru sub pretextu de religiositate, sî totusi in unele parti ale Africei preotii s'au abatutu dela observarea Canonului acum amintitu apostolescu. In privinti'a acestoru preoti au decisu Sinodulu VI ecumenicu, cá acesti preoti sa nu mai vietuiasca la olalta cu sotiele loru, déca odata de buna voie sî cu consensu comunu s'au despartitu dela olalta, sî aceasta au hotaritu asiá cu acelu scopu, cá acesti preoti sa documentedie statornici'a loru, fiindu cunoscuti de pusilanimi, sî cu moravuri esterne nu deajunsu firme.

Vedi Can. 5. apostol.—VI, 12, 13, 48.—Gangra 4.—Cartag. 3, 4, 33.

Can. 31. Preotii, carii liturgisescu seau boteadia in capele de casa, aceast'a demandâmu, sa o faca cu sentinti'a Episcopului localu; de aceea sa se depuna acelu preotu, carele aceast'a nu o va observá.

Canonulu presentu iarta preotiloru, sa sevârsiasca in capel'a ce este in vreo casa domnésca, liturgi'a, sî botediulu pre lânga, concediulu Eppului localu, sî care preotu acés'a nu o va observá, are sa se lipsésca de preotie, pentruca s'au facutu suspectu in privinti'a recunóscerii dependintiei sale de catra Eppulu seu.

Vedi Can. 31 apostol. — IV. 18. — VI. 34, 59. — I-II, 12, 13, 14, 15. — Gangr'a 6. — Antioch. 5. — Laod. 58. — Cartag. 10, 62.

Can. 32. Fiindca au venitu la cunoscinti'a nóstra, ca in tiér'a Armeniloru numai vinu proaducu la sântit'a masa, sî nu-lu amesteca cu apa cei ce sevarsiescu sacrificiulu celu fora de sânge, provocându-se pe Invetiatoriulu bisericei pe Ioanu gura de auru, carele dîce in comentariulu seu la Evangeli'a lui Mateiu aceste: „pentru care causa n'au beutu apa dupa ce au inviatu, ci vinu“ — sî smulgu altu ieresu din radacina, fiindca suntu unii, carii intrebuintiadia in misterii apa, aratându, ca sî cându Christosu au predatu misteriele, sî cându au inviatu, au intinsu masa góla, sî vinu au intrebuintiatu, din rodulu, dîce, alu viei; deci vi'a nasce vinu, dar nu apa; sî de aicea ei cugeta, ca surpa pe invetiatoriulu, care au invetiatu amestecului apei cu vinu la jertv'a sântita, — cá nu sî de acum naiinte sa fia tienuti de nesciintia, descoperimu cu ortodocsie invetiatur'a Parintelui, ca reulu ieresu Idroparastatiloru vechiu fiindu, care in locu de vinu intrebuintiadia in cuminecatur'a loru numai apa, infrangându acestu barbatu divinu nedreapt'a invetiatura a acestui feliu de ieresu, sî aratându, ca ei deadreptulu se opunu traditiunei apostolice, au compusu cuventarea cea susu amintita. Findca insa sî in biseric'a sea, unde i s'au incredintiatu administratiunea pastorale, au predatu a mestecá ap'a cu vinu, cându s'aru cuvení a se face sacrificiulu celu fora de sânge, aratându curgerea sângelui sî a apei din preascump'a coasta a Mantuitoriului sî Rescumperatoriului nostru Christosu Dumnedieu, care s'au versatu spre invierea a tóta lumea, sî spre mantuirea de pecate. Sî inca in

fie-care biserica, unde luminatorii spirituali au stralucitu, ordinea aceast'a de Dumnedieu data domnesce, câci sî Iacobu fratele celu dupa trupu alu lui Christosu Dumnedieului nostru, cârui'a dintâiu i s'au incredintiatu scaunulu bisericei Ierusalimleniloru, sî Vasiliu Eppulu bisericei Cesareniloru, a cârui'a lauda s'au respanditu prin tóta lumea, in scrisu ne-au predatu nóue tainic'a sî sântit'a lucrare, cá sa o saversîmu in sântitulu Potiru vinulu cu apa mestecându-lu; dar sî cuviosii Porintii cei ce s'au adunatu in Cartagen'a asiá anume amintescu, ca intru cele sânte nimic'a mai multu sa nu se aduca decâtu trupulu sî sângele Domnului, precum sî insusi Domnulu au predatu, adeca pânea sî vinu cu apa amestecatu. Deci deaca vre-unu Eppu ori Presbiteru nu face dupa randuial'a predata de Apostoli sî neamestecându ap'a cu vinu, asiá va aduce sacrificiulu celu preacuratu, sa se depuna, cá unulu, carele imperfectu enuntia sacrificiulu, sî cá inovatoriu celoru predate.

Precum din acestu canonu se vede, in tiar'a Armeniloru apucáse obiceiu a saversî liturgie numai cu vinu fora a-lu amestecá cu apa dupa traditiunea bisericeasca, sî se razimá pre cuvintele Sântului Chrisostomu, care sa le fia facutu in comentariulu seu la Evangelistulu Mateiu, ca adeca Christosu sî inainte de inviere sî dupa inviere aru fi intrebuintiatu vinu; insa Parintii Sinodului VI. ecumenicu resfrângu acestu asertu alu Armeniloru, sî spunu, ca au fostu unu ieresu vechiu, ce se numea alu Idroparastatiloru, carii numai apa intrebuintiau la Cuminecatura, sî nu si vinu. Chrisostomu au resturnatu acestu ieresu, sî prin insasi liturgi'a sea, cá sî sântulu Vasiliu, invetiandu, ca in Cuminecatura sa se amestece apa cu vinu spre aretarea sângelui sî a apei, ce au iesîtu din cóst'a Domnului fiindu impunsu cu suliti'a la

restignirea lui; apoi nu numai Chrisostomu, ci sî Apostolulu Iacobu intâiulu Eppu alu Ierusalimului au predatu intocmirea Cuminecaturei cu vinu sî apa; inca sî Parintii din Cartagen'a in acestu chipu au invetiatu; pentru aceea Canonulu citatu prescrie: ca carele Archiereu séu presbiteru la dumnedieeasc'a liturgie nu mesteca apa cu vinu, sa se depuna, fiindca cu acést'a face nesevârsita Cuminecatur'a, sî vatama traditiunile.

Can. 33. Fiindca ne-amu insciintiatu, ca in regiunile Armeniloru numai cei din neamulu preotiescu se primescu in sacerdotiu, urmându obiceiuriloru evreesci, cei ce facu acést'a; eara unii dintre dânsii sî netunsi se asiadia de cântâreti sî cetitori ai dumnedieescului locasiu, amu judecatu, ca de acum sa nu fia cu putintia celoru ce voiescu a inaintá pe órecarii in cleru, sa caute la némulu celui ce are a se hirotoni, ci esaminându-i, de voru fi vrednici dupa hotarârile, ce se afla iu Canóne, a se numerá in cleru, pe acesti'a sai sântiasca, ori au fostu din stramosi preoti, ori nu, dar apoi nimerui dintre cei ce suntu inscrisi in trépt'a Clericiloru, nui este iertatu a ceti depre Amvonu dumnedieescile scripturi, afora déca are tonsur'a sacerdotale, sî déca au primitu binecuvântare dela pastorulu seu. Eara de se va vadi cineva, ca au facutu altcum, sa se depuna.

Sinodulu alu VI. ecumenicu insciintiânduse, ca in regiunile Armeniloru se primescu la preotie numai fiii preotiloru, sî ca aceast'a este o imitatiune a iudaismului, prin urmare nu se potrivesce cu spirtulu evangeliei lui Christosu,—au decisu: ca spre viitoriu primirea séu neprimirea cuiva in cleru, sa nu se conditionedie, ca este, séu nu, din neamulu sacerdotalu, ci déca concurintele este harnicu, sî corespunde cerintieloru canonice, sa se inaintedie de preotu. In partea a dóua a acestui Canonu se rânduiesce, ca numai acel'a, carele este hirotesitu de Archiereu, fia

Cântaretiu, fia cetitoriu, orí monachu, póte cetí sî cântá de pe Amvonu. Canonulu acest'a are a se observá in totu cuprinsulu seu, câci pe cei neascultatori i supune depunerei din trépta.

Vedi Can. 9 alu Neocesariei.

Can. 34. Sî acést'a inca Canonulu sacerdotalu luminatu o arata, ca crim'a conjuratiunei, séu a fatriei sî de legile cele esterne cu totulu s'au opritu, cu multu mai vârtosu dar se cuvine a se opri de a nu se face acést'a in Biseric'a lui Dumnedieu, sî noi ne sirguimu a observá, incâtu de s'aru aflá órecarii clerici séu monachi facându conjuratiuni séu intovarasiri, séu prilegiuri pandîndu asupr'a Eppiloru, séu conclericiloru, cu totulu sa cadia din trépt'a sea.

Precum in statu, asiá sî in biserica se opresce conjurare asupr'a Archiereiloru séu confratiloru din partea preotiloru sî a monachiloru sî se pedepsescu cei vinovati cu depunere din trépt'a loru.

Vedi IV. 18.— I—II. 13, 14, 15. — Antioch. 5. — Cartag. 10, 62.

Can. 35. Sa nu fia iertatu nici unui din toti Mitropolitii, murindu vre-unu Episcopu, carele este subordinatu scaunului seu, lucrurile lui, séu cele ale bisericei lui ale luá, séu a sî le insusî, ci sa fia subt pastrarea preotimei bisericei, a câreí'a reposatulu se afla intaiu Siedietoriu, pona la inaintarea altui Eppu, afara de n'au remasu preoti in biseric'a aceea, caci atuncea Mitropolitulu aceste le va pazi neimputinate, tóte dândule Eppului, care se va hirotoni.

Canonulu acest'a pune volniciei presumtive a Mitropolitiloru stavila, neiertândule, cá averea si lucrurile reposatului Eppulu

sa si le insusiasca, sî demândându, ca acele sa remâna subt paz'a preotiloru respectivi pona la venirea noului Eppu, afora déca in vaduvit'a Eparchie n'aru fi preoti, caci atunci cade sarcin'a pastrarii pre Mitropolitu pona ce se va hirotoni noulu Eppu. — Cetesce sî comentariulu canonului 40 apostolescu.

Vedi Can. 40 apostol. — IV. 22. — Antioch. 24. — Cartag. 34, 35.

Can. 36. Reinoindu cele legiuite de cei un'a suta cincidieci sânti Parinti, carii s'au adunatu in acést'a de Dumnedieu pazita sî imparatésca cetate, sî ale celoru siase sute treidieci, carii s'au adunatu in Calcedonu, — hotarimu, cá scaunulu patriarchului Constantinopolei sa dobândésca privilegiele egali cu scaunulu Romei antice, sî sa se magnifice in lucrurile bisericei cá sî acel'a, alu doilea dupa elu fiindu, dupa carele sa se numere scaunulu marei cetati Alecsandreniloru, apoi celu alu Antiochiei, sî dupa acest'a celu alu cetatii Ierusalimleniloru.

Fiindca canonulu acest'a reinnoiesce canonulu 3 alu sinodului II ecumenicu, sî Canonulu 28. alu Sinodului IV ecumenicu, sî noi la aceste Canóne amu facutu comentarele nóstre; de aceea indreptamu pe Cetitorii nostrii la acele.

Can. 37. Fiindca invasiuni barbare s'au intamplatu in diverse timpuri, sî din aceste au ajunsu mai multe cetati subjugate de barbari, sî de aci au urmatu, ca Archiereulu unei asemene cetati sa nu fia potutu ocupá scaunulu seu, sî a se asiediá acolo cu dregatori'a sa sacerdotale, sî asiá dupa obiceiulu, ce apucasa a se tiné, se lucrá sî se tractá tóte acelea, cele ce se cuvinu unui Eppu; noi, carii sustienemu onorulu sî veneratiunea sacerdotale, sî nu voimu ceva vatamatoriu sa facemu pentru

conturbarile cele ce in furia barbara au causatu in drepturile bisericesci, ale acelor'a, cari astfeliu s'au hirotonitu, sî din caus'a predisa n'au potutu ocupá scaunulu loru, amu decretatu, ca fora nici unu prejuditiu sa se sustiena, sî sa faca hirotoniile deosebitiloru clerici dupa canóne, sî autoritatea Archieriei sa o usuiedie dupa hotarele proprii, sî sa fia statornice sî legitime tóte, câte se intampla sub administratiunea loru, pentru ca nu se póte invalidá hotarulu administratiunei pentru injuri'a timpului.

De óre-ce unii Archierei n'au potutu merge la scaunele loru din caus'a incursiuniloru barbare, pentru aceea Sinodulu acest'a decide despre astfeliu de Archierei, ca ei potu hirotoní sî in strainatate pe clericii eparchiei loru, sî cându inceata nevoi'a mare din partea barbariloru, a ocupá scaunele loru, sî a sustiené estensiunea primitiva a eparchieloru loru, câci vatamârile hotareloru eparchiali facute de câtra barbari n'au nici o târia.

Vedi Can. 36 apostol. — Anghir. 18. — Antioch. 17, 18.

Can. 38. Sî noi observâmu Canonulu celu asiediatu de Parintii nostrii, carele asiá invatia, de s'aru fi innoitu vre-o cetate prin ordinaciunea imperateasca, seau spre viitoriu s'aru innoí, sa urmedie formeloru politice sî publice sî ordinea lucruriloru bisericesci.

Acestu Canonu in tóte sta in legatura cu Canonulu 17 alu Sinodului IV. ecumenicu; de aceea vedi acolo comentariulu lui.

Can. 39. Fratele sî conservitoriulu nostru Ioanu, Archiereulu insulei Cipru impreuna cu poporulu seu, din provinci'a Hellespontica, pentru incursiunile barbare, sî cá sa se liberedie din sclavi'a pagâniloru, sî curatu sub sceptrulu preacrestinei puteri sa se supuna, au emigratu din

numit'a insula, cu providintia a induratului Dumnedieu, sî cu ingrigirea devotului sî de Christosu iubitoriului nostru Imperatu amu constituitu, ca fora nici o inovatiune sa se conserve tóte, câte dela sântii Parinti, carii la Efesu s'au adunatu, s'au concesu scaunului barbatului celui mai susu numitu, cá Justiniapolulu celu nou, sa aiba dreptulu celu alu Constantinopolei, sî cá iubitoriulu de Dumnedieu Eppulu celu asiediatu acolo, sa siada mai susu decâtu toti cei ai Eparchiei Elisponteniloru, sî de câtra Eppii sei sa se hirotoneasca dupa vechiulu obiceiu, câci obiceiurile în fiesce care Biserica sî de Dumnedieu purtatorii Parintii nostrii s'au socotitu sa se pazeasca; Eppulu cetâtiei Chizicenilor supusu fiindu intâiului siediatoriu alu predîsului Justiniapolu potrivitu tuturoru celora-lalti Eppi celoru de subt aratatulu intâiulu siediatoriu preaiubitoriulu de Dumnedieu Ioanu, de câtra carele trebuinti'a cerându, sî Eppulu alu aceiasi cetâti a Chiziceniloru se va hirotoní.

In timpulu Imperatului Iustinianu alu doilea Ioanu Archieppulu Ciprului ducându-se din eparchi'a sea, au venitu in Eparchi'a Elispontului atâtu pentru invasiunile barbariloru, câtu sî eliberându-se din prinsórea loru, din providinti'a lui Dumnedieu, sî din grati'a Imperatului au venitu in hotarele imperatiei grecesci; pentru aceea Canonulu acest'a randuiesce, cá nevatematu sa se pazeasca prerogativele daruite scaunului Ciprului de câtra Canonulu 8-lea alu Sinodului III. ecumenicu, sî noulu Iustinianopolu sa aiba dreptulu Constantinopolei, adeca sa fia neatârnatu cá sî Bisericile din Asi'a, Pontu, sî Traci'a, precum s'au dîsu in Canonulu 28-lea alu Sinodului IV. ecumenicu, sî sa se hirotoneasca Archieppulu acestei'a Cetâti de câtra Eppii sei. Deci Mitropolitulu Cetâtii Chizicului sa se supuna celui alu Ciprului, precum sî toti Eppii din Cipru, sî cerându trebuinti'a de dânsulu sa se hirotoneasca.

Vedi I. 6, 7. — II. 2, 3. — III. 8. — IV. 28. — VI. 36. —Antioch. 9.

Can. 40. Fiindca a se lipí de Dumnedieu prin retragerea din sgomotulu vietii, este o fapta fórte mantuitóre, se cuvine nóue, cá sa nu primimu fora esaminatiune pe aceia, cari 'si alegu siesi viati'a monachala, sî ca sa observâmu institutiunile, care sântii parinti ne-au predatu in privinti'a aceast'a, adeca se cuvine a primí pe unulu cá acest'a, dupa ce au datu cu cunoscintia sî cu judecata marturi'a vietii cei dupa Dumnedieu; deci sa fia celu putienu de diece ani, carele se primesce subt jugulu monachalu; sî esaminarea lui va atârná dela Prepositulu manastirei, ca este, ori nu este necesariu a prelungí timpulu primirei lui in viati'a monachale, câci de-sî marele Vasiliu in Canónele sale — 18-lea — pe acea fecióra, carea de buna voie voiesce sa se aduca pe sine lui Dumnedieu, sî imbratisiadia feciori'a, sî este de siapte-spre-diece ani, legiuiesce a o numerá in ceat'a fecióreloru, asiá noi urmându esemplului lui celui pentru veduve sî diaconise, amu prefiptu etatea aceast'a sî pentru cei ce voiescu a imbratisiá viati'a monachale; câci scrisu este la dumnedieescului Apostolu — I. Tim. Capu 5, v. 9. — „veduv'a de siase-dieci de ani cu etatea sà se numere in Biserica"; eara sântitele Canóne prescriu, ca diaconis'a sa se hirotonéasca in etate de patru-dieci de ani, deórece Biseric'a lui Dumnedieu s'au facutu mai intarita prin daru, sî vediendu-se, ca totu mai multu sporesce, prin observanti'a, intarirea sî stabilitatea crestiniloru credinciosi câtra ordinaciunele dumnedieesci; tóte acestea

intielegându noi, amu statuitu pe deplinu binecuvântarea darului a o acelerá pentru celu ce voiesce sa incépa ne-vointiele cele câtra Dumnedieu, sî cá prin unu sigilu de graba insemnâmu, sî sa-lu inbarbatâmu câtra alegerea sî asiediarea binelui.

Canonulu prefige etatea de 10 ani pentru calugeri, dar etatea aceast'a o modifica dupa canonulu 18-lea alu marelui Vasiliu, sî o prefige in etate de 17 ani, câci sî feciórele, care voiescu a imbratisiá calugerie, trebue sa aiba 17 ani. Precum se vede din contextulu Canonului, ca mai multi barbati s'au calugeritu in etate de 17 ani, sî au avutu purtâri potrivite statului monachalu, de aceea Parintii Sinodului acestui'a dîcu, ca nu voiescu sa impedece nimerui'a calea câtra ajungerea scopului monachalu, ci iarta primirea fetiei barbatesci la calugerie cu etate de 17 ani.

Vedi I. 19. — IV. 15. — VI. 14, — Cartag. 6, 51, 135. — Vasil. 18, 24.

Can. 41. Cei ce se afla in cetâti sî sate, sî au de cugetu, sa mearga in clausuri, sî acolo sa petreaca in singuratate, acei'a mai intâiu trebue sa intre in manastire, în acolo sa se deprinda cu viati'a singuratica, sî in timpulu de trei ani sa se supuna Ecsarhului manastirei in fric'a lui Dumnedieu, sî sa implineasca ascultarea in tóte chipurile, precum se cuvine, sî asiá sa marturisească despre alegerea vietii monachale, sî ca aceea o imbratisiadia din totu sufletulu seu, sî despre tóte acestea sa se esaminedie de câtra Prepositulu locului; apoi asiá altu anu sa se pórte afora de clausura, cá scopulu loru sa se arate mai lamuritu, ca atunci voru dá dovéda deplina, sî desaversîta, ca ei nu umbla dupa desiért'a marire, ci dupa insusi binele celu adeveratu, de a se ingrijí in singuratate despre

sufletu. Dupa implinirea timpului acestui, de voru remané statornici intru alegerea vietii monachale, atunci sa se inchidia ei, sî sa nu le mai fia iertatu, cându voru voi, a se departá din acestu feliu de singuratate, fora numai deaca pentru vre-unu obscescu folosu, seau pentru alta nevoie de morte aru fi siliti, sî aceast'a sa o faca cu binecuvântarea Eppului; ear carii fora observarea causeloru acum dîse aru iesî din locuintiele loru, mai intâiu sî peste voi'a loru sa se pedepseasca in clausur'a loru, eara apoi cu posturi sî cu alte aspre petreceri sa-i vindece pe ei, sciindu dupa ceea ce este scrisu: „ca nimenea punendu mân'a pe plugu, sî intorcându-se inapoi, nu este indreptatu in Imperati'a ceriuriloru“ Luc'a Capu 9. v. 62.

Canonulu acest'a prescrie, ca cei ce in orasie sî sate petrecu imitându viati'a calugereasca, aceia sa se retraga la manastiri, sî acolo sâ caute a ajunge intentiunea loru; mai departe Canonulu prescrie sî modulu, cum sa se tractedie sî sa se pregateasca novitiulu, sî in ce chipu sa se pedepseasca Calugerulu escesivu, adeca prin prinsóre, sî posturi.

Can. 42. Cei ce se dîcu pustnici, carii suntu imbracati in negru, sî pórta plete la capu, sî umbla prin cetâti sî converseadia cu barbati sî muieri, sî facu profesiunei loru rusîne, amu statuitu, deaca voru alegè a-si tunde pletele, primindu sî imbracamintea celor'a-lalti monachi, acesti'a sa se asiedie in manastiri sî intre frati sa se numere; eara de nu o voru alege aceast'a, desaversîtu sa fia goniti din cetâti, sî sa locuiasca in pustietâti, din care sî numirea loru o au plasmuitu.

Fiindca in timpii vechi multi amagitori de popóre erá, sî se numiá pe sine pustnici, purtá haine negre sî plete la capu, umblându prin cetâti printre barbati sî muieri, sî facându statului monachalu ocara sî rusine, pentru aceast'a Canonulu presentu decide, ca cei ce voiescu a-si tunde parulu, cá sî calugerii sa se duca la monastire, sî acolo sa traiasca; ear de nu voru voí aceast'a, atunci sa se retraga la pustietâti, dar sa nu póta petrece in orasie sub nici unu pretestu.

Can. 43. Cu putintia este crestinului, cá sa-si aleaga siesi o viatia singuratica, sî sa lapede viati'a cea sgomotósa, sî sa mearga la monastire, sî dupa chipulu monachalu sa se tunda. de-sî s'aru aflá in ori-ce gresiala câci Mantuitoriulu nostru au disu: „pe cel'a ce vine câtra mine, nu'lu voiu scóte afara"; fiindu dar ca petrecerea monachale ne representa viati'a cea plina de pocaintia; pentru aceea bine voimu celui ce cu adeveratu se adaoge catra dâns'a, sî in nici unu chipu nu'lu impedecâmu pe elu in ajungerea tîntei sale.

S'au intamplatu nu a rare ori, ca unii facatori de rele voiau sa se faca calugeri, sî in viéti'a monachale sa-si indrepte faptele loru, sî sa se pocaiasca; canonulu acest'a iarta unoru asemenea pecatosi a se calugerí dupa cuvintele Mantuitoriului: „pe cel'a ce vine câtra mine, nu-lu voiu scóte afora." Ioanu Capu 6. v. 37.

Vedi I—II. 1.

Can. 44. Monachulu constatânduse in curvie, seau luându femeie spre impreuna vietiuire sî spre. comuniunea matrimoniului, sa se supuna pedepseloru celoru prescrise pentru cei curvari.

Canonulu acest'a este analogu cu canonulu 16-lea alu Sinodului ecumenicu IV, deci vedi comentariulu acolo.

Vedi sî Anghir. 19. — Vasil. 6, 18, 19, 20, 60.

Can. 45. Fiindca neamu insciintiatu, ca in oare care manastiri femeesci cele ce voiescu sa se invredniceasca de acel'a sântitulu chipu, se infrumsetiadia cu haine de matása, sî in totu feliulu de imbracaminte, inca sî impestrite cu auru sî cu pietri scumpe, sî asiá apropiinduse de altariu se desbraca de hainele loru cele scumpe, sî indata se face asupr'a loru binecuventarea chipului, sî se imbraca ele cu imbracamintea cea neagra; pentru aceea amu statuitu, cá aceast'a mai multu sa nu se intample, câci nu este lucru cuvintiosu, ca aceea, carea de buna voie s'au lasatu de ori-ce desfatare a vietii, sî pe aceea, carea au imbratisiatu petrecerea cea dupa Dumnedieu, sî aceast'a o au confirmatu cu cugetâri firme sî stabile, sî asiá la monastire s'au dusu, — sa-si aduca aminte de acele infrumsetieri trecatóre sî stricacióse, care odata le-au despretiuitu, sî pentru aceea sa remana suspecta, sî sufletulu sa-lu turbure cá valurile cele ce se invaluescu, sî se intorcu incóce sî incolo, incâtu nu-i este cu putintia nici a plânge, nici a aratá umilinti'a cea din inima, ci de-si putiena oare s'aru iví lacrima din ochii ei, precum se intampla, insa nu pentru afectiune câtra viati'a monachale, ci mai multu pentru parasirea lumei sî celoru lumesci câtra cei ce o vedu pe aceast'a, ca se apropie.

Aci se opresce sî se osândesce datin'a aceea din unele monastiri de calugeritie, unde feciórele mai inainte de a se calugerí, purtau haine stralucite de matasa, sî infrumsatiate cu auru sî cu pietrii scumpe; deci canonulu presentu este indreptatu spre desradacinarea unei asemenea desiertatiuni.

Vedi Can. 135 din Cartagen'a.

Can. 46. Cele ce'si alegu viati'a ascetica, sî se asiadia la monastire, nici decum sa nu iasa de acolo; ear deaca vre-o nevoie neaparata le-aru silí pe ele la aceast'a, atunci faca-o aceast'a cu binecuvântare sî cu invoire a Igumenisei, sî atunci nu singure de sine-si ci cu órecare batrâne, sî proestóse in monastire cu demandarea Igumenisei, ear a dormí afora de monastire nici decum nu li se iarta. Dar sî barbatii, cei ce urmédia viati'a monachale, lips'a silindu-i potu iesî sî ei cu binecuvantarea Igumenului; dreptaceea cei ce calca hotarîrea cea acum de noi adusa, ori barbatu ori femee, sa se supuna pedepsei cuvenite.

Canonulu acest'a prescrie, ca calugeritiele numai atunci sa póta iesî din monastire, cându o lipsa mare le silesce, dar sî atunci cu concediulu Igumenisei, sî in societate cu un'a, seau dóue calugeritie betrâne. Totu asiá rânduiesce canonulu sî despre calugeri, sî supune epitimiei pe calugerulu sî calugeriti'a, care altmintrelea aru face.

Can. 47. Nici in monastîrea barbatésca sa nu doarma femee, nici in cea femeiasca barbatu, câci se cuvine, cá crestinii sa fia afora de ori-ce ofendiculu sî scandalu, sî a indreptá viati'a sea dupa cele ce suntu oneste, sî placute lui Dumnedieu; eara de va face cine-va aceast'a, ori clericu ori laicu de aru fi, sa se segregedie.

Pentru delaturarea ori-cârui prepusu, ce s'aru putea nasce de acolo, cându vre-o femee aru petrece nóptea in monastirea barbateasca, seau vre-unu barbatu in cea femeiasca, Canonulu nu iarta sub nici unu cuvântu un'a cá aceast'a, ci segregédia atâtu pe barbatulu câtu sî pe femei'a, carii aru cutediá sa faca contra canonului.

Vedi VII. 18, 20, 22.

Can. 48. Muierea celui ce s'au ridicatu la dignitatea episcopale, dupa invoirea cea intre dânsii mai inainte despartita de barbatulu seu, dupa ce s'au hirotonitu de Eppu, sa intre in monastirea, ce se afla indepartata de locuinti'a Eppului, sî sa usueze ingrigirea Eppului, eara deaca se va aretá vrednica, sa se inaintedie la dregatori'a diaconisei.

Canonulu acest'a prescrie, ca muierea, alu cârei barbatu este alesu de Eppu, are a se desparti de barbatu cu invoirea ei sî a lui mai inainte de promotiunea lui de Eppu, sî a se retrage la o monastire indepartata de locuinti'a Eppului, sî déca este vrednica, se póte inaintá de diaconisa.

Can. 49. Reinnoindu sî acestu sântitu Canonu, statuimu, ca monastirile odata consântite cu scirea Eppului, au sa remâna pentru totdéun'a monastiri, sî lucrurile loru sa se pazeasca pentru monastire, sî acele sa nu mai póta fi locasiuri lumesci, sî de nime sa nu se dee ómeniloru lumesci; ci deaca sî s'au facutu aceast'a pona acum, hotarîmu, cá sa nu aiba târia, ear cei ce aru apucá sa faca aceast'a spre viitoriu, sa se supuna pedepseloru canonice.

Canonulu acest'a este in legatura strânsa cu celu 24-alu Sinodului IV ecumenicu, sî spre modificarea unoru imprejurari referitóre la administrati'a monastirésca, adauge Sinodulu VI. ecumenicu, cá sa nu se dee monastirile de catra ori cine la barbati lumeni spre a le administrá, sî de s'au facutu acést'a pon' acum, de ací inainte sa nu se faca aceast'a.

Vedi Can. 24, IV—VII. 13.

Can. 50. Nimenea nici luménu nici clericu de acum sa nu se jóce in chive—alea—eara de se va vadi cineva,

facându acést'a, de va fi clericu sà se depuna, ear de va fi laicu, sa se segregedie.

Oprescu Parintii Sinodului acestuia de a se jucá lumenii ori preotii in chive, adeca in gioci,—cotica—, in carti, sî in dame, caci jocurile acestea suntu mai multu spre paguba celoru ce se deprindu cu ele, decâtu spre petrecere sî folosu.

Vedi Can. 42, 43 apostol.

Can. 51. Sântulu sî ecumeniculu acest'a Sinodu desevârsitu opresce pe cei ce se dîcu Mimi, sî spectaculele loru, apoi sî privirile vânatoriloru, precum sî saltatiunile in scena a nu se face; ear déca cineva aru despretiui canonulu acest'a, sî s'aru dá câtra cele ací oprite, clericulu sa se depuna, ear lumeanulu sa se segregedie.

Canonulu acest'a nu iarta a se desfatá clericiloru ori mireniloru la jocuri mimice, la vânaturi, sî la saltatiuni, dantiuiri, saltari, sî pe clericulu ilu pedepsesce cu depunere, ear pe lumeanulu cu segregatiune.

Vedi VI. 24, 62, 66.—Cartag. 17, 70.

Can. 52. In tóte dîlele ajunarii sântei paresimi, afora de Sâmbat'a sî Duminec'a sî de sânt'a dî a bunei vestiri, sa se faca sântit'a liturgie a celoru mainainte sântite.

In postulu celu mare de regula se face liturgi'a inainte sântita, ear in Sâmbatele liturgi'a Sântului Ioanu Chrisostomu, apoi in Dumineele liturgi'a Sântului Vasiliu, ear in diu'a bunei vestiri liturgi'a lui Chrisostomu, déca nu cade Vinerea, caci atunci se face liturgi'a Sântului Vasiliu.

Vedi Can. 69 apostol.— Laodic. 49, 51.

Can. 53. Fiindca afinitatea spirituale este mai pre susu de comunicatiunea trupeasca, ear in unele locuri amu cunoscutu pe unii, carii primescu copii din sântulu botediu,

sî dupa acést'a remâindu veduve maicele loru, le iau pe aceste in casatorie; pentru aceea amu statuitu: cá spre venitoriu asiá ceva sa nu se faca, ear cei ce se voru aflá spre viitoriu asiá ceva facându, ei sa incetedie de astfeliu de casatorie oprita, sî sa se supuna pedepsei curvariloru.

Canonulu acest'a nu iarta nanasiului a luá in casatorie pe cumatr'a sea, câci se socotesce frate spiritualu cu dâns'a sî demânda a se desface astfeliu de casatoria, sî elu cá unu curvariu sa se pedepsésca.

Can. 54. De óre-ce dumnedieeasc'a Scriptura luminatu ne invatia pe noi: „nu vei intrá la nici o rudenie a trupului seu spre ai descoperi rusinea lui“ dumnedieesculu Vasiliu au numeratu in Canónele sale unele casatorii oprite, trecându cele mai multe cu tacere, sî cu amendóue facându-dune utilitate, caci multimea numeloru celoru rusinóse le au evitatu, cá sa nu spurce cuvântarea prin unele cuvinte, sî au cuprinsu impuritatea in cuvinte generali, sî prin aceea neau aratatu nóua casatoriele cele neiertate de lege. Insa fiindca prin astfeliu de retacere, sî prin aceea, ca de acolo nu se potu cunósce tóte casatoriele illicite, sî prin acele insasi natura se turbura, pentru aceea ni s'au vediutu nóua, acele mai lamuritu a le espune, hotarându spre venitoriu, cá celu ce va luá pe var'a sea, séu tatalu sî fiiulu cu maica sî fiica, séu cu dóue fete sorori, tatalu sî fiiulu, séu doi frati cu maic'a sî fiic'a, seau doi fratí cu dóue sorori, acel'a sa cada subt canonu de siapte ani, dupa ce ei s'au despartitu de insotirea nelegiuita.

Cuprinsulu celu sinopticu alu acestui canonu merge intr'a-

colo, ca aceloru fetiçe rudite nu se iarta a se luá in casatorie, la care prin efectuat'a nunta urmeadia confusiunea numeloru, spre esemplu, cându tatalu sî fiiulu aru luá pe maica si fiica, atunci s'aru face confusiunea numeloru loru, caci maic'a s'aru face fiiçei sale sî sócra ect.

Vedi Vasil. 68, 76, 87.

Can. 55. Fiindca amu aflatu, ca cei din cetatea Romaniloru in postulu sântei patrudiecimi in sâmbatele acestei'a ajuneadia afora de consecuintia traditionale bisericésca, au socotitu Sântulu Sinodu, cá sî in biseric'a Romaniloru nestramutatu sa se observe canonulu, celu ce dice: déca vre-unu clericu s'aru aflá ajunându in sânt'a Duminecа, séu Sâmbata, afora de un'a sî singura Sâmbat'a mare, sa se depuna, eara mireanulu sa se segregedie.

Vedi Can. 64 apostolescu.

Can. 56. Asemene neamu insciintiatu, ca si in tiar'a armeniloru sî in alte locuri unii mânanca óue, si brandia in Sâmbatele sî Duminecile Sântei patrudiecimi; deci s'au socotitu sî aceast'a, cá bisericele lui Dumnedieu din tóta lumea urmându un'a orânduiala, ajunarea sa o sevârsiasca, sî sa se departedie precum de totu feliulu de junghietura, asiá sî de óue sî de brândia, care suntu roduri sî nasceri ale aceloru, de care ne infrânamu; ear de n'aru pazí-o aceast'a, de voru fi clerici, sa se depuna, ear de aru fi mireni, sa se segregedie.

Can. 57. Nu se cuvine a aduce miere, sî lapte la Altariu.

Vedi comentariulu Canonului 3 apostolescu.

Can. 58. Nime dintre cei ce suntu in ordinulu lume-

niloru, sà nu'si dee luisi misteriele dumnedìesci fiindu de fatia Eppu, seau presbiteru, seau diaconu; eara celu ce aru indrasni ceva de astfeliu, cá unulu ce face afora de cele constituite, un'a saptamâna sà se segregedie; invetiandu-se de ací, a nu cugetá de sine mai multu, decâtu se cuvine.

Este o cutediare prea mare, cându unu lumeanu crestinu se cumineca pe sine fora nici o necesitate, sî iuca cându o face aceast'a in presenti'a Epului, ori a preotului, sî a diaconului; cumca este vrednicu de pedeapsa unulu cá aceast'a, se intielege de sine, sî dupa canonulu acest'a are sa fia segregatu pre un'a saptamâna, cá sa invetie a nu cugetá mai pre susu, decâtu este cu cuviintia. Vedi catra Romani Capu 12, v. 3.

Can. 59. Nici intr'unu chipu in capel'a, care este in casa privata, sà nu se sevarsiasca misteriulu Botediului, ci cei ce voiescu a se invrednici de précurat'a luminare, aceia sa mearga la biserici, sî acolo sà primeasca daralu acest'a; eara de se va aflá cineva, ca cele de noi hotarite nu le observa, deaca va fi clericu, sa se depuna, ear de va fi mireanu, sa se segregedie.

Canonulu acest'a sta incâtu-va in contradicere cu Canonulu 31 alu acestui sinodu VI ecumenicu, câci ací se iertá a se face botediulu in Capela de casa privata, sî in acestu 59.lea Canonu nu se iarta. Zonara afirma, nici de sevârsitu este iertatu a se face botediu in casa de rugaciune, nici desevârsitu este opritu, a nu se face, ci se cuvine, dice, sa fia preotii cunoscuti, sî sa faca cu voi'a Archiereului functiunea loru.

Can 60. De oare ce Apostolulu striga: ca celu ce se lipesce de Domnulu, unu Duchu este, invederatu este, ca celu ce face cu contrariulu familiaritate, sî obiceiu, se face cu elu un'a prin legatura. Deci cei ce se simuleadia

a fi indraciti, sî pórta figur'a improbitatei moravuriloru loru, a imbracaminteloru loru, s'au socotitu, ca la tóta intamplarea sa se pedepseasca, și sa se supuna unoru astfeliu de aspre vietiuiri, câror'a acei'a, carii intr'adeveru suntu indraciti, pe dreptu se supunu, cá sa se mântuiasca de lucrarea dracului.

Fiindca unii cu scopu, de asi face castigu, se prefacea, ca aru avea duchu necuratu, sî purtá inca sî imbracaminte schimonosite; canonulu acest'a rânduiesce, ca unii cá acesti'a sa se supuna unei aspre vietiuiri sî ostenele, câror'a se supunu cei intradeveru indraciti spre vindecarea acestei bóle.

Vedi I. Corint. Capu 6, v. 17.

Can. 61. Cei ce se dau pe sinesi fermecatoriloru, seau celoru ce se dicu Sutasi, seau altora de acestu feliu, cá dela aceia sà afle descoperirea vreunui lucru. Dupa cele mainainte s'au hotaritu de catra Parinti, cá unii cá acesti'a sà cada subt Canonulu celu de siase ani, sî ca subt asemene pedeapsa trebue sà se supuna sî cei ce pórta ursi, seau alte dobitóce, spre jocu, sî spre pagub'a celoru mai simplii, sî cei ce spunu noroculu, sî ursit'a, sî genealogi'a, sî o multime de cuvinte de imposture, apoi sî cei ce se numescu gonitori de nori, vrajitori, strajuitori sî fermecatori, remâindu intru aceste însa, sî neschibânduse sî neferinduse de astfeliu de lucruri pernitióse sî pagâne, cu totulu hotarimu, sà se lepede dela biserica, precum sî sântele Canóne invatia; ca ce impartasire este luminei cu intunereculu? precum dice Apostolulu, seau ce invoire este Bisericei lui Dumnedieu cu idolii? seau ce parte are credintiosulu cu celu necredintiosu? sî ce invoire este lui Christosu cu Veliaru?

Canonulu acest'a sî opresce sî pedepsesce pe crestinii, carii umbla dupa vrajitori, sî fermacatori de a le predice loru cele ce au cu ei sa se intample, seau ale descoperí loculu sî persón'a, unde vreunu lucru faratu alu loru se afla; aceste apucaturi au venitu la crestini dela popórele pagâne, sî de aceea nu suntu lucruri vrednice pentru crestini.

Vedi II. Cor. Cap. 6, v. 14, 15, 16.

Can. 62. Cele ce asiá se dîcu Calende, sî cele ce se dicu Bóta, sî cele ce se numescu Brumalia, sî serbatórea cea din diu'a intâiu a lui Martiu, deodata voimu cu totulu a se ridicá din petrecerea credinciosiloru. Dar insa sî saltarile mireniloru cele in aratarea publicului, care potu face multa stricare sî dauna, inca sî saltarile sî servitiurile, cele ce se facu in numele dumnedieiloru celoru ce mincinosi se numea decatra elini, seau de barbati seau de femei dupa órecare vechiu obiceiu, sî strainu de viati'a crestiniloru, le lepadamu, hotarindu, ca nici unu barbatu se nu se imbrace in frumsetia muiereasca, nici muierea cu cea cuvenita barbatiloru, dar nici cu vestmintele persónéloru comice, séu satirice, séu tragice sa nu se imbrace; nici sa inchine in numele urâtului Bachusu, cându se tescuescu strugurii in linuri, nici cându storcu vinulu in vase cu chipu a provocá râsu de ignorantia séu de vanitate catra cele ce se producu din impostur'a demonului. Deci cei ce de acum inainte ceva din cele mai nainte dîse s'aru apucá sa faca, dupa ce s'au insciintiatu de acestea, de voru fi clerici, poruncimu, sa se depuna, ear de voru fi lumeni, sà se segregedie.

Calende se numescu dilele dintaiu ale fie carei luni, in care

obicinuiá elinii a serbá, cá asiá lun'a intreaga sa le fia spre bucurie. Bot'a sî Brumali'a erá serbatori elinesci, aceea adeca in onorulu dieului Panu, cá patronului oiloru, sî alu celoralalte dobitóce; ear Brumali'a serbatórea in onorulu lui Bachusu, numitu sî Dionisiu, câci bromie erá porecl'a lui Dionisiu la elini dela bromosu—vaietulu seau tresnetulu—, ear Romanii Brumali'a o numeau vromosu, sî serbatórea in numeru multoraticu Brumalia; deci randuiesce canonulu acest'a, cá aceste elinesci serbatori desavârsitu sa se ridice dintre crestini, sî altele, preeum se vede din contestulu acestui canonu.

Can. 63. Istori'a Martiriloru cea compusa cu minciuni de catra vrajmasii adeverului, cá prin aceea cu ignominia sa incarce pe Martirii lui Christosu, sî cá pe cei ce o voru ascultá, sai aduca la necredintia, demandamu, a nu se publicá prin biserici, ci sa se dee focului acelea. Eara cei ce le primescu, seau cá nisce adeverate le voru cugetá, ii anatemisamu.

Din acestu canonu ne invetiamu, ca preotii numai acele carti potu intrebuintiá in biserici, cari suntu canonisate de catra Sinódele ecumenice seau locale, sî nici cum sî altele, caci este sciutu, ca ereticii inca au compusu viati'a sântiloru, dar cu schimonosituri, cá sa venedie sî sa instrainedie pe credintiosi dela adeverat'a credintia. De aceea Canonulu acest'a aspru sî subtu anatema opresce cetirea unoru asemene cârti pe la biserici si case.

Can. 64. Nu se cuvine mireanului sa faca cuvântare in publicu, séu a invetiá insusîndu'si de aci dregatorie invetiatorésca, ci sa urmedie ordinei predate de Domnulu, sî a deschide urechi'a catra cei ce au capatatu grati'a invetiaturei, sî dela ei a invetiá cele dumnedeiesci, ca intr'o biserica au facutu Domnulu osebite madulari dupa vocea Apostolului — I. Cor. Capu 12, v. 27 — carea Teologulu Grigoriu lamuritu tâlcuindu, ordinea cea intru aceste o

arata dicându: „Pre aceasta rânduiala sà o cinstimu Fratiloru: aceast'a sà o pazimu, unulu ori carele fia urechie, ear altulu limba; unulu mâna, ear celalaltu altu ceva; acel'a invetie, ear acest'a sa invetie“. Si putinu mai josu: „Si celu ce se invatia, fia in docilitate, si celu ce impartasiesce, fia in hilaritate, si celu ce aduce si subministreadia, fia in alacritate. Sà nu fimu toti limba, parerea cea mai prompta; ca dóra toti suntu Apostoli? au dóra toti suntu Profeti? au dóra toti suntu tâlmacitori?“ Si apoi dice: „ce te faci pe tine pastoriu, oae fiindu? ce te faci capu, picioru fiindu? ce te apuci a comendá osti, fiindu rânduitu intre ostasi? „Si airea Intielepciunea poruncesce: „nu fii grabnicu in cuvinte, nu te intinde împreuna cu bogatulu, saracu fiindu, nici cautá a fi mai intieleptu, decât cei intielepti“. Iar de se afla cineva stramutându Canonulu acest'a, sa se segregedie patrudieci de dile.

Canonulu acest'a numai fetieloru sântite, cum suntu Archisî Iereii iarta in publicu a invetiá poporulu credintiosu, sî opresce pe toti lumenii, a nu tiené in publicu, adeca in biserica cuvântari bisericesci sub pedeapsa de segregatiune pre patrudieci de dile.

Can. 65. Carii in novolunii inaintea bolteloru sî caseloru sale aprindu ruguri, preste care dupa vechiulu obiceiu unii sarea sî nebunii facea, poruncimu, de acum a incetá. Deci ori-carele va face ce-va de acestu feliu, de va fi clericu, sa se depuna, ear de va fi lumeanu, sa se segregedie, câci scrisu este in cartea 4-lea a Imperatiloru, Capu 21. v. 1—4: „Sî au ziditu Manasi altariu tótei ostiri ceresci in cele dóue curti ale casei Domnului,

sî au trecutu prin focu pe fiii sei, intrebuintiandu descantâri, sî vrajitorii, sî au facutu cuvântatori de stomachu — ventrilogiu — sî au multiplicatu pe divinatori, sî au facutu reutate inaintea Domnului, cá sa-lu provóce la mânie.

Unii crestini au retienutu nisce obiceiuri superstitiose, de care se tiené ei fiindu inca pagâni. In contr'a acestoru obiceiuri rânduesce Canonulu acest'a, cá crestinii sa se lase de acele, câci care le va practisá, se va segregá, ear preotulu se va depune din treapt'a sea.

Can. 66. Dela sânt'a dî a invierii lui Christosu Dumnedieului nostru pona la Duminec'a nóua, tóta septemân'a se cuvine, cá credintiosii sa o petreaca cu psalmi, sî laude, sî cu cantâri spirituali, veselindu-se sî serbându intru Christosu, sî intrebuintiându cetirea dumnedieesciloru scripturi, sî desfatându-se cu sântele misterii, câci asiá vomu fi cu Christosu impreuna in veci, sî impreuna inaltiati, nici decum dar sa nu se faca in predisele dile alergare de câi, seau altu publicu spectaculu.

Fiindca întreag'a Septamâna cea luminata se socotesce cá un'a di a pasciloru, sî fiindca diu'a de pasci are a se petrece in evlavia, in deprindere cu cele sânte spre mântuirea sufl-teasca; pentru aceea acestu canonu prescrie, ca intrég'a septamana luminata sa o petrecemu in biserica, ear la casele nóstre petrecându sa cetimu bibli'a, sa cantâmu psalmi, sî alte cântâri spirituali.

Can. 67. Dumnedieeasc'a scriptura ne-au demandatu, a ne departá de sânge, de sugrumatu, sî de curvie; deci pe cei ce pentru lacomulu pântecelui, sângele de ori-ce feliu de vita cu óre-care maiestrie 'lu facu de mancare, sî asiá 'lu mananca, 'lu pedepsimu, cum se cade; sî de acum inainte ori-cine se va apucá sa manance sân-

ge de vita in ori-ce feliu de chipu, de va fi clericu, sa se depuna, ear de va fi luménu, sa se segregedie.

Inbuibarea sî desfrânarea cea peste masura póte aduce pe omu, cá sa mânance nisce bucate preparate cu maiestrie din sângele vreunui dobitocu; astfeiu de mâncari sângeróse intieleptulu Moise au opritu in legea cea vechie, precumu cetimu la facere Capu 9, v. 3, 4.—in levit. Capu 17, v.—in faptele apost. Capu 15, v, 28, 29.—de acea sî crestiniloru nu li este iertatu a mâncá sânge dobitocescu.

Can. 68. Cârtile Testamentului vechiu, sî ale celui nou, sî ale sântiloru sî alesiloru Predicatoriloru sî Invetiatoriloru nostrii nu este iertatu a le stricá, seau a le rumpe, seau a le dá spre vendiare negutietoriloru de cârti, seau celoru ce se dîcu uncuentari, seau altui'a cui-va spre nimicire, fora numai de cum-va s'au mâncatu ori prin vermi, ori au putredîtu de umediala, ori cu vre-unu altu chipu; car celu ce se va prinde de acum inainte facându ce-va de acestu feliu, pe unu anu sa se segregedie; asemenea sî celu ce cumpera acestu feliu de cârti, deaca nici elu nu le va tiené aceste spre folosulu seu, nici altui'a nu le va dá spre binele lui, sî spre a le pastrá, ci se va apucá a le stricá, sa se segregedie.

Canonulu acest'a nu iarta a stricá sî a rumpe cartile testamentului vechiu sî nou, nici cartile celoralaltoru mariti Predicatori, sî Invetiatori bisericesci, nici a le vinde negutietoriloru de cârti, carii apoi le desfacu, sî foile singuratice le intrebuintiédia spre invalirea lucruriloru de mancare; ear de sau mâncatu de totu de vermi, seau de au putraditu de apa, sî umediala, seau literile dintrânsele nu mai suntu legibili, atunci unele cá aceste carti au a se arde, sî cenusi'a loru, seau insesi cartile au a se ingropa in locu necalcatu, spre esemplu in altariu.

Can. 69. Sa nu fia iertatu, a intrá in launtrulu sântitului altariu; insa de aceast'a nu este lipsita potestatea si auctoritatea imperatéasca, cându voiesce sa aduca Creatoriului sacrificiu dupa traditiunea cea mai vechia.

Fiindca altariulu este menitu pentru Archiereu sî preoti, pentru aceea acestu Canonu opresce mireniloru intrarea in altariu, sî iarta numai Imperatului sa intre in altariu, candu voiesce sa se cuminece, sî atunci preotii i deschidu lui usile imparatesci, sî asia intra in altariu.

Can. 70. Nu este iertatu femeiloru, sa vorbeasca subt decursulu dumnedieescii liturgii, ci dupa vocea Apostolului Pavelu, sa taca, câci nu li s'au datu loru a grâi, ci a se supune, precum sî legea dîce; ear de voiescu sa invetie ce-va, in case sa intrebe pe parintii loru.

Vedi I. Corint. Capu 14, v. 34.—Facerea Capu 3, v. 16.

Can. 71. Celoru ce invatia legile politicesci, nu se cuvine sa aiba moravuri elinesci, nici sa intre in teatre, nici sa faca jocuri, ce se dîcu Cylistrae adeca rostogoliri, seau sa imbrace haine neobicinuite nici in vremea, cându incepu invetiaturile, nici cându ajungu câtra finitulu loru, seau peste totu sa dîcemu pe la midiloculu acestui feliu de invetiaturi; eara deaca cineva de acum inainte va indrezni a face aceast'a, sà se segregedie.

Precum unii dintre cei invetiati ai Atineniloru se lupta cu contrarii loru, asemene sî crestinii, cei ce invatia legile politice, intrebuintiau acestu obiceiu elinescu, facea inca sî rostogoliri, adeca aruncau nisce semne, cându Invetiatorii se prigonea, ca carele dintre ei sa ia pe cutare invatiecelu sî carele pe cutare, adeca aruncá sorti, sî dascalii acesti'a purtá adeseori sî imbracaminte estraordinaria. Deci canonulu presentu opresce crestiniloru tóte acestea stângace moravuri, sî pe cei neascultatori i segregédia.

Can. 72. Nu se iarta barbatului ortodocsu a se insurá cu muiere eretica, nici iarasi barbatu ereticu a se insoti cu muiere ortodocsa, ci de si s'aru gasi cineva facându aceast'a, nunt'a sa se socoteasca neintarita, si nelegiuit'a insotire sa se deslege, caci nu trebue să se mestece cele ce nu suntu de a se meslecá, nici se cuvine a impleteci pe oaea cu lupulu, nici pe pecatosi cu partea lui Chrístosu, ear de va calcá cineva aceste de noi hotarîte, să se segregedie; eara deaca unii inca in necredintia se afla, si inca nu suntu numerati in turm'a celoru ortodocsi, si s'au insotitu cu nelegiuita nunta, apoi o parte binele alegându-dusi, au alergatu la lumin'a adeverului, ear cealalta se tiene înca legata de vincululu retacirei, nevrându radiele dumnedieesci a le adeverului a le cunósce (deaca muierei necredintióse i place a trai cu barbatulu ortodocsu, seau barbatului necredintiosu i place a trai cu muierea ortodocsa) sa nu se desparta dupa Apostolulu dumnediescu: „ca se sântiesce barbatulu necredintiosu prin femee'a credintiósa, si se sântiesce femeea necredintiósa prin barbatulu credintiosu".

Casatoriele mestecate intre crestini sî pagani opresce acestu canonu; insa pre baz'a invetiaturei apostolesci „ca se sântiesce barbatulu necredintiosu prin femeea credintiósa, sî se sântiesce femeea necredintiósa prin barbatulu credintiosu" I. Cor. Capu 7. v. 14—dicu Parintii Sinodului VI ecumenicu, cá astfeliu de casatorie sa nu se desfaca, insa Parintii acestui Sinodu au statuitu aceast'a cu acelu cugetu, ca se póte intamplá, ca partea necrestina va trece la ortodocsia, sî ca din contra se póte desface casatori'a deaca partea crestina se va simti insielata de catra partea cea necrestina, sî din ans'a aceast'a va cere desfacerea nuntii sale cu partea necredintiósa.

Can. 73. Crucea cea facatóre de viatia aratându-ne nóue mantuitóre, trebuie sa punemu tóta silinti'a, cá câtra ea, câci prin trâns'a ne-amu eliberatu de caderea cea vechia, sa avemu onorulu celu cuviinciosu; dreptaceea sî cu gândulu, sî cu cnvântulu sî cu simtirea sa-i dâmu ei adoratiune, sî poruncimu, cá inchipuirile crucii, cele ce se facu de câtra unii pe fati'a pamântului, sa incetedie in totu chipulu, cá nu cum-va prin calcarea celoru ce umbla, semnulu biruintiei nóstre sa se dehonestedie; deci poruncimu, cá de acum inainte cei ce facu chipulu crucii pe fati'a pamântului, sa se segregedie.

Canonulu poftesce, ca in totu chipulu sa ne nevoimu a dá sântei Cruci cuviinciósa cinstire, dar opresce obiceiulu celu desiertu spre viitoriu cu pedeaps'a segregârii, in urm'a cârui unii facea semnulu, adeca figur'a crucii cu mân'a pe pamentu, sî pe pavimentu, cându facea inchinaciuni inaintea vre-unei icóne, sî apoi o sarutà. Acestu vechiu obiceiu de desiarta credintia s'au sustienutu inca sî pona in dîlele nóstre in mai multe locuri, cu deosebire la femei. Deci preotii suntu chiamati a desradacinà abusulu acest'a cu desluciri blânde, sî nu aspre, nici prin infruntâri, cá voindu a dirige reulu, nu cum-va sa-lu faca sî mai mare.

Can. 74. Nu se cuvine a mancá intru cele domnesci, seau in biserici, afora de cele ce se dîcu „Agape“ sî inlauntru in casa, sî a asterne acubita; eara cei ce indresnescu a face aceast'a, ori sa incetedie, ori sa se segregedie.

Subt „domnesci“ vinu a se intielege acele biserici, in care de mai multe ori Duminecile se sevârsià liturgia dumnedieeasca; canonulu asiá dara dîce, ca nici in bisericele domnesci, nici in cele de rându sa nu se faca „Agape“ adeca mancâri de dragoste, nici sa se astearna „acubite“ adeca sa nu se faca asternuturi, precum erá datin'a in timpii aceia la prândiuri; Balsamonu

subt „domnesci“ vâ sa intieléga fia-care locu, ce este consântitu Domnului, precum este nartic'a, adeca tind'a bisericei; prin urmare nici in tind'a bisericei nu se iarta a mancá Agape, necum in altu locu alu bisericei. De ací se vede, ca crestinii in timpii primitivi póte fi, pona in timpii acestui Sinodu ecumenicu, erau in acea persvasiune, ca loculu sântitu spre marirea lui Dumnedieu nu se nesântiesce, deaca ofertele loru de dragoste, aducându-le la Biserica, acolo se voru petrece prin seraci, veduve, sî orfani; insa Sinodulu ecumenicu pretiulu din launtru alu astoru feliuri de oferte 'lu reduce la natura cuviinciósa, randuindu, ca in biserici nu, dar in giurulu bisericei se potu face aceste binefaceri.

Vedi Can. 49. Cartag. — Gangr'a 11. —

Can 75. Voimu, cá cei ce vinu in Biserica spre a cantá, sa nu intrebuintiedie nici strigâri necuviincióse, nici sa sileasca firea spre racnire, sî nici sa dîca ce-va, ce bisericei nu convine, ci cu mare atentiune sî umilintia sa aduca lui Dumnedieu privitoriului celoru ascunse astfeliu de cantâri, câci sântitulu cuvântu au invetiatu: fiiloru lui Israilu sa cuvine a fi cucernici.

Dela observarea canonului acest'a depinde prea multu bun'a ordine sî evlavia in Biserici, va sa dîca, dela cantâreti, deaca cânta cu umilintia, sî evlavia, avendu inaintea ochiloru, ca cantârile se facu in Biserica spre marirea lui Dumnedieu, sî spre zidirea celoru ce le audu, sî ca Dumnedieu nu se adorédia prin strigâri necuvióse, sî prin râcnire. Deci cantâretiulu sa cânte cu glasu domolu, placutu, sî dulce, sî sa se retiena a cantá prin nasu, sî dupa nisce apucaturi vechi, cum suntu tereremurile, s. a.

Vedi Levit, Capu 15, v. 30.

Can. 76. Nu se cuvine inlauntrulu sântiteloru curti sa se asiedie cârcima, seau sa se puna inainte feliurile cele de aromate, seau sa se faca alte vendiâri, padiendu veneratiunea nóstra câtra Biserici. Ca Mantuitoriulu no-

stru sî Dumnedieu in timpulu petrecerii sale in trupu invetiandu-ne pe noi, poruncea, sa nu facemu cas'a Parintelui seu casa de negotiatorie; carele sî mesele schimbatoriloru de bani le-au resturnatu, sî pe cei ce facea Biseric'a locasiu mirenescu, iau isgonitu; deci de se va prinde vre-unnlu in pecatulu acest'a, sa se segregedie.

Canonulu acest'a dovedesce, ca cum este astadi lumea, asiá au fostu sî in timpii vechi; pentru ca precum vedemu din acestu canonu, ca se opresce a asiediá cârcima seau alta prevalie in curtea bisericeasca, câci asiá ce-va se intemplá pre timpulu Sînodului VI ecumenicu, asiá sî in dîlele nóstre se intempla, ca cârcime se facu sî se sustienu unde sî unde inlauntrulu curtiloru bisericesci; in contr'a acestui abusu randuiesce canonulu presentu, ca cei ce facu degradarea locului sântitu in chipulu acest'a, sa se segregedie.

Vedi Luc'a Capu 10, v. 46. — Ieremi'a Capu 7, v. 10. — Isai'a Capu 56, v. 7.

Can. 77. Nu se cuviine celoru sântiti, seau clericiloru seau celoru din schituri, sa se scalde in baie cu muieri, nici vre-unui crestinu mireanu, câci acést'a este condemnati'a cea dintâiu la pagâni; eara de se va vadí cine-va in acestu lucru, de va fi clericu, sa se depuna, eara de va fi mireanu, sa se segregedie.

Se vede din contextulu acestui canonu, ca unii crestini de sclavie au tienutu legea aceea dela pagâni, in urm'a cârei erá barbatiloru opritu cu strasinicie, a nu se scaldá intr'o baie cu femei, sî de alta parte au tienutu, ca spirtulu crestinismului le da loru libertate a se scaldá cu muieri; pentru aceea, fiindca acei crestini au abusatu cu spirtulu liberalu alu crestinismului prin asemenea fapta necuviinciósa, canonulu presentu osândesce lucrulu acest'a cu pedeaps'a segregârii.

Can. 78. Ca se cuvine celoru ce se lumineadia, a invetiá credinti'a sî in Joi'a septamânei a o spune Episcopului, seau Presbiteriloru.

Canonulu acest'a este in legatura strinsa cu canonulu 46 din Laodice'a, care prescrie, ca catechumenii, carii se pregatescu spre luminare sî botediu, sa invetie doctrin'a religiei, sî in fiacare Joie a septamânei, sá recitedie Eppului ori presbiteriloru ceea ce au invetiatu din religie, cá nu nesciindu invetiatur'a crestineasca, sa se botedie, sî neinvetiati sî neintariti fiindu, cu lesnire sa se amagiasca de câtra eterodocsi. Mantuitoriulu trimitiendu in lume pe Apostoli, le-au demandatu loru, intâiu a invetiá popórele, sî apoi a botediá; aceasta demandare a Domnului au trecutu sî la Archiereii sî preotii, sî datori suntu à urmá dupa aceea la primirea strainiloru in ortodocsi'a nóstra.

Vedi Can. 46. Laodic. — I. 2. —

Can. 79. Fiindca noi marturisimu, ca dumnedieeasc'a nascere cea din fecióra au fostu fora puerperiu — lehusire, λεχὼ —, precum sî ca fora semântia s'au facutu, sî fiindca noi asiá invetiâmu tóta turm'a; pentru aceea cei ce din nesciintia facu ce-va din cele ce nu se cuvinu, i supunemu corectiunei. Deci fiindca unii dupa dîu'a nascerei lui Christosu Dumnedieului nostru s'au aflatu ferbându semidale, sî aceast'a unii altor'a o impartiescu in onorulu lehusirei a preacuratei feciórei Maice; poruncimu, cá nimic'a de acestu feliu sa nu se sevarsiasca de cei credinciosi, ca aceast'a nu este nici unu onoru pentru feciór'a, carea au nascutu mai pre susu de minte sî cuvântu cu trupu pe cuvântulu celu neincaputu, a definí sî a descrie nascerea cea negraita dupa cele obscesci sî dupa cele ce suntu in noi. Deci de se va vadí cine-va de acum

inainte, facându un'a cá aceast'a, de va fi clericu, sa se depuna, ear deaca va fi mireanu, sa se segregedie.

Fiindca unii crestini din nepricepere fierbea a dóu'a dî dupa nascerea lui Christosu semidale — farina curata de grâu — sî alte feliuri de bucate, sî o facea aceast'a in onorulu lehusirei Nascatórei de Dumnedieu, precum se obicinuiesce a se face sî la cele-lalte femei, câudu ele nascu; pentru aceast'a Canonulu presentu opresce crestiniloru facerea sî impartirea semidaleloru in onorulu Maicei Domnului, câci este gresiala, sa asemanâmu noi nascerea preasântei feciórei cu nascerile obicinuite ale femeiloru nóstre, de óre-ce nascerea lui Christosu, precum sî Zemislirea lui au fostu supernaturale, sî preasânt'a maic'a lui precum au fostu inainte de nascere feciór'a, asiá sî dupa nascere au remasu feciór'a; sî zugravii nu trebue sa zugraveasca la Serbatórea Nascerii lui Christosu, pe Nascatórea de Dumnedieu culcata in patu cá sî cum aru fi cuprinsa de dureri; apoi nu se cuvine sa se scrie in Minee, seau in alte cârti a dóu'a dî dupa nascerea lui Christosu dîcerea aceast'a „Lehusirea Nascatórei de Dumnedieu", ci numai Soborulu Nascatórei de Dumnedieu, câci dupa Grigoriu din Nissa nascerea lui Christosu au fostu fora lehusire, deórece dicându numele „lehusirei" nu este mai pre susu de nestricaciune sî neispitita de nunta. Eara a zugraví óre-care femei spalându pe Christosu in ligeanu, precum se vede la multe icóne ale Nascerii lui Christosu, aceast'a este cu totulu necuviinciosu fetu alu unoru zugrafi, carii suntu neversati in istori'a bisericeasca.

Can. 80. Deaca vreunu Eppu, ori presbiteru, ori diaconu, seau cei ce se numera in cleru, seau mireanu, neavându nici o nevoe grea, seau lucru greu, de a lipsí dela biseric'a sea mai indelungatu timpu, ci in orasiu petrecându, in trei dile de dumineci si in trei septamâni n'aru merge la biserica cu altii, de va fi clericu, sa se depuna ear de este laicu, sa se departedie dela comuniune.

Bisericele se infiintiédia pentru de a se aduná acolo cresti-

nii spre sevarsîrea rugaciuniloru sociali câtra Dumnedieu; datorinti'a aceast'a leaga pe toti crestinii in deosebi, sî nime nu se póte dispensá de ea fora causa binecuvântatá; de aceea sî legiuesce acestu canonu, ca ver-cine dintre Eppi, preoti, diaconi, ori clerici, inca sî ver-cine dintre crestini nu va merge la biseric'a sea in trei Dumineci sî in trei Septamâni, ci va petrece in orasiu fora sa satisfaca acestei datorintie crestinesci, deaca va fi clericu sa se depuna, ear laiculu sa se lipseasca de cuminecatura.

Can. 81. De oare-ce amu aflatu, ca in unele pârti in Présântit'a cântare in locu de additamentu se dice dupa „Sânte fora de mórte“ aceast'a „celu ce teai restignitu pentru noi, miluiescene pe noi“ si aceast'a dela Sântii Parinti cei vechi cá un'a straina de pietate s'au lepadatu dintr'o cântare dinpreuna cu pecatosulu ereticu, carele au aflatu acestu feliu de additamentu; si noi intarindu cele mai nainte asiediate de sântii parinti cu evlavie anatemisamu pe cei ce dupa hotarîrea aceast'a primescu acestu feliu de voce in biserica, seau intr'altu chipu care cum voru adaoge ceva la Présântit'a cântare, si de aru fi din ordinulu sacerdotalu, celu ce calca cele aci hotârite, poruncimu, sa se lipseasca de preotie, eara de va fi mireanu, sa se segregedie.

Iereticii intentionându a se aretá mai ortodocsi, decâtu ortodocsii, au adausu intre sânt'a cântare dupa „sânte fora de mórte miluescene pe noi“ cuvintele acestea „celu ce te-ai restignitu pentru noi“; deci canonulu presentu osandesce adaosulu acest'a, sî pe neascultatoriulu preotu 'lu lipsesce de preotie, ear pe laiculu 'lu segregeadia.

Can. 82. In unele zugraviri din sântitele icóne se zugravesce melulu, pe carele Inaintemergatoriulu ilu arata cu degetulu, si carele se ia spre inchipuirea Darului, in

locu de adeveratulu mielu Christosu Dumnedieulu nostru, celu ce mai inainte s'au aretatu nóue prin lege; deci figurele cele vechi sî umbrele, cá pre nisce simbole sî caractere ale adeverului, ce s'au predatu bisericii, le imbratisiamu, sî darulu, sî adeverulu cinstimu cá plinirea legii; deci ca perfectu sa fia ceea ce prin zugraviri se propune inaintea ochiloru tuturor'a, de acum inainte sa se zugravéasca dupa omenime mielulu Christosu Dumnedieulu nostru celu ce au ridicatu pecatulu lumei in loculu melului celui vechiu, prin aceast'a intielegându noi umiliatiunea cuvântului lui Dumnedieu, sî povatiuindu-ne spre aducerea aminte a petrecerii lui cu trupu, sî a patimirei sale, sî a mântuitórei mortii sale, sî a rescumparârii lumei, ceea ce i s'au facutu prin aceea.

Unii pictori incepura sa zugravéasca pe Christosu in figur'a melului, sî lânga melu pe s. Ioannu Botedietoriulu aratându cu mân'a pre melu sî dicandu: „eata melulu lui Dumnedieu, celu ce ridica pecatulu lumii". Parintii sinodali n'au gasitu de buna astfeliu de pictura pe icóne, pentru aceea poruncescu, cá de aci inainte sa nu se zugravéasca un'a icóna cá acést'a, ci Christosu, sa fia zugravitu dupa chipulu unui omu, cá prin aceea sa ne aducemu aminte de petrecerea lui cea dupa trupu, de patimile sî mórtea lui, sî c. a.

Can. 83. Nimenea sa nu dea Eucharisti'a trupuriloru celoru moarte, ca scrisu este: „Luati, mancati"; eara trupurile mortiloru nu potu nici luá, nici mancá.

Cumca aceia toti au gresitu, carii s'au incumetatu a cumineca pe morti, se vede din acestu canonu, care pe dreptu opresce, cá nime pe morti sa nu i comunice, pentruca lamuritu se cunósce din cuvintele Mântuitoriului, cu care au intemeiatu misteriulu

santei Cuminecaturi „luati, mâncati“ ca misteriulu acest'a l'au asiediatu pentru cei vii, carii potu luá sî mâncá, dar nu sî pentru cei morti, carii nu mai potu nici luá nici mancá. De aci se deduce sî aceea, ca nici botediulu nu se póte dá mortului, ci trebue sa fia viu celu ce se boteadia.

Can. 84. Legiuiriloru canonicesci ale Parintiloru urmându, hotarimu sî pentru prunci, cá de câte ori nu se afla martori adeverati, carii sa atesteze cu sigurantia, ca acesti sî acesti suntu botediati; seau ei din caus'a minorenitâtii nu voru putea respunde cu indestulare pentru sântitulu misteriu, ce li s'au datu loru, — fora vre-o sminteala sa fia datori a se botediá acesti'a, cá nu cum-va acestu feliu de nedumerire sa-i lipseasca pe ei de curatirea cea de acestu feliu a sântieniei.

Se intampla casuri, ca botediarea cuiva se trage la indoiala, sî martori, carii cu deplinatate aru potea marturisi asiá, ori asiá, nu se gasescu; Canonulu legiuiesce, ca la astfeliu de intamplari trebuie sa se botedie individulu, asisiderea sî pe copii lepadati la drumuri séu la usile bisericeloru, si nu se scie, de suntu botediati ori ba, se cuvine ai botediá cu cuvintele acestea: „boteadia-se robulu lui Dumnedieu (cutare)“, de nu este inca botediatu, in numele Tatalui, sî alu fiului sî alu sântului duchu“.

Vedi Can. 47 apost. — Cartag: 80.

Can. 85. In gur'a a doi seau a trei martori stà totu cuvântulu, amu luatu din scriptura; deci servii, carii de câtra stapânii loru subt trei martori se elibereadia, poruncimu, cá sa-si dobandeasca acestu feliu de onoru; cei ce au fostu de fatia la eliberare, sî la intarire, voru dá incredintiare despre eliberare, sî despre cele ce s'au facutu.

Dupa legile politice din timpii aceia eliberarea serviloru,

adeca a sclaviloru erá unu lucru de nici unu pretiu, sî cându erá sà se faca un'a çá aceast'a, trebuiá sa fia de fatia cinci, seau sî mai multi martori, carii se documentedie actulu de eliberare. Canonulu acest'a razimandu-se pre cuvintele Mântuitoriului, carele invatiase, ca in gur'a a doi séu trei martori va stá totu cuvântulu, legiuesce, ca pentru unu actu de eliberarea sclavului se cere marturi'a a doi seau a trei martori.

Vedi Can. 82 apostolescu.

Can. 86. Pe aceia, carii spre caderea sufleteloru aduna curve, sî le hranescu, poruncimu, deaca suntu preoti, sa se depuna, sî sa se segregedie, ear deaca suntu laici, sa se segregedie.

Seducerea sufleteloru neesperte este o demoralisatia in contr'a simtiului omenescu, cu câtu mai multu este aceea sî o demoralisatia a simtiului religiosu; pentru aceea canonulu presentu opresce tuturoru astfeliu de afacere, sî pe preotulu vinovatu ilu depune sî 'lu segregeadia, eara pe mireanulu constatatu in acestu pecatu 'lu segregeadia.

Can. 87. Femeea, ceea ce parasesce pe barbatulu seu, este précurva — adultera —, sî de va merge la altulu, dupa sântitulu sî dumnedieesculu Vasiliu, din profeti'a lui Ieremia prea bine aceast'a deducându-o: „ca muierea de se va face femeea altui barbatu, nu se va intórce la barbatulu seu legiuitu, sî spurcându-se se va spurcá“. Sî earasi: „Celu ce are pe adultera, nebunu sî pagânu este“. Deci de se va vadí, ca femeea au fugitu fora cuvântu dela barbatulu seu, elu adeca este vrednicu de iertare, eara ea de pedeapsa. Iertare insa i se va dá lui spre a se impartasî cu Biseric'a. Cel'a ce'si va parasi pe muierea sea legiuita, cu carea au convietiuitu, sî va luá pe alt'a, dupa hotarirea Domnului este supusu judecâtiei

adulteriului; sî de Parintii nostrii s'au pedepsitu unii cá acesti'a, unu anu sa se tânguiasca, doi ani sa asculte, trei ani sa cadia, sî intru alu siaptele sa stee impreuna cu cei credinciosi, sî asiá sa se invredniceasca de aducere a dariuriloru, dea'a se voru pocaí cu lacremi.

Lucrulu de totu imoralu sî scandalosu este din partea unei femei, carea fora cause indestulatóre parasesce pe barbatulu seu legiuitu, sî se insotiesce cu unu altu barbatu strainu, de aceea pe un'a cá aceast'a muiere adultera supune acestu canonu subt pedépsa, sî barbatului nevinovatu i da iertare spre impartasire cu biseric'a, va sa dica, cu sânt'a cuminecatura. Ear care barbatu 'sî va parasí pe legiuit'a sea femee, si 'si va luá alt'a, acel'a cade subt judecat'a adulterului, sî se pedepsesce, cá unu anu sa se tânguiasca, doi ani sa asculte, trei ani sa cadia, adeca sa se puna cu fati'a pre pamântu, sî in a siaptelea anu sa stee cu ceialalti crestini, sî sa póta aduce daruri la Biserica, — de va aratá pocaintia cu lacrami.

Vedi Can. 48 apostol.— Anghir. 2.—Cartag. 113.—Vasil. 9, 35, 37, 77.

Can. 88. Nimenea sa nu bage in launtrulu caseloru sântite vre-unu dobitocu, afora numai deaca calatorindu 'lu va ajunge vre-o prea mare nevoie, neputându gasí vre-o casa seau altu locasiu, sî se va retrage intr'o biserica, câci nefacându aceast'a, dobitoculu lui se póte espune perirei, sî elu prin pierzarea dobitocului se póte impedecá in calatori'a sea, sî sa vina in periculu de mórte; Sambat'a pentru omu s'au facutu, ne invetiâmu; de aceea judecâmu, ca nu se póte despretiuí scaparea sî incolumitatea omului. Eara de se va vadí cine-va, ca fora nevoie prea mare, precum mai susu s'au dîşu, va bagá cine-va dobitocu in Biserica, de va fi clericu, sa se depuna, ear de va fi mireanu, sa se segregedie.

Cumca nu este cu cuviintia a spurcá casele consântite spre marirea lui Dumnedieu, acést'a se recunósce de catra toti, insa fiindca se potu intemplá casuri, cându crestinulu calatorindu sî neputându altcum scapá de primejdie invederata prea mare, care sî lui sî dobitocului seu amenintia cu mórte sî totale perire, de câtu sà se adapostedie sî sa se retraga elu sî dobitoculu seu intr'o biserica; pentru aceea Parintii Sinodali patrunsi de simtiulu umanitatii, sî sciindu din sant'a scriptura, ca Dumnedieu au facutu Sambat'a pentru omu, adeca spre folosulu omului sî ca punerea dobitocului in biserica nu se face pentru dobitocu, ci pentru cá omulu sà nu se pagubeasca, — au rânduitu prin acestu canonu, ca crestinulu pentru de a scapá in calatori'a sa de o primejdie sî paguba prea mare, care i póte causá sî mórte, sa póta abate dimpreuna cu dobitoculu seu intr'o biserica.

Can. 89. Dîlele patimiloru mantuitóre trebuie crestinii sa le petreaca in postu, rugaciune sî in umilinti'a inimei, ear in órele cele de midiulocu ale noptii dupa Sâmbat'a mare a se desposti, precum aceast'a o descriu dumnedieescii Evangelisti Mateiu sî Luc'a, celu dintâiu prin dîcerea „dimineati'a Sâmbeteloru“ eara acest'a prin dîcerea „diminétia adânca“ aratându-ne nóue adâncimea noptiei.

Canonulu acest'a, prescrie, cá crestinii sa petreaca tóta septamân'a mare a sânteloru patimi ale Domnului, cu postu, cu rugaciune, si cu umilinti'a inimei, ear dupa miediulu noptiei a Sâmbetei mari sa incetedie postulu, fiindca acum au înviatu Domnulu, se intielege de sine, ca crestinii datori suntu a ascultá mai dintaiu servitiulu dumnediescu alu Invierii Domnului, si sà astépte pona la finirea Liturgiei, si apoi sa inceteze postulu, si sà mânânce Pasci cu bucurie.

Can. 90. In Dumineci a nu plecá genunchiele, amu primitu dela purtatorii de Dumnedieu Parintii nostrii, onorându invierea lui Christosu. Deci cá evidenti'a obser-

vatiunei acestei'a sa nu ne fia necunoscuta, facemu cunoscutu credinciosiloru, cá dupa intrarea preotiloru in altariu la rugaciunea de sér'a a Sâmbetei (la vecerni'a Sâmbetei), dupa obiceiulu, ce domnesce, nimenea sa nu plece genunchiele pona la rugaciunea de sear'a a Duminecei viitóre, in care, dupa intrarea in altariu a preotului, ce se face la servitiulu celu de sear'a earasi plecându genunchiele astfeliu aducemu Domnului rugaciunile.

Can. 91. Muierile, care dau burueni otravitóre sî pierdiatóre de prunci, sî care primescu otravile cele omorîtóre de prunci, sa se supuna pedepsei ucigasiului.

In canonulu acest'a, de si nu amintesce de barbati, totusi se intielegu si ei, cá si muierile, cá sà se supuna pedepsei ucigasiului, deaca vreunu barbatu, ori femee va da beuturi omorâtóre de prunci, asemenea si cele ce le primescu acele, cá sà piardia pe nevinovatii prunci fiindu ingrecate. Legile civili inca oprescu astfeliu de fapte cu o strasinicie mare.

Can. 92. Carii rapescu femei cu nume de casatorie, seau carii conlucra, seau se invoiescu cu cei ce le rapescu, au statuitu sântulu Sinodu, de aru fi clerici, sa cadia din treapt'a loru, ear de aru fi mireni, sa se anatemiseasca.

Canonulu acest'a are totu acelasi cuprinsu cu canonulu 27 alu Sinodului IV. ecumenicu; pentru aceea cetitoriulu sà binevoiasca a vedé Comentariulu Canonului acestui 27 alu Sinodului IV ecumenicu pag. 84.

Can. 93. Muierea, alu carei barbatu este dusu, sî nu se scie, unde se afla, este adultera, deca neconvingânduse despre mórtea barbatului seu, cu altulu s'aru casatori; asisderea sî muierile ostasiloru, pentru a caroru barbati nu

se scie, unde se afla, inca sî acele, care nu voiescu a asteptâ reintórcerea barbatiloru loru din calatorie; insa lucrulu acest'a are oare care iertare, pentru ca este prepusulu mare de mórtea lui; eara ceea ce s'au maritatu din nesciintia cu barbatulu parasitu pre unu timpu de muierea sea, apoi lasându pe acést'a, câci s'au intorsu la elu muierea sea cea dintâiu, au adulteratu cu adeveratu, insa in nesciintia, sî de matrimoniu nu se opresce, insa mai bine aru fi, de aru remâné asiá. Eara de s'aru intórce órecându ostasiulu, a carui'a muiere din caus'a absentiei lui mai indelungate s'aru fi maritatu cu altu barbatu, acest'a, de va voí, sa-si iee earasi mueierea sea, iertare dându-i-se ei pentru nesciintia, sî barbatului celui ce au fostu casatoritu cu dâns'a, sà i se dee voie câtra a dóu'a casatorie.

Canonulu acest'a tractédia indirectu despre rabdarea femeiloru fatia cu afacerile barbatiloru loru, in urm'a câroru suntu siliti a parasí casele, sî copiii loru pe mai multu timpu peste voi'a loru, spre esemplu, deaca barbatulu este ostasiu, sî devine in captivitate, seau calatorindu, 'lu ajunge o nenorocire, sî'lu detiene indepartatu dela soti'a sea, sî copiii sei, asiá incâtu nici ostasiulu nici calatoriulu nu potu incunosciintiá pe muierile loru despre caus'a nereintórcerei loru la casele sale, sî asiá este mare probabilitate, ca ei au muritu, mai cu seama, déca despre loculu ubicatiunei loru nu se póte resci nimic'a; Canonulu presentu iarta unoru asemenea femei a dóu'a casatorie, deaca s'au facutu dupa unu timpu indelungatu, dar adauge sî aceea, ca deaca ostasiulu seau calatoriulu barbatu s'aru intórce acasa, sî aru voí cu soti'a sea a traí, lui i se cuvine dreptulu a luá muierea sea legiuita indereptu, sî celui-alaltu barbatu i sta liberu a pasî la alta legiuita casatorie.

Can. 94. Pe cei ce jura cu sacramentele pagâniloru,

Canonulu i supune pedepseloru, ear noi hotarâmu accs-tor'a segregatiune.

Se cuvine crestiniloru a se ferí de obiceiurile sî de asiediamintele pagânesci, prin urmare sî de juramentulu in numele Dieiloru loru, ca dîce Domnulu: sa nu jurâmu nici pe ceriu, nici pe pamentu, nici pe Ierusalimu, nici pe capulu nostru, ci in locu de totu juramentulu sa dîcemu numai: „asiá, asiá" ori „nu, nu." In dîlele nóstre se póte intemplá, ca vre-unu crestinu sa fia provocatu dela judecatorie, a marturisí cu juramentu despre vre-unu lucru, carele 'lu cunósce; ací este crestinulu datoriu sa depuna juramentulu spre adeverirea lucrului, cum 'lu scie, seau cum nu'lu scie, ce este obiectulu judecâtiei. Nime nu se póte subtrage de subt depunerea juramentului sub pretextu, ca elu nu cunósce acelu lucru, pentru care se cere dela elu, cá sa jure, pentru ca nu i se crede fasiunei lui simple, sî atunci jura, ca nu cunósce lucrulu, sî atunci marturisirei lui se crede.

Vedi Mateiu Capu 5, v. 34, — Ioanu Capu 5, v. 12.

Can. 95. Pe cei ce dintre ieretici se întorcu la ortodocsie, sî in partea celoru ce se mântuiescu, ii primimu dupa asiediat'a rânduiala sî obiceiu, pe ariani adeca, pe macedonieni, pe navatiani, pe cei ce se dicu „curati" sî aristeni — nebuni — stângaci —, sî pe patruspredieciení, adeca mercurieni, sî apolinarisci ii primimu, dupa ce au datu suplici sî au anatemisatu totu ieresulu, ce nu cugeta, precum cugeta sânt'a lui Dumnedieu sobornicease'a sî apostolica Biserica, pecetluindu-se ei, adeca ungându-se mai intâiu cu sântulu miru la frunte, la ochi, la mani, la gura sî la urechi, sî pecetluindu-i pe ei dicemu: Pecetea Darului sântului Duchu. Eara pentru Pavlenianiscii, carii nediuescu la sobornícéasca Biserica, hotarire s'au stabilitu, cá negresitu sa se botedie, pe evnomiani insa, carii se bo-

tedia intr'o afundare, sî pe montaniscii, carii aci se dicu Frigi, sî pe Savelianíi, carii tienu pe fiiulu un'a cu tatalu, sî alte multe cumplite facu, sî tóte celelalte ieresuri, câci ei suntu multi, mai alesu din tiar'a Galateniloru, pe toti, cei ce dintre acesti'a voiescu a se intórce la ortodocsie, ii facemu crestini cá sî pe pagâni in dîu'a dintâiu, eara in a dóu'a di de catechumeni, apoi in a trei'a ii jurâmu pe ei insuflându-i de trei ori in fatia sî in urechi, sî asiá ii catechisimu pe ei, sî ii facemu, sa petreaca in Biserica, sî sa asculte scripturile sî atunci ii botediâmu. Inca sî pe Manicheii sî Ualentinianii sî Marciniscii, sî pe cei din ieresurile cele asemene; Nestorianii trebue sa faca rugâri in scrisu, sî sa anatemisedie ieresulu loru; pe Nestorie, sî pe Eutichiu, sî pe Dioscoru, sî pe Seviru, sî pe ceialalti corifei ai acestoru feliu de ieresuri, sî pe cei ce cugeta cele ale loru, sî pe tóte ieresurile, cele ce mai inainte s'au pomenitu, sî asiá sa se împartasiasca de sânt'a cumunecatura.

Aci canonulu acest'a prescrie modulu, cum iereticii feliuriti au sa se primeasca inderetu la ortodocsie, sî se stabileadia, ca veri-cine voiesce sa se intórca la biseric'a cea adeverata a lui Christosu, sa astérna rugarea sea in scrisu, sî sa anatemisedie ieresulu seu.

Vedi II. 7. — I. 19.

Can. 96. Cei ce intru Christosu prin botediu s'au îmbracatu, au marturisitu a urmá petrecerea lui cea in trupu; deci pe cei ce parulu capului spre vatamarea celoru ce ii vêdu cu maiestrii de inpletire 'lu infrumsetiadia, sî 'lu gatescu, sî amagitura prin aceast'a causeadia sufleteloru

celoru slabe, cu pedeapsa amesuratu ii vindecâmu, povatuindu-i pe ei, sî invatiandu-i, sa vietuiasca intieleptiesce, ca parasîndu insielaciune, si vanitatea, ceea ce provine din lumesci lucruri, sa-si intórca mintea loru catra fericit'a sî neperdiatórea viatia, sî cu frica sa aiba petrecere curata, sî sa se apropie de Dumnedîeu cu puritatea vietiuirii, sî pe omulu celu dinlauntru mai multu, decâtu pe celu din-afara sa 'lu infrumsetiedie cu fapte bune, sî cu moravuri neprihanite, incâtu nici o ramasitia de amagirea celui protivnicu sa nu pórte in sine, eara deaca cineva aru face ceva afora de canonulu acest'a, sa se escomunice.

Crestinulu, cându se boteadia, se imbraca spiritualminte in Christosu, sî apromite a vietiui amesuratu invetiaturiloru lui Christosu; totu cuprinsulu acestui canonu este indreptatu in contr'a aceloru crestini, carii s'au lepadatu de apromisiunea, ce au datu la botediu, sî cu deosebire in contr'a aceloru crestini sî femei, cari impletescu parulu capului intr'unu modu, care seduce pe suflete slabe in tentatiuni; pe unii cá acesti'a i pedepsesce canonulu cu pedepse medicinali, va sa dîca, cu povatiuri de a se lasá de desiertaciuni, sî a petrece viatia seriósa, precum se cuvine crestiniloru.

Can. 97. Pe cei ce séu cu mulerile loru impreuna locuiescu, séu fora de osebire sântele locuri le facu de obscesci, sî cu despretiu se arata catra ele, sî asiá siedu intrânsele, poruncimu a se scóte inca sî din catechumeniele; eara de nu va pazi cineva aceast'a, de va fi clericu, sa se depuna, ear de va fi mireanu, sa se segregedie.

Subt „sântele locuri" in canonulu acest'a nu se intielegu Bisericele, ci edificiurile cele ce se aflau in giurulu Bisericeloru, precum suntu scólele pentru Catechumeni, care se numiá „Cate-

chumena"; deci canonulu nu iartă nimenui, că acolo cu soti'a sea sî copiii sei sa locuiasca, precum s'au intamplatu acestu abusu, sî demanda, să se depuna, ear crestinulu sa se segregedie.

Can. 98. Cel'a ce va luá pe muierea logodita cu altu barbatu, fiindu inca logodniculu ei in viatia, sa se supuna crimei adulteriului.

Logodn'a, ce se face dupa lege, cu darea ineleloru, sî cu binecuvântarea preotului, sî cu obicinuita sarutarea celoru ce se logodescu, are aceeasi putere, că sî cununi'a deplinita; canonulu pe bas'a aceast'a supune crimei adulteriului pe cel'a ce aru luá siesi de sotie pe femei'a ce este cu altu barbatu logodita.

Can. 99. Inca si despre aceea ne-amu insciintiatu, ca in regiunile Armeniloru se face inlauntrulu sântiteloru altare ferbere carnuriloru, care se aducu la sacrificiu, sî le imparte Preotiloru dupa obiceiulu evreescu; dreptaceea pazîndu noi Bisericile imaculatu amu statuitu, ca nici unui preotu sa nu fia iertatu a primi dela aducatori cârnuri, ci ei sa fia multiamiti cu acele daruri, cari se aducu afora de biserica, eara deaca cineva aceast'a nu o aru face asiá, sa se segregedie.

Se vede din acestu canonu, ca in pârtile Armeniloru se aduceau cârnuri că sacrificii, sî ducându-le in Altariu, acolo le fierbea, sî acele se impartiá intre preoti dupa óre-care obiceiu vechiu evreescu; deci se opresce acestu abusu cu sacrificiuri de carne, sî se renduiesce, ca are sa incetedie, sî ca care va sa aduca cârnuri pentru preoti, sa le aduca afora de biserica, sî acolo sa le imparta cui, sî cum va voí.

Vedi Can. 3 apostolescu.

Can. 100. Ochii tei vadia drepte, sî cu tóta padi'a tieneti inim'a ta, poruncesce Intielepciunea—Pild. 4. v. 23, 25. —câci simtirile trupului lesne introducu in sufletu cele ale loru, deci zugraviturile, care amagescu vederea, ori table

ori intr'altu chipu puse inainte, sî scandaliseaza mintea, sî provóca spre aprinderile indulciriloru celoru de rusine, poruncimu, cá de acum inainte nici intr'unu chipu sa nu se zugravésca asemene picture, eara déca cineva s'aru apucá a face acest'a, sa se segregedie.

Canonulu opresce zugravirea icóneloru obscene, scandalicióse sî demoralisatóre cá unu ce, care strica moravurile bune, sî osandesce pe toti cu segregare, carii spre viitoriu voru zugrví asemenea scandalóse icóne, fia pe pareti, fia pe table.

Can. 101. Trupu alu lui Christosu, sî Biserica este omulu celu ziditu dupa chipulu lui Dumnedieu, ilu prochiama dumnedieseulu Apostolu cu mare voce — I Corint. Capu 12, v. 27—; deci intrecându tóta creatur'a sensibila, elu carele s'au invrednicitu de cereasc'a dignitate prin mântuitórea patima, sî pe Christosu mâncandu sî bându totdeaun'a se impreuna cu viati'a cea deapururea vecuitóre, sî sufletulu sî trupulu 'si sântiesce cu participarea dumnedieescului daru. Dreptaceea de voiesce cineva sa se impartasiasca cu preacuratulu trupu la adunâri, mânile inchipuindu-si in form'a crucei, asiá sa se apropie, sî sa primeasca impartasirea Darului; eara pe cei ce cinstescu óre care vase de auru, séu de alta materie, decâtu pe mâna, sî acestea le-au facutu spre primirea dumnedieescului Daru, sî prin trânsele voiescu a se invrednici preacuratei impartasiri, nici intr'unu chipu nui admitemu, cá pe unii, carii materi'a cea neinsufletita sî supusa omului mai multu o cinstescu, decâtu pe icón'a lui Dumnedieu. Eara de s'aru vadí cineva, ca da preacurat'a impartasire celoru ce aducu nisce vase cá acestea, sa se segregedie sî elu, sî celu ce le aduce.

In timpii primitivi ai cristianismului erá obiceiu, ca mirenii, cá si preotii, dedea mireniloru sânt'a cuminecatura, precum in dilele nóstre se intempla, ca nu numai preotii, ci in casu de lipsa si mirenii impartasiescu Anafor'a. Si fiindca unii, póte fi din evlavie câtra dumnediescile Daruri, facea vase de auru, seau de alta materie scumpa, sî intre acelea primea preacuratulu trupu alu Domnului, sî de acolo se cuminecá; canonulu desaproba aceast'a sî dice, ca omulu este madulariu alu trupului lui Christosu, care este biseric'a, sî ca omulu este ziditu dupa chipulu lui Dumnedieu, dupa Apostolulu, intrece sî covârsiesce tóte celelalte creaturi sensibile sî ne sensibile, sî prin urmare mânile lui suntu mai onorabile decâtu ori ce vasu de auru, sî asiá vrându crestinulu sa se cuminece, are sa puna mânile in chipulu crucei, sî asiá sa se apropie de s. cuminecatura. In fine legiuiesce canonulu, cá, carele din mireni aru fi primitu Cuminecatur'a in vasu, sî ori carele preotu o aru fi datu in acestu chipu, amendoi sa se segregedie.

Can. 102. Se cuvine dar celoru ce au primitu dela Dumnedieu potestatea legârii sî a deslegârii, sa considere cualitatea pecatului, sî aplicarea câtra reintórcerea celui ce au pecatuitu, sî asiá sa aduca potrivit'a bólei vindecare, cá nu cum-va aceste dóue neconsiderându-le, sa gresiasca fatia cu celu pecatosu; ca boal'a pecatului nu este simpla, ci de multe feliuri, sî multe odrasle de vatemare produce, din care reulu multu se revarsa sî se latiesce, pona cându puteriloru medicului succede a le sugrumá. Pentru aceea carele se arata a pricepe doctori'a cea sufleteasca, trebuie acel'a dintâiu sa considere dispusetiunea pecatosului, sî de se indupleca spre sanatate, ori din contra provóca elu prin moravurile sale asupra'si boala; sa priveasca, in ce chipu pórta grija de intórcerea sea in timpulu pocaintiei, sî de nu sta in contra medicului

şî de nu cresce ran'a sufletului prin intrebuintiarea medicamenteloru celoru ce se punu asupr'a ei, sî asiá iertare sa i se dee, precum o merita. Ca totu cuvântulu lui Dumnedieu, sî alu acelui, cârui chíamarea pastorala i s'au incredintiatu, trebue sa fia indreptatu, spre a intórce pe oaea cea ratacita sî a o vindecá pe cea de sierpe ranita, sî nici câtra prepasti'a desnadejduirei a o impinge, dara nici frânele a le slabí spre disolutiunea sî defaimarea vietii, ci cu unu chipu numai decâtu ori prin doctoriele cele mai aspre sî mai petrundietóre, ori prin cele mai moi sî mai blânde sa stee in contr'a patimei, sî sa se nevoiasca spre inchiderea ranei, cercetându rodurile pocaintiei, sî intieleptiesce indreptându pe omulu celu chiamatu câtra stralucirea cea de susu. Deci se cuvine nóue sa scimu amendóuele, sî cele ale dreptâtii, sî cele ale obiceiului, sî sa urmâmu la cei ce nu sufere asprimea, form'a cea nóua predata, precum Sântulu Vasiliu ne invatia.

Aci descriu Parintii sinodului modalitatea aceea, care vine de a se observá la duchovnici fatia cu celu ce marturisesce pecatele sale sî adeca se prescrie duchovniciloru, cá intaiu sa studiedie sî sa cunósca bine moravurile sî dispusatiunea celoru ce se afla in pecate, cá apoi sa scie dictá epitimie amasurata, câci altcum în locu sa tamaduiasca ran'a sufletului, o inveninédia, sî o face si mai invindecabile.

Canónele Sinodului VII ecumenicu cu numerulu 22. (*).

Can. 1. Celoru ce s'au invrednicitu de dignitatea sacerdotale, marturiile sî indreptârile le suntu loru prescrise in descrierile institutiuniloru canonice, care cu bucurie primindu-le, impreuna cu graitoriulu de Dumnedieu Davidu, cantâmu câtra stapânulu Dumnedieu, sî dîcemu: „In calea marturieloru tale m'amu desfatatu cá intru tóta bogati'a, sî ai poruncitu a fi dreptate marturiele tale in veacu; intieleptiesce-me, sî voiu fi viu" Psalmu 118, v. 14, 138, 144; sî deaca vocea proroceasca ne demanda nóue, cá in veacu sa pazimu poruncile lui Dumnedieu, sî sa vietuimu intru ele, aratatu este, ca ele remânu deapururea neclatite sî nemiscate, câci vadietoriulu de Dum-

(*) Sinodulu VII. ecumenicu s'au tienutu la anulu 783 in Nicea Vitiniei, (care este alu doilea Sinodu, ce s'au celebratu la Nicea, fiindca sî sinodulu dintaiu ecumenicu s'au tienutu in aceasta Cetate) in timpulu Imperatului Constantinu sî alu maicei sale Irinei. Numerulu parintiloru adunati se sue la 350, prelânga carii s'au adaosu inca 17, carii la inceputu erau luptatori de icóne, dar apoi s'au pocaitu sî asiá au fostu primiti de catra Sinodu, sî asiá cu toti au fostu 367 parinti. Cei de frunte erau: Tarasiu alu Constantinopolei, Petru Archipresbiterulu Romei sî altu Petru Presbiteru, sî Igumenu alu Manastirei s. Sav'a din Rom'a, cá locotiitorii Papei Adriann, ceialalti patriarchi erau representanti prin trimisii loru; Monachii aveau in Sinodulu acest'a mare influintia pentru cunoscintiele loru scientifice in sfer'a cunoscintieloru teologice, sî erau 136, toti Archimandriti ai manastireloru. Sinodulu acest'a s'au adunatu spre a deduce cinstirea Icóneloru la o pricepere rationale, si prin aceea a restaurá liniscea generale in Biserica; scopulu acest'a s'au si ajunsu prin adeveratele cunoscintie crestinesci.

nedieu asiá dice: „câtra ele nu este cu putintia a se adauge ce-va, nici din ele nu este cu putintia a scadé ce-va“ a dóu'a lege Capu 12, v. 32; sî dumnedieescului Apostolu Petru eschiama intru acestea: „la care doresc sa priveasca Ingerii“, sî Pavelu dîce: „seau noi, seau Ingerii din ceriu de va vesti vóue afora de ceea ce a-ti primitu, anatem'a sa fia“. Deci acestea asiá fiindu, sî marturisindu-ne nóue, sî bucurându-ne de ele, ca cum cine-va aru aflá dobânzi multe, primimu cu imbratiosiare dumnedieescile canóne, sî intarimu intregu asiediamântului loru, care s'au asiediatu de câtra trimbitiele sântului Duchu prealaudatii Apostoli, sî de câtra sântele sinóde ecumenice, sî locale, sî de câtra sântii Parintii nostrii; fiindu toti luminati de unulu sî acelasi Duchu sî ne-au decretatu tóte cele folositóre; sî pe cei ce ii supunu anatemei, sî noi ii anatemisâmu, eara pe cei ce ii segregeadia, sî noi ii segregâmu, sî pe cei ce ii depunu, sî noi ii depunemu, sî pe cei ce ii punu subt pedeapsa, sî noi asisiderea ii punemu subt pedeapsa; „câci fora avaritie suntu moravurile, indestulindu-ne cu acestea“ aratatu striga dumnedieesculu Apostolu Pavelu, celu ce s'au suitu in alu treilea ceriu, sî au auditu voci misterióse. — Evrei Capu 13, v. 5.

Canonulu acest'a intaresce tóte Canónele, care prin Canonulu 2 alu Sinodului VI ecumenicu s'au recunoscutu de ortodocse, sî acele le prescrie tuturoru Archiereiloru sî preotiloru, cá unoru invetiatori ai clerului sî poporului credinciosu cá de unu indreptariu sî fantâna nesecavera; apoi in acestu canonu se osândescu toti iereticii, pe care Sinódele ecumenice sî locale iau osenditu, spre a dá mai mare taria Canóneloru sî invetiaturiloru, care biseric'a ortodocsa le-au imbratisiatu.

Vedi I, IV. — 2, VI. — Galat. Capu I, v. 8. — Evrei Capu 13. v. 5.

Can. 2. De vreme ce cantându ne impreunâmu cu Dumnedieu; „intru dreptâtile tale voiu cugetá, nu voiu uitá cuvintele tale“; toti crestinii suntu datori a pazí acestu lucru mântuitoriu, ear mai alesu, carii si-au castigatu dignitatea sacerdotala; pentru aceea decretâmu, ca veri-cine are a se promová la gradulu episcopiei, desevârsîtu sa scia psaltirea, cá din aceast'a sa sfatuiasca pe clericulu seu a vietiuí; ear dela Mitropolitulu sa se esaminedie, oare are aplecare sa ceteasca cu diligintia sî cu osârdie seau numai superficialu, sî in treacâtu, atâtu sântitele canóne câtu sî sânt'a Evangelie, sî cartea dumnedieescului Apostolu, sî tóta dumnedieeasc'a Scriptura, sî sa petreaca dupa dumnedieescile porunci, sî sa invetie poporulu seu, câci esentiele ierarchiei nóstre suntu cuvantârile cele de Dumnedieu predanisite, adeca, adeverat'a sciintia a dumnedieesciloru scripturi, precum marele Dionisiu au dîsu; eara de s'aru indoì, sî n'aru poftí asiá sa faca sî sa invetie pe altii, sa nu se hirotoneasca, câci au dîsu Dumnedieu prin Prorocu: „Pentru ca ai lepadatu sciinti'a, sî eu te voiu lepadá pre tine, cá sa nu preotiesci mie.“ Osiu Capu 4. v. 6.

Toti crestinii suntu datori a fi cu trezvie si cu luare aminte câtra rugaciuni sî cântari la servitiurile dumnedieesci; insa preotii si archiereii suntu indoitu datori nu numai a fi cu trezvie sî cu luare aminte câtra cele ce se sevârsiescu in Biserica, ci inca sî a simti acele in inima, sî ale pricepe cu minte, sî dupa acele a luminá, a povatiui sî a invetiá pe totu poporulu credintiosu. De aceea Canonulu presentu prescrie, cà, carele are sa se hiroto-

neasca de Eppu, mai nainte sa se esaminedie, ca scie elu psaltirea, sî o intielege, câci care scie sî intielege psaltirea, acel'a scie toti ramii teologiei, ai istoriei bisericei celei vechi sî celei nóue, mai departe sa se cercetedie, deaca are aplecare câtra ocupatiuni, prin care póte sa devina la perfectiune atâtu morale, câtu sî religiósa sî scientifica, ca este elu aplecatu a invetiá sî a cultivá pe crestini, sî numai atunci sa se lase la sântirea de Eppu, deaca prin Mitropolitulu esamenatu fiindu, se va aflá inzestratu cu recerintiele acestea, dupa Proroculu Osiu aru fi cuvântatu insusi Dumnedíeu câtra celu ce au vrutu sà se faca preotu: Tu cunoscinti'a o ai indepartatu dela tine, sî eu te voi indepartá pe tine dela mine, cá sa nu'mi fii mie preotu!

Vedi 24. Cartag. — Psalmu 118, v. 16.

Can. 3. Veri-ce alegere de Eppu, seau de presbiteru, seau de diaconu, ce se face de stapânitori, sa remâna fora valóre, câci asiá dice Canonulu: „deaca vre-unu Eppu, lumesci stapânitori intrebuintiându, prin acesti'a aru luá Biseric'a, sa se depuna, sî sa se segregedie, sî toti, carii se cumineca cu dânsulu". Câci se cuvine acelui, carele se promova la Episcopu, de câtra Episcopi sa se aléga, precum s'au constituitu de câtra sântii Parinti din Nice'a in canonulu, ce dîce: „Episcopulu se cuvine mai alesu de toti cei ce suntu in provincie a se asiediá; eara deaca un'a cá aceast'a aru fi cu neputintia, ori pentru vre-o neaperata nevoie, ori pentru lungimea câii, negresîtu trei la unu locu adunându-se, impreuna alegatori sa se faca, sî cei ce nu voru fi de fatia, sa votedie, sî sa consimta prin scrisori, sî apoi atunci sa se faca hirotoni'a, ear intarirea celoru ce se facu, sa se dee Mitropolitului in fia-care provincie".

Canonulu acest'a improspetedia Canonulu 30 apostolescu,

sî celu alu 4-lea alu Sinodului I ecumenicu, prin care se nimicesce alegerea de Eppu, presbiteru sî diaconu, care s'aru face prin stapânitori lumesci, sî se prescrie a pazi cele constituite in canónele apostolesci sî ale Sinodului I ecumenicu, adeca, cá alegerea de Eppu are sà se faca prin Eppii unei Mitropolii, sî sà se astérna Mitropolitului respectivu spre aprobare.

Vedi Can. 30 apost. — I. 4. — Laodic. 5, 13. — Cartag. 59.

Can. 4. Propoveduitoriulu adeverului, dumnedieescu-lu Apostolu Pavelu, óre-cum cá unu canonu puindu presbiteriloru Efeseni, seau mai bine dicându, tótei multimi sacerdotali, asiá liberu au dîsu: Argintulu, seau aurulu, seau imbracamintea a nici unui'a n'amu poftitu; tóte le-amu aretatu vóue, ca asiá ostenindu, trebue sà sprijinimu pe cei neputinciosi, judecându, ca a dá este mai fericitu, decâtu a luá"; pentru aceea invetiandu-ne dela acest'a, constituimu, ca Eppulu din caus'a urîtului castigu sa nu escogitedie escusatiuni in pecate, cerându auru, argintu seau altu ce-va dela Eppi, ori dela clerici ori dela monachi, carii i suntu lui supusi, câci dîce Apostolulu: „nedreptii Imperati'a lui Dumnedieu nu o voru mosteni, sî nu suntu datori fiii a invistierí pe parintii loru, ci parintii pe fiii loru. Deci deaca vre-unulu prin exactiunea aurului seau a altui feliu de lucru, seau pentru interesulu seu propriu aru oprí pe cine-va dela ministeriu, seau aru segregá pe vre-unu clericu, seau aru inchide vre-o Biserica sî in trâns'a nu s'aru putea liturgisí, sî in cele ale insanului s'aru immite din insani'a sea, — este in adeveru fora simtiementu, sî are sa se supuna legii pentru insani, sî lucrulu lui se va intórce spre capulu lui, cá unui'a, carele este transgresoru alu poruncei lui Dumne-

dieu, sî alu asiediaminteloru apostolesci, câci poruncesce sî Petru celu dintâiu intre Apostoli: „pastoriti turm'a lui Dumnedieu cea dintre voi nu cu silnicie, ci de buna voie dupa Dumnedieu, nici pentru caus'a uriciosului castigu, ci cu sedulitate sî alacritate, nu cá cum a-ti stapani pe cleru, ci cá nisce esemplari de modelu facându-ve turmei, sî cându se va aratá Archipastoriulu, carele nu se póte corumpe, nici mitui, sa mostenitî corón'a darului.

Aci canonulu indrépta câtra Archierei unele invetiaturi patrundietóre, cá sà se fereasca de esactiuni dela clerici sî crestini, sî sa se retiena de abusuri, care i-ar putea pe ei aduce la pedepsirea unui individu, seau sî a intregii comune bisericesci din causa, ca nu póte face esactiuni, oprindu pe preoti dela functiuni, sî inchidiându vre-o biserica, sî neiertându a se slují in trâns'a.

Vedi faptele Apost. Capu 8. v. 33, 35. — I Corint. Capu 6, v. 9. — II Corint. Capu 12, v. 14. — Psalm. 7, v. 17. — I Petru Capu 5, v. 2.

Can. 5. Pecatu de mórte este, cându pecatosii remânu incorigibili, dar sî mai reu este, cându pecatosii se ridica cu cerbicositate in contr'a pietâtiei sî religiunei, preferindu obedientiei lui Dumnedieu pe mamon'a, sî nesuferindu constitutiunile canonice ale lui Dumnedieu; in ei nu este Domnulu Dumnedieu, de nu cum-va umilindu-se se voru desteptá din delictulu loru. Se cuvine loru, sa se apropie mai multu de Dumnedieu, sî cu inim'a infrânta sa céra lasarea, sî iertarea pecatului acestui'a, sî sa nu se faleasca cu donatiune illicita. Câci aprópe este Domnulu de cei ce suntu cu inim'a infrânta; deci pe cei ce se falescu, ca prin darea de auru s'au rânduitu in Biserica, sî in acestu obiceiu reu au sperantia, care

instraineadia pe ei dela Dumnedieu sî de tóta preoti'a, sî pentru aceast'a cu fati'a nerusînata sî cu gur'a deschisa sî cu cuvinte ocaritóre pe cei alesi de sântulu Duchu pentru fapt'a buna a vietii, sî constituiti fora de dare de auru nu i onoreadia, — aceia intâiu sa iee gradulu celu din urma alu cetei loru, ear deaca voru perseverá, atunci demandâmu, cá sa puna asupra'si sî pedeaps'a meritata. Ear de se va aretá cine-va, ca aceast'a au facutu pentru hirotoni'a sea, sa i se judece lui dupa canonulu apostolescu, carele prescrie: „Deaca vre-unu Eppu prin bani aru dobandí dignitatea aceast'a, seau presbiteru, seau diaconu, sa se depuna sî elu, sî celu ce l'au hirotonitu, sî de totu sa se taie dela cuminecatura, cá Simonu de mine Petru"; asisiderea sî dupa canonulu alu 2-lea alu cuviosîloru Parintiloru nostrii din Calcedonu, care dîce: „Deaca vre-unu Eppu pentru bani aru face hirotonie, sî darulu, ce nu se póte vinde, l'aru degradá la vendiare, sî va hirotoní pentru bani pe Eppu, seau pe Horeppu, seau pe Presbiteru, seau pe diaconu, seau pe vre-unulu din cei ce se numera in cleru, seau aru inaintá pentru bani pe Iconomu, seau Defensoru, pe Antistele monastirei, seau ori pe care din cei scrisi in canóne, din privinti'a castigului mârsiavu, — celu ce aru face aceast'a, sî s'aru dovedí, sa se primejduiasca in treapt'a sea, sî celu ce s'au hirotonitu, nimic'a sa nu se foloseasca din hirotoni'a, seau promotiunea, carea prin bani in form'a unei negotiatiuni s'au facutu, ci sa fia strainu de dignitatea seau oficiulu seu, care cu bani l'au dobânditu. Eara de se va aratá vre-

unulu midilocitoriu sî complice de astfeliu de uricióse sî neierlate castiguri, de va fi clericu din treapt'a sea sa cada, eara de va fi mireanu, seau monachu, sa se segregedie.

Canonulu acest'a sta in strânsa legatura cu canonulu 29 apostolescu, sî cu celu 22 alu Sinodului IV ecumenicu: pentru aceea comentariulu acestui canonu vedi'lu acolo.

Can. 6 Fiindca este canonu, ce dîce: ca de dóue ori pe anu trebue sa se celebredie in fia-care provincia Sinodu prin adunarea Eppiloru pentru intrebâri canonice, sî fiindca parte se facu vexatiuni, sî parte ca le vine cu greutate calatoriele celoru ce se aduna, au statuitu cuviosii Parinti ai Sinodului VI ecumenicu, cá la tóta intâmplarea, sî din ori-ce causa odata in anu sa se faca, sî delictele sa se corige. Deci acestu canonu sî noi 'lu reinoimu, sî deaca s'aru aflá vre-o stapanire, care aru oprí acestu lucru, sa se segregedie; eara deaca vre-unulu dintre Mitropoliti s'aru lenevi sa faca aceast'a fora de vre-o nevoie, sî sila, sî fora de vre-o causa binecuvântata, sa se supuna pedepsei canonice; eara Sinodulu facându-se pentru lucruri canonice sî evangelice, se cuvine Eppiloru adunati sa fia cu mare bagare de seama, sî diligintia, cá sa se pazeasca dumnedieescile sî de viatia facatórele poruncile lui Dumnedieu, ca intru de a le pazí acestea, multa resplatire este, câci sî faclie este porunc'a, eara legea este lumina, sî calea vietii este mustrarea sî disciplin'a, sî porunc'a Domnului este lumin'a, carea luminéadia ochii. Sa nu aiba insa voie Mitropolitulu a cere

ce-va din cele ce aduce vre-unu Eppu cu sine, fia dobitocu, fia altu ce-va; eara de s'aru dovedí, ca au facutu aceasl'a, sa dee inapoi impatratu.

Canonulu acest'a stându in legatura cu canonulu 37 apostolescu, cu 5-lea alu Sinodului I. ecumenicu, cu celu 19-lea alu Sin. IV ecum. sî cu alu 8-lea alu celui VI Sinod. ecum. pentru aceea comentarele acestoru canóne vedi-le la locurile loru, câci acele deplinescu sî comentariulu acestui Canonu.

Vedi 37. Apostol. — 5, I. — IV. 19. — VI, 8.

Can. 7. Dumnedieesculu Apostolu Pavelu au dîsu: ca pecatele unor'a suntu mai inainte manifestate, ale altor'a earasi inca urmeadia, câci pecateloru precedente adese ori urmeadia sî altele. Dreptaceea ieresului pagânescu, care pe crestini acusa, inca sî altele urmeadia, precum chipurile cinstiteloru icóne le-au scosu din biserica, sî alte obiceiuri le-au parasitu, care trebue a le reinoí, sî dupa dreptulu scrisu sî nescrisu asiá a le tiené. Deci câte Biserici s'au consecratu fora de sântele mosite ale Muceniciloru, poruncimu, cá sa se faca punere de mosite in trânsele cu obicinuit'a rugaciune; eara celu ce va consecrá biserici fora de sântele mosite, sa se depuna, cá unulu, carele au calcatu traditiunile bisericesci.

Canonulu acest'a dintâiu amintesce despre pecatele, care se manifesteadia numai decâtu dupa sevârsirea loru, sî dîce, ca altele in urma se manifesteadia, precum facu iereticii, carii aicia clevetescu despre unele oranduieli ortodocse, sî apoi altele le prefacu; apoi trece la cinstirea icóneloru, sî la observarea aceea, ca in bisericile consecrate trebue sà se puna mositele Muceniciloru, sî pedepsesce cu depunere pe Archiereulu, carele aru consecrá vre-o biserica fora punerea mositeloru muceninesci in trâns'a.

Can. 8. Fiindca unii din religi'a evreeasca ratacinduse, se faceau, ca potu sa-si bata jocu de Christosu, spuindu fatiernicesce, ca suntu crestini, insa in ascunsu se lepadau de Christosu, sî serbeau Sâmbatele, sî facea sî alte lucruri evreesci; pentru aceea statuimu, ca acesti'a nici la cuminecatura nici la rugaciune, nici in biserica sa nu se primeasca, ci aratatu sa fie evrei dupa a loru religie, sî nici pe copiii loru sa nui botedie, nici se cumpere nici sa vinda pe sclavi. Eara déca cu curata credintia se va intórce vre-unulu dintrânsii, sî va marturisi cu tóta inim'a, defaimându moravurile sî lucrurile evreesci intru atâtu, incâtu sî altii sa se mustre si sa se indreptedie, unulu cá acest'a sa se primeasca, sî copiii lui sa se botedie, sî sa pazeasca ei a remâné straini de lucrurile sî institutiunile evreesci, sî deaca astfeliu nu se voru purtá, nici de cum sa nu se primeasca.

Canonulu acest'a prescrie modalitatea, dupa care evreii se potu primí in ortodocsi'a nóstra; din canonulu acest'a se vede limpede, ca parintii sinodali oprescu verice graba in primirea evreiloru in legea nóstra, sî prescriu nisce precautiuni, care nu potu compromite Christianismulu; de aceea sî astadi are a se pazi acestu canonu.

Can. 9. Tóte copilarescile jucarii, sî furiósele dîse sî scrise, cele ce s'au facutu in contr'a cinstiteloru icóne, trebue sa se predee acele Eppului Constantinopolitanu, cá sa se puna cu celelalte cârti iereticesci; eara de s'aru aflá vre-unulu ascundiendu-le acestea, de aru fi Eppu, ori presbiteru, ori diaconu sa se depuna, eara de aru fi mireanu, séu monachu, sa se segregedie.

Fiindca luptatorii de icóne batjocurea icónele in feliurite chipuri prin jucarii copilaresci, sî prin furiósele dise sî scrise; de aceea acestu canonu prescrie, ca clerulu sî poporulu credintiosu sà adune astfeliu de lucruri sî cârti batjocoritóre de cinstitele icóne, sà le predee Patriarchului din Constantinopole, sî acolo cu ele sà se urmedie intocm'a, cá sî cu cârtile iereticiloru, ce s'au confiscatu.

Vedi 60 apostol. — VI, 2. 63 — Laodic. 51.

Can. 10. Fiindca unii din clerici amagindu-se calca constitutiunile canonice, sî parasescu parochi'a loru sî alearga la alt'a, sî ce este mai multu, se asiadia la boieri in insasi cetatea cea de Dumnedieu pazita sî imperiale, celebrându liturgiele in casele de rugaciune a le loru; deci acestora fora de concedie a Eppului loru, sî fora voi'a Patriarchului Constantinopolei nu li este iertatu, cá sa se primeasca; eara de o va face aceast'a vreunulu, sî se va arată renitentu, sa se depuna; eara câti cu consensulu predisiloru Archierei o aru face aceast'a, nu li este loru iertatu, sa primeasca asuprale ingrijiri lumesci, nici acele, care se refere la victualu, cá unele, care se opresc prin dumnedieescile canóne. Eara de s'aru dovedi, ca vreunulu tiene purtare de grija a celoru oprite, seau sa incetedie, séu sa se depuna, sî mai bine va face, déca va invetiá pe copii, sî servitori prin cetirea dumnedieescei scripturi, câci spre aceast'a au capatatu elu preotie.

Dóue irregularitâti opresce Canonulu acest'a, a) cá preotulu sa nu paraseasca parochi'a sea fora consensulu Eppului, sî sa nu se duca la Constantinopole, spre a castigá patrociniulu boieriloru, sî apoi sa slujasca in capel'a casnica a vre-unui boieriu fora concedi'a Eppului seu, sî a Patriarcului localu; b) cá sa nu iee asu-

pra'si vre-o dregatorie lumeasca, ci sa se ocupe cu instruirea copiiloru sî a servitoriloru. Cumca canonulu opresce aceste irregularitâti, jace in firea chiamârii preotiesci, precum sî aceea, ca Canonulu voiesce , cá, deaca preotulu parasesce parochi'a sea, atunci sa se ocupe cu dascalie, câcî spre aceast'a au capetatu elu preoti'a sea, dar nu pentru lucruri lumesci de economie.

Vedi 6, 15, 81, 83 apostol. — IV. 3, 5, 10, 23. — I=II. 11. — Cartag. 18, 63, 98.

Can. 11. Indatorati fiindu a pazí dumnedieescile canóne, sî celu ce dîce: sa fia economi la tóte bisericele, cu totu chipulu suntemu datori nevatamatu alu tiené; sî deaca fiesce-care Mitropolitu la biseric'a sea va pune iconomu, bine va avea, eara de nu, Eppului Constantinopolei i este iertatu din propri'a-i auctoritate sa puna pe economulu la acea biserica. Asisiderea sî Mitropolitiloru, deaca Eppii cei supusi loru, nu voiescu, sa asiedie pe iconomu la ale loru biserici. Insasi aceast'a sa se pazeusca sî la monastiri.

Se vede din acestu canonu, ca canonulu 26 alu Sinodului IV ecumenicu, care prescrie: ca fie-care eparchie, mitropolie sî patriarchatu se aiba pe economulu seu, carele sa pórte grije pentru averile loru, — nu s'au observatu; de aceea Parintii Sinodului VII ecumenicu reinoescu acea dispusetiune folositóre, cu acelu adaosu, ca deaca vre-unu Mitropolitu n'aru voí sa puna economu, Patriarchulu cu propri'a sea auctoritate sa-i puna economu, sî deaca vre-unu Eppu aru negligá aceast'a indatorire, atunci Mitropolitulu respectivu sa o deplineasca; astfeliu sa se urmedie in asemenea casuri din partea Eppiloru sî pentru monastiri.

Vedi 38, 41 apost. — IV. 26. — I=II. 7. — Gangr. 7. — Antioch. 24, 25, — Cartag. 34, 41.

Can. 12. Déca vre-unu Eppu ori Igumenu s'aru aflá, ca din pamanturile Eppiei, seau ale monastirei aru fi instrainatu

ce-va in mân'a boieriloru, ori altei persóne aceea fora târie sa fia darea dupa canonulu sântiloru Apostoli, ce dice: purtarea de grija a tuturoru lucruriloru bisericesci Eppulu sa o aiba, sî sa le ocârmuiasca, cá sî cum Dumnedieu le aru vedea. Sa nu-i fia iertatu lui ce-va a luá pentru sine din acele, seau a dá rudeloru sale; eara de aru fi saraci, sa le dee cá unoru seraci, sî nu subtu acestu pretextu sa le vinda. Ear deaca acele pamânturi aru causá vre-unu detrimentu, sî n'aru aduce nici unu emolumentu, nici atunci sa nu se vinda boieriloru acele, ci clericiloru, seau agricoliloru; eara de aru intrebuintiá acesti'a vre-unu viclesiugu, sî deaca dela vre-unu clericu seau agricultoriu aru cumpará vre-unu boieriu tiarin'a, sî atunci astfeliu de cumparatura sa fia fora târie, sî sa se intórca la episcopie, seau la monastire, sî Eppulu seau Igumenulu, care au facutu acést'a, sa se isgonésca, Eppulu din Eparchie, sî Igumenulu din manastire cá unii, carii resipescu reu cele ce n'au adunatu.

Ací se opresce Eppiloru, sî Igumeniloru instrainarea proprietâtiloru, adeca a realitâtiloru eparchiali, sî manastiresci; se opresce, ca unii sub pretextu, ca au rudenii seraci, sî loru vreau sa le dee din mosîele eparchiali, sa nu póta alienâ seau vinde ce-va; deaca inse aru fi nisce pamenturi neroditóre, sî realitâti, care nu aducu fondului eparchialu, seau monastirescu, nici unu emolumentu, sî aceast'a s'au constatatu, astfeliu de mosîe seau realitate a unei episcopii seau monastiri se póte vinde, dar nu boieriloru, ci clericiloru seau crestiniloru, carii se ocupa cu agricultura, inse acestor'a nu li se iarta a vinde boieriloru astfeliu de mosii, ori realitâti, câci un'a cá aceast'a vendiare este fora târie. Carele dintre Eppi sî Igumeni aru calcâ canonulu acest'a, acel'a se isgonesce din Eppie, deaca au fostu Eppu, asiá sî Igumenulu din monastire cá unii, carii au risipitu ce n'au adunatu.

Vedi 38, 41, apost. — IV. 26. — VII. 11. — I—II. 7. — Anghir. 15. — Gangr. 7. — Antioch. 24. 25. — Cartag. 34. — Teofilu 10. — Cirilu 2.

Can. 13. Fiindca pentru calamitatile, cele ce s'au facutu prin pecatele nóstre in biserici unele sânt̂ite case s'au rapitu de nisce barbati, adeca episcopii sî manastiri, sî s'au prefacutu in diversorii obscesci; daca ceî ce le tienu acestea, voiescu, sa le intórca, cá in starea de mainainte sa se restitue, bine sî frumosu este, ear de nu, de voru fi din catalogulu sacerdotalu, poruncimu, cá sa se depuna, ear de voru fi monachi, séu mireni, sa se segregedie, cá unii, ce suntu osânditi de Tatalu sî de fiiulu sî de santulu Duchu, sî sa se asiedie, unde viermele nu se sfârsiesce, sî foculu nu se stinge, câci vocei Domnului se opunu, celei ce dice: nu faceti cas'a Parintelui meu casa de negutietorie.

Pe timpulu luptatoriloru de icóne, pre lânga alte rele, cele ce s'au facutu ortodocsiei, s'au scosu mai multi Archierei din episcopiele loru, sî mai multi monachi din monastirile loru, sî in loculu loru s'au radicatu nisce diversorii sî locasiuri lumesci; ear pe timpulu acestui Sinodu ecumenicu s'au restituitu Bisericei ortodocse pacea sî liniscea; de aceea Parintii sinodali poruncescu prin acestu canonu, cá cele jafuite din eparchii sî monastiri, sa se restitue loru, sî cei ce n'aru voi aceast'a sa o faca, deaca suntu clerici, sa se depuna, ear mirenii sî monachii sa se segregedie.

Vedi IV. 4. — VI. 49. — VII. 12. 19. — I—II 1. — Cirilu 6.

Can. 14. Cumca ordinea trebue sa se observe in intreag'a preotime, este tuturoru bine manifestatu, sî promotiunile preotimei sa se pazeasca esactu. Deci fiindca vedemu, ca fora de hirotesi'a Eppiloru din pruncie unii iau

tunderea clericatului, sî cetescu pre Amvonu in biserica, sî aceast'a o facu cu vatamarea canonului, poruncimu, ca de acum inainte sa nu se faca aceast'a, ceea ce trebue sa se observe sî de câtra monachi; ear hirotesie de cetitoriu este iertatu fie-cârui Igumenu a o face in manastirea sea, déca sî insusi Igumenului i s'au facutu hirotesie de câtra Eppu, carele sî singuru este presbiteru. Asisiderea dupa obiceiulu vechiu sî Horeppiloru cu concediu datu loru de catra Eppi se cuvine a hirotesi pe cetitori.

Fiindca unii din pruncie erau consântiti lui Dumnedieu, sî cá prunci purtá vestminte preotiesci, sî erau tunsi in forma sacerdotale fora sa fia primitu hirotesie dela Eppu; asisiderea sî monachii fora hirotesie ceteau pe Amvonu, care lucruri erau iregularitâti: pentru aceea acestu canonu prescrie, cá pe Amvonu n'are voie nime, nici monachulu sa ceteasca, déca spre acestu scopu n'au primitu hirotesie dela Eppu, seau a Igumenului, deaca este monachu; insa numai acelu Igumenu, carele este hirotonitu de câtra Eppulu seu de Igumenu, are voie a hirotesí pe cetitori in monastire, precum se da voia sî horeppiloru a hirotesí pe cetitori, deaca suntu sî ei hirotesiti de câtra Eppii sei.

Vedi VI, 33. — Cartag. 22.

Can. 15. Clericulu de acum inainte sa nu se asiedie la dóue biserici, câci aceast'a este insusire de negotiatiune sî de uritulu castigu, sî strainu de obiceiulu bisericescu, sî câci amu auditu din insusi glasulu Domnului, ca nu póte nime la doi domni sa slujeasca, ca ori pe nuulu va uri, sî pe altulu va íubi, seau pe unulu va imbratisiá, sî pe celalaltu va neglige, deci fie-care dupa vocea apostolica datoriu este a remané intru ceea ce s'au chiamatu, sî a servi intr'o biserica, câci cele ce se facu pentru urîtulu

castigu in lucrurile bisericesci, suntu straine de Dumnedieu; ear pentru trebuinti'a vietii acestei'a suntu feliurite moduri; deci din acele, care aru voí, sa-si procure siesicele ale trupului necesarie, aleaga'si siesi, câci au dîsu Apostolulu: trebuintieloru mele, sî celoru ce suntu impreuna cu mine, mânile acestea au slujitu, sî mai alesu acestea sa se pazeasca in aceasta de Dumnedieu scutita cetate, ear in satele cele din afara sa fia cu indulgintia pentru saraci'a comuneloru.

Opresce acestu canonu, cá nici unu preotu sa nu se puna in dóue biserici, fia acele sî intr'unu orasiu ori satu, pentru ca sî institutiunile sî tipiculu bisericescu suntu astfeliu asiediate, incâtu unu preotu nu póte functiuná in dóue biserici intr'un'a sî aceea'si dî. Crestinii dorescu, spre esemplu, cá in tóte Dumineccle sa aiba liturgie, cum va putea unu preotu sa satisfaca acestui doru alu crestiniloru, cârui'a nu este iertatu a liturgisí de dóue orî intr'o dumineca? Mai dîce acestu canonu, ca pentru acoperirea lipseloru trupului suntu feliurite moduri, sî din acele aleaga preotulu modulu celu amesuratu chiamârii sale; sî cu totu dreptulu, câci fia-care este datoriu a-sî alege modulu vietii sale dupa oficiulu seu, sî a se multiumí cu veniturile legale, ferindu-se de chieltuieli, cele ce intrecu veniturile lui.

Vedi 15 apost.— I. 15, 16, — IV. 10, 20, 23. — VI. 17, 18. — VII. 10. — Antioch. 3. — Sardic. 15, 16, 19. — Cartag. 63, 98. — Mateiu Capu 6, v. 24. — I. Corint. Capu 7. v. 20.

Can. 16. Totu luxulu sî ornatulu trupescu este strainu de treapta sacerdotale sî de statulu ei. Deci Eppii sî clericii, cari se imbraca in vestminte splendide sî stralucite, trebue de a se corege, sî de voru remânea, a se constringe prin pedepse; asisiderea sî pe cei ce se ungu cu miresme; fiindca insa radacin'a amarîciunei in susu odraslesce, pentru biseric'a ortodocsa au fostu spurcaciune,

adeca pe crestinii i acusá de ieretici, sî pe cei ce erau luxuriosi, nu numai au urgisitu picturele icóneloru, ci sî tóta pietatea sî religiunea o au lepadatu, pre cei ce vieţuiescu cu cucernicie sî onestate, ii persecuta, sî in aceia s'au adeveritu, ceea ce este scrisu: uriciosu este pecatosului cinstirea adeverata de Dumnedieu. Deci deaca s'aru aflá unii, carii sa i batjocoreasca pre cei ce se imbraca cu vestminte simple sî modeste, sa se coreaga cu pedeapsa, câci in timpii cei vechi barbatulu sacerdotalu dela cei mai mari pâna la cei mai mici s'au imbracatu cu imbracaminte moderata sî onesta. De aceea ori-ce nu este de neaparatu spre intrebuintiare, se ia pentru ornatu ostentativu, sî cade subt reprehensiunea de luxu, precum dice marele Vasiliu; dar nici cu imbracaminte impiestrita de tiesituri cu matasa nu se imbracá nici intrebuintiá óre-care adaugere de alta colóre in tiesitur'a vestmântului, câci audisera din vocea divina: ca cei ce se imbraca in cele moi, suntu in casele Imperatiloru.

Canonulu acest'a se staruiesce a pune stavila luxului, de care unii ierei sî Archierei s'au facutu vinovati, prin portulu loru luxuriosu; sî recomânda, ca precum in timpii primitivi toti barbatii bisericesci au purtatu imbracaminte modesta, sî onesta, asiá sa pórte sî spre viitoriu, sî prin aceea iereticiloru sa nu le dee ansa spre invinovatire, cá sî cum legea crestineasca aru provocá luxulu in vestminte.

Vedi VI. 27. — Gangr'a 12. 21.

Can. 17. Unii monachi parasindu-si monastirile loru, câci voiescu sa domneasca, sî nu sa asculte, incepu sa zideasca case de rugaciune, fora sa aiba ceea ce se cere

spre scopulu acest'a. Deci deaca cine-va va apucá sa faca un'a cá aceast'a, sa se opreasca de Eppulu locului; ear de va avea cele ce se ceru spre finirea acestui lucru, atunci cele deliberate de dânsulu sa se duca in deplinire. Aceast'a sa se observe sî la mireni sî la clerici.

Canonulu presentu nu iarta monachiloru, sa paraseasca monastirea sî sa zideasca case de ruga nici cu voi'a Eppului localu, afora numai deaca va aratá, ca elu posede midilócele banali pentru zidirea completa a unei case de ruga.

Vedi IV. 24. — VII. 21. — I—II 1.

Can. 18. Fora ofendiculu faceti-ve sî acelor'a, carii suntu afora, dîce divinulu Apostolu, ear muierile a petrece in episcopii sî monastiri este causa a totu ofendiculu. Deci deaca se va vadí cine-va, ca posede la episcopie ori la monastire pe vre-o servitóre seau sclava, spre sevârsîrea vre-unui serviliu, sa se dojaneasca, sî deaca aru perseverá, sa se depuna. Eara deaca in satele loru muieri aru petrece, sî Eppulu seau Igumenulu aru intentioná sa mearga acolo, atunci pe timpulu petrecerii acolo a Eppului seau Igumenului muierile nici unu servitiu sa nu faca, ci intr'altu locu sa petreaca laolalta, pona cându Eppulu seau Igumenulu nu se duce de acolo, cá ori-ce ocasiune de prihanire sa se delature.

Canonulu acest'a are bas'a sea in invetiatur'a Apostolului Pavelu, unde dîce: sà nu dâmu sminteala nici celoru din afara, va sa dîca: celoru ce nu suntu cu noi de o credintia; sî Canonulu acest'a cu deosebire demânda Eppiloru sî Igumeniloru, sà nu tiena muieri in eppie seau monastire, ear cându se ducu la mosîele eppesci, sî monastiresci, sî acolo suntu sî muieri in ser-

vitiuri, ele sa paraseasca locurile acelea, pona cându Eppulu seau Igumenulu petrece acolo.

Vedi I. 3. — VI. 5. — VII. 22. — Anghir'a 19. — Cartag. 45. — Vasiliu 89.

Can. 19. Ból'a uriciósa a avaritiei intr'atât'a au stapanitu pe indreptatorii Bisericeloru, incâtu sî unii din barbatii sî femeile, ce se dîcu evlaviosi, sî religiosi, uitându de porunc'a Domnului, se amagescu, sî prin auru facu primirile celoru ce vinu in tagm'a preotiasca sî in viati'a monachale. Sî acestoru principiu este de osânditu, sî cu totulu de lepadatu, precum dîce marele Vasiliu: ca nu este cu putintia a serví lui Dumnedieu, sî lui mamon'a. Deci de se va aflá cine-va facându aceast'a, de va fi Eppu seau Igumenu, seau altulu din tagm'a sacerdotale, ori sa incetedie, ori sa se depuna dupa canonulu alu 2-lea alu sântitului Sinodu din Calcedonu; eara de va fi Igumenu, sa se isgoneasca din monastire sî sa se dee la alta monastire spre ascultare; asisiderea sî acelu Igumenu, carele nu este sântitu de presbiteru. Eara pentru cele ce se dau fiiloru de câtra parinti cu cuvântu de diestre, seau lucrurile cele castigate de ei, aducându-le, sî marturisindu cei ce le aducu, ca aceste suntu consântite lui Dumnedieu, amu hotarîtu, ca ori de aru remané, ori de aru iesî din monastire, acestea sa remâna la monastire dupa profesiunea celui ce le-au adusu, afora deaca Igumenulu va fi de vina.

Canonulu acest'a nu iarta Eppiloru sî Igumeniloru, cá Eppulu in cleru, ear Igumenulu in treapta monachale sa primeasca pe cine-va pentru bani. Care Eppu aru face aceast'a se depune,

ear Igumenulu se isgonesce din monastire sî sa trimite in alta cá subordinatu. Fiindca se póte intamplá, ca parintii aducându pe fiii sei la monastire, sa faca monastirei vre-o daruire, seau insusi individulu, care va sa se faca calugeru, sa aduca din agoniseal'a sea monastirei vre-unu daru, atunci aceste daruri au a remané in proprietatea monastirei, sî deaca respectivulu barbatu n'aru voi sa remâna la monastire ; insa cându aru parasí astfeliu de barbatu monastirea din vin'a Igumenului, atunci i se cuvine dreptulu a rechiamá darulu seu.

Vedi 29. apostol. — IV. 2. — VI. 22, 23. — Vasiliu 91.

Can. 20. De ací inainte constituimu, cá sa nu se faca indoita monastire, câci aceast'a este pentru multi scandalu, sî ofensiune. Eara deaca óre-carii cu rudeniile loru impreuna voiescu a se lepadá de lume sî a urmá vietiei monachale, barbatii adeca de lipsa este sa mearga la monastire barbateasca, sî femeile sa se duca la monastire femeeasca, câci aceast'a este placutu lui Dumnedieu. Eara cele ce suntu pona acum indoite, sa se tiena, dupa canonulu sântului parintelui nostru Vasiliu, sî dupa asiediamentulu lui sa se institue. Sa nu petreaca intr'o monastire monachii sî monachine, câci vietiuirea loru comunale causeadia adulteriu. Sa nu aiba nici unu monachu voie a convorbí cu monachina, nici monachin'a cu monachulu. Sa nu se culce monachulu in monastire femeeasca, nici impreuna sa nu manânce cu monachina, sî cându se aducu cele pentru traiu necesarie de câtra partea barbateasca la monastire femeeasca, atunci Igumenis'a afora de poarta sa le primeasca acele impreuna cu un'a din cele mai betrâne monachine. Eara de s'aru intemplá, cá vre-unu monachu aru vení sa vadia pe mo-

nachin'a, carea este rudenie cu elu, atunci sa convorbeasca cu ea in presenti'a Igumenisei putiene sî scurte vorbe.

Canonulu acest'a afla de bine, a reprobá zidirea sî infiintiarea monastiriloru indoite spre viitoriu, sî conversarea libera a monachiloru cu calugeritie, punendu nisce precautiuni pentru delaturarea scandalului, ce aru putea urmá spre dehonestatiune a vietiei monachale.

Vedi VI. 46, 47. — VII. 18, 20, 22. —

Can. 21. Monachulu seau calugeriti'a nu trebue sa paraseasca monastirea sea, sî sa mearga in alt'a. Eara de s'aru intemplá aceast'a cu scopu, de a se ospetá, este necesariu, cá fora concediulu Igumenului monastirei sa nu fia primitu.

Canonulu presentu nu iarta Calugeriloru, nici Calugeritieloru, sa iasa din monastire de capulu loru, sî sa mearga in alta. Deaca insa calugerulu ori calugeriti'a aru voi sa mearga la alta monastire spre petrecere, aceast'a trebuie sa o faca cu concediulu mai marelui seu.

Vedi IV. 4. — VII. 19. — I—II. 3, 4, 5. — Cartag. 88.

Can. 22. A dedicá lui Dumnedieu tóte, sî a nu servi voluntâtiloru proprii, este mare lucru; ca ori de mâncati, ori de beti, dîce divinulu Apostolu, tóte faceti-le spre marirea lui Dumnedieu. Deci Christosu Dumnedieulu nostru in Evangeliele sale a demandatu, sa se taie inceputurile pecateloru; câci dupa elu nu numai se pedepsesce adulteriulu, ci inca sî miscârile gândduriloru spre apucarea adulteriului se osândescu, dicându elu: „celu ce cauta la muiere spre a o poftí pe ea, eata in inim'a sea au preacurvitu cu ea.“ De unde sî noi invetiandu-ne

datori suntemu a curati gândurile, câci de-sî tóte suntu libere, dara tóte nu folosescu, ne invetiâmu din vocea apostolica; asiá dara fie-cârui omu este de lipsa, a mancá, cá sa vietuiasca; sî carii suntu casatoriti, au copii sî traiescu dupa constitutiune laica, mestecatu potu mâncá barbatii sî femeile, sî este lucru strainu de reprehensiune, numai sa aduca multiamirea celui ce da hran'a, sî nu prin óre-care mestesiugiri femeesci, adeca prin cântece satanesci de alauta, sî resvratitóre, asupr'a câror'a Proroculu pune blastamu, celu ce dice asiá: Vai celoru ce cu alauta sî cu cantâri beau vinulu, eara la lucrurile Domnului nu se uita sî la lucrulu mâniloru lui nu gândescu. Sî deaca unii cá acesti'a aru fi intre crestini, sa se indreptedie, ear de nu, asupr'a loru sa capete putere cele ce antecesorii nostrii au constituitu. Eara celoru ce viati'a este liniscita sî solitaria, cá a unor'a, cari au ridicatu jugulu monachalu alu Domnului nostru Dumnedieu, — se cuvine a petrece in singuratate sî tacere; dar nici acelor'a, carii si-au alesu viati'a preotiasca nu li este iertatu a mancá deosebi de câtra muieri, fora numai cu barbati evlaviosi sî religiosi si cu muieri, cá insusi ospetiulu sa i aduca spre indreptare spirituale. Aceast'a sa se observe sî fatia cu rudele. Insa de s'aru intemplá, ca preotulu, seau monachulu n'aru aduce cele necesarie spre mâncare, sî aru fi nevoitu a intrá in diversoriu din lips'a merindeloru, seau in cas'a cui-va, lui i se iarta a face aceast'a, câci lips'a 'lu silesce la aceea.

Aici preaintieleptiesce se dice, ca casatoritii fora vre-unu scan-

dalu mananca la o masa cu sociele sî copii loru, insa urâta aru fi purtarea loru; cându la prândiuri aru intrebuintiá prea multu vinu, sî nisce cântece obscene, sî n'aru aduce lui Dumnedieu multiumita recitându rugaciunele prescrise la prândiu sî la cina. Insa pentru monachii, carii au parasitu monastirea, sî s'au re trasu in lume, asisiderea sî pentru preoti, sa nu se deosebeasca de rudele, sî sotiele loru la mancare, sî de copii loru, ci cu cuviintia petrecându la masa, sa aduca lui Dumnedieu prin recitarea rugaciuneloru prescrise multiamita.

Canónele Sinodului I—II localu din Constantinopole tienutu in biseric'a Sântiloru Apostoli, cu numerulu 17 (*).

Can. 1. Zidirea manastiriloru lucru asiá de venerabilu sî onorabilu, sî de fericitii sî cuviosii Parintii nostrii din vechime frumosu escogitatu, astadi reu se considera, câci unii punedu nume de manastire averiloru sale, sî a-

(*) Noi în opulu nostru urmâmu ordinea Sinódeloru din Pidalionu; de aceea tinindu Sinódele ecumenice, trecemu la cele locale, dintre care dupa Pidalionu urmeadia Sinodulu localu din Constantinopole, ce s'au tienutu la an. 861 in Biseric'a S. Apostoli pre timpulu Imperatului Michailu fiiulu lui Teofilu; Archiereii cei mai renumiti erau: Fotiu alu Constantinopolei, locotiitorii Papei Nicolau Rodoaldu alu Portului, sî Zacharia alu Anagniei. Acestu Sinodu s'au adunatu in contra iconomachiloru — luptatoriloru de icône —, dupa Zonar'a, Balsamonu sî Vlastaru se numesce intâiu=doilea din causa, câci incepându-se pertractârile asupr'a luptatoriloru de icône, s'au adusu din partea ortodocsiloru Archierei asiá batatóre de ochi argumente in contr'a contrariloru, incâtu prin acele asiá s'au turburatu sî infuriatu, ca au scosu cutite, sî uciderî au facutu. Vediendu aceast'a ortodocsii fura siliti a disólve adunarea, eara dupa aceea earasi s'au adunatu, sî au continuatu pertractârile sinodali, precum din canónele acestui Sinodu se vede.

promitându, ca lui Dumnedieu le consântiescu acele, se inscriu pe sinesi de domni ale celoru consântite, sî cu singura numire de dedicatiune lui Dumnedieu au decretatu machinatiunea, aceiasi potestate sî dupa consântire nu se rusînédia a sî vindecá, care le-au convenitu loru inainte de consântire, sî atât'a negotietoria facu din acestu lucru, incâtu multe din cele sântite se vindu de insasi acei'a, carii le-au consântitu, mirare sî urâciune causându celoru ce le vedu. Sî nu numai nu se pocaiescu pentru cele odata afierosite lui Dumnedieu, câci le iau acele subt stapânirea loru, ci inca sî altor'a le dau; deci pentru aceste sântulu Sinodu au hotaritu, cá nimenui sa nu fia iertatu a zidí monastire fora sentinti'a sî consiliulu Eppului, carele insa sciindu sî permitându sî sevârsîndu rugaciunea cea indatinata, precum de cei din vechiu cu iubirea de Dumnedieu s'au legiuitu, — se zideasca monastire, sî cu tóte cele potrivite ei sa se scria in condica sî sa se pastredia in archivulu episcopescu, nici de cum sa nu aiba voie celu ce le-au afierositu, a se asiedià pe sine Igumenu fora sentinti'a Eppului, seau in loculu seu a pune pre altulu, câci deaca cele ce cine-va daruiesce unui omu, peste acele nu póte fi stapânu, cum se va lasá sa rapeasca stapanirea acelor'a, care cine-va le daruiesce lui Dumnedieu sî le afierosesce ?

Din cuprinsulu acestui Canonu limpede se vede, ca in privinti'a administratiunei unoru monastiri in veaculu alu sieptelea sî opt'a s'au vâritu nisce abusuri, care degradau sântieni'a acestoru asiediaminte religióse sî umanitare, sî se póte presupune, ca fundatorii, acestoru monastiri n'aru fi potutu intrebuintiá sî ma-

nipulá averile, care ei monastirei; sî prin manastirea lui Dumnedieu le-au consântitu, deca Eppii respectivi aru fi urmatu dupa datorinti'a loru, ceea ce le prescriu loru canónele, nici fundatorii acesti'a aru fi potutu sa se obtrude de Igumeni, sî de arendatori ai averiloru monastiresci, cu atât'a mai putienu aru fi potutu sa puna sî sa depuna pre Igumeni in aceste monastiri, cându Eppii concerninti aru fi manutienutu supraveghiere in aceste monastiri; pentru aceea prin canonulu presentu se osândescu abusurile amintite, sî se demânda a tienea canónele de mai nainte aduse in privinti'a administratiunei monastiriloru.

Vedî IV. 4. — VI. 49. — VII. 12, 13, 17, 19. — Cirilu 2.

Can. 2. Fiindca unii se calugarescu, nu cá sa slujeasca lui Dumnedieu, ci cá prin onestatea imbracamantului sa devina in opiniune de pietate, sî subt chipulu acest'a liberu sa traiasca dupa poftele loru, sî tundiându-se, siedu in casele loru proprii, nesatisfacându nici administratiunei nici constitutiunei vietii monachale; au statuitu sântulu Sinodu, cá sa nu se judece nime a fi vrednicu de imbracaminte monachale fora presenti'a celui ce pe elu trebue sa-lu primeasca la ascultare, sî trebue sa aiba preste elu stapânire, sî sa apromita, ca va purtá grija pentru mantuirea sufletului lui, adeca care este barbatu evlaviosu, sî Igumenu, sî capace a mântuí sufletulu, ce se aduce lui Dumnedieu. Eara déca cine-va se va aflá, ca au tunsu pe óre-care fora presenti'a Igumenului, carele pe unulu cá acest'a trebue sa-lu primeasca subtu ascultare, — acel'a sa se supuna depunerii, cá unulu, carele nu asculta de canóne sî strica ordinea cea buna monachale; eara celu ce este tunsu afora de ordine sî ratiune, sa se transmute spre ascultare in acea monastire, in care Eppului respectivu i va placea. Ca tunderile fora judecata sî cu

cutediare facute dehonesteadia starea monachale, sî numele lui Christosu i'lu incarca cu huliri.

Unii se faceau calugeri din fatiernicie, sî cu scopu vicleanu, câci acesti'a paraseau monastirile loru, sî se retrageau la casele parintiloru loru, sî acolo petreceau spre defaimarea institutului monachalu, deci acestu canonu se nevoiesce a pune stavila unoru asemenea escesuri.

Can. 3. Sî aceea ce se face reu, sî ce se face sî mai reu prin despretiuire sî negligintie, amu judecatu, ca trebue sa se indrepte. Ca déca vre-unu Igumenu alu monastirei pe monachii cei subordinati ascultârii lui, carii fugu din monastire, nu i-aru cautá cu tóta diligintî'a, sî aflându-i nu i-aru readuce, nici s'aru nevoí, pe unii cá acesti'a a-i doftorí cu medicina conveniente bólei loru, — au statuitu sântulu Sinodu, cá acest'a sa se supuna segregârii, ca deaca acel'a cârui i s'au incredintiatu purtarea de grija a dobitóceloru, neingrijindu-se de turma, nu se lasa nepedepsitu, cum acel'a, cârui'a i s'au incredintiatu pastorale ingrijire a oiloru lui Christosu, vandiându cu trândavi'a sî lenevirea mantuirea loru, sa nu iee pedeapsa meritata? Ear monachulu chiamându-se inapoi la monastire sî nesupunându-se, de câtra Eppulu se va depune.

Lucru prea firescu, ca Monachulu trebue sa remâna la monastire, câci spre acest'a au juratu, deci deaca va fugi din manastire, Igumenulu trebuie sa iee tóte masurile de a-lu gasi, sî de a-lu reduce, sî deaca Igumenulu aru neglege a face aceast'a, se depune, sî calugerulu fugariu nevrându a se reintórce, se casceza prin Eppulu eparchialu.

Vedi IV. 4. — VII. 19. 21. — Cartag. 88.

Can. 4. In multe chipuri vicleanulu acel'a s'au staruitu a face de ocara venerabilulu vestmântu monachalu, sî spre acestu scopu au aflatu de oportunu timpulu ieresuriloru; ca monachii lasându-si manastirile loru de sil'a ieresului, unii adeca la altele, eara unii in casele barbatiloru lumesci se duceau; dar insa cea ce de dânsii se facea din pietate, ii arata laudabili sî fericiti, ear ceea ce de dânsii se facea cu calcarea moravului rationalu, ii facea de rîsu. Ear acum pietatea sî religiunea este simpla sî scandalurile sî ofendicurile suntu straine de Biserica, unii totusi parasescu manastirile loru, sî cá unu reu, ce nu se póte opri, incóce sî incolo se invârtescu, sî se stramuta, sî manastirile loru le umplu cu multa rusine sî deformidate, sî mare confusiune sî petulantie causeaza obedientiei, sî rumpu honestatea, ci Sinodulu au hotaritu spre starpirea unei astfeliu de purtari nesuferibile, ca deaca vre-unu monachu fugindu din propri'a sea manastire seau au mersu la alta manastire, seau in casa inmeasca, acel'a sa se segregedie pona nu se va intórce la manastirea sea; ear deaca Eppulu respectivu aru voi a mutá in alta manastire pe acei monachi, cari au parasitu monastirile loru, sî s'au purtatu altmentrelea cinstitu sî onestu, i este lui iertatu a face aceast'a, seau sî in casa privata are voie a-i lasá spre mântuirea celoru ce locuiescu in trâns'a, seau in ori care locu i póte asiediá dupa chipsuial'a sea fora imputatiunea unei seau a altei pârti.

Cânonulu acest'a sta in legatura cu canónele IV. 4, — VII. 13. 19, 21, deci tâlcuirea acestui se afla in tâlcurile acelor'a.

Can. 5. Lepadârile cele ce se facu in graba sî fora judecata, causeadia ordinei celei bune monachale mare stricaciune; câci cei ce cu usioratate se arunca in viatia calugareasca, sî cu nepasare se pórta câtra asprimea sî ostenel'a acestei vieti, earasi se intorcu la viati'a trupeasca sî voluptuósa; pentru aceea au statuitu sântulu Sinodu, cá nime sa nu se invredniceasca de habitulu monachalu, pona cându in timpulu de trei ani nu se va probá, sî nu se va aretá vrednicu de aceasta viatia. Aceast'a a o observá in totu chipulu demânda Sinodulu, afora deaca vre-o bóla grea aru silí scurtarea probatiunei acestei'a, seau ca este barbatu religiosu, care sî cá mireanu au petrecutu viatia monachale, câci la unu barbatu cá acest'a, va fi destulu sî timpulu de siase luni spre probatiunea deplina. Eara de va face cine-va afora de acestea, Igumenulu adeca sa cada din igumenie, devenindu subt ascultare, ear celu ce s'au facutu monachu, sa se dee in alta monastire, unde se manutiene curatu sî pe deplinu disciplin'a monasteriale.

Precum gresiesce veri-cine, care modulu vietiei sale nu-lu prejudeca bine, asiá gresiesce sî acel'a, care cu grab'a s'au lepadatu de lume, sî intrându la monastire s'au calugaritu. Canonulu acest'a poftesce dela unulu cá acest'a sa fia sub proba trei ani, seau deaca se scie, ca sî mai inainte de a merge la monastire, au fostu barbatu religiosu sî moralu, atunci i ajunge siase luni de proba.

Can. 6. Monachii sa nu aiba nimic'a a loru propriu, ci tóte ale loru sa se inscrie monastirei, câci divinulu Luc'a dice despre cei ce credu in Christosu, sî descriu

institutiunile monachiloru: „ca nici unulu nu dîce dintre cele ce se aduceau, ca este ce-va alu seu, ci erau loru tóte obscesci“. Pentru aceea celoru ce voiescu sa fia monachi, li se da voie, pentru averile loru mai intâiu sa testedie, sî ori câror'a fetie aru voí, care nu se oprescu prin lege, sa le dee din propri'a sea avere, câci dupa ce se voru face monachi, monastirea are stapânire peste tóte bunurile loru, sî nu li este loru iertatu sa pórte nici o grija, sî a face dispusatiune peste lucrurile loru. Eara de se va aflá cine-va, ca vre-o avere, care nu s'au scrisu pe numele monastirei, si-aru insusî siesi pe ascunsu, sî ca servesce iubirei de castigu, acele sa se iee dela dânsulu de câtra Eppulu seau de câtra Igumenulu, sî dupa ce acele s'au vendutu in presenti'a mai multor'a, sa se distribue intre seraci sî cersîtori; sî care astfeliu de avere, cá óre-cându Anani'a, va cugetá a o râpí, au statuitu Sinodulu, cá sa se pedepseasca cu asemenea pedeapsa. Se intielege de sine, ca cele ce au statuitu Sinodulu pentru barbatii monachi, acelê au socotitu, cá sa aiba valóre sî asupr'a femeiloru calugeritie.

Calugerii dintr'o monastire se considera cá o familia spirituale, sî cá atare nu potu ei posede nimic'a ce nu s'aru tiené de averea obsceasca. Mai inainte de a se calugerí, este iertatu fiecârui a dispune cum va voí cu averea sea, sî ce i remâne, datoriu este a manifestá fratiloru, sî se petrece prin protocolu in averea monastirei pentru toti timpii, sî care in privinti'a aceast'a aru cutediá sa intrebuintiedie vre-o astutia, acel'a cade in pedeaps'a, in care cadiuse Anani'a pentru astuti'a, ce au facutu.

Vedi faptele Apostol. Capu 4, v. 22. —

Can. 7. Multe din Episcopii vedemu, ca se strica,

sî totu mai multu se primejduiescu, pentru ca cei ce suntu Presuli, intrebuintiadia tóta grij'a sî solicitudinea spre cladirele recente ale monastiriloru, sî aceste smulgându-le sî distrahându-le, sî cá sà atraga siesi veniturile, mahinându lucra spre inmultirea acelor'a. Deci aceast'a au statuitu sântulu Sinodu, ca nici unui Eppu nu-i este iertatu sa edifice vre-o monastire spre daun'a episcopatului seu, sî celu ce aru cutediá sa faca aceast'a, elu sa se supuna cuviinciósei pedepse, ear monastirea cea de elu nou zidita, cá sî cum nici cându n'aru fi avutu dreptu de monastire, sa se adscrie episcopatului cá unu dreptu de sine castigatu, câci nimic'a nu póte sa fia in prejudiciulu celoru asiediate prin canóne, ce se intâmpla fora sî peste canóne.

Unii Eppi infiintiau monastiri cu scopu a castigá venituri mari, sî negligau episcopatele loru. Canonulu acest'a repróba fapt'a aceast'a, sî dispune, ca unde asiá ce-va s'aru fi facutu, acea monastire sa treaca in averea eparchiei concernente.

Vedi Can. 38. apostol. — IV. 26. — VII. 11, 12. — Antioch. 24, 25. — Ancir'a. 15. — Gangr'a 7. — Cartag. 34, 41. — Teofilu 10. — Cirilu 2.

Can. 8. Divinulu sî sântitulu canonu alu Apostoliloru, pe aceia, carii insii pe sine se taia, ii judeca de sinucigasi, sî de suntu preoti, ii depune, ear de nu suntu, ii opresce dela inaintarea la preotie, de aci chiaru statuindu, ca deaca celu ce pe sine se taia, este sinucigasiu, atunci cel'a ce pe altulu taia, negresîtu este ucigasiu; ca cu dreptate l'aru pune cine-va pe unulu cá acest'a, ocâritoriu sî alu insasi fapturei. Pentru aceast'a au hotaritu san-

tulu Sinodu ca deaca vre-unu Eppu, ori presbiteru, ori diaconu s'aru pârî, ca scopesce cu mân'a sea, seau din porunca, acest'a sa se supuna depunerii, sî de va fi mireanu sa se segregedie; afora de cum-va vre-unu morbu l'aru silí pe elu la taierea pârtii bolnave; câci precum canonulu celu dintâiu alu Sinodului din Nice'a nu pedepsesce pe cei ce s'au scopitu in boala, asiá sî noi nici pe preotii, cei ce poruncescu a se scopí pe cei bolnovi, nu-i osândimu, nici pe mirenii, cei ce intrebuintiadia lucrarea mâniloru loru spre taiere, nu-i invinovatimu, câci aceast'a o socotimu de vindecarea boalei, ear nu de a pune naturei cursa, seau de a ocâri zidirea.

Vedi comentariulu Canonului 22, 23, 24 apost. — sî I. 1.

Can. 9. Fiindca canonulu apostolescu sî divinu randuiesce, cá Iereii, cei ce se apuca a bate pe credinciosii, carii au pecatuitu, seau pe necredinciosii, carii au facutu injurie, sa se supuna depunerii; ear pe aceia, carii machineadia spre vindecarea mâniei loru, sî spre resturnarea constitutiuniloru apostolesci, i-au intielesu pre cei ce batu cu mânile loru, de-sî nici canonulu nu significa aceast'a, nici din trânsulu nu se póte deduce asiá ce-va. Este intr'adeveru ineptu, sî multu de miratu, ca acel'a sa se depuna, carele de trei, patru ori au datu in cíne-va cu mân'a sea, ear voie dându-se a bate din porunca, aru trece nepedepsitu, pe celu ce cu nemilostivire sî pona la mórte adauge bataie. Pentru aceast'a, dupa ce canonulu opresce chiaru de a bate, noi insa asiá statuimu, ca preotului lui Dumnedieu i se cuvine a indreptá cu invetiaturi

sî cu sfatuiri, sî câte odata sî cu pedepse bisericesci pe celu ce se pórta cu necuviintie, sî petulantie, eara nu cu bice sî cu lovituri sa sara asupr'a trupuriloru omeniloru. Eara de aru fi unii de totu neascultatori, sî nebagatori de seama la pedepsele de corectiune, nime nu opresce, cá acesti'a sa se incuse la Magistratulu civilu spre pedepsire, câci sî canonulu celu alu 5-lea din Antiochi'a pe cei ce baga in Biserica gâlcevi, sî turburâri, au decretatu, a-i intórce prin mân'a din afora.

Vedi comentarele Can. 27 apostol. — Antioch. 5.

Can. 10. Care pe sine insusi se dau patimiloru, nu numai nu se infricosiadia de pedeaps'a sânteloru canóne, ci inca indresnescu a-si bate jocu de acele, câci le strambeadia, sî spre perturbatiunea inimei loru dupa placu le adultereadia, cá pentru contentiunea miscârei inimei sale, precum dice Teologulu Grigoriu, nu numai reulu loru sa nu devina subt vre-o corectiune, ci inca sa se considere de unu ce divinu. Apostolicesculu canonu, care dice: vasulu de auru seau de argintu sântiendu-se, seau pânza, nimenea sa nu le iee de aici spre intrebuintiarea sea, ca fora de lege lucru este; eara de se va vadí cine-va, ca o au facutu aceast'a, sa se pedepseasca cu segregare; acest'a dar canonu spre ajutoriulu nelegiuiriloru, loru intielegându-lu, afirma, ca nu trebue a osândi spre depunere pe aceia, carii intrebuintiadia spre îmbracamintea loru cinstit'a imbracaminte a mesei, seau in vre-unu altu vestmântu o transformeadia aceea; dar nici pe aceia, carii pe sântulu Potiru, o ce pagânatate! seau cinstitulu

discosu, seau cele asemenea acestor'a intrebuintiandu-le spre scopurile loru, le necinstescu; câci canonulu, dîcu ei, pe aceia, carii cadu in acestu pecatu, nu-i pedepsesce cu depunere ci cu segregatiune. Insa cine va putea suferi marimea unei asemeni perversitâti sî impietâti? cându canonulu pe cei ce intrebuintiadia cele sântite pentru sine, sî nu le rapescu siesi, îi supune segregatiunei, ei insisi pe aceia, carii rapescu cele sânte, sî le instraineadia cu mâni sacrilege, ii libereadia de depunere, sî pe cei ce spre scopuri de mâncari cinstitele discuri, sî potire, care le tienu ei altmintrea in cinstire, le spurca, ii judeca de nevrednici de depunere, de-sî se vede apriatu piaculului, sî este invederatu, ca cei ce facu acestea, nu numai cadu in periculului depunerii, ci in crim'a estremei impietâti, sî de aceea au statuitu sântulu Sinodu, ca cei ce voru râpi din Altariu sântului Potiru, seau discosulu, seau lingur'a, seau sântil'a imbracaminte sî aceea ce se dîce: Aeru, sî de obsce ori sî ce din cele sântite, ce suntu in Altariu, sî din sântele vase, seau din vestminte, spre castigulu loru, seau le uneltescu spre nesântit'a loru intrebuintiare, sa se supuna desevârsîtei depuneri; câci un'a este, a spurcá, eara alta a furá cele sânte. Sî asiá cei ce iau afora de Altariu vasele consântîte, seau vestminte spre nesântita intrebuintiarea loru, seau le dau altui'a, pe acesti'a canonulu segregeadia, sî noi impreuna ii segregâmu; eara pe cei ce desevârsîtu le rapescu, îi supunemu osândirei sacrilegiloru.

Canonulu acest'a mai pre largu decâtu Canónele 72 sî 73 apostolesci, tracteadia despre abusulu, cu care preotii, sî alte fetie

bisericesci cuteadia a luá sî a intrebuintiá spre scopurile loru vase, vestminte, ceara, untu de lemnu din biserica. Sî fiindca s'au aflatu unii, carii prea usioru luau canónele apostolesci, care asemenea fapte le osândea; pentru aceea Parintii acestui Sinodu mai detaiatu espunu marimea periculului spiritualu, in care are sa devina, celu ce cuteadia a scóte din biserica vre-una obiectu spre intrebuintiare, care este menitu spre servitiulu dumnedieescu, adeca, vine subt pedeaps'a depunerii; ear de aru rapí seau furá ce-va din cele bisericesci, atunci are sa fia osânditu cá unu sacrilegu — cá unu furu de cele sânte.

Can. 11. Pe presbiterii seau diaconii, carii primescu asupra-le servitiuri seau purtâri de grije civili, seau cele ce se dîcu curatorii in casele boieriloru, canónele divine sî sântite ii supunu depunerii. Deci aceast'a sî noi intarindu-o, sî impreuna cu cei ce se numera in catalogulu sacerdotalu rânduimu, ca deaca vre-unulu dintre ei aru intrebuintiá lumesci dregatorii, seau aru luá asupra'si cele ce se dîcu curatorii in casele boieriloru, seau pe la mosii, acel'a sa se scóta din cleru, câci nimenea nu póte sa slujeasca la doi domni, precum dîce nemincinosulu glasu alu lui Christosu adeveratului Dumnedieului nostru.

De-sî prin canónele apostolesci, prin cele ale Sinodului alu IV ecumenicu sî prin cele ale Sinodului VII ecumenicu s'au opritu presbiteriloru sî diaconiloru a se mestecá in lucruri lumesci sî a primí asupra-le dregatorii civili, totusi, precum se vede din acestu canonu, nu s'au datu aceloru canóne cuviinciósa asculture; sî pentru aceeá din nou se demânda, ca presbiterii sî diaconii sa se retiena de astfeliu de amestecu, câci nu se póte sluji la doi domni spre multiamire.

Vedi Can. 6, 81. 83, apostol. — IV. 3, 7. — VII. 10. — Cartag. 18.

Can. 12. Sântulu sî ecumeniculu Sinodu alu VI pe

clericii, carii liturgisescu in casele de rugaciune, ce suntu inlauntrulu casei, seau boteaza fora de voi'a Eppului, ii supune depunerii; sî noi aceast'a impreuna o hotarîmu; ca sânt'a biserica dreptu indreptându, sî cuvântulu celu adeveratu aparându-lu, sî invetiându sî conservându form'a cea venerabila sî onesta a institutiunei bune, este urâtu, sî necuviosu, cu cei ce petrecu in petulantia, sî neascultare pe la case, sa conturbe bun'a ordine, sî sa o umple de turburâri sî smintele. Pentru aceast'a sântitulu sî de Dumnedieu ajutatulu Sinodu de acum, consimtiendu cu sântulu sî ecumeniculu alu VI. Sinodu, au rânduitu, cá sa fia lepadatu din cleru, cei ce liturgisescu in case de rugaciune, ce suntu prin case; lepadarea din cleru adeca facându-li-se loru cunoscutu de câtra Eppulu locului. Eara deaca óre-carii afora de acestea aru cutediá a liturgisi in casa de rugaciune fora invoirea Eppului, acesti'a sa se depuna; eara cei ce se voru cumineca din impartasîrea acestor'a, sa se supuna segregatiunei.

Sî canonulu acest'a ne documentédia, ca nu s'au observatu canónele de mai inainte, care privescu la interdictu, a nu cutediá sa liturgiseasca presbiterulu in capele din case private; de aceea Parintii acestui Sinodu un'a consimtiendu cu canónele de mai inainte aspru oprescu preotiloru, a nu cutediá sa slujeasca liturgie séu a botezá in capele de case private peste voi'a Eppului atârnatoriu, câci se supunu segregatiunei.

Vedi 31 apostol. — IV. 18. — VI 59. — I—II. 13, 14, 15. — Gangr'a 6. — Cartag. 10, 62, — Antioch. 5. — Laodic. 58.

Can. 13. Semanaturile zizaniiloru ieretici aruncându-le in Biseric'a lui Christosu celu vicleanu, sî vediendu-le taiate din radacina cu sabi'a Duchului, au venitu la alta cale a cur-

seloru, apucându-se a desparti Trupulu lui Christosu cu insani'a sismaticiloru; dar sî aceste ale lui curse Santulu Sinodu sugrumându-le, au hotaritu de acum inainte, ca ori presbiteru ori diaconu, carele va condemná pentru órecare crime pe Eppulu seu mainainte de pertractarea, esaminarea sî condemnatiunea perfecta, va cutediá a se departá dela impartasîre cu elu, sî numele lui in Biserica la rugaciuni nu'lu va aminti, precum este obiceiu, acel'a sa se depuna, sî sa se lipseasca de totu onorulu sacerdotalu; pentru ca, care este asiediatu in treapta sacerdotale, sî judecat'a Mitropolitiloru o rapesce, sî elu inainte de judecata dupa chipsuial'a sea osândesce pe parintele sî Eppulu seu, acel'a nu este vrednicu nici de onorulu presbiterului, nici de numirea lui; eara cei ce voru urmá lui, de voru fi preoti, sa cada din cinstea loru, ear de voru fi monachi seau mireni, desavârsitu sa fia segregati de biserica pona cându nu voru rumpe legatur'a loru cu schismatici, sî nu se voru intórce la propriulu loru Eppu.

Multi in feliurite chipuri s'au nevoitu a conturbá pacea sî ordinulu bunu in Biseric'a lui Christosu; intre altele au fostu cá unu midilocu spre aceea sumeti'a unoru preoti, carii dupa judecat'a, sî parerea loru vedea nisce crime, ca le-aru fi facutu Eppulu loru, sî fora sa astepte prejudecarea incusei prin Sinodulu eppescu de lânga mitropolie, nu vrea sa scia de nici o atârnare de Eppulu loru. Sumeti'a sî volnici'a aceast'a nu a rare ori au causatu turburare intre cleru sî poporu: de aceea canonulu acest'a aspru pedepsesce pe unii ca acesti'a carii in propri'a loru causa se facu judecatori.

Vedi Can. 31 apost.—IV. 18.—VI. 31, 34 — I—II. 12, 14, 15. Antioch. 5. — Gangra 6. — Cartag. 1, 11. 60.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Can. 14. Deaca vre-unu Eppu subt pretextulu crimei comise prin Mitropolitulu seu, se va subtrage de comuniunea cu elu, sî numele lui nu'lu va pomení la slujirea divina, precum este obicinuitu ; sântulu Sinodu au statuitu, ca unulu cá acest'a Eppu sa se depuna, deaca s'au constatatu, ca elu au repasîtu de câtra Mitropolitulu seu, sî ca facea schisma, câci se cuvine, cá fie-care sa cunósca marginile sale, sî nici presbiterulu sa nu condemnedie pre Eppulu seu, nici Eppulu pre Mitropolitulu seu propriu.

Precum canonulu precedentu pune stavila exorbitantieloru preotiloru fatia cu Eppii loru, asiá sî canonulu acest'a nu iarta Eppiloru volnicii fatia cu Mitropolitulu loru, ci prescrie, ca sa purceada pe calea legale, deaca Mitropolitulu s'au facutu vinovatu de vre-o crima.

Vedi Can. 31 apost. — IV. 18. — VI .31. 34 —

Can. 15. Cele rânduite pentru presbiteri sî Eppi sî Mitropoliti, cu multu mai vârtosu convinu Patriarchiloru. Dreptu aceea, deaca vre-unu presbiteru, Eppu, ori Mitropolitu aru îndrasní a se departá de impartasîrea cu Patriarchulu seu, si n'aru pomení numele lui, precum este hotarîtu sî obicinuitu la dumnedieeasc'a slujba, ci mai inainte de infatisiarea sinodale sî de perfect'a lui osândire aru face desbinare — au hotarîtu sântulu Sinodu, ca acest'a cu totulu sa fia strainu de tóta preoti'a, deaca numai se va adeverí, ca au facutu acestu lucru nelegiuitu. Sî mai alesu s'au constituitu sî s'au hotarîtu acestea pentru cei ce cadu dela Archiereii loru subt pretextu de unele crime, sî facu desbinare, sî unitatea bisericei o conturba. Ear carii se despartu pe sinesi de comuniune cu Archiereii loru, pen-

tru óre-care ieresu osânditu de sântele Sinóde séu de sântii Parinti, de acel'a adeca, care ieresulu 'lu predica in publicu, sî cu capulu descoperitu i'lu invatia in biserica, unii cá acesti'a nu numai nu suntu supusi pedepsei canonice, nici mai inainte de cognitiunea sinodale nu se potu segregá de comuniunea acelui, care se dice Eppu, ci inca se sî considera vrednici de onorulu, ce convine ortodocsiloru, ca n'au osânditu pe Eppi, ci pe minciunoeppi sî minciunoinvetiatori, sî n'au ruptu cu desbinare unimea Bisericei, ci s'au silitu a mântuí Biseric'a de desbinare sî impartire.

Precum prin canónele precedente nu se iarta presbiterului cu volnicia a se desface de Eppulu seu, sî nu se iarta Eppului aceast'a sa o faca fatia cu Mitropolitulu seu, tocm'a asiá prin canonulu acest'a nu se iarta nici Mitropolitiloru a se desface cu volnicie de câtra Patriarchulu seu. De ací se vede, ca la noi din cause fundate se póte pâri inca sî Patriarchulu, sî déca crim'a bisericésca, pentru care s'au incusatu, se adeverésce, elu se pedepsesce dupa marimea faptei sale ireligióse sî imorale.

Can. 16. Pentru gâlcevele sî turburârile cele ce se intâmpla in Biseric'a lui Dumnedieu, este necesariu, cá sa se hotarearesca, cá Eppu sa nu se asiedie nici intr'unu chipu in biseric'a, alu cârei Presulu inca traiesce, sî se afla in onorulu seu, fora numai deaca elu de buna voie se va lasá de episcopie, câci se cuvine a ecsaminá caus'a celui ce este de a se lipsi de eppie, sî a se aduce la capetu; apoi dupa ce s'au depusu, pre altulu alu asiediá in loculu lui. Eara deaca vre-unu Eppu aflându-se in onorulu seu, sî nu va sa resignedie, nici voiesce sa pasca turm'a sea, ci retragându-se de episcopatulu seu petrece afora de eparchi'a sea peste

siase luni in locu strainu, nici cu porunca imparatească nu s'au retienutu, nici servindu Patriarchului, sî nici prin vre-o boala cumplita, impedecându-se, elu asiá dara de nici un'a din causele dise nefiindu opritu, s'au indepartatu de eppi'a sea, sî peste siase luni intr'altu locu au petrecutu, sa fia instrainatu de cinstea sî dignitatea Episcopului, ca unulu, carele se lenevesce despre purtarea de grija a turmei, ce i s'au incredintiatu, sî se detiene peste timpulu de siase luni intr'altu locu, au hotarîtu sântulu Sinodu, ca de archieri'a, prin care s'au randuitu a pastorí, de sevarsitu sa se faca strainu, sî in loculu eppiei lui altulu sa se rânduiasca.

Acestu Canonu opresce Episcopului, a petrece afora de eparchie, sî déca fora nici o causa binecuvântata se detiene peste jumetate de anu in locu strainu, elu se lipsesce de eparchie, sî altulu in loculu lui se pune de Eppu.

Vedi Can. 58 apost. — VI. 19, 80. — Sardic. 11. — Cartag. 79, 82, 86, 131, 132, 133.

Can. 17. In tóte ingrijindu-se pentru bun'a rânduiala bisericeasca, sî aceast'a a o hotâri amu aflatu de necesariu, ca nime din mireni seau monachi cu graba sa nu se inaltie la inaltimea episcopiei, ci in gradurile bisericesci dintâiu esaminatu fiindu asiá sa primeasca hirotoni'a dignitâtii episcopesci. De si pona acum unii dintre monachi seau laici, asiá aducându cu sine necesitatea, numai decâtu s'au aflatu vrednici de onorulu episcopalu, carii au stralucitu cu fapt'a buna, sî bisericile loru le-au adusu la inaltime; insa aceea, ceea ce arare ori se intempla, nu putemu statui nici decum de legea bisericei, si de aceea hotarimu, cá spre viitoriu aceast'a

nici decum sa nu fia, afora deaca acel'a, care are a se hirotoni dupa canonu, au trecutu prin gradele sacerdotali, implinindu in fie-care gradu timpulu legiuitu.

Canonulu acest'a voiesce, ca nime sa nu se inaltie la dignitatea de Eppu in graba, adeca fora pregatire debuinciósa, ceea ce se póte sci sî din canóne sî din opiniunea publica; canonulu prea frumosu dîce, ca au fostu sî Eppi fórte buni, carii in graba au ajunsu la eppie, dar astfeliu de casuri au fostu rare, sî din acele nu se póte deduce nici o lege normativa. Sî asiá remâne canonulu pre lânga aceea, ca celu ce are a se inaintá de Eppu, acel'a sa fia trecutu tóte gradele sacerdotali petrecându in fie-care gradu unu timpu legiuitu, sî precum se intielege de sine censurându-se prin sinodulu eppescu despre religiositatea, moralulu, sî cualificatiunea lui scientifica.

Vedi Can. 80 apostol. — I. 2. — Laodic. 3 Sardic. 10. — Neoces. 12.

Canónele Sinodului localu tienutu la Constantinopole in biseric'a sântei Sofii, cu numerulu 3 (·).

Can. 1. Au statuitu sântulu sî ecumeniculu Sinodu, ca ori-cine dintre clerici, seau mireni, seau Eppii Italiei, cei ce petrecu in Asi'a seau Europ'a, seau Livi'a, sî suntu

---

(·) Sinodulu localu tienutu la Constantinopole in biseric'a Sântei Sofii s'au celebratu la anulu 870, fiindu conchiematu de Fotiu Patriarchu alu Constantinopolei cu scopu de a impacá unele neintielegeri escate intre scaunulu Constantinopolei sî alu Romei; la acestu Sinodu localu au luatu parte 383 Archierei, intre carii se numera sî locutiitorii Papei Ioanu dela Roma prin Petru Cardinalulu, sî Presbiterii Pavelu sî Eugeniu—alu Ierusalimului Teodosiu prin Cosm'a presbiterulu—alu Antiochiei Teodosiu prin Basiliu Eppulu Martinopolei. Sinodulu acest'a au tractatu dóue obiecte fórte momentóse, sî adeca: 1, ca Bulgari'a cea de

pusi sub legatura, seau sub depunere, seau sub anatema de câtra sântitulu Pap'a Ioanu, sa fia unii cá acesti'a sî de câtra sântitulu Fotiu Patriarchulu Constantinopolei in definitiunea pedepsei aceiasi, adeca ori depusi, ori anatemisati, ori segregati. Pe câti insa sî Fotiu prea sântitulu nostru Patriarchu, clerici seau mireni, seau din treapta episcopale, seau sacerdolale ori in care parochie i va face supusi segregârii, ori depunerii, ori anatemisârii, sa i aiba pe ei sî preasântitulu Pap'a Ioanu sî sânt'a lui Dumnedieu Biserica a Romaniloru intru aceeasi judecata a pedepsei; privilegiele, cele ce suntu ale scaunului sântitei biserici a Romaniloru, sî Antistiei lui, intru nimic'a sa nu se innoiasca, nici acum, nici spre viitoriu.

Canonulu acest'a documenteadia, ca Parintii acestui Sinodu au fostu insufletiti spre delaturarea ori-cârei neintielegeri din partea loru, sî asiá au hotaritu, ca pe carii Archierei, preoti seau mireni au aflatu de bine Ioanu Pap'a Romei sa-i pedepseasca cu depunere, ori cu segregare, ori sî cu anatema, pe acei'a sî Fotiu Patriarchulu Constantinopolei sa-i recunósca de depusi, segregati sî anatemisati; asisiderea sî Pap'a Romei sa-i recunósca pe cei de Fotiu de depusi, sî segregati sî anatemisati; in fine Parintii

---

curendu venita la legea lui Christosu, sub care patriarchatu sa vina, subtu celu alu Constantinopolei, ori subtu celu alu Romei? sî 2, cá sa incetedie imparechiarile escate pentru depunerea lui Ignatiu, sî punerea lui Fotiu de patriarchu; insa nici un'a nici alt'a nu s'au ajunsu, pentruca Rom'a n'au vrutu sa ceada patriarchatului Constantinopolitanu Bulgari'a, de-sî dupa pusetiunea ei geografica, sî dupa meritele archiereiloru resariteni, carii au adusu pe Bulgari in crestinismu precum sî dupa stapanirea politica, câci erá supusa Imperatiei Romaniloru dela resaritu, s'au cuvenitu patriarchatului Constantinopolitanu, precum s'au sî facutu; 3, câci in privinti'a lui Ignatiu sî Fotiu nu s'au pututu ajunge la perfecta impacare, pretindiendu Rom'a siesi dreptulu de supremulu arbitru in treab'a aceast'a, la care resaritenii nici de cum nu s'au invoitu pe bas'a canóneloru positive sî sustatatóre in valóre. Sî asiá dupa tóte acestea Sinodulu au adusu trei canóne, care aci urmeadia in intregulu loru cuprinsu.

sinodali spre liniscirea Papei apriatu au pusu in canonu, ca impregiurarea de mai susu, privilegiele scaunului Romei intru nimic'a nu le altereadia nici acum, nici spre viitoriu, sî de aceea ele remânu cá sî mai inainte.

Vedi Can. 12, 13, 32 apostol. — Antioch. 6. — Sardic. 14. Cartag. 11, 37. 141.

Can. 2. De-sî pona acum unii Archierei, carii s'au pogorâtu in schim'a monachale, erá siliti a remané la inaltimea Archieriei, sî cându aceast'a facea, erau neglesi; însa sântulu acest'a sî ecumeniculu Sinodu indreptându negligenti'a aceast'a, sî actiunea aceast'a neordinata la legiuirile bisericesci reducându-o, au statuitu, cá ori-carele Eppu, seau ori-carele altulu din dignitatea archiereasca va voí a se pogorî la viati'a monachale, sî a implini loculu pocaintiei, acest'a sa nu mai usurpe mai multu dignitatea archiereasca câci profesiunile monachiloru au cuvântu de subiectiune sî de cupiditate de invetiamentu, dara nu de invetiatoriu, sî de primatu. Sî de aceea, precum s'au predîsu, amu decretatu, cá nimenea dintre aceia, carii suntu din catalogulu eppescu, sî pastoralu, sa nu se pogóre la loculu celoru ce se pascu, sî se pocaescu; ear de va cutediá sa faca cine-va aceast'a dupa publicarea sî dechiaratiunea hotarirei acestei'a, acel'a, care pe sine'si au lipsitu de gradulu archierescu, mai multu sa nu se mai póta intórce la preavut'a sea dignitate, carea prin facte o au despretiuitu.

S'au intamplatu, ca unii Archierei parasira eparchiele loru, sî se retrageau la monastire, sî acolo petrecându, sî neavându onorulu, de care cá actuali Eppi se bucurá, cugetá, ca suntu neglesi; canonulu acest'a reduce obiectulu la mesur'a cea cuviin-

ciósa, câci hotaresce, ca unulu cá acest'a Eppu nu mai are voie a functiuná cá Eppu la monastire, ci are a petrece acolo cá sî altu monachu in supunere sî ascultare.

Can. 3. Deaca vre-unulu din mireni calcându sî defaimându dumnedieescile sî imperatescile porunci sî batjocorindu inca sî venerabilele asiediamânturi sî legile bisericesci, aru indresní a bate pe vre-unu Eppu, seau a-lu inchide fora causa, seau sub causa escogitata de elu, acel'a sa fia anatema.

Noi dîcemu, ca unu crestinu la posibilitatea aceea estrema póte deveni in pusetiunea aceea neplacuta, de a pune mân'a pe Eppulu seu, seau de a-lu inchide, cându au aflatu pe Eppulu seu in vre-o actiune, carea l'au infuriatu pe elu. Totusi tienemu, ca canonulu presentu pe dreptu sî conformu reguleloru juridice rânduiesce pedeapsa pentru crestinulu, carele aru bate, seau aru inchide pe unu Eppu, câci 1, nime nu póte fi judecatoriu in caus'a sea propria; sî 2, siguranti'a individuale se primejduiesce.

Vedi Can. 55 apostol. —

Canonulu Sinodului localu adunatu a trei'a oara in Cartagen'a, cu numerulu I. (*).

Can. 1. Iubitiloru Frati! fiindu noi in consiliu comunu, amu cetitu scrisorile dela Voi trimise pentru cei paruti a fi botediati de câtra ieretici, ori schismatici, cei

(*) Trei localnice Sinóde s'au tienutu in Cartagen'a pentru botedinlu de a dóu'a óra in timpulu sântului Ciprianu. Celu dintâiu s'au celebratu la a. 255 pe timpulu Imperatului Valerianu sî alu lui Galienu, in care s'au decisu, ca afora de biserica nimenea nu se póte botediá, cara cei ce au scadiutu dela biserica, sî carasi s'au intorsu, aceia nu se mai boteadia, ci prin singura rugaciunea sî punerea mâniloru peste ei sa se primeasca. — Celu alu doilea s'au tienutu la a.

ce vinu câtra soborniceasc'a biserica, carea este un'a, intru carea ne botediâmu, sî a dóu'a óra ne nascemu, despre carii sî suntemu incredintiati, ca sî Voi insî-ve aceleasi facându-le, tieneti intarirea bisericei sobornicesci. Insa fiindu ca sunteti impreuna partasi ai nostrii, sî pentru comun'a dragoste a-ti voitu a cautá despre aceast'a, nu vre-o sentintia nóua, nici vre-o acum aflata Ve aducemu inainte, ci pe cea din vechime esaminata cu tóta scumpetatea sî sirguinti'a de câtra cei ce au fostu mai inainte de noi, sî de câtra noi observata, o comunicâmu, sî o insotimu Vóue; aceast'a sî acum statuindu, care totu-déun'a cu târie sî cu statornicie o tienemu, cá nime sa nu se póta botediá afora din soborniceasc'a biserica, unulu fiindu botediulu, care in singura soborniceasc'a biserica se afla; câci scrisu este: „Pe mine me parasira fantânele apei vie, sî au sapatu loru'si lacuri sfarâmate, care nu potu tienea apa“. Sî earasi sânt'a Scriptura, mai inainte vestindu, dîce: „de apa straina departati-Ve, sî din fantâna straina sa nu beti.“ Sî se cuvine a se curati sî

---

258 cu 110 Eppi, unde s'au reinnoitu sî s'au intaritu hotarirea din Sinodulu dintâiu despre botezu. Sî fiindca lucrarea acestoru dóue Sinóde Stefanu Pap'a Romei au desaprobatu, afirmându, ca acelu botezu, pe carele ereticii sevarsiescu cu observarea tipicului bisericei ortodocse, are aceeasi lucrare, carea o are botediulu sevârsitu de unu preotu ortodocsu, prin urmare celu cu raidutiala buna de câtra ereticulu botediatu n'are sa fia botediatu a dóu'a óra prin preotulu ortodocsu; pentru aceea Cipriánu au adunatu sî alu treilea Sinodu, care âu adusu formalminte acestu canonu, sî este necesariu sa se scia, ca aceste trei Sinóde dela Cartagen'a tienute pe timpulu archieriei lui Cipriánu suntu cele dintâiu sî cele mai vechi Sinóde decâtu tóte Sinódele ecumenice sî locale, de aceea sî se considera Eppulu Cipriánu de unu modelu alu principiului Sinodalu, sî solidariu, pentru ca elu au pusu intâi'a óra canonulu 34 apostolescu, care prescrie, cá Mitropolitulu nimic'a mai insemnatu sa nu faca fora Eppi, in lucrare.

sânti ap'a mai intâiu de preotu, cà cu insusi botediulu sa póta sterge pecatele omului celui ce se boteaza; sî prin Proroculu Iezechiilu dîce Domnulu: „sî voiu stropí pe voi cu apa curata, sî voiu curati pe voi, sî voiu dá vóue inima nóua, sî Duchu nou voiu dá vóue“; cum dar póte sa curatiasca sî sa sântiasca ap'a, celu ce insusi este necuratu, sî la care Duchulu sântu nu este? dicându Domnulu la Numere: „sî de tóte cele ce se va atinge necuratulu, necurate voru fi“; cum póte botediatoriulu sa dee altui'a iertare de pecate, carele nu póte sa lépede pecatele sale fiindu afora din biserica? apoi sî insasi intrebarea, carea se face la botezu, este martoru alu adeverului; ca dicându celui ce se esamineadia: Credi, ca viati'a vecinica, sî iertare de pecate iai? nu altu ce-va dîcemu, decâtu ca aceea póte sa se dee in sobornicesc'a biserica; eara la ieretici, unde biserica nu este, a luá iertare de pecate, sî pentru aceea aperatorii iereticiloru suntu datori seau sa schimbe intrebarea, seau sa apere adeverulu, câci este necesariu, cá acelui'a, carele este botediatu, sa i se impuna, ca primindu ungerea cu sântulu miru, sa se faca partasiu de darulu lui Christosu; ear a sânti untu de lemnu, iereticulu nu póte, carele n'are nici Altariu nici biserica, sî asiá nici decum nu póte sa fia Chrisma la ieretici; ca bine ni este nóue aretatu, ca la ieretici nici decum nu se póte sânti untu spre ungere, câci suntemu datori sa scimu, sî sa nu ne fia necunosculu, câci este scrisu: „untulu de lemnu alu pecatosului sa nu unga capulu meu“, care lucru cu adeveratu, sî de de-

multu l'au vestitu Duchulu celu sântu in Psalmi, ca nu cum-va abatându-se vre-unulu, sî din calea cea dreapta retacindu-se sa se unga de câtra iereticii vrajmasii lui Christosu; câci cum se va rugá pentru celu ce s'au botediatu, carele nu este preotu, ci sacrilegiu sî pecatosu? cându dîce Scriptur'a, ca: „Dumnedieu pe pecatosi nu-i asculta, ci de este cine-va cinstitoriu de Dumnedieu, sî voi'a lui o face, pe acest'a 'lu asculta". Prin sânt'a biserica intielegemu, ca se da lasarea pecateloru. Sî cine póte sa dee lucrulu, ce insusi nu-lu are? seau cum póte sa lucre lucruri duhovnicesci, celu ce leapada pe sântulu Duchu dela sine? pentru aceast'a este datoriu sî a se reinnoí celu ce vine câtra biserica, cá inlauntru prin sânti sa se sântiasca, ca scrisu este: „fiti sânti, ca sî eu sântu sumu, dîce Domnulu"; sî care s'au prinsu de retacire, sa se desbrece de aceasta retacire prin adeveratulu sî bisericesculu botezu, câci omulu, carele nesuiesce a se apropiá de Dumnedieu, sî cauta pe preotu, cade in sacrilegiu, deaca se afla in retacire, câci cei ce aproba retacirile iereticiloru sî ale schismaticiloru, se consimte cu cei ce de ei se boteaza, pentru ca in parte nu póte avea valóre, ceea ce in totulu n'are valóre; deaca au pututu sa botedie, au potutu sa dee sî pe sântulu Duchu; sî deaca aceast'a n'au potutu, fiindu afora din biserica n'are pe sântulu Duchu, nici póte sa botedie celu ce vine câtra dânsulu spre botediare, câci este unu botezu sî unu sântulu Duchu, sî unic'a biserica este fundata de Christosu dela inceputu; sî de aceea ce s'au facutu de câtra iere-

tici, fiindu false sî desierte, tóte se repróba, sî lui Dumnedieu nu póte fi placutu sî de Elu primitu, ceea ce se face din partea loru, pe carii Domnulu ii numesce in Evangelii vrajmasi sî contrari, „celu ce nu este cu mine, in contr'a mea este, sî celu ce nu aduna cu mine, risipesce“. Sî fericitulu Apostolu Ioanu poruncile Domnului padiendu, mai inainte au scrisu in epistolie: „a-ti auditu, ca antichristu vine, sî acum multi antichristi s'au facutu“. Dreptu aceea scimu, ca timpulu din urma este, dintre noi au iesîtu, dar n'au fostu dintru noi, sî suntemu datori a pricepe sî a intielege, ca vrajmasii Domnului, sî cei ce se numescu antichristi, n'au putintia de a dá darulu Domnului; sî pentru aceast'a, cei ce suntemu impreuna cu Domnulu, sî unitatea Domnului o tienemu, carea o sevarsîmu spre a lui marire, sî preoti'a lui o purtâmu in biseric'a lui, tóte cele ce de câtra vrajmasii sî contrarii lui se facu, acele le reprobâmu, le departâmu, sî le lepadâmu, sî cá nisce profane le avemu, ear celoru ce vinu la cunoscinti'a adeveratei, sî bisericescei credintie, le dâmu loru misteriulu puterii divine, alu unitâtii, alu credintiei sî alu adeverului.

Canonulu acest'a rectifica lucrarea Sinódeloru celoru trei, ce le-au tienutu Eppulu Ciprianu, cá un'a, ceea ce au fostu luata din credinti'a adeverata a Crestinismului despre aceea, ca numai unu preotu ortodocsu póte sa administre botezulu cu valóre sacramentale, dar nu si iereticulu, sî ca negresitu trebue sa se boteze de câtra preotulu ortodocsu, carele au fostu primitu botezulu de câtra ieretici, câci prea intieleptiesce spune canonulu presentu, ca numai acel'a póte administrá cu valóre misteriulu botediului, ca-

rele se afla inlauntrulu bisericei lui Christosu, dar nici de cum, carele se afla afora de biserica.

Vedi Can. 46, 47, 55 Apostol. — II. 7 — VI. 95 — Ieremia Capu 2, v. 13. —Pildele Capu 5, v. 15, 16. —Iezechilu Capu 36, v. 25. — Numere Cap. 19. v. 22. — Psalmu 140, v. 6. — Ioanu Capu 9 v. 31. — Mateiu Capu 12, v. 30. — I. Ioanu Capu 2, v. 18.

Canónele Sinodului localu din Ancir'a cu numerulu 25 (·).

Can. 1. Presbiterii, carii au sacrificatu, sî apoi in contra s'au luptatu, nu din vre-o simulatiune, ci intr'adeveru, sî nici mai inainte n'au machinatu, sî aceast'a n'au facut'o din consiliu seau din aplecare, sî cá sî cum aru fi fostu incredintiati, ca se voru supune munciloru, numai cu chipulu sî opiniunea aceast'a iau prinsu; — au judecatu Sinodulu, cá ei de onoru sî de siedere sa fia partasi, insa sa nu li se ierte a aduce sacrificiu, seau a predicá, seau a sevarsî ori-care functiune preotiasca.

Canonulu presentu nu iarta preotiloru, carii pentru fric'a munciloru s'au abatutu dela legea lui Dumnedieu, sî au sacrificatu idoliloru, nici o functiune sacerdotale sa saversiasca, ci le lasa loru numai onorulu sacerdotalu, sî siedere intre preoti, deaca se intorcu earasi la crestinismu.

(·) Sinodulu localu din Ancir'a s'au celebratu la anulu Domnului 315 cu 18 Archierei pentru cei ce in timpulu lui Maximu persecutoriu de crestini au scadiutu din ortodocsie, sî apoi au vrutu sa se intórca inderetu. Inca sî unele canóne s'au adusu de câtra acestu Sinodu referitóre la casatori'a preotiloru, sî la bun'a oranduiala bisericeasca.

Can. 2. Asisiderea sî diaconii, carii au sacrificatu, sî apoi in contra s'au luptatu, sa aiba altu onoru, dar sa inceteze de ori-ce functiune sacerdotala, sî de sacrificarea pânei si a paharului, sî de predicare; insa deaca óre-carii Eppi voru sci, ca in unii din acesti'a au observatu sî vediutu pocaintie, umilitate sî blândetie, sî aru voi sa se dee mai multu, decâtu a luá dela ei, aceast'a sa atârne dela potestatea loru.

Canonulu acest'a mitigeaza pentru diaconii cei scaduti pe timpulu góneloru pedeaps'a cea aspra, ceea ce au dictatu pentru preoti scaduti, sî prescrie, ca cum va aflá de bine Eppulu a purcede cu astfeliu de diaconi, se lasa in bun'a lui chipsuiala, de unde deduce canonistulu Balsamonu urmatórele: Nota etiam ex hoc praesenti canone, quod omnis animae medela dependet Episcopi judicio ac prudentia.

Can. 3. Pe ceia, carii fugari fiindu s'au prinsu seau de câtra domestecii loru s'au tradatu, seau de averile loru s'au lipsitu, seau munca au suferitu, seau in prinsóre s'au aruncatu, strigându, ca ei sunlu crestini, sî pentru aceea s'au sfasiatu, sî s'au muncitu, seau pe aceia, câror'a cu sil'a se punea in mâni ce-va, seau mâncare preste voi'a loru erau siliti a primi, insa nepreruptu au marturisitu credinti'a loru crestineasca, sî tóte durerile, câte li s'au causatu, leau suferitu cu umilitatea vietiei, — pre acesti'a cá pre unii nevinovati nu-i putemu opri dela cuminecatura. Eara de-sî s'au opritu de câtra vre-unulu, unii dintre acesti'a din prea mare precautiune, séu sî din nesciinti'a unor'a, — numai decâtu sa se primeasca, sî acesti'a sa fia asemenea cu clerici, sî cu alti laici. Sau mai cercetatu sî aceea, de se potu ina-

intá in treapta acei mireni, carii din aceeasi necesitate au scadiutu? deci s'au judecatu, ca unii cá acesti'a sa se inaintedie, deaca viati'a loru de mai nainte se va aflá de dreapta.

In privinti'a mireniloru scadiuti din ortodocsie pe timpulu góneloru sî mai umanu judeca acestu canonu, câci dîce, ca ei sa se lase numai decâtu la Cuminecatura, sî apoi deaca au avutu mai inainte viatia corecta sî morala, se potu inaintá sî in treapta sacerdotale.

Can. 4. Pentru cei ce de sila au sacrificatu, sî prelânga acést'a sî pentru cei ce au cinatu la idoli, câti trasi fiindu acolo, cu imbracaminte mai lata, sî mai de mai mare pretiu s'au infatisiatu, sî s'au impartasitu de cin'a cea pregatita fora reprobare, au socotitu Sinodulu, ca aceia unu anu sa fia ascultatori, sî trei ani sa fia prosternuti, sî doi ani sa se impartasiasca la rugaciune, sî atunci sa vina la aceea, ce este perfectu.

Sî acestu canonu spune regul'a, carea vine de a se observá cu cei ce au cadiutu din credintia pre timpulu góneloru.

Can. 5. Eara câti au mersu cu haina jalnica sî siediendu au mâncatu, sî in totu timpulu acel'a au lacrimatu, deaca au implinitu timpulu de trei ani ai caderii, sa se primeasca fora de oblatiune; eara deaca n'au mâncatu, doi ani cadiendu, intru alu treilea anu sa se impartasiasca fora de oblatiune, ca deplinatatea intru alu patrulea anu sa o aiba. Eppii insa sa aiba potestate, de a cercetá chipulu intórcerii, seau de a fi cu clementie, seau mai multu timpu a adauge; car mai inainte de tóte a esaminá viati'a cea de mai inainte sî cea subsecuta, sî asiá sa li se dee clementi'a.

Inca sî acestu canonu dispune despre cei ce au mersu cu haina jalnica sî au mâncatu cu ieretici in timpulu góneloru, sî petrecându cu acesti'a au lacrimatu, cum au sa fia reprimiti in ortodocsie.

Can. 6. Despre cei ce s'au invinsu numai de amenintiarea muncei, sî a luârií averiloru, seau de esterminatiune sî au sacrificatu, sî pona in timpulu acest'a nu s'au pocaitu, nici s'au intorsu, acum insa in timpulu Sinodului s'au apropiatu, sî s'au imbracatu in cugetulu intórcerii, s'au aflatu de bine, ca acesti'a pona la dio'a cea mare — Pascile — sa se primeasca la ascultare, sî dupa dio'a cea mare trei ani sa cadia, sî dupa alti doi ani sa se primeasca fora de oblatiune, sî asiá sa vina la deplinatate, incâtu tóta siasimea de ani — siase ani — sa o plineasca. Eara deaca óre-carii mai inainte de Sinodulu acest'a s'au primitu la pocaintia, sa se socoteasca loru din anulu acel'a inceputulu siasimei de ani. Deaca insa s'aru intemplá primejdie sî asteptare de mórte din bóla, seau din alta óre-care causa, acesti'a sa se primeasca cu conditiune.

Pentru cei ce de fric'a munciloru, seau a perderii de avere au tienutu cu ieretici, dar in timpulu acestui Sinodu s'au insinuatu pentru reintórcere, au rânduitu Sinodulu, ca pona la dio'a cea mare, adeca a Pasciloru sa se primeasca de ascultatori, sî asiá mai departe, pona câudu nu voru implini siasime de ani; ear carii s'au insinuatu mainte de Sinodu, acelor'a sa se compute siasimea aniloru dela acelu anu. Dara deaca vre-unulu din acesti'a aru cadea in primejdi'a mortii in urm'a boalei sale seau din alta causa, acel'a sa se primeasca cu conditiune, ca deaca nu va muri, elu va deplini timpulu pocaintiei, ce i mai lipsesce.

Can. 7. Despre cei ce laolalta s'au ospetatu la serbatórea pagâniloru, sî bucatele loru le-au dusu la loculu

hotaritu alu pagâniloru sî acolo au mâncatu, au judecatu Sinodulu, ca in doi ani cadiendu sa se primeasca ; eara de este de lipsa, ca fie-care sa se primeasca cu, seau fora proaducere, aceast'a sa o esaminedie Eppulu, precum sî ceealalta viatia a fiesce-cârui'a.

Ací se opresce crestiniloru a nu luá parte la ospetiurile pagâniloru, sî carii s'aru impartasî de ele, sa se pedepseasca doi ani cadiendu ; sî sa remâna in chipsuial'a Eppului, ca unulu cá acest'a póte sa se primeasca cu, seau fora proaducere ? va sa dîca, ca primesce-se numai la rugaciune, seau sî la cuminecatura ?

Vedi I. 12. —

Can. 8. Eara cei ce a dóu'a óra sî a trei'a óra au sacrificatu de sila, in patru ani sa cadia, eara doi ani sa se impartasiasca fora proaducere, sî intru alu siaptelea de sevârsîtu sa se primeasca.

Pentru cei ce au sacrificatu a dóu'a óra sî a trei'a óra de sila cu ieretici, hotaresce canonulu, cá in patru ani sa fia cadiendu ; doi ani stându cu credinciosii, impartasîndu-se numai de rugaciuni, eara intru alu siaptele anu se lasa sî la s. cuminecatura.

Can. 9. Eara câti nu numai s'au departatu dela credintia, ci sî in contr'a ei s'au sculatu, sî pe fratii loru iau silitu, sî au fostu causatori, ca fratii loru s'au silitu, acesti'a trei ani in loculu ascultatoriloru sa fia, eara in ceialalti siase ani in loculu caderii, sî altu anu sa se impartasiasca fora cuminecatura, câci diecimea aniloru plinindu-o, sa se faca partasiu de cuminecatura ; insa pe câtu in decurgerea acestui timpu, pe atâtu in tóta viati'a loru trebue sa se esaminedie.

Canónele acestui Sinodu localu pe rându iau patimile sî

slabiciunile omenesci la judecata; asiá in acestu canonu se tracteadia despre aceia, carii sî singuri au cadiutu in ieresie, sî pe altii iau indemnatu la aceea, sî le dicteza pedépsa de diece ani, sî pentru tóta viati'a loru au sa fia subt ochi priveghitori ai celoru competenti.

Can. 10. Câti s'au constituitu de diaconi, sî au protestatu, sî au disu: ca loru li se cade a luá muiere, câci asiá nu potu remané; aceia dupa ce s'au casatoritu, sa fia in ministeriu, pentru ca li s'au datu voie de câtra Eppulu; deaca insa óare-carii aceast'a au trecut'o cu tacere, sî la hirotonie, ca asiá voru remané, s'au primitu, dara apoi s'au insuratu, aceia au sa incetedie cu diaconatulu loru.

Balsamonu dîce, ca acestu canonu nu se póte primí, câci dîce, ca diaconulu, deaca se insóra, are sa remâna in functiune, câci aceasta doctrina este contraria mai multoru canóne principali. Sî noi dicemu asiá, ca diaconulu deaca cá sântitu diaconu s'aru casatorí cu, seau fora voi'a Eppului seu, nu mai póte fungá, ci i remâne cinstea siederii intre diaconi.

Vedi Can. 17 apost. — VI 3. — Vasiliu 12.

Can. 11. Fetele cele ce s'au logoditu cu unii, sî in urma s'au rapitu de câtra altii, trebue sa se dee inapoi celoru ce mai dintâiu s'au logoditu cu ele, de sî aru fi patimitu sî sila.

Canonulu acest'a hotaresce, ca feciórele logodite cu unii, dar rapite de altii, au a se dá inapoi logodniciloru loru dintâiu sî la acea intamplare, déca s'au defloratu de catra rapitori cu sila. Noi insa dicemu, ca numai atunci se póte observá liter'a acestui canonu, deaca logodniculu celu dintaiu se invoiesce a primi pe logodit'a sea din mânile rapitoriloru.

Can. 12. Cei ce mai nainte de botezu au sacrificatu, sî apoi s'au botezatu, s'au vediutu de bine, ai inaintá in treapta, cá pre unii, carii prin botediu s'au spalatu,

In timpii vechi s'au intamplatu, ca multi erau crestini, dar amânâ primirea botezului, de aceea teologulu Grigoriu sî marele Vasiliu au sî scrisu cuvinte indemnatóre pentru botezu. Sî fiindca sî cu unii dintre astfeliu de crestini s'au intamplatu, ca erau siliti sa sacrifice idoliloru preste voi'a loru; de aceea randuiesce acestu canonu, ca astfeliu de crestini se potu inaintâ in treptele sacerdotali, câci pecatulu loru acel'a, care si-au atrasu loru prin sacrificarea silnica a idoliloru, s'au spalatu prin sântulu botezu.

Vedi Can. 2. apostol.

Can. 13. Horoepiscopiloru nu li este iertatu a hirotoni presbiteri, seau diaconi, dar nici presbiteriloru cetatieni, fora sa le fia permisu de câtra Episcopulu prin scrisori in alta parochie.

Canonulu acest'a, cându opresce horoepiscopiloru hirotoni'a presbiteriloru sî a diaconiloru, atunci Sinodulu acest'a sustiene in valóre canonulu alu 2-lea apostolescu, carele numai Eppului da voie a hirotoni pe presbiteri sî diaconi sî asiá horoepii cu concediulu Eppului potea sa hirotonésca pe cetitori, sî cântareti.

Can. 14. Presbiterii, ori diaconii, carii se abtienu de cârnuri, s'au socotitu, cá ei sa se atinga de ele, sî asiá, de voru voi, sa infrâneze pre sine, eara de nu voru voi a mâncá nici verdeliurile, cele ce se punu impreuna cu cârnurile, sî de nu s'aru supune canonului, sa inceteze dela functiunile loru.

Canonulu presentu prescrie, ca preotii sî diaconii, carii se abtienu de cârnuri, sa guste câtu de putienu din ele; ear pentru aceia, carii atâtu se ingretiosiadia de carne, incâtu nu potu gustá nici din verdetiurile cele fiarte cu carnea, hotaresce, ca au de a incetá dela functiunile loru preotiesci, câci se facu de prepusu, cá sî cum s'aru tiené de ieresulu Manicheiloru.

Vedi Can. 51, 53 apostol.

Can. 15. Pentru lucrârile, cele ce se cuvinu bisericei domnitóre, câte le-au vendutu presbiterii nefiindu Eppu, sa se revóce dominiulu, sî judecâtii Eppului i se lasa, de are a se luá inapoi pretiulu lucrului vendutu, seau nu? pentru ca de multe ori pretiulu venitului lucruriloru vendute aduce mai mare pretiu decâtu lucrurile cele vendute,

---

Cumca nu este iertatu clerului a vinde ce-va din lucrurile eparchiei loru, fiindu Eppulu loru mortu, se intielege din mai multe canóne, sî din natur'a lucruriloru acestor'a, insa venindu Eppulu nou, i sta in putere a cercetá pretiulu lucrului vendutu, sî venitulu lucrului, sî alu pretiului lui, sî deaca va aflá, ca pretiulu lucrului mai multu folosu aduce eparchiei, decâtu insusi lucrulu vendutu, atunci póte sa faca dupa judecat'a sea.

Vedi VII. 12.—38 apostol.—VI. 74.

Can. 16. Despre cei ce au gustatu cele dobitocesci, seau le sî gusta, câti au pecatuitu mai inainte de a se face de dóuadieci de ani, cincisprediece ani sa fia cadiutu, impartasindu-se numai de rugaciune, apoi in aceasta impartasire fiindu in cinci ani, atunci sa se atinga sî de cuminecatura; sa se cerceteze sî viati'a loru, sî asiá sa primeasca umanitatea. Eara deaca cine-va cu mai mare perseverantia se va dá acestoru feliu de pecate, sa aiba epitimie mai lunga. Ear câti au trecutu prin etatea aceast'a, sî avându muieri au cadiutu in acestu pecatu, dóue-dieci sî cinci de ani ingenunchindu, sa se invredniceasca de impartasirea cea de rugacini, apoi implinindu cinci ani intru impartasirea rugaciuniloru preotiloru, sa se faca partasiu sî de cuminecatura. Eara deaca unii sî femei avându sî trecându etatea de cinci-dieci de ani au pecatuitu, la iesirea din viatia sa se invredniceasca de cuminecatura.

Canonulu acest'a prescrie modulu pedepsirei pentru toti aceia, carii se mesteca cu dobitóce; sî fiindca totu cuprinsulu acestui canonu este compusu cu unu stilu usioru intielegatoriu; pentru aceea noi indreptamu pe aceia, carii voru voi sa ceteasca sî alte canóne in privinti'a aceast'a la canonulu 4-lea alu s. Grigoriu din Nisa, sî la canonulu 7-lea alu s. Vasiliu.

Can. 17. Cei ce pecatuescu cu deosebire, sî suntu leprosi, seau au fostu leprosi, sântulu Sinodu au demandatu, ca unii cá acesti'a sa se róge cu cei indraciti.

Precum Moisii in legea vechia necurati numesce pe cei leprosi, asemene sî canonulu acest'a pe cei ce pecatuescu cu dobitócele, i numesce leprosi, adeca necurati, sî randuiesce, ca acesti'a sa se róge impreuna cu indracitii.

Can. 18. Deaca unii constituiti de Eppi, sî dela parochi'a aceea, pentru care s'au denumitu ei, nu s'au primitu, aru vrea sa mearga in alte parochii, sî celoru ce suntu acolo asiediati, a face sila sî a face turburâri in contr'a loru, aceia sa se segregedie. Ear deaca aru vrea sa siada in presbiteriu, in care mai inainte au fostu presbiteri, sa nu fia lepadati din acelu onoru. Eara deaca se voru ridicá cu turburâri asupr'a Eppiloru celoru asiediati acolo, sa li se iee loru sî onorulu presbiteratului, sî sa fia lepadati.

Canonulu acest'a prescrie, cá déca s'au hirotonitu cine-va de Eppu, sî eparchi'a respectiva nu va sa 'lu primeasca, sî face turburâri in contr'a Eppiloru, carii au pace cu clerulu sî poporulu loru, acel'a sa nu aiba onorulu Eppului, ci sa aiba numai onorulu sî siederea presbiteriloru. Eara deaca totu voru conturbá liniscea, sî voru face gâlcevi asupr'a Eppiloru actuali, atunci desevârsitu sa se isgonésca din biserica.

Vedi Can. 35, sî 36 apostolescu.

Can. 19. Câti apromitu virginitatea, sî nu se tienu de profesiunea loru, aceia sa devina sub pedeaps'a bigamiloru; insa sî pe feciórele cele ce petrecu laolalta cu unii feciori cá nisce surori, le-amu opritu.

Calugerii, carii s'au lepadatu de juramântulu loru, se pedepsescu cu epitimi'a bigamiloru, sî feteloru care petrecu cu calugeri, cá sî cum ele aru fi surorile loru, nu li se iarta aceast'a.

Vedi Vasiliu 6, 18. — IV. 16.—

Can. 20. De au précurvitu muierea cui-va, seau va précurví, sè cuvine loru in siapte ani sa se pedepseasca trecându prin gradurile pedepseloru.

Canonulu acest'a dupa dreptate pedepsesce pe muierea adulterata sî pe adulterulu ei, carea pedepsa au ei a o espiá dupa graduatiunile de pedeapsa in timpulu de siapte ani.

Vedi 77 Vasiliu.

Can. 21. Despre femeile, cele ce curvescu, sî'si omóra fâtulu, sî se silescu prin medicamente veninate a face perderi; mai inainte au fostu hotarirea, sa fia oprita pona la esîrea din viatia, care sî noi aprobâmu, dara vrându a fi câtra ele cu umanitate, amu decretatu, cá diece ani sa implineasca dupa gradurile prefipte.

Canonulu acest'a mitigeadia pedeapsa de mai nainte pentru omorulu vre-unui fâtu, sî randuiesce diece ani in patru graduri, adeca alu celoru ce plângu, alu celoru ce audu, alu celoru ce se róga, sî alu celoru ce facu rugaciuni cu credinciosii.

Vedi Vasiliu 2. — VII 91.

Can. 22. Despre uciderile involuntarie, intaiea constitutiune demanda celoru vinovati a se pedepsi in siapte ani prin gradurile prefipte, eara a dóu'a constitutiune a implini cinci ani.

Cei ce facu ucidere ne voluntarii, se pedepsea dintâiu cu siapte ani, ear apoi cu cinci. Vedi sî comentariulu Canonului precedentu.

Vedi Can. 66 apostol. — Vasiliu 56.

Can. 23. Despre uciderile voluntarie, cei vinovati sa cadia, eara de deplinatate sa se invredniceasca la finitulu vietiei.

Pre cei ce facu ucidere cu voie, aceia numai la finitulu vietii loru sa se cuminece.

Vedi Can. 66 apostol. — Vasiliu 57.

Can. 24. Carii vrajescu, sî urmeadia obiceiurile pagâniloru, séu introducu in casele loru pe unii spre a aflá nisce medicaminte cu maiestrie, séu pentru curatire, sa cadia subt canonulu cincimei aniloru dupa treptele hotarite, trei ani adeca ai caderii, doi ani ai rugaciunei fora cuminecatura.

Canonulu acest'a opresce pre cinci ani dela cuminecatura pre acei crestini, carii nu numai singuri vrajescu, ci urmeadia inca sî obiceiurile pagâniloru, si carii ducu in casele loru pre vrajitori.

Vedi Can. 61. VI.

Can. 25 Acel'a, carele s'au logoditu cu un'a fecióra sî mainainte au stricatu pe sor'a ei, sî au ingrecato, eara cu logodit'a in urma s'au cununatu, sî pe cea stricata o au sugrumatu. Cei ce au fostu conscii li s'au poruncitu, in diece ani sa fia cu cei ce stau dupa treptele hotarite.

Canonulu acest'a prescrie pedeapsa de diece ani pentru cei ce se logodescu cu fecióre, ear cu surorile aceloru fecióre traiescu in adulteriu, apoi se cununa cu logodnicile loru, ear sufóca pre

concubinele loru; se pedepsescu asemene sî toti aceia, cari ai fostu complici ai faptei adultere, sî n'au descoperit'o, sî asiá s'au facutu sî ei ucigási de sugrumare.

Canónele Sinodului localu din Neocesari'a cu numerulu 15 (·).

Can. 1. Presbiterulu, deaca se va insurá, din treapt'a sea sa se scótia; ear deaca va fornicá, seau va comite adulteriu, de totu sa se scótia, sî sa se detruda la penitentie.

Dupa canonulu 26 apostolescu numai cetitoriloru sî cantâretiloru dupa hirotesie lî se iarta casatori'a, pentru aceea canonulu presentu presbiterului dupa hirotonie nu mai iarta a se casatorí, sî-lu pedepsesce cu segregare; ear de s'aru aflá in fornicatiune seau adulteriu, atunci 'lu detrude la penitentie.

Vedi Can. 25, 26. apostol.

Can. 2. Muierea de se va maritá cu doi frati, sî nu va voí a se desface de aceasta nunta, sa se dee afora pona la mórte; insa in timpulu mortii, deaca va dîce, ca va disólve matrimoniulu seu, deaca se va insanatosiá, atunci din umanitate vá avea pocaintie; eara deacá va murí,

(·) Sinodulu localu din Neocesari'a s'au adunatu la anulu 315. sub presiedinti'a Mitropolitului Vitaliu fiindu de fatia 23 Archierei, carii au tractatu despre cestiunile, care s'au vediutu necesari pentru deslegare, prin urmare pentru regularea unoru impregiurâri taietóre in viati'a bisericésca, luându sie-si de punctu de manecare canónele apostolesci, sî pentru aceea canónele acestui Sinodu localu in tóte suntu asemenea celoru ale canóneloru Sinodului I sî II ecumenicu, de-sî acele s'au adusu mai inainte de cele ale acum amintiteloru Sinóde ecumenice.

fiindu in acestu feliu de nunta, seau barbatulu ei, atunci pocainti'a va fi deficile pentru partea remasa.

Canonulu acest'a scóte din biserica pona la mórte pe acea femee, carea se marita dupa doi frati, adeca carea se marita dupa fratele barbatului ei celui dintâiu; dara fagaduindu-ne in bóla, ca se va desface de aceasta ilicita nunta, de se va face sanatósa, atunci din umanitate sa se cuminece; eara de va muri barbatulu, seau muierea fora a se desparti, atunci pocainti'a va fi dificile pentru partea remasa in viatia.

Vedi Can. 19 apostel. — I. 13. Ancir'a 6. — Grigoriu din Niss'a 5. —

Can. 3. Despre cei ce cadu in mai multe nunti, timpulu hotaritu este aretatu, dar intórcerea sî penitinti'a loru scurteadia timpulu.

Acestu canonu dice, ca timpulu esaminârii celoru ce s'au casatoritu cu dóue seau trei nunti, este hotaritu, totusi insa pocainti'a loru, credinti'a loru câtra Dumnedieu, sî impregiurârile, care au silitu fetiele a contrage a trei'a casatorie, potu indemná pe Archiereulu, sa imputienedie timpulu epitimiei loru. Insa la a. 922 Euthimiu Patriarchulu Constantinopolei la harthi'a Imperatului Constantinu Porfirogenitu au decisu: ca cei ce au fostu de dóue ori insurati, sî n'au avutu copii, sî suntu de 40 de ani, li se iarta a trei'a casatorie pentru de a avea copii, dara cinci ani sa nu se lase la Cuminecatura.

Can 4. Deaca cine-va va pofti pe muiere, sî si-au propusu a se culcá cu ea, dar poft'a lui n'au venitu la fapta complinita, se vede, ca prin daru au fostu scapatu.

Canonulu acest'a dechiara de nevinovatu pe acel'a, carele au simtitu in sine pofta câtra muiere, sî cu acelu cugetu s'au sî culcatu cu ea, insa aducându-si aminte, ca elu prin aceea aru face unu pecatu, sî s'au retienutu a pune in lucrare poft'a sea.

Can. 5. Catecumenulu intrându in domnitórea (bi-

serica) stà in loculu catecumeniloru; acest'a insa pecatuindu, de este din cei ce pleaca genunchiele, sa asculte, sî sa nu mai pecatuiasca; eara deaca sî ascultându inca pecatuiesce, sa se scótia afora.

Dóue trepte erau pentru cei ce catechisá, un'a a celoru depliniti, carii stá in biserica la liturgie pona la rugaciunea celoru ce se cathichisescu, sî apoi iesiá; alt'a a celoru mai nedepliniti, carii cá nisce mai curându veniti la credintia, ascultá numai dumnedieescile scripturi, sî dupa cetirea Evangeliei iesiá din biserica. Deci dîce canonulu acest'a, ca deaca vre-unulu dintre acesti'a mai depliniti, carii sî genunchiele au plecatu, va pecatuí, sa se pogóre in loculu mai de josu alu catechumeniloru, pona se va indreptá, ear deaca sî ací nu se va indreptá, sa se scótia sî din pridvoru, sî sa se puna cu cei ce se tânguescu afora de usi'a pridvorului.

Can. 6. Pe ceea ce pórta in pântece, se cuvine a o botezá, cându voiesce, câci intru aceast'a nimic'a nu se impartasiesce ceea ce nasce, cu celu ce are sa se nasca, pentru cá sa se arate la marturisirea fiiesce-cârui'a propri'a vointía.

Ori-cându va voí femeea, carea va sa treaca la credinti'a ortodocsa, sî este ingrecata, sa se boteze, se cuvine a o botezá numai decâtu, câci deaca va nasce, fetulu ei are a fi botezatu deosebi, câci mum'a fetului de-sî s'au botezatu purtându in pântece fetulu seu, totusi fetulu nu s'au botezatu cu mam'a sea, nefiindu inca in viatia sî in lume.

Can. 7. Presbiterulu la nuntile celoru de a dóu'a nunta, sa nu manance, fiindca nunt'a a dóu'a cere pocaintie, sî cine va fi acelu presbiteru, carele sa se invoiasca prin ospetare in astfeliu de nunti?

Ací se opresce preotului, cá sa nu mearga la ospetiulu de

a dóu'a nunta, câci in timpii acei'a vechi nunt'a a dóu'a s'au consideratu de curvie, sî se intemplá a rare-ori. De aceea sî cetimu in acestu canonu, ca cine va fi acelu preotu, carele sa se invoiasca in astfeliu de nunta prin impartasîre din ospetiulu ei?

Can. 8. Deaca se va constatá, ca muierea vre-unui mirecanu au précurvitu, barbatulu ei nu póte vení in ministeriu, sî deaca dupa hirotonie ea au précurvitu, este datoriu a o dimite pe ea; eara de va vietiuí cu dâns'a, nu póte tiené ministeriulu, ce i s'au incredintiatu.

Dela preotese se cere o viatia esemplara; de aceea deacá vre-un'a va comite adulteriu, sî se va constatá, barbatulu ei nu se póte preoti; sî deaca dupa ce s'au preotitu, preotés'a lui au précurvitu, trebue sa o dimita dela sine, câci din contra nu-si póte tiené servitiulu seu sacerdotalu.

Can. 9. Deaca presbiterulu, carele mai inainte au pecatuitu in trupu, s'au promovatu, sî deaca va marturisí, ca elu inainte de hirotonie au fostu pecatuitu, sa nu sacrifice, remanendu in cele-lalte pentru privinti'a vietiei sale celei bune; cele-lalte ale lui pecate precum dicu multi, i se stergu lui prin impunerea mâniloru. Ear deaca insusi elu nu recunósce pecatulu imputatu lui, sî nu se póte constatá, atunci remâne in potestatea lui a face cum va voí.

Balsamonu scrie la acestu canonu, ca preotulu, deaca va marturisí insusi, ca mai inainte de hirotonie au comisu adulteriu, sa nu mai slujeasca mai multu la altariu, sî sa remâna lui celelalte onoruri sacerdotali, precum siederea cu presbiterii, cu cuminecatur'a in launtrulu altariului, cu deosebire, deaca duce viatia cuviinciósa; car deaca elu nu-si cunósce acelu pecatu de alu seu, care altii i imputa, sî acel'a nu se póte constatá celu putienu

cu cinci marturii, stà in liber'a lui voie a remânea seau a nu remanea in preotie, precum i va dictá consciinti'a lui.

Can. 10. Asisiderea sî diaconulu, de va cadé in acela'si pecatu, sa aiba rânduial'a slujitoriului.

Intielesulu acestui canonu este, cà deaca unu diaconu va cadé in pecatu trupescu mai inainte de hirotonie sî dupa hirotonie 'lu va marturisí, sa se segregedie, sî sa aiba rânduial'a slujitoriului, adeca a cantâretiului sî a cetitoriului; ear deaca pecatulu lui se va constatá prin altii, va sa dîca, cu marturii vrednice de crediamântu, atunci nu mai póte remânea nici cu cetitorii, nici cu cantâretii intr'o categorie.

Vedi Can. 9. I. — Cartagen'a 141.

Can. 11. Presbiterulu mai inainte de trei-dieci de ani sa nu se hirotoneasca, de aru fi sî barbatu fórte vrednicu, ci sa astepte, câci Domnulu Iisusu Christosu in anulu alu treidiecilea s'au botezatu, sî au inceputu a invetiá.

Canonulu acest'a este analogu cu celu 14-lea alu Sinodului VI ecumenicu; deci vedi acolo comentariulu.

Can. 12. Deaca cine-va bolnavu fiindu se va botezá, nu se póte inaintá in presbiteriu, câci credinti'a lui nu este din convingere, ci din necesitate, afora numai pentru nevointi'a sea consecuenta, sî pentru credintia, sî pentru raritatea ómeniloru.

Deaca cathicumenulu s'au bolnavitu de mórte, sî s'au botezatu inainte de vreme, sî n'au muritu, nu se póte inaintá in preotie, câci botezarea luí s'au intemplatu nu din convingere, ci din necesitate, afora numai pentru nevointi'a sea consecuenta, sî credinti'a sî pentru raritatea cea mare a barbatiloru vrednici de preotie, de carii aru fi lipsa.

Can. 13. Presbiterii sateni nu potu sacrificá in

presenti'a Eppului in domneasc'a biserica a cetâtii, seau in presenti'a presbiteriloru cetâtii, nici a cumineca pre altii, ear deaca nu suntu aceia de fatia, sî va fi singuru chiamatu spre rugaciune, atunci potu servi.

Preotii satesci nu potu liturgisi in bisericele cetatienesci fiindu de fatia Eppulu, sî presbiterii din cetate, nici potu sa cuminece pe crestini, afora numai deaca spre acestu scopu se voru chiemá, sî Eppulu sî presbiterii cetatienesci voru absentá.

Can. 14. Iara horepiscopii suntu spre inchipuirea celoru siapte-dieci de Apostoli, cá nisce impreuna liturgisitori sî purtatori de grija a seraciloru, proaducu cele cinstite — prosforeadia. —

Horeppii, se dice, suntu spre inchipuirea celoru siapte-dieci de Apostoli, chiemarea loru este a cumineca pe altii, dar nu potu imparti darulu preasântului Duchu, adeca a hirotoni pe diaconi seau pe presbiteri, dar se cinstescu pentru ingrigirea seraciloru sî pentru dreapt'a impartire a venituriloru bisericesci.

Can. 15. Suntu datori sa fia siapte diaconi dupa canonu, de-sî aru fi cetatea fórte mare. Acést'a constateadia cartea Fapteloru.

Canonulu 16-lea alu Sinodului VI ecumenicu tracteadia despre diaconi; deci vedi acolo comentariulu nostru la acestu presentu canonu.

Canónele Sinodului locálu din Gangr'a cu numerulu 21 (·).

Can. 1. Deaca cine-va ocârésce nunt'a, sî pe mujerea, carea se culca cu barbatulu seu, fiindu credinciósa, sî pia, sî o aru urâ, seau o aru prihaní, cá cum n'aru putea intrá intru imperatie, anatem'a sa fia.

Canonulu acest'a n'are trebuintia de comentariu, câci substratulu lui este icóna a mintiei stricate.

Vedi Can. 5 sî 51 apost.—VI. 13.—

Can. 2. Déca cine-va pe acela, care manânca carne — afora de sânge, sî jertfa idolésca, sî sugrumatu — cu evlavie sî cu credintia, l'aru osandi, cá sî cum n'aru putea avea sperantia de mântuire, pentru ca manânca carne, anatem'a sa fia.

Pe dreptu astfeliu de neghiobu se pune subt anatema.

Vedi Can. 51, 63 apost.—VI. 67.— Vasil. 86.

Can. 3. Deaca cine-va sub pretextu de pietate aru invatiá pe vre-unu servitoriu, sa defaime pe Stapânulu séu sî sa'lu

(·) Sinodulu localu din Gangr'a in Asi'a mica s'au celebratu la anulu 340, fiindu de fatia 13 Eppi spre a tractá asupr'a scorniriloru stângace ale lui Eustatiu, Eppulu Sevastiei cei din Armeni'a, sî a sotiloru lui, carii condemná tóte urmârile legale ale casatoritiloru, sî prin aceea se facea de risu la cei preceputi, insa in poporulu simplu sî de rându, precum sî la unii dintre preotii mai putienu luminati si-au facutu partida mare, de accea au fostu de intetitóre necesitate, a se enuntiá Ierarchi'a asupr'a acestoru stângace sî rusinóse cugete in forma legale.

paraseasca, sî sa nui serveasca cu buna vointia, sî cinste, anatem'a sa fia.

Canonulu acest'a cá sî cele precedente n'are lipsa de comentariu.

Can. 4. Deaca cine-va s'aru indoi a se cuminecá dela presbiteru insoratu, cá cum nu i s'aru cuveni sa liturgiseasca, anatem'a sa fia.

Si invetiatur'a aceasta a lui Eustatiu este in contra canóneloru, pe dreptu se pune subt anatema.

Can. 5. Deaca cine-va aru invatiá, cá cas'a lui Dumnedieu sa se despretiuiasca impreuna cu adunarile, ce se facu intrâns'a, anatem'a sa fia.

Can. 6. Deaca cine-va afora de biserica cuvântari tiene, sî despretiuindu Biseric'a, aru voi sa lucre cele ale bisericei, nefiindu impreuna presbiterulu, sî fora concediulu Eppului, anatem'a sa fia.

Can. 7. Deaca voiesce cine-va sa primeasca frupte aduse bisericei, seau ale da afora de biserica fora sentinti'a Eppului, seau fora scirea acelui, carui i s'au incredintiatu, sî nu cu sentinti'a aceluia voiesce sa faca cu ele, anatem'a sa fia.

Eustatiu sî fruptele, ce se aducea la altariu, cu volnicie le impartiá la aseclii sei din lingusire, cá sî cum aru fi fostu ei de o categorie cu preotii; pentru aceea canonulu acest'a pune pe elu sî pe aseclii lui sub anatema.

Can. 8. Deaca cine-va da seau primesce oblatele fructe afora de Eppulu, sî afora de acela, care este pusu asupr'a economiei de milostenie, anatem'a sa fia sî celu ce da, sî celu ce ia.

Si acestu canonu un'a putere are cu celu mai sus, sî alu caruia comentariu ajunge sî la acest'a.

Vedi Can. 38 apostol.

Can. 9. Deaca cine-va aru pazi feciorie, sî aru petrece in infrânare, sî aru repasi dela casatorie din ingretiosiare catra ea, sî nu pentru frumseati'a sî sântieni'a fecioriei, anatem'a sa fia.

Lucru frumosu este feciori'a, sî infrânarea este onesta, deaca purcede din convingere, dar este lucru uritiosu, déca purcede din cugetâri gresîte; de aceea canonulu osândesce cu anatem'a feciori'a aceea, carea se face din nisce inchipuiri stângace despre casatorie.

Vedi Can. 5, sî 51 apostol.

Can. 10. Deaca cine-va din cei ce feciorescu pentru Domnulu, s'aru inaltiá in contr'a celoru casatoriti, anatem'a sa fia.

Acestu canonu osandesce pe aceia, carii traiescu in feciorie, dar se mandrescu fatia cu casatoritii, precum erau Eustatienii.

Can. 11. Deaca cine-va aru defaimá pe cei ce din credintia facu agape (ospetiuri de iubire), sî chiama pentru cinstea Domnului pe frati, sî n'aru voí sa se impartâsiasca, câci batjocoresce ceea ce se face, anatem'a sa fia.

Obicinuiá crestinii de demultu, cându se cuminecá, a face ospetie, sî a chiamá pe frati din iubire sî pentru cinstea Domnului; sî in contr'a acestui obiceiu au clevetitu Eustatiu, sî osândea astfeliu de ospetie; de aceea canonulu presentu pune subt anatema pe toti, carii defaima acestu obiceiu nevinovatu.

Vedi Can. 74, VI.

Can. 12. Deaca vre-unu barbatu din parul'a pietate intrebuintiaza imbracaminte, sî cá cum din aceast'a aru

avea vre-unu dreptu, a defaimá pe cei ce cu decentie pórta matasuri, sî intrebuintiadia imbracamintea cea obicinuita, sî generala, anatem'a sa fia.

Eustatiu sî consortii lui, fatiernici'a loru pona la acelu gradu de desiertatiune o au adusu, incâtu ei se imbracá in nisce haine sdrantióse, sî defaimá in publicu pe cei ce se imbracá dupa cuviintia, sî conformu stârii loru. Deci canonulu acest'a scutesce pe acesti'a, sî osândesce cu anatem'a pe aceia.

Vedi Can. 6, 27 apostol. — VII. 16. —

Can. 13. Deaca vre-o muiere din parut'a pietate aru schimbá hain'a sea, sî in loculu celei obicinuite aru imbracá haine barbatesci, anatem'a sa fia.

Multe muieri insielate sî seduse de Eustatieni se desbracara de hainele loru obicinuite, sî se imbracá inca sî in barbatesci, câci le dicea Eustatienii, ca asiá voru fi mai placute lui Dumnedieu; canonulu le anatemiseadia pe unele cá aceste muieri.

Vedi VI. 62.

Can. 14. Deaca vre-o muiere aru parasí pe barbatulu seu, sî aru voí sa se desparta din ingretiosîare câtra casatorie, anatem'a sa fia.

Eustatienii inca sî in sanctuariulu familieloru facea conturbâri, mintindu muieriloru, ca deaca se voru desface de barbati, se voru mantuí; deci canonulu acest'a enuntia anatema in contr'a unoru astfeliu de muieri superstitióse.

Vedi Can. 5, 51, apostol. — VI. 13.

Can. 15. Deaca cine-va parasesce pe copiii sei, sî nu-i hranesce, sî pe câtu se tiene de elu, nu i-aru cresce in cuvenita pietate sî religiositate, ci i neglige subt pretextu de nevointia, anatem'a sa fia.

Vedemu, ca dobitóccle inca sî ccle mai selbatice au grija

de tincii sî puii loru, sî Eustatienii pórta resboiu in contr'a ingrigirei parintesci pentru copiii loru ?! deci canonulu acest'a anatemiseadia pe toti acei'a parinti, carii pentru sanatatea, sî crescerea cuviinciósa in pietate sî religiositate a copiiloru sei n'au nici o grija.

Can. 16. Deaca fiii s'aru instrainá de parintii loru, mai alesu credintiosi subt cuventu de pietate, sî parintiloru loru cuvenita cinste nu le-aru dá pentru cinstea lui Dumnedieu, cá sa nu se vateme, anatem'a sa fia.

Precum suntu parintii datori a se ingrigí pentru tóte lipsele copiiloru loru, asiá suntu sî copiii datori a se lipí de parintii loru, sî a-i cinstí; sî fiindca Eustatienii au provocatu in unii copii acea stângace sî nebuna cugetare, ca ei nu potu onorá pe parinti pentru cinstea aceea, ceea ce suntu datori a o dá lui Dumnedieu, pentru aceea canonulu presentu pe toti acei copii sî pe invetiatorii loru i anatemiseadia, carii nu cinstescu dupa cuviintia pe parintii loru.

Can. 17. Deaca vre-o muiere si-aru tunde perulu in inchipuirea pietâtii, care Dumnedieu i-au datu ei spre aducerea aminte a subiectiunei, cá un'a, carea demandatiunea subiectiunei o strica, anatem'a sa fia.

Muierile sî escesulu acel'a 'lu facea dupa invetiatur'a, seau mai bine dicându, dupa atitiarea lui Eustatiu, ca 'si taia perulu sub chipulu evlaviei, canonulu presentu le osandesce cu anatema. Vedi I. Corint. Capu 11, v. 3, 6, 15.

Can. 18. Deaca cine-va din paruta pietate aru ajuná Duminec'a, anatem'a sa fia.

Eustatienii din imaginatiune falsa, spre a intrece pe crestini, câror'a nu li este iertatu a ajuná in dîlele de Dumineci, pe cei ce voru ajuná Duminec'a, canonulu acest'a, i osandesce sî i anatemiseadia.

Vedi Can. 64.

Can. 19. Deaca cine-va dintre cei ce se indeletnicescu, fora necesitatea trupeasca s'aru mandrí, sî posturile cele predate, care se gasescu de biserica, le-aru deslegá intârindu intru sine cugetare a unei cause perfecte, anatem'a sa fia.

Eustatienii prin aceea, ca ajuná Duminecile sî in cele-lalte dîle deslegate, cugetá, ca ei prin aceea au ajunsu la o perfectiune, ceea ce crestiniloru le lipsea, sî nu mai au lipsa a posti de ací inainte ; deci canonulu presentu astfeliu de gresîta imaginatiune a loru o supune anatemei.

Vedi Can. 69 apostol.

Can. 20. Deaca cine-va intrebuintiându arogantia, s'aru infricosiá de adunârile muceniciloru, sî de slujirile sântite, care acolo se sevârsiescu, sî de pomenirile loru, anatem'a sa fia.

Intr'altele Eustatienii defaim'a sî locurile si bisericele, intru care se afla sânte Mósite de Mucenici, sî ocârea liturgiele sî rugaciunile, ce se faceau in ele, precum sî adunarile crestiniloru, carii cu evlavie umblá acolo; pentru aceea canonulu acest'a anatemiseadia pe toti, carii astfeliu cugeta sî lucra.

Vedi VI. 80.—Sardic. 11, 12.

Can. 21. Aceste insa le scriemu, nevrându a rumpe pe cei ce voiescu in biseric'a lui Dumnedieu sa se esercitedie in infrânare sî pietate, ci pe cei ce subtu pretextulu esercitatiunei iau aroganti'a, sî in contr'a acelora, carii mai simplu traiescu, se inaltia, sî afora de Scripturi, sî Canónele bisericesci introducu noutati. Feciori'a asiadara, si umilitatea noi inca o admiramu, sî infrânarea, carea cu pietate sî modestia se eserciteadia, o admitemu, precum sî indepartarea dela lucrurile lumesci cu umilitate o primimu,

sî onoramu legatur'a cea sânta a matrimoniului, nici despretiuimu bogatatile agonisite cu justiti'a sî beneficentie, sî folosulu imbracaminteloru luxurióse sî pentru ingrijirea trupeasca nu 'lu laudamu, eara de cele moi sî desfatate purtari intru imbracaminte ne intórcemu, sî casele lui Dumnedieu le cinstimu, sî adunarile, care se facu intrânsele, cá nisce sânte sî folositóre le imbratisiamu, nu cá cum amu inchide in case pietatea, ci onoramu totu loculu facutu in numele lui Dumnedieu, sî adunarea, carea se face in biseric'a lui Dumnedieu, cá spre folosulu publicului o primimu, sî facerile de bine a fratiloru, ce se facu dupa traditiuni prin biserica la seraci le laudamu, sî cá sa dicemu prescurtu, cele ce suntu recomendate de scripturile divine, sî de traditiunile apostolesci, dorimu, cá in biserica sa se faca.

Fiinduca parintii acestui Sinodu au opritu unele lucruri, care de catra unii se tineau de bune, sî virtuóse, precum suntu: feciori'a, postulu in dile deslegate, desfacerea casatorieloru, in canonulu acest'a parintii sinodalu se trudescu a rectifica lucrarile loru, aratându, ca ei nu suntu in contr'a virtutiloru adeverate curate, ci in contr'a fatierniciei sî speculei ceea ce Eustatiu sî consortii lui escogitara spre resturnarea doctrineloru bisericesci, care baz'a loru se aflá in invetiaturile lui Christosu, car baz'a iereticiloru merge spre a introduce unu fariseismu spre obsceasc'a demoralisatiune.

Canónele Sinodului localu din Antiochi'a cu numerulu 25 (·).

Can. 1. Toti aceia, carii cuteadia sa disólva decretulu sântului sî marelui Sinodu, care s'au adunatu in Nice'a in presenti'a celui mai religiosu Imperatu Constantinu, despre sânt'a, mantuitórea serbatóre a Pasciloru, constituimu, cá sa fia escomunicati, sî lepadati din biserica, deaca in contr'a acelor'a, care acolo s'au asiediatu, voru insistá cu cerbicositate. Sî aceste sa fia dise pentru mireni. Eara deaca vre-unulu dintre Antistiele Bisericei, Eppu, seau presbiteru seau diaconu, va cutediá dupa hotarirea aceast'a sa lucre deosebitu spre resvratirea popóreloru, sî spre turburarea bisericeloru, sî spre tienerea Pasciloru cu evrei, sântulu Sinodu au judecatu, cá acel'a de acum inainte sa fia strainu dela biserica, cá unulu,

(·) Sinodulu acest'a s'au tienutu in Antiochi'a Siriei la anulu 341 in dîlele lui Constantinu fiiulu marelui Constantinu, la care au luatu parte dupa Socratu 90, dupa Sozomenu 97, ear dupa Teofanu 120 de Parinti, dintre cari Eusebiu alu Nicomidiei, sî apoi alu Constantinopolei au dusu presidiulu. Acestu Sinodu au adusu 25 canóne spre regularea unoru impregiurâri bisericesci sî disciplinare, care de-sî au fostu unele inca de cele apostolesci regulate, dar fiindca nu se observasera, s'au vediutu necesitatea a le improspetá. — Acestu Sinodu sa nu se confunde cu altu Sinodu din Antiochi'a, care s'au tienutu sub Aureliu Imperatulu Romaniloru la a. 265 in contra pretensiveloru invetiaturi ieretice ale lui Pavelu samosateanu, in care afora de protocolu, nu s'au adusu nici unu canonu, câci invinuitulu Pavelu din Samosat'a au negatu tóte invinuirile ridicate asupr'a lui, sî au marturisitu dreapt'a ortodocsie.

carele in contr'a sea au pecatuitu, si au causatu mul= tor'a stricaciune sî resvratire; sî nu numai pe acesti'a ii depune din preotie, ci sî pe acei'a, carii cuteadia sa conversedie cu cei depusi; cei depusi au a se lipsi sî de onorulu esternu, de care iau facutu pe ei partasi sântulu Canonu, sî preoti'a lui Dumnedieu.

Canonulu acest'a osandesce pe acei mireni, carii calca canonulu Sinodului I. ecumenicu pentru timpulu prefiptu alu serbatórei Pasciloru, sî se prigonescu pentru contrariulu, ii afurisesce; eara pe Eppii sî presbiterii, carii asemenea aru face, sî aru voi a serbá Pascile cu evreii intr'unu timpu, ii depune. — Parintii Sinodului I ecumenicu n'au adusu nici unu canonu pentru serbatórea Pasciloru, ci acestu obiectu l'au tractatu in protocolulu sinodalu; deci astfeliu vine de a se intielege acestu canonu.

Vedi Can. 7 apostol. sî comentariulu lui.

Can. 2. Toti cei ce intra in biserica, sî asculta sântele scripturi, si nu se cumineca cu poporulu, sî pentru óre-care insolentie se instraineadia dela sânt'a Eucharistie, aceia sa se scótia din biserica, pona cându nu se voru marturisí, sî nu voru aretá roduri de pocaintia, sî pona cându nu se voru rugá pentru iertare; insa nu li este loru iertatu a se cuminecá cu cei escomunicati, nici convenindu cu dânsii in case a se rugá cu ei, carii nu potu fi de fatia la rugaciuni, nici a se primí in biserica; eara de se va aretá vre-unulu din Eppi, presbiteri seau diaconi, ca se impartâsiesce cu cei prin canonu facuti neimpartâsîti, sî acest'a sa fia neimpartasitu cá unulu, carele turbura canonulu bisericei.

In legatura cu canonulu 9 apostolescu randuiesce acestu canonu din Antiochia, cá sa se esturbe acei crestini din biserica,

carii vinu la slujbele dumnedieesci, acolo cu recél'a de inima petrecu, nu se róga ca altii evlaviosi, sî se retragu dela cumineeatura, sî numai atunci se potu earasi primi, déca voru da destule semne de pocaintia sî de indreptare. Apoi se mai demânda, ca Eppii, presbiterii sî diaconii aceia, carii voru cutediá sa se impartasiasca cu astfeliu de ómeni, sa se eschida sî ei din impartasire, caci turbura canonulu bisericei.

Can. 3. Déca vre-unu presbiteru ori diaconu, séu vericine din tagma sacerdotale, parasindu parochi'a sea, se va duce la alt'a, sî apoi emigrându acolo, se nevoiesce a petrece in alt'a parochie mai indelungatu timpu, mai multu sa nu slujeasca, mai cu seama, deaca propriulu seu Episcopu l'au rechiematu, cá sa se intórca la parochi'a sea, sî dupa ce l'au admonatu, n'au datu ascultare. Ear deaca aru remâné in insolentia, acela desevârsitu sa se depuna din sacrulu ministeriu, cá nici loculu de reintórcere sa nu gasésca. Si deaca pe acel'a carele este depusu din aceasta causa, altu Eppu l'aru primi, sa se pedepseasca de catra sinodulu comunu, cá unulu, carele disolve legiuirile bisericesci.

Canonulu acest'a este analogu cu Canonulu 15 sî 16. apostolescu; vedi acolo comentariulu.

Can. 4. Deaca vre-unu depusu Eppu de sinodu, orî presbiteru ori diaconu depusu de Eppulu seu, aru indrazni a lucrá ceva din functinnea sea, ori Eppulu dupa consvetudinea cea de mainainte, ori presviteru seau diaconu, nu mai póte sa aiba mai multu speranti'a de restitutiune prin altu Sinodu, nici mai multu locu de repunerea sea. Inca sî toti, cei ce cu densulu se impartasiescu, sa se leapede din biserica, sî mai alesu, deaca au aflatu ei

sentinti'a cea adusa asupr'a celoru mai nainte disi, sî aru indrazni a se impartasi cu dânsii.

Canonulu acest'a legiuesce, ca deaca vre-unu Eppu s'au depusu prin Sinodu, ear deaca vre-unu presbiteru ori diaconu s'au depusu de catra Eppulu seu, si aru cutezá sa faca vre-o functiune, sa piarda tóta speranti'a pentru restituire in oficiulu pre avutu, sî sa se leapede din biserica, asisiderea sî toti aceia, carii sciindu pentru aceasta depunere, aru cutediá cu ei sa se impartasiasca. Vedi Can. 28 apost.—36 Cartag.—

Can. 5. Ori care presbiteru seau diaconu va defaimá pe propriulu seu Eppu, sî s'au despartitu pe sine dela biserica, sî privatu sî'au facutu adunarea, sî altariu, sî dupa ce Eppulu l'au sorocitu pe elu, n'au ascultatu, nici voiesce a i se infatisiá, nici au bagatu in seama sorocirea cea dintaia sî cea a dóua,—acela la tóta intamplarea aru fi depusu, sî mai multu nu póte capetá inderetu preoti'a, nici onorulu seu. Eara deaca va face sî mai departe turburari sî gâlcevi in biserica, acela prin stapânirea esterna sa se pedepsesca cá unu turburatoriu.

Canonulu acest'a este luatu dupa canonulu 31 apostolescu, deci comentariulu vedi 'lu acolo—.

Can. 6. Deaca cine-va au fostu escomunicatu de Eppulu seu, sa nu se primeasca altcum dela altii, decâtu de propriulu seu Eppu; seau facânduse Sinodu se va apropiá de elu, sî 'lu va incredintiá despre nevinovati'a lui sî Sinodulu va aduce alt'a sentintia. Totu aceast'a sa se observe la laici, presbiteri, diaconi, sî la toti canonicii.

Referitorele la acestu canonu vedi comentarele la canonulu 12 sî 13 apostolescu.—Canonici in deobsce se numescu toti clericii,

pentruca tóte actiunele loru trebue sa corespunda Canóneloru, sî monachii inca se dicu canonici din aceasta'si privintia.

Vedi sî Can. 32 apostol. — I. 5. — Sardic. 14. Cartag. 11, 37, 141.

Can. 7. Nici unu strainu sa nu se primeasca fora scrisori pacifice.

Poruncesce canonulu presentu, cá nici unu strainu preotu séu diaconu sa nu se primeasca fora scrisori pacifice, adeca sa nu se lasa la nici o functiune preotiasca.

Vedi Can. 12 sî 33 apostol.

Can. 8. Presbiterii satesci sa nu dee epistolii canonice, decâtu câtra singuri Eppi invecinati; eara horeppii, carii nu suntu sub vre-o reprehensiune, sa dee epistolii pacifice.

Preotiloru satesci se opresce de a dá cui-va scrisóre de recomendatia, ear horeppiloru li se iarta, adeca Protopopiloru.

Vedi Can. 12. apostol.—I. 8.

Can. 9. Episcopii, carii suntu in fiecare eparchie, trebue sa scia pe Eppulu, care este inaintestatatoriu in mitropolie, sî are purtarea de grija pentru intrég'a provintie, câci la mitropolie concurgu din tóte pârtile, carii au vre-o nevoie. Pentru aceea s'au vediutu de cuviintia, cá elu sî cu cinstea sà intréca pe toti, ear ceialalti Eppi nimicu de mai mare insemnatate sa nu inceapa fora elu, precum voiesce aceast'a sî canonulu celu vechiu alu Parintiloru, decâtu acele numai, câte se cuvinu eparchiei fiestecârui'a, sî sateloru de subt dâns'a, cá fiesce-care Eppu sa aiba stapânire peste eparchi'a sea sî sà o ocârmuiasca dupa cuvinciós'a religiositate a fiescecarui, sî sa aiba grija pentru intregulu tienutu, care este supusu cetâtii sale, cá sa hirotonéasca pe presbiteri sî pe diaconi,

sî tóte cu judecata sa le faca; eara mai incolo sa nu se apuce a face nimicu fora de Eppulu mitropoliei, nici acest'a fora sentinti'a celora-lalti.

Canonulu acest'a revoca in memorie canonulu 34 apostolescu; de aceea vedi acolo comentariulu sî acestui canonu.

Can. 10. Presbiterii, cei ce suntu in sate sî tienuturi, seau sî cei ce se numescu horeppi, de aru fi sî luatu dela Eppu hirotesie, au socotitu sântulu Sinodu, cá sa cunósca masurile loru, sî sa ocârmuiasca bisericele cele supuse loru, sî sa se indestuleze cu purtarea de grija a acestor'a; sa constitua pe cetitori, ipodiaconi sî catecheti, sî cu inaintarea acestoru sa se multiumésca dar nici presbiteru nici diaconu sa nu cuteze a hirotoni fora de Eppulu, carele este in cetatea, cârui este subordinatu sî elu sî tienutulu. Eara de aru indrazni cine-va sa calce aceste hotarite, acel'a sa se lipseasca de onorulu, care 'lu are; sî horeppulu sa se faca de Eppulu cetâtii, cârui este supusu.

Dupa canonulu acest'a erá iertatu preotiloru sî horeppiloru a hirotesi pe cetitori, ipodiaconi sî Catecheti, dar promovarea de presbiteru sî diaconu se tienu totudéun'a de dreptulu archiereului. Vedi Can. 2. apostol.— I. 9

Can. 11. Deaca vre-unulu dintre Eppi, seau presbiteri, seau veri-cine, carele este subordinatu regulei sacerdotali, aru porni sa se duca la Imperatulu fora voi'a sî scrisórea Eppiloru provinciali, sî mai alesu a Mitropolitului, acel'a sa se izgoneasca, sî sa se leapede nu numai din comuniunea, dar sî din dignitatea, de carea mai nainte se impartasiá, cá unulu, carele cuteaza a molestá auzurile prea-

iubitului nostru Imparatu peste rândulu bisericei. Eara de aru cere unu usu necesariu, a nezui câtra Imparatulu, aceea sa o faca cu sentinti'a Mitropolitului provinciei si cu a Eppiloru, carii suntu acolo, si fiindu provediutu cu scrisorile loru, atunci sà calatoreasca.

Si acestu canonu opresce Eppiloru si preotiloru, si tuturoru din tagm'a preotiasca alergaturile volnice pe la stapaniri civili, sî prescrie, ca Eppulu cu licenti'a Mitropolitului si acelora-lalti Eppi sufragani sà póta merge la Imparatu, ear presbiterii cu licenti'a Eppului seu.

Vedi comentariulu Canonului 8-lea alu Sinod. I. ecum.

Can. 12. Ori carele presbiteru seau diaconu segregatu de Eppulu seu, seau sî Eppulu de câtra Sinodu, aru indrazni a molestá auzurile Imperatului, cându i s'aru cuveni lui a se intórce la mai mare Sinodu, sî a asterne la mai multi Eppi dreptulu seu, ce cugeta, ca 'lu are, sî a primi dela ei esaminarea si prejudecarea trebiloru sale, eara deaca acestea le despretiuiesce sî alearga la Imparatu, acel'a nu este vrednicu de nici o gratia, nici sà aiba locu apararea lui, precum nici sà póta asteptá speranti'a restitutiunei sale viitóre.

Canonulu acest'a opresce Eppiloru, presbiteriloru sî diaconiloru recursulu la stapâniri lumesci in contr'a sentintiei iurisdictiunei bisericesci, ci demânda, cá apelatiunile sà se faca dupa treptele iurisdictiuneloru bisericesci, care sî asiá suntu regulate sî in privinti'a apelatiuneloru spre odichna celoru interesati.

Vedi II. 6. — IV. 17. — Cartag. 115.

Can 13. Nici unu Eppu sà nu indresneasca a se mutá din un'a Eparchia in alt'a, sî a hirotoni pe óre-carii pe seam'a bisericeloru de acolo, nici sà duca cu sine pe

alti spre acelu scopu, afora deaca s'aru invitá de cei ce suntu din acelu tienutu prin scrisorile Mitropolitului, sî ale confratiloru sei Eppi; eara de s'aru duce, fora sa fia fostu chiamatu de cine-va, pentru hirotonirea oare-câror'a, sî spre regularea unoru trebi bisericesci, care de elu nu se tienu, sa fia fora tarie cele lucrate de dânsulu, sî elu inca sa-'sî iee pedeaps'a cuviintiósa a insolentiei lui, eara apoi sa se depuna prin sântulu sinodu.

Multe canóne oprescu pe Eppii, a nu merge preste marginile eparchiei loru, sî acolo a nu functioná; totusi doare unii Eppi n'au ascultatu de canónele sustatatóre, sî de aceea sî sinodulu din Antiochi'a s'au vediutu nevoitu a innoi „acele canóne spre a pune astorfeliu de abusuri stavila".

Vedi Can. 35 apostol.—II. 2. — III. 8. — VI. 20. — Antioch. 22. — Sardic. 3, 11, 12.

Can. 14. Deaca vre-unu Eppu pentru vre-o invinovatie s'aru judecá, apoi s'aru intamplá disparitate de parere pentru elu intre Eppii din mitropolie, unii adeca hotarindu'lu de nevinovatu, sî altii de vinovatu. Pentru scaparea de tóta indoial'a, s'au socotitu de sântulu Sinodu, cá Eppulu Mitropoliei sa chieme din eparchiele invecinate inca pe cativa Eppi, carii sa mai judece obiectulu, sî sa dirime controversi'a cu ceialalti Eppi, confirmându, ce s'au aprobatu.

Cumca Eppulu incusatu are sa fia judecatu de câtra confratii lui Eppi sî Mitropolitulu lui, este fora indoiala, eara Canonulu acest'a reguléza aceea imprejurare, cându intre Eppii judecatori se nasce diferintia de parere despre aceea, ca este, ori nu este vinovatu Eppulu celu incusatu? sî canonulu presentu imputernicesce pe Mitropolitulu, cá sa chieme inca câtiva Eppi din vre-o mitropolie invecinata, sî sa tiena sinodu inmultitu cu ai sei

sî straini Eppi, sî precum va judecá acestu Sinodu, asiá sa remâna treab'a.

Vedi Can. 74 apostol. — II. 6. — IV. 9, 17.

Can 15. Deaca vre-unu Eppu incusatu pentru nisce crime, s'aru condemná de câtra toti Eppii provinciei, sî aru aduce in contr'a lui sentintia unanima, acel'a sa nu se judece mai multu de altii, ci sa remâna sentinti'a adusa de Eppii provinciei in valóre.

Canonulu presentu infatisiaza acea intemplare, cându la pertractarea sinodale vre-unei crime, carea sa o fia comisu vre-unu Eppu, urmeadia sentinti'a anonima din partea Eppiloru judecatori dimpreuna cu cea a Mitropolitului, sî rânduiesce, ca dela astfeliu de judecata nu se póte face apelatie, ci are a remâné in valóre sentinti'a de mai nainte.

Vedi Can. 47 apostol. — II. 6. — VI. 4, 9, 17.

Can. 16. Ori-care Eppu vacantu aru cutezá a erumpe in biserica vacanta, sî aru râpí scaunulu fora sa se fia facutu Sinodu, acel'a sa fia lepadatu inca sî atunci, cându totu poporulu, pe care l'au râpitu, l'aru alege pe elu. Ear Sinodulu perfectu acel'a este, la care este de fatia sî Mitropolitulu.

Eppu vacantu se dîce, care n'are Eparchie; deci nu se iarta, cá astfeliu de Eppu sa mearga in eparchie veduvita, sî sa conturbe acolo pe preoti sî crestini, sî cu volnicie sa ocupe scaunulu eppescu; sî de l'aru sî alege poporulu de alu seu Eppu, fora lucrarea unui Sinodu perfectu, unde sa fia de fatia sî Mitropolitulu, unulu cá acest'a nu se face acolo Eppu.

Vedi Can. 14, 26. apostol.

Can. 17. Deaca vre-unu Eppu, primindu hirotoni'a de Eppu, sî rânduindu-se a purtá grija de poporu, n'aru primí asupra-si dregatori'a, sî nu s'aru putea persvadá, sa primeasca biseric'a cea lui incredintiata, acel'a sa fia es-

comunicatu, pona cându fiindu silitu o aru primí, seau pona cându Sinodulu adunatu de Eppii provinciei va hotarí pentru dânsulu altu ce-va.

Eppulu dupa ce s'au sântitu pentru eparchi'a anumita, dar nu se duce acolo, sî nu incepe functiunea sea, se escomunica, pona cându nu primesce scaunulu seu, seau pona cându Sinodulu eppescu cu Mitropolitulu dimpreuna nu va hotarí despre elu cele ce se cuvinu.

Vedi Can. 36 apost.

Can. 18. Deaca vre-unu Eppu n'aru merge la Eparchi'a, pre carea s'au sântitu, nu din vin'a dânsului, ci pentru opunerea poporului, seau din alta causa, carea n'au provocat'o elu, acel'a sa fia partasiu sî de onorulu, sî de oficiulu lui, numai sa nu supere lucrurile bisericei, unde petrece, sî sa astepte aceea, ceea ce intregulu Sinodu alu mitropoliei va statuí, sî va decide cele ce i s'au adusu.

Canonulu presentu ni infatisiaza acea posibila intemplare, cându poporulu credinciosu nu voiesce sa primeasca pe Eppulu, carele lui s'au rânduitu de câtra Sinodulu provincialu, sî dîce, ca astfeliu de Eppu póte functioná in loculu ubicatiunei sale, dara fora sa incurga in lucrurile bisericei, unde petrece, sî sa astepte decisiunea ultranea a Sinodului provincialu.

Vedi Can. 35 apost.

Can. 19. Episcopulu sa nu se hirotoneasca fora Sinodu, sî fora presenti'a Mitropolitului; sî acest'a fiindu fatia negresîtu la tóta intemplarea mai bine este, cá cu elu sa fia toti conministrii, carii suntu din provincie, sî este mai bine, deaca toti se voru chiamá; ear de va fi cu greu, ca aceast'a sa se faca, se cuvine la tóta intemplarea, cá mai multi sa se adune, seau prin scrisori a votá cu

ceia-lalti, sî asiá cu a tuturoru presentie seau alegere sa se faca asiediarea lui. Ear de s'aru face intr'altu chipu, sî nu dupa cum s'au hotarîtu, hirotoni'a sa nu aiba valóre. Eara de i s'aru face dupa canonulu dîsu hotarirea, sî unii aru dîce in contra din patima, tiena-se hotarirea celoru mai multi.

Vedi comentariulu canonului 14-lea alu Sinodului I ecumenicu, carele este analogu cu acestu canonu antiochianu.

Can. 20. Pentru trebuintiele bisericesci, sî pentru deslegârile causeloru controverse, s'au socotitu a fi bine, ca de dóue ori intr'unu anu sa se faca Sinóde de Eppi in fie-care mitropolie; odata adeca dupa a trei'a septamâna a serbatórei Pasciloru, cá in a patr'a septamâna a cinci-diecimei sa se incheie Sinodulu, insciintiându Mitropolitulu pe Eppii provinciali; eara celu alu doilea Sinodu sa se faca pe la Idusu alu lui Octobre, care este a diecea Ipervereteu, ca la Sinódele acestea sa vina presbiterii sî diaconii, sî toti, celoru ce li se pare, ca se nedreptatiescu, sî dela Sinodu sa dobandeasca judecat'a; insa nimenui nu i se iarta a face pentru sine Sinodu fora aceia, câror'a le suntu mitropoliele concrediute.

Sî canonulu presentu in tóte consuna cu canonulu 37 apostolescu sî cu celu 5-lea alu Sinodului I ecumenicu, sî cu celu 19 alu Sinodului IV ecumenicu, deci vedi comentarele dela acesto canóne.

Can. 21. Eppulu sa nu se mute dela un'a parochie la alt'a, nici de voi'a lui sa se ingeredie, nici de sil'a poporului sa se duca, nici de Eppi silitu, ci sa remâna in

acea biserica, la carea dela inceputu au fostu chiamatu, sî dela aceea sa nu se receada dupa canonulu celu datu mai inainte in acestu obiectu.

Canonulu presentu tractându totu despre acelasi obiectu, cá sî canonulu 14 apostolescu ; deci vedi acolo comentariulu.

Vedi Can. 14 apost. — I. 15. — IV. 5. — Sardic. 1, 2, — Cartag. 57.

Can. 22. Eppulu sa nu intre in cetate straina, ce nu este supusa lui; nici in satulu, ce nu este in partea lui, pentru hirotoni'a cui-va, nici sa asiedie presbiteri ori diaconi in locuri supuse altui Eppu, fora numai cu voi'a a insusi Eppului locului. Eara de aru indresní cine-va un'a cá acést'a, fora târie sa fia hirotoni'a, sî elu sa dobândeasca pedeapsa dela Sinodu.

Fiindca canonulu acest'a este analogu cu canonulu 13 apostolescu, la care amu scrisu comentariu ; de aceea vedi canonulu apostolescu 13, sî 35. —

Can. 23. Eppului sa nu-i fia iertatu a asiediá in loculu seu pe altulu de succesore, de aru sî fi la sfârsîtulu vietiei. Ear de s'aru face ce-va de acestu feliu, fora târie sa fia asiediarea, ci sa se pazeasca institutiunea bisericeasca, care dîce: a nu se face Eppu altcum, decâtu prin Sinodu, sî prin judecat'a Eppiloru, carii dupa adormirea celui reposatu au potestate a inaintá pe celu vrednicu.

Vedi comentariulu canonului 76 apostolescu, cu care acestu canonu din Antiochi'a este analogu.

Can. 24. Dreptu este, ca cele ale Bisericei, pentru Biserica sa se conservedie, cu tóta sirguinti'a, sî cu bun'a

consciintia, sî cu credinti'a cea câtra privitoriulu a tóte, sî judecatoriulu Dumnedieu, care a se administrá se cuvine cu judecat'a sî potestatea Eppului, cârui'a i este incredintiatu totu poporulu, sî sufletele celoru ce se aduna; sî aretate sa fia cele ce suntu in partea bisericei cu scirea celoru dinpregiurulu lui, a presbiteriloru adeca sî a diaconiloru, cá sa scia acesti'a, sî sa nu le fia necunoscutu, care suntu a Bisericei, incâtu nimic'a sa nu le fia loru nesciutu, cà, de se intempla Eppului sa móra, aretate fiindu lucrurile cele ce suntu in partea bisericei, nici acestea sa nu se instrainedie, sî sa nu se piarda, nici cele osebite ale Eppului sa nu se supere subt pretextu de lucruri bisericesci, ca dreptu sî placutu lucru este sî la Dumnedieu sî la ómeni, cele osebite ale Eppului, ori câror'a aru voí elu, a le lasá, eara cele ale bisericei, pentru dâns'a a se pazí, sî nici biseric'a sa nu sufere paguba, nici Eppulu sa nu se proscria subt pretextulu bisericei, seau sa cadia in tentatiune cei din partea lui, sî elu impreuna dupa mórte sa se imbrace cu maledictiune.

Acestu canonu este compusu din canonulu 38 sî 40 apostolescu, deci vedi comentariulu acolo.

Can. 25. Eppulu sa aiba potestatea lucruriloru Bisericei, cá sa le imparta tuturoru seraciloru cu multa cautiune sî fric'a lui Dumnedieu; dara sa se impartasiasca sî elu de cele trebuincióse, de aru avea lipsa, la trebuintiele sale necesarie, sî fratii cei straini, carii de dânsulu se ospeteadia, cá ei in nici unu chipu sa nu sufera lipsa dupa divinulu Apostolu, carele dîce: „avându hrana sî imbra-

caminte, cu acestea ne vomu indestulí“ I. Tim. Capu 6, v. 8. — eara de nu s'aru indestulí cu acestea, ci aru schimbá lucrurile spre trebuintiele sale casnice, sî veniturile bisericei seau rodurile tiariniloru, nu cu scirea presbiteriloru, ori a diaconiloru nu le-aru incredintiá in mân'a cui-va, ci in mân'a amiciloru, seau a rudeloru, seau a fratiloru, seau a fiiloru sei le-aru dá in licentia, spre a se pagubí pe ascunsu prin unii cá acesti'a lucrurile bisericei ; acel'a sa dee Sinodului provincialu ratiotiniulu de administratiunea sea. Eara deaca sî intr'altu chipu s'aru invinuí Eppulu, seau presbiterii cei ce suntu cu elu, ca cele ce se cuvinu bisericei ori din tiarini, ori sî din alta causa bisericeasca, la sine'si le-aru trage, incâtu sa oprima pe cei seraci, sî sa dee prilegiu la ocara sî clevete asupr'a ratiotiniului bisericei, sî acelor'a, carii astfeliu administra lucrurile bisericei, — aceia sa capete corectiune, ear sântulu Sinodu sa esaminedie ceea ce i se cuvine.

Canonulu acest'a este compusu din canonulu 38 sî 40 apostolescu ; deci vedi acolo comentarele loru.

Canónele Sinodului localu din Laodice'a cu numerulu 60 (·).

Can. 1. Se cuvine conformu canonului bisericescu, cá acelor'a, carii liberu sî legitimu s'au impreunatu prin a dóu'a nunta, sî n'au luatu muieri pe ascunsu, dupa ce au trecutu unu timpu scurtu, care ei l'au petrecutu veduvi in rugaciuni sî posturi, sa li se dee loru iertarea, sî cuminecatur'a.

In timpii primitivi ai cristianismului a dóu'a nunta s'au socotitu de pecatu, sî cei cu dóue nunti se punea sub epitimie, sî se oprea unu anu seau sî doi ani dela sânt'a cuminecatura. Canonulu acest'a prescrie contrariulu, sî adeca cá unii cá aceia, cari suntu insurati in a dóu'a nunta, sî aceast'a o au incheiatu pe lege, sî traiescu laolalta cá crestini buni, umbla la rugaciuni, sî observeadia posturile, — sa se lase la cuminecatura dupa unu timpu scurtu.

Vedi Can. 12, I. — Ancir'a 7.

Can. 2. Cei ce au pecatuitu in feliurite pecate, sî

(·) Sinodulu localu din Laodice'a s'au adunatu in acea Laodicea, ce astadi de câtra Turci se dice „Eshi Isaru", dar nu in ceea ce este in Siri'a, sî care in deobsce se dice „Lihe". Deci Laodice'a nóstra este in Mitropoli'a Frigiei, sî Sinodulu s'au celebratu la a. 364, sî erau multi Archierei ací adunati din tóta Asi'a, sî au adusu 60 de canóne, care Parintiloru sinodali le-au parutu de necesariu pentru uniformitatea dogmeloru sî a institutiuniloru ale credintiei ortodocse. Sî Imperatulu Valentinianu multu s'au straduitu pentru uniformitatea dogmeloru la popórele asiatice, cari se indoiá sî nu se lasá a se capacitá despre „sânt'a Treime de o fiintia." Prin acestu Sinodu sî canónele lui s'au ajunsu la valóre Simbolulu Credintiei dela Nice'a, Constantinopole.

au remasu in rugaciunea marturisirei sî a penitentiei, sî de reulu s'au lasatu perfectu, dupa ce li s'au datu timpulu de pocaintia pentru pecate, acelor'a sa li se ierte a acede la cuminecatura pentru indurarea sî bunatatea lui Dumnedieu.

Prescrie acestu canonu, ca aceia, carii in feliurite pacate au cadiutu, dara apoi s'au pocaitu, sa se lase la sânt'a cuminecatura pentru indurarea sî bunatatea lui Dumnedieu, carele nu voiesce pecatosului mórtea, ci indreptarea.

Vedi I. 12. —

Can. 3. Nu se cuvine a aduce in tagm'a sacerdotale pe cei curându luminati.

Canonulu acest'a urmându celui 80-lea apostolescu opresce a primí pe curându botezatii la preotie; vedi mai pre largu comentariulu canonului 80 apostolescu.

Can. 4. Nu se cuvine preotiloru sa fia dejositori sî sa esercitedie usure, ce se dîcu „henriolie", adeca sa iee jumetatea imprumutului cá camet'a.

Se vede din acestu canonu, ca in timpii acestui Sinodu multi preoti erau cametarnici, sî luau interesu dupa sum'a imprumutata jumetate a capitalului; de aceea speculati'a aceast'a mârsiava se opresce preotiloru.

Vedi Can. 44 apostol.

Can. 5. Nu se cuvine, cá sa se faca hirotoniele in fiinti'a de fatia a ascultatoriloru.

Zonar'a sî Balsamonu, cá unii, carii suntu auctoritâti canonice in biseric'a nóstra, afirma, ca in acestu canonu sub cuvântulu „hirotoniele" nu se intielege lucrarea sântita, prin care Archiereulu sântiesce pre cine-va de diaconu, seau presbiteru, ci se intielegu votisatiile sî alegerile celoru ce au a fi promovati de

diaconi, presbiteri ori de Eppi; la actiunea aceast'a nu se iarta sa fia de fatia ascultatori, ci numai votisantii sî alegatorii, pentru ca lesne s'aru putea intemplá turburâri, cându la cointielegerea sî sfatuirea alegatoriloru ascultatorii sa nu fia multiamiti, sî din caus'a aceast'a sa faca turburâri.

Vedi Can. 1. apostolescu sî comentariulu lui. — Can. 30, 61. apostol. — Laod. 13. — 59.

Can. 6. Sa nu se ierte iereticiloru a intrá in cas'a lui Dumnedieu, deaca aru remané in ieresu.

Canonulu acest'a nu iarta, cá iereticii sa intre in biseric'a lui Dumnedieu, deaca nu voru sa se abata dela ieresulu loru, cá sa nu-si bata jocu de legea lui Dumnedieu.

Vedi Can. 45, sî 65 apostol.

Can. 7. Cei din ieresuri, adeca din Navatiani, seau Fotiniani, ori din Patrudieceni se intorcu, ori catechumeni de aru fi, ori credinciosi de ai loru, sa nu se primeasca, pona nu voru anatemisá totu ieresulu, eara mai cu seama acel'a ieresu, de care ei s'au tienutu, sî atunci cei ce se dîcea la dânsii credinciosi, invetiându-i simbólele credintiei, sî ungându-i cu sânt'a ungere, asiá sa se impartasiasca de sântele misterii.

Canonulu presentu este asemenea cu canonulu 7-lea alu Sinodului II ecumenicu, vedi ací comentariulu.

Vedi sî Can. 46, 47 apostol. — I. 8. — II. 1.

Can. 8. Cei ce se intorcu dela ieresulu, celoru ce se dîcu Frigi, de aru fi sî in clerulu celu dela dânsii conumerati si de s'aru dîce sî „celu mai mare“ unii cá acesti'a cu tóta sirguinti'a sa se catechisedie, şî sa se botedie de Eppii bisericei, si de presbiteri.

Vedi II. 7.

Can. 9. Sa nu fia iertatu celoru ce se tienu de biserica, cá sa mearga la ingropatórele seau la martiriele unoru ieretici spre rugaciune, ori vindecare. Unii cá acesti'a, de voru fi credinciosi, sa se escomunice pre câtu-va timpu, sî pocaindu-se, sî marturisindu-se, ca au pecatuitu, sa se reprimeasca.

Unii crestini nazuiá la ingropatórele sî la locurile martiriloru ieretici spre a-sî recapetá sanatatea, sî vindecarea; canonulu acest'a opresce crestiniloru aceast'a, sî i segregeadia pona nu-si voru recunósce retacirea loru.

Vedi Can. 45 apost.

Can. 10. Nu se cade acelor'a, carii suntu ai bisericei, cá fora deosebire fiii loru sa se casatoreasca cu ieretici.

Canonulu presentu opresce, ca nu se cuvine nici preotiloru nici crestiniloru a lasá, cá fiii loru sa ice sotii ieretice, seau ca fiicele loru sa se marite dupa feciori ieretici.

Vedi IV. 14.

Can. 11. Nu se cuvine a se asiediá in biserica cele ce se dîcu Presbitere, adeca Presiedinte.

Zonar'a sî Balsamonu dîcu, ca acestu canonu rânduiesce, ca în biserica sa nu se puna nisce femei cá betrâne sî presiedinte fatia cu cele-lalte femei, câci aceast'a aru insemná imitatie din iudaismu. Altii earasi dîcu, ca betrânele acestea sî Presiedinte le opresce canonulu a nu se asiediá, adeca a nu le hirotesi prin rugaciuni.

Vedi I. 4.

Can. 12. Eppii cu judecat'a Mitropolitiloru sî a Eppiloru celoru din giuru sa se constitue la incepatori'a bisericeasca, fiindu multu timpu probati sî în cuvântulu credintiei, sî in predicarea dreptului cuvântu.

Canonulu acest'a voiesce, cá Eppulu totu-déun'a sa se asiedie in dregatori'a sea cu judecat'a Mitropolitului sî a celor'a-lalti Eppi provinciali, dupa ce mai multu timpu s'au probatu sî in cuvântulu credintiei, sî in predicarea dreptului cuvântu, va sa dîca, dupa ce s'au esaminatu din sciintiele teologice teoretice sî practice, de care se tiene sî darulu predicârii.

Vedi Can. 1. apostol. — I. 4.

Can. 13. Nu se da glóteloru voie sa faca alegerile celoru ce au a se asiediá in preotie.

Opresce acestu canonu, cá poporulu de rându, adeca glóte neregulate sa nu iee parte la alegerile sî votisârile pentru preoti, seau Archierei. Prin urmare voiesce acestu canonu, cá treab'a alegeriloru sa fia regulata, sî asiá sî alegatorii sa fia alesi cu buna rânduiala.

Vedi Can. 30, 61. apostol. — Laodice'a 5. — Cartag. 59.

Can. 14. Sa nu se tramita cele sânte in alte parochii la Serbatórea Paschei subt cuvântu de „binecuventare.“

In timpii vechi aveau crestinii obiceiu a tramite la timpulu Paschei dumnedieescile taine dela un'a parochie in ceea-lalta pentru binecuvântarea sî sântirea acelor'a, câtra carii se tramitea acele. Deci canonulu presentu nu iarta acestea pre viitoriu.

Can. 15. Nu se cuvine, cá afora de cantâretii hirotoniti, carii au voie a se suí pe amvonu, sî de acolo a cetí, altii inca sa cânte in biserica.

Bun'a rânduiala aduce cu sine, ca numai cantâretii cei hirotesiti sa cânte in biserica, sî ceia-lalti, carii inca sciu cantârile, sa nu se imbuldiasca, câci aceast'a sî prescrie acestu canonu.

Vedi VI. 75.

Can. 16. Sâmbat'a impreuna cu alte scripturi sa se ceteasca sî Evangeli'a.

Zonar'a dîce pentru acestu canonu, ca pentru scoposulu acel'a se randuiesce ací a se ceti Evangeli'a Sambeta, câci inca sî pe timpulu acestui Sinodu erau multi crestini cu obiceiuri evreesci, sî s'au socotitu Sâmbetele a se ceti Evangelia, de unde sa priceapa ratacirea cea mare a iudaismului, sî sa se paraseasca de ori sî ce feliu de obiceiu alu evreiloru.

Can 17. Nu se cuvine a gramadí psalmii in adunâri, ci fie-care psalmu sa se ceteasca dupa interiectiune a unui intervalu.

Cuprinsulu acestui canonu este indreptatu intr'acolo, cá nepreruptu sa nu se ceteasca psalmi in biserica, pentru ca atentiunea ascultatoriloru se slabesce prin aceea, de unde apoi urmeadia sî receala evlaviei in crestini, ci dupa fie-care psalmu sa se lase unu intervalu, sî apoi sa se continue altu psalmu.

Vedi VI. 75.

Can. 18. Acela'si servitiu de rugaciuni debue sa se faca in ór'a a noaolea, cá sî sear'a (vecerni'a).

Se vede din canonulu acest'a, ca se ordina pentru uniformitatea servitiuriloru bisericesci, cumca acela'si servitiu are a se face in biserica la ór'a a nóuelea, cá sî la rugaciunile de sear'a.

Vedi Canonulu 114 din Cartag.

Can. 19. Se cuvine mai intâiu deosebitu dupa cuventârile Eppiloru, sa se sevarsiasca rugaciuni asupr'a catechumeniloru, sî dupa ce voru iesî acesti'a din biserica, sa se faca rugaciunea pentru cei ce se pocaescu, sî acesti'a sub mâna, sî ducându-se, trei rugaciuni sa se faca pentru credinciosi asiá: un'a cea dintâiu prin tâcere, eara a dóu'a si a trei'a prin voce, apoi asiá pacea sa li se dee; si dupa ce presbiterii voru dá Eppului pacea, atunci sî laicii sa dee pacea, sî asiá sântulu sacrificiu sa se faca,

sî numai celoru sântiti este iertatu a intrá in altariu, sî acolo a se cumineca.

Din acestu canonu se vede, ca rendulu servitiului dumnedieescu in timpulu acestui Sinodu n'au fostu in chipulu de astadi, câci canonulu dîce, ca dintâiu sa se tiena invetiatura prin Eppu, apoi sa se sevarsiasca rugaciunea asupr'a catechumeniloru, apoi asupr'a celoru ce se pocaescu, sî esîndu acesti'a din biserica sa se faca trei rugaciuni asupr'a credinciosiloru, s. c. a. Acum ne arata liturgierulu rândulu servitiului dumnedieescu; vedi'lu asiá dara acolo.

Vedi I. 14. —

Can. 20. Nu se cuvine, cá diaconulu sa siada mai inainte de presbiteru, ci sa siada cu demandarea presbiterului. Asemene diaconii sa aiba onorulu dela servitori sî dela toti clericii.

Canonulu acest'a este compusu, cá sa puna unei necuviintie stavila, ceea ce póte fi, s'au intamplatu de mai multe ori, fiindca in canonu se dîce, ca diaconulu sa nu siada mai nainte de presbiteru, sî la demandarea acestui'a sa-si iee locu de siedere, sî cá diaconului ceia-lalti clerici sî servitorii bisericei sa i dee cuviintiosulu onoru; pentru aceea se póte presupune, ca diaconii n'au observatu totu-deun'a cuviinti'a fatia cu presbiterii, sî din aceastá causa s'au adusu acestu canonu.

Can. 21. Cum ca nu se cade servitoriloru, sa aiba intrare in diaconiconu, si sa se atinga de sântele vase.

Diaconiconu se numea scenofilachionu, adeca camara, unde se pastrau vestmintelé sî vasele scumpe destinate pe seam'a servitiuriloru dumnedieesci; loculu acest'a s'au numitu asiá, câci Diaconii intrá acolo, de a pregati odorele sî vasele pentru servitiulu dumnedieescu la vre-o serbatóre mare, cându Archiereulu cu mai multi ierei sî diaconi slujea.

Vedi VI. 15.

Can. 22. Nu se cuvine servitoriului sa pórte Orariu, nici sa paraseasca usîle.

Din acestu canonu lamuritu se vede, ca numai diaconii potu sa pórte Orariulu, dar nu sî servitorii sî portarii.

Can. 23. Nu se cuvine cetitoriloru, seau Cantâretiloru sa pórte Orariu, sî asiá sa ceteasca, seau sa cânte.

Orariulu in timpii vechi, cându diaconii cumineca pe crestini, erá cá unu stergariu, cu care crestinii i'si stergea gurile dupa cuminecatura. De aceea sî dîce canonulu, ca cantâretiloru sî cetitoriloru nu li se iarta a portá Orariu.

Can. 24. Nu se cuvine celui sântitu, incepându dela presbiteru pona la diaconu, sî de aci inainte ori cârui din tagm'a bisericeasca pona la servitori, cetitori, seau cantâreti, seau catechetu, seau portariu, seau din tagm'a calugariloru, sa intre in cârcima.

Canonulu 54 apostolescu nu iarta a mâncá in cârcimá, numai in necesitate estrema; preafirescu lucru este, cându acestu canonu din Laodice'a dîce, ca nu se cuvine a intrá in cârcima, adeca acolo a petrece nici unui individu, care are vre-unu servitiu bisericescu.

Vedi VI. 9.—VII. 22.— Cartag. 47, 69.

Can. 25. Nu se cade servitoriloru sa dee Pâine, nici sa binecuvânte Potirulu.

Fiindca numai preotii potu cuminecá pe crestini, pe diaconi sî pe ori-care servitoriu bisericescu; pentru aceea canonulu presentu aieve dîce, ca nu se cuvine servitoriloru a cuminecá pe cine-va, a luá trupulu lui Christosu, sî a binecuvântá sângele Mântuitoriului.

Vedi Can. 10. din Antiochi'a.

Can. 26. Nu se cade nici in biserici, nici prin case

sa catechisedie aceia, cari nu suntu promovati spre aceast'a prin Episcopi.

Vedi canonulu 10 din Antiochi'a.

Can. 27. Nu se cuvine, cá cei sântiti, ori clerici ori si mireni, cându suntu chiemati la Agape, sa-si aleaga pârti, câci se causeadîa tagmei sacerdotali ocara.

Crestinii cei vechi s'au obicinuitu in dîu'a aceea, candu se cuminecá, a chiemá la Agape, adeca la unu prândiu ori cina de dragoste pe amic'i loru, si pe unii dintre preoti sî diaconi, sî póte fi, ca unii dintre acesti chiamati la Agape nu s'au multiumitu cu aceea, ceea ce au mâncatu sî au beutu acolo, ci isi facea sî parte din mancâri, sî o ducea la cas'a sea; deci acestu canonu opresce, astfeliu de purtare plina de lacomie sî de nesatiu, cá unu ce necuviosu.

Vedi VI. 74.

Can. 28. Nu se cuvine in Chiriacale, ori in biserici a face cele ce se dicu Agape, sî a mâncá in cas'a lui Dumnedieu, sî a asterne Acubite.

Canonulu ecest'a este in tóte asemenea canonului 74 alu Sinodului VI. ecumenicu, unde amu comentatu cele din canonulu acest'a; ací numai despre cuvântulu „Chiriacale“ vremu sa dâmu acea deslucire, ca Chiriacale insemneadia „biserici catedrale“.

Can. 29. Nu se cuvine crestiniloru a iudaisi, sî Sâmbat'a a petrece in otiu, ci in aceea dî a lucrá, eara dîu'a Duminecei apretiuindu-o, a se odichni, sî câtu este cu putintia, a o serbá cá crestini. Eara de s'aru allá iudaisti, fia anatem'a dela Christosu.

Sâmbat'a era sî este la evrei diu'a odichnei sî a serbatórei, eara pentru crestini diu'a odichnei sî a serbatórei este Dumineca. Si fiindca unii crestini, carii din iudaismu au imbratisiatu

legea lui Christosu, totu mai tiené Sâmbatele in evlavie, sî le serbau; deci parintii acestui Sinodu prescriu, ca unii cá acesti'a sa incéte cu iudaisare, altcum sa fia asupr'a loru anatem'a lui Christosu.

Vedi Can. 70 apostol.

Can. 30. Nu se cuvine, cá cei sântiti ori clerici, ori monachi sa se scalde in baie cu muieri, nici crestinulu seau mireanulu, câci aceast'a este cea dintaia osândire a pagâniloru.

Fiindu canonulu acest'a luatu dupa celu 77-lea alu Sinodului VI. ecumenicu, de aceea vedi acolo comentariulu.

Can. 31. Nu se cade crestiniloru a se incuscri cu nici unu iereticu, ori a dá fiii ori fiicele, ci mai alesu a luá, de s'aru apromite, ca se facu crestini.

Canonulu acest'a dice, ca nu se cade a se incuscri cu ieretici, afora deaca partea ieretica va apromite, ca din consideratiunea casatoriei mestecate voiesce a trece la cristianismu.

Vedi Can. 14, IV.—

Can. 32. Nu se cuvine a primi binecuvântarile ereticiloru, care mai multu suntu maledictiuni decâtu benedictiuni.

Vedi Can. 45 apostol.

Can. 33. Nu se cuvine a se rugá impreuna cu ereticii seau shismaticii.

Canonulu acest'a dice, ca nu se cade crestiniloru ortodocsi, sa se róge impreuna cu ieretici, cei ce gresiescu in credintia, nici cu schismatici, cei ce dupa credinti'a loru suntu ortodocsi, dar despartiti de biseric'a sobornicesca pentru óre care traditiuni sî obiceiuri, care, precum dice marele Vasiliu in Canonulu 1-lea, se potu vindecá.

Vedi Can. 45. apostol.

Can. 34. Nici unui crestinu nu se cuvine a parasi martiriele lui Christosu, sî a se duce la pseudo-martiriele iereticiloru, seau la ale acelor'a, carii mai nainte erau ieretici; câci acesti'a suntu straini de Dumnedieu; deci cei ce se voru duce la dânsii, fia anatem'a.

Canonulu 9-lea alu acestui Sinodu segregeadia pe aceia, carii mergu la mormânturile mincinomartiriloru ieretici, câci unii facu acést'a cu speranti'a de recastigarea sanatatii loru din bóla, seau de dobândirea unei altei bunatâti; ear canonulu presentu anatemiseadia pe cei ce dintre crestini nazuescu la mincinomartiri eretici pentru ori ce scopu.

Vedi Can. 45 apostol.

Can. 35. Nu se cade crestiniloru, a parasi biseric'a lui Dumnedieu, sî a se duce, sî pe sine a numi ingeri, sî a face adunâri, cele ce suntu oprite. Deci de se va aflá cine-va, cá in ascunsu petrece in idololatri'a aceast'a, fia anatem'a, câci au lasatu pe Domnulu nostru Iisusu Christosu, sî s'au apropiatu pe idololatrie.

In scrierile sântului Epifaniu se face amintire despre unu ieresu, ce se numia „ingeresci"; aseclii lui se mândrea, ca aru duce o viatia ingereasca, sî dicea, ca lumea s'au facutu de ingeri. Si fiindca acestu ieresu multu timpu s'au sustienutu in Frigia, sî in Pisidia, sî mitropoli'a loru era Laodicea; de aceea Sinodulu acest'a din Laodice'a prin canonulu seu presentu opresce acestoru sectiri a nu se mai rugá de ingeri cá de Dumnedieu, sî a se lasá de falsele loru inchipuiri, sî a se supune invetiaturei celei rationali a bisericei ortodocse, ear pe neascultatori i supune anatemei.

Can. 36. Nu se cuvine celoru sântiti, ori clericiloru, sa fia vrajitori, ori descântatori, ori matematici, ori astrologi, sî a face cele ce se dicu „filacterii" care suntu lega-

turi ale insasi sufleteloru; ear cei ce se pórta, amu poruncitu a se aruncá din biserica.

Pentru toti preotii, sî pentru toti ceia-lalti, cei ce au vre-unu servitiu sacerdotalu, voiesce canonulu acest'a, cá sa nu fia vrajitori, descântatori, matematici, adeca cei ce dicu, ca tóte trupurile ceresci le au in stapânirea loru, apoi astronomi, cari divineadia dupa stele; deci sî cei ce suntu vrajitori, sî cei ce le ducu la altii vrajitoriele, se arunca din biserica.

Vedi Can. 61. VI. —

Can. 37. Nu se cade a primi dela iudei ori dela ieretici trimiterile serbatoresci, nici a serbá laolalta cu ei.

Canonulu acest'a opresce, cá crestinii sa nu primeasca dela iudei sî dela ieretici bucatele de cârnuri ori de aluaturi, care acesti'a la serbatorile loru le facu, sî din ele trimitu sî amiciloru loru crestini, pentru ca de le voru primí crestinii, atunci arata o evlavie câtra serbatorile straine, ear de alta parte documenteadia lacomie de mancare, cá sî cum n'aru putea asteptá serbatorile sale crestinesci.

Vedi Can. 70 apostol.

Can. 38. Nu se cuvine crestiniloru a luá dela evrei azime, seau sa participe din pagânatâtile loru.

Vedi Can. 70 apostol.

Can. 39. Nu se cuvine a face cu pagâni serbatóre, sî a se face partasi de impietatea loru.

Vedi Can. 70 sî 71 apostol. — Can 60 din Cartag.

Can. 40. Nu se cade, ca Eppii chiamati la Sinodu sa defaime, ci sa mearga, sî sa invetie, seau sa se invetie spre indreptarea bisericei si a celora-lalti. Ear de aru defaimá, unulu cá acest'a, pe sine se acusa, fóra numai de nu s'aru

presentá pentru vre-unu timpu intempestivu, seau pentru starea bolnaviciósa.

Eppii eparchiali suntu datori a dá ascultare Mitropolitului, cându de câtra acest'a se chiama la Sinodu anualu, sî a nu ropsti asupr'a lui, ci de lipsa este, acolo a se folosí de prilegiu dupa imprejurârile loru, adeca cei literati a invetiá, ear cei mai putienu literati, a se invetiá, sî absentarea unui'a sî a altui'a dintre Eppi se póte rectificá prin timpulu neoportunu pentru calatorie, seau prin starea bolnaviciósa.

Vedi Can. 34. apostol. — I. 5. — Antioc. 20.

Can. 41. Nu se cade, cá preotulu seau clericulu sa calatoreasca fora cârti canonice.

Vedi Can. 12 apostol.

Can. 42. Nu se cade, cá preotulu seau clericulu sa porneasca la drumu fora concesiunea Eppului.

Vedi Can. 12. apostol. — 7, 8. Antioch.

Can. 43. Nu se cuvine servitoriloru, a parasi usile câtu de putienu timpu, sî a petrece in rugaciuni.

In canonulu 22 alu acestui Sinodu s'au opritu servitoriloru a parasi usile, cându servitiulu dumnedieescu se tiene, pentru ca ei erau indatorati a aduce la biserica in timpu hotaritu pe catechumeni, sî pe cei ce se pocaiá; sî deaca se deprindeau servitorii cu altu ce-va, nu sevârsiá dupa cuviintia servitiulu loru; de aceea li se demânda, a nu parasi usile.

Can. 44. Nu se cuvine femeiloru a intra in Altariu.

Vedi Can. 69 VI.

Can. 45. Nu se cade a primí la botediu pe nime dupa dóue Septemâni a Patrudiecimei.

Dice Balsamonu, ca botezulu este timpulu sepulturei sî alu

invierii Domnului, de aceea s'au statuitu, cá in Sâmbat'a mare sà se faca botediurile, câci este o jumetate intre sepultur'a Domnului sî intre inviarea lui. Aceia, carii s'au botezatu in Sâmbat'a mare, se cade ai curati in tóta Patrudiecimea prin postu sî prin meditatiuni divine; cei ce aru veni dupa a dóu'a Septemâna spre catechisare sî botezare la pasci, aceia nu se potu lasá la botezu cá unii, carii n'au postitu tóta Patrudiecimea; ci dupa pasci, cându din destulu s'au catechisitu, se potu botezá.

Can. 46. Se cuvine celoru ce au a fi luminati, credinti'a a o invetiá, sî in Joi'a septemânei a cincea a o spune Eppului, ori presbiteriloru.

Fiinduca canonulu acest'a este compusu dupa celu 78 alu Sinodului VI ecumenicu; pentru aceea vedi comentariulu lui acolo.

Can. 47. Se cuvine, cá cei ce in bóla au primitu luminare,— botezu—sî apoi s'au insanatosiatu, sa invetie credinti'a, sî sa cunósca, ca s'au socotitu de vrednici de darulu lui Dumnedieu.

Vedi Canonulu 12 din Neocesari'a.

Can. 48. Se cuvine pe cei ce se lumineaza — se boteaza — a se unge cu chrisma cereasca, sî a fi partasi ai imparatiei lui Dumnedieu.

Canonulu acest'a prescrie, ca dupa botezare urmeaza ungerea cu sântulu miru.

Can. 49. Nu se cade a produce in Patrudiecime paine, decâtu numai Sâmbat'a sî Duminec'a.

Prescrie canonulu acest'a, ca in decursulu Patrudiecimei, adeca a postului mare are a se face liturgia desavârsita numai in dilele de Sâmbat'a sî Duminec'a, eara in cele-lalte dîle liturgi'a inainte sântita.

Vedi Can. 69 apostol. — VI 52.

Can. 50. Nu se cuvine a deslegá pe Joea cea in septamân'a din urma a Patrudiecimei, sî prin aceea a necinstí tóta Patrudiecimea, ci se cade a ajuná tóta Patrudiecimea cu mâncare uscata.

Canonulu acest'a fiindu compusu din canonulu 29 alu Sinodului VI. ecumenicu, vedi acolo comentariulu.

Can. 51. Nu se cade a sevârsî in Patrudiecime serbatorile nasceriloru martiriloru, ci pomenirile loru a le face Sâmbetele sî Duminecile.

Aci subt „nascerile martiriloru" se intielegu dîlele acelea, in care ei s'au sevarsîtu din viati'a aceast'a. Deci canonulu rânduiesce, ca aceste dîle sa se serbeasca, incâtu ele cadu in Patrudiecime, totu-deun'a Sâmbat'a sî Duminec'a, cându adeca se face liturgia desevârsîta.

Can. 52. Nu se cade a celebrá in Patrudiecime nunti, seau dile de nascere.

Vedi Can. 69. apostol.

Can. 53. Nu se cade crestiniloru, cá mergându la nunti, sa cânte in organe, orî sa joace, ci modestu sa cinedie, ori sa prândiasca, precum se cuvine crestiniloru.

Vedi Can. 24. VI.

Can. 54. Nu se cade celoru sântiti, ori clericiloru, cá la nunti sî la ospetiuri sa privească nisce spectacule, ci mai inainte de a intrá musicantii, sa se scóle sî sa se duca de acolo.

Vedi Can. 24 VI.

Can. 55. Nu se cade celoru sântiti ori clericiloru, cá sa faca colecte, sî sa sevârsiasca ospetie, dar nici mireniloru.

Canonulu acest'a opresce tuturoru reulu acelu obiceiu, in urm'a cârui se faceau colecte de bani spre a tiené ospetiuri.

Vedi Can. 42 apostol.

Can. 56. Nu se cade, cá presbiterii mai inainte de intrarea Eppului sa intre sî sa siada in altariu, ci dupa Eppulu sa intre, afora de nu cum-va este impedecatu de slabiciune, ori de s'aru fi dusu Eppulu.

Vedi Can. 18. I.

Can. 57. Nu se cade a asiediá Episcopi in sate sî orasie mici, ci numai Circuitori. Insa cei acum mai inainte asiediati nimic'a sa nu faca fora consensulu Eppului din cetate. Asemenea sî presbiterii nimic'a sa nu faca fora consensulu Eppului.

Canonulu acest'a nu voiesce, cá resiedintie de Eppi sa se faca in sate sî in orasie mici, ci in cetâti, spunendu, ca pentru sate sî orasie mici ajungu Circuitorii, pe carii Zonar'a sî Balsamonu ii numesce „Voiajeri“ calatori, câci incungiura sî umbla prin eparchie cercetându parochiele, sî invetiandu poporulu credinciosu.

Vedi Can. 39 apostol.

Can. 58. Nu se cade, cá in case sa se faca proaducere de Eppi, seau de presbiteri.

De-sî este dreptu, ca Dumnedieu in totu loculu se póte prémarí, sî crestinulu i póte aduce oblatiuni sî sacrificii, fiindca insa cu deosebire bisericele suntu consântite sî destinate pentru sacrificiuri; pentrn aceea canonulu presentu nu iarta, cá Eppulu seau altu presbiteru sa liturgiseasca in vre-o casa privata.

Vedi Can. 31. VI.

Can. 59. Nu se cade, cá in biserica sa se ceteasca

psalmi privati, nici cârti necanonisite, ci numai cele canonisite ale testamentului nou sî vechiu.

Afora de cei 150 psalmi ai prorocului Davidu, cari suntu canonisite pentru cetire in biserica, se mai afla óre-carii, ce se dîcu a lui Solomonu, sî a altoru; pe acesti psalmi i numesce canonulu acest'a de privati, seau osebiti, sî necanonisiti, sî i opresce cetirea loru in biserici, pentru ca psalmii acesti'a privati nu se enumera intre cârtile espuse in 85-lea canonu apostolescu.

Can. 60. Cârtile, care se cade a le ceti, suntu din testamentulu vechiu: 1. Facerea lumei; 2. Esîrea din Egipetu; 3. Leviticonu; 4. Numerile; 5. a dóu'a lege; 6. Iisusu Navi; 7. Judecatorii sî Rutu; 8. Estiru; 9. a Imparatiloru I, II; 10. a Imparatiloru III, IV; 11. Paralipomen'a I, II; 12. Esdr'a I, II; 13. Cartea Psalmiloru; 14. Pildele lui Solomonu; 15, Eclesiastulu; 16. Cântarea Cantâriloru; 17. Iovu; 18. cei 12 proroci; 19. Isai'a; 20. Ieremi'a, Varuchu, plângerile sî epistoliele; 21. Iezechiilu; 22. Daniilu.

Din testamentulu nou: Evangelii patru: a lui Mateiu a lui Marcu, a lui Luc'a, a lui Ioanu, Faptele apostoliloru, Siapte Epistolii, adeca a lui Iacobu un'a, a lui petru dóue, a lui Ioanu trei, a lui Iud'a un'a, a lui Pavelu patru-spre-diece, câtra Romani un'a, câtra Corinteni dóue, câtra Galateni un'a, câtra Efeseni un'a, câtra Filipiseni un'a, câtra Coloseni un'a, câtra Tesalonicheni dóue, câtra Evrei un'a, câtra Timoteiu dóue, câtra Titu un'a, câtra Filimonu un'a.

Canónele Sinodului localu din Sardice'a cu numerulu 20 (·).

Can. 1. Nu atât'a reulu obiceiu, pe câtu corupteľa pernitiósa a lucruriloru se cuvine a se desradaciná din insesi temeliele, cá nici unui'a din Eppi sa nu-i fia iertatu a se mutá din o cetate la alta, câci pretextulu causei acestei'a este aratatu, pentru care unele cá aceste se facu, ca nu se va putea aflá nici unulu din Eppi vreodinióra, carele dela mai mare cetate s'aru fi silitu a se mutá la alta mai mica cetate, de unde au ajunsu, ca unii cá acesti'a s'au aprinsu cu unu infocatu chipu alu lacomiei de averi, sî au servitu mai multu trufiei, cá sa se para, ca mai mare stapânire au dobânditu. Deci aceast'a tuturoru place, cá astfeliu de improbitate mai aspru sa se pedepseasca, câci socotimu, ca unii cá acesti'a nici cu mireni sa n'aiba voie a se cuminecá.

(·) Câudu au stapânitu Constantiu, fiiulu Marelui Constantinu, au fostu conchiamatu Sinodulu din Sardice'a, câci Imparatulu Constantiu multu se nevoiá a resturná hotaririle Sinodului I ecumenicu din Nice'a, care s'au adusu acolo in disfavórea arieniloru, câtra carii sî Imparatulu multu tragea. Câudu fratele seu Constansu, carele la Apusu au st panitu, au intielesu dela Pap'a, au amenintiatu fratelui seu Constantiu, ca in contr'a lu' cu resbelu va porní, deaca bisericei ortodocse nu-i va dá pace, sî nu se va straduí pentru sustienerea in valóre a canóneloru Conciliului I ecumenicu din Nice'a. Astfeliu la Sinodulu din Sardice'a s'au adunatu 341 Archierei, sî au adusu 20 Canóne in intielesulu Sinodului niceanu.

Ne convingemu din acestu canonu, ca unii Eppi fora privire la sustatatórele canóne, care oprescu Eppiloru stramutare dintr'o eparchie in alta, se stramutau dela un'a in ceea-lalta eparchie din lacomie; pentru aceea din nou se opresce acestu abusu, sî cá un'a improbitate aspru se demanda spre pedepsire.

Vedi Can. 14 apost. — I. 15. — IV. 5. — Antioch. 16. — Sardic. 2. Cartag. 57.

Can. 2. Eara deaca s'aru aflá cine-va asiá de insanu, sî indrasnetiu, incâtu sa se para a aduce óre-care escusatiune dela aceia, dicându, ca lui dela poporu i s'au adusu scrisori; invederatu este, ca putieni óre-carii s'au potutu stricá cu plata sî cu pretiu, carii apoi au miscatu turburare in biserica, ca pe acel'a vreau sa'lu aiba de Eppu; deci tóte acestea insielaciuni, sî mestesiugiri le socotimu a fi vrednice de pedeapsa, incâtu nici unulu de acestu feliu nici in fine sa nu se invredniceasca de cuminecatura laica.

Canonulu acest'a este continuarea canonului precedentu, sî pedepsesce pe acelu Eppu, carele in eparchie straina atitia poporulu, cá pe dânsulu sa-lu ceara de Eppulu loru.

Vedi Can. 14 apostol. — I. 15. — IV. 5. — Antioch. 16, 21. — Cartag. 57. — Sardic. 1.

Can. 3. Sî aceast'a este necesariu de a se adauge, cá nimenea din Eppi sa nu treaca dela eparchi'a sea la alta, unde suntu Eppi, fora numai de s'aru chiamá vre-unulu de fratii cei ce se afla in trâns'a pentru a nu se parea, ca noi inchidemu usîle dragostei. Asisiderea de lipsa este nóue a ne ingrigí sî pentru aceea, cá, deaca vre-unulu din Eppi alu unei provintie aru avea controversie in contr'a fratelui seu sî coepiscopulu, sa nu chieme de

judecatori pe Eppi din alta provintia. Eara deaca vre-unulu din Eppi s'aru condemná in vre-o causa, sî aru socotí, ca caus'a lui nu este rea, ci buna, sî de aceea earasi sa se reinnoiasca judecat'a. De se pare dragostei vóstre, sa onoramu memori'a Apostolului Petru, sî despre cele ce s'au judecatu, sa se scrie lui Iuliu Eppului Romei, cá prin Eppi vecini din provintie, de aru fi necesariu, sa se reinnoiasca judecat'a, sî elu sa dee pe cercetatori; eara de nu s'aru potea dovedí, ca caus'a este astfeliu, ca nu se mai póte luá in a dóu'a pertractare, atunci cele odata judecate sa nu se mai desfaca, ci cele ce suntu probate, sa remâna.

Canonulu acest'a prescrie, ca unu Eppu strainu numai la provocarea fratiasca a vre-unui Coeppu póte sa mearga in eparchi'a confratelui seu. Mai departe prescrie canonulu presentu sî modalitatea, cum are a se judecá controversi'a vre-unui Eppu.

Vedi Can. 35 apostol. — II. 2. — III. 8. — VI. 20. — Antioch. 13. 22. — Sardic. 11. 12.

Can. 4. Deaca vre-unu Eppu prin Eppii din vecinatate s'aru depune, sî aru dice, ca lui i s'aru compete inca odata a respunde, atunci altulu sa nu se puna in loculu lui, pona cându Eppulu Romei caus'a nu o va cercetá, sî nu o va decide.

Canonulu presentu prescrie, cá, deaca unu Eppu s'au condemnatu prin Sinodulu eppescu, sî apeleaza, loculu lui sa nu se deplineasca, pona cându judetiulu apelatorialu nu va hotarí finalminte caus'a.

Vedi I—II. 16. — Cartag. 96.

Can. 5. Deaca vre-unu Eppu s'aru incusá, sî Eppii acelei mitropolii s'aru aduná, sî l'aru depune din gradulu

lui, sî cá sî cum aru voí sa apeleze, aru luá refugiu la fericitulu Eppu alu Romei, carele voiesce sa-lu asculte pe acel'a, sî a reinnoí cercetarea causei lui, sî Eppiloru aceloru voiesce sa scrie, carii suntu vecinii provinciei, cá ei tóte sa le cerceteze cu deamaruntulu, sî acuratu, sî sa aduca sentintia din persvasiunea veritâtii despre obiectu. Eara care aru dorí, cá lucrulu lui din nou sa se cerceteze, sî sa se prejudece prin Eppulu Romei, acest'a trimeate din partea sea presbiteri, carii apoi cu Eppii laolalta voru judecá, avându auctoritatea celui ce iau esmisu pe ei, sî aceast'a este de a se observá. Eara deaca Eppii voru aflá, ca cognitiunea obiectului ajunge pentru aducerea unei sentintie, sa faca, ceea ce voru aflá de consultu a face.

Din acestu canonu s'aru vedé, cá sî cum unu Eppu condemnatu aru putea apelá de dóue ori intr'o causa; insa nu este asiá, câci numai odata se póte apelá dela unu foru inferioru la altulu mai mare, sî deaca vre-un'a parte se gasesce vatamata cu sentinti'a apelatoriului, atunci póte cere, cá caus'a lui sa se astearna la forulu supremu de revisiune, ori de casitiune. — Zonar'a mai observeaza la acestu canonu, ca din acele eparchii se potu apelá la Eppulu Romei, care cadu in patriarchatulu lui, dar nu din cele-lalte, care se tienu de cele-lalte patriarchate.

Can. 6. De s'aru intamplá intr'o eparchie — mitropolie — in care se afla Eppi mai multi sa remâna unu Eppu, sî acel'a pentru óre-care lenevire n'aru voí a se infatisiá, sî a luá parte la constituirea Eppiloru, eara multimele fiindu adunate s'aru rugá, cá sa se faca asiediarea Eppului, celui ce se cere de dânsii; trebue întâiu Eppulu acel'a, care au mai remasu, sa se insciintieze prin

scrisorile Esarchului eparchiei, adeca a Eppului mitropoliei, cumca se róga multimele a se dá loru pastoriu. Socotimu a fi bine, a se asteptá sî acest'a, cá sa fia de fatia. Eara de nu va vení, fiindu poftitu prin scrisori, nici aru rescrie inapoi indestulare trebue sa se faca vointiei multimei. Trebuie insa sa se chieme sî Eppii eparchiei — mitropoliei — invecinate spre asiediarea Eppului mitropoliei. Dara sa nu fia iertatu a pune Eppu in vre-unu satu, seau in cetate mica, unde sî unu singuru presbiteru ajunge, câci nu este de lipsa acolo a pune Eppu, cá sa nu se micsioredie numele sî auctoritatea Eppului, ci Eppii eparchiei, precum inainte amu dîsu, in acele cetâti suntu datori a asiediá Eppi, in care sî mai inainte s'au aflatu, ca s'au fostu facutu Eppi; de s'aru aflá vre-o cetate, ca asiá s'au inmultitu cu numerulu poporului, incâtu se judecá a fi vrednica de unu Episcopatu, sa capete unu Episcopu.

Canonulu acest'a tracteaza despre acea posibilitate, cându toti Eppii dintr'o mitropolie aru murí, sî numai unu Eppu cu Mitropolitulu aru remané in viatia; sî dice, ca atunci Mitropolitulu sa chieme prin scrisóre pe acelu unicu Eppu spre consultare asupr'a deplinirei scauneloru eppesci veduvite, sî deaca n'aru dá ascultare, atunci sa se chieme alti Eppi din mitropoli'a invecinata, sî cu ei sa tiena Sinodu, cá poporulu sa nu remâna fora archipastori. Mai departe dîce canonulu, ca Eppu intr'unu satu, seau orasiu micu sa nu se asiedie, ci numai in locurile acelea, unde din vechime au fostu scaune eppesci, sî numai la acea intamplare sa se creeze vre-unu scaunu nou eppescu, unde cetatea s'au inmultitu in decurgerea timpiloru asiá tare cu poporu, incâtu acel'a singuru ajunge pentru o eparchie.

Can. 7. Inoportunitatea nóstra, si mult'a staruintia, sî

nedreptele rugaminti ne-au facutu pe noi, cá sa n'avemu atât'a gratia sî libertate de a invetiá, câtu suntemu datori a avea, ca multi din Eppi, sî mai alesu africanii, nu lipsescu sa mérga la armie, carii precum amu aflatu dela iubitulu fratele sî Coeppulu nostru Gratu, sfaturile cele mântuitóre nu le primescu, ci le defaima asiá, incâtu unu omu aduce la armie cele mai multe sî osebite rugaminti, sî care nu potu folosî bisericeloru, sî nu precum aru trebui sa se faca, sî cum aru fi cu cuviintia, nu aducu saracîloru sî mireniloru, ori veduveloru ajutoriu sî sprijóna, ci unor'a procura dignitâti civili, sî functiuni. Deci aceasta perversitate ne causeaza nóue paguba nu fora ofendiculu, sî osândire, ca mai de cuviintia a fi amu socotitu, cá Eppulu sa-i dee acelui'a ajutoriulu seu, carele de câtra cine-va aru silnicí, seau pe vre-un'a din veduve aru nedreptati, seau earasi vre-unu orfanu s'aru lipsí de cele ce i se cuvinu, de cum-va sî numele acestea aru avea rugaminte dreapta; deci nici unui Eppu nu i se cuvine sa mearga la armie, afora numai acelor'a, pe carii evlaviosulu nostru Imparatu l'aru chiamá cu scrisorile sale ; dara fiindca de multe ori se intampla, ca unii avându trebuintia de misericordie nazuescu la biserica, câci pentru crimele loru s'au osânditu la prinsóre ori la deportatiune in vre-o insula, seau subt ori-care pedeapsa au devenitu, acestor'a nu li se póte denegá ajutoriulu, ci fora amanare sî dubietate sa li se esopereze iertarea.

Fiindca unii dintre Eppi, sî cu deosebire cei din Afric'a indrasnea a merge la Imparatu pona sî la armie, cându se aflá

acolo, nu cá sa ajute veduve sî saraci, ci cá rudeniiloru sî amiciloru loru sa procure functiuni sî dignitâti ; de unde apoi cadea ei in disgratia pentru astfeliu de purtare a loru ; de aceea canonulu presentu opresce Eppiloru a merge la Imparatu cu alte feliuri de rugâri, afora de cele referitóre la treburi bisericesci, seau filantropice.

Vedi Can. 11. Antioch. — Sardic. 9, 20. Cartag. 117.

Can. 8. Fiindca s'au aflatu de bine a se hotarí, ca de óre-ce pentru a nu cadé subt osândire vre-unu Eppu, de s'aru duce la armie, deaca unii aru avea acestu feliu de cereri, de care mai susu amu amintitu, aceea sa se trimitia prin diaconulu seu, câci fati'a servitoriului nu este pismuita, sî cele ce i s'au demandatu, mai curându le póte aduce la sevârsîre.

Canonulu acest'a stà in legatura cu celu precedente, sî prescrie, ca Eppulu ori-ce rugare aru avea câtra Imparatu, cându acest'a se afla la armi'a sea, sa nu mearga in persóna acolo, ci prin diaconulu seu sa o astearna, câci persón'a diaconului nu se face asiá curându invidiósa, sî póte sa sevarsiasca cele demandate lui dóra sî mai in graba, decâtu insusi Eppulu.

Vedi Antioch. 11. — Sardic. 7, 9, 20. — Cartag. 117.

Can. 9. Deaca Eppii óre-cârei provintie aru trimite cereri câtra fratele sî coneppulu seu, care este in cetatea cea mai mare, adeca in mitropolie, elu sa le trimitia acele cereri prin diaconulu seu, dându-i sî epistolie recomendatóre, scriindu adeca sî câtra fratii sî coeppii nostrii, carii aru fi petrecându in timpulu acel'a in locurile sî cetâtile, unde Imparatoriulu sevârsiesce obiectele Statului. Eara de aru avea Eppulu amici in curtea Palatului, sî aru voí pentru ce-va, ce aru fi cuviosu sî dreptu sa-i róge, sa nu se opreasca a se rugá prin diaconulu seu, sî acelor'a a recomandá, cá ajutoriulu loru celu bunu

sa nui denéga. Ear carii se ducu la Rom'a, precum mai susu s'au disu, trebue sa predee iubitului nostru frate si Coeppu cererile, care le au, cá elu mai nainte sa le esaminedie, cá nu cum-va vre-o cerere sa fie indrezneția, sî asiá intrebuintîndu auctoritatea sî grij'a sea, ii va trimite pe ei la armie.

Canonulu, acest'a cu privire la comentarele Canóneloru precedente n'are lipsa a se comentá, câci din cele mai nainte espuse din destulu se intielege.

Vedi Antioch 11.—Cartag. 17. — Sardic. 7, 8, 20.

Can. 10. Cu tóta grij'a sî sarguinti'a are sa se esaminedie, ca deaca vre-unu bogatu, ori scolasticu din foru s'aru gasí vrednicu a se face Eppu sa nu se constitua mainainte, pona nu va trece prin servitiulu Cetitoriului, ipodiaconului, diaconului sî alu presbiterului, cá in fiecare gradu, deaca se va socoti de vrednicu, sa se póta sui progresivu la inaltimea episcopiei, sî va avea gradulu fiesce cârei'a trepte prin lungime nu de putinu timpu, prin care sî credinti'a lui, sî probitatea moravuriloru lui sî constanti'a, sî moderatiunea lui sa se póta cunósce, sî elu, dupa ce s'au existimatu vrednicu de preotie, sa-si dobândeasca onorulu celu mai mare, câci nu se cuvine, sî sciinti'a sî bun'a conversatiune nu sufere, cá cine-va cu cutezare sî graba sa se inaltia acolo, cá Eppu, ori presbiteru ori diaconu sa se constitua cu usioritate, câci asiá pe dreptu Neofitu s'aru considerá, de-sî Apostolulu Pavelu invatietoriulu neamuriloru se vede, ca cu deosebire au opritu grabnicele hirotonii, câci probatiunea prin unu timpu mai indelungatu va

putea descoperi sî conversatiunea sî moravuvile fiescecarui'a.

Canonulu acest'a tracteaza despre aceea, cá nime fia bogatu, fia invetîatu sa nu se inaintedie la dignitate de Eppu, pona n'au petrecutu unu indelungatu timpu in fiecare gradu sacerdotalu, de a cunosce credinti'a lui, probitatea moravuriloru, constantî'a sî moderatîunea lui, câci altcum sa socotesce de neofitu, sî se vatama invetîatur'a Apostolului Pavelu, câtra Timoteiu I. Capu 5, v. 22. „mânile in graba pe nimenea sa nu puni.“

Vedi Can. 80 apostol. — I. 2. — I-II. 17.

Can. 11. Cându Eppulu din alta cetate vine la alta cetate ori dela alta eparchie la alta eparchie cu fudulie, de a se ostentá cu laudele sale, sî cu santieni'a religiunei, sî aru voi a petrece mai multu timpu, sî Eppulu cetâtii aceia n'aru fi iscusitu a invatiá, sa nu defaime pe acel'a sî sa nu concioneze mai adese-ori, vrându prin aceea sa injoseasca persón'a Eppului de acolo, ca acestu pretextu provóca turburari sî prin vicleni'a aceast'a cauta a rapi scaunulu celu strainu, sî siesi a'lu insusi, ne indoinduse a parasi biseric'a cea data lui, sî a se mutá la alta. Deci trebue pentru aceast'a sa se hotarearesca timpu, fiindca a nu primi pe Eppu, s'au socotitu a fi inhumanu sî incivilu. Sa ne aducemu aminte, ca in trecutulu timpu parintii nostrii au judecatu, ca deaca vre-unu mireanu petrecându in cetate trei dîle de Dumineca, sî in trei Septemâni nu s'aru aduná impreuna, sa se departeze dela impartasire; deci deaca pentru mireni aceast'a s'au legiuitu, nu se cade, nici se cuvine, dar nici este de folosu, cá Eppulu, carele n'are vre-o mare nevoie, seau vre-o treaba mai grea, sa ab-

senteze mai lungu timpu dela Biseric'a sea, sî sa negliga poporulu celu incredintiatu lui.

Canonulu acest'a presupune mai multe abnormitâti din partea Eppiloru, câci de si au esistatu mai multe canóne, care o-prescu Eppiloru a se absentá mai lungu timpu din eparchie, totusi s'au gasitu unii dintre ei, carii n'au observatu acele canone; sî asiá parintii Sinodului din Sardice'a improspeteaza acele canóne de mai inainte, dîcandu, ca Eppulu nici subt pretextu de a invetiá sa nu mearga in straina Eparchie, nici sa turbure poporulu cá pe elu sa-lu ceara sie'si de Eppu, câci precum mireanulu se opresce dela cuminecatura, deaca in trei Dumineci n'au fostu in biserica, asiá sî Eppulu, deaca trei septamâni petrece afora de eparchi'a sea, sa se opreasca dela cuminecatura.

Vedi Can. 35, 58, apost. — III.8.— VI. 19, 20, 80. — I-II 16,— Cartag. 79, 82, 83, 131, 132, 133.— Gangr. 5, 20, 21. — Antioch. 13, 22.

Can. 12. Fiindca unii din fratii sî Coeppii prin cetâtile, in care s'au constituitu Eppi, suntu de aceea parere, ca ei putiene averi posedu, ear in altele locuri mari averi au Eppii, de unde ei potu dá sî seraciloru ajutóre, pentru aceea judecâmu noi, cá sa li se iarte, cându aru merge la mosîele loru, de a face strangerea roduriloru, sa póta petrece acolo trei dîle de Dumineca, adeca trei septemâni, sî in biseric'a cea de apropiere, la care presbiterulu aduna poporu, sa nu se socoteasca cá streinu de cuminecatura sî sa liturgiseasca, sî mai adeseori sa nu petreaca in acea cetate, unde siade Eppulu; in chipulu acest'a nici lucrurile lui nu voru patimí nici unu detrimentu, sî va delaturá dela sine crimea fuduliei sî a arogantiei.

Vedi Can. 58, apostol. — VI. 19, 80. — I-II. 16. — Gangr. 5, 20 21.— Cartag, 79. 82, 83.

Can. 13. Place, cá deaca vre-unu diaconu, ori presbiteru, seau sî vre-unulu din clerici s'aru escomunicá sî aru scapá câtra altu Eppu, carele 'lu cunósce, sî scie, ca de câtra Eppulu seu este escomunicatu, nu trebue, sa faca ocara fratelui seu Eppu, sî sa dee unui escomunicatu impartasîre, ear de aru cutediá un'a cá aceast'a sa faca, sa scia, ca adunându-se Eppii, se va face pe sine vinovatu.

In acestu canonu se opresce, cá nici unulu dintre Eppi sa nu primeasca pe escomunicatulu diaconu, ori presbiteru ori altu clericu sub patrociniulu seu, sî la cuminecatura, câci se face vinovatu inaintea celui mai de aprópe Sinodu archierescu.

Vedi Can. 12, 32, 33 apostol. — IV. 13. — Antioch. 6. — S. Sofia 1.

Can. 14. Deaca vre-unu Eppu aru fi iute dela fire, ceea ce de elu trebue sa fia departe, sî s'aru aprinde de graba in contr'a vre-vunui presbiteru ori diaconu, sî aru vrea a-lu lepadá din biserica; este de a se ingriji, cá unulu cá acest'a sa nu se condeamne cu grabire, nici sa se lipseasca de impartasîre, ci celu ce se scóte, sa póta nazuí la Eppulu mitropoliei alu aceiasi provincie; eara de nu este celu alu mitropoliei, la celu mai de aprópe sa alerge, sî sa se róge, cá caus'a lui acuratu sa o esamineze, ca nu se cade a denegá ascultarea celoru ce se róga. Sî Eppulu acel'a, carele pe dreptu seau pe nedreptu l'au lepadatu pe elu, este datoriu sa fia cu rebdare, cá cercetarea causei sa se faca, sî cá sentintî'a lui seau sa se intareasca seau sa se coreaga. Mai inainte insa de ce s'aru esaminá tóte cu acuratetia, sî strictetia, pona atunci acel'a, carele este lipsitu de cuminecatura, nu tre-

bue sa indrezneasca a-si dá cuminecatura, sî deaca óre-carii clerici s'aru aduná laolalta, si aru vedea mandri'a sî aroganti'a lui, fiindca nu este lucru cuviinciosu a suferí ocara, sî prihanire nedrepta, trebue sa'lu intórca pe acest'a cu cuvinte mai aspre sî grele, cá celui ce poruncesce cele cuviincióse, sa-i slujasca sî sa-lu asculte, câci precum Eppulu are sa dee slujitoriloru sei sincera dragoste, sî aplecare, cu acelu chipu sî slujitorii datori suntu a fi supusi Eppului, sî a-i dá servitiulu neviclenitu sî ascultare.

Se póte intamplá, ca unu Eppu din iutial'a firei, au osanditu pe vre-unu preotu ori diaconu, sî l'au escomunicatu, canonulu presentu da unui cá acestui dreptu a recurge la Mitropolitulu, sî in absenti'a acestui la celu mai aprópe Eppu, carele treab'a subversante o va cercetá, sî sentinti'a dintâiu o va intâri ori o va modificá. Eppulu, dela care s'au facutu apelatia, trebue sa fia cu rabdare, eara invinuitulu asisiderea datoriu este a asteptá resultatulu apelatiei sale, inca sî alti clerici, carii aru convení cu invinuitulu, au indatorire a vorbí acestui, cá sa fia cu ascultare câtra Eppulu seu.

Vedi Can. 12, 13, 28, 32 apostol. — I. 5, — S. Sofia 1. — Antioch. 4, 6. — Cartag. II, 37. 71, 74, 141.

Can. 15. Deaca vre-unu Eppu aru voí din alta parochie pe vre-unu strainu ministru sa constitua in óre-care gradu fora consensulu Eppului propriu, se considera astfeliu de asiediare de nelegiuita, sî fora târie. Eara deaca óre-carii din noi aru iertá a se face aceast'a, trebue unii cá acesti'a de câtra fratii sî Coeppii sa se admoneze sî sa se corigeze.

Canonulu presentu nu iarta Eppului a primí din straina

eparchie pe vre-unu clericu fora concediulu Eppului respectivu, sî a-lu inaintá, câci astfeliu de lucrare are sa remâna fora târie; ear cându unii Eppi aru suferí cu tacere astfeliu de iregularitate, atunci ceia-lalti au totu dreptulu, pe aceia a-i admoná, sî a-i reduce la observarea canonului presentu.

Vedi Can. 15. apostol. — I. 15, 16. — IV. 5, 10, 20, 23. — VI. 17, 18. — VII. 10, 15. — Antioch. 3. — Cartag. 63, 98.

Can. 16. Fiindca de multe ori la mitropoli'a din Tesalonicu din alte provincii se ducu presbiterii sî diaconii, sî multiamindu-se a petrece acolo putienu timpu, mai multu se zabovescu, sî totu timpulu i'lu petrecu acolo fora scopu, pona se silescu a se reintórce la bisericele loru dupa unu indelungatu timpu. S'au hotaritu, ca decretele, care pentru Eppi s'au constituitu, sa serveze sî pentru astfeliu de persóne.

Canonulu acest'a prescrie aceeasi pedeapsa, ceea ce este hotaritu pentru Eppii, carii absenteaza din scaunele loru, sî pentru presbiterii sî diaconii aceia, carii se ducu la mitropoli'a Tesalonicului, sî acolo petrecu mai indelungatu timpu fora vre-o ocupatiune.

Vedi Can 15 apost. — I. 15, 16. — IV. 5, 10, 20, 23. — VI. 17, 18. — VII, 10, 17. — Antioch. 3.

Can. 17. Sî aceast'a ne-au placutu nóue, cá deaca vre-unu Eppu suferindu sila, pe nedreptu s'aru scóte ori pentru sciintia, ori pentru marturisirea bisericei sobornicesci, ori pentru apararea adeverului, sî fugindu de periculu, nevinovatu, dar uriciosu, aru vení in alta cetate, sa nu se opreasca a petrece acolo atât'a, pona ce s'aru intórce, seau pona aru putea aflá scapare de injuri'a, ce i s'au facutu; câci aspru lucru este sî prea greu, cá acel'a, carele au suferitu goana nedreapta, sa nu se primeasca

de noi. Unulu cá acest'a trebue sa se primeasca de noi cu multa benignitate sî umanitate.

Deaca vre-unu Eppu aru cadea pe nedreptu in ur'a clerului sî poporului seu, dîce canonulu, acel'a sa se primeasca de câtra ceia-lalti Eppi cu multa bunatate sî umanitate.

Vedi Can. 15, 16, — IV. 5, 10, 20.

Can. 18. Fiindca suntemu datori sa fimu pacinici sî rebdatori, sî cu indestulata misericordie câtra toti aceia, carii odata s'au promovatu la clerulu sacerdotalu de câtra fratii nostrii, sî n'aru vrea sa se intórca la acele biserici, unde suntu pusi, de aicea inainte sa nu se primeasca, ear lui Euthichianu de aici numele de Eppu nu-i lasâmu, nici pe Museu nu'lu socotimu de Eppu. Ear cându aru cere cumunecatura mireneasca, aceea nu trebue sa li se opreasca.

Museu sî Euthichianu sî altii inca cá Eppi au hirotonitu pe unii clerici, carii nu se tiené de eparchiele loru; in privinti'a acestoru clerici dice canonulu presentu, ca trebue sa li se areto iertare, si Archiereii sa fia câtra ei cu rebdare; din contra lui Museu sî Eutichianu s'au hotaritu, cá ei sa nu mai pórte nici numele de Eppu, ci cându voru voi, sa se póta cumunecá cá sî mirenii.

Can. 19. Amu hotaritu aceste spre folosu, si cu consecuintia, sî conformu dignitatii nóstre sacerdotali, sî cá cele ce lui Dumnedieu sî ómeniloru le au placutu, fara numai deaca sî fric'a va urmá dupa aceste decrete. Câci scimu sî noi, ca adeseori pentru impudentia a unor'a, au devenitu in ura numele celu divinu sî venerându alu preotiei. Deci deaca cine-va aru indrazni a face altu-cevá afora de cele socotite de toti, sârguinduse a placea mai multu mândriei sî arogantiei, decâtu lui Dumnedieu,—sa scia, ca nu-

mai decâtu s'au facutu vinovatu de darea respunsului pentru crima, sî de pierderea dignitâtii si a onorului episcopescu.

Din acestu canonu se vede ingrijirea cea mare, ce parintii sinodului acestui'a au avutu pentru acurat'a indeplinire a Canóneloru aci aduse; de aceea rânduiescu, ca toti acei Eppi, carii nu se voru tienea de aceste canóne, ca criminalisti sa se traga la respundere, sî sa se lipseasca inca sî de numele de Eppu.

Vedi II. 2.

Can. 20. Apoi sî aceea va fi de totu cunoscutu, sî comprobatu, deaca fiecare dintre noi, carii siedemu pe lânga câi sî canalu, vedindu pe vre-unu Eppu, l'aru intreb'a despre caus'a trecerii sale, sî unde merge; sî de 'lu vá aflá, ca merge la armie, sa-lu provóce ai spune conditiunile cele mai susu aratate, sî de va merge chiamatu, nici o impedecare in calatorie sa nu i se faca; eara de va merge pentru favórea ostentatiunei, precum s'au disu mai susu Dragostei vóstre, ori pentru cererile unora aru calatori la armie, nici scrisórile lui sa nu le subscria, nici sa nu se cuminece cu densulu.

Vedi Antioch. 11.— Sardic. 7, 8, 9.

Canónele Sinodului localu din Constantinopole cu numerulu 2 (·).

Can. 1. Hotarimu, cá sa nu fia iertatu de doi Eppi a se hirotoni Eppu dupa canonulu Sinodnlui din Nice'a.

Fiinduca Canonulu 4-lea alu Sinodului I. ecumenicu din Nice'a au hotaritu, cá negresitu trei Eppi sa se adune, si sa hirotonéasca pe Eppu; pentru aceea sî Sinodulu acest'a prescrie, ca pentru hirotoni'a unui Eppu se ceru trei archierei, dintre carii unulu are sa fia Mitropolitulu respectivu, câci fora elu nu se póte face nime Eppu.

Vedi Can. 1. apostol.

Can. 2. Hotarimu, ca nu trebue de acum inainte nici de trei nici de doi sa se esaminedie sî sa se judece Eppulu invinovatitu, ci cu judecat'a a mai multoru Eppi, sî de este posibilu, a tuturoru Eppiloru din mitropolie, precum sî canónele apostolesci o prescriu aceast'a, cá cu judecat'a aceloru mai multi sa se arete osândirea celui vrednicu de degradare, de fatia fiindu sî celu ce se judeca.

(·) Sinodulu acest'a localu din Constantinopole s'au tienutu nu multu dupa incheierea Sinodului II ecumenicu, care s'au celebratu inca in Constantinopole. Acestu Sinodu localu au fostu la anulu 394 in dilele Imparatiei lui Arcadiu si Onoriu, car de fatia au fostu trei patriarchi, Nectariu alu Constantinopolei, Teofilu alu Alesandriei, sî Flavianu alu Antiochiei sî alti siaptespredìece Eppi, sî siedintiele s'au tienutu in fruntispiciulu bisericei, unde era asiediatu Colinvidr'a pentru cei botezândi. Substratulu acestui Sinodu au fostu Eppii Agapiu sî Vagadiu, carii cerea, ca amândoi sa fia Eppi la Vostrisu. Sî de sî Vagadiu murise sub decurgerea acestui Sinodu, totusi obiectulu s'au tractulu, sî s'au adusu aceste dóue canóne, precum urmeaza.

Findca s'au espusu in descrierea acestui Sinodu, ca pe Eppulu Vagadiu numai doi Eppi l'au judecatu si l'au osânditu, pentru aceea acestu Canonu desaprobeaza aceea procedura, sî indreapta spre viitoriu a urmá dupa canónele sustatatóre, in alu câroru intielesu au a esaminá sî a prejudeca vin'a unui Eppu toti Eppii din Mitropolie, fiindu de fatia sî celu invinovatitu.

Vedi 74 apost.

Canónele Sinodului localu din Cartagen'a cu numerulu 141 (·).

Can. 1. Asiá se tienu la noi esemplarele Statuteloru, care Parintii nostrii dela Sinodulu din Nice'a leau adusu, alu carora tipu pastrându se voru observá de intarite sî acele, care voru urmá, sî care prin noi s'au constituitu.

Dupa ce s'au cetitu Simbolulu credintiei compusu prin Sinodulu I. ecum. din Nice'a, sî prin Sinodulu II ecum. din Constantinopole, precum sî canonulu 20-lea alu Sinodului I. ecum. sî dupa ce asupr'a acestor'a s'au consultatu Parintii din destulu, sî

(·) Localniculu sinodu din Cartagen'a s'au adunatu la a. 418 in dilele Imparatiloru Onoriu dela Apusu, sî ale lui Teodosiu micu dela Resaritu. Presiedintele au fostu Aureliu Epulu Cartagenei, carele se numea de catra Parinti sî Papa. De fatia au fostu sî Locotiitorii lui Zozimu Papa dela Rom'a, Faustinu Eppulu Nichenului, si Filipu sî Aselu presbiterii, sî alti Archierei pona la 217. s'au tienutu acestu Sinodu asupra lui Pelagiu, Celestiu sî Donatu, sî Apiariu, sî au duratu siase ani intregi. Corifeiulu acestoru ieretici au fostu Eppulu Pelagiu, carele mai nainte de Sinodu au sî anatemisitu cele 12 capete ale invatieturiloru sale ieretice, dar apoi in Afric'a au reinceputu a le lati acele, sî atunci s'au osânditu cu toti partisanii sei sî ieresulu lui, sî elu, sî cei impreuna cu elu de un'a parere.

au dîsu unanimu, ca acele le primescu, sî le imbratisiadia, atunci s'au sculatu presiedintele Sinodului Aureliu Eppu, sî au dîsu: ca esemplarele acelor'a, cari la Sinodulu din Nice'a s'au constituitu de câtra Parinti, sî ací aduse de parinti din Afric'a asiá suntu, precum ací s'au cetitu acele, sî dupa ele trebue sa se urmedie sî sa se faca, cá sî spre viitoriu sa se observe, — au urmatu canonulu acest'a care este urmarea consultâriloru sî a convingeriloru unanime ale Parintiloru din acestu Sinodu.

Can. 2. Dupa ce Dumnedieu au binevoitu, cá credinti'a bisericeasca cu asemenea marturisire de câtra noi sa se predee, sî intru aceasta inclita adunare inainte de tóte sa se marturiseasca; apoi rânduial'a bisericeasca trebue sa se pastreze cu invoirea fie-cârui, sî cu cea a tuturoru, dara spre intarirea mintiei fratiloru sî coeppiloru nostrii celoru de curându hirotoniti, se cuvine a adaoge acelea, care dela Parinti intarite le-amu primitu, cá unimea Treimei, adeca a Tatalui, sî a Fiiului, sî a sântului Duchu sa se recunósca a nu avea nici o deosebire, si in mintile nóstre sânta sa o tienemu; sî precum ne-amu invatiatu, asiá sî pe popórele lui Dumnedieu le vomu invetiá.

Parintii sinodali au aflatu de bine a se enuntiá prin acestu canonu, cá ei sa innoiasca marturisirea Simvolului niceanu, ca ei vreau sa-lu pazeasca sântu sî nestramutatu, sî asiá a invetiá sî poporulu credinciosu; cá Eppii cei nou-asiediati sa se indeletnicéasca in cunóscerea dogmeloru, in unimea Sântei Treimi, sî in tocm'a asiá sa o tiena.

Can. 3. Au placutu, cá aceste trei trepte, care cu óre-care legatura a castitatei suntu impleticite, — dîcu adeca Eppii, presbiterii sî diaconii, precum se cade cuviosîloru Eppi, preotiloru sî diaconiloru sî ministriloru de cele sânte, sa fia intru tóte infrânati, cá sa dobandeasca,

ce curatu ceru dela Dumnedieu, cá sa tienemu sî noi ceea ce prin Apostoli ni s'au predatu, sî din vechime s'au pastratu.

Canonulu acest'a prescrie celoru insurati Archierei, preoti, sî diaconi infrânarea de impreunare cu femeile loru, cându au sa sevârsiascu vre-unu servitiu bisericescu.

Vedi VI. 30. — Can. 5 apostol.

Can. 4. Place sântului Sinodu, cá Eppulu, sî presbiterulu, sî diaconulu sî toti, câti se atingu de cele sânte, sa fia pazitori ai infranârii, sî de femei sa se departeze.

Canonulu acest'a este cuprinsulu sinopticu alu canonului precedentu, sî de aceea n'are trebuintie de nici unu comentariu.

Can. 5. Poft'a avaritiei, despre care nime nu se indoiesce, ca este maica a tuturoru releloru, cu cale este, a o sugrumá, cá nimenea sa nu abuseze cu cele straine, sî ca nici sa treaca cine-va peste hotarele Parintiloru, nici sa fia iertatu vre-unui clericu a luá cameta pentru vre-unu lucru, sî cele de curându aduse (la Sinodu) intunecate fiindu, sî cu totulu ascunse se voru cercetá de noi sî se voru hotarí; eara despre cele ce dumnedieeasc'a Scriptura prea aratatu au legiuitu, despre aceea nu ni se cade nóue a hotarí, ci mai alesu a urmá acelor'a; prin urmare ceea ce este de osânditu in mireni, aceea cu multu mai multu este de osânditu in clerici.

Canonulu acest'a desaproba avariti'a cá maica a tuturoru releloru, sî opresce preotiloru a luá cameta dela ori-ce lucru. Se vede inca din acestu canonu, ca multe impregiurâri ale avaritiei s'au adusu la cunoscinti'a acestui Sinodu, pentru care se dîce, ca se voru esaminá, sî apoi se voru decide; car cele ce dumnedie-

easc'a Scriptura ne dîce, acele n'avemu dreptu a le esaminá, ci numai a le ascultá sî implini.

Vedi Can. 44 apost. — I. 17. — VI. 10. — Cartag. 20. — Laodic. 4. — Vasil. 14.

Can. 6. Facerea Chrismei (sântului miru) sî consântirea feteloru sa nu se faca de câtra presbiteri; dar nici se cuvine presbiterului a impacá pe cine-va la liturgie publica. Aceast'a tuturoru place.

Dupa invetiatur'a dogmatica misteriulu Chrismei are doi ministrii, unulu este intocmitoriu, ear cel'a-laltu este administratoriu; Archiereulu eparchialu este ministrulu intocmitoriu alu misteriului Chrismei, câci lui i se cade dreptulu a pregati Chrism'a din feliurite aromate, sî adeca fierberea ei se face in Miercurea cea mare, ear sevarsîrea sî sântirea ei prin Eppu se face Joi'a mare; Eppulu impartiesce sântulu miru dupa trebuinti'a singuratceloru biserici parochiali, sî preotii o administreaza numai decâtu dupa botezu. Sî asiá facerea Chrismei o opresce acestu canonu presbiteriloru, precum sî consântirea feteloru, pe care le aduceau parintii, sî le afierosea lui Dumnedieu, sî atunci se cetea asupra-le rugaciune; canonulu acest'a cându opresce presbiteriloru sevarsîrea rugaciunei asupr'a feteloru, cele ce se afierosescu lui Dumnedieu, atunci intielege, ca dreptulu acest'a se cuvine eschisivu Archiereiloru. In fine se opresce presbiteriloru sî a impacá pe cine-va la liturgie publica, pentru ca nu este de regula fie-care presbiteru sî duhovnicu sî numai duhovnicului i este iertatu a legá ori a deslegá, dar nu sî presbiterului, cârui nu i s'au cetitu rugaciunea de duhovnicu, sî nu este dohovnicu.

Vedi Can. 39 apostol. — Cartag. 7, 60, 51. — I. 3, 19.

Can. 7. Deaca cine-va fiindu in periculu aru cere, a se impacá cu sântele altare, nefiindu fatia Eppulu, atunci presbiterulu este datoriu, a intrebá pe Eppulu, carele apoi da voie presbiterului, de a impacá pe celu in periculu cu sânt'a cuminecatura.

Fiindca canonulu precedentu au spusu numai absolutu, ca presbiterului nu i se cuvine a impacá pe cine-va la liturgie publica ; pentru aceea canonulu presentu aduce o intamplare, cându preotulu, carele nu este duhovnicu, póte impacá pe pacatosulu cu s. cuminecatura, deaca acest'a este in pericululu mortii, adeca va cere dela Eppulu seu concedie spre acestu unicu scopu.

Vedi Can. 39. Cartag. 6, 50.

Can. 8. Carii suntu cu numele „infamiei" patati, nu se potu primí cá acusatori in contr'a parintiloru sî Episcopiloru.

Canonulu 6-lea alu Sinodului II ecumenicu legiuiesce, ca toti fora nici o deosebire nu se potu admite sa pâreasca pe Eppu seau pe altu clericu, ci numai aceia se potu admite, in contr'a câroru nu se póte face nici o esceptiune, deci cetesce acolo comentariulu.

Vedi Can. 74 apostol. — VI. 6. — IV. 21. Cartag. 27, 137, 138, 139.

Can. 9. Deaca cei ce dupa meritulu crimeloru loru s'au lepadatu din biserica, vre-unu Eppu ori presbiteru i-aru primí la impartasîre, elu inca se face vinovatu de aceeasi crima, de care se face partasiu acel'a, care fuge de sentinti'a canonica a Eppului seu.

Vedi Can, 11, 12, 13. apost. — Antioch. 2, 5. — S. Sofii 1.

Can. 10. Deaca cum-va vre-unu presbiteru de Eppulu seu fiindu osânditu, cu óre-care trufie sî mândrie ingamfându-se aru socotí, ca elu este datoriu a aduce deosebitu lui Dumnedieu cele sânte, ori a zidí altu altariu aru socotí in contr'a credintiei sî constitutiunei bisericesci, unulu cá acest'a anatem'a sa fia.

Vedi Can. 31 apostol. VI. 18. — VI. 31, 34. — I—II. 13, 14, 15. — Antioch. 5. — Cartag. 11, 62.

Can. 11. Deaca vre-unu presbiteru s'aru condemná pentru purtarea lui, trebue acel'a sa se vesteasca sî Eppiloru invecinati, cá audiendu-se lucrulu, prin ei sa se impace cu Eppulu seu; eara de n'aru face aceast'a, ci — ceea ce sa nu fia — cu mândrie ingamfându-se s'aru despartí dela impartasîrea de propriulu seu Eppu, sî inca cu óre-carii desbinare facându, aru aduce lui Dumnedieu cele sânte, unulu cá acest'a anatem'a sa se socoteasca, sî loculu seu sa-lu piarda; aceea insa bine considerându-se, cá nu cum-va in contr'a Eppului sa aiba dreapta pâra.

Acestu canonu este in legatura cu celu precedentu, sî legiuiesce anatem'a asupr'a preotului, carele s'au osânditu de câtra Eppulu seu pentru nisce crime, dar au remasu in neascultare, sî de câtra Eppulu lui s'au desbinatu; totusi canonulu acest'a intrebuintiaza precautiunea cea mai mare pentru o dreapta judecata, câci prescrie, cá la tóta intamplarea sa se caute, cá nu cum-va invinuitulu sa aiba vre-o pâra dreapta asupr'a Eppului, câci numai astfeliu de strícta esaminare a impregiurârilorn póte aduce la lumina, ca sentinti'a osânditóre corespunde seau ba? obiectului cestionatu?

Vedi Can. 31, 32. — I. 5. — IV. 18. — VI. 31, 34. — I-II. 13, 14, 15. — Antioch. 5, 6. — Gangra 6. — Cartag. 62.

Can. 12. Deaca vre-unu Eppu, ceea ce sa nu fia, aru cadé in vre-o crima, sî aru fi cu neputintia, cá mai multi Eppi sa se adune, atunci cá sa nu remâna in crima, sa se asculte de doispredíece Eppi, ear presbiterulu de siase Eppi cu alu seu propriu, sî diaconulu de trei Eppi.

Eppulu criminalistu dupa canonulu acest'a are sà fia judecatu de 12. Eppi, insa dupa convinctiunea nóstra are sa se judece de Sinodulu archieresca dela concerninta mitropolie fora privire la numerulu Archiereiloru, câci nu suntu 12 Eppi in fiecare mi-

tropolie. Eara aceea, ceea ce dîce canonulu, ca presbiterulu de 6, ear diaconulu de 3 Eppi, sa se judece, este de a scí, ca aceast'a se póte intielege in casuri estraordinari.

Vedi Can. 74. — apostol. — II. 6. — IV. 9. — Antioch. 4. — Cartag. 15, 18, 105, 118.

Can. 13. Nu este iertatu a hirotoní pe Eppu, fora numai prin multi Eppi; ear de va fi de lipsa se póte alege sî de trei in ce feliu de locu aru fi la demandarea Mitropolitului; sî deaca vre-unu Eppu aru face ce-va in contr'a marturisirei sale proprie, seau in contr'a subscrierii sale, acel'a insusi s'au lipsitu de onorulu seu.

Ací subt „hirotoni" se intielege „alegere" dar nu „sântire". Cumca despre alegerea unui Eppu nou legiuiesce acestu canonu, cá prin multi sa se faca, se vede din totu cuprinsulu acestui canonu. Vedi comentariulu I la canonulu 1. apostolescu. Apoi mai dîce Balsamonu in tâlculu seu la acestu canonu: ca loculu nu face pe Eppulu, ci alegerea sî voturile Archiereiloru sî prin aceast'a voiesce Balsamonu sa arete, ca canonulu pré dreptu dice: ca alegerea se póte face ori in ce locu, unde aru voi Mitropolitulu.

Vedi I. 4, 7. — VII. 3. — Antioch. 19. — Can. 1. alu Sin. Constant. tienutu in Baptisteriulu bisericei foea 283.

Can. 14. Asisiderea au placutu, cá ori-carele din Eppi, ori din presbiteri, ori diaconi, seau din clerici, in contr'a cârui vre-o controversia criminale ori civile s'au ridicatu, deaca va refusá forulu bisericescu, sî aru vrea sa se curetie dinaintea judecatoriloru publici, chiaru de s'aru aduce sentintia in favorulu lui, totusi sa piarda loculu seu; aceast'a in cele criminali; ear in cele civili, va pierde aceea, pentru care au nazuitu, de va voí a-si tiené loculu seu.

Canonulu acest'a prescrie clerului in deobsce, cá controver-

sî'a sea sa o astearna judecatoriei bisericesci, fia aceea criminale, fia de cea civile, se intielege de sine, deaca controversi'a este de natura bisericeasca, sî adeca deaca preotulu se incusa pentru vre-o fapta imorale, in urm'a cârei trebue sa se depuna din preotie, atunci au facutu preotulu fapta bisericeasca criminale, ear fapta civile bisericeasca au facutu, cându au causatu vre-unei fetie bisericesci paguba de bani. Deci canonulu dîce, deaca preotulu invinovatitu pentru fapt'a criminale bisericeasca la judecatori'a politica va nazuí spre a se curati, atunci de va sî iesî judecat'a in favorulu lui, totusi loculu seu i'lu pierde; ear de va nazuí la judecata politica in caus'a bisericeasca civile, atunci sa piarda aceea, ce au câstigatu la judecata, de va voí sa-si retiena loculu seu.

Vedi I. 6. — IV 9, — Antioch. 12. — Cartag. 115.

Can. 15. Sî aceast'a au placutu, cá deaca dela oricarii judecatori bisericesci s'aru face apelatie la alti judecatori bisericesci, avându mai mare potestate, aceast'a nimic'a sa nu-i vateme pe acei'a a câror'a sentintia se desleaga, deaca nu se póte documentá, ca ei au judecatu din vrâjmasie, ori din óre-care patima, ori ca aru fi fostu mituiti.

Apelatia se iarta dela judecatori inferiori la cei superiori. Judecatorii, dela cari se face apelatie, nu trebue se iee pârtiloru apelante in nume de reu, câci au nazuitu la forulu mai inaltu, deaca suntu ei convinsi, ca sentinti'a loru este pe canóne basata, sî adusa obiectivu fora nici o patima. Vine de insemnatu, ca in causele personali preotiesci potu fi judecatori numai preoti, dar nu sî mireni. Vedi Balsamonu in comentariulu acestui Canonu.

Can. 16. Eara dupa consensulu pârtiloru, judecatorii voru fi alesi, de-sî mai putieni aru fi, decâtu cei rânduiti, sa nu fia iertatu a apelá.

Apelati'a n'are locu, cându pârtile litigante dupa avut'a cointielegere sî invoire si-au alesu siesi judecatori alesi, deaca aru fi fostu sî mai micu numerulu acestoru judecatori decâtu siase la presbiteri, sî trei lá diaconi.

Vedi Can. 74 apostol. II. 6. — IV. 9.

Can. 17. Fiii preotiloru nici sa faca, nici sa priveasca comedii lumesci; aceast'a totu-deaun'a s'au opritu sî tuturoru crestiniloru, cá de acelea sa se retiena, sî acolo sa nu mearga, unde suntu sudalme sî injuraturi.

Canonulu acest'a opresce fiiloru preotiloru, frecuentarea comedieloru, care erau la pagâni in mare onoru.

Vedi Can. 42, 43 apostol. — VI. 24, 51, 62, 66. — Laodic. 13, 54.

Can. 18. Au placutu, cá Eppii, sî presbiterii sî diaconii sa nu fia arendatori, ori procuratori, nici sa caute traiulu seu a'lu sustiené din vre-unu lucru urâtu sî neinsemnatu, câci suntu datori a observá, ceea ce Scriptur'a contiene: „Nimenea ostasiu fiindu lui Dumnedieu, nu se incurca in lucruri lumesci.

Se opresce Eppiloru, presbiteriloru sî diaconiloru prin acestu canonu, cá sa nu se faca arendatori de mosii, nici procuratori, nici sa se deprinda pentru traiulu vietii loru cu lucruri dejositóre, sî dehonestatóre, precum, a tiené cârcima, ori prevalie, sî altele asemene.

Vedi Can. 6, 81, 83, — IV. 3, 7. — VI. 9. — I—II. 11. — II. Timot. Capu 2, v. 4.

Can. 19. Au placutu, cá cetitorii devenindu la etatea pubertâtii, sa se sileasca seau a se casatorí, seau a marturisí infrânare.

Canonulu prescrie, cá cetitorii ajungându la etate de 14 ani, sa se sileasca, cá seau sa se insóre, seau sa apromita, ca voru pazí feciori'a. Zonar'a dîce, ca acestu Canonu numai in Afric'a se pazea, sî aiurea nu.

Can. 20. Asemene au placutu, ca deaca clericulu va imprumutá cui-va bani, sa primeasca banii sei inderetu,

dar de va imprumuta lucruri, atâta sa primeasca inapoi, câtu au datu.

Acestu canonu dupa cuprinsulu altoru mai multoru canóne opresce clerului a luá dobândi adeca camete, sî demânda, ca câti bani au datu cui-va imprumutu, atâti'a sa sî primeasca inderetu, sî deaca vre-unu lucru, s. e. hrana au datu imprumutu, atunci inca din lucrulu acel'á atâtu sa primeasca inderetu, câtu au imprumutatu.

Vedi Can. 44. — I. 17. VI. 10. Laodic. 4. — Cartag. 5.— Vasil. 14.

Can. 21. Au placutu, cá sa nu se hirotoneasca Diaconii mai nainte de douadieci sî cinci de ani.

Analogu este acestu canonu cu celu 14-lea alu sinodului VI. ecumenicu; vedi comentariulu acolo.

Can. 22. Au placutu, cá cetitorii sa nu se inchine poporului.

Acestu canonu opresce cetitoriloru a se inchiná poporului, cându au finitu vre-o cetire, pentruca numai Archiereiloru sî presbiteriloru suntu datori a face inchinaciuni dupa cetirea Apostolului, ori a Parimeiloru.

Vedi VI. 33.— VII. 14.

Can. 23. Au placutu, ca Mauritani'a Sitifensa, precum au cerutu, sa aiba pe propriulu seu Mitropolitu de câtra Mitropolitulu tienutului Numidiei, dela carele din Sinodu au fostu despartitu. Cu consensulu tuturoru Mitropolitiloru din Afric'a sî cu alu tuturoru Eppiloru s'au iertatu pentru preamare indepartare.

Parintii Sinodului acestuia luandu in consideratiune pusatiunea topografica a Mauritaniei fatia cu scaunulu ei Mitropolitanu, ce erá in Numidia, sî aflându, ca este intre locurile ace-

stea mare indepartare, sî ca Eppii din Mauritani'a cu multe greotâti se lupta, cându vinu la Sinodulu eppescu la Numidi'a, au aflatu de bine cu voturi unanime, ca in Mauritani'a Sitifensa sa se creeze mitropolia independinte de câtra cea a Numidiei pentru inlesnirea administratiunei.

Can. 24. Au placutu, cá candu Eppu ori clericu se hirotonesce, mai intaiu de câtra cei ce'lu hirotonescu, sa se admoneze, cá sa tiena stransu cele ce s'au decretatu prin Sinóde, cá nu cum-va nefacându acele, sa se caiasca.

Canonulu acest'a prescrie, cá care se hirotonesce de Eppu ori de presbiteru, trebue mainainte de hirotonie sa le spuna cele hotarite de Sinódele ecumenice sî localnice atâtu pentru drépt'a credintia, câtu sî pentru dreapt'a vietiuire, sî pentru bisericésc'a buna randuiala sî statornicie. Canonulu acest'a se observédia sî astadi la hirotoni'a noului Eppu, dar nu sî la hirotoni'a noului presbiteru. Este insa de doritu, ca Eppii sa estinda cuprinsulu ac stui canonu sî asupr'a presbiteriloru.

Vedi VII. 2.

Can. 25. Au placutu, cá trupuriloru celoru morti Euharisti'a sa nu li se dee, ca s'au scrisu: Luati, mancati; eara trupurile mortiloru nici potu sa iee, nici sa mânce; sî ca nesciinti'a presbiteriloru sa nu faca botezarea celoru morti.

Canonulu acest'a preafiresce nu iarta a cuminecá seau a botezá pe cei morti, pentru ca unii cá acesti'a nu mai sciu de sine, sî au incetatu tóte functiunile loru spirituali sî fisice, pentruca este sciutu, ca unde resuflarea omului au incetatu, acolo au incetatu sî viati'a sî au urmatu amortirea simtiriloru, sî apoi mórtea.

Vedi VI. 83.—Mateiu Capu 26. v. 26.

Can. 26. Dreptu aceea s'au intaritu in sinodulu acest'a, ca dupa canónele Sinodului din Nice'a sa se tiena in fiecare anu pentru causele bisericesci, care adeseori se

invechiezu spre pagub'a poporului, Sinodu, la care toti cei ce tienu scaunele cele dintâiu ale eparchieloru sa trimita din a loru Sinóde pe doi, seau pe câti voru alege, Eppi locotiitori, ca in adunarea sa póta fi auctoritatea deplina.

Si canonulu acest'a, cá sî altele, prescrie tienerea Sinódeloru anuali prelânga Mitropolii, sî motiveaza ans'a canonului cu aceea, ca lucrurile de controvers'a bisericeasca sa nu se invechieze spre paguba poporului credintiosu.

Vedi Can. 37 apostol.— I. 5. — IV. 19 — VI. 8. — VII. 6. — Antioch. 20. Cartag. 81, 84, 85, 104.

Can. 27. Deaca care-va din Eppi se pâresce la cei ce suntu mai mari in tiar'a lui, incusatoriulu sa dovedeasca lucrulu, sî de împartasire sa nu se opreasca celu incusatu fora numai deaca spre darea de respunsu va fi chiematu prin scrisori la judetiulu celoru alesi spre a'lu judecá, nu s'aru infatisiá la diu'a hotarita, adeca in terminu de o luna dela diu'a primirei citatiunei. Eara de aru aratá cine-va cause adeverate sî temeinice, care iau fostu lui impedecatóre, sî pentru care n'au potutu elu sa se infatisieze spre respunderea celoru ce s'au adusu in midilocu in contr'a lui, sa aiba voie a se presentá in decurgerea unei altei lune, inse in lun'a a dóu'a nu se va impartasi, pona nu se va curati de imputatiuni. Eara deaca Sinodului universalu anualu nu se va presentá, ca celu putienu caus'a lui acolo sa se determine, elu se va judecá cá cum insusi elu aru fi adusu in contr'a sea sentintia condemnatóre, sî pre timpulu acel'a nu se va impartasi, nici in biseric'a sea, nici in parochie. Ear acusatoriulu lui, deaca nici câudu nu s'au

absentatu in acele dile, cându obiectulu se tractá, dela cuminecatura sa nu se lipsească nici de cum; ear de aru fi lipsitu cându-va, sî s'aru fi subdusu, atunci Eppulu incusatu se lasa la cuminecatura, ear elu se lipsesce, asiá, incâtu sa nu i se iee facultatea incusârii, deaca aru putea dovedi la terminu, ca nu ne vrându, ci ca n'au potutu sa se presenteze. Si aceast'a sa fia sciutu, ca cându obiectulu se tracteadia in Sinodulu Eppiloru, sî persón'a acusatoriului se infameadia, atunci nu se lasa la incusa, afora deaca despre treab'a sea propria, dar nici decum despre treab'a bisericeasca va sa alegedie.

Acestu canonu prescrie, cum trebue sa fia incus'a, carea se da in contr'a vre-unui Eppu, sî cum trebue sa se pertractedie, sî adeca incus'a trebue sa fia documentata, sî predata Mitropolitului, ca Eppulu incusatu sa nu se eschida din cuminecatura de catra ceialalti Eppi, ca Mitropolitulu are sa conchieme Sinodu episcopescu, sî acolo a soroci pe incusatulu, lasându-i terminu de un'a luna spre infatisiare, sî altele, precum lamuritu se vede din contextulu canonului.

Vedi Can. 74 apostol. — II. 6. — IV. 9, 21. — Antioch. 14, 15.

Can. 28. Deaca se voru incusá Presbiteri ori diaconi, sî mai nainte se va implini numerulu legiuitu alu alesiloru Eppi din locurile vecine, pe carii iau cerutu invrajbitii, adeca la numele de presbiteru siase, sî de diaconu trei, din preuna cu acestia Eppulu celoru invrajbiti va cercetá causele loru, pazinduse aceeasi forma a dileloru, a terminiloru, a cercetariloru sî a persóneloru, intre incusatori sî incusati. Ear causele celoralalti clerici sî singuru Eppulu locului le póte cercetá, sî decide.

Dupa canonulu acest'a presbiterii ori diaconii de se voru acusá de cine-va, potu alege straini Eppi din pârtile invecinate de ei, cu cari sî Eppulu loru va esaminá sî decide caus'a subversante; presbiterii siase, diaconii trei Eppi i'si alegu. Eara causele celor'a-lalti clirici póte esaminá sî prejudecá sî insusi Eppulu locului.

Vedi IV. 9. — Antioch. 4. — Cartag. 12, 16.

Can 29. Asisiderea au placutu, cá fiii clericiloru cu pagâni, ori cu ieretici sa nu se impreune cu casatorie.

Vedi mai pre largu la canonulu 14 alu Sinodului IV. ecumenicu; sî la 72-lea alu Sinodului VI. ecumenicu, precum sî la 10-lea sî 31 Canonu din Sardice'a.

Can. 30. Eppii sî clericii sa nu confera nimic'a crestiniloru, carii nu suntu ortodocsi; si de aru sî fi rudenii, nimic'a sa nu le confera loru prin dotatiune din bunurile loru, precum mai susu s'au disu, Eppii ori clericii.

Ieretici suntu aceia carii despre lucrurile crestiniloru reu sî gresîtu cugeta, ear necredinciosi suntu aceia, carii nu credu in intruparea cuvântului lui Dumnedieu. Deci dîce canonulu presentu, ca Eppii sî clericii sa nu lase unor'a cá acestor'a, de aru fi sî ruditi cu ei, nimic'a din averile loru, nici sa-i faca de mositenitorii loru dupa mórte.

Vedi Can. 40. apostol. — Cartag. 89, 102.

Can. 31. Eppii preste marea sa nu se duca, fora numai cu hotarire a scaunului celui dintâiu alu Episcopului propriu din fie-care regiune, adeca, de va luá mai alesu dela celu mai intâiu acea harthie, ceea ce se dîce dimisoria formulata, seau recomandatiune.

Prin acestu canonu nu se iarta Eppiloru Africei sa calatoreasca dincolo de marea, adeca in Itali'a, afora cându voru avea

dela Mitropolitulu loru scrisórea cea numita „dimisoria“ sî recomanda pe ei câtra aceia, câtra carii mergea.

Vedi Can. 12, 33. apostol. — IV. 11, 13. — VI. 17. — Antioch. 6, 7, 8, 11. — Laodic. 41, 42. — Sardic. 7, 8. — Cartag. 97. 116.

Can. 32. Asisiderea au placutu, ca afora de Scripturile canonicesci nimic'a sa nu se ceteasca in biserica cu nume de dumnedieesci Scripturi. Sî suntu Scripturile canonicesci acestea: Facerea, Esîrea, Liviticeasca, Numere, A dóu'a lege, Iisusu alu lui Navi, Judecatorii, a Imparatiloru patru, Paralipomenonu dóue cârti, a lui Iovu, Psaltirea, a lui Solomonu patru cârti, a prorociloru dóuesprediece cârti, Isai'a, Ieremi'a, Iezechiilu, Daniilu, Tovie, Iuditu, Estiru, Esdr'a dóue cârti; ale noului testamentu: Evangelii patru, a fapteloru Apostoliloru un'a carte, Epistolii ale lui Pavelu patruspredíece, a lui Petru Apostolu dóue, a lui Ioanu Apostolu trei, a lui Iacobu Apostolu un'a, a lui Iud'a Apostolu un'a, Apocalipsisu a lui Ioanu un'a carte.

Vedi Can. 85. apostol. — Laodic. 60.

Can. 33. Ca ipodiaconii, cei ce se atingu de sântitele Misterii, sî diaconii sî presbiterii, dar sî Eppii dupa insesi terminii sa se infrâneze de câtra sotiele loru, cá sa fia, cá cum n'aru avea. Ceea ce de nu voru face, din oficiulu bisericescu se voru scóte; eara ceia-lalti clerici sa nu se sileasca la aceast'a, fora numai la etatea inaintata; insa suntu datori a pazí obiceiulu fiesce-cârei'a biserici.

Vedi Can. 5. apostol. — VI. 12, 13, 15, 30, 48. — Sântie-

ni'a functiunei, ceea ce va sa o faca preotulu, i dîce, ca cu institutiunea liberale a bisericei sale, in urm'a cârei'a elu este casatoritu, sa nu abuseze, ci cu cuviintia pregatitu sa faca servitiulu seu sublimu.

Can. 34. Au placutu, cá nimenea sa nu vânda lucru bisericescu, care de n'aru avea venituri, sî o mare necesitate aru silí, aceea sa se arete Mitropolitului, sî impreuna cu hotaritulu numeru alu Eppiloru sa se deliberedie, ca ce este de facutu; eara deaca asiá mare necesitate aru apesá pe Biserica, incâtu sa nu se póta consultá mai inainte de vândiare, atunci Eppulu concernentu sa chieme spre marturie pe cei invecinati, ingrijindu-se a aratá Sinodului tóte incomoditâtile urgente, care au intimpinatu biseric'a sea; care de nu o va face, atunci se va aratá vinovatu inaintea lui Dumnedieu sî a Sinodului, sî strainu de onorulu seu.

Dupa canonulu acest'a nu se póte instrainá dela vre o eparchie nici unu lucru, nici o realitate; cându insa vre-o proprietate a Eppiei n'aru aduce nici unu folosu, sî Eppulu aru gâsí de bine, a-lu vinde, atunci Eppulu este datoriu a aratá Mitropolitului lucrulu cu tóte impregiurârile, carele apoi va institui cercetare, sî-lu va decide in Sinodu; ear de nu s'aru putea observá procedur'a aceast'a din vre-o causa momentósa, póte Eppulu chiamá pe câtiva Eppi vecini, de a le aratá starea lucrului, fiindu datoriu Sinodului celui mai de aprópe a relationá despre cele intamplate, care de n'aru face, vinovatu va fi inaintea lui Dumnedieu sî a Sinodului, sî se va considerá cá strainu de onorulu lui.

Vedi Can. 31 apostol. — VII, 12. — Angir. 15. — Antioch. 24.

Can. 35. Asemenea s'au intaritu, cá, deaca cându-va vre-unu presbiteru ori diaconu s'aru constatá in vre-o crima

mai grava, care pe elu aru trebui sa-lu lipseasca de oficiulu sacru, — sa nu se puna mânile asupr'a lui, cá preste cei ce se pocaescu, ori cá preste nisce credinciosi mireni, nici sa se dee lui voie, cá de alu doilea botezându-se, sa se inainteze câtra treapt'a clerului.

Erá obiceiu, cá cei ce se pocaiá, Archiereii punea mânile pre capulu loru, seau sî preotii cu concesiunea Archiereiloru sî àsiá rugându-se pentru ei ii osebea sî-i randuiá la locurile loru cuvenite. Deci aceasta punere de mâni dîce canonulu sa nu se faca asupr'a presbiterului seau diaconului, care au cadiutu in crima mai grava bisericeasca.

Vedi Can. 25, 47, 68 apostol. — VI. 21. — Cartag. 57. — Vasil. 3, 32, 44, 51.

Can. 36. Au placutu, cá presbiterii, sî diaconii, sî ceia-lalti clerici inferiori in causele, ce le au, de s'aru plânge asupr'a judecatorieloru Eppiloru sei, atunci vecinii Eppi sa-i asculte, sî cu consensulu Eppiloru loru proprii controversiele cele dintre dânsii le voru compune Eppii cei de dânsii chiemati. Pentru aceea deaca sî dela acesti'a voru voí a apelá, sa nu apeledie la judetiele cele de preste mare, ci la Mitropolitulu Eparchieloru loru, precum sî pentru Eppi s'au hotaritu aceast'a de multe ori. Eara cei ce voru apelá la judetiele cele de preste mare, aceia nu se voru primí la cuminecatura de nime in Afric'a.

Canonulu presentu dîce, ca deaca preotii, diaconii, sî ceia-lalti clerici inferiori n'aru fi multiamiti in controversi'a loru cu sentinti'a Eppului loru, atunci cu voi'a Eppului propriu potu concurge la Eppi vecini, sî nefiindu multiamiti nici cu sentinti'a acestor'a, potu apelá la Mitropolitulu loru, dar nu la judetiele de preste mare, adeca la Rom'a. Balsamonu fórte bine observeadia

la canonulu acest'a, unde se dîce: ca unu presbiteru ori diaconu, ori altu clericu inferioru, deaca se afla apasatu prin sentinti'a Eppului, póte asterne caus'a sea unoru Eppi vecini cu consensulu Eppului seu spre decidere, fora insa Eppulu respectivu sa iee parte la judecat'a acestoru Eppi vecini, pentru ca carele au adusu odata sentintia in vre-o causa, acel'a inceata sa fia judecatoriu in aceeasi causa.

Vedi II. 6. — IV. 9. —

Can. 37. Au placutu intregului Sinodu, cá carele pentru lenevirea sea se va lipsí de cuminecatura, ori Eppu, ori altu clericu, deaca pe timpulu escomunicatiunei, mai inainte de aru fi fostu ascultatu, s'aru imbulzi la cuminecatura, elu se judeca, cá sî cum aru fi adusu insusí asupr'a sea sentinti'a de condemnatiune.

Ori-care Eppu, ori altu clericu, carele pentru lenevire in oficiulu seu se segregeadia, de-sî aru dîce, ca este pe nedreptu pedepsitu, are sa remâna sub epitimie, pona cându de câtra mai mari judecatori se va cercetá sî decide caus'a lui, sî nevrându a asteptá, ci imbuldiendu-se s'aru cuminecá, se considera cá unulu, carele in contr'a sea au adusu sentinti'a de condemnare.

Vedi Can. 12, 13, 32. apostol. — I. 5. — Antioch. 6. — Sardic. 14.

Can. 38. Au placutu, cá acusatulu, sî acusatoriulu, in loculu, unde este acusatulu, de s'aru teme de vre-o sila a unei multimi indrasnetie, 'si póte alege siesi loculu celu proximu, unde nu va fi cu greu a aduce marturii, sî se va incheiá lucrulu.

Pentru ca s'au intamplatu, ca unii au fostu puternici in locurile loru, unde vrajba s'au escatu, au decretatu Parintii acestui Sinodu, ca deaca fia acusatoriulu fia acusatulu in locurile loru, unde locuescu, are prepusu, ca deaca acolo controversi'a loru s'aru esaminá sî decide, lesne se voru face unele turburâri din partea partisani-

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

loru unei seau ceiealaltei pârti, — se póte alege unu altu locu in vecinatate, unde fora dificultâti se potu esaminá marturii, sî obiectulu decide.

Vedi Can. 75. apostol. — I. 2. — Cartag. 140.

Can. 39. Au placutu, ca ori-carii clerici sî diaconi, de nu s'aru supune Eppiloru loru, carii vrându pentru unele cause urgente ale bisericeloru loru a-i ridicá pe ei la mai mari onori in biseric'a loru, aceia, sa nu ministreze nici in treapt'a aceea, din care n'au vrutu sa iasa.

Canonulu acest'a prescrie preotiloru indeobsce o obedientie fiiasca fatia cu promotiunile, de care Eppulu ii afla de vrednici pe cei distinsi in clerulu eparchialu, sî voiesce, cá ori-cine sa primeasca promotiunea, ce i se ofere, câci altcum facându cade sî din treapt'a sea de mai nainte. Se intielege, ca astfeliu de promotiune se presupune, care are basa canonica, sî urmeadia din necesitatea binelui comunu bisericescu ; apoi, precum dice Balsamonu Eppiloru li s'au datu potestate a promová pe preotii loru la graduri mai mari, dar nu a-i deprime la mai mici graduri. Inca mai dice Balsamonu, cá bine sa se observedie, ca oficiele eclesiastice nu suntu de potestate a Eppiloru, precum vreau sa dica unii, ci de autoritate sî dignitate a Canóneloru. Officia eclesiastica non sunt potestatis eppalis, sed canonum dignitatis et auctoritatis.

Vedi Vasil. 89. — VI. 35.

Can. 40. Au placutu, cá Eppii, presbiterii, diaconii, seau sî ori-cari clerici, carii n'au avutu nimic'a, cându s'au promovatu, sî apoi pre timpulu Eppatului, ori clericatului loru si- au cumparatu pre numele loru tiarini sî bunuri sî acele le tienu, sa se invinovatiasca cá sî cum bunurile domnesci le-aru fi râpitu, de nu cum-va admonati acelea le-au restituitu bisericei. Ear deaca aru fi venitu in posesiunea loru vre-unu bunu din liberalitatea cui-va, seau din succesiunea dupa vre-unu cognatu, cu aceea póte sa dis-

puna cum va voí. Eara dupa ce au propusu, aru vrea aceea sa o retreaga, nu suntu vrednici de onorulu bisericescu, sî sa se judece cá unii improbi.

Canonulu acest'a prescrie, ca facându-se cine-va cá omu saracu fia Eppu, fia presbiteru, sî pe timpulu oficiului seu si-au facutu averea insemnata, aceea sa o dee eparchiei sî respective parochiei; ear cele ce si-au castigatu in urm'a vre-unei dotatiuni, seau hereditati, asupr'a acelor'a póte defige, cum va vrea. Noi aflâmu cu dreptu a adauge parerea nóstra individuale la acestu canonu, sî adeca mare deosebire este astadi intre unu Eppu sî presbiteru, seau sî ori-care clericu, pentru ca Eppulu de astadi se tiene de tagm'a monachale, cá atare nu póte avea nimic'a alu seu, sî ori-ce agonisesce, aceea este proprietatea inalienavera a eparchiei, precum mai multe canóne documentédia; asiá dara Eppulu nu póte avea nimic'a alu seu; dar altcum se afla treaba cu presbiterulu, sî cu ori-care clericu, câci elu este insuratu, elu se remunereaza pentru servitiurile, care le presteaza poporului, sî asiá elu nu se póte stringe a dá bisericei parochiale tóta agoniseal'a sea, ci o parte numai, cá sa se arete multiumitoriu câtra biseric'a aceea, unde elu si-au facutu starea sea, sî au lasatu copiiloru sei o heresire frumósa. Dar nici decum nu suntemu de acea parere, cá preotulu totu sa se foloseasca de veniturile stolari, sî de lipsele bisericei sale sa nu pórte grija.

Vedi Can. 40 apostol. — Antioch. 24. — IV. 22. — VI. 35.

Can. 41. Au placutu, cá presbiterii sa nu vânda fora scirea Eppiloru loru nici unu lucru alu bisericei, in carea s'au consântitu, precum sî Eppiloru nu li este iertatu a vinde locuri ale bisericei fora scirea Sinodului sî a presbiteriului lui; deci nefiindu nici o necesitate, nici Eppului sa nu-i fia iertatu a abusá cu lucrulu, care este din titlulu bisericescei matricule.

Canonulu legiuiesce, cá nici presbiterii fora scirea Eppiloru

loru, nici Eppii fora scirea Sinodului Eppiloru eparchiali sî a presbiteriloru loru sa nu vânda nici unu lucru bisericescu.

Vedi Can. 38, 41. apost. — IV. 26. — VII. 11. 12.

Can. 42. Eppii sî clericii pe fiii sei sa nu-i lase a se face de sine statatori — maioreni — sui iuris — prin emancipatiune, afora deaca voru fi siguri despre moravurile sî etatea loru, pentru ca de aicea pecatele loru numai loru se imputa.

Canonulu acest'a da indeobsce parintiloru acelu consiliu salutariu, cá pe fiii loru sa nu-i dechiare inainte de timpu de sine statatori, de maioreni, — sui iuris — pona nu se convingu, ca fiii loru suntu maturi sî apti a se chivernisi.

Can. 43. Eppii, presbiterii, sî diaconii sa nu se hirotoneasca, pona cându pe toti casnicii sei nu-i voru face ortodocsi.

Preotulu este datoriu a invetiá in line'a dintâiu pe casnicii sei, este asiá dara lucru firescu, cându canonulu preserie, ca nime de Eppu sî de presbiteru pona atunci sa nu se hirotoneasca, pona cându pe toti casnicii sei nu iau adusu la ortodocsie.

Vedi Can. 82. apostol.

Can. 44. Intru cele sânte nimic'a mai multu sa nu duca decâtu Trupulu sî sângele Domnului, precum sî insusi Domnulu au predatu, adeca pâne sî vinu amestecatu cu apa; eara pârg'a — primitie — de miere, seau lapte din obiceiu sa se aduca intr'o dî anumita spre misteriulu prunciloru, sî de-sî ele se aducu in altariu, totusi sa aiba deosebita binecuvântare, cá sa se deosebeasca de misteriulu Corpului sî a Sângelui Domnului. Dara nimic'a mai multu dintre primitiele sa nu se aduca, decâtu din struguri sî din grâu.

Canonulu acest'a demanda, cá numai pâne sî vinu amestecatu cu apa sa se aduca la sântele taine. Dara fiindca s'au obicinuitu a se aduce la altariu intr'o dî anumita, lapte sî miere cá o pârga, pentru cá pruncii sa fia sanatosi, carii cu acestea se hranescu, pentru aceea se rânduiesce, cá aceste sa se binecuvânte de câtra preotu deosebitu, ear nu cu acea binecuvântare, cu care pânea sî vinulu se preface in trupulu sî sângele Mantuitoriului.

Vedi Can. 3, 4. apostol. — VI. 28, 32, 57, 99.

Can. 45. Clericii, sî cei ce se infrâneaza, sa nu intre la veduve seau la fecióre, decâtu cu permisiunea sî consensulu Eppului propriu, seau a presbiteriloru. Sî aceast'a inca singuri sa nu o faca, ci cu conclericii, seau cu aceia, cu carii Eppulu seau presbiterii insusi au intrare la acestu feliu de femei, seau unde suntu clerici, seau oare-care crestini cu renumele bunu.

Pentru de a scapá preotii din prepusuri, voiesce canonulu acest'a, cá nimene dintre preoti sa nu intre la femei veduve sî fecióre decâtu cu permisiunea Eppului seau a presbiteriloru, seau sa-si iee cu sine din fetiele acele, cu care sî Eppulu sî presbiterii se ducu la astfeliu de persóne.

Vedi I. 3. — VII. 18, 22. — Anghir. 19. — Vasil. 89.

Can. 46. Eppulu scaunului celui dintâiu sa nu se dica Ecsarchu alu Iereiloru, seau Principe alu Iereiloru, seau ce-va intr'acestu chipu, ci numai Eppu alu scaunului celui dintâiu.

Ací canonulu pentru delaturarea mandriei archieresci opresce Mitropolitiloru, a nu se chiamá Ecsarchu alu preotiloru, nici Principe alu Iereiloru, ci simplu Mitropolitu alu cutârui scaunu. Prin urmare gresiescu, carii tituleadia pe vre-unu Mitropolitu, ca

Eminentia, sî gresiesce sî Mitropolitulu, carele primesce aceasta titulatura straina in biseric'a nóstra.

Can. 47. Clericii pentru a mancá, seau a bea sa nu intre in cârcima, fora numai de voru fi impinsi la aceast'a de necesitatea strainatátii.

Vedi Can. 42, 43, 54 apostol. — VI. 9, 50. — VII. 22.

Can. 48. Sântele Altariului sâ nu se sevarsiasca decâtu de oameni ajunati, osebindu-se o di singura dintr'unu anu, intru carea cin'a domneasca se sevârsiesce; eara deaca óre-carii pe la timpulu de seara s'aru sevârsî, seau din Eppi, seau din ceia-lalti, de s'aru face punerea inainte, cu singure rugaciunile sa le sevârsiasca, deaca cei ce facu aceast'a, se voru aflá prândîti.

Partea dintâilea a canonului acestui'a cuprinde in sine acea indreptare, ca in Joi'a mare Iereii dupa ce voru mâncá, precum aceast'a canonulu 29 alu Sinodului VI. ecumenicu prescrie, sa faca rugaciunea de sér'a. Partea a dóu'a a canonului tracteadia despre liturgi'a, ceea ce se obicinuiá a se face la ingropaciunea mortiloru; deci dice canonulu, cându aru muri Eppu ori crestinu in de seara, sî preotii, cei ce au sa faca liturgie nu se voru aflá ajunati, ci prânditi, atunci sa nu faca liturgie, ci cu prescrisele rugaciuni sî cantâri sa se sevârsiasca cele ale ingropaciunei.

Vedi 69. apostol. — Laodic. 49, 50, 51, 52. — VI. 29, 89.

Can. 49. Eppii ori clericii sa nu se ospeteze in biserica, decâtu numai din necesitatea hospitieloru calatorii s'aru abate acolo. Sî poporulu, incâtu de elu se tiene, sa se opreasca de asifeliu de ospetiuri.

Vedi VI. 74, 76, 88. — Laodic. 57. — Gangr'a 11.

Can. 50. Celoru ce se pocaescu, cu judecat'a Eppi-

loru sa li se prefiga timpulu pocaintiei; presbiterulu sa nu impace fora de scirea Eppului pe celu ce se pocaiesce, afora numai deaca silesce necesitatea in absenti'a Eppului; eara deaca va fi crim'a celui ce se pocaiesce, publica, sî cunoscuta, carea tóta biseric'a o clatesce, atunci inaintea „Narticei“ — tindei bisericei — se va pune mân'a pe acest'a.

Fiindca Eppii suntu urmatorii Apostoliloru, sî au mositenitu dela acesti'a puterea legârii sî a deslegârii, pentru aceea ei se considera in eparchiele loru cá duchovnici, carii asiadia pe ceia-lalti cá locutiitori; prin urmare preotulu, carele nu este hirotesitu de duchovnicu, nu póte dictá celui ce se pocaiesce, nici o epitimie fora scirea Eppului, afora deaca Eppulu este absentu, sî vre-o impregiurare grava i'lu silesce.

Vedi Can. 39 apostol. — Cartag. 6. 7.

Can. 51. Sântitele Fecióre, cându se despartu de parinti, de câtra carii se pazea acasa, sa se recomande femeiloru mai venerabili prin providenti'a Eppului, seau fiindu elu absentu, a presbiterului; seau ele impreuna locuindu, unele pe altele sa pazeasca, cá nu cum-va retacindu-se, se vateme existimatiunea Bisericei.

Vedi I. 3, 19. — IV. 16. — Cartag. 6, 135.

Can. 52. Bolnavii, carii pentru sine nu potu respunde, atunci sa se boteze, cându cu voi'a loru despre sine voru dá marturie cu insusi a loru periculu.

Canonulu acest'a in dóue intielesuri se comenteadia, 1, cá, cându catechumenii din caus'a vre-unei bóle pierdu graiulu loru, sî nu suntu inca botezati, atunci sa se boteze, deaca voru aratá nisce semne pentru botezu; 2, cá cându catechumenulu se bol-

navesce sî nu póte grai, sî doresce botezulu, atunci sa se boteze, sî respunsurile dela botediu sa le faca primitorii, adeca nasii.

Can. 53. Scenitiloru, sî Mimiloru, sî celor'a-lalte persóne de acestu feliu, seau Apostatiloru, carii se pocaescu, sî se intorcu câtra Dumnedieu, sa nu li se denege harulu sî impacaciunea.

Vedi Can. 52. apostol. — Cartag. 72.

Can. 54. Sa fia iertatu a celí patimile Muceniciloru, cându se sevarsiescu dîlele loru aniversali.

Fiindca sinodulu acest'a localu din Cartagen'a au rânduitu prin canonulu 32 alu seu, ce cârti trebue sa se ceteasca in biserica, intre care nu se gasesce cartea patimiloru Muceniciloru; pentru aceea ací se prescrie, ca patimile Muceniciloru sa se ceteasca in biserica in dîlele aniversali ale amintirei loru.

Can. 55. Au placutu, cá sa intrebâmu pe fratii sî Coeppii nostrii Siriciu sî Simplicianu pentru singuri pruncii, carii s'au botezatu prin Donatisci, nu cum-va aceea, ceea ce ei cu voi'a loru n'au facutu, pecatulu parintiloru sa-i impedece pe ei, cá sa nu se póta inaintá la ministeriulu sântului altariu, cându se voru intórce la biseric'a lui Dumnedieu cu propositulu salutariu.

Vedi Cartag. 66, 75, 76, 77, 78, 99, 100, 101, 102, 103, 110, 128, 129.

Can. 56. Despre credinti'a Tractatului celui in Nice'a amu audîtu, ca Sântele sa nu se faca dupa prândiu, ci cà de cei ajunati, precum este de cuviintie, sa se sevârsiasca.

Ací sub tractatu se intielege protocolulu Sinodului ecume-

nicu I din Nice'a, sî dîcu Parintii Cartageni, ca au audîtu de acolo, cumca s'au hotaritu, cá liturgi'a sa nu se sevârsiasca dupa prândiu, ci totu-deun'a inainte de prândiu, sî inca preotii fiindu ajunându.

Vedi VI. 29. — Cartag. 48.

Can. 57. Sa nu se faca rebotezâri, nici rehirotonii, nici stramutâri ale Eppiloru, sî ca cei ce blândei admonitiuni a Sântieniei Vóstre n'au voitu a se supune, sî a se corege, ce nu se póte concede, numai decâtu sa se opreasca prin auctoritatea stapânirei civili; sî pazindu-se form'a constitutiunei sa nu se judece de Sinodu.

Caracterulu botezului sî alu hirotoniei este indelebilu, sî de aceea nu se póte repetî, precum sî canonulu acest'a opresce rebotezâri, rehirotonii sî stramutâri ale Eppiloru din un'a in alt'a eparchie. Blanda administratiune, de care ací se face amintire, se refere la Cresconiu Eppu din Veceni, care au parasitu cu volnicie Eparchi'a sea, sî au trecutu la alta, sî Mitropolitulu din Cartagen'a l'au admoniatu a se intórce la Veceni, dar elu nu iau datu ascultare; deci canonulu voiesce, ca prin stapânirea civile sa se opreasca de dignitatea eppale, sî cele-lalte.

Vedi Can. 14, 47, 68. apostol. — I. 2, 9. — Antioch. 5.

Can. 58. Form'a cea vechie se va observá, deaca nu mai putieni de trei Eppi voru fi la hirotoni'a Eppului.

Ací se demanda observarea canonului vechiu, sî adeca Can. 1. apostol. — Can. 4-lea. I. — in urm'a câroru pentru hirotoni'a noului Eppu se ceru trei Eppi ordinatori.

Vedi sî VII. 3. — Antioch. 19. — Cartag. 13.

Can. 59. Cându ne vomu aduná spre alegerea vreunui Eppu, sî se va nasce vre-o contradicere, dupa ce acele de noi s'au pertractatu, aru fi unu inceputu indrasneliu, cându numai trei s'aru aflá spre depunerea acelui'a,

care aru fi de a se hirotoní, ci numerului acum atînsu sa se adaoge inca unulu, seau doi, sî la poporulu acel'a, unde este de a se hirotoní, sa se esaminedie mai dintâiu persónele acele, cari contradîcu, dupa aceea apoi sî cele ce suntu propuse sa se adaoge, sî cându inaintea poporului se va aratá curatu sî nevinovatu, sa se hirotoneasca.

Canonulu acest'a dîce: ca deaca trei Eppi se voru infatisiá pentru hirotoni'a noului Eppu, sî unii din afora aru ridicá nisce incuse asupr'a lui, atunci sa se sistedie hirotoni'a, sî unulu seau alti doi Eppi sa se insotiasca cu cei trei sî sa esamineze incusele, sî deaca alesulu se va rectificá inaintea poporului, atunci sa se hirotoneasca.

Vedi Can. 61 apost. — VI. 2.

Can 60. In toti anii sa ne adunâmu laolalta, sî cându la unu locu vomu fi adunati, atunci se va promulgá dîu'a sânteloru Pasci prin locotiitorii, cari se voru allá in Sinodu.

Canonulu acest'a randuiesce, cá in toti anii Eppii sa se adune in Sinodu, sî pre lânga altele sa defiga sî dîu'a Pasciloru, sî sa o publice aceast'a prin locotiitorii, carii se afla la Sinodu; de unde se vede sî aceea, ca Sinodulu din Cartagen'a au intielesu pentru Sinódele anuali timpulu inaintea Pasciloru, cá adeca Sinodulu timpulu sa'lu prefiga, sî sa'lu publice timpuriu, de a se putea tiené pretutindenea Pascile in un'a sî aceeasi dî.

Vedi Can. 37. apostol. — I. 5. — IV. 19. — VI. 8. — VII. 6.

Can. 61. Datori suntemu a visitá fie-care eparchie pe timpulu Sinodului.

Acî poftesce canonulu, cá pe timpulu Sinodului anualu eppescu sa se pertracteze lucrurile, care din fie-care eparchie s'au astornutu Sinodului eppescu, sî ca dupa impregiurâri sa mearga

locotiitorii din partea Sinodului in singuratecele eparchii, spre esaminarea sî complanarea controversieloru, sî despre acele a raportá Sinodului spre mai departe urmare.

Vedi Can. 37 apostol. — I. 5. — IV. 19. — VI. 8. — VII. 6. — Antioch. 20.

Can. 62. In multe Sinóde s'au constituitu cu consensulu sacerdotalu, cá poporele, care prin parochii de Eppi se tienu, sî care nici cându n'au avutu propriulu loru Eppu, sa nu capete altcum Eppu fora cu consensulu Eppului loru de mai inainte, fiindca unii stapâniti de tiranie, fugu dela impartâsîrea fratiloru, sî cându se osândescu, inca cu óre-care vechie tiranie i'si insusiescu siesi stapanire peste dânsele. Multi sî dintre presbiteri ingâmfati sî nepriceputi i'si ridicá cerbicele in contr'a Eppiloru, intarîtându gloatele cu ospetiuri sî cu sfaturi malitióse, cá cu necuvenita bunavointia sa'si puna siesi pe ei de Eppi. Deci datori suntemu a ne nevoí in totu chipulu pentru acesti'a, sî nu numai a nu suferí acestu feliu de ocârmuire, ci nici bisericele cele râpite a nu le lasá la ei, sî publicu din ele sa se scóta sî sa se isgoneasca din trânsele prin Antistiele loru.

Canonulu presentu demanda, ca care popóre n'au avutu din vechime Eppu, acele numai cu consensulu Eppului loru de mai inainte potu capetá unu Eppu deosebitu pentru ele. Insa la asemenea prilegiuri sa nu se faca turburâri, sî atitiâri, câci cei ce se voru aflá facându unele cá acestea, se voru pedepsí aspru.

Vedi Can. 27, 31, 34. apostol. — Sardic. 6.

Can. 63. Nici unu Eppu sa nu-si insusiasca siesi clericu strainu fora sentinti'a celui de mai inainte Eppu alu lui; ear de nu, sa nu se mai impartâsiasca cu cei straini.

Canonulu acest'a opresce Eppului a primí pe vre-unu strainu clericu in eparchi'a sea fora dimisionalele Eppului lui de mai inainte; ear de nu, sa nu se impartasiasca mai multu cu cei straini, sî aceast'a are dóue intielesuri, 1, cá sa nu iee mai multu pe clericulu altui'a, sî sa'lu sileasca a se intórce la eparchi'a sea, 2, ori cá sa nu se primeasca la impartasîre de ceia-lalti Eppi.

Vedi Can. 15 apostol. — I. 15, 16. — IV. 5, 10, 23. — VI. 17, 18. — VII. 15. — Antioch. 3. — Sardic. 15, 16, 19.

Can. 64. Totu-deaun'a au fostu volnici'a aceast'a la scaunulu acest'a (mitropolitanu din Cartagen'a), ca, de unde voiá, sî pentru ori-care nume cerea, sa hirotoneasca Eppu dupa poft'a fie-cârei'a Biserici. Dar fiindca bun'a vointia modereaza potestatea; pentru aceea de se va aflá cine-va (Eppu) avându unu singuru presbiteru sî acest'a iscusitu s'aru aflá pentru Episcopie, este datoriu a dá sî pre acestu unulu spre hirotonie; insa se va face sila sî celui (Eppu) ce are mai multi a dá pe unulu dintre dânsii acelui'a spre hirotonie.

Fiindca Mitropolitii din Cartagen'a dela inceputu aveau datina a luá din ori-care eparchie sufragana preoti, pe carii iau cerutu eparchiele veduvite, fora privire la aceea, ca se póte, ori nu se póte acel'a luá din eparchi'a sea fora mare dauna? Din acestu motivu Parintii dela Sinodulu din Cartagen'a au adusu canonulu 64-lea, prin care indeobsce oprescu Eppiloru a primí pe clerici straini in eparchiele loru fora de consensulu Eppiloru respectivi, ear in acestu canonu se esprime directu in contr'a unui dreptu imaginariu, in urm'a cârui s'aru fi cuvenitu Mitropolitului loru a luá preoti dupa placu din eparchii, sî a-i face de Eppi; deci s'au regulatu treab'a cestionata asiá, cá Mitropolitulu la asemenea casuri sa se consulteze cu Eppi, sî unde se gasesce vre-unu individu harnicu de Eppu, de acolo sa se iee, ear loculu lui vacantu sa se deplineasca in casu de lipsa cu individu din alta eparchie.

Vedi Can. 15, 16. apostol.

Can. 65. Fiecaruia Eppu i s'au pastratu ceea ce i se cade, ca din intregimea Eparchieloru nimic'a sa nu se iee spre a castigá osebitu Eppu, fora numai dupa consensulu celui ce are potestate. Eara de va iertá elu, ca una parte sa capete pe alu seu nou Eppu, acela, carele se va face Eppu, la alte parti sa nusi estinda mâna, câci un'a din trupulu celoru multe luânduse, numai aceast'a s'au invrednicitu a primi onorulu, ce compete unui Episcopatu.

Partile unui Eppatu nu se potu luá din totalitatea loru dupa placulu unui, séu altui, sî a se formá altu Eppatu, ci deaca este lipsa neincungiuravera, trebue sa se arete Mitropolitului aceea, sî treab'a are a se tractá la Sinodulu anualu eppescu. Deaca se va aflá de necesariu infiintiarea unei eparchii nóue, atunci trebue sa se designeze sî hotarele eparchiei celei vechi, sî celei nóue, ca Eppulu nou venindu in eparchie sa nu pretinda mai multe locuri, precâtu i s'au datu prin Sinodu.

Vedi Sardic. 6.—Cartag. 62, 109.

Can. 66. Cá cei micí de Donatisti botezati, carii inca n'au pututu cunósce pericululu ratacirei loru, dupa ce la etatea matura voru veni, sî voru cunósce adeverulu, sî voru urî improbitatea aceloru pentru biseric'a universale a lui Dumnedieu, carea este estinsa prin tóta lumea, — sa se primeasca dupa obiceiulu vechiu prin impunerea mâniloru, sî sa se primeasca sî in clericatu sî nici sub cuvântu de ratacire sa nu se impedece ei in aceast'a, câudu marturisescu a se tinea de biseric'a cea adevarata, sî vinu la credintia, prin carea ei credu in Christosu, sî primescu misteriele Sântei Treimi, care tóte ca suntu adeverate sî sânte sî divine, sî in aceste este tóta speranti'a sufletului. Si de sî au premersu cum-va indrasneala iereticiloru, carea au fostu

cu cutezare sub chipulu adeverului sa propune cele contrarie, acestea fiindu simple, precum invatia Apostolulu dicându: „unu Dumnedieu, o credintia, unu botediu, sî ceea ce trebue sa se dee odata, nu este iertatu a luá maitârdiu, dupa ce s'au anatemisatu numele ratacirii, sa se primeasca in un'a aceea biserica prin punerea mâniloru, carea, precum s'au spusu, este porumbiti'a, sî insasi Maica a crestiniloru, in carea tóte misteriele se primescu spre mântuirea eterna sî vivifica, insa acelor'a, carii remânu in ieresu, ii aducu mare pedeapsa a osândirei, câci ceea ce le aru fi fostu loru ca o lumina in fapta a urmá viati'a cea eterna, aceea li se face loru spre ratacirea loru mai mare intunerecu sî de mai mare condemnatiune; care unii au vrutu sa o eviteze, sî de aceea recunoscându adeverulu bisericei sobornicesci, au crediutu tóte sântele misterii, sî leau primitu. Acestora, cându voru adeveri viatia buna, fora indoiala si de siguru li se va da cuminecatura, sî cu deosebire, in atât'a necesitate de lucruri nime nu va fi, carele aceast'a n'aru concede. Eara clericii de aceasta dogma cei ce voru dori a se intórce câtra noi cu multime, sî cu onorulu ei, carii insa din dragostea onorului suntu aplecati câtra cele trecatóre, sî mai putinu se ingrijescu pentru mântuire, aceste ale prejudecá, le vomu lasá fratiloru, carii suntu mai inteligenti, sî noi bucurosu vomu intâri cele ce ei voru aflá de justu, numai cu cei ce suntu botezati in pruncie, cá déca loru le va placea a consimti cu sentinti'a nóstra despre hirotoni'a loru, noi vomu fi multiamiti.

Canonulu acest'a ordineaza, cá acei copii, carii sau botezatu de Donatisti, cându voru ajunge la varsta matura, sî dogmele credintiei ortodocse le voru marturisi, au de a se privi de ortodocsi, sî se potu inaintá sî in cleru, pentruca s'au botezatu dupa traditiunea vechie, carea Biseric'a o recunósce de dreapta; Eara deaca unii donatisti aru voi sa vina in sinulu bisericei ortodocse cu multime de poporu sî de preoti, atunci treab'a sa se dee Sinodului spre dejudecare.

Vedi Can. 46, 47, 68 apost.— I, 8.—II. 7. — VI. 95.

Can. 67. Se cade a cere dela prea credinciosii Imparati, cá remasitiele idoliloru cele de prin tóta Afric'a sa demânde, a inceta cu totulu, fiindca in multe locuri pe lânga marea, sî pe lânga multe mosii inca totu sporesce nedreptatea ratacirei, deci sa se porunceasca, ca sî acestea sa se piardia, sî capistile loru cele de prin tiarini sî prin ascunse locuri, fora de vre-o infrumsatiare aflânduse, cu totu chipulu sa se porunceasca, ca sa se strice.

Fiindca in Afric'a se aflau unii pagâni, carii pe ascunsu sî in locurile neumblate isi ridicau capisti, sî in trânsele faceau idoliloru loru servituri: pentru aceea Parintii Sinodului Cartagenu au asternutu Imparatiloru Onoriu si Teodosiu celui micu rugarea, ca Capistile idoliloru din partea Statului sa nu se sufera, ci sa se nimicéasca. Vedi Can. 92 Cartag.

Can. 68. Inca trebue a cere, ca sa se indure a statui, ca deaca unii aru voi sa duca vre-o causa in bicerica dupa dreptulu apostolescu, ce se cuvine bisericeloru, sî decisiunea preotiloru n'aru placea unei parti, sa nu fia iertatu a chiamá de marturu pe acelu clericu, carele mai nainte insusi au esaminatu obiectulu, seau au fostu de fatia la esaminarea lui, sî nime sa nu chiame la judecata vre-o persóna eclesiastica, ca acolo sa testifice.

Ací Parintii Cartageni se róga de Imparati de a dispune, ca preotii, carii au vre-o controversie de natura bisericeasca, sî unii ne-multiuminduse cu hotarirea stapânirei bisericesci, aru alergá la judetiele mirenesci, unii cá acesti'a sa se indrepte la judetiele loru bisericesci, nici sa chieme judecatori'a mireneasca inaintea sea pe acelu preotu, carele subversant'a controversie o au esaminatu, ca sa depuna vre-o marturie.

Vedi Can. 75 apostol.— I. 2.

Can. 69. Inca sî aceea trebue sa ceremu dela Imparatii nostrii crestini, ca, fiindca cu vatamarea porunciloru divine se facu in mai multe locuri ospetiuri transplantate dela ratacirea pagâneasca incâtu sî crestinii pe ascunsu iau parte la acele — sa se indure a porunci, ca aceste ospetie sa se opreasca atâtu prin cetâti, câtu sî prin mosii, sî pentru aceea, ca in insesi serbatórile nasceriloru Muceniciloru prin unele cetâti intru insesi sântitele locuri se incumetá a face astfeliu de pecate, in care dîle, — rusine este sî a dice— se sevârsiescu jocuri execrande in tîarini sî strade, incâtu asupr'a cinstei maiceloru de case, sî a altoru nenumerateloru muieri evlavióse, care vinea acolo la sânt'a dî se faceau ocâri inversiunatóre, incâtu mai sa fuga sî de apropiere a insasi sântei credintie.

Prin canonulu acest'a se róga Sinodulu din Cartagen'a de Imperati, cá sa oprésca ospetiurile cele transplantate dela pagâni la crestini, ca acele sa nu se póta tiené nici in cetâti, nici pe la mosîi; asemenea sa le opreasca sî jocurile obicinuite la acele ospetîe pagânesci, care multu vatama simtiulu celu evlaviosu mai cu seama a maiceloru.

Vedi 42, 43, 54 apostol.—VI. 9, 50, 62.—VII. 22. — Laod. 24, 53, 55. — Cartag. 47.

Can. 70. Preste acestea trebue sa ceremu sî aceea, ca priveliscele jocuriloru teatrale sa se opreasca Duminec'a sî in celelalte dile luminate ale credintiei crestiniloru, mai alesu, câci in optimea Sânteloru Pasci mai multu poporu se aduna la loculu alergârii cailoru, decâtu la biseric'a; trebue sa se mute dilele prefipte ale acestoru jocuri, cându s'aru intâmplá in dilele de serbatóre ale crestiniloru, sî nime din crestini sa nu se sileasca a merge la acele.

Vedi Can. 24, 51, 62, 66. VI. — VII. 22.—Laudic. 53, 54. —Cartag. 17.

Can. 71. Si aceea trebue sa o ceremu, ca se porunceasca, ca clericulu de ori ce onoru, constatatu pentru vre-o crime s'au osânditu de câtra Eppi, sa nu se póta deslegá de pedeapsa nici prin biserica, unde au servitu, nici prin altu omu, sî sa demânde, ca unulu cá acest'a sa sa nu se póta rescumperá cu bani, nici a se desvinovati prin etatea, ori prin natura.

Vedi Can. 28 apostol.

Can. 72. Inca trebue a cere, ca deaca cineva din ori ce feliu de teatralisti aru voi sa vina câtra credinti'a crestineasca, sî a remâné curatu de intinaciunile cele de mainainte, sa nu fia iertatu nimerui a sili sî a indemná pe unulu cá acest'a la acele feliuri de esercitii teatrali.

Vedi Can. 52 apostol.—Cartag. 53.

Can. 73. Pentru cei ce liberi se lasa de a lati cuvântulu lui Dumnedieu in biserica, deaca conpresbiterii nostrii se voru vadi facându aceasta in Itali'a, atuncí sa se scia, ca sî noi vomu urmari ordinea aceast'a a loru, dându

voie celoru trimisi, cá sa póta sevarsí tóte cele ce suntu vrednice de credintia, sî de mântuirea sufleteloru, sî noi tote acele le vomu primi cu lauda inaintea Domnului.

Parintii Cartageni dicu in canonulu acest'a, ca bucurosu voru observá reciprocitatea bisericeasca cu partile Italiei, adeca, deaca vre-unu preotu din partile Cartagene aru merge la Itali'a, sî acolo se va recunósce de preotu canonicu, sî i se va da voie de a predicá, atunci sî preotului venitu din Itali'a i se va da atatu voie de a predicá in bisericele Cartagene, câtu sî se vá recunósce sî de preotu canonicu.

Vedi Can. 82, apostol.—IV. 4.—VI. 85.— Gangra 3.

Can. 74. Ecuitiu, carele pentru demerite mai demultu s'au osanditu prin sentinti'a eppale, socotimu, a nu se lasá, ca treab'a lui din nou sa se tractedie de catra vre-o solie; ba inca deaca pe elu in acele parti l'aru aflá de nevinovatu, atunci, fratele nostru (soliulu, loctiitoriulu) sa se ingrijeasca de starea bisericeasca, precum se cuvine, sî unde aru fi cu putintia, sa lucreze in contra lui.

Ecuitiu Eppu s'au lipsitu de eparchi'a lui pentru mai multe demerite ale lui in urma sentintiei, ceea ce Eppii adunati in Sinodu au adusu in contr'a lui; Canonulu dice, ca deaca aru merge la Rom'a, sî acolo cum-va s'aru aflá nevinovatu, soliulu Cartagenu in interesulu dreptatii sî a bisericei sa dee la Rom'a desluciri necesarii, cá sa se scia, ca este nevrednicu de dignitatea eppale.

Can. 75. Apoi dupa ce amu tractatu sî amu consideratu tóte, câte inainteadia utilitatea Bisericei cu inspiratiunea Sântului Duchu, amu aflatu de bine, ca cu amintitii oameni (donatisti) sa pasîmu incetu sî cu blândetie, deaca sî dela impartasirea cu trupulu Domnului se

vor desbiná cu gându neliniscitu, ca câtu din partene, sa fia cunoscutu tuturoru celoru ce s'au incurcatu cu impartasire sî cu familiaritate in tóte provinciele Africei, sî s'au legatu cu o miserabile ratacire, fórte, precum dice Apostolulu: nóua ni se cuvine a aduná in blândetie, pe cei ce cugeta cele osebite, sî le va da loru Dumnedieu pocaintia spre cunóscerea veritatii sî cá sa sbóre din mrejile Diabolului spre scaparea loru de a face voi'a lui.

Dupa ce Parintii acestui Sinodu au scrisu Papei dela Rom'a, sî Mitropolitului dela Mediolanu dupa canonulu 66, sî luandu respunsu dela Rom'a, ca cu blândetie sa tracteze pe donatisti, acum prin acestu canonu s au sî hotaritu Parintii Cartageni, ca cu ajutoriulu Duhului Sântu sa se pórte blându cu donatisti, inca sî cu aceia, carii s'au desbinatu dela cuminecatura, sî acestora, póte fi Dumnedieu le va dá pocaintie spre cunóscerea adeverului, sî ca sa scape din cursele diabolului, de care prinzinduse facu voi'a lui.

Can. 76. Deci au placutu, ca din Sinodulu nostru sa se dee la tóte magistratele Africei scrisori, dela care ni s'au parutu a fi cu cale, ca sa ajute biserica sobornicéasca maic'a cea obsceasca, câci auctoritatea Eppiloru se defaima prin cetâti, adeca, ca cu potestatea, auctoritatea, nevointi'a loru sî cu credintia crestineasca sa investigedie cele ce in tóte locurile s'au facutu, in care Macsimianistii au secuestratu bisericele; afora de aceste sa faca, ca cei ce dela ei au scadiutu, sa-i inscria in actele publice, cá sa aiba cunoscinti'a firma sî stabila toti la timpulu de nevoie.

Prin acestu canonu se hotaresce a rugá magistraturile Africei, cá sa ajute biseric'a Maica obsceasca a crestiniloru; cá sa

porunceasca prin cetâti, a respectá dignitatea eppeasca, sî sa sustiena cele ce Eppii din dregatorie facu, ear pe Macsimianistii, carii mai inainte au fostu donatisti, sî carii defaima dignitatea eppale, sî cu putere detienu bisericele Eppiloru, sa-i opreasca de asemenea volnicii, sî sa-i petreaca in actele publice spre a se folosí din trânsele in contr'a loru la casuri ocurente.

Can. 77. Apoi au placutu, cá sa tramitemu scriitorî câtra fratii sî Coeppii nostrii, sî cu deosebire câtra scaunulu apostolescu, in care siade amintitulu venerabilulu frate si Coeppulu nostru Anastasiu, fiindca scie, ca Afric'a are mare necesitate, ca pentru pacea sî folosulu bisericei, sî pentru insusi donatistii, carii fiindu cându-va clerici, dupa ce li s'aru indreptá consiliulu, aru voí sa se intórca la bisericeasc'a impreunare, aceia sa se primeasca in cinstea loru dupa judecat'a sî consiliulu fiesce-cârui Eppu ortodocsu, care in acelu locu guberneaza biseric'a, deaca aceast'a se socotesce, ca pacea bisericei o inainteaza; precum sî in timpii trecuti, precum se scie, asiá ce-va s'au facutu, care o marturisescu esemplele multoru sî mai ale tuturoru bisericiloru din Afric'a, in care au fostu odraslitu aceasta gresiala, nu cá Sinodulu, carele s'au facutu pentru treab'a aceast'a in pârtile de dincolo de marea, sa se disólve, ci cá aceea sa remâna la ei, carii vreau astfeliu sa treaca la biseric'a ortodocsa, cá nici o scurtime in reintórcerea loru sa nu se faca. Apoi prin acesti'a in totu modulu se va face, sî se va ajutá biseric'a universale, câci este dobanda invederata, pentru inimile fratiloru in acele locuri, unde ei locuiescu, sa nu-i impedece pe ei, ce s'au hotaritu in Sinodulu transmarinu in contra cinstei loru,

dupa ce se scie, ca nime nu este eschisu din impartasirea mântuirei; va sa dica: ca cei ce au fostu hirotoniti din partea donatistiloru, sî apoi au vrutu sà se intórca la credinti'a ortodocsa, unii cá acesti'a nu se primescu in intielesulu Sinodului transmarinu, ci se primescu, precum folosulu unitâtii bisericesci aduce cu sine.

Pentru donatisti canonulu acest'a dîce: ca trebue sa se scria Eppiloru din Itali'a, sî cu deosebire lui Anastasiu Pap'a dela Rom'a, sî sa se desluceasca loru starea cea adeverata a Bisericei din Afric'a, cá sa intieleaga, ca, cându Eppii ortodocsi primescu de preoti canonici, carii s'au sântitu la donatisti, nu facu alt'a, decâtu se acomodeaza necesitâtiloru locali, sî inainteaza folosulu credintiei ortodocse, sî ca in Itali'a nu vreau Eppii sa scia de aceste necesitâti locali ale Africei, sî de aceea suntu de parere contrarie, sî altele.

Can. 78. Mai departe au placutu, ca aceste asiá hotarindu-se sa se trimeata din midiloculu nostru soli spre a predicá pacea sî harmoni'a, fora care mântuirea crestiniloru nu póte subsistá, sî acesti'a sa mearga la donatisti, sî la Eppi, apoi sî la mireni; prin acesti soli tuturoru sa li se faca de scire, ca ei nu potu aduce in contra ortodocsiei, ce aru fi justu, sî ratiunei consentimu, câci este cunoscutu tuturoru din actele publice spre a intârí dovedirea, care sî ei au facutu pentru Macsimianisti schismaticii loru, unde li s'au aratatu loru prin proni'a divina, deaca vreau sa o priceapa aceast'a, ca ei asiá de injustu au parasitu ortodocsi'a, precum ei striga acum, ca Macsimianistii pe nedreptu iau parasitu pe ei. Ear pe aceia, pe carii ei (donatistii) dupa propri'a loru volnicie iau osânditu, sî apoi iau reprimitu in cinstea cea preavuta, sî

iau botezatu pe acesti'a, spre a aratá, in ce chipu neghiobu facu ei ortodocsiei vatamare, carea este revarsata in tóta lumea, sî acestea le facu in favorulu lui Donatu, sî cá sa nu dîca, ca prin impartasîre cu aceia, pe carii iau primitu pentru necesitatea pâcii, ear cu noi se prigonescu, adeca cu biseric'a universale, ceea ce este latîta pona la marginile lumei, prin spurcat'a loru impartasîre nu iau potutu invinovati, pe carii mai inainte iau incusatu.

Canonulu acest'a legiuesce, ca la donatisti sà se trimeata anume unii soli spre a-i capacitá despre ratacirea loru, sî spre a-i luminá, cá sà imbratisiedie legea ortodocsa, carii n'au nici unu cuvântu a invinovati pre ortodocsi, carii totdeaun'a au fostu câtra ei cu crutiare fratiasca.

Can. 79. Inca au placutu, cá nici unui Eppu sa nu-i fia iertatu sa paraseasca scaunulu seu principalu, sî la alta biserica, ceea ce se afla in acea provincie, sa se mute, seau despre lucrulu seu propriu mai multu sa se ingrijeasca, decâtu se cuvine, sî prin aceea grij'a sî solicitudinea pentru scaunulu seu sa o neglige.

Vedi Can. 54 apostol. — IV. 25. — VI. 19. — I—II. 16. — Sardic. 11.

Can. 80. Au placutu pentru prunci, cá de câte ori nu se voru gasí adeverati marturi, carii sa dîca fora indoiala, ca aceia suntu botezati, sî nici ei pentru vârsta nu voru putea respunde spre indestulare despre misteriulu celu datu loru, fora de vre-o ofensiune ei se potu botezá; nici vre-odata ii va lipsí aceasta dubietate pe ei de astfeliu de curatienie a sântieniei.

Vedi Can. 47. apostol. — VI. 84.

Can. 81. Sî aceast'a asisiderea au placutu, cá diu'a cinstiteloru Paschi sa se arete tuturoru prin subscrierea celoru formate; eara diu'a Sinodului sa se pazeasca aceeasi, care s'au hotaritu la Sinodulu din Hiponi'a, adeca, cea mai nainte de diece a Calendeloru lui Septemvriu, câci de lipsa este a scrie Mitropolitiloru din tóte provintiele, ca cându la ei se aduna Sinodulu, dela diu'a aceea sa inceata.

Canonulu presentu prescrie, cà diu'a sânteloru Paschi sa se publice tuturoru, dupa cum o va rândui Sinodulu; eara diu'ă acestui Sinodu sa fia in 21-lea Augustu, câci calende se dîcu dîlele cele diece dela începutulu fie-cârî'a luni.

Vedi Can. 7. 37. apostol.

Can. 82. Asemenea s'au hotarâtu, ca nici unui midilocitoriu sa nu-i fia iertatu a tiné scaunulu, cârui'a s'au datu midilocitoriu pentru ori ce feliu de staruintie a mireniloru, seau pentru imparecheri, ci sa se sârguiasca, cá pona intr'unu anu sa se ingrijasca de Eppu pentru acesti'a; eara de n'aru avea purtare de grija pentru aceast'a, dupa implinirea anului sa se aleaga altu midilocitoriu.

Canonulu acest'a nu iarta, cá unu midilocitoriu, adeca Administratoru alu vre-unei eparchii veduvite sa se póta inaintá de Eppu in acea eparchie, de l'aru sî pofti mirenii, cá sà fia Eppu, ci se indatoresce, cá in decurgerea de unu anu sa staruiasca pentru alegerea de Eppu, sî deaca aceast'a o aru neglege, atunci elu sà nu mai fia administratoru, ci altulu sa se puna.

Vedi Can. 58. apostol. — IV. 25. — VI. 19. — I=II. 16. — Sardic. 11.

Can. 83. Impreuna amu judecatu, cá sa se ceara dela Imperati defensori pentru saraci, carii facu Eppiloru multe greutâti sî bisericeloru superare. Defensorii sa se

aleaga, carii in cointielegere cu Eppii sa aiba grija pentru saraci fatia cu tiraniile bogatiloru.

Prin acestu canonu se róga Sinodulu de Imparati, cá sà denumeasca Defensori, carii pe seraci sa-i apere la judecatorii in contr'a nedreptâtiloru celoru bogati, sî in privinti'a aceast'a Defensorii sa se intieleaga cu Eppii, carii singuri n'ajungu spre apararea saraciloru, avându sî alte multe nevoi spre a aparâ interesele bisericiloru.

Vedi Can. 27. apostol. — I=II. 9. — Antioch. 5.

Can. 84. Au placutu, ca de câte ori aru trebui sa se adune Eppii, carii nu se impiedeca nici de etate, nici de neputintie, nici de vre-o mai grea nevoie, sa se infatisiedie dupa cuviintia, sî Mitropolitiloru din fiecare provintie sa se faca aratare despre toti Eppii, de aru fi numai dóue, ori sî trei adunâri, si din fie-care numeru de o potriva ori câti s'aru alege, trebue sa se presentedie acuratu la diu'a Sinodului. Ear de n'aru putea sa se presentedie, câci multe nevoi, precum este de crediutu, se potu nasce, de nu'si voru dá de scire caus'a impiedecârii loru Mitropolitului respectivu, atunci unii cá acesti'a trebue sa se indestuledie cu impartasire a insasi bisericei loru.

Vedi Can. 37. apostol. — I. 5. — IV. 19. — VI. 8. — VII. 6. — Antioch. 20.

Can. 85. Petru Cresconiu s'au socotitu de câtra toti, cá de ací inainte sa se significe Mitropolitului din Numidi'a, cá sa scia, ca elu este datoriu a indemná pre dîsulu Cresconiu prin scrisorile sale, cá sa nu deneaga infatisiarea sea inaintea celui mai deaprópe Sinodu universalu alu Africei, sî ca de nu va veni, sa scia, ca in contr'a lui se va aduce sentintia.

Vedi Can. 37. apostol. — I. 5. — IV. 19. — VI. 8.

Can. 86. Au placutu, fiindca destitutiunea Curatoriloru Bisericei din Hiponi'u nu se póte amână mai multu, sî fiindca bisericele de acolo se tienu de cei ce nu vreau impartasire illegale cu Aecitiu, dupa ce s'au trimisu din acestu Sinodu Eppii: Reginu, Alipiu, Augustinu, Maternu, Teasiu, Evodiu, Plachianu, Urbanu, Valeriu, Amviviu, Fortunatu, Quod-vult-Deo, Honoratu, Ianuariu, Aptu, Onoratu, Ampeliu, Victorianu, Evangelu sî Rogatianu, sî s'au adunatu, sî au coresu cele ce cu pertinatia osânditóre a aceluiasi Aecitiu au socotitu a asteptá fug'a lui, sî ca cu votulu tuturoru sa li se aleaga Eppu; ear de n'aru voi ei sa gândeasca la pace, atunci cá ei sa nu faca alegerei prin Mitropolitu vre-o impedecare, sa li se sântiasca Eppu in folosulu bisericei, carea asiá multu timpu au fostu lipsita de Eppu.

Vedi Can. 58 apostol. — IV. 25. — VI. 19. — I—II. 16. — Sardic. 11.

Can. 87. S'au hotarîtu, ca de câte-ori clericii acusati, sî prin marturie adusa in contr'a loru pentru óre-care crime seau pentru ocara bisericei, seau pentru reverenti'a, cu care numele loru se crutia, seau pentru mândr'a trufie a iereticiloru sî a pagâniloru, deaca, precum se cuvine, voru vrea a apará caus'a loru, si a se ingriji pentru documentarea nevinovatiei loru, aceast'a sa o faca intr'unu anu alu escomunicatiunei, ear deaca intr'unu anu nu s'aru ingriji pentru de a se purgá, mai multu sa nu se asculte nici o voce a loru.

Vedi Can. 74. — II. 6. — IV. 9.

Can. 88. Asemenea au placutu, ca deaca cine-va din straina monastire aru primi pre vre-unulu, sî aru voi pre acel'a seau sa'lu inaintedie in cleru, seau sa'lu faca Igumenu in acea manastire, Eppulu, carele aru face un'a cá aceast'a, sa fia separatu dela impartasirea altor'a, sî sa fia multiumitu numai cu impartasirea poporului seu, ear acel'a sa nu remâna nici clericu, nici Igumenu.

Vedi IV. 4. — VII. 19, 20. — I—II. 2, 3, 4.

Can. 89. Asisiderea s'au hotaritu, ca deaca vre-unu Eppu pe ieretici, ori elini, fia ei consancueni, fia nu consancueni, de mositenitori i-aru pune cu preferentia, inca sî dupa mórte sa i se dica anatema, sî numele lui nici cum sa nu se pomenéasca de Iereii lui Dumnedieu, nici sa se póta elu desvinovati, de va muri fora diata, fiindca Eppu facându-se, trebue sa faca dispusatiune dreapta de lucrurile sale potrivitu marturisirei sale.

Canonulu acest'a prescrie, ca unu Eppu nu póte testá nimicu consâncuineloru seau sî nu consâncuineloru, carii suntu ieretici sî pagâni; sî care aru face in contra, acel'a sa fia anatem'a, sî sa nu se pomeneasca intre morti de preoti, sî ca deaca móre fora diata, nu se póte desvinovati, câci datorinti'a lui este a tiené lucrurile sale in rândulu bunu sî justu, precum la hirotonie au juratu lui Dumnedieu in fati'a bisericei.

Vedi Can, 40. apostol. — IV. 2. — VI. 35. — Antioch. 24.

Can. 90. Au placutu, ca pentru cei eliberati prin biserica sa se faca cerere la Imperatulu.

Fiindca servii nu arare-ori cauta in biserici scutinti'a loru dinaintea persecutiuneloru tiranesci ale stapâniloru loru, sî Ep-

pulu vâdîndu nevinovati'a unor'a din servi, ii elibera, sî nu iarta Stapâniloru a-i sili pe eliberati, ca sa serveasca loru mai multu, deci canonulu spune, ca Eppii pentru ast-feliu de servi eliberati sa róge pre Imperatulu, a-i sustiené in libertate.

Vedi Can. 82, apostol. — IV. 4. — VI. 85.

Can. 91. Asisiderea au placutu, cá tóte altarele de prin tiarini, sî vii, ca cum spre amintirea Martiriloru facute, intru care nici unu trupu, ori ramasitie de Martiri nu se afla depuse, sa se restórna din partea Eppiloru locali, deaca este cu putintia. Ear de nu se iarta aceast'a pentru tumultele populari, glótele sa se admonedie, ca in acele locuri sa nu tina adunâri, sî aceia, carii cugeta dreptu sa nu se lege de aceste locuri cu nici o superstitiune sî cu totulu nici pomenire de Martiri sa nu sevârsiasca, de nu cum-va ori vre-unu trupu, ori óre-care ramasitie de Martiri voru fi acolo, ori se dice din vechime a fi fostu acolo originea locuintiei, seau mosiei seau sî a patimirei a vre-unui Martiru; câci tóte altarele, care prin visuri, sî prin relatiuni ale ómeniloru desierti ori unde se radica, trebue in totu modulu sa se reprobe.

Canonulu acest'a repróba infiintiarea caseloru de ruga pre la tiarini sî vii, care unii in urm'a vre-unui visu le zidea fora ramasitiele Martiriloru, sî demânda Eppiloru locali, acele ale inchide de nu se va turbura poporulu de rându.

Vedi VII. 9.

Can. 92. Au placutu a cere dela Imparatii straluciti, ca ramasitiele idololatriei nu numai cele cioplite, ci sî cele ce suntu in ori ce feliu de locuri seau in paduri seau in copaci, cu totu modulu sa se nimiceasca.

Vedi Can. 67. Cartag.

Can. 93. De toti Eppii s'au dîsu, ca deaca aru placea a dictá epistole in sinodu, sa binevoiasca a dictá sî a subscrie in numele tuturorá venerabilulu Eppu, celu ce presiade in acestu tronu, câte i voru placea lui.

Cuprinsulu acestui canonu merge intr'acolo, ca tot-deaun'a, cându aru fi necese a scrie Imparatului ori altei Stapâniri, tot-deun'a Mitropolitulu sa scria sî sa subscrie in numele Sinodului acea harthie asiá, precum au fostu urmarea desbaterii obiectului in Sinodu.

Can. 94. Fiindca trupulu preasântei biserici este unulu, sî Capulu tuturoru madulâriloru este unulu, s'au intâmplatu, voindu Dumnedieu, sî intarindu neputinti'a nostra, cá sa venimu noi câtra biseric'a aceast'a indemnati de dragoste sî de fratie; pentru aceea rogu pe dragostea vóstra, fiindca asiá este de a se crede, ca adunarea vóstra la noi nici de prisosu, nici prea dulce este la toti, cá sa se arete invoirea nóstra a tuturoru, ca asemene judecâmu cu judecâtile hotâririloru celoru de de multu, ori cu aceloru adeverite la Sinodulu celu in Ipponia, ori cu aceloru mai din urma asiediate la mai marele Sinodu din Cartagen'a, dar asemene sî acum cu cele ce ni s'au cetitu nóue, ca atuncea se va aratá harmoni'a mai stralucita de câtu lumin'a in judecâtile fratiei vóstre, deaca cele de noi in Sinódele cele mai sus legalminte judecate nu numai intru invoirea vóstra la aceste de presentu lucrate le primiti ci deaca negresitu inca sî cu iscaliturile vóstre le veti intari.

Prin acestu canonu Aureliu Pap'a dela Carhidonu adeca dela Cartagen'a róga pre toti Eppii adunati la Sinodu, cá nu numai prin cuvântu sa se invoiasca la cele hotarite de Sinodulu

adunatu in Ipponi'a, sî la cele din Sinodulu celu mare tienutu la Cartagen'a, ci sî cu iscaliturile loru sa le intareasca acele, sî prin aceasta a loru lucrare s'au aratatu ei, ca suntu unu trupu intregitu din multe madulâri subt unu Capu Christosu. Aureliu au fostu silitu a provocá pre frati la o harmonia, câci unii au tienutu Sinodulu acest'a de prisosu, ear altii uriciosu, fora sa fia intielesu motivulu celu adeveratu alu conchiemârii sinodului acestui, sî adeca, sa se consulteze cu totii pentru midilócele spre impedecarea latimei unoru ieresuri, care totu mai multu se latiá, precum amu espusu noi la introducerea acestui Sinodu; vediendu insa fratii Coepi din curgerea pertractâriloru sinodali, ca convocarea acestui Sinodu din destulu se justifica, au datu preabucurosu invoirea sî subscrierea loru la tóte, câte Mitropolitulu loru zelosu le-au fostu loru propusu.

Can. 95. Nici unulu din frati sa nu cutedie vreodata a se pune inaintea acelor'a, carii mai inainte de elu s'au hirotonitu de Eppi, sî fie-care dintre noi sa cunósca rândulu celu decretatu lui dela Dumnedieu, care cei posteriori datori suntu a le dá celoru dintâiu, sî sa nu cutedie cei tineri sa faca nimic'a fora judecat'a celoru mai batrâni; eara cari indrasnescu a despretiuí pe ei, carii suntu inaintea loru, sî a face ce-va cu indrasneala fora ei, se cade a se pedepsí de câtra totu sinodulu dupa cuviintia.

Canonulu acest'a prescrie in interesulu bunei orânduieli in lucrurile bisericesci, ca Eppii cei mai tineri cu hirotonie sa dee celoru mai batrâni cu hirotonie intaietate la ori ce intâlnire, sî ca nimicu sa nu faca fora judecat'a celoru mai batrâni frati ai loru.

Can. 96. Pentru Quod-vult-deo, sî pentru Centuriatu; de óre-ce adversariulu lui au cerutu, cá sa se introduca in Sinodulu nostru, intrebându-se, de voiesce a se esaminá cu dânsulu inaintea Eppiloru, mai intâiu se a-

promita, eara in ceea-lalta dî au respunsu. ca aceast'a lui nu-i place, sî s'au dusu; au placutu tuturoru Eppiloru, cá nimenea sa nu se impartasiasca cu acelu Quod-vult-deo, pona ce nu se va finí caus'a lui, câci a luá dela elu eparchie mai inainte de finitulu causei sale, aceast'a nici unui christianu nu-i póte fi dreptu.

Din acestu canonu ne invatiâmu, ca dela Eppulu incusatu nu se póte luá eparchie inainte de final'a prejudecare sî decidere a causei, si este Eppu, de aru fi sî segregatu, donec fuerit solutum adversus eum judicium, Episcopus est, nec ex episcopatu detruditur, dîce Balsamonu sî Zonar'a.

Can. 97. Apoi au placutu, ca cei ce se se voru hirotoní de ací incolo in eparchiele Africei, sa iee Gramma-t'a dela cei ce iau hirotonitu pe ei cu mân'a loru subscrisa, cuprindiendu aceea pe consululu sî dîu'a, ca nici o controversie sa nu se nasca pentru cei priori sî pentru cei posteriori hirotonici.

Sî canonulu acest'a s'au adusu in interesulu bunei orânduieli intre Eppi, sî adeca se rânduiesce, ca nou sântitulu Eppu sa ceara harthie dela cei ce l'au hirotonitu despre sântirea lui in Eppu cu insemnarea Consulului sî a dilei, cá sa se scia, care locu i compete lui intre fratii sei. Indiestrarea noului Eppu cu Gramat'a mitropolitana este sî astadi in pracs'a Ierarchiei nóstre, sî pórta Simbolulu, prin care noului Eppu se predà puterea episcopale in eparchia, ceea ce este lui incredintiata.

Can. 98. Asemenea au placutu, ca ori-carele au cetitu in biserica vre-odata, acel'a sa nu se detiena pentru clericatulu altei biserici.

Canonulu acest'a legiuiesce, ca carele au cetitu odata numai in biseric'a din loculu nascerii sale, acel'a sa nu se póta primi

de diaconu ori preotu in alta biserica straina. Unii dîcu, deaca cetitoriulu mai indelungatu timpu au servitu la o biserica, in alt'a nu se póte inaintá in cleru. Noi aflâmu in acestu canonu mai multe pârti impracticabili.

Can. 99. Apromisiunea tuturoru aceast'a o au propusu, cá fie-care dintre noi datoriu este a se intâlní in cetatea sea cu cei de frunte ai Donatistiloru, ori cu altu vecinu alu seu a se insoti, ca asemenea cu unii cá acesti'a in fie-care cetate sî locu sa se intalneasca cu boieri sî cu cei de frunte.

Ierarchi'a din Afric'a in totu modulu se nevoiá a induplecá pre Donastisti câtra ortodocsie, de aceea rânduiesce sî Sinodulu prin acestu canonu, cá Eppii sa caute totu prilegiulu a se intâlni cu donatisti, sî cu sinceritate sí cu blândetie sa le puna inainte ratacirea loru, lucrându necurmatu sî ei singuri, sî in societate cu alti Eppi vecini spre acestu scopu.

Can. 100. Trebue a cere, ca sobornicease'a biserica, carea pe ei iau nascutu in evlaviosulu pântece alu lui Christosu, sî cu intarirea credintiei iau hranitu, inca cu providinti'a loru sa se intareasca; cá nu cum-va nisce ómeni indrasneti sî temerari sa capete stapânirea in bisericele loru prin terorisarea bunului poporu, dupa ce nu iau potutu seduce pe ei prin persvasiunile loru viclene. Câci cunoscutu este, sî prin legi a dese ori s'au promulgatu, ca ce feliu de lucruri vrednice de osândire face multimea aceloru, cari se aduna separatu, sî care sî prin porunci imparatesci s'au condemnatu. Deci in contr'a turburâriloru acelor'a putemu capatá ajutoriulu divinu, nu neobicinuitu, nici strainu de sântete scripturi, cându scimu, ca Apostolulu Pavelu, precum se gasesce in faptele Apo-

stoliloru, conspiratiunea ómeniloru escesivi, sî factiosi o au biruitu cu ajutoriu militaru; (Fapt. Apost. Capu 21. v. 33. — Capu 23. v. 24, 25.) deci noi aceast'a ceremu, ca rânduieleloru universali a bisericeloru sa li se dee sprijinire in fiesce-care cetate, sî in deosebitele locuri, sî in invecinatele mosii.

Se vede din acestu canonu, ca bisericile ortodoxe din Afric'a aveau sa sufere multe din partea donatistiloru; de aceea Parintii sinodali recurgu la stapânirea politica, sî ceru scutinti'a loru in contr'a turburâriloru, ce le facu ereticii in lucruri bisericesci.

Can. 101. Sî aceast'a trebue sa o ceremu, cá sa se observe legea adusa de Teodosiu de fericit'a amintire Parinte alu loru despre diece litre de auru asupr'a iereticiloru celoru ce hirotonescu sî a celoru, carii se hirotonescu, sî asupr'a aceloru stapâni, la carii s'aru aflá adunarea loru; apoi asiá sa porunceasca a se intari legea aceea, cá sa aiba puterea asupr'a aceloru, pentru ale caroru curse aceia, carii s'au ingrijitu pentru bun'a stare a bisericeloru ortodocse, s'au depusu in urm'a marturiei, ca celu putienu de fric'a aceast'a sa inceteze de a face desbinâri, sî reutatea iereticeasca toti aceia, carii amâna sî se intârzia a se curati sî a se indreptá cu privire la osând'a cea vecinica.

Prin canonulu acest'a cere sinodulu dela Impăratulu Onoriu, cá sa demânde, a se pazi legea, carea s'au adusu de marele Teodosiu tatalu lui, adeca a se pedepsi cu diece litre de auru atâtu cei ce voru hirotoni ieretici, câtu sî cei ce se voru hirotoni de ieretici, precum sî acei'a, carii i voru primi pre ei a liturgisi la mosiele loru, sî ca legea aceast'a sa se pazeasca sî de câtra dona-

tisti, ca de nu se voru indreptá de fric'a osândirei vecnice, celu putienu de fric'a pagubei de bani sa inceteze de a face turburâri sî vrajmasii, pentru care Eppii ortodocsi s'au indemnatu a marturisí in contr'a loru.

Can. 102. Inca sî aceea trebue se ceremu, cá prin pietatea loru legea cea de pana acum sa se inoiasca, care au ridicatu potestatea iereticiloru de a mositeni séu a lasá cui-va ce-va fia din donatiune, fia dupa testamentu, sî in scurtu a dîce, cele ale loru proprii a lasá cui-va, séu a primi ce-va dela altutu, carii eretici in nebun'a persvasiune s'au orbitu, sî vréu sa persiste in gresial'a donatistiloru; ear acelor'a, carii vreau sa se coreaga prin cointielegerea harmoniei sî a pâcii, sa se deschida simtiulu câtra legea, ceea ce s'au pusu, cá sa capete ereditatea, deaca loru le va compete ce-va din donatiune ori din ereditate; eara carii dupa ce se voru chiamá la judecata, voru manifestá, ca ei vreau sa treaca la biseric'a universale, dar n'au trecutu, câci pentru unii cá acesti'a este de crediutu, ca nu de fric'a judecâtii ceresci, ci de nesatiulu câtra folosulu pamântescu au poftitu impacaciunea cu soborniceasc'a biserica, acesti'a sa nu fia ascultati. Eara pe lânga tóte acestea este de trebuintia ajutoriulu stapânirei civile in fie-care eparchie; apoi ori-ce voru aflá de folosu pentru binele bisericescu, aceea hotarîmu, cá sa o faca sî sa o sevârsiasca dupa liber'a loru chipsuiala.

Aci prin canonu se róga Sinodulu dela Imparatulu cá sa reinoieasca acea lege de mai nainte, in urm'a cârei'a iereticii nici putea mositeni ce-va, nici putea testá loru cine-va ce-va; sî de sub asprimea acestei legi sa fia eliberati aceia, carii se reintorcu câtra ortodocsie, apoi donatistii, carii se prefâcu, ca aru fi reintorsu la

ortodocsie, aru merge la judetiuri, sî aru cere averea aceea, ce loru li s'au donatu, ori s'au lasatu prin testamentu, sa n'aiba ascultare.

Can. 103. Au placutu, ca deóre-ce numai in Cartagen'a s'au facutu impacaciunea, sa se trimita scrisori câtra Stapânitori, cá sî ei in eparchiele sî cetâtile loru sa porunceasca a se mai dá silintia pentru ajungerea impacaciunei; eara dela biseric'a din Cartagen'a sa se trimita câtra Comitatu multiumiri cu subscrierile Eppiloru in numele intregii Africe, pentru ca s'au eliberatu de donatisti.

In canonulu acest'a sub cuvântulu „Comitatu" vine de a se intielege Imparatie, asiá dara au indreptatu Sinodulu adres'a de multiumire câtra Imparatie.

Can. 104. Au placutu, ca nu este necesariu, cá fratii sa se ostenéasca in toti anii, ci de câte ori lips'a obsceasca va cere, adeca a intregii biserici din Afric'a, dupa ce din tóte pârtile s'au datu scrisori câtra aceasta catedra, trebue sa se adune Sinodu in acea eparchie, in carea usulu sî comoditatea ne-aru indemná; ear causele, care nu voru fi comune, sa se judece in eparchiele proprie.

Vedi Can. 37. apostol. — I. 5. — IV. 19. — VI. 8. — VII. 6. — Antioch. 20.

Can. 105. Ear dupa ce s'au facutu apelatia, sî care au apelatu, aru alege siesi judecatori, apoi sî acel'a sî-aru alege judecatori, in contr'a cârui s'au apelatu, de ací incolo nici unui nu-i este iertatu a apelá.

Canonulu acest'a pre bas'a teoriei juridice nu lasa acelóru invrâjbiti sa apeleze mai departe dela sentinti'a judecatoriloru

electiti, adeca pre carii ei si-au alesu siesi spre decisiune finale a controversiei loru.

Can. 106. Prelânga acestea au placutu, cá sa se ceara a se alege cinci Esactori pentru tóte nevoile, de câte voru avea bisericele de lipsa sî sa se impartiasca in eparchii diverse.

S'au rugatu Sinodulu de Imparatulu, cá sa binevoiesca a denumí cinci Esactori, adeca cinci Advocati, carii sa siada in diverse eparchii, sî sa defenda interesele necasarii ale bisericeloru. Vedi sî 16 canonu alu acestui Sinodu.

Can. 107. Au mai placutu inca, cá in numele tuturoru eparchieloru solii, cei ce voru sa mearga, Vicentiu sî Fortunatiu sa ceara dela gloriosii Imparati, cá sa li se dee facultatea de a constitui defensori scolastici, carii sa aiba dregatorie a defende lucrurile bisericesci, sî ei cá unii preoti eparchiali, dupa ce voru primí asupra-le defensiunea vre-unei biserici, sa póta intrá in secretele, (Cancelari'a) judecatorieloru de atâtea ori, de câte ori va cere necesitatea, spre a resistá celoru ce intatiescu, sî a le aratá cele de lipsa.

Vedi canonulu 83, sî 106, alu acestui Sinodu.

Can. 108. Au placutu, cá sa aiba alesii soli, carii se trimitu la Imparatie, liber'a legatiune.

Cuprinsulu acestui canonu este, ca solii, adeca deputatii, carii din partea Sinodului se tramitu la Imparatu, au voie libera dupa a loru consciintia a lucrá sî a face nu numai cele ce au auditu, sî loru s'au recomendatu, ci sî cele ce loru se vedu bune sî folositóre pentru interesulu comunu bisericescu.

Can. 109. Sî aceea au placutu, cá popórele, care

n'au avutu nici cându pe Eppii sei proprii, deaca nu se va face decretare dela Sinodulu universalu alu fie-cârei mitropolii, sî dela Mitropolitu, sî invoirea acelui'a, in a cârui'a diecesa se afla acea biserica, — nici decum sa nu aiba.

Episcopii nóue numai cu decretarea Sinodului eppescu, sî a Mitropolitului, sî cu invoirea celoru interesati se potu constituí. — Vedi Can. 6, din Sardice'a.

Can. 110. Au placutu, cá popórele acelea, care dela donatisti se intorcu, sî au avutu Eppi fora sentinti'a Sinodului, — le-amu gasitu de vrednice de a avea Eppi fora cea mai mica controversie; ear care popóre au avutu Eppi sî murindu acesti'a, n'au vrutu sa mai aiba earasi Eppi, ci au vrutu a se dá altui Eppu, aceast'a nu trebue a li se denegá. Cu tóte acestea s'au luatu in consideratiune sî aceea, cá Eppii, carii mainainte de ce s'au adusu legea imparatea-sca despre impreunarea, au intorsu popórele la biseric'a ordocsa, pe care le-au avutu mainainte, pe acele trebue sa le tiena sî spre venitoriu. Eara dupa legea despre impreunare sî preste aceea, trebue sa revindece de câtra Eppii ortodocsi de mainainte tóte bisericele, sî eparchiele loru inca sî atunci, cându unele din ele aru posede din timpii trecuti nisce dreptâti, care le-au usuatu fiindu ieretice ; sî déca unele biserici le-au usurpatu dupa iesirea legii imparatesci, sî acele trebue sa le restitua.

Donatistiloru intorsi la ortodocsie cu Eppulu loru, acest'a le remane loru de Eppu, care murindu, se afiliaza câtra Epulu vecinu, de voru voi sa aiba alu loru Eppu.

Can. 111. Eppulu Maurentiu au disu: Judecatorii ceru pe preasântitulu batrânu Xantipu, pe preasântitulu Augustinu, Florentiu, Theasiu, Sampsichiu, Secundu sî Posidiu, acestor'a sa le porunciti, sa-mi judece mie. Santulu Sinodu au concesu pe judecatorii ceruti, ear pe ceialalti judecatori, carii au fostu necesari spre completarea numerului, au hotaritu, cá batrânulu Xantipu sa-i aleaga dintre cei batrâni din Germani'a nóua.

Ne invetiamu din acestu canonu, ca Eppiloru incusati se da voie de asi alege dintre Coeppi pe judecatorii loru. Dupa analogie dara nu se póte denegá nici altoru preoti incusati, de a'sî alege dintre fratii preoti pe judecatorii loru? de óre-ce sî asiá este iertatu a'si alege judecatori.

Can. 112. Au mai placutu, cá pentru disentiunea bisericei Romane sî Alesandrine la preasantitulu Papa Inocentiu sa se scria, cá amendóue Bisericele sa pazeasca intre sine pacea, carea Domnulu au porunciť'o.

Vedi Mateiu Capu 14, v. 27. — Marcu Capu 9. v. 50.

Can. 113. Au placutu, cá dupa disciplin'a evangelica, sî apostolica nici cea parasita de barbatu, nici celu parasitu de muiere, sa nu se impreune cu altii, ci sa remâna asiá, ori impacese; ceea ce aru neglige, sa se sileasca la pocaintia. In lucrulu acest'a este de a se cere edare legii imperiali.

Vedi Can. 48 apostol. — VI. 87. — Ancira 20. — Vasiliu 9, 25, 35, 77. — Mateiu Capu 19, v. 5. — I Corint. Capu 7.

Can. 114. Au placutu sî aceast'a, cá rugaciunile, care suntu intarite in sinodu, ori prefatiele ori comendatiunile, ori punerile mânei sa se sevarsiasca de câtra toti, sî altele

nici când sa nu se dica, ci numai acele, care s'au adunatu cândva de cei mai intielepti.

Volniciei singuraticiloru preoti nu se póte lasá, ce feliu de rugaciuni au ei sa servarsiasca in sî afora de biserici la servitiuri dumnedieesci. Ierarchi'a s'au ingrijitu pentru acest'a, precum vedemu sî din acestu canonu, din care ne invatiamu, ca suntu rugaciuni de pretatia, sî se numescu asiá, fiindca se sevârsiescu la inceputulu vre-unui servitiu dumnedieescu; altele suntu comendationali, pentru ca se dîcu dupa rugaciunile cele ce chiaru suntu rugaciuni; sî altele se dîcu punerea mâniloru, fiindca pre lânga rugaciuni se punu mânile Archi-ori Iereului rugatoriu peste capulu celui ce i se cetesce rugaciune de iertare, sî de deslegare. Vedi I. 8. —

Can. 115. Au placutu, cá ori-carele va cere dela Imparatu cognitiunea causei sale prin judetiurile publice sî civile, sa se lipseasca de onorulu seu. Ear deaca dela Imparatulu va cere judecatori'a episcopale, nimic'a sa nu'lu impedece pe elu.

Preotiloru opresce acestu canonu, a cere dela Imparatu judetiuri civile spre prejudecarea causei sale bisericesci, sî rânduiesce depunerea unui asemenea preotu. De unde se vede, ca preotii in treburi bisericesci trebue sa se supuna stapânirei loru bisericesci, sî cu judecat'a loru sa se multiumeasca.

Can. 116. Ori-carele clericu facându-se neimpartasîtu in Afric'a, s'aru trage spre impartasîre in pârtile cele transmarine, acel'a se va pagubí de clericatulu seu.

Vedi Can. 12, 13, sî 32 apostol.

Can. 117. Au placutu, cá veri-cine va voí sa calatorească la Comitatu — Imparatíe — in harthí'a sea dimisoria, ceea ce se trimite Bisericei din Rom'a, sa faca aratatu acel'a, sî apoi de acolo sa capete câtra Comitatu.

Pentru aceea, deaca celu ce au luatu dimisori'a numai câtra Rom'a, trecându cu tacere necesitatea, pentru carea avea a calatorí la Comitatu, sî acel'a aru vrea sa mearga la Comitatu deadreptulu, se va scóte dela impartasîre. Eara deaca acolo in Rom'a i s'aru iví lui vre-o necesitate repentina de a merge la Comitatu, nevoi'a aceea sa o arete Eppului Romei, sî va luá dela acest'a sî alta harthía câtra Comitatu. Apoi dimisionalele dela Mitropolitu sî alti Eppi voru cuprinde in sine sî diu'a Paschei; sî deaca n'aru fi cunoscuta diu'a Pasciloru in acelu anu, sa se puna diu'a Pasciloru din anulu trecutu, in ce chipu s'au obicinuitu a se scrie de Consulatu in acele hârthíi, care suntu lucruri publice.

Vedi Can. 12. apostol. — Antioch. 11. — Sardic. 7, 9.

Can. 118. Au placutu, cá unu Eppu sa nu'si judece judecat'a sea.

Acestu canonu rânduiesce, ca unu Eppu nu póte judecá nici pe altu Eppu, carele aru avea vre-o cotroversie cu elu, nici pe presbiterulu, carele aru avea cu Eppulu seu vre-o diferintia.

Vedi IV. 9. — 74 apostol. — 12. Cartag. — II. 6.

Can. 119. Lege s'au datu, ca veri-cine dupa alegerea sea libera póte primí nevinovati'a christianitâtii.

De-sî din canonulu 110 alu acestui Sinodu se vede, ca au esistatu o lege imparateasca, carea silea pe donatisti câtra imbratisiarea ortodocsiei; totusi fiindca fapt'a buna nu se póte octroá nimerui, sî trebue sa fia de buna sî libera voie aleasa, câci cele ce se facu cu sil'a, nu suntu statornice; asiá dara cá intórcerea la ortodocsie a vre-unui iereticu sa fia statornica, trebue sa purceada din libera voie, sî aceast'a o prescrie sî canonulu presentu.

Vedi Can. 12, Neoces. — 110. Cartag. — Mateiu Capu 16, v. 24.

Can. 120. De va dîce cine-va, ca protoparintele Adamu asiá s'au plasmuitu de omu muritoriu, incâtu ori sa fia pecatuitu, ori nu, dupa trupulu lui aru fi muritu, adeca, din trupu aru fi iesîtu nu pentru meritulu pecatului, ci pentru necesitatea naturei, sa fia anatem'a.

Acestu canonu surpa ieresulu lui Pelagiu sî alu lui Celestinu invatiecelului lui, carii invatia, ca pecatulu celu stramosiescu nu se nasce impreuna cu omulu, sî ca nu este gresial'a firei, ci a vointiei, de unde inchee ei, ca sî Adamu, nu pentru pecatulu, care au fostu din voie, au muritu, ci pentru nevoi'a, adeca slabiciunea firei, carea dela inceputu s'au plasmuitu muritóre; deci avea sa urmeze mórtea, ori de pecatuiá Adamu ori nu. Deci canonulu acest'a pe toti i anatemiseadia, carii astfeliu cugeta sî credu.

Can. 121. Au placutu, cá ori-carele va negá, cumca pe pruncii mici sî de curându nascuti din pântecele maiceloru nu trebue sa se botedie, sî aru dice, a se botezá in remisiunea pecateloru, dar din pecatulu protoparintelui Adamu nimic'a nu se detrage, care trebue sa se curetie cu bai'a regeneratiunei, — de unde urmeadia, ca form'a botezului celui intru iertarea pecateloru in acestea se intielege cea neadeverata sî minciunósa, — fia anatem'a; fiindca nu in altfeliu trebue sa se intieleaga cea dîsa de Apostolulu: „prin unu omu pecatulu au intratu in lume, sî prin pecatu mórtea, sî asiá la toti ómenii au trecutu, pentru care toti au pecatuitu“ Rom. Capu 5. v. 12; fora numai in acelu intielesu, in care biseric'a de a tóta lumea cea pretutindenea latîta sî intinsa totdeun'a au intielesu; ca pentru canonulu acest'a alu credintiei inca sî acei mici, carii nici unu pecatu de sine n'au potutu

face, intr'adeveru se boteaza in lasarea pecateloru, cá prin regeneratiune sa se curetie in ei totu, ce si-au atrasu siesi dela originea cea vechia.

Pelagianii ieretici au provocatu sî acestu canonu, carii dîcea, ca pruncii cei de curându nascuti nu se boteaza intru iertarea pecateloru, precum aceast'a o crede biseric'a ortodocsa; apoi au mai afirmatu, ca de aru sî dîce cine-va, ca pruncii intru iertarea pecateloru se boteaza, fiindca insa acei'a nu s'au impartasîtu inca de nici o spurcaciune din stramosiesculu pecatu, care aru fi de a se curati prin botezu, sî asiá pelagianii dîcu, ca stramosiesculu pecatu nu se nasce cu omulu, care trebue sa se curetie prin botezu, pentru aceea canonulu acest'a anatemiseadia pe toti pelagianii sî pe cei ce astfeliu cugeta.

Can. 122. Asemenea au placutu, ca veri-cine aru dîce, ca darulu lui Dumnedieu, cu care omulu se justifica prin Iisusu Christosu Domnulu nostru, are putere numai spre singura lasarea pecateloru celoru sevârsîte, sî ca nu da inca ajutoriu spre a nu mai gresî spre viitoriu, anatem'a sa fia.

Sî canonulu acest'a s'au adusu in contr'a Pelagieniloru, carii tienea, ca darulu lui Dumnedieu justifica pe omu numai pentru pecatele facute, dar nu-i da lui ajutoriu pentru mai religiós'a vietiuire spre viitoriu.

Can. 123. Au placutu, cá ori-cine va dîce, ca acela'si daru alu lui Dumnedieu, celu prin Iisusu Christosu Domnulu nostru, numai atât'a ne ajutora, cá sa nu pecatuimu, câci prin acel'a (daru) ni se descopere nóue sî ni se manifesteaza cunóscerea pecatului, de a scí, ce sa ceremu, sî de ce sa ne ferimu, dar nu cá sî cum prin daru ni s'aru dá, cá cunoscându, ce avemu a face, aceea sî sa iubimu, sî sa putemu a o face, fia anatem'a; câudu

dice apostolulu: „Sciinti'a umfla, ear dragostea zidesce“ (I. Corint. Capu 8. v. I.) este a crede impiu, ca spre a ne umflá, — ingâmfá — noi avemu darulu lui Dumnedieu, eara de a ne zidí, nu'lu avemu; cându amendóue suntu daru alu lui Dumnedieu, sî a scí, ce se cuvine a face, sî a iubí binele, ce se cuvine a'lu face, cá dupa ce dragostea zidesce, sciinti'a sa nu fia in stare a umflá — ingâmfá; câci s'au scrisu de Dumnedieu: „cel'a ce invatia pe omu sciintia — minte — asisiderea s'au scrisu inca: dragostea este dela Dumnedieu.“

Sî canonulu acest'a se refere spre osândirea ieresului pelagianiloru.

Vedi Psalmu 93. v. 10. — I Ioanu Capu 4. v. 7.

Can. 124. Au mai placutu, ca ori-care aru dice, ca darulu justificatiunei de aceea ni s'au datu nóue, cá ceea ce putemu sa facemu prin voie libera, aceea sa o putemu face mai usioru prin daru; prin urmare cá sî cum de nu ni s'aru fi datu darulu, cu greu adeca, totusi fora elu n'amu fi potutu implini poruncile divine, sa fia anatem'a; despre rodurile porunciloru n'au disu Domnulu: „fora mine mai cu greu puteti face“ ci au disu: „fora mine nimic'a nu puteti face.“ Ioanu Capu 15, v. 5.

Inca sî canonulu acest'a este adusu spre osândirea ieresului Pelagieniloru sî Celestieniloru.

Can. 125. Asisiderea au placutu, ca ce au disu Sântulu Ioanu Apostolulu: „de vomu dice, ca pecatu n'avemu, pe noi insîne ne insielâmu, sî adeveru nu este in noi“; va esistimá, ca asiá trebue sa se ice, cá sa dica din smerenie, cumca noi n'avemu pecatu, cá sî cum in ade-

varu n'amu avea, sa fia anatem'a, câci mai dîce sî adaoge Apostolulu: „de vomu marturisí pecatele nóstre, credinciosu este sî dreptu, cá sa ni se ierte nóue pecatele, sî sa ne curatiasca pe noi de tóta nedreptatea"; ací lemuritu ni se arata: ca nu numai cu umilitatea, ci inca cu adevaratu se dîce, câci putea Apostolutu sa dîca: „de vomu dîce, ca n'avemu pecatu, noi ne inaltiâmu pe sine, sî nu este umilitate in noi", insa cându au dîsu: „pe noi insîne ne insielâmu, sî nu este in noi adevaru" lemuritu au aratatu, ca acel'a, carele dîce, ca elu n'are pecatu, n'au spusu adevarulu, ci au mintitu.

In acestu canonu se osândescu cu anatema atâtu Pelagianii, câtu sî Masalienii, carii apara falsele pareri ale Pelagieniloru. — Vedi I. Ioanu, Capu 1. v. 8, 9.

Can. 126. Au placutu, cá veri-cine aru dîce, ca in rugaciunea Domneasca sântii de aceea dîcu: „sî ne iarta nóue pecatele nóstre" cá sî cum pentru sine aru dîce, fiindca loru mai multu nu le este de lipsa cererea aceast'a, ci pentru cei ce in viati'a aceast'a petrecu, sî gresiescu, sî ca nu dîce fie-care dintre sânti „lasa mie datoriele mele" ci „lasa nóue datoriele nóstre", cá sî cum pentru óre-carii mai multi, decâtu pentru sine cere iertarea datorieloru, anatem'a sa fia. Sântu sî dreptu erá Apostolulu Iacobu, cându au dîsu: ca in multe gresîmu noi toti; — Iacobu Capu 3. v. 2. — De ce s'au adaosu aceea „toti" fora numai, cá sentinti'a aceast'a sa se potrivéasca cu Psalmulu, in care se cetesce: „sa nu intri in judecata cu servulu teu, ca nu se va indreptá inaintea ta totu celu viu — Psalmu 142, v. 2. — sî in rugaciunea preaintielep-

tului Solomonu: „nu este omu, carele sa nu gresiasca“ sî in cartea sântului Iovu aceea: „in mân'a fie-cârui omu insemneadia, cá sa cunósca totu omulu neputinti'a sea.“ Dreptu aceea inca sî sântulu sî dreptulu Daniilu Prorocu in pluralu dicându aceast'a: „amu pecatuitu, amu nelegiuitu noi“, sî cele-lalte, care tóte acolo umilitu sî adevaratu le marturisesce, ca sa nu se socoteasca, precum unii o socotescu aceast'a, ca nu pentru pecatele sale, ci mai multu pentru ale poporului seu o dîce. Dupa aceste au dîsu: „me rugámu, sî marturiseamu Domnului Dumnedieului meu pecatele mele, sî pecatele poporului meu“; n'au vrutu sa dîca „pecatele nóstre“ ci a porului seu au dîsu, sî ale sale; fiindca Proroculu cá sî cum aru fi prevediutu, ca acestea asiá reu se voru intielege.

Sî canonulu acest'a in contr'a Pelagianiloru dicteaza anatema, câci dicu, ca sântii, cându se róga in „Tatalu nostru“ cuvântulu acest'a: „iarta nóue pecatele nóstre“ nu pentru sine, ci pentru altii o dicu. — III Imparatu. Capu 8, v. 46. — Iovu Capu 37, v. 7. — Daniilu Capu 9. v. 5, 20.

Can. 127. Asemenea au placutu, cá ori-cine cuvintele din rugaciunea domneasca, unde dîcemu: „lasa-ne nóue datoriele nóstre“ asiá voiescu a se dîce de sânti, cá sî cum numai din umilintia, dar nu intr'adeveru s'aru dîce, anatem'a sa fia. Câci cine aru suferí pe celu ce se roaga, mintiendu nu ómeniloru, ci insusi lui Dumnedieu? celu ce cu budiele sale dîce: ca voiesce a i se iertá pecatele, sî in inima aru dîce, elu n'are pecate, care lui sa i se iarte.

Inca sî acestu canonu s'au adusu in contr'a Pelagieniloru, sî

i anatemiseadia, pentru ca ei dicea, cá sântii nu cu adeveru se rogá „iarta noao pecatele nóstre“ câci ei pecate n'au, ci din umilintia. — Mateiu Capu 6, v. 12. — Luc'a Capu 11, v. 4.

Can. 128. Asisiderea au placutu, fiindca inainte cu câti-va ani s'au definitu in Biseric'a aceast'a prin unu Sinodu completu, ca bisericile, ce se afla in diecesa, mai inainte de legile aduse despre Donatisti, s'au facutu ortodocse, sa se tiena de acele eparchii, prin ale câroru Eppi au fostu ele indemnate câtra imbratisiarea ortodocsiei, ear câte s'au intorsu dupa iesîrea legiloru, sa se tiena de acele, de care s'au tienutu, cându erá pe partea Donatistiloru. Sî fiindca din caus'a acestoru impregiurâri s'au nascutu intre Eppi multe gâlcevi in privinti'a eparchieloru, sî se nascu sî acum; pentru care atuncea nu se parea, ca s'aru fi facutu de sevarsita purtare de grija, acum intru acestu Sinodu au placutu, ca ori unde s'au facutu biseric'a sobornicesca, sî o parte a Donatistiloru, s'au tienutu de deosebite scaune, ori in care timpu s'au facutu seau va fi uniunea, fia mainainte, fia mai târdîu de lege, sa se tiena de acelu scaunu, de carele din vechime s'au tienutu, cându erá ortodocsi; ca de s'au intorsu Eppii din Donatisti câtra ortodocsie, de o potriva intre dânsii sa imparta, care diecese asiá se afla, in care erau amendóue pârtile, va sa dica, unele locuri acestui'a, sî altele acelui'a sa se incuviintieze asiá, incâ'u celu mai vechiu in episcopie sa imparta, ear celu mai tinaru sa aleaga. Sî de va fi numai unu locu, de acel'a se va tiené, carele se va aflá mai aprópe; eara deaca cu amendóue scaunele de o potriva se invecineadia, atunci acelui'a i se va lasá, pe

care multimea i'lu va cere. Sî de cum-va cei vechi ortodocsi pe alu loru i'lu voru voí, sî cei ce dela Donatisti s'au intorsu pe alu loru, atunci sa decida pluralitatea voturiloru; eara de voru fi pârtile egali, atunci celui mai batrânu Eppu sa i se adjudice. Sî de se voru gasí mai multe locuri, in care amândóue pârtile de o potriva nu se voru putea imparti, pentru ca numerulu acestoru locuri nu este de o potriva, acolo intâiu sa se impartiasca numerii egalu, sî in acelu locu, care va prisosí, sa se pazeasca aceea, ce s'au dîsu mai susu, cându s'au decisu pentru uniculu locu.

Fiindca multe indoieli s'au nascutu intre Eppi pentru afiliarea donatistiloru reintorsi in sînulu ortodocsiei; pentru aceea acestu canonu hotaresce limpede, ca cum au a se afiliá acesti noui crestini, sî cârui Eppu au a se incredintiá in cele sufletesci fatia cu deosebitele impregiurâri locali.

Can. 129. Asisiderea au placutu, ca deaca cine-va dintre Eppi dupa legi aru intórce vre-unu locu câtra ortodocsie, sî pe acest'a l'aru tiené in timpu de trei ani fora sa'lu ceara cine-va, de aceea dela dânsulu sa nu se ceara; deaca insa in cursulu acestoru trei ani au fostu Eppulu, carele aru fi trebuitu sa rechieme, sî s'au liniscitu; ear deaca n'au fostu petrecutu in matricula, sa nu i se faca prejuditiu, ci cându va capatá loculu vaduvitu pe Eppu, sa-i fia lui iertatu dela dîu'a aceea a rechiamá in cursu de trei ani. Asemenea deaca vre-unu Eppu din partea donatistiloru s'au intorsu la ortodocsie, sa nu se espuna nici unui prejuditiu in privinti'a matriculei despre timpulu hotaritu, ci dela care dî s'au intorsu, sa aiba fa-

cultate a rechiamá in trei ani acele locuri, care se tienu de scaunulu seu.

Canonulu acest'a inca prescrie nisce cinosuri pentru acele intamplâri, cându donatistii sî alti ieretici, seau sî Eppii loru se intorcu la ortodocsie, ca prigonirile mai cu seama intre Eppi sa inceate.

Can. 130. Asisiderea au placutu, cá ori-cari Eppi pe popórele, care ei cugeta, ca se tienu de scaunele sale, sa nu le rechieme asiá, cá sî cum acest'a s'aru fi facutu cu judecat'a celor'a-lalti Eppi, eara de aru navalí asupr'a popóreloru, pe cari de altii se detienu, fia ca ele vreau, fia ca ele nu vreau, sa sufera pagub'a causei sale; sî ori-câti aceast'a o au facutu, de nu se va fini intre Eppi cu consensulu loru, ci despre aceast'a inca se prigonescu, acel'a sa se departeze de acolo, pentru carele se va dovedí, ca lasându pe judecatorii bisericesci, au navalitu asupr'a popóreloru; nici sa'si lingusiasca siesi cine-va, câci Mitropolitulu iau datu harthie pentru a le tiené, ci ori de are, ori de n'are scrisori, sa incuse pe acel'a, care le tiene, si dela dânsulu sa iee scrisori, cá sa se arete, ca elu pacificu tiene biseric'a, carea i se cuvine lui. Eara deaca sî acel'a vre-o intrebare contraria aru aduce, aceast'a inca sa o prejudece Eppii, ori aceia, pe carii Mitropolitulu i va designá, ori aceia, pe carii vecini fiindu ei cu consensulu ii voru alege.

Canonulu acest'a opresce Eppiloru ori sî ce feliu de volnicie, sî demanda, ca cu judecat'a Eppiloru sa se rânduiasca popórele, care unulu seau altulu dintre Eppi pretinde, ca se tiene de eparchi'a lui.

Can. 131. Au placutu, cá ori-carii Eppi voru neglige locurile, cele ce se cuvinu scaunului loru, spre a le castigá la ortodocsie, sa se incuse de Eppii diligenti, de a nu intârdiá a o face aceast'a. De aceea deaca in terminu de siase luni, din diu'a acestui Sinodu, n'aru efeptuí nimic'a, se voru predá celoru ce i potu castigá la ortodocsie, asiá insa, ca, deaca acel'a, câtra carele se arata, ca se cuvinu acele locuri, inadinsu pentru óre-care economie s'au parutu a le neglige, sî aceast'a forte o voiescu iereticii, cá sa se primeasca ei fora sgomotu, sî asiá diligintî'a lui s'au zadarnicitu prin altulu, carea diligintia de o aru fi intrebuintiatu, pe iereticii acestî'a mai multu i-aru fi atitiatu; dupa ce aceast'a de câtra Eppii judecatori se va esaminá, locurile se voru redá scaunului seu. Eara Eppii judecatori din osebite eparchii fiindu, Mitropolitulu acel'a, intru a cârui'a provincie se afla loculu acest'a, pentru care se face prigonire, va dá pe judecâtori, eara dupa obsceasc'a invoire de s'aru alege vecini judecatori, seau unulu de s'aru alege, seau trei, sa urmedíe sentintiei tuturoru, seau a celoru doi; insa dela judecatorii cei alesi dupa obsceasc'a regula nu se iarta apelatia. Sî ori-carele s'aru dovedí, ca din cerbicositate nu voiesce a se supune sentintiei aduse asupr'a lui, despre acest'a Mitropolitulu sa insciintieze pe ceia-lalti Eppi, cá cu dânsulu sa nu se cuminece, pona nu se va intórce la ascultare.

Canonulu acest'a indatoreadia pe Eppi, cá ei dupa putintia sa se nevoiasca a aduce la ortodocsie pe ieretici, sî in privinti'a aceast'a deaca voru sci sî voru cunósce pe vre-unu frate alu loru, ca este negligentu in dregatori'a sea fatia cu luminarea iereticî-

loru, pe unulu cá acest'a sa'lu incuse la Sinodu, sî deaca Sinodulu au adusu sentintia pentru negliginti'a unui astfeliu de Eppu, sî acest'a n'aru voí a se supune sentintiei aduse in contr'a lui, atunci Mitropolitulu sa insciintieza pe Eppi despre renitinti'a confratelui loru, cá pona atunci sa nu se cumunice cu elu, pona nu se va intórce la ascultare.

Vedi Can. 18 apostol. — IV. 25. — VI. 19. — I=II. 16. — Sardic. 11. —

Can. 132. Deaca in matricule, seau la scaune Eppulu va fi cu negligentia despre ieretici, atunci de câtra Eppii cei vecini diligenti sa se admoneze, sî sa-i arete propri'a lui negligentia, neiertându-i cuvântu de escusatiune. Sî deaca dela dîu'a, cându au fostu admonatu, siase luni petrecându in aceeasi eparchie n'aru avea purtare de grija pentru cei ce au a se intórce la biseric'a ortodocsa, cu elu sa nu se impartasiasca, pona o va implini aceast'a. Sî deaca Esecutoru n'aru fi in acele locuri, aceast'a Eppului sa nu i se impute.

Canonulu dîce, cá Eppulu acel'a sa se indeparteze dela impartasîre cu confratii lui, carele este negrijitoriu pentru intórcerea iereticiloru, sî in privinti'a ducerii matriculeloru, adeca a protocóleloru despre cei intorsi. Sub esecutoru se intielege Esarchulu.

Vedi Can. 41. Cartagenu.

Can. 133. Eara de se va dovedí vre-unu Eppu, ca pentru cuminecatur'a iereticiloru au mintitu, cându au dîsu, ca s'au cuminecatu cu dânsii, pe carii ii scie elu, ca nu s'au impartasîtu, sa piarda Eppatulu.

Cându unu Eppu pentru de a aratá zelulu seu despre intórcerea iereticiloru aru dice, ca elu s'au sî cuminecatu cu cei intorsi, sî nu este adevaru, atunci canonulu presentu prescrie lipsirea unui astfeliu de Eppu dela eppatulu seu.

Can 134. Au placutu, cá déca Presbiterii, Diaconii, sî clericii inferiori voru prihaní pe Eppii loru pentru sentinti'a, ceea ce o au adusu in causele loru, pe unii cá acesti'a sa-i esaminedie Eppii vecini, sî cele dintre ei le voru terminá aceia, carii s'au mai adaosu de dânsii cu consensulu Eppiloru loru proprii; eara deaca sî dela acesti'a aru voí sa apeledie, sa nu póta apelá, fora la Sinódele Africane, seau la Mitropolitii eparchieloru sale; sî care aru vrea sa apeledie la pârtile transmarine, sa nu se primeasca de nimenea in Afric'a la impartasîre.

Acestu canonu este mai in tóte analogu cu canonulu 36 alu acestuiasi Sinodu; numai adaoge inca atât'a, ca este iertatu a apelá dela Eppii vecini la sinodulu din Afric'a, seau la Mitropolitulu respectivu.

Can. 135. Au placutu, cá ori-carele din Eppi, pentru necesitatea pudicitiei fecioresci aduse in vre-unu periculu, seau vre-unu amorezu puternicu, seau cá unu rapitoriu este suspectu, seau ea este sagetata pentru vre-unu periculu mortiferu, sî se róga de parintii sei, seau de ingrijitorii ei, cá sa nu móra fora de schima, — o aru acoperí pe feciór'a, orí o au acoperitu in vârsta de dóue-dieci sî cinci de ani, nimic'a sa nu'lu vateme pe unulu cá acest'a Eppu, câci n'au pazitu Sinodulu, care a prefiptu numerulu aniloru pentru calugeritie.

Amu disu la canonulu 45 alu Sin. VI. ecumenicu, ca monachii sî monachinele facea abusuri cu hainele loru, sî ca se potu imbracá in schima fiindu de 25 ani. Ear' dupa Canonulu presentu Eppulu acel'a se dechiara de nevinovatu, carele pe o fecióra, ceea ce este in primejdie de a pierde fecioria, o imbraca in schima, sî o scutesce prin aceea de primejdie.

Can. 136. Asemene au placutu Sinodului intregu, cá Eppii adunati sa nu se tiena toti la Sinodu mai multu timpu, ci câte trei sa se aleaga din fie-care eparchie judecatori.

Fiindca Sinodulu acest'a s'au tienutu siase ani intregi, sî deaca toti Eppii adunati la Sinodu dela inceputulu lui pona la fine aru fi petrecutu, prea usioru s'aru fi potutu intâmplá nisce scaderi in eparchii; pentru aceea au aflatu de bine Parintii Sinodali, cá din un'a mitropolie sa remâna câte trei Eppi la Sinodu cu valóre de judecatori asupr'a obiecteloru ocurinte, sî ceia-lalti Eppi sa mearga la scaunele loru.

Can. 137. Au placutu tuturoru, fiindca prin decretele de mainainte ale Sinódeloru s'au definitu despre persónele clericali, care sa nu póta lasá la incuse, sî finalminte nu s'au pertractatu, ca care persóne sa nu se admita; de aceea pe dreptu statuimu, cá la incusa sa nu se admita nime, care se afla sub segregatiune, fia elu clericu, fia mireanu, celu ce va sa incuse.

Vedi Can. 74 apostol. — II. 6. — IV. 9, 21. — Cartag. 8, 27, 138. 139.

Can. 138. Au placutu, cá servii, sî libertinii proprii sa nu se admita la acusatiune, precum sî toti aceia, caror'a legile civili nu le iarta acusarea vre-unei crime, apoi sî toti aceia, carii suntu intinati cu numele de infamia, adeca mimii (ingânatorii) sî cele-lalte persóne, care suntu vinovate cu faptele cele urâte, peste acestea sî iereticii, seau evreii seau pagânii. Insa tuturoru acelor'a, câror'a aci nu se iarta incusatiunea, nu li se póte denegá loru facultatea de acusatiune in casele loru proprie.

Pe câudu canonulu acest'a deneaga serviloru, libertiniloru,

celoru din prinsóre, celoru infami, celoru mascarici, sî fatiarnici, evreiloru, sî pagâniloru dreptulu de a putea ridicá incus'a asupr'a cui-va in obiectele tiitóre de dreptulu publicu sî privatu bisericescu; pe atunci fora deosebire iarta tuturoru de a putea incusá in propri'a sa causa, s. e. banale, pe ori sî cine.

Can. 139. Asisderea au placutu, cá de câte-ori se voru incusá clerici pentru mai multe crime de câtra incusatori, sî un'a din ele, despre care la inceputu s'au tractatu, nu s'au potutu dovedi, la cele-lalte sa nu se permita.

S'au potutu intâmplá, cá cine-va au incusatu pe unu preotu, sî incus'a sea n'au fostu in stare a o documentá; sî au inceputu alt'a incusa asupr'a aceluiasi preotu; deci canonulu prescrie, cá incus'a a dóu'a sà nu se primeasca, pentru ca cum n'au potutu dovedi incus'a, cea dintâilea, elu au remasu in rusine sî cá clevetitoriu, cum dara s'aru potea elu lasá la alte incuse?

Can. 140. Iara martori sa nu se primeasca la testificatiune, carii nu se admitu la acusatiune, sî pe carii acusatorulu i aduce din cas'a sea; nici cei in etate de patruspredece ani sa nu se primeasca de martori.

Vedi Can. 75 apostol. — I. 2. — Cartag. 8, 27.

Can. 141. Au placutu, ca deaca vre-unu Eppu aru dice cându-va, ca óre-carele lui singuru iau marturisitu crimea sea, sî acel'a neaga aceea, sa nu gândeasca Eppulu, ca acest'a i face lui vre-o injurie, pentru ca lui unicului nu i se póte dá crediamântu, de sî aru dice, ca elu din scrupululu consciintiei sale nu póte sa se cuminece cu celu ce neaga fapt'a sea.

Este la tóta intâmplarea unu lucru de perplexitate, cându Eppulu dice, ca cutare iau descoperitu la marturisire, ca aru fi

facutu cu atare crime, pentru care va sà i dicteze epitimie; elu insa nu recunósce, ca aru fi facutu descoperirea unei asemene crime. Canonulu presentu dà unui astfeliu de Eppu acea indrumare, cá elu, sa nu se afle vatamatu in onorulu seu cá Eppu, nici sa priveasca de injurie, defaimare, câci acelu crestinu revóca marturisirea facuta sub sigilulu confesiunei, ci sa-lu lase pe acela in mil'a lui Dumnedieu, câci in asemene casu Eppulu nu póte fi incusatoriu sî martoriu

Canónele Sântului Dionisiu, Archiepiscopu alu Alesandriei cu numerulu patru (·).

Can. 1. Ai scrisu mie prea credintiosule sî preaintielepte Fiiule! intrebându, in ce óra trebue sa se lase ajunarea in diu'a Pashei? ca unii din frati, dici, ca dicu: ca

(·) Acestu fericitu Dionisiu au fostu invetiacelulu lui Origenu, sî presbiteru alu Alesandriei, eara pe la a. 232 primindu invetiatur'a cathichetica s'au facutu Eppu in Alesandri'a, dupa ce murise acolo Iracliu; insa in timpulu góneloru lui Deciu s'au prinsu, sî de ostasi s'au dusu la Taposiri in cetatiue, ce se aflá intre Alesandri'a sî Canovia; apoi la a. 257 pre timpulu gonitoriului Ualerianu, s'au izgonitu de acolo la Cefro cetate a Liviei; eara dupa trei ani l'au intorsu pe elu la Alesandria la inceputulu imparatiei lui Galianu, carele mai blându se aratase câtra crestini de tatalu seu Ualerianu. Elu vadindusse repusu in scaunulu seu cea dintaí'a solicitudine i cerá lui, sà restaure pacea bisericei prin impacarea iereticiloru navatieni, sî sà impace pe Stefanu Eppulu Romei cu Ciprianu din Cartagen'a pentru neintielegerea loru in privinti'a botezului; s'au luptatu elu sî incontr'a lui Saveliu. La anulu 265 au fostu chiamatu la Sinodulu dela Antiochia, insa n'au potutu sà se infatisieze in persóna, pentru betranetiele sale, ci prin scrisori numai, prin cari au mustratu pe Pavelu Samosateanulu sî invetiaturile lui; in fine murise in acestu anu, dupa ce 17 ani au fostu Archieppu. Intre multele lui scrieri, au scrisu elu sî aceste patru canóne câtra óre care Vasilidu Eppulu Pentapoliei, care s'au primitu in ordinulu Canóneloru prin Canonulu alu 2-lea alu Sin. ecum. VI.

trebue a face aceast'a câtra cântatulu cocosiului; eara altii, ca se cade de cu seara; cá fratii, cei ce'su in Rom'a, precum dicu, asteapta cocosiulu; eara pentru cei ce'su aicea, diceai, ca mai ingraba. Deci doresci, cá sa i se espuna exactu sî mesuratu oar'a, ceea ce este dificilu sî primejdiosu; câci cumca dupa timpulu invierii Domnului nostru trebue a se incepe serbatórea sî bucuri'a, insa pona la acelu timpu trebue a se umili sufletele cu ajunari, aceast'a se va marturisi asemene de câtra toti. Ear' prin cele ce mi ai scrisu, ai doveditu din destulu, ca pricepi asiediamânturile Evangelieloru divine, in care nu se afla oar'a, cându aru fi inviatu Domnulu; ca Evangelistii au descrisu pe cei ce venisera la mormântu, in deosebite timpuri, sî toti aceia au marturisitu, ca cându au venitu la mormântu, Domnulu erá inviatu: „sî in sear'a Sâmbeteloru" dice Mateiu; „si de dimineatia, fiindu inca intunerecu" precum dice Ioanu; „sî in adanca dimineatia" precum scrie Luc'a; „sî fórte de dimineatia rasarindu sórele" precum Marcu; si cându anume au inviatu, nici unulu n'au hotaritu luminatu; cumca in sear'a Sâmbeteloru, carea luminá spre diu'a cea dintaiu a Septamânei se marturisesce aceast'a, ca cei ce venea la mormântu, nu lau mai aflatu zacandu in mormântu; sî nici sa presupunemu, ca Evangelistii se deosebescu; seau siesi contradicu ceva, ci de sî se va parea a fi oarecare mica nepotrivire, pentru ceea ce se cauta, deaca insa toti in aceea consimtu, ca in nóptea aceea au resaritu lumin'a lumei Domnulu nostru, atunci deosebirea oarei nu este unu ce esentialu, sî noi cele de ei scrise sa

ne sârguimu ale conciliá cu pietate sî credintia. Deci cele dise de Mateiu (capu 28, v. 1) asiá suntu: „In sear'a Sembateloru, in carea luminà spre diu'a cea dintaiu a Septamânei au venitu Mari'a Magdalina, sî ceealalta Maria, cá sa védia mormantulu; si eata cutremuru mare s'au facutu, ca Ingerulu Domnului pogorânduse din ceriu, sî viindu au resturnatu piatr'a de pre usi'a grópei, sî au siediutu deasupr'a ei; eara fati'a lui erá cá fulgerulu, sî imbracamintea lui alba cá zapad'a; sî de fric'a lui s'au cutremuratu cei ce pazea, sî s'au facutu cá nisce morti; eara Ingerulu respundîndu, au disu femeiloru; nu ve temeti voi, ca sciu, ca pe Iisusu celu restignitu cautati, nu este aicea; s'au sculatu, precum au disu.“ Eara dicerea aceast'a „ser'a“ unii voiescu a o socoti dupa intielesulu generalu alu cuvântului, sî dîcu, ca significa „sear'a Sâmbatei“; eara altii mai intieleptieste intielegându, dîcu, ca inseamna „noapte adânca, sî ca sear'a significa timpulu intârdiatu sî lungu, sî ca noaptea dice, sî nu sear'a, au adaosu, carea luminà spre diu'a intaiu a Septamânei; „sî femeile au venitu, nu insa, precum ceialalti dicu, aducându aromatele, ci cá sa vadia mormântulu, sî au aflatu, ca cutremuru se facuse, sî pe ingeru siedîndu pre piatra, sî au auditu dela elu, nu este aicea, s'au sculatu“. Asemenea Ioannu (Capu 8. v. 1.) „Intr'un'a a Sâmbateloru, dice, Mari'a Magdalina au venitu dimineatia inca fiindu intunerecu la mormântu, sî au vediutu piatr'a luata de pe mormântu“. Iara Luca dice (Capu 23, v. 36, sî Capu 24. v. 1): „Sâmbata au odichnitu dupa porunca, eara intr'un'a a Sâmbeteloru la

manecare adânca au venitu femeile la mormântu, aducându mirezmele cele ce gatise, sî au fostu piatr'a rasturnata de pe pamântu". Manecarea cea adânca póte infatisiá pe Zorile cele ce mai nainte se ivescu a dimineliei celei u-nei'a a Sâmbateloru, pentru ca trecuse acum desevârsitu cu nóptea tóta Sâmbat'a, sî ca alta di se incepe, cându ele au venitu aducându aromatele sî mirurile. Dreptu a-ceea aretatu este, ca inviase cu multu mai nainte. Ace-stuia urmeadia sî Marcu dicându (Capu 16. v. 1.) „au cumparatu mirezme, cá sa mearga, sa'lu unga pe Elu, sî fórte de dimineatia intr'un'a din Sâmbete au venitu la mormântu, rasarindu sórele, ca, fórte de dimineatia, sî a-ceast'a au dîsu, care este asemene cu mânecare adânca; sî au adausu: rasarindu sórele, ca pornirea, sî calea loru a-ratatu este, ca la mânecare adânca, sî fórte de dimineatia s'au inceputu, insa s'au intârdiatu pe cale, sî la mormântu au petrecutu pona la rasarirea sórelui; sî dîce sî atuncea acestora tinarulu celu in vestminte, albe „s'au sculatu, nu este aicea". Deci aceste asiá fiindu, aceast'a enuntiamu tuturoru, carii mai acuratu, sî mai subtilu considera, in care oara? seau in care jumetate de oara? seau in care pa-trariu de oara se cuvine, ca sa se inceapa bucuri'a cea pentru invierea din morti a Domnului nostru. Pe cei ce foarte grabescu, sî pe la miediulu noptiei sevârsiescu, cá pe nisce lenesi sî neinfrânati dojenimu, cá pe unii, carii cu putinu timpu mainainte sevârsiescu unu lucru, care l'aru fi potutu sevârsî putinu mai tardiu cu mai mare fo-losu, câci dice oare care intieleptu: „nu este putinu in viatia,

ce putinu este departatu“. Eara pe cei ce se mai infrâneadia sî mai rabda mai multu, sî ajuna pona sî la a patr'a paza (dimineati'a dupa rasaritulu sórelui) asteapta, in care sî celoru ce calatorea pe marea cu corabii, li s'au aratatu Mantuitoriulu nostru, ii considerâmu, cá pe nisce generosi, sî iubitori de osteneala. Eara celoru ce intr'aceea s'au misicatu, seau câtu au potutu, se odichnescu, sa nu le fimu spre ingreunare, cându nu toti asemene sî de opotriva asteapta nici siase dile de postu, ci altii sî pe tóte le adaugu, remanându in postire, eara unii dóue, unii trei, unii patru, sî altii nici o dî nu postescu; apoi celoru ce fórte strânsu au petrecutu postulu, sî s'au obositu, sî numai ce n'au lesinatu, li se da iertare de mai grabnica gustare. Eara deaca oare-carii, nu ca dóra mai strânsu aru fi postitu, ci nicí ajunându, seau sî desfatânduse in cele patru trecute dile, apoi ajunându la cele din urma, sî singure dóue dile, pe acestea petrecându-le, pe Vineri sî pe Sâmbata, socotescu, ca facu vre-unu mare sî stralucitu lucru de voru remâné pona sear'a. Eu nu socotescu, ca ei asemene s'aru fi ostenitu cu aceia, carii mai multe dile s'au indeletnicitu. Acestea precum simtu, la rugarea ta ti-amu scrisu.

Eppulu Pentapoliei Vasilidu intrebà pe fericitulu Dionisiu Archieppulu Alesandriei, sa binevoiasca ai dá desluciri despre timpulu invierii lui Christosu. Dionisiu i da respunsu conformu aceloru indigitatii, care in cele patru Evangelii se afla, sî care cu deamaruntulu le talmacesce, sî deduce de acolo acea consecuintia, ca desi Evangelistii n'au scrisu deopotriva despre oar'a, cându au inviatu Domnulu, totusi nu este nici cea mai mica contradicere

in cele ce Evangelistii au scrisu in deosebite chipuri, câci din scrierile loru chiaru se vede, ca Domnulu au inviatu in sear'a Sâmbatei, carea luminà spre diu'a cea dintaiu a Septamânei, adeca in Zorile Duminecei.

Can. 2. Iara pentru muierile, cele ce au rânduri, de s'aru cuveni, ca ele asiá aflânduse, sa intre in Biseric'a lui Dumnedieu? socotescu, ca sî a intrebá este de prisosu; câci socotescu, ca nici ele fiindu credintióse sî evlavióse n'aru indrazni, aflânduse asiá, a se apropiá de mas'a cea sânta, ori a se atinge de trupulu, sî de sângele lui Christosu, pentru ca nici ceea ce avea curgerea de sânge doisprediece ani nu s'au atinsu de Elu spre vindecare, ci de singure pólele lui, câci a se rugá, ori cum aru fi cineva, sî asi aduce aminte de Stapânulu, ori cum s'aru aflá, sî a se rugá spre a dobândi ajutoriu, este lucru iertatu. Eara la sântele Sântiloru, celu ce nu este cu totulu curatu, sî cu sufletulu sî cu trupulu, se va opri de a se apropiá.

Nedumerirea aceast'a a Eppului Vasilidu o desleaga fericitulu Dionisiu potrivitu firei omenesci, sî adeca cá muierea, carea patimesce de curati'a lunaria, póte sa intre in biserica.

Can. 3. Cei ce suntu de ajunsu invatiati sî au inbatrânitu, trebue sa sî fia ei siesi judecatori, câci cumca este lucru cuvintiosu a se departá unulu de altulu cu consensulu comunu la unu timpu, ca sa se indeletnicéasca in rugaciune, sî apoi earasi sa se apropie, aceea au auditu pe Pavelu dicându: sa nu opriti datori'a unulu altuia, fora numai din buna intielegere pona la unu timpu, cá sa ve indeletniciti in postu, sî in rugaciune, sî earasi sa ve adu-

nati la unu locu, cá sa nu ve ispiteasca pe voi satan'a pentru neinfrânarea vóstra.

Sî aci respunde fericitulu cu un'a intieleptiune admirabile, dicându, cà cei insurati trebue sà fia siesi judecatori, cá unii carii suntu invetiati, sî inbatrâniti, provocânduse la invetiatur'a Apostolului Pavelu despre mutu'a indatorire a casatoritiloru.

Can. 4. Eara celoru ce li se face curgerea nóptea fora de voie, aceia inca sa urmedie propriei loru consciintie, sî pe sine sa considere, de se indoiesce pentru aceasl'a, seau nu? Precum la mâncari, celu ce se indoiesce, dice (Apostolulu câtra Romani Cap. 14, v. 23.) de va mâncá, ca se osândesce: sî in acestea sa fie cu buna consciintia sî liberu sa vorbésca dupa propri'a s'a convictiune fiecare, celu ce se apropia de Dumnedieu. Aceste intrebari neai propusu nóue, onorândune pe noi, fora sa nu le scii o iubite! cu o presupunere de noi, in ce chipu cu adeveratu sântemu; ear eu, nu cá Doctoru ci cá unulu, carele cu tóta simplicitatea se cuvine nóua cá cu cuviintia se conversamu unii cu altii, in deobsce parerea mea ti-amu impartasitu, sî tu prea intielepte fiiule alu meu! dupa ce acestea le vei esaminá, mi vei rescrie ce ti se vá vedé justu sî bunu, ori ca sî tie ti se pare cele ce tiamu scrisu de o potriva cu mine. Fii sanatosu iubite fiiule! sî ti dorescu, cá in pace sa ministredi Domnului.

Dupa ce fericitulu Dionisiu sî la a patra intrebare respunde Eppului Vasilidu cu provocare la invetiatur'a lui Pavelu câtra Romàni, incheie respunsulu seu cu dragoste multa câtra fiiulu seu iubitu sî intieleptu, dicându, ca prin intrebarile sale multu l'au onoratu pe elu sî elu nici de cum nu le privesce asiá intrebârile acele

cá sî cum Vasilidu n'aru fi fostu in stare a sî le disolve, ci cá unu semnu alu adevaratei iubiri câtra parintele seu spiritualu, sî ca asteapta respunsu dela elu despre cele ce i-au scrisu lui la acele patru intrebâri.

Canónele Sântului Grigoriu Archieppulu Neocesariei cu numerulu 12 (·).

Can. 1. Nu mâncarile ne ingreuiaza pe noi, preasântita Papa, de au mâncatu cei robiti acelea, care le-au pusu loru inainte cei ce stapânea pe ei, mai cu seama fiindu ca unu cuventu este la ei toti, ca barbarii, cei ce au alergatu la partile nóstre, n'au sacrificatu idoliloru. Eara Apostolulu dice (I Corint. Capu 6. v. 13): „Bucatele pântecelui, sî pântecele bucateloru, eara Dumnedieu sî pe acest'a, si pe acestea le va stricá.“ Ear Mântuitoriulu carele curatiá tóte mâncarile, dice: „nu cele ce mergu inlauntru spurca pe omu, ci ceea ce iese.“ Mateiu Capu 15. v. 11.

Fiindca in timpulu archieppiei fericitului Grigoriu au venitu

(·) Fericitulu acest'a Grigoriu au fostu contimpureanu alu lui Dionisiu Archieppu alu Alesandriei; elu inca au iscusitu asprimea góneloru Imparatiloru pagâni Valerianu sî Galiinu. Au fostu elu fórte invatiatu in scólele Alesandriei, sî s'au facutu invetiacelulu lui Origenu; dupa aceste s'au facutu Eppu in Neocesaria din Pontu, adeca dela marea neagra, au fostu sî la Sinodulu localu din Antiochia in protiva lui Pavelu Samosateanu; dar au ajunsu fericitulu pona la imparati'a lui Aurelianu, câudu in a. 272 s'au tinutu Sinodulu din urma in contr'a lui Pavelu Samosateanulu, sî se face amintirea lui anuale in 17-lea Noemvrie, sî se chiama sî facatoriu de minuni Tavmaturgu. Elu au compusu intr'altele aceast'a Epistola impartita in 12 canóne câtra Dionisiu alu Alesandriei, sî câtra urmatoriulu acestuia Macsimu, pe carele ilu numesce si Papa, sî cuprinsulu acestoru canóne este deslucirea despre cei ce manânca jertve de idoli.

barbarii in tierile Romaniloru, carii se numiá Voragi sî Gothi, sî robindu pe multi crestini, leau datu loru bucate de idolojertvire, séu intr'altu feliu oprite sî necurate, deci decâtra Macsimu Archieppulu Alesandriei intrebatu fiindu, ce judeca dânsulu despre acei crestini, carii au cadiutu in sclavi'a barbariloru, sî mânanca bucatele loru? respunde Grigoriu din Neocesari'a, sî fiindu elu mai tineru cu vârst'a decâtu Macsimu, ilu numesce Papa si i dice cumca nu causeaza mare pecatu, a mâncá crestinii astfeliu de bucate, câci de câtra toti se povestesce, ca barbarii nu dedeá crestiniloru din bucatele, care le jertvea.

Can. 2. Si pentru stricarea muieriloru celoru robite, batjocorinduse trupurile loru, deaca sî mai nainte ducea viatia damnabila, „care mergea dupa ochii celoru ce curvea, dupa cea scrisa“ (Rutu Capu 3. v. 7), urmeadia, ca este in prepusulu fornicatiunei sî pe timpulu sclaviei ei, sî nu trebue aceste sa se impartasiasca usioru sî in graba la rugaciuni. Insa deaca vreun'a vietiuindu in desavârsit'a curatienie, sî au documentatu viatia morale, sî apoi din sila au cadiutu in ocara, avemu esemplulu in a dóua Lege — Capu 22. v. 26, 28, cà in câmpu au gasitu unu omu pe o tinera, sî silnicindu-o s'au culcatu cu dâns'a. „Tinerei, dice, nui veti face nimic'a nu este intrâns'a pecatu de mórte, cá precum de s'aru sculá omulu asupr'a aprópelui seu, sî aru omorî sufletulu lui, asiá este lucrulu acest'a. Au râcnitu tiner'a, sî celu ce iaru fi ajutatu ei, n'au fostu.“ Acestea suntu de acestu feliu.

Canonulu acest'a da deslucire deplina, sî face de prisosu ori ce comentariu ulterioru.

Can. 3. Grea este lacomi'a, sî nu este cu putintia a o descrie prin o epistolie scripturile divine, in care nu numai jafulu sa dice ca este lucru de gróza, sî infricosiatu,

ci in deobsce, carele se lacomesce, sî se atinge de cele straine pentru folosulu seu, acel'a este lepadatu din Biseric'a lui dumnedieu. Eara in timpulu goanei intre asiá multe suspinuri, sî intre atâtea plângeri, aru fi cutediatu sî a gândi cineva, ca acelu timpu este potrivitu pentru unu timpu, cându se póte folosi, care este aducatoriu de paguba, sî de nenorocire, precum se scie in deobsce un'a cá aceast'a fapta este a ómeniloru celoru mai pecatosi, sî urâti de Dumnedieu, sî carii intrecu cu fapt'a ori ce reutatate. Dreptu aceea s'au socotitu, cá toti de acestu feliu sa se leapede, cá nu cumv'a peste totu poporulu sa vina urgi'a, sî inainte de tóte urgi'a aceast'a sa vina peste Antistii, carii nu esamineaza fapt'a asiá infricosiata, câci me temu, precum dice scriptur'a — Facerea Capu 18. v. 23. — Colos. Capu 3. v. 2. — Efes. Capu 5. v. 6. — „sa nu piara dreptulu dimpreuna cu nedreptulu, ca curvi'a, dîce, sî lacomi'a de câstigare este, pentru care vine urgi'a lui Dumnedieu peste fiii nesupunerii; deci nu ve faceti partasi impreuna cu ei; ca ati fostu oarecându intunerecu, sî acum lumina sânteti in Domnulu; cá fiii luminei umblati, cá rodulu luminei sânteti, intru tóta bunatatea, sî dreptatea sî adevârulu, cercându ce este bine placutu Domnului, sî nu ve impartasiti cu lucrurile cele fora de róda ale intunerecului, ci mai alesu sî mustratile, ca cele ce se facu in ascunsu de ei, rusine este sî a le spune, sî tóte cele ce se vadescu, de lumina se arata, ca totu, celu ce se arata, lumin'a este.“ Unele cá aceste dice apostolulu.

Preafrumosu s'au dedusu in acestu canonu urmarea lacomiei sî a furtisiagului, câci sî din S. scriptura s'au intaritu, sî de aceea judecamu, ca ori ce comentariu din parte-ne aru fi de prisos.

Can. 4. Au nu iata Aharu, fiiulu lui Zar'a, au gresitu, câci au furatu din cele afiierosite lui Dumnedieu, sî prin furtulu acest'a au venitu asupr'a intregei adunâri a Israelitiloru. Sî unulu singuru acest'a au pecatuitu, au dóra singuru elu au muritu in pecatulu seu? eara nóua totu, ce nu este alu nostru, ci strainu, trebue in timpulu acest'a sa se esistime cá unu ce afierositu lui Dumnedieu cá sî Aharu acela din prada au luatu, cá sî acestia acum; sî acela cele ale vrajmasiloru, eara cei de acum cele ale fratiloru robiti sî pradati.

Canonulu acest'a este continuarea canonului precedente despre jafuri; aci fericitulu Grigoriu va sa arete cu esemplulu lui Aharu fapt'a cea condemnabila a acelor'a, carii facu jafuri sî talcharii cu averea crestiniloru, carii cadiusa in gónele pagâniloru, sî dîce, ca si Aharu prea multu au pecatuitu, ca au furatu din prad'a inimiciloru, sî Dumnedieu sî pe elu sî inca pe alti multi iau pedepsitu, ear cei ce fura din lucrurile crestiniloru, carii se aflá goniti de câtra pagâni, sî suntu fratii loru necajiti, cum ii va pedepsi?

Vedi Iisusu Navi Capu 7. v. 1.

Can. 5. Nime sa nu amagiasca pe sine, nici deaca au aflatu ce-va, câci nu este iertatu acelui, carele au aflatu ce-va, de acolo sa-si traga folosulu, ca dîce a II Lege: „sa nu treci cu vederea vedîndu vitielulu fratelui teu, sî ói'a ratacita pe cale, ci cu intórcere le vei intórce fratelui teu, eara de nu se vá apropiá fratele teu, câtra tine, nici ilu scii pe elu, le vei aduná pe ele, sî voru fi cu tine, pona ce le-aru câutá pe ele fratele teu, sî le vei predá

lui; asiá vei face cu asinulu lui, sî asiá vei face cu hain'a lui, sî asiá vei face cu ori ce perdere a fratelui teu, ori câte s'aru pierde dela dânsulu, sî le ai aflá pe ele.“ Acestea a II. Lege. Eara in Esire „nu numai ale fratelui, de le-aru gasí cineva, ci sî ale vrâjmasiului: cu intórcerea, dîce, le vei intórce la cas'a domnului loru.“ Eara deaca dela acel'a, carele petrece viati'a sa in lenevire sî deşfatare, fia frate, fia inimicu, nu este iertatu a se folosi, cu atâtu mai putinu dela acel'a cându cineva este in nenorocire, sî fuge din naintea vrajmasiloru, sî silitu de necesitate isi lasa lucrurile sale proprii?

In legatura cu canonulu precedentu se dice aci, câci nu este iertatu asi insusî lucrurile aflate sî lepadate pe la cai, ci acele trebue sa se dee inapoi Stapâniloru loru.— II. Lege Capu 22. v. 1. 2.— Esirea Capu 23. v. 4.

Can. 6. Mulți dara amagescu pe sine, cari in loculu lucruriloru loru pierdute tinu de ale loru proprii lucrurile straine, cele ce le-au gasitu, sî fiindca Voradii sî Gotii le au facutu acele de ale loru, pentru aceea sî ei se facu altor'a Voradii sî Goti. Deci amu trimisu pe fratele sî impreuna batrânulu Eufrosinu pentru aceste câtra voi, cá dupa form'a de aicea sî acolo sa dee asemené, a câroru acusatiune se cuvine a admite, sî pe cari dela rugaciuni ai opri.

Aci se dà respunsu aceloru, carii dicu, ca ei siau insusitu siesi lucrurile aflate in loculu proprieloru sale lucruri, care barbarii le-au jafuitu dela ei, sî adeca, ca se trimite acolo Eppulu Eufrosinu spre a esaminá intamplarile, sî dupa acele sa judece carii suntu nevinovati, sî carii nu suntu, ca cei vinovati sa se opreasca de rugaciuni in Biserica.

Can. 7. S'au denunciatu nóua, ca se face in tiar'a vóstra órecare lucru incredibilu, ne gresitu de câtra necredintiosi sî pagâni, sî de cei ce nu sciu nici numele Domnului, ca adeca unii la atâta inhumanitate sî crudelitate au ajunsu, incâtu pe unii captivi, carii au scapatu din prinsóre, ii retinu cu sila. Trimiteti pe câtiva in tiara, cá sa nu cadia fulgere peste cei ce facu aceste.

Dojenesce fericitulu pe toti aceia, carii crestini fiindu, sî putându inlesni captiviloru sortea loru cea amara, suntu câtra ei cu crudelitate sî inhumanitate, sî ca aceste s'aru intamplá in partile Pentapolei.

Can. 8. Deci cei ce s'au numeratu intre barbari, sî au cadiutu in captivitatea loru, sî au zauitatu, cà cândva au fostu credintiosi sî crestini, sî atatu s'au salbatacitu, incâtu au ucisu sî pe cei de unu neamu cu dânsii ori cu lemnu, ori cu sugrumare, sî pe cei ce barbariloru nu sciá sa arete câile sî casele loru, — acestia se oprescu inca sî de ascultare, pona ce adunanduse sântii, nu voru chipzuí ceva generalu pentru dânsii, sî mai intâiu decâtu acestea Santulu Duchu.

Aci se randuiesce, ca toti aceia, carii au cadiutu dintre crestini in captivitatea barbariloru, sî acolo atâtu s'au salbatacitu, incâtu omoreá, sî sugrumá pe confratii loru crestini, sa nu se primeasca la biserica pona sinodulu nu aduce hotarire pentru ei, sî mai dintâiu, pona cându Duchulu sântu nui vá luminá, ca ce feliu de hotarire sa faca Sinodulu.

Can. 9. Eara cei ce au navalitu asupr'a caseloru straine, sî fapt'a aceast'a a loru s'au constatatu, aceia nici de ascultare sa nu se invredniceasca; eara deaca ei insusi

voru marturisi sî voru restitui jafurile, atunci sa vina in categori'a celoru ce se intorcu.

Cuprinsulu acestui canonu asiá este de chiaru, incâtu ori ce Comentariu face de prisosu.

Can. 10. Eara cei ce in câmpu au gasitu ceva, séu, in casele sale din cele ce au zeuitatu acolo barbarii sî pentru acele s'au incusatu sî constatatu, asemenea sa fia intre cei ce cadu. Eara pe sine deaca se voru spune, sî voru restituí cele gasite, sa se faca vrednici de rugaciuni.

Nici canonulu acest'a n'are lipsa de comentariu.

Can. 11 Eara pe aceia, cari implinescu poruncʼa, se cuvine ai tiené curati de ori ce castigu urâtu, ear ei sa nu ceara resplata nici pentru indiciu, seau custodie, nici pentru pretiulu aflarii, seau pentru ori ce sub ori care s'aru numí aceea.

Aci sa randuiesce, cá cei ce dau indereptu cele aflate, sa nu ceara nici o resplata dela cei ce s'au pagubitu sub nici unu cuvântu, ci sa fia multiumiti, cu resplat'a, carea i asteapta pentru implinirea poruncei.

Can. 12. Plangere sî tânguire, este afora de usi'a casei de rugaciune, unde pecatosii stau, sî toti cei ce trecu pe acolo, se cuvine sa se róge pentru ei. Ascultare, inlauntrulu usiei in porticulu, unde trebue sa stee celu ce au pecatuitu, pona la catechumen'a, sî de acolo sa iase, ca audindu, dice, scripturile sî invetiatur'a, sa se scóta, sî sa nu se invrednicésca de rugaciuni; eara cei ce cadu, sî inlauntrulu usiei bisericei stau, sa iase cu cei ce se catechisescu; congregatia seau consistentia este, cá sa stee

impreuna cu credintiosii; sî sa nu iase cu catecumenii; cea mai pre urma este impartasirea cu misteriele.

Canonulu acest'a cuprinde cele patru locuri ale celoru ce se pocaescu, sî adeca loculu dintaiu este afora de usi'a bisericei, unde stau cei ce plângu; alu doilea locu este inlauntrulu usiei in porticulu, alu pecatosiloru, sî remânu acolo pona iesu deacolo catechumenii; alu treilea locu este alu celoru ce cadu, sî inlauntrulu usiei bisericei stau, sî iesu, cu cei ce se catechisescu; ear alu patr'a locu este alu celoru ce stau cu credintiosii, sî se cumineca cu acesti'a.

Canónele Sântului Petru, Archiepiscopu alu Alesandriei, sî Mucenicu, cu numerulu 15 (*).

Can. I. Fiindca acum a patr'a Pasca au ajunsu persecutiuni, destulu este pentru acei, carii s'au denunciatu, sî in temnitia s'au inchisu, sî au rabdatu munci nesuferibile, sî batai intolerabile, sî au suferitu multe alte nevoi grele, eara apoi biruiti de imbecilitatea trupului, n'au fostu

(*) Acestu sântu Parinte au vietuitu pe la a. 296, sî s'au facutu Archieppu alu Alesandriei; dar fiindca Meletiu Eppulu Licopoliei celei din Tivaida s'au aratatu, facându lucruri iereticesci, Archieppulu Petru l'au segregatu, sî botezulu lui sî alu altoru din giurulu lui nu-lu primea de ortodocsu. Elu sî pe Ariu l'au hirotonitu de diaconu, câci se aratasa ortodocsu, sî fiindca acestu diaconu s'au aratatu mai tardiu mare aparatoriu alu pareriloru scalciate ale lui Meletiu, l'au segregatu sî pe elu. In sfârsitu cu mucenicie si-au finitu viati'a sub Imparatuiu Diocletianu, lasându de urmatoriulu seu pe Achila. Inainte de a muri au scrisu la a. 304 Canónele acestea pentru cei ce in timpulu gónei in feliurite moduri au parasitu credinti'a lui Christosu, care suntu necesarii pentru bun'a randuiala si starea Bisericei. Canónele aceste au primitu valóre universale prin alu II. Canonu alu Sinodului VI. ecumenicu.

reprimiti la incepulu pentru prea mare caderea loru, insa pentruca ei multu s'au nevoitu, sî multu timpu s'au luptatu, câci n'au devenitu ei la aceea de voie buna, ci invinsi de imbecilitatea trupului, fiindca sî ranele lui Isusu se arata pre trupurile loru sî acum unii au alu treilea anu alu plângerii—sa se mai certe ei, cu revocare in memoria despre intórcerea loru, alte patrudieci de dîle, care de sî le-au ajunatu Domnulu sî Mântuitorjulu nostru Iisusu Christosu, dupa ce s'au botezatu, totu s'au ispititu de diabolulu, intru care sî ei dupa ce mai multu voru fi esercitati, sî cu constantia voru postí, de ací voru privegiá in rugaciuni, meditându despre aceea, ceea ce s'au disu de Domnulu câtra cela ce ispitea pe elu, cá sa ise inchine: „Mergi inapoia mea Satano câci scrisu este, Domnului Dumnedieului teu sa te inchini, sî lui unuia sa-i slujesci".

Vedi Mateiu Capu 4. v. 10. — Luc'a Capu 4, v. 5. — II. Lege Capu 6. v. 13. —

Can. 2. Iara celoru ce dupa ce s'au predatu sub custodia, sî au rebdatu in inchisóre stramtoriri sî putori, eara apoi fora de lupt'a munciloru s'au facutu captivi, sî s'au frântu de lips'a puteriloru, sî de órecare orbie, — le va ajunge loru unu anu câtra celalaltu timpu, pentru ca sî ei s'au datu pe sine la rebdari pentru numele lui Christosu, de sî au dobânditu in temnitia dela frati multa consolatiune, aceast'a va resplati loru inmultitu dorinti'a de a se eliberá de prea amarât'a sclavie a diabolului, mai cu seama de sî voru aduce aminte, de cela ce dîce: „duchulu Domnului peste mine, pentru carele m'au unsu, bine a vesti

seraciloru m'au trimisu, a predicá robiloru iertare, sî orbiloru vedere, a eliberá pe cei sfarâmati intru usiurare, a predicá anulu celu primitu alu Domnului, sî diu'a resplatirei.“

Isai'a Capu 61, v. 1. — Luc'a Capu 1. v. 8.

Can. 3. Eara celoru ce n'au patimitu nimicu de astfeliu, nici au documentatu fruptulu credintiei, ci de sine au alergatu la vitiu, sî s'au vendutu de sfiala sî de frica, eara acum au venitu la pocaintia, este necesariu sî convenientu, a li se pune inainte esemplulu smochinului celui neroditoriu, precum dîce Domnulu: „avea oarecine unu smochinu saditu in vi'a lui, sî au venitu cautându roada in elu, sî n'au aflatu; sî au dîsu câtra vieriulu, eata trei ani deându vinu cautându roada in smochinulu acest'a, sî nu aflu, taia'lu pe elu, pentru ce sî pamântulu impresóra in zadaru; eara elu respundiendu dîce lui: Dómne lasa'lu pe elu sî in anulu acest'a, pona ilu voiu sapá imprejuriu, sî voiu pune gunoiu, sî de va face roada? eara de nu, ilu voiu taiá in anulu celu viitoriu.“ Aceasta parabola inaintea ochiloru luându-o ei, sî aratându rodu vrednicu de pocaintia in intervalulu unui asiá indelungatu timpu, mai multu se voru folosí.

Luc'a Capu 13. v. 6.

Can. 4. Eara celoru cu totulu desnadajduiti sî nepocaiti, posedu pelea cea neschimbavera a Etiopului, sî impestriri ale Pardului, li se va dîce, ce s'au disu celuialaltu smochinu: „sa nu se mai faca din tine fruptu in

veci pentru care s'au uscatu indatasi“ ; se plinesce inca asupr'a loru sî cele dise de Ecclesiastulu: „Ce este strambu, nu se va putea indreptá, sî ce lipsesce, nu se va putea numerá; ca de nu se va indreptá mainainte celu strâmbn, cu neputintia este, cá elu sa se infrumsetieze; sî de nu se va implini mai intaiu lips'a, este cu neputintia a numerá lips'a“ ; dreptu aceea sî la fine se va intamplá loru cea disa de Profet'a Isai'a: „sî voru vedé madularile oameniloru, carii au calcatu poruncile mele, ca viermile loru nu va muri, sî foculu loru nu se va stinge, sî voru fi priveala la totu trupulu“ ; fiindca sî precum mainainte s'au dîsu de dânsulu: „eara cei nedrepti asiá se voru fluctuá incâtu se voru putea odichni, ca nu este cu putintia paganiloru a se bucurá, au disu Domnulu.“

Mateiu Capu 21. v. 19. — Marcu Capu 11, v. 13 — Eclesiast. Capu 11, v. 15. — Isai'a Capu 66, v. 24.

Can. 5. Eara pentru cei ce se prefacea cá sî Davidu, carele se facea ca este epilepticu, cá sa nu se retîna de cineva, sî in adevaru n'au fostu epilepticu, sî n'au scrisu lamuritu cele de lepadare, ci au amagitu insidiele inimiciloru dupa multe stramtorari cá sî nisce copii inzestrati cu consiliu sî prudentia, sî au batjocoritu insidiele inimiciloru, seau cá sî cum aru fi petrecutu prin capisci, seau cá sî cum aru fi datu in scrisu dela ei, seau cá sî cum in loculu loru aru fi pusu pagàni, — de sî unii dintrânsii, carii asiá au marturisitu, precum amu intielesu, n'au fostu cunoscuti unor'a dintre ei, câci erau cu cea mai mare precautiune, cá sa nu'si faca focu cu mânile sale, sî

sa nu tâmâie pe necuratii demoni, — dara fiindca nu leau fostu loru sciutu, ca au facutu ei aceasta nebunie, se va mai prelungi pentru dânsii timpulu de siase luni a intórcerii intru pocaintia, ca asiá sî ei mai multu se voru folosi cugetându neincetatu la dis'a proroceasca: „pruncu s'au nascutu noaua, Fiiulu, sî s'au datu noaua; a câruia stapânire s'au facutu peste umerulu lui, sî se chiama numele lui Ingeru de mare sfatu"; carele precum sciti, intru a sias'a luna a zamislirei celuialaltu pruncu, carele inainte au anuntiatu inaintea fetii iesirei lui pocaintia spre iertarea pecateloru, s'au zamislitu sî insusi, cá sa predice pocainti'a, fiendca pe amândoi ii audîmu mai intâiu invatiându nu numai pentru pocaintia, ci sî pentru imparati'a ceriuriloru, carea, precum neamu invetiatu, in launtrulu nostru este, „ca aprópe este de noi cuvântulu, care ilu credemu in gur'a nóstra, sî in inim'a nóstra, pentru care sî ei aducându-si aminte se voru invetiá a marturisi cu gur'a loru pe Domnulu Iisusu, credîndu in inim'a loru, ca Dumnedieu l'au sculatu pe elu din morti, care audîndu-le, cu inim'a sa creada spre dreptate, eara cu gur'a sa marturisésca spre mântuire."

I. Imparat. Capu 21, v. 13—151. — Isai'a Capu 9. v. 5.— Romani Capu 10. v. 8, 9, 10.

Can. 6. Eara pentru cei ce au supusu in loculu loru sclavi crestini, sclavii adeca, cá nisce supusi fiindu, sî oare cum s'aru inchide de stapâni, sî li s'aru ingrozi de câtra dânsii, sî de fric'a loru s'au alunecatu, intr'unu anu voru aratá faptele pocaintiei; „invetianduse de aceea,

cá robii lui Christosu sa faca voi'a lui Dumnedieu, sî sa se téma de elu, mai alesu audîndu, ca fiesce carele de va face vre-unu bine, in tocma ilu va luá dela Domnulu ori robu ori liberu".

Efes. Capu 6, v. 8.

Can. 7. Eara cei liberi in trei ani se voru esaminá in pocaintia, sî cá unii, carii au fatiarnicitu, sî cá unii, carii au silitu, cá conservii sa sacrifice, fiindca n'au ascultatu pe Apostolulu, carele voiesce," cá stapânii sa faca aceea ce facu sî robii, iertându ingrozirile, sciindu ca sî alu vostru, sî alu loru Domnulu, in ceriuri este, sî ca la dânsulu nu este privire la fetie, — eara deaca noi toti unu Domnu avemu necautatoriu in fatia, fiindca sî tóte sî intru toti este Christosu sî in barbari, sî in Schiti, in robi sî in liberi, deci suntu datori dupa aceea, a pândi ce au lucratu ei vrându asi mântui sufletulu loru, sî carii pe conservii iau trasu la idololatrie, de care s'aru fi potutu scapá sî ei, de learu fi facutu loru dreptatea sî ecuitatea" precum earasi dice Apostolulu.

Efes. Capu 6, v. 9. — Colos. Capu 3. v. 11. — Capu 4 v. 1.

Can. 8. Eara pentru cei ce au fostu tradati sî au cadiutu, carii sî singuru s'au dusu la lupta, dicându, ca ei suntu crestini, sî s'au aruncatu in temnitia de munci, — este dreptu ai mai intari intru bucuri'a inimei sî ai impartasi pe ei in tóte, in rugaciuni, in cuminecatur'a trupului sî a sângelui lui Christosu, sî in mângaierea cuvântului, cá mai cu taria nevoinduse, sa se invrednicésca

sî ei de darulu chiemarii celei de susu; fiindca de siapte ori, dice, de va cadé dreptulu, sî se va sculá, care de o aru fi facutu toti cei cadiuti, aru fi aratatu pocainti'a cea mai perfecta sî din tóta inim'a.

Filipis. Capu 3. v. 14. — Pildel. Capu 24. v. 16.

Can. 9. Sî pentru cei ce cá din somnu sáru de sinesi la nevointia, carea chinuiesce, sî tragu asupra-le tentatiuni de a se luptá cu marea sî mult'a fluctuatiune, eara mai alesu sî in contr'a fratiloru aprindu jaraticulu pecatosiloru, sî ii facu de a se impartasi cu dânsii, cá pe unii, carii vinu la aceast'a in numele lui Christosu, de sî nu iau aminte la cuvintele lui: „rugative, cá sa nu intrati in tentatiune"; sî earasi a dîce Tatalui in rugaciune: „sî sa nu ne duci in tentatiune, cî scapa-ne de vicleanulu"; ci póte ca nu sciu ei, câteori stapânulu sî Invetiatoriulu nostru au evitatu pe cei ce iau facutu lui insidii, sî cându timpulu patimirei se apropià, nu s'au aratatu pe sine, ci au asteptatu, cá sa vina asupr'a lui cu sabii, sî cu lemne; deci dîce câtra ei: „cá la unu tâlhariu ati iesitu cu sabii sî cu furci, sa ma prindeti; carii sî l'au datu pe elu", dîce, lui Pilatu; insa cei ce dupa asemenarea lui, sî cei ce dupa scopulu lui umblându, au patimitu, sî si-au adusu aminte de cuvintele lui divine, prin care ne sprijinesce pe noi fiindu in góne, dîcându: „luati aminte pentru voi, ca ve voru dá pe voi la adunari, sî in sinagogurile loru ve voru bate pe voi, sî ve voru da, dar nu pe sineve sa ve dati"; „sî ve voru duce la Igemoni sî la Imparati pentru numele meu,

dara nu pe sineve se ve aduceti, fiindca sî voiesce, cá noi goniti fiindu, sa trecemu din locu in locu pentru numele lui; precumu earasi ilu audimu pe elu, dîcandu: „sî de ve gonescu pe voi din cetatea aceast'a, fugiti in ceealalta, ca nu voiesce de sine a ne duce pe noi câtra satelitii, sî lancierii diabolului, cá sa nu fimu noi acestoru slugi diabolici pricinuitori de mai multe omoruri, sî cá sî cum i-amu sili pe acestia, cá mai multu sa se salbatacesca, sî sa sevarsiasca in fapta lucrurile cele aducatóre de mórte, ci sa asteapte sî sa-si iee aminte de sine „privegliati, sî ve rugati, cá sa nu intrati in tentatiune"; asiá Stefanu celu dintâiu urmatoriulu lui, mucenie au luatu asupra 'sî in Ierusalimu, râpînduse de cei fora de lege, sî aducânduse in adunare, cu pietri inprosicânduse in numele Domnului Iisusu Christosu, s'au maritu, rugânduse sî dicându: „Dómne! nu le socoti loru pecatulu acest'a"; asiá Iacobu alu doilea prindienduse de Irodu, cu sabi'a i s'au taiatu capulu; asiá Pentru Apostolu de multe ori prindînduse sî inchidînduse sî necinstinduse, mai pe urma in Rom'a s'au restignitu; sî pe renumitulu Pavelu de multe ori fiindu datu sî pona la mórte primejduinduse, sî multu nevoinduse, sî intru multele góne laudânduse sî in necasuri, intru aceeasi cetate sî lui i s'au taiatu capulu, carele intru cele ce s'au laudatu, au ispravitu; „sî ca in Damascu s'au slobozitu cu cosinitia nóptea peste zidu, sî a scapatu din mânile celui ce cautá a'lu prinde", ca ceea ce stá loru inainte le erá mai intâiu, sa bine vesteasca, sî sa invetie cuvântulu lui Dum-

nedieu, intru care mai intarindu pe frati, cá sa remâna intru credintia, dicea ei sî aceast'a: „ca prin multe necasuri trebue noi sa intràmu intru imparati'a lui Dumnedieu, câci cautá nu pe folosulu loru, ci pe celu alu multor'a, cá sa se mântuiasca; sî erá de a dîce loru multe la acestea spre a le aratá loru cu deamaruntulu, de nu, precum dîce Apostolulu: ca nu-mi ajunge timpulu a le spune".

Mateiu Capu 26, v. 41. — Luc'a Capu 11, v. 4. — Ioanu Capu 11. v. 54. — Marcu Capu 14. v. 49. — Luc'a Capu 21. v. 12. — Mateiu Capu 10. v. 23 — Mateiu Capu 26. v. 41 — Faptele Apost. Capu 7. v. 60, sî Capu 12. v. 2. apoi Capu 14 v. 21. — II Corint. Capu 11. v. 32. — I. Corint. Capu 10. v. 33.—Evrei Capu 11. 32.—

Can. 10. Dreptu aceea nu este cu cuviintia, cá preotii, carii de bun'a loru voie au fugitu, au cadiutu, sî earasi s'au luptatu, sa remâna in servitiulu divinu, cá unii, carii au parasitu turm'a Domnului, sî pe sine au batjocoritu, ceea ce nime n'au facutu din Apostoli, câci sî fericitulu Pavelu, carele multe goane au suferitu, sî multe chinuri de nevointie au aratatu, cunoscându, ca mai bine este a se deslegá, sî a fi impreuna cu Christosu, adaoge sî dîce: „eara a mai remâné in trupu, este mai necesariu pentru voi", ca pândindu nu folosulu seu, ci celu alu multora, cá sa se mântuiasca, mai multu de a sea odichna au esistimatu a fi necesariu, de a remâné cu frati sî de ei sa se ingrijeasca, „carele sî pe cela ce invatia, sa fia esemplulu credintiosiloru in doctrina." De unde cei in temnitia osânditi au cadiuti din

servitiu, sî earasi intorcânduse la lupta, fórte nesimtîtori suntu; cum se róga, pentru ceia ce au parasitu, cum in acea tempestate aru putea fi ei fratiloru spre folosu? câci pona cându erau negresiti sî statornici, au avutu iertare pentru fapt'a loru cea fora cuvântu, eara cându au gresitu, cá unii, carii s'au mândritu, sî pe sine au prichanitu, decia nu mai potu liturgisi, pentru aceea sa se ingrijeasca mai vârtosu intru umilita cugetare, ca cum voru petrece viati'a aceast'a, parasându marirea desiarta, câci acestor'a este destulu comuniunea, carea cu diligintia sî scumpetate se face din dóue cause, parte, cá sa nu li se pare, ca s'au mâchnitu, cându cu sila se voru duce din deslegarea de aici, parte, cá nu oarecarii cadîndu sa se causedie, cá sî cum aru fi fostu slabanogiti pentru caus'a canonisirei, carii voru avea mai multa rusine sî ocara, decâtu toti, „dupa cela ce au pusu temelie, sî n'au potuto duce in sevârsire, ca voru incepe toti, dîce, cei ce trecu pe acolo alu batjocori, dîcându, omulu acest'a au pusu temelie, sî n'au pututu sevârsi".

Filipis. Capu 1. v. 24. — I. Corint Capu 10. v. 33. — Romani Capu 12. v. 7 — I. Timot. Capu 4. v. 12. — Luca Capu 14. v. 29.

Can. 11. Ca cei ce au saritu intaiu in ferberea gónei, stându inainte la judecatorie, sî privindu pe sântii mucenici, ca se grabescu câtra plat'a chiemârii de susu, sârguinduse cu buna râvna se dau pe sine la aceast'a, intrebuintiandu multa indresneala, mai vârtosu vedîndu pe cei ce se târescu, sî pe cei ce cadu, pentru carii din-

launtru inferbântânduse sî indemnânduse a bate resboiu asupr'a celui ce se mândresce sî a contrariului, se grabea ei la aceast'a, „cá sa nu i se pare intru sine, ca este intieleptu, pentru cele ce dupa viclesiugu i s'au parutu, ca biruesce, de sî se amagea pe sine biruinduse de cei ce suferea chinuirile zgârieturiloru, sî a batailoru, iutimea sabiei, sî arderile focului, sî cufundarile in ape, sî pentru cei ce au scapatu, cu credintia rugaciuni sî cereri sa se faca, adica, pentru cei ce in temnitia s'au pedepsitu, sî s'au datu de fóme, sî sete, ori pentru cei ce din afora de temnitia inaintea judetiului cu totulu s'au muncitu prin zgâriituri, sî batai, eara apoi s'au biruitu de slabiciunea trupului, cu cuviintia este, cá sa ne fia mila de unii cá acesti'a, câci pe nimene nu vatema nimic'a, a compatimi cu altii, sî a simti dureri pentru cei ce se tânguiescu, sî a suspiná pentru cei ce intru nevointia s'au biruitu de multa sila a malitiosului diabolu, adeca pentru parinti, frati sî fii, ca scimu, ca sî pentru credinti'a altora au dobânditu unii bunatatea lui Dumnedieu intru iertarea pecateloru, sî sanatatea trupului, sî invierea mortiloru; deci aducândune aminte de multele loru trude, sî miserii, pe care mainainte le au suferitu pentru numele lui Christosu, sî nu numai, ci sî ei cainduse sî tânguinduse de ceea ce s'au facutu loru prin proditiune intru slabiciune, sî omorârea trupului, ci inca sî marturisinduse, ca n'au fostu circumspecti in viati'a loru, impreuna ne rugamu, sî impreuna ne cucerimu pentru curatirea loru pe lânga celelalte cuviintie prin celu ce s'au

facutu pentru noi mântuitoriu câtra Tatalu, carele curatiesce pecatele nóstre, ca dîce: „de aru sî pecatui cineva, mângaitoriu dreptu avemu câtra Tatalu pe Iisusu Christosu, sî elu este imblândirea pentru pecatele nóstre.“

Filips. Capu 3. v. 12. — Pildele Capu 3, v. 7. — I Ioanu Capu 2, v. 1, 2. —

Can. 12. Celoru ce au datu arginti pentru de a se face cu totulu nesuperati de ori ce malitia, nu este cu cale, a li se pune vina, ca paguba sî pierdere de bani au suferitu, cá sa nu se pagubeasca in sufletulu loru, ori sa'lu piarda, care lucru altii nu l'au facutu pentru câstigulu celu urâtu; sî macaru ca Domnulu dîce: „ca ce va folosi omulu de aru dobândi lumea tóta, sî de sufletulu seu se va pagubí, ori ilu va pierde; sî ca nu puteti slugí lui Dumnedieu sî lui mamona“, totusi aceia s'au aratatu lui Dumnedieu slujindu, sî urându argintii, sî calcându-i, sî defaimându-i, sî au implinitu sî intru aceast'a cea scrisa: „rescumperarea sufletului omului este bogati'a s'a“; fiinduca sî in faptele Apostoliloru amu cetitu, ca cei târîti in loculu lui Pavelu sî a lui Sila in Tesalonicu la mai marii cetâtii dandu bani s'au eliberatu, ca dupa ce multu iau ingreuiatu pe ei pentru numele lui Iisusu, sî dupa ce au turburatu poporulu, sî pe mai marii cetâtii: „luându ei, dice, multe dela Iasonu sî dela ceialalti, iau sloboditu; eara fratii indata nóptea au trimisu pe Pavelu, sî pe Sil'a in Verri'a“.

Marcu Capu 8. v. 36. — Mateiu Capu 6 v. 24. — Pilde Capu 13. v. 8. — faptele Apost. Capu 17. v. 9.

Can. 13. Dreptaceea nici pe cei ce au luatu tóte pentru mântuirea sufletului, sî s'au departatu, nu este cu cale ai invinovati, cá cum s'aru fi prinsi altii pentru dânsii, ca sî in Efesu in loculu lui Pavelu au rapitu pe Gaiu la privelisce, sî pe Aristarchu, pe sotii lui Pavelu, carele vrându a merge la poporu, fiindca pentru dânsulu erá turburarea facuta, ca plecase sî intorsese multu poporu câtra cinstirea lui Dumnedieu; „nu l'au lasatu pe elu, dice, invetiaceii, dar inca sî oarecarii din marii Asiei fiindu lui amici, trimitîndu la elu, ilu rugá pe elu, a nu se da pe sine-sî la privelisce"; eara deaca oarecarii s'aru intari suparându pe cei ce cu curatienie iau aminte la celu ce dîce: „mântuindu, mântuiesceti sufletulu teu, sî sa nu cauti inapoi", aducându-si aminte sî de Petru Apostolu, „carele aruncatu fiindu in temnitia, sî datu la patru capetenii câte cu patru ostasi, cá sa'lu pazeasca, carele nóptea fugindu, sî din mân'a ucigasiului Irodu, sî din tóta asteptarea poporului Iudeiloru mântuinduse, dupa porunc'a ingerului Domnului; sî dupa ce diu'a s'au facutu, dîce, nu putina turburare erá intre ostasi, oare ce i s'au intâmplatu lui Petru? Irodu daru cercetându'lu pe elu, sî neaflându'lu, esaminându pe strajarii au poruncitu, sa se sugrume"; pentru carii nici o causa nu se atinge de Petru, ca se putea sî ei sa vada, ceea ce i s'au facutu lui Petru, cá sa scape, precum sî toti pruncii cei din Vitleemu sî din tóte hotarele lui, de aru fi cunoscutu maicele loru ceea ce vrea sa fia, carii s'au omorâtu de ucigasiulu Irodu, pentru ca se cautá de elu, cá

sa pearda unu pruncu, carele sî aceast'a dupa porunc'a ingerului Domnului au scapatu, acum incepându in graba a pradá sî iute a jafui dupa chiamarea Numelui lui precum s'au scrisu: „pentru ca mainainte de a sci prunculu a chiamá pe tatalu seu, seau pe mum'a sa, va luá puterea Damascului sî pradile Samariei inaintea Imparatului Asirieniloru“; ca Magii, ca cei acum pradati sî jafuiti, sa inchina pruncului cu supunere sî cinstire, deschidîndusi vistieriile sî aducându prea potrivite sî prea cuvióse daruri, auru, sî tamâie, sî smirna cá unui Imparatu, sî Dumnedieu sî omu, dreptaceea nu s'au mai invrednicitu a se intórce câtra asirianulu Imparatu, purtânduse de pronie, „ca luându insciintiare, dice prin visu, a nu se intórce câtra Irodu, prin alta cale s'au dusu in tiar'a loru“; deci vedîndu Irodu versatoriulu de sânge, ca s'au amagitu de Magi, s'au maniatu fórte, sî trimitîndu, dîce, au omorâtu pe toti pruncii cei ce erá in Vitleemu, sî in tóte hotarele lui de doi ani sî mai josu dupa timpulu, care l'au aflatu dela Magi, cu carii sî pe celalaltu pruncu mai nainte de elu nascutu, cautându cá sa 'lu omóre, sî ne aflându-lu, au ucisu pe tatalu pruncului pe Zachari'a intre Biserica sî altariu, scapându pruncu cu Elisavet'a maic'a lui, pentru care n'au nici o prichana“.

Faptel. Apost. Capu 19. v. 17 sî 30. — Capu 12. v. 4 sî 8. — Isaia Capu 8. v. 3, 4. — Mateiu Capu 2. v, 11, 16. — Capu 23. v. 35.

Can. 14. Eara cei ce au patimitu sila sî nevoia multa, sî au primitu in gura fieru sî legaturi, sî au remasu cu

rabdare intru asiezarea credintiei sî au suferitu a li se arde manile, care se aducea fora de voie la sacrificiulu profanu, precum au scrisu mie de trei ori fericitii martiri din temnitie, inca sî alti impreuna slujitori pentru cei din Livia; unii ca acestia mai alesu cându impreuna marturisescu ei pentru sine, sî pentru ceialalti frati, potu sa fia intru slujb'a loru rânduiti intre Marturisitori, precum sî cei omorâti in multele chipuri, sî numai potu sa cuvânte seau sa dîca, séu a se misicá spre a stá in contr'a celoru ce ii silescu fora folosu; ca nici s'au invoitu cu urâciunea loru, precum cu adevaratu earasi amu auditu aceast'a dela cei impreuna slujitori; deci se voru rândui intre Marturisitori, precum sî aceia, carii vietuiescu dupa Timoteiu, plecânduse sî ei, celui ce dîce: „gonesce dreptatea, bun'a cinstire, credinti'a, dragostea, blândeti'a; nevoiescete cu bun'a nevointia a credintiei, apucate de viati'a cea vecinica, spre carea te-ai chiamatu, sî ai marturisitu bun'a marturisire inainte a multoru marturi".

Aci se incheie cele patruspredìece Canóne ale S. Petru Archieppului Alesandriei despre cei ce au patimitu ori in ce feliu de chipu mucenicie pe timpulu góneloru ridicate de câtra Imparatulu Diocletianu asupra clerului sî poporului crestinescu, adaogându totodata sî judecat'a sea pentru cei ce de fric'a munciloru au slabitu in ortodocsie, sî canónele aceste s'au primitu de bune cu valóre ecumenica de câtra Sinodulu VI. ecumenicu prin Canonulu 2-lea.

Vedi I. Trimit. Timot. Capu 6, v. 11.

Can. 15. Nu ne va osândi cine-va pe noi, câci tienemu Miercurea sî vinerea, intru care sî a ajuná dupa

traditiune ni s'au poruncitu nóua cu dreptu cuvântu, ca Miercurea pentru sfatulu, ce s'au facutu de iudei pentru vânzarea Domnului eara Vinerea, pentru ca au patimitu elu pentru noi; eara Duminec'a o facemu de dî de bucurie, câci in ea au inviatu, in carea nici a plecá genunchiele n'amu luatu.

Aci dice Archieppulu Petru din Alesandri'a, ca nime nu 'lu va osândi pe elu, câci ajuna Miercurea sî vinerea, câci Miercurea au facutu consiliu evreii, sa omóre pe Domnulu, ear Vinerea l'au restignitu. Si asiá Duminec'a o tiene de o dî a bucuriei; in care Domnulu au inviatu; sî cu aceste au incheiatu epistol'a s'a, ceea ce cuprinde cele aci espuse 15 Canóne.

Epistol'a I. a S. marelui Atanasiu câtra monachulu Ammunu (·)

Tóte cu adeveratu suntu bune sî curate fapturile lui Dumnedieu, ca nimicu inutilu seau necuratu n'au facutu cu-

---

(·) Atanasiu dupa aratarea lui dinafara erá micu, sî obscuru, sî totusi istori'a apretiuindu faptele lui escellente dupa cuviintia, i-au datu lui epitetulu de „mare"; elu cu ageritatea logicei sale au intrecutu pe toti coetanii sei, precum sî cu cunoscintiele sale teologice sî politice; apoi elu cu caracterulu seu constantu sî consecuentu au sciutu representá prudentia sî circumspectiunea dimpreuna cu zelu sî cu umilintia pentru pastrarea celoru sânte. Elu au fostu diaconu alu patriarchatului din Alexandri'a, sî au fostu cá atare cu Alexandru Patriarchu la Sinodulu I ecumenicu la a. 325, sî apoi succesorele acestuia in scaunulu patriarchalu din Alesandria, sî mare aparatoriu alu ortodocsiei, pentru care si-au atrasu ur'a Imperatului Constantinu, carele l'au sî trimisu in esilu, sî altele góne au suferitu, precum istori'a ne arata. Scrierile lui s'au tiparitu in Parisu la a. 1698, intre care se afla sî aceste trei Epistole, care ací urmeadia.

vântulu lui Dumnedieu, câci dupa Apostolulu I. corint. Capu 2, v. 15: „a lui Christosu buna mireazma suntemu intru cei ce se mântuescu“. Dar fiindca feliurite, sî de multe chipuri suntu sagetile diavolului, sî pe cei mai curati cu minte se nevoiesce ai turburá sî opresce pe frati dela obicinuita esercitatiune, semenându pe ascunsu intre ei gânduri de necuratie sî de spurcaciune, vino, cá cu putiene amagirea diabolului sa o gonimu cu darulu Mântuitoriului nostru, sî spre folosulu celoru mai simpli sa o intarimu: „tóte suntu curate celoru curati, eara celoru necurati sî cunoscinti'a, sî tóte li s'au spurcatu“ Titu Capu 1. v. 15. — dar me miru de viclesiugulu diabolului, câci stricaciunea sî peirea fiindu elu, pe furisiu pune gânduri in forma de curatie, ear ceea ce se face, este cursa mai vârtosu, ori ispitire; câci, precum inainte amu disu, cauta sa seduca pe cei nevoitori dela meditatiune obicinuita sî salutare, sî sa se para a invinge in aceea, intrebuintiedia astfeliu de momele, cari nimicu de folosu n'aducu vietii, ci provóca numai cestiuni sî contentiuni—bârfele—, de care trebue sa ne lepadamu; ca, ce, spunemu o iubite sî de totu religióse! ce pecatuire are? seau ce necuratie? o firéasca scurgere? precum de aru voi cineva sa faca invinuire pentru mucii cei ce se scotu prin nari sî pentru scuipiturile cele din gura? dar sî de acestea avemu sa spunemu mai multe, curgerile cele din pantece, care suntu necesari pentru viati'a omului; sî inca de credemu, ca omulu este lucru alu mâniloru lui Dumnedieu, dupa divinele scripturi, cum se

putea face din putere curata vre-unu lucru spurcatu, „deaca ne aflamu neamu alu lui Dumnedieu, dupa faptele Apostoliloru Capu 17. v. 28, 29, nimica n'avemu in noi necuratu", ca atuncea numai ne spurcamu, cându pecatulu prea imputitu ilu lucramu, eara cându se face vre-o fireasca scurgere, atunci pentru necesitatea firei impreuna cu celelalte, precum amu disu, o suferimu sî aceast'a. Insa fiindca cei ce voru sa contradica celoru ce se dicu „dreptu", adeca celoru facute de Dumnedieu aducu inainte sî o dicere evangelica—Mateiu Capu 15 v. 11,—cumca „nu cele ce intra, spurca pe omu, ci cele ce iesu", pentru aceea este necesariu a mustrá un'a asemene absurditate a loru ne vrându a o numí de vre-o cestiune; câci cu 'adevaratu mai dintâiu sî scripturile divine le vatama, dupa ce suntu nestatornici in ignoranti'a loru; eara cuvântulu divinu asiá este: fiindca oarecarii asemené au indoiala pentru mancâri, pentru aceea Domnulu desleaga aceast'a a loru indoiala, dicându: „ca nu cele ce intra, spurca pe omu, ci cele ce iesu"; apoi adaoge, sî de unde iesu cele dela inima, ca acolo scie, ca suntu relele vistierii, a gânduriloru celoru spurcate sî a celoralalte pecate; eara prescurtu asiá invatia Apostolulu I. Cor. Capu 8. v. 5: „mancarea nu ne va pune pe noî inaintea lui Dumnedieu"; sî de aru dice cineva, ca scurgerea fireasca nu ne causeadia nóua pecatu; se póte, ca si medicii voru luá in aparare fatia cu inchipuirile acestea desiarte, sî voru afirmá, ca fiecarui animalu, unele midilóce spre curati'a madulariloru

sale, s. e. escrementele capului suntu perii, sî aquositatile cele ce se lépada din capu, sî din pântece, asiá sî escrementulu poriloru este asemenea. Deci o batrânule, iubitoriule de Dumnedieu! ce pecatu este, cându însusi Stapânulu, celu ce au plasmuitu vietiuitórele, au voitu sî au facutu madularile acestoru victiuitóre, cá sa aiba acestu feliu de curgeri? Dar fiindca ni se cuvine a mustrá contradicerile celoru rei,— ca aru dice, ca nici intr'unu chipu nu este pecatu usulu celu regulatu, cându vedemu, ca dela Facatoriulu astfeliu s'au plasmuitu organele— loru, le vomu impune tacerea, cându ii vomu intrebá: care usu este celu legitimu, care Dumnedieu aru fi permisu, dicându: cresceti, sî ve inmultiti sî umpleti pamântulu? facerea Capu 1. v. 28. — carea sî Apostolulu arata, dicându: „cinstita este nunt'a, sî patulu nespurcatu". Evrei Capu 13, v. 4.— seau pe cea obscéasca, carea se sevârsiesce pe ascunsu sî in modu adulteriu? fiindca si intre celelalte, ce se facu in viatia, gasimu, ca se facu in deosebite forme; precum a ucide, nu este iertatu, dara in resbóie a omorî pe cei protivnici, este lucru de lauda sî justu, asiá incât cei ce s'au purtatu cu vitejie sî barbatie in resboie, se onoreadia de toti, precum sî celoru ce predicu unele intemplari norocóse, sî acele se implinescu, li se radica statue; dreptu aceea, acelasi lucru dupa óre ce sî dupa timpu nu este iertatu, eara dupa oare ce si in altu timpu bunu se lasa sî se iarta; acestu cuvântu are valóre sî pentru amestecare, fericitu este celu ce in tineretie avendu jugu liberu, au intrebuintiatu firea spre procrea-

tiunea copiiloru, eara dincontra intrebuintiându spre desfrânare, fornicatiune, sî adulteriu, va primi pedeaps'a cea predisa de Apostolu—Evrei Capu 13. v. 4. — ca dóue càì suntu in viatia pentru acestea, un'a mai moderata sî vietii mai acomodata, adeca a nuntii, sî alt'a ingereasca, sî cea a virginitatii, de carea nu mai póte fi mai escellente. Care 'si aru alege pe cea lumeasca, adeca pe casatoria, acel'a nu gresiesce, dar nu va primi atâtea daruri, insa va primi sî elu, câci sî elu aduce fruptulu treidiecielea; eara carele va imbratisiá viati'a casta, sî cea mai presusu de lumeasca, de si este mai grea cale, are insa daruri de admiratiune, câci produce frupturi insutite; pentru aceea necuratele loru sî viclenele intrebari au avutu osebite deslegari, sî din veacu au fostu deslegate de dumnedicescile scripturi. Deci sprijinesce o Parinte! turmele tale cu adhortatii apostolesci, cu mângaieri evangelice, sî cu svatuiri din Psalmi, „viaza-me, dicându, dupa cuvântulu teu“ Psalm. 118. v. 17, eara cuvântulu lui este, ai servi lui din inima curata; aceasta sciindu Proroculu, cá cum pe sine talmacinduse dice: „inima curata zidesce intru mine Dumnedieule, cá sa nu me turbure gânduri spurcate“; sî earasi: „sî cu duchu stapânitoriu me intaresce, ca de sî cândva gândurile me voru turburá, oare carea tare putere dela tine sa me intareasca, fiindu-mi cá unu temeiu. Psalmu 50. v. 11. 13. Deci insuli acestea sî cele cá acestea svatuindu, dicu, câtra cei ce târdiu se pleaca adeverului: „invetiavoiu pe cei fora delege caile tale sî nadejduindu in Domnulu, ca ii vei plecá a se departá de o

reutate cá aceast'a, cânta, sî necredintiosii la tine se voru intórce“ acolo v. 14; Fia dar, ca cei ce intreaba cu reu naravu, sà inceteze de o zadarnica osteneala cá aceast'a; eara cei ce pentru dreapt'a cinstire suntu cu indoiala, cu duchu stapânitoriu sà se intareasca; eara câti cu incredintiare sciti adevarulu, sàlu tineti nevatamatu sî neclatitu in Christosu Iisusu Domnulu nostru, cu carele Tatalui sî sântului Duchu se cuvine marire sî stapânire in vecii veciloru. Aminu.

Fiindca, precum se vede, fericitulu Atanasiu au fostu intrebatu pentru scurgerea ceea ce dela fire ni se face nóua in somnu, de este pecatu? au compusu epistol'a aceast'a, a careia cuprindere este: ca ceea ce se face dela insasi firea, fora sa dee omulu ansa le aceea din partea sea, fia prin ori cari simtiuri ori lucrari omenesci, nu este pecatu, sî nu se póte imputá omului, sî de aceea precum alte escremente ale trupului omenescu nu ni se potu imputá de pecatu, asiá nici scurgerea fireasca in somnul

Epistol'a a II. a S. marelui Atanasiu câtra Episcopulu Rufinianu.

Tu scrii mie cele ce se cuvinu a scrie unui iubitu fiiu câtra Tata; deci apropiatu pe tine prin scrisóre te-amu imbratisiatu, prea doritule mie decâtu tóte Rufiniane! dar sî eu putându sa scriu cá fiiului sî la inceputu, sî la midilocu, sî la sfârsitu, m'amu retienutu, cá din scrisori sà nu se vada nici recomendatiunea nici testimoniulu.

Deci credemi mie, ca tu mi esci scrisórea, precum este scrisa, cunoscuta sî cetita in inima, asiá dara sa credi, dicu, te rogu sî te indemnu, cá sa-mi scrii, câci nu putienu, ci prea multu me delectedi pe mine, cându-mi scrii mie. Sî fiindca cu ingrijire sî bisericesce, câci aceast'a se cuvine evlaviei tale, ai intrebatu pentru cei ce de necesitate au fostu terâti, dar nu s'au stricatu intru credinti'a cea rea, sî ai voitu, cá sàti scriu eu cele socotite despre dânsii in Sinóde sî pretutindenea? Sà scii Domnulu meu prea doritule! ca la inceputu dupa ce au incetatu sil'a, ce se facea, s'au facutu Sinodu fiindu fatia Eppi dela partile cele din afora; dar s'au facutu Sinodu sî la Coeppii cei ce locuescu in Ellada, dar nimicu mai putinu sî la cei in Ispani'a, sî in Gali'a, sî au placutu ceea ce aicea, sî pretutindenea s'au lucratu; ca cu cei ce au cadiutu, si au aparatu pagânatatea, pocainduse sa li se dee iertare, dar in cleru sa nu se primeasca; eara celoru ce n'au stapânitu asupr'a pagânatatii, dar s'au tarâtu prelânga ea de necesitate sî sila, s'au socotitu a li se da iertare, de a avea sî loculu clerului mai alesu, deaca au adusu despre aceea testimoniu vrednicu de crediamântu, sî prin aceast'a au documentatu, ca n'au fostu cadiuti in pagânatate. Dar cà nu cumva unii cei fórte straini de evlavie, sa strice bisericele lui Dumnedieu, au vrutu mai multu a se dá dupa sila, sî a purtá greutâti, decâtu a pierde popóre, sî desvinovati'a aceast'a ni s'au parutu, ca se face cu acelu scopu, cá sà ne aduca aminte, cum Arronu fratele lui Moise in pustie au consimtitu in prevari-

catiunea poporului, ca prin aceea au defendatu pe sine, cá nu cum-va poporulu intorcânduse in Egipetu, sa slujasca acolo idololatriei. De putintia i s'au parutu lui, ca de va remâné poporulu in pustie, nu se va molipsi de idololatrie, ear ducânduse la Egipetu numai de câtu va cadé in pagânatate. Din caus'a aceast'a i s'au condonatu lui Clerulu, ear celoru ce s'au amagitu, sî sila au patimitu, iertare li s'au datu. Acestea sî Evlaviei Tale facu cunoscutu, nadejduindu, ca cele socotite le vei primi, sî nu vei osândi iertarea celoru ce in chipulu aratatu s'au adunatu. Bine voiesce dar, a se ceti acestea Preotimei si poporului celui ce tie supusu este, cá sî ei sciindu-le sa nu te invinovatiasca aflânduse ca asiá facu cu unii cá acestia, nici mi se cuvine mie a'ti scrie, cându evlaviosî'a Ta inca au potutu sci dispusatiunea nóstra câtra cei cadiuti in feliurite chipuri, sî a implini cele lipsite. Fia harulu Domnului celui ce te-au umplutu cu totu cuvântulu sî cu tóta cunoscinti'a. Deci cei ce se caescu cu adevaratu, sa anatemiseasca aievea credinti'a cea desiarta a lui Eudocsiu, sî Euzoiu, ca hulindu ei cuvântulu lui Dumnedieu, ca este zidire, s'au aratatu a fi primipilii sectei arianiloru, sî sa marturiseasca credinti'a ceea ce parintii din Nicea o au marturisitu, sî sa nu prefere acestui Sinodu nici unu altu Sinodu. Saluta fratimea cea de lânga tine, câci sî fratimea in Domnulu cea cu noi te saluta pe tine.

Epistol'a aceast'a respundietóre nu tracteadia despre cei ce s'au lepadatu de Christosu, sî au jertvitu idoliloru, câci despre unii cá acesti'a au tractatu Sinodulu din Ancira, sî sântulu Petru

Archieppu alu Alesandriei in canónele sale, ci aci Sântulu Atanasiu tracteadia despre cei ce s'au impartasitu de ieresulu lui Ariu fia de voie, fia in urm'a porunciloru apesatóre ale Stapânirii politice. Deci Eppulu Rufinianu avându unele banueli in privinti'a acestoru feliu de ieretici, intreaba pe Atanasiu Archiepulu seu, ce are sa observe la casuri, cându vre-unulu dintre acesti arieni aru voi sa se intórca la ortodocsa biserica? Sî asiá Atanasiu i respunde lui Rufinianu, aratându-i iubirea sea cea mare, ce o are câtra elu, sî provocându-lu, cá sài scrie mai adeseori, apoi venindu la insusi obiectu, i deslucesce nedumeririle lui cu multa chiaritate sî cunoscintia obiectiva, precum din insasi epistol'a se vede.

Epistol'a III. a S. m. Atanasiu despre cartile S. Scripturi.

Insa fiindca despre ieretici amu pomenitu, cá despre nisce morti, eara pentru noi cá de unii, carii avemu spre mântuire dumnedieescile scripturi, me temu, cá nu cumvá, precum au scrisu Corinteniloru Pavelu II. Cor. Capu 11, v. 3, unii din cei sinceri, din simplicitate sî curatienie sa se amagiasca de astuti'a ómeniloru, sî decia incepu a ceti cârti straine, cari se dicu, apocrife, amaginduse cu numire ecuivoca a cartiloru adevarate. De aceea ve rogu, a le sustiné, deaca eu sî despre acele scriu Vóua, care sî insusi le sciti; eu le pomenescu aci, sî scriu despre ele spre folosulu sî spre necesitatea bisericei. Sî vrându a tractá aci de acestea, voiu intrebuintiá spre intarirea cutediarii mele chipulu Evangelistului Luca Capu I. v. 1,

dicându: „Fiindca oare carii s'au apucatu a compune sîesi pe cele ce se dicu „apocrife“ sî ale mestecá cu scriptur'a cea de Dumnedieu insuflata, pentru carea ne-amu invrednicitu de plinu, precum s'au traditionatu Parintiloru, cei ce din inceputu au fostu insusi vediatori sî servitori ai Cuvântului, s'au parutu sî mie, indemnatu fiindu de adevaratii frati, sî invatiându-ne dintru inceputu, care sà se dica cartile cele canonisite, sî primite, sî se credu a fi carti divine, cá fiesce cine, de s'au amagitu, sà osândeasca pe cele ce l'au amagitu pe elu; eara de au remasu curatu, sa se bucure, sî aceast'a adeseori sa-si aduca aminte“. Deci tóte cartile vechiului testamentu suntu la numeru dóuedieci sî dóua, ca atâtea suntu sî litere la evrei precum amu intielesu; eara dupa rândulu sî numele este fiesce care asiá: intâiu Facerea; apoi Iesirea; apoi Leviticonu; sî dupa aceast'a Numerile, sî decia a dóua Lege; eara dupa acestea este Iisusu alu lui Navi, sî Judecatorii, sî dupa aceast'a Rutu; sî earasi decia patru carti a Imparatiloru; sî din acestea cea dintâiu sî cea a dóua intr'o carte se numera; eara cea a trei'a sî a patr'a asemenea intr'un'a, eara dupa acestea intâiu a Paralipomenonu, sî a dóu'a, asemene o carte se numera; apoi Estra intâiu si a dóua, asemene un'a; eara dupa acestea cartea Psalmiloru; sî decia Parimeile seau Pildele; apoi Ecclesiastulu, sî Cântarea Cântariloru; câtra acestea este sî Iovu, sî decia Prorocii cei doisprediece intr'o carte se numera, apoi Isai'a, sî Ieremi'a, sî cu dânsulu Varuchu, sî Daniilu; pona la acestea stau cele ale testamentului vechiu, eara pe a

celui nou, earasi sa nu ne lenevimu a le spune, sî suntu acestea: Evangelii patru, a lui Mateiu, a lui Marcu, a-lui Luc'a sî a lui Ioanu; apoi dupa acestea: faptele Apostoliloru, sî siapte Epistolii a Apostoliloru, ce se numescu canonicesci, asiá: un'a a lui Iacobu, dóue a lui Petru, apoi trei a lui Ioanu, sî un'a a lui Iud'a; câtra acestea a Apostolului Pavelu suntu patruspredìece epistolii, cari cu rândulu suntu scrise asiá, intâi'a câtra Romani, apoi dóue câtra Corinteni, sî dupa acestea câtra Galateni, sî decia câtra Efeseni, apoi câtra Filipseni, sî câtra Coloseni, sî câtra Tesalonicheni dóue sî cea câtra Evrei, sî decia câtra Timoteiu dóue, eara câtra Titu un'a, sî cea depreurma câtra Filimonu un'a. Sî earasi Apocalipsisu alu lui Ioanu; acestea suntu isvórele Mântuirei, cá cela ce inseteadia, sa se sature de cuvintele, cele ce suntu intrânsele; intru singure acestea învatietur'a Evangeliei se binevestesce; niminea câtra aceste sa nu mai adaoga ceva, nici dintre aceste sa nu mai scóta ceva; pentru aceea Domnulu dojenea pe Saduchei, zicându: „Ve retaciti, nesciindu scripturile nici puterea loru“ Mateiu Capu 22, v. 29. — eara pe iudei ii sfatuiá: „Cercetati scripturile, ca acestea suntu, care marturisescu pentru mine“ Marcu Capu 12, v. 24.— Ioannu Capu 5, v. 13.— Insa pentru mai mare acuratetie este de lipsa sa adaugu, cumca suntu si alte cârti, care nu s'au pusu in canóne, dar dela Parinti s'au rânduitu a se ceti de câtra cei ce vinu de curându, sî voiescu a se catechisi in cuvântulu bunei credintie: Intielepciunea lui Salomonu, Intielepciunea lui Sirachu, sî Estira,

sî Iuditu, si Tobie, sî Invetiatur'a, ce se chiama a Apostoliloru, sî Piminu; dara insa Inbitiloru! sî de acelea ce se cetescu, sî de acestea, ce s'au inscrisu in Canóne, nicairi nu se pomenescu cele apocrife, ci suntu scornirile iereticiloru, carii scriu, ca le voiescu pe ele, insa facândule haru, sî ani adaogândule loru, dicu, ca suntu vechi, cá asiá sa amageasca pe cei simpli cu astfeliu de invetiaturi false.

Sântulu Atanasiu in trei desparte cărtile, in apocrife, — ascunse —, in cele petrecute in Canóne, sî in cele ce se cetescu. De apogrife le numesce cele amagitóre sî minciunóse, pe care iereticii le-au scrisu, sî le numescu vechi, cá astfeliu sa amageasca pe cei simpli crestini, de cele petrecute in canóne le numesce cărtile sântei Scripturi a testamentului vechiu sî nou; ear de cele ce se cetescu, le numesce acele carti, care sântii Parinti au dispusu, cá sa se ceteasca de neofiti, sî de cei ce dorescu a imbratisiá credinti'a lui Christosu. Ce se tiene de cartea lui Piminu, avemu a observá, ca despre ea este parerea obsceasca, ca s'aru trage dela Apostolulu Ermasu, pe carele Apostolulu Pavelu ilu saluta in trimiterea sea câtra Romani, ear S. Ieronimu dice, ca aceast'a carte este a lui Piminu, sî este prea folositóre si necesaria.

Canónele Sântului Vasiliu celu mare cu numerulu 93. (*).

Precuvantare a epistolei dintaiu catra Amfilochiu, despartita in siasesprediece canóne.

Neintielegatoriului, dice, ce intreaba de intieleptiune, i se socotesce de intieleptiune ; eara intrebarea intieleptului, precum se vede, intieleptiesce sî pe celu neintielegatoriu; care cu darulu lui Dumnedieu se intempla nóua, de câte ori primimu scrisorile sufletului seu celui iubitoriu de osteneala, ca mai sciutori de noi, sî mai ingrijitori ne facemu dela insasi intrebare, invatiàndune multe din cele ce nu le scimu, sî purtarea de grija cea pentru a respunde,

(*) S. Vasiliu s'au nascutu la a. 329 in Cesari'a Capadochiei de parinti credinciosi sî avuti. La treapt'a de presbiteru l'au inaintatu pe elu Eppulu Eusebiu din Cesaria la a. 364, insa nu multu dupa hirotoni'a lui de presbiteru acelasi Eppu Eusebiu incepù a ridicá asupra lui Vasiliu unele nefundate prepusuri, sî invidii; insa elu de a scapá de acele, au parasitu sî locuiu nascerii sale, sî pe Eppulu seu, sî s'au retrasu la Pontu, tragàndu cu sine sî pe divinulu Grigoriu Nazeanzeanulu, sî au petrecutu prin pustietati, sî pe la manastiri, unde prin invetiaturi sî compunerea reguleloru au facutu insemnate inbunatatiri. Dar intielegàndu, ca arienii totu mai multu sî mai multu se intarescu pe timpulu lui Valentu, se intórse inapoi la Cesaria la a. 365, sî se impaca cu Eusebiu sî i ajuta in apararea ortodocsiei, sî murindu Eusebiu, urmà lui in episcopie, sî au fostu infricosiatu arieniloru. Elu au reposatu la anulu 378 fiindu de 49 ani, sî intre scrierile lui ne-au lasatu sî aceste Canóne in forma de epistolii; care Sinodulu VI ecumenicu le-au primitu in Canonulu seu alu II, sî le au datu loru valóre ecumenica.

se face invetiatoriu alu nostru. Negresitu sî acum, cá mainainte de intrebare, nici odata nu ne-au venitu aminte intrebarile tale, ne-amu silitu ale cercetá cu scumpetate sî de cele ce amu auditu ceva dela cei vechi, a ni mai aduce aminte, sî pe cele ce suntu de unu neamu cu cele ce ne-amu invetiatu, a le mai socoti dela noi.

Precuventarea aceast'a este o via icóna a unei cugetari smerite, câci fericitulu Vasiliu incepe cu dicerea intieleptului Solomonu—Pildele Capu 17. v. 28.—unde se dîce: ca intieleptu se va considerá acela, carele ne cunoscându vreunu lucru, va intrebá despre elu pe unulu, carele ilu cunósce; sî ca intrebarea intieleptului intieleptiesce sî pe celu neintieleptu; aci se intielege Amfilochiu, cá intieleptu, câci intreaba pe Vasiliu despre lucrurile, care lui nu iau fostu de totu chiare; ear neintielegatoriu numesce Vasiliu pe sine, vrându a insufleti pe Amfilochiu, cá sa 'lu intrebe pe elu sî altadata, aratându-i totodata, ca sî elu se intieleptiesce prin intrebarile lui câci capata materia de cugetatu, care nu iaru veni lui aminte, de n'aru fi fostu provocatu prin Amfilociu sa deslege nisce nedumeriri.

Can. 1. Ce se tîne de intrebarea despre catari—novatiani—, sî ce s'au disu mainainte despre ei, sî pe dreptu iai admonatu, ca se cade a urmá obiceiului celui din fiesce care locu, pentru ca intre ei, au fostu feliurite pareri despre botezulu loru, carii au diseratu despre acestu obiectu. Pentru botezulu Pepuzieniloru mi se pare, ca nu este nici unu temeiu, sî m'amu miratu, cum de marele Dionisiu, care au fostu canonistu, l'au trecutu cu vedere; câci cei vechi au judecatu a se primi botezulu acest'a, pentruca nu se instraineadia de credintia; de unde unele le-au numitu ieresuri, altele schisme, sî earasi altele sinagoguri—adunari—nelegiuite; ieretici pe

aceia, carii intr'adevaru s'au lepadatu de credintia, sî de dâns'a suntu instrainati; schismatici eara pe aceia, cari pentru óre care cause bisericesci, sî intrebari medicabili se cearta intre sine; ear adunari illegali se numescu acele congregatiuni, cele ce se facu de nesupusii presbiteri, seau episcopi, sî de neinvatiatulu poporu; precum deaca cineva s'au gasitu in vre-o gresiala, sî de la sântitele servitiuri s'au opritu, sî acela nu s'au supusu canóneloru, ci si-au luatu resbunare, sî unii cu dânsulu impreuna au parasitu ortodocsi'a, astfeliu de adunare este ilegala; eara schisma este, cându cei ce se pocaescu nu simtu un'a cu cei ce se tînu de biserica; eara ieresuri, precum alu Manicheiloru, alu Valentinieniloru, sî alu Marcionisciloru, sî a insusi Pepuzieniloru acestora, câci numai de câtu este deosebire de insasi credinti'a intru Dumnedieu. Deci s'au parutu celoru vechi, a reieptá pe ieretici la tóta intâmplarea; pe schismatici, carii inca suntu in biserica, ai suferi; ear pe aceia, carii se tînu de adunari ilegitime, dar prin pocaintia sî intorcere s'au coresu, ai impreuná earasi cu biseric'a, ca adeseori aceia, cei ce au fostu in rându colocati, sî s'au dusu cu rebelii, cându se voru caí, sa se primeasca cu aceeasi rânduiala. Deci pepuzienii suntu pe fatia ieretici, câci au hulitu asupr'a sântului Duchu; lui Montanu sî Prischilei numirea Mângaitoriului si-au insusitu lorusi hotiesce sî nerusinatu, câci ori suntu vrednici de osânda cá unii, carii pe oameni i-au facutu Dumnediei, ori cá unii carii pe Duchulu celu sântu l'au batjocoritu prin asemenarea cea cu oameni, sî asiá

suntu vinovati osândirei vecinice, pentruca neiertata este hul'a cea in contr'a Duchului sântu. Deci cu ce cuvântu se póte primi botezulu acelora, carii boteaza in Tatalu, si in Fiiulu sî in Montanu si in Prischila? câci nu suntu botezati in numele cele predate noao. Dreptu aceea, de sî despre marele Dionisiu aceast'a nu s'au luatu aminte, dar nóue nu ni se cade a pazi urmarea gresialei, ca necuviinti'a de acolo este aratata, sî vediuta tuturoru, celoru ce câtu de putinu sciu a judecá. Cei Catari—curati—sî ei suntu din cei desbinati, dara insa s'au parutu celoru vechi, sî celoru impreuna cu Ciprianu sî cu Firmilianu alu nostru, pe acesti'a a-i supune unei hotarîri. Pe cei curati, infranati sî hidroponastati, sî apotactisti, adeca pe sine lapadati dela sobornicease'a biserica, câci inceputulu despartirii s'au facutu prin schisma, ear cei ce dela biserica sau separatu, n'au mai multu darulu Duchului santu, caci le lipsesce impartasirea, sî se intrerupe succesiunea; câci cei ce dintâiu au repasitu, avura hirotonie dela Parinti, sî prin aceea avura darulu duchovnicescu; eara cei ce s'au rumptu, facându-se mireni, n'au avutu nici potestatea de a botezá, nici de a hirotoni, cá unii, carii numai potu da darulu Duchului sântu, câci ei insusi au scadiutu dintrânsulu; de aceea carii au fostu botezati de aceia, cá dela nisce mireni, s'au judecatu, cá vrându sà vina la biserica, sa se curatiasca prin botezulu celu adevaratu. Dar fiindca unora din Asi'a li s'au parutu, cá sa se primeasca pentru economi'a multora botezulu acestoru, dicu, sà se primeasca. Eara fâra dele-

gea infrânatiloru trebue sa o pricepemu bine, cá sa se faca neprimiti de Biserica, s'au apucatu decia a preocupá cu insusi alu loru botezu, prin care au stricatu sî obiceiulu loru. Deci socotescu, ca fiindca despre dânsii nimicu nu este dîsu apriatu, se cade nóue a lepadá botezulu loru, sî de aru fi primitu cine-va de'a ei botezulu, venindu la biserica, sa se boteze. Insa deca aceast'a se va aratá cá o piedeca a economiei obscesci, este de a se reintórce earasi la obiceiu, sî sa urmamu Parintiloru, carii au provediutu cele ce se tînu de noi, câci me temu, cá nu cumva sài facemu lenesi câtra botezu, sî sài impedecamu in cele ale mântuirei prin severitatea mesurei. Eara deaca aceia pazescu botezulu nostru, aceast'a pe noi sa nu ne faca de rusine, ca nu suntemu datori a le da loru haru, ci sa servimu observatiunei exacte a Canóneloru. La tóta intemplarea sa se statueze, ca cei ce vinu dela botezulu acelora, aceia sa se unga de credintiosi, sî asiá sa se apropie de misterii. Câci sciu, ca pe fratii Zoinu, sî Saturninu, carii au fostu din rânduial'a loru, i-amu primitu la scaunulu Eppiloru. Dreptaceea pe cei ce au fostu din rânduial'a acelor'a, numai putemu ai desparti de Biserica, punându noi cá unu Canonu despre impartasirea cea cu dânsii prin primirea eppiloru.

Fericitulu Vasiliu respunde lui Amfilochiu, sî atinge dintâiu botezulu Cataritiloru—curati—adeca a Navatineniloru sî a Pepuzieniloru, sî a Montanistiloru, sî ii imparte in ieretici, in schismatici, sî in parasinagogi, sî dice, ca acestia suntu presbiterii sî Eppi nesupusi, carii cadiendu in órecare gresiala, s'au depusu din preotie sî episcopatu, insa nevrându a se supune Canóneloru, lu-

era deosebi cele ale preotici sî ale eppatului. Eara Schismatici se numescu cei ce se deosebea de câtra biseric'a ortodocsa, nu atâtu pentru dogme de credintia, câtu pentru óre care intrebari bisericesci, ce s'aru poté lesne esecuá. Eara ieretici se numescu aceia, a carora deosebirea indata, sî dea dreptulu este pentru credinti'a cea in Dumnedieu, adeca cei despartiti cu credinti'a sî cu dogmele de câtra dreptu maritorii. Deci Parasinagogii se intorcu la biserica prin pocainti'a cea binecuvântata, sî cei ce dintrânsii au fostu presbiteri sî clerici intru aceeasi tagma se primescu, in care au fostu; eara iereticii sî pepuzienii sî ceialalti intorcânduse la ortodocsie, se boteaza cá sî pagânii, fiindca parintii cei vechi numai acela botezu au primitu de legalu, care nici cum nu iesiá din credintia, pentru aceea botezulu pepuzieniloru l'au osânditu câci nu se facea in numele Tatalui, sî alu fiiului sî alu Sântului Duchu, ci in tatalu sî in fiiulu, si Montano sî in Prischila. Eara pentru schismatici au fostu dóue pareri, adeca, cá sa se boteze; eara altii au fostu de parerea contraria dicându: ca fiinduca preotii cei dintâiu ai schismaticiloru avea darulu dela biseric'a ortodocsa, eara dupa ce odata s'au desbinatu de totu trupulu Bisericei, l'au pierdutu, sî numai potu a botezá sî a hirotoni pe altii, seau darulu, de care prin desbinare s'au lipsitu, sî pentru aceea cei ce dela ei se boteaza, se considera, cá sî cum aru fi botezati de mireni, sî de aceea trebue sa se boteze. Eara oarecarii Eppi din Asi'a au primitu botezulu loru de legalu din economie, deci socoteal'a loru sa fia primita; celelalte puncte ale acestui canonu le recomendamu cetitoriloru.

Vedi Can. 46 apostol— I. 8.—II. 7.— VI 95.— Laod. 7.— Mateiu Capu 12. v. 31.

Can. 2. Ceea ce strica fêtulu prin mestersiugire, sa sufera pedeaps'a uciderii; subtilitatea „formatului, sî neformatului“ la noi nui este. câci aicea se judeca, nunumai despre ceea ce erá sa se nasca, ci sî despre aceea, carea si-au facutu siesi curse, câci mai de multe ori moru femeile in acestu feliu de apucaturi, dar se mai adaoge prelânga acea sî stricarea fêtului, alta ucidere, a celoru ce indraznescu a face

acestea. Trebue insa nu pona la iesire din viatia sa se estinda lipsirea loru dela cuminecatura, ci sa se primeasca dupa mesur'a celoru diece ani, sî vindecarea sa se hotareasca nu dupa timpu, ci dupa modulu pocaintiei.

Aci se dice pentru muierile cele ce ducu o viatia desfrânata, sî fêtulu loru îlu sugruma cu maiestrii, adaogânduse, ca aicea subtilitatea cuvântului, adeca: fêtulu celu lepadatu fostau formatu, adeca desvoltatu in chipulu omenescu, ori 'au fostu numai neformatu, nedesvoltatu, adeca embrio, nu se póte considerá, sî luá de mesura pedepsei, câci la asemenea casuri nu móre numai prunculu, ci sî muierea. Dara sî barbatii potu fi ucigasiu de prunci, cându tiranesce batu pe sotiele loru ingrecate, sî se primejduescu. Epitimi'a unoru asemene muieri sî barbati are a se prejudecá dupa masur'a sî marimea pocaintiei, dar nici de cum dupa lungimea timpului de pocaintia.

Vedi Can. 66 apostol. VI. 91.—I. 12.—Ancira 21. Vasiliu 80.

Can. 3. Diaconulu, carele au curvitu dupa diaconie, va fi lepadatu din diaconie, sî fiindu impinsu in loculu mireniloru, nu se va opri dela impartasire, câci este canonu vechiu, cá cei cadiuti din vre-o treapta, sa se supuna numai chipului pedepsei acesteia, urmându, precum socotescu eu, legii celei vechi, ce dice: nu vei izbândi de dóue ori pentru aceeasi gresiala, sî pentru alta pricina inca, ca cei ce suntu intru mireneasca tagma, scosi din loculu credintiosiloru, earasi se primescu la loculu, din care au cadiutu; eara diaconulu odata depusu, i este lui de ajunsu judecat'a acést'a; deci fiindca nu se mai da lui diaconia, au facutu, ca in aceast'a singura sa stee pedeaps'a sea. Acestea insa suntu cele dupa asiezaminte; ear in deobsce cea mai adeverata vindecare este departarea de

pecatu. Dreptu aceea cela ce pentru indulcirea trupului au lepadatu harulu prin sfăramarea inimei, sî prin totu nacasulu departându-se prin infrânare de indulcirile acestea, pentru care s'au pedepsitu, ne va dá dovada desavârsita a vindecârii sale. Noi amândóue trebue sà le scimu, care suntu dupa dreptu, sî care suntu dupa obiceiu, sî in cele ce dreptulu celu perfectu nu iarta, sà urmâmu dupa form'a cea predata.

Diaconulu fornicatoru se lipsesce pentru totdeun'a dela diaconie, insa are voie a se cumineca cá sî alti crestini, câci de i s'aru denegá aceast'a, 'atunci cu vatâmarea canóneloru aru cadea subt indoita pedeapsa, ceea ce nu se iarta.

Vedi I. 12. — VI. 102.

Can. 4. Despre Trigami, sî Poligami amu rânduitu acelasi canonu, care este proportionatu, sî adeca pentru digami unu anu, eara altii doi ani; ear pentru trigami, trei ani sî de multe ori sî patru ani de segregatiune, sî pe un'a ca aceast'a o numescu nu nunta, ci poligamie, eara mai alesu fornicatiune pedepsita; pentru aceea sî Domnulu au disu Samarinencei celei ce schimbase cinci barbati „pe carele acum ai, nu-ti este barbatu“ fiindu ca numai suntu vrednici cei ce au cadiutu din masur'a nuntii a dóu'a, sà se chieme cu numirea barbatului, ori a femeei. Si amu apucatu obiceiu la trigami, segregare de cinci ani nu din vre-unu Canonu, ci din consecuenti'a aceloru, carii erau inainte de noi; dar nu trebue a opri pe ei cu totulu dela biserica, ci ai învrednici de ascultare in doi ani, ori in trei ani, sî dupa acestea a li se da voie, a sta impreuna, eara de impar-

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII“ SIBIIU

tasirea bunului a se feri, sî asiá aratânduse in ei oarecare fructe de pocaintie, sa se asiedie in loculu imparta-sirei.

Din acestu canonu ne-invatiâmu, ca parintii cei vechi din Neocesaria nunt'a a treia nu o numea nunta, ci poligamie, ceea ce se vede din Canonulu alu 3-lea; in timpii nostri nunt'a a treia, sî mai departe sa privesce de nunta legale, câci mai multu consuna cu spiritulu crestinismului a trai in patu legiuitu, decâtu in celu nelegiuitu.

Can. 5. Pe iereticii, cei ce la iesire din viatia se pocaescu, se cuvine ai primi, adeca ai primi nu fora judecata, ci esaminânduse voru aratá adevarata pocaintie, sî voru avea fructe, care sa testifice ingrijire pentru mântuire.

Can. 6. Fornicatiunile canoniciloru sa nu se considere de matrimoniu, ci impreunarea loru in totu chipulu sa se rumpa; aceast'a este de folosu sî pentru siguranti'a bisericei, sî nu va da iereticiloru ansa in contra nóstra, cá sî cum noi amu trage câtra noi prin libertatea pecatuirei.

Sub fornicatiunile canoniciloru se intielegu monachii, monachinele sî toti clericii, cari au apromisu a trai in verginitate.

Vedi Can. 6 Antiochianu.

Can. 7. Stricatorii de partea barbateasca, sî de vite, sî ucigasii, sî fermecatorii sî preacurvarii sî idololatrii suntu vrednici de un'a sî aceeasi condemnatiune. De aceea form'a, ceea ce o ai la ceialalti pazeste-o sî la acesti'a; cara pe cei ce in treidieci de ani s'au pocaitu pentru necurati'a, carea o au facutu in nesciintie, nu ni se

cuvine a ne indoi despre primirea loru, câci sî nesciinti'a face pe ei vrednici de iertare, sî marturisirea cea de buna voie, precum sî atât'a diuturnitate a timpului, ca mai unu veacu de omu totu s'au datu satanei, cá sa se pedepseasca a nu mai face necuratienii. Dreptu aceea poruncesce acum, cá fora prelungire sa se primeasca mai alesu, deaca au sî lacremi, care misca clementi'a ta, sî arata viatia vrednica de indurare.

Aci fercitulu Vasiliu impartâsiesce Eppului Amfilochiu din Iconia desluciri pentru unii pecatosi; pe carii ii numesce in canonu, cum sa se pedepseasca, si-i recomenda ai deslegá de epitimi'a cea indelungata, deaca au sî lacremi, prin care se misca clementi'a lui, sî arata viatia vrednica de indurare.

Can. 8. Cela ce au intrebuintiatu in mânie secure asupra muierii sale, este ucigasiu, sî bine mi-ai adusu aminte, sî se potrivesce cu intielepciunea Ta, cá mai prelargu sa me descoperu despre aceea, câci mare deosebire este intre cele voluntarie sî nevoluntarie; sî intr'adevaru este involuntariu de parte pusu dela acela, carele au lovitu pe omu, vrându se lovească pe cânele seau unu copaciu; lui iau fostu de cugetu, a izbândi asupra unui dobitocu, ori de a scutură fruptulu de pe pomu, insa lovitur'a au cadiutu din intemplare asupr'a celui ce n'au voitu. Aceasta fapta este involuntaria, insa involuntariu este, cându cineva vrându a intórce pe cineva cu biciu sî cu toiagu, nu'lu lovesce tare, dar aru muri celu lovitu. Aci presupunerea se considera ca au vrutu a indreptá pe pacatosulu, dar nu a'lu omori. Asemene intre cele involuntarii se socotesce sî aceea, cându cineva in-

gâlceava izbândindu vre-unuia, cu lemnu ori cu mân'a fora crutiare aru aduce lovitur'a la partile cele primejdióse, ca sai faca reu, dar nu de totu sa 'lu omóre; sî aceast'a acum mai multu se apropie de cea de voie, câci celu-ce au intrebuintiatu acestu feliu de unealta spre izbândire, ori celu ce n'au crutiatu, a aduce asupr'a lui lovitur'a, este invederatu, ca pentruca s'au biruitu de patima, n'au crutiatu pe omu. Asemene sî cela ce au intrebuintiatu lemnu greu, ori piatra mai mare decâtu puterea omeneasca, se numera cu cei involuntari, cá unulu, carele alt'a au vrutu, sî altu ce-va au facutu; ca din mânie au adusu acestu feliu de lovitura, incâtu au muritu, sî pe celu lovitu, de sî plecarea lui póte fi, ca au fostu alu sfarmá, dara nu sî alu omori de savârsitu; insa cela ce au intrebuintiatu sabie seau ori ce de acestu feliu, n'are nici o iertare, sî mai alesu cela ce au 'aruncatu cu securea, fiinduca se vede, ca nici din mâna n'au lovitu, cá urmarea lovirei sà-i fia atârnata de elu, ci au aruncatu cá sî cu greutatea fierului, sî cu iutial'a, sî cu vehementi'a sa faca lovitura mai pernitiósa, sî earasi, de totulu este voluntariu, sî neavându nici o indoiala, precum este, nevalirea lotriloru sî a ostiriloru inimice, ca acesti'a cu adeveratu pentru bani omóre, ferinduse de indiciu; eara cei in batalii pentru ucideri mergu, nici ca sa infricosieze, nici ca sa intieleptiasca, ci voiescu apriatu, cá sa omóra pe cei ce li suntu contrari. Insa sî deaca cine-va pentru vre-o alta causa aru drege otrava, sî cu ea aru omorî, de voluntara o punemu un'a cá aceasta fapta, in

ce chipu facu muierile de multeori cu óre care descântece sî legaturi—baere—ispitinduse a trage pe unii spre dragostea loru, sî dându-le acelora medicamente, care producu intunecarea mintiei. Deci unele cá acestea omorîndu, de sî alta voindu mai intâiu, alt'a au facutu, totusi pentru fapt'a cea oprita si mârsiava se numera intre ucigatori voluntari; asisiderea sî cele ce dau medicaminte spre pierderea prunciloru; ucigasie suntu sî ele, sî cele ce primescu otravile omorâtóre de prunci.

Fericitulu Vasiliu respunde lui Amfilochiu Eppu din Iconi'a precâtu cu multa afabilitate, pre atât'a sî cu multa cultura scientifica despre osebirea omorului voluntariu sî nevoluntariu, sî dice, ca omoru involuntariu este, cându cineva arunca cu piatr'a in vre-o fiara, ori copaciu, sî din intamplare trecându vre-unu omu pe acolo, l'aru nimeri cu piatr'a, sî l'aru omori; ear omoru voluntariu face acela, carele cu securea, ori tiindu-o, ori cu mân'a aruncânduo va lovi pe muierea sea seau pe altulu cineva s. c. a. Vedi VI. Can. 91. — 66. apostol.

Can. 9. Otarîrea Domnului dupa consecuinti'a ei intocma se potrivesce la barbati cá sî la muieri, ca adeca nu le este iertatu a parasi matrimoniu, afora de cuvântu de fornicatiune. Eara obiceiulu nu este asiá, ci la muieri aflamu, ca multe se iau in mai amarunta sî stricta consideratiune, câci Apostolulu dice: „ca cela ce se lipesce de curva, unu trupu este“, eara Ieremia: „muierea de se va impreuná cu altu barbatu, nu se va intórce câtra barbatulu ei, ci spurcat'a se va spurcá“ sî earasi „cela ce are pre curva, fora de minte este, sî necinstitoriu de Dumnedieu. Eara obiceiulu sî barbatiloru adulteri, sî celoru ce petrecu in adulteriu, le demânda, sa se tiena de a loru mu-

ieri; de aceea muierea, carea conlocuiesce cu barbatulu celu lasatu, nu sciu, de se póte numi de preacurva? ca caus'a aicea atinge pe ceea ce au lasatu pe barbatulu seu, dupa care causa s'au departatu de nunta, câci ori batuta, nesuferindu bataile, trebuiá mai multu sa rabde, ori pagub'a de averi nesuferindu-o, incusati'a acésta nu i este justa; eara de aru vietiui elu in adulteriu, n'avemu in obiceiulu bisericescu observanti'a aceasta, ci sî de barbatu necredintiosu muierea a se desparti nu s'au poruncitu, ci trebue sà'lu ierte pentru incertitudinea resultatului; ca ce scii o muiere! de ti vei mântui pe barbatulu? Dreptu aceea, précurva este ceea ce au lasatu pe elu, sî s'au dusu la altu barbatu, eara celu parasitu este de iertatu, sî ceea ce s'au insotitu cu unulu cá acest'a, nu se osândesce; insa deaca barbatulu departânduse de muierea sea, s'au dusu la alt'a, sî elu este précurvariu, câci o face pe dâns'a a précurví, sî ceea ce s'au insotitu cu elu este précurva, câci au trasu câtra sine pe unu barbatu strainu.

Vedi Can. 48 apostol. — VI. 87. — Ancir. 20. — Cartag. 113.—Vasil. 21. — Timot. 14.

Can. 10. Cei ce se jura, sa nu primésca hirotoni'a, sî dupa ce au juratu, sa nu se sileasca a'si calcá juramântulu, ca de sî se pare cuiva, cumca este canonu, care iarta unora cá acestor'a; dar din esperiintia amu cunoscutu, ca aceia carii si-au calcatu juramântulu, nu se tienu de cararea cea dreapta. Suntu insa a se considerá sî feliulu juramântului, sî cuvintele, sî aplecarea, cu care

s'au juratu, sî cele ce s'au facutu în cuvinte cu adaosuri subtili, ca, de nu va fi nici o escusatie, aceia suntu la tóta intemplarea de dimisî. Insa caus'a lui Seviru, adeca Presbiterulu celu hirotonisitu de acest'a, aceast'a are órecare escusatie, mi se pare, care sî tie ti se pare. Tiarin'a aceea, ce este supusa Mistiei, la care au renuntiatu omulu, demande, cá sà se supuna Masadeloru, ca asiá acela nu'si va calcá juramântulu neducânduse dela loculu acel'a, sî Longinu avându pe Ciriacu cu sine, nusî va pustii Biseric'a, nici sufletulu seu nu'lu va osândî pentru lenevire, sî noi ne vomu aratá, ca nu facemu nimicu afora de Canóne partinindu lui Ciriacu celui ce s'au juratu sa remâna cu Mindanii, sî au primitu translatiunea ca intórcerea va fi pazirea juramântului; eara ce s'au cedatu pentru economie, sî dispensatiune, aceea lui nu i se va imputá de perjuriu, pentruca n'au statutu la juramântu, sî nici putinu timpu nu s'au departatu de Mindani, ci au remasu acolo sî spre viitoriu. Apoi lui Seviru, celu ce au datu ansa la zeuitare, i voru iertá, dicându-i: „ca cunoscatoriulu celoru ascunse nu va trece cu vedere Biseric'a sea, vatamânduse de unulu cá acest'a, carele necanonicesce au facutu dela incepulu, sî cu juramântu au legatu afora de Evangelii, sî câci s'au transferatu, au invatiatu a calcá juramântulu, sî acumu mintiesce prin fatiari'a zeuitarii; sî fiindca nu suntemu judecatori de inimi, ci judecamu din cele ce audimu, sa lasâmu Domnului resbunarea, eara noi ilu primimu pe elu fora deosebire, dându iertare vitiului umanu prin obliviune.

Din incidentele, câci nici cu juramântu dicea, ca nu vreau sa se hirotoneasca, santulu Vasiliu scrie Eppului Amfilochiu, ca pe unii cá acestia sa nu i sileasca nime la preotia, cá sa nu calce juramântulu. Invatia apoi despre precautiuni, care trebue sa se observeza la acei, carii se jura, ca nu se facu preoti. Eara caus'a lui Seviru, despre care in acestu canonu se face amintire, au fostu asia: Unu anumitu Longinu avea unu satu, ce se chiamá Mindana, sî erá supusu eppiei Mistiei, eara Seviru Eppulu Masadeloru au hirotonitu de presbiteru in acelu satu pe oarecare Ciriacu, carele au fostu silitu de Seviru sa jure, ca va remâné acolo, sî se va supune eppiei lui. Eara Eppulu Mistiei ca Eppu respectivu eparchialu alu satului Mindana au opritu de preotie pe Ciriacu, pentruca erá hirotonitu de Seviru Eppu, carele nu avea satulu Mindana in eparchi'a sea; de aceea Ciriacu s'au transferatu la alta biserica. Longinu Stapânulu Satului machnindu-se, amenintià, ca ori va stricá Biseric'a din satulu seu, ori o va lasá pustie; deci s'au intrebatu marele Vasiliu pentru aceast'a, sî au respunsu: ca Mindana trebue sa se lase sub iurisdictiunea Eppatului din Masad'a, de sî s'au tienutu de alta eppie, eara presbiterulu Ciriacu sa se intórca la parochi'a sea din Mindan'a, cá cu chipulu acest'a sî Ciriacu isi va pazi juramâutulu, sî Longinu nu va pustii biseric'a, sî nusi va osândi sufletulu prin oprirea dumnedieesciloru cântâri, sî noi, dice, nu vomu face ceva afora de canóne; ear pe Seviru, câci pune caus'a, ca au zeuitatu, ca Mindan'a au fostu de eparchie straina, trebue sa'lu iertamu; sî de sî elu afora de canóne au fâcutu trei rele, 1, câci au pusu pre Ciriacu juramântu, 2, câci lau silitu pe Ciriacu asi calcá juramântulu, sî 3, câci au mintitu prin aceea, ca s'au facutu cá sî cum aru fi zeuitatu intâmplarea, totusi Sântulu Vasiliu dice, noi sa'lu iertâmu, sa lasamu, cá sa'lu judece Dumnedieulu, carele este judecatoriu alu inimiciloru.

Can. 11. Eara cela-ce au facutu uciderea involuntaria in unspredìece ani destulu au satisfacutu judiciului, câci este invederatu, cá la cei loviti sa observamu cele ce au vrutu Moise, sî pe cela ce au cadiutu de ranele,

ce au luatu, de au umblatu earasi pre toiagulu seu, nu'lu vomu socoti, ca s'au omorîtu; eara de nu s'au mai sculatu dupa lovituri, lovitoriulu, celu ce l'au omorîtu fora de voie, ucigasiu este, insa involuntariu pentru propusu.

Celu ce face uciderea involuntaria se pedepsesce cu unsprediece ani prin segregarea in pocaintia, sî apoi se desléga dupa parerea fericitulu Vasiliu.— Can. 57 a lui Vasiliu.— Adaoge insa, ca se cade a cautá la cei batuti sî cele a le legii Mosaice, unde se dice, ca deaca se va bate cinev'a sî câdîndu in patu, nu va muri, sî va umblá rezimându-se pre toiagu, nu se socotesce, ca s'au ucisu, de va muri dupa aceea. sî celu ce l'au batutu, nu se socotesce de ucigasiu; ear de nu se va sculá celu batutu din patu, ci va muri, ucigasiu este celu ce l'au batutu, insa nu voluntariu, pentru ca n'au voitu, cá sa lu omóre, ci numai sa'lu bata.

Vedi Can. 66, apostol. — VI. 92. — Ancir'a 21, 22, 23.

Can. 12. Pe digami iau opritu cu totulu canonulu despre slugire.

Canonulu aice intielege Sântulu canonulu 17 apostolescu despre cei de dóue nunti; vedi mai pre largu acolo.

Can. 13. Parintii nostri uciderile cele in resbóie nu le-au consideratu intre ucideri, mi se pare, ca iertare dau celoru ce se lupta pentru pudicitie sî pietate; dar póte fi, ca bine este ai sfatui, cá in trei ani sa se retîna dela cuminecatura cá unii necurati cu mânile.

Suptu parinti intielege aci Sântulu pe Atanasiu celu mare, carele in Epistol'a sa câtra Ammonu dice, ca a ucide pe cineva din inimici in resboiu nu este fapta nelegiuita, câci aci se lupta pentru pudicitie sî pietate; sî adaoge Santulu dela elu, ca cá unii cá acesti'a, fiindca si'au spurcatu mânile, sa se retina dela Cuminecatura trei ani.

Can. 14. Cel'a ce ia camata, de va chieltui dobând'a cea injusta la seraci, sî a se eliberá dela morbulu avaritiei spre viitoriu, sà se lase la preotie.

Canonulu acest'a randuiesce, ca deaca vre-unu mireanu va luá camata pe banii, ce da imprumutu, sî banii cameteloru i va imparti intre seraci cu aceea dispusatiune firma a sufletului, ca spre viitoriu nu va mai camatari, se póte primi la preotie.

Can. 15. Admiru subtilitatea ta literale in scriptura, carele postulezi, sî imputezi a fi dictiunea aceea silita, ceea ce bine se intielege sî n'are trebuintie de interpretatiune sî de versiune din limb'a evreica. Si fiindca nu se cuvine a trece cu tacere intrebarea cea pusa cu temeiu dela unn barbatu procopsitu: Paserile ceriului, sî pescii mârii sî la facerea lumei aceeasi generatiune au primitu, câci amândóue neamurile din apa au iesitu; acest'a este caus'a, ca aceste amândóue au aceeasi proprietate; acestea innóta pre mare, aceea eara innóta prin aieru, de aceea in deobsce au pomenitu de ele; ear figur'a cuvântului, incâtu pentru pesci cu nepotrivire s'au datu, ear incâtu pentru tóte, câte traiescu in apa, fórte cu potrivire s'au datu; ca paserile ceriului s'au supusu omului, precum sî pescii mârii, sî nu numai ei, ci sî tóte cele ce strabatu cararile mâriloru, ca nu este totu acuatilu sî pesce, precum suntu Chitii, sî Balenile, Zigenele, sî Delfinii, sî fochiile, inca sî caii sî cânii, sî herestie, sî paloserii, sî boii cei de mare, eara de voiesci, sî urdicile sî peptenii sî tóte cele cu pelea cá de hârbu, din care nici una nu este pesce. Sî tóte celelalte, care strâbatu cararile

mâriloru, fiindca suntu trei neamuri; a paseriloru ceriului, a pesciloru mârii sî a celoralalte acuatile, ce nu se tienu de neamulu pesciloru, sî acestea tóte strâbatu carârile mariloru.

De si aci nu se vede lemuritu, ca Eppulu Amfilochiu ce intrebare au indreptatu câtra Vasiliu spre deslucire, totusi din cuvintele lui Vasiliu se póte deduce, ca Amfilochiu au cerutu deslucire asupra cuvinteloru din psalmulu 8, v. 7—9. tóte le ai supusu subt piciórele lui, paserile ceriului, sî pescii marii, cele ce strabatu cararile mâriloru; sî asiá intaiu au impreunatu fericitulu pe paseri cu pesci; a dóua, n'au disu: pe cei ce strabatu, ci cele ce strabatu, sî respunde, ca caus'a pentru care Davidu intr'un'a amintesce paserile cu pescii, ca amandóue neamurile acestea s'au ziditu din un'a sî acceasi materie, din apa, sî prin urmare au un'a sî aceeasi insusime.

Can. 16. Iara Neemanu n'au fostu mare lânga Domnulu, ci lânga domnulu seu, adeca erá unulu dintre cei puternici lânga Imperatulu Siriloru. Deci ia aminte cu diligintie Scriptur'a, sî de acolo vei aflá deslegarea intrebarii.

Amfilochiu au mai intrebatu pe Vasiliu, pentru ce pe Neemanu numesce Scriptur'a de mare? sî i respunde: ca nu la Domnulu Dumnedieu, ci la Imparatulu Sirieniloru au fostu mare, ceea ce se vede in Sânt'a Scriptura IV. Imparat. Capu 5, v. 1. — unde se dice: sî Neemanu incepatoriulu puterei Siriei erá barbatu mare inaintea Domnului seu.

Epistoli'a a dóu'a a S. m. Vasiliu câtra Amfilochiu Eppu alu Icóniei, despartita in 34 canóne.

Can. 17. Ne-ai intrebatu pentru Vianoru presbiterulu, de este a se primi in clirosu pentru juramântu? eu sciu, ca este asiedíatu oarecare comunu decretu pentru toti clericii cei din Antiochia, carii impreuna au juratu cu elu, cá ei dela adunarile publice sa se indeparteze, eara privatu sa faca functiunile de presbiteri, ceea ce li da voie sî la ministeriulu loru, câci nu in Antiochia, ci in Iconia este preoti'a loru, unde, precum ai scrisu nóua, s'au mutatu dela Antiochia spre locuintia; deci este priimitu barbatulu acela, dupa ce de Sânti'a Sa s'au admonatu, cá sài para reu pentru usiuritatea juramântului, ca au juratu inaintea unui necredintiosu barbatu, neputându suportá molesti'a acelui periculu micu.

Intrebarea lui Amfilochiu nu este de totu chiara sî asiá s'au potutu intamplá, ca nici respunsulu lui Vasiliu nu este de totu chiaru; se vede insa, ca órecare necredintiosu cu ingroziri au facutu pe unii preoti antiocheni sa jure, ca nu voru mai multu preoti, din carii unulu Vianoru cu numele, s'au stramutatu la Iconia, pentru carele au intrebatu Amfilochiu pe Vasiliu, de se cade, cá acest'a sa se lase la preotie? Vasiliu respunde: cumca general'a hotarirea au datu voie tuturoru celoru ce in Antiochia au juratu, sà liturgiscasca; asemene dar sî Vianoru are voie a ierurgisi mai alesu, ca nu in Antiochia, unde au juratu, ci in Iconia va ierurgisi; inse este datoriu a se pocai.

Can. 18. Pentru feciórele, cele ce au cadiutu, care au marturisitu Domnului viati'a cea in onestate, apoi pentru ca au cadiutu in patimile trupului, si-au calcatu tocmelele sale,— parintii nostrii cu bunatate sî cu blândetie

purtânduse câtra neputintiele celoru ce se aluneca, au legiuitu; ca dupa unu anu sa se primeasca dupa anologi'a digamiloru—celoru de dóue nunti—; eara mie mi se pare, fiindca cu darulu lui Christosu sporindu biseric'a se face mai puternica sî se immultiesce acum tagm'a fecióreloru, —trebue a luá aminte cu scumpetate lucrulu din partea inteligintiei sî a sciintiei din scriptura, ce se póte deduce din consecuintie, ca veduvi'a este mai mica decâtu fecióri'a; deci sî pecatulu veduveloru este mai de josu de câtu celu alu fecióreloru. Sa vedemu dara, ce au scrisu Pavelu câtra Timoteiu—I. Trim. Capu 5, v. 11—: eara de veduvele cele mai tinere ferescete, câci cându se salbatecescu asupra lui Christosu, voru su se marite, avându osânda, câci credinti'a cea dintâiu o au lepadatu; deci deaca veduv'a se supune sub prea greu pecatu, cá un'a, carea credinti'a in Christosu o au lepadatu, ce trebue noi sa cugetamu pentru feciór'a, carea este mireasa a lui Christosu, sî vasu sântitu afierositu Stapânului ? mare pecatu cu adeveratu face, sî ceea ce se da roaba nuntiloru celoru ascunse, umplându de stricatiune cas'a, sî ocarându cu viati'a cea rea pe celu ce o are; dara cu multu mai cumplitu pecatu face mirés'a, facânduse preacurva, sî impreunarea cea cu mirele seu necinstindu-o, indulciriloru celoru nestâmparate dânduse pe sine; deci veduv'a se osândesce ca un'a roaba stricata, eara fecior'a se supune judecatii preacurviei; precum dara pe celu ce cu muiere straina vietiuiesce, ilu numimu preacurvariu, sî nu'lu primimu la impartasire, pona nu parasesce pecatulu; asiá

yomu fi sî spre cela ce are pe feciór'a. Acum ni se cade a hotari, cine este fecióra? ea este, carea de buna voi'a sea s'au adusu Domnului, sî s'au lepadatu de nunta, sî au apromisu a petrece viati'a sea in curatienie, eara profesiunile le judecamu dela acelu timpu, cându va avea etatea matura, câci aci nu se potu considerá vocele puerile, ci celoru peste sîasespredìece sî siaptespredìece ani, care este stapân'a gânduriloru sale, sî este multu cercata sî probata au remasu statornica in propusulu ei, sî s'au rugatu a se primi, sî numai asiá se cuvine a se primi in catalogulu sântiteloru fecióre, sî marturisirea ei intâri, sî lepadarea ei a o pedepsi inexorabilmente; ca pe multe inainte de vârsta le aducu parintii sî fratii sî rudele, care n'au pornitu de sine spre feciorie, ci ceva lumescu siesi de acolo si-au apromisu, pe acestea nu se cade a le primi lesne, pona cându nu vomu cercetá cu deamaruntulu dispositiunile loru interne.

Canonulu acest'a dice: ca parintii de mai nainte cu mari blândetie s'au purtatu fatia cu feciórele, care cadiusera in pecatu, sî le dictau loru epitimii de unu anu, cá sî celoru de dóue nunti, dara sântulu Vasiliu este de parere, ca trebue acum sa se puna asupr'a unoru asemene fecióre mai simtitórea epitimie, pentruca veduv'a este mai josu de fecióra, si asiá sî pecatulu ei de necuratie este mai josu decâtu celu alu unei fecióre, sî asiá veduv'a pecatuindu in curvie, siapte ani sa se pedepseasca, ear feciór'a patruspredìece ani: Feciórele mai nainte de 16 sî 17 ani de etate sa nu se primeasca in tagm'a fecióreloru, câci inainte de aceasta vârsta le lipsesce loru maturitatea mintiei, sî maiorenitatea.

Can. 19. Eara marturisirile barbatiloru n'amu cunoscutu, afora de câtu numai daca oare carii s'au numeratu

pe sine in tagm'a monachiloru, carii cu tacere se vedu a primi celibatulu; insa sî despre ei judecu, ca se cuvine mai nainte ai intrebá, sî sa se iee dela ei profesiune chiara, ca cându s'aru intórce câtra viati'a cea libidinósa sî voluptaria, cá sà se supuna pedepsei celoru ce curvescu.

Din acestu canonu ne invatiamu, ca pre timpulu Sântului Vasiliu monachii se faceau fora proba sî fora profesiune, ci tacerea loru, sî imbracarea loru in haine calugaresci se considerá in locu de profesiune; disciplin'a insa erá aceeasi, ce s'au desvoltatu apoi in regulele monachiloru, precum sî obligamântulu loru era acelasi, ce au fostu la toti monachii; apoi se póte presupune, ca Sântulu Vasiliu mai nainte au respunsu Eppului Amfilochiu, si apoi au compusu canónele sale pentru tagm'a monachale.

Vedi VI 6.—IV. 16.

Can. 20. Pe muierile acelea ieretice, care au profesatu feciori'a, dupa aceea au voitu ase maritá, nu suntu de parere, ca aru trebui a le osândi; câci câte dicea legea, se refere câtra cei ce suntu in lege; sî câti jugulu lui Christosu inca n'au primitu, aceia n'au cunoscutu legile Domnului; de aceea ele suntu de a se primi de câtra biserica cu toti ceialalti sî pentru aceea au iertare din credinti'a cea câtra Christosu, sî in deobsce cele ce se intampla in viati'a catechumenica, nu se iau in consideratiune; insa este sciutu, ca unele cá aceste Biseric'a nu le primesce fora botezu; de aceea privilegiile nascerii suntu necesarie la aceste.

Acestu canonu sta in legatura cu celu 18-lea, sî dice, ca muierile ieretice, care au apromisu a tiené virginitate, sî dupa aceea s'au maritatu, nu se potu pedepsi viindu la ortodocsie, pentru ca nu li se póte imputá nici o minciuna, scau calcare de juramântu,

câci ele promisiunea pentru pazirea curatieniei au facutu fiindu inca ieretice. De aceea díce Vasiliu, ca ele nu se potu pedepsi pentru cele ce au facutu cá ieretice; asisiderea dice Sântulu in deobsce, ca nu se potu pedepsi nici aceia, carii au crediutu, sî s'au botezatu pentru cele ce au facutu inainte de botezu.

Vedi I. 14.—IV. 16.— 17 apostol.

Can. 21. Deaca vre-unu barbatu impreuna locuindu cu muiere, apoi nemultiuminduse cu nunt'a, aru cadé in fornicatiune—curvie—cá pe unu fornicatoriu ilu judecamu pe elu, sî inca ilu ingreuemu pe elu cu epitimie. Insa n'avemu canonu de alu supune pre elu sub crim'a adulteriului, de se va face pecatulu cu cea despartita de casatorie, câci preacurv'a, adeca, „spurcânduse, dice, se va spurcá, sî nu se va intórce câtra barbatulu seu, sî cela ce tiene pe preacurva, fora de minte este sî necredintiosu; insa celu ce au curvitu, nu se va opri dela impreuna locuire cu muierea sea. Dreptu aceea muierea pe barbatulu seu, dupa ce s'au intorsu dela curvie, ilu va primi, eara barbatulu pe ceea ce s'au spurcatu, dela cas'a sea o va indepartá; insa ratiunea acestora nu este usióra; dar obiceiulu asiá s'au tienutu.

Vedi Ieremia Capu 3. v. I.—Pildele Capu 18. v. 23.

Can. 22. Pe cei ce din rapire au muieri, de aru fi luatu pe ele cá unele, ce au fostu mainainte logodite cu altii, nu se cuvine mai nainte a le iertá, pona cându acele dela ei nu se voru luá, sî nu se voru da logodniciloru de mai nainte, deaca ei voru voi a le primi, seau nu? eara de va luá cineva pe vacanta, se cuvine negresitu a i se luá, sî a se da la ai sei sî a se lasá in grij'a

rudeloru, ori parintiloru, de voru fi, ori a fratiloru, ori a altoru aparatori ai fetei. Sî de aru voi ei a o da lui, sa se statorniceasca casatori'a, eara de nu voru voi, sa nu se sileasca. Insa celu ce are muiere, pe carea elu fia pe ascunsu, fie cu sila o au vitiatu, este necesariu, pe unulu cá acest'a alu pedepsi cu epitimi'a curviei; este insa in patru ani prefipta pedeps'a pentru curvariu, sî trebue in celu dintaiu a se scóte din rugaciuni sî a se tângui inaintea usiei Bisericei, eara in alu doilea a se primi spre ascultare, in alu treilea spre pocaintia, in alu patrulea spre starea impreuna cu poporulu, fiindu departati de prostora, apoi sa li se ierte impartasirea binelui.

Aci se rânduiesce, ca cei ce rapescu muieri, de voru fi lo godite cu altii, sà nu fia primiti la pocaintia, pona nu voru da logodniciloru dintâiu inapoi pe acele, cá de voru voi, sa le ie de sotie, sî de nu, au sa vina sub grij'a parintiloru ori a rudeloru, sî acestea de voru vrea sa o dee dupa celu ce o au rapitu, cu invoirea ei sa se faca nunt'a, eara de nu, sa nu fia siliti. Insa sî de se voru luá, negresitu trebue sa se pedepseasca rapitoriulu cá unu curvariu, carele au stricatu pe cea rapita pre ascunsu, ori cu sila, epitimi'a este prefipta in patru ani; vedi din canonu celelalte.

Vedi Can. 59 Vasiliu.—Can. 20. Ancira.— Can. 4. Grigor. Nisisu.

Can. 23. Pentru cei ce s'au impreunatu cu dóue surori, seau cele ce s'au impreunatu cu doi frati, o Epistolióra s'au scrisu de noi, carea amu trimiso pietâtii Tale; eara cela ce au luatu pe muierea fratelui seu, nu se va primi mai nainte de a se desparti de dâns'a.

Epistolióra cea amintita au fostu compusa sî espedata câtra Eppulu Diodoru, carea este Canonulu 87 alu Sântului Vasiliu, sî

Eppului Amfilochiu i s'au trimisu numai in copie; celelalte din canonu se intielegu.

Can. 24. Veduv'a cea numerata in numerulu veduveloru, adeca ceea ce dela biserica s'au primitu in diaconatu, au judecatu Apostolulu, cá deaca se marita, este de a se despretiui. Eara asupr'a barbatului veduvu nu este pusa nici o lege, ci indestulu este lui pedeaps'a digamiloru—celoru de dóue nunti. — Insa veduv'a, carea numera siasedieci de ani de vârsta, de aru voi earasi a locuí impreuna cu barbatu, nu se va invrednici impartasirei celui bunu, pona ce va incetá de patim'a necuratieniei, eara deaca o vomu numerá pe ea mainainte de siasedieci de ani, atunci vin'a va fi a nóstra, dar nu a muierii.

In timpulu vechiu câte muieri erau intr'adevaru veduve, sî petrecea in fric'a lui Dumnedieu, sî in rugaciuni, sî au ajunsu vârst'a de 60 de ani, se rânduiáu in tagm'a veduveloru in Biserica sî se apromitea a nu se mai maritá, sî se hranea din veniturile sî ajutórele bisericei, precum dice Pavelu in I. trim. câtra Timot. Capu 5, v. 5—9. De aceea dîce acestu canonu : ca deaca vre-o veduva, din cele amintite, adeca mai tinâra, se va numerá in tagm'a veduveloru, sî apoi se va maritá, Apostolulu Pavelu judeca, cá sa se treaca cu vedere, ear dupa Zonara, sa nu se mai hranéasca de Biserica, sî sa nu se desparta de nunta cá cea de 60 ani, insa sa se pedepseasca cu pedeaps'a nuntii a dóue, fiindca si-au calcatu apromisiunea cea data Bisericei, sî c. a.

Vedi sî Can. 18 alu S. Vasiliu.

Can. 25. Cela ce tine de muiere pe cea prin elu stricata, acela va suferi pedeaps'a cea pentru stricare, dar i se vá iertá a avea de muiere pe aceea.

Dîce canonulu, ca de va stricá cineva pe muiere nelogodita

cu altulu, sî apoi o va luá siesi de muiere legiuita, se pedepsesce, câci inainte de nunta o au stricatu; in patru ani dupa canonulu 22 alu S. Vasiliu se opresce dela Cuminecatura, dar i se iarta a o avea de muiere pona la mórte.

Vedi 67 Apostol.—22, 23, 26. alu S. Vasiliu.

Can. 26. Curvi'a nu este casatorie, dar nici inceputulu casatoriei; de aceea deaca este cu putintie ca cei ce s'au impreunatu prin curvie, sa se despartie; aceast'a este mai bine; eara deaca cu totadinsulu le place loru sa locuiasca impreuna, sa cunósca pedeaps'a curviei, dar sa nu se separeze, cá nu cum-va ceva mai reu sa se intample.

De sî santulu Vasiliu ierta in canonulu 22 sî 23 sa se impreune cei ce mai nainte de nunta s'au stricatu, totusi in acestu canonu invatia: ca curvarii sa nu se póta 'casatori pre lege, de se póte, eár de nu, sa se impreune, insa sà primeasca pedeaps'a curviei.

Vedi Can. 67 apost.—22, 23, 25. Vasiliu.

Can. 27. Pentru presbiterulu, carele din nesciintia s'au alunecatu la nunta nelegiuita, amu hotarâtu cele cuvenite, adeca sà se impartasiasca de siedere, eara de celelalte lucrari sa se retina, ca destula este unuia cá acestuia iertarea; eara a binecuvântá pe altii, carele datoriu este a purtá grija de ranele sale, este nepotrivitu, càci binecuvântarea este impartasire de sanctificatiune — sântienie—eara carele nu o are aceasta pentru gresial'a nesciintiei, cum o va putea dá altui? Deci nici in publicu, nici in deosebi sà nu binecuvânte, nici sa impartiasca altora trupulu lui Christosu, nici sa sevârsiasca altu óre care ministeriu sacru, ci indestulânduse cu siederea mai

susu, sa se tânguiasca câtra altii sî Domnului, cá sa se ierte lui pecatulu celu din nesciintia.

Canonulu acest'a este analogu cu canonulu 26-lea alu Sinodului ecumenicu alu VI. vedi comentariulu acolo.

Can. 28. Si aceea mi s'au aratatu mie a fi de rîsu, cându cineva apromite, sa se fereasca de carnurile de porcu; dreptaceea, binevoiesce a invatiá, cá sa se fereasca de promisiuni, sî voturi inepte; intrebuintiarea insa iarta-o cá o indiferinta, câci nici o zidire a lui Dumnedieu nu este de lepadatu, deaca se primesce cu multiumire; deci astfeliu de promisiune este de râsu, ear nu abstinentia necesaria.

Fiindu intrebatu S. Vasiliu de câtra Eppulu Amfilochiu, de póte cineva calcá promisiunea facuta câtra Dumnedieu, ca nu va mâncá carne de porcu? i respunde: ca astfeliu de promisiune este de rîsu, sî ca trebue sa se invetie unii cá acesti'a, cá sa numai faca astfeliu de promisiuni, sî mâncarea carnuriloru sa o aiba indiferinta, adeca, deaca vreau, sa o mânance, deaca nu vreau, sa o lase.

Can. 29. Principii, cei ce jura, cá sa faca reu supusiloru, au lipsa de mare vindecare; eara vindecarea acestora este in dóue feliuri; un'a adeca, a se invatiá a nu se jurá lesne; alt'a eara sà nu persiste in juramânturile cele rele; dreptu aceea carele au anticipatu a jurá de a face cui-va reu, câci au fostu prea grabnicu spre juramântu, aceluia i se cuvine sà-i para reu, câci au juratu, dar nu sub pretextulu de pietate sa intareasca improbitatea sea; câci nici lui Irodu nu i-au folositu juramântulu lui, carele cá sa nu calce juramântulu lui, au

omorîtu pe Profetulu. Juramântulu la tóta intamplarea este opritu, insa sî mai multu se osândesce acelu juramântu, carele s'au facutu pentru vre-unu reu, de aceea care au juratu, i se cuvine sà-i para reu, dar nu sa intareasca impietatea sea, nici sa cerceteze mai prelargu absurditatea sea. Deaca cine-va au juratu, sà scóta ochii fratelui, de este buna un'a ca acést'a a o efeptui? de s'aru jurá cineva, sa uciga? de aru dice cine-va in scurtu prin juramântu, cá se calce vre-o porunca? ca amu juratu, sî amu pusu, nu pecatulu, ci cá sa pazescu judecatile dreptatii tale" Psalm. 118. v. 106. —precum porunc'a trebue sa se intareasca cu judecatile nestramutavere, asiá sî pecatulu se cuvine a se stricá sî a se pierde in totu chipulu.

Canonulu acest'a prescrie, ca de s'aru jurá vre-unu stapânitoriu, sa faca reu vre-unui din supusii sei, trebue sa se invetie a nu jurá lesne, sî a se pocaí, câci au juratu lesne; apoi sa nu efeptuieze juramântulu seu sub pretextulu acel'a, cá sa nu calce juramântulu seu, câci acestu pretextu este o deceptiune sî desierta evlavie. Aduce, sî juramântulu lui Irodu de esemplu, care l'au facutu fetei Irodiadei, sî c. a.

Vedi Can. 94. VI.

Can. 30. Pentru cei ce rapescu n'avemu canonu vechiu, ci sentinti'a nóstra propria o amu facutu, trei ani sà fia afora de rugaciune sî ei sî cei ce cu ei impreuna au rapitu; eara ceea ce cu violentia nu se face, aceea nu cade sub nici o pedeapsa; care veduv'a este stapân'a sea—sui juris—, sî este in voi'a ei a urmá, de aceea nu ni este a purtá grija de figurele sî de pretexturi.

Pe cei ce rapescu, seau ajuta la rapire de fete, neavându din vechime canonu, dice S. Vasiliu, trebue sa se pedepsească trei ani cu eschidere dela rugaciunile, cele ce se dicu peste cei ce cadu, adeca in pridvorulu celu dinaintea bisericei cu cei ce ascúlta, câci canonulu 27 alu IV. eara veduv'a de sine statatóre—sui juris—carea nu este nici sub potestatea parintiloru, nici sub cea a curatelii, póte sa se marite dupa barbatu de buna voie, cum va voi, sî nefiindu silita, este nevinovata, pentru ca s'au maritatu .

Vedi Can. 27. IV.

Can. 31. Muierea, ducându-i-se barbatulu, sî facându-duse nevadiutu, deaca se va marità dupa altulu mainainte de a se incredintiá de mórtea lui, preacurvesce.

Canonulu acest'a este analogu cu 93-lea Canonu alu VI. Vedi comentariulu acolo.

Can. 32. Clericii, cari au pecatuitu pecatu de mórte, se scotu din treapta, eara de impartasirea mireniloru nu se oprescu, ca nu vei izbândi de dóue ori pentru unulu sî acelasi.

Vedi Can. 25 Apostol.—VI. 4. 21.— Cartag. 35.—Vasil. 3, 17, 32, 51. — I. Ioanu Capu 5, v. 16, 17.

Can. 33. Muierea, ceea ce au nascutu pe cale, sî n'au purtatu grija de celu nascutu, sa fia supusa vinovatiei ucigasiului.

Vedi Can. 65 Apostol.

Can. 34. Pe muierile, cele ce au precurvitu, sî aceast'a o a recunoscutu din evlavie, seau vadite in ori ce modu, au opritu parintii nostrii a nu le publicá, cá nu cumva vadinduse sa le damu ansa de mórte; insa au

demandatu ei, ca ele sa stee fora de impartasire pona se va implini timpulu pocaintiei loru.

Deaca vre-o muiere maritata, carea are pe barbatulu seu, va précurvi cu altu barbatu, sî 'si va marturisi pecatulu, seau din ori care parte s'aru vadi, ori ca s'au ingrecatu, ori ca au nascutu in lips'a barbatului ei, dice Sântulu Vasiliu, ca parintii cei vechi au legiuitu, cá fapt'a aceast'a sa nu se faca cunoscuta mai departe, adeca sa nu se scóta la locurile celoru ce se pocaiescu afora de biserica, precum cele vinovate de asemene pecate, cá nu cum-va din rusine sa se omóre, ci au judecatu parintii a stá impreuna in Biserica cu cei credintiosi, fora a se impartasi cu s. cuminecatura, pona nu se va implini timpulu pocaintiei, ce i s'au dictatu din partea Duchovnicului.

Can. 35. La barbatulu celu parasitu de muiere, trebue sa se considere caus'a parasirei, sî de se va vadi, ca s'au dusu fora cuvântu, elu adeca este vrednicu de iertare, ear ea de pedeapsa, sî lui i se va da iertare spre a se impartasi cu biseric'a.

De va parasi muierea pe barbatulu seu, trebuie sa se esamineze caus'a parasirei, celelalte vedi in comentariulu Canonului 87 alu Sinodului ecumenicu alu VI.

Can. 36. Muierile ostasiloru, cele ce s'au maritatu, cându lipsiá barbatii loru, se supunu acestuiasi cuvântu cá sî cele ce pentru instrainarea barbatiloru n'au asteptatu intórcerea, insa are órecare iertare lucrulu aicea, pentru ca este mai multu prepusu de mórte.

Acestu canonu este analogu cu canonulu 93 alu VI, vedi acolo comentariulu.

Can. 37. Dupa ce muierea straina s'au luatu dela barbatu, sî elu va luá alt'a, cu cea dintâiu de sî au fa-

cutu adulteriu sî se incusa, dar pentru cea a dóua nu se póte invinovati.

Dupa canonulu acest'a, deaca cine-va aru luá cu nelegiuire pe logodnic'a ori pe muierea altuia, apoi o aru luá dela dânsulu barbatulu celu ce o au avutu dintâiu, sî elu s'aru insurá cu alta muiere libera de barbatu, pentru muierea cea dintâiu cá unu curvariu se pedepsesce, ear pentru a dóua este nevinovatu.

Can. 38. Fetele, cele ce au urmatu amoreziloru fora de scirea tatalui, curvescu, eara impacânduse parintii, se pare, ca lucrulu ia vindecare; dar nu indata se voru lasá la impartasire, ci dupa epitimie de trei ani.

Legiuiesce acestu canonu, cá fetele sa nu se marite fora scirea parintiloru; sî deaca s'au sî impacatu treab'a cu parintii, totusi dupa o epitimie de trei ani, sa se lase la cuminecatura.

Can. 39. Ceea ce conlocuiesce cu précurvariulu, précurva este pentru totdeun'a.

Dupa canonulu acest'a muierea, carea conlocuiesce cu précurvariulu, de sî epitimi'a précurviei de 15 ani, aru fi implinitu, este totu précurva in tóta viati'a ei, câci ea au avutu barbatu legiuitu, dar cu patima parasindulu au conlocuitu cu adulteru.

Can. 40. Ceea ce fora voi'a Stapânului seu s'au datu pe sine la barbatu, au curvitu; ear ceea ce in urma au intrebuintiatu matrimoniu liberu, s'au maritatu; de aceea, aceea este curvia, ear aceast'a este matrimoniu, pentruca contractele acelora, cari suntu sub potestatea altora, nu suntu firme.

Déca ancil'a se va maritá fora scirea sî voi'a Stapânului seu, comite curvie, eara deaca in urma o va iertá sa faca aceast'a ori sî o va slobozi din servitiulu seu, sî publicu se va face nunt'a, atunci nu se socotesce cá curva.

Vedi Can. 82 apost.—IV. 4.—VI. 85. — Gangra 3.— Cartag. 73, 90.—Vasil. 41. 42.

Can. 41. Ceea ce in veduvie are a sea potestate, si se marita, este libera de ori sî ce imputatiune,— deaca nimine nu este, care sa rumpa casatori'a — câci dice Apostolulu: eara de va muri barbatulu, libera este, cu cine voiesce, sa se marite numai intru Domnulu.

Vedi Can. 82 apost.— IV. 4.— I. Corint. Capu 7 v. 39.— Romani Capu 7, v. 2.

Can. 42. Nuntile fora de voi'a Stapânitoriloru suntu curvii, deci nici pona viadia tatalu, seau Stapânulu, unii cá acesti'a nu suntu liberi de acusatiune, pona cându parintii seau Stapânii nu se voru invoi in casatori'a loru, câci atuncea nunt'a ia firmitatea.

Canonulu acest'a este incheierea celoru trei canóne de mai susu, sî dice, ca deaca fat'a cea supusa potestatii parintiloru seau a Stapânului s'aru maritá fora voi'a parintiloru ori a Stapâniloru ei, casatori'a ei se considera cá curvi'a, sî numai atunci se ia de nunta legiuita, deaca sî parintii ori Stapânii ei se voru invoi.

Can. 43. Cela ce au datu deapropelui seu lovitura de mórte, este ucigasiu. seau de au inceputu batai'a, seau ca s'au resbunatu.

Ori cine va lovi pe deaprópele seu, sî in urm'a loviturei va muri, este ucigasiu dupa acestu canonu, fia ca au inceputu elu bataia, fia ca au vrutu, sa se resbune asupra lui.

Vedi Can. 66 apostol. — VI. 91. — Ancira 21, 22, 23.— Vasil. 2, 8, 11, 13.

Can. 44. Diaconis'a, carea au précurvitu cu pagânu, nu se lasa la rugaciuni cu credintiosii, dar lá proaducere se primesce la alu sieptelea anu, de va viatiui in curatienie,

ear pagânulu, carele dupa ce au primitu credinti'a, se va apropiá de sacrilegiu, adeca o va cere pe diaconisa spre conlocuire, se intórce la vomitura; ear noi trupulu diaconisei, cá consecratu, nu'lu lasamu mai multu in întrebuintiare trupeasca a lui.

De va curvi vre-o diaconisa cu pagânu, ea se segregeaza dar se lasa la rugaciuni cu credintiosi, dar nu sî la dumnedieescile misterii inainte de siapte ani a epitimiei, parasindu pecatulu curviei; eara deaca pagânulu, celu ce au traitu cu ea, va crede, sî dupa aceea aru vrea sa o iee in casatorie, elu se considera cá unulu, carele s'au intorsu la vomitur'a sea, sî de aceea nu se iarta diaconisei a se maritá nici cu elu, nici cu altulu

Vedi Can. 25 apostol.— VI. 4, 21.— Cartag. 35.

Can. 45. Deaca cine-va, dupa ce au primitu numele Christianismului, ocaresce pe Christosu, n'are nici unu folosu din numire.

Cela ce crede in Christosu, sî se numesce crestinu, trebue sa vietiuiasca dupa invetiaturile lui Christosu, ear de va calcá cele ce au invetiatu Christosu, acela in fapta ocaresce pe Christosu, sî nici unu folosu n'are de numele crestinu, câci dîce Apost. Iacobu Capu 2, v. 18: „Ce folosu este Fratiloru! de are cine-va credintia, eara fapte n'are? au dóra póte credinti'a a'lu mântui pe elu".

Can. 46. Ceea ce s'au maritatu din nesciintia cu celu lasatu pe unu timpu de muierea sea, apoi l'au parasitu, câci s'au intorsu la dânsulu cea demainainte, adevâratu ca au curvitu, insa in nesciintia; deci de nunta nu se va opri, insa mai bine este, de aru remâné asiá.

Acestu canonu fiindu de unu cuprinsu cu celu 93 alu Sinod. VI. ecum. vedi comentariulu acolo.

Can. 47. Eucratistii—infrânatii—sî saccofagii — sacopurtatorii—, sî Apotactitii — lepadatii — supusi suntu

aceluiasi cuvântu, cá sî Novatianii, câci pentru ei s'au edatu canonu, de sî deosebitu, ear cele ce suntu in contra acestor'a, acele s'au trecutu cu tacere, noi insa cu unu cuvântu a doau'a óra ii botezamu pe unii cá acesti'a, ear de s'au opritu la Voi aceasta a dóu'a botezare, precum sî la Romani pentru oare care economie, cuvântulu nostru sa aiba tarie, fiindca ieresulu loru cá unulu, ce este odraslire alu Marchionisciloru celoru ce se ingretiosiaza de nunta, sî se intorcu de câtra vinu, sî pe zidirea lui Dumnedieu o dicu, a fi spurcata,—nu-i primimu pe dânsii in biserica, de nu se voru boteza cu botezulu nostru, cá sa nu dica ei, ca in Tatalu, sî fiiulu sî sântulu Duchu se boteaza, celu ce cugeta pe Dumnedieu a fi facatoriulu releloru, intrecânduse cu Marchionu sî cu celelalte ieresuri. Deci de va plecea aceast'a, trebue cá mai multi Eppi sa se adune intr'unu locu, sî asiá sa se compuna canonulu, sî acela, celu ce va compune canonulu, sa fia afora de periculu, sî celu ce va respunde, in respunsulu seu sa fia vrednicu de crediamântu.

Fericitulu Vasiliu in canonulu seu primu au disu, cá sa se primeasca botezulu Eucratistiloru, sî a Novatieniloru, ceea ce au disu dupa pras'a bisericei din Asi'a, ear in acestu canonu dîce, ca pe toti infrânatii sî sacoforii, sî cei lapadati — vedi canonulu 95 alu Sinodului VI ecum.—inca sî pe Novatiani se cuvine ai botezá a dóu'a óra, sî ca de si la parintii Asieni, sî la Romani s'au opritu acestu feliu de anababtismu, insa, dice, ca sentinti'a lui trebue sa aiba tarie sî putere, fiinduca ieresulu loru este odrasla in ieresulu Marchionistiloru celoru ce se ingretiosiaza de nunta sî de vinu; dreptu aceea de place loru sentinti'a dânsului, atunci sa faca Sinodu de Eppi, sî cu impreuna intielegere sa aduca canonu.

Can. 48. Eara cea lepadata de barbatulu seu, dupa a mea judecata, trebue sa remâna, câci au disu Domnulu —Mateiu Capu 5. v. 32: „ca de va lasá cine-va pe muierea sea fora cuvântu de curvie, o face pe ea sà précurvésca, sî prin aceea o eschide pe ea din societate cu altulu; câci barbatulu cum póte fi vinovatu, cá causatoriu de adulteriu, car muierea sa fia nevinovata, carea se numesce adultera pentru conlocuinti'a cu altu barbatu?

In acestu canonu prescrie fericitulu Vasiliu, ca muierea cea duduita de barbatulu seu fora causa de curvie, sa nu se marite cu altulu dupa cuvintele Domnului: „cela ce va lasá pe muierea sea fâra cuvântu de curvie, o face, sa preacurveasca, ca numinduo Domnulu de preacurva, aratatu este, ca o au opritu a luá pe altu barbatu, câci prin aceea se face vinovata, pentruca précurvésce, fiindu inca barbatulu ei celu dintaiu viu.

Can. 49. Stricarile, cele ce se facu de sila, nu suntu obiecte de acusatiune. Deci sî sclav'a, de se va sili de propriulu seu Stapânu, nevinovata este.

Muieriloru sî feteloru nu li se socotesce de pecatu siluirea loru prin barbatu dupa acestu canonu, sî dupa celu 2-lea alu S. Grigoriu Tavmaturg.

Can. 50. Pentru a treia nunta nu este lege; deci legea, nu aproba matrimoniulu alu treilea; pe cele cá acestea le vedemu cá nisce intinaciuni ale bisericei, dar nu le supunemu condemnariloru publice, cá pe unele, care suntu mai alése decâtu curvi'a cea libera.

Canonulu acest'a prescrie cá nu esista canonu seau alta lege, care aru iertá casatori'a a trei'a sî asiá nu se iarta. Daru fiindu ca casatori'a a trei'a este mai onesta de câtu curvi'a publica, totusi se sufere.

Epistoli'a a trei'a a S. m. Vasiliu câtra acelasiu Amfilochiu Eppu alu Iconiei, despartita in 25 canóne.

Can. 51. Canónele s'au edatu pentru clerici cu deosebire, poruncindu, sa se hotareasca pedeaps'a pentru cei cadiuti, adeca spre amotiunea din ministeriu, ori de aru fi, ori sî de aru asteptá in vre-o treapta vre-unu ministeriu, ce nu se da prin punerea mâniloru.

Aci dice S. Vasiliu, ca canónele atâtu pe clerici hirotoniti, adeca pe ipodiaconi, diaconi, sî presbiteri, câtu sî cei ce au numai pecetea archiereasca, adeca pe cetitori, cântareti sî pe cei mai jos ii pedepsescu, cându pecatuescu cu singura caderea din treapt'a, sî servitiulu loru, nu pe cei mai mari cu mai grea, sî pe cei mai mici cu mai usióra, ci deopotriva.

Vedi Can. 25 apost. — VI. 4, 21. — Cartag. 35 — Vasil 3, 32, 44.

Can. 52. Ceea ce n'au purtatu grija de fâtulu seu celu nascutu in cale, deaca l'au pututu tinea, sî l'au neglesu, ori cugetându, ca din aceast'a i-si va acoperi pecatulu, seau ca au sî intrebuintiatu cugetare cu totulu animale sî neomenósa,— sa se judece că pentru o ucidere; eara de n'au pututu sa pórte grija de fetulu seu, sî pentru singuratatea, sî in lips'a lucruriloru necesarie au muritu fatulu, maicii sà i se dee iertare.

Casulu acest'a vine inainte sî in Canonulu 33-lea alu S. Vasiliu, deci vedi acolo comentariulu.

Vedi sî Can. 66 apostolescu.

Can. 53. Vaduv'a sclava n'au gresitu multu, alegându a dóu'a nunta in forma de rapire, deci nimicu nu tre-

bue a o invinovati pentru aceast'a, ca formele nu se judeca, ci voi'a. Si se intielege de sine, ca pedeaps'a nuntii a dóu'a o asteapta pe ea.

Canonulu acest'a pe veduv'a sclava o dechiara, ca n'au gresitu multu, deaca s'au maritatu a dóua óra, sî aceast'a au facutu in form'a de rapire, câci nu formalitatea rapirei, ci voi'a fetieloru decide in asemene casuri, sî asiá astfeliu de veduva se supune numai pedepsei obicinuite de a dóua nunta.

Can. 54. De uciderile involuntarie sciu, ca cu câtva timpu mai nainte amu fostu scrisu Preasântiei Tale in câtu mi-au ajutoratu puterile, sî mai multu nimicu nu potu sà-ti dicu, sî asiá este lucrulu intieleptiunei tale, dupa imprejurari a lungi seau a scurtá pedepsele.

In canonulu seu alu 8-lea dicându S. Vasiliu pentru feliurimea uciderilorU, sî peste aceste neavându a mai dice nimicu, recomanda intieleptiunei Eppului Amfilochiu dupa imprejurari sa lungeasca ori sa scurteze pedepsele referitóre la uciderí involuntarie.

Can. 55. Cei ce se punu in contr'a lotriloru, fiindu afora de Biserica, se oprescu dela impartasirea bunului, eara clerici fiindu, se depunu din trepta, ca dice „totu cela ce scóte sabie, de sabie va muri“ Mateiu Capu 26 v. 52.

Legiuiesce aci canonulu, ca cei ce omóre pe tâlhari, carii vinu asupr'a loru, mireni fiindu, se pedepsescu, adeca trei ani se oprescu dela Cuminecatura, ear clerici fiindu, cadu din treapt'a loru; se intielege de sine, de n'au potutu fugi sî scapá dinaintea tâlhariloru, dar de au potutu fugi, sî n'au fugitu, ci iau omoritu, atunci mai multu de trei ani capata epitimie.

Can. 56. Cela ce de voie au ucisu, sî dupa acést'a

s'au caitu, dóuedieci de ani va fi neimpartasitu de sân-tienie; eara acesti dóuedieci de ani asiá se voru dispensá; patru ani este datoriu a se tângui, stându afora de usi'a Bisericei, sî rugânduse de cei credintiosi, carii intra, cá rugaciunea sa faca pentru elu, marturisindusi faradelegea sea; dupa patru ani se primesce intre ascultatori, sî cinci ani voru iesi cu acestia; ear siapte ani voru iesi cu cei ce cadu; in patru ani voru stá numai cu credintiosii, dar de proaducere nu voru fi partasi; eara implininduse acestea, voru fi partasi de misterii.

Can. 57. Cela ce au ucisu fora de voie, diece ani va fi neinpartasitu de cele sânte; eara acei diece ani se voru dispensá pentru dânsulu asiá: doi ani se va tangui, trei ani va fi intre cei ce asculta, in patru ani va cadea, sî intru unu anu numai va stá impreuna, sî dupa aceea se va lasá la Cuminecatura.

Can. 58. Cela ce au preacurvitu, in cincisprediece ani va fi neimpartasitu de cele sânte, dar se voru dispensá acesti 15 ani asiá: in patru ani va fi tânguinduse, in 5 ascultându, in 4, cadîndu, in doi ani impreuna stându fora impartasire.

Can. 59. Curvariulu in siapte ani va fi neimpartasitu de cele sânte; in doi tânguinduse, sî in doi ascultându, sî in doi cadîndu, sî numai intr'unulu stându impreuna, ear in alu optulea anu se va primi la impartasire.

Vedi Can. 4 alu S. Grigoriu Tavmaturgu.

Can. 60. Ceea ce au marturisitu feciorie, sî au cadiutu din apromisiune, va implini timpulu pecatului celui

pentru précurvie in decurgerea vietii sale; asemene sî la cele ce apromitu viati'a manastireasca, sî cadu.

Aci se legiuiesce pedeaps'a de 15 ani de eschidere dela Cuminecatura pentru monachine sî monachi, carii voru curvi, ori se voru casatori.

Can. 61. Cela ce au furatu, deaca pocainduse, singuru pe sine se va osândi, unu anu se va opri dela S. cuminecatura; ear de se va vadi prin altulu, doi ani, sî i se va imparti lui timpulu in cadere, sî in starea impreuna, sî dupa aceea se va invrednici de cuminecatura.

Can. 62. Cela ce au facutu grozavie in partea barbateasca, cu timpulu celui curvariu se va pedepsi.

Canonulu acest'a pe sodomleanulu intocma cá sî pe curvariulu ilu supune pedepsei de 15 ani.

Can. 63. Cela ce in concubitulu celoru necuvêntatóre i-sî arata impietatea sea, acela inca se pedepsesce cu 15. ani.

Can. 64. Calcatoriulu de jûramântu in diece ani va fi neimpartasitu, adeca in doi ani tânguinduse, in trei ascultându, in patru cadîndu, in unulu impreuna stându, sî apoi se invrednicesce de cuminecatura.

Can. 65. Cela ce spune vrajitorii, ori fermecatorii, se pedepsesce cu timpulu ucigasiului asiá, precum au vaditu pe sine in fiesce care pecatu.

Can. 66. Sapatoriulu de morminte in diece ani va fi neimpartasitu, in doi ani tânguinduse, in trei ani ascultându, in patru ani cadîndu, in unu anu impreuna stându, sî apoi se lasa la cuminecatura.

Can. 67. Amestecarea cu sor'a sea se pedepsesce cu timpulu ucigasiului voluntariu — cu 20 ani.—

Can. 68. Legatur'a spre nunt'a omeneasca a opritei rudenii de se va vadi, ca s'au facutu, cá un'a, ceea ce s'au facutu in pecatele ómeniloru, va primi pedeaps'a curvariloru.

Astfeliu de nunta are a se desface, sî apoi fetiele devinu sub epitimie.

Can, 69. Cetitoriulu, deaca s'aru impreuná cu logodnic'a sea mai nainte de nunta, unu anu fiindu opritu, se va primi spre a ceti, remâindu neinaintatu; eara déca fora dispensatiune pre ascunsu au avutu impreunare, va incetá dela servitiu, asemene sî dela misteriu.

Can. 70. Diaconulu spurcânduse cu buzele, sî marturisinduse, ca pona aci au pacatuitu, se va opri de liturgie, dar se va socoti vrednicu a se impartasi de cuminecatura cu diaconii. Pentru aceast'a sî presbiterulu se va impartasi; dar de s'aru gasi, ca ceva mai multu aru fi pecatuitu, sa se depuna ori in ce treapta aru fi.

Legiuiesce acestu canonu, ca diaconulu sî presbiterulu de va sarutá pe muiere straina, se spurca; ear de au facutu ceva mai multu, sa se depuna din treapta.

Can. 71. Carele au fostu consciu de pecatele mai susu espuse, sî nu leau marturisitu, ci vadinduse in atât'a timpu, in câtu s'au pedepsitu celu pecatosu, sî elu va fi pedepsitu atât'a.

Aci se randuiesce, ca carele scie nisce pecate, sî nu le descopere, unde se cuvine, sî tacerea aceast'a a lui se vadesce, are

a primi aceeasi epitimie, carea s'au dictatu sî pecatosului, carele au facutu acele pecate.

Can. 72. Cela ce se predà pe sine vrajitoriloru, seau asemene acestora, acela se pedepsesce cu timpulu ucigasiloru.

Adeca dóuedieci de ani. vedi Canonulu 61, VI.

Can. 73. Cela ce s'au lapadatu de Christosu, sî au calcatu misteriulu mantuirei, aceluia i se suvine a plânge in totu timpulu vietiei sale, sî a se marturisi in timpulu mortii sale, cá sa se considere de vrednicu de a se cumenecá pentru credinti'a indurarii divine.

Can. 74. Deaca insa fiesce carele din cei ce au fostu in pecatele cele dise mai susu, le va marturisi, sî credintiosu se va aratá, sî celuia ce i s'au datu puterea legarii sî a deslegarii prin benignitatea lui Dumnedieu, vedindu prea mare a lui pocaintie sî indemnulu prescurtarii epitimiei lui, nu va fi vrednicu de osânda, fiinduca ce este in istorii, aceea ne arata istori'a, ca cei ce cu mai mare durere se marturisescu, mai de graba vinu la indurarea lui Dumnedieu.

Dupa ce fericitulu Vasiliu au aratatu in canónele precedente pedepsele pentru feliuritele pecate, acum în acestu canonu predà Archiereiloru sî Duchovniciloru, carii au potestate a legá sî a deslegá pe pacâtosi, sî dice ca de voru vedé pe cei ce au pecatuitu ca intr'adeveru se caiescu,—le voru imputiná unora cá acestora timpulu epitimiei loru.

Can. 75. Cela ce impreuna s'au spurcatu cu sor'a sea din tata, ori din maica, sa nu se lase a intrá in casa de rugaciune, pona cându nu s'aru departá de nelegiuit'a

sî neiertat'a fapta a sa; eara dupa ce va veni in simtirea infricosiatului pecatu, trei ani sa se tânguiasca lânga usi'a casei de rugaciune, standu sî rugânduse de poporu cându intra spre rugaciune, cá sa faca câtra Domnulu pentru dânsulu rugaciuni, indreptate; ear dupa acést'a alti trei ani sa se primeasca la singura ascultare, sî audîndu scriptur'a sî invatietur'a, sa se scóta afora, sî sa nu se tiena vrednicu de rugaciune. Apoi deaca cu lacrami au cerutu aceast'a, sî au cadiutu inaintea Domnului cu zdrobire de inima sî cu umilintie puternica, sa i se dee lui caderea in ceialalti trei ani, sî asiá cându va aratá frupte vrednice de pocaintia, in anulu alu diecelea la rugaciunea credinciosiloru sa se primeasca fora de proaducere, sî doi ani stându la rugatiune cu credintiosii, sa se invredniceasca de cuminecatura.

Vedi can. 67 alu acestui Sântu Parinte.

Can. 76. Aceast'a este decretatu sî pentru cei ce iau cumnatele sale.

Can. 77. Insa care lasa pe muierea sea, cu care legiuitu s'a casatoritu, sî aduce pe alta, se supune judecatii précurviei dupa hotarîrea Domnului, sî s'au pedepsitu de parintii nostrii, unu anu sa se tânguiasca, doi ani sa asculte, trei ani sa cadia, in alu siaptelea sa ste cu credintiosii, sî asiá de proaducere se va invrednici, de se voru pocai cu lacrami.

Vedi can. 87, VI.

Can. 78. Form'a aceast'a sa se observeze sî la cei

ce iau pe dóue surori in casatorie, de sî in osebite timpuri.

Siapte ani dupa hotarirea parintiloru celoru vechi se pedepsesce sî se nimicesce casatori'a loru. Neoces Can. 2.

Can. 79. Eara cei ce se turbeaza spre mascerile loru, se supunu aceluiasî canonu, carui se supunu cei ce spre surorile loru se turbeaza.

Adeca dóuedieci de ani dupa canonulu 67 alu lui Vasiliu.

Can. 80. Parintii au trecutu cu tacere preste Poligamie cá pe o dobitocească sî de neamulu omenescu straina ivire; eara nóua ni se arata a fi mai multu ceva acestu pecatu decâtu curvi'a, pentru aceea de cuviintia este, ca unii cá acesti'a sa se supuna Canóneloru, adeca unu anu tânguinduse sî in trei cadiendu, sî apoi sa fia primiti.

Aci s. Vasiliu subt „poligamie" intielege a treia sî a patra casatorie, ca parintii vechi asiá au numitu a treia nunta, dar n'au randuitu despre ea nimicu, câci o socotea de unu ce inhumanu. Dar totu mai adeseori intamplanduse au vediutu S. Vasiliu a staveri unu Canonu de patru ani. Spiriulu timpului nostru, sî dispusetiunea crestiniloru nostri pretinde casatori'a a treia, sî a patra cu dispensatiunea dela Archiereu, ceea ce se da, de nu suntu alte piedeci.

Can. 81. Fiindca multi au calcatu credinti'a cea intru Dumnedieu in góna varvariloru, sevârsindu juramânturi pagânesci, sî gustându din óre care neiertate mâncari ale idoliloru de insusi fermecatorii, acesti'a sa se tracteze dupa legile sî canónele cele de parinti asiediate, cá cei ce au rabdatu cumplita nevoie de munci, sî nesufe-

rindu durerile sî tragânduse câtra lepadare, sà nu fia primiti trei ani, sî in doi sa asculte, sî in trei cadîndu, asiá sa se faca primiti la impartasire; eara cei ce fora de mare nevoie au vândutu credinti'a cea in Dumnedieu sî s'au atinsu de mas'a demoniloru sî cu juramânturi elinesci s'au juratu, sa se scóta adeca in trei ani, sî in doi sa asculte, eara intru caderea la pamântu rugânduse in trei ani sî in alti trei ani stându impreuna cu cei credintiosi la rugaciune, asiá sa fia primiti la impartasire.

Rânduiesce acestu canonu, ca câti s'au prinsu in gón'a varvariloru sî s'au lepadatu dela ortodocsie, sî au juratu in dumnedieii loru, sî au mâncatu din jertvele idoliloru, sa se tracteze dupa canónele parintiloru; sî câti muncinduse cumplitu sî nesuferindu durerile, s'au lepadatu de ortodocsie, trei ani sa nu se primeasca in biserica, ci afora de usia sa se tânguiasca, doi ani sa asculte, trei sa cadia, trei sa stee cu credintiosi, asiá sà se cuminece.

Vedi Can. 14, I.—sî 4, sî 5. din Ancira.

Can. 82. Eara pentru calcatorii de juramântu, deaca de sila si de nevoie au calcatu juramânturile, la mai usióra epitimie se supunu, incâtu dupa siase ani negresitu sa fia primiti; eara cei ce fora nevoie au vêndutu credinti'a loru, in doi ani tânguinduse, sî in doi ascultându, sî in alu cincelea in caderea la pamântu rugânduse, sî in alti doi fora de proaducere la impartasirea rugaciunei priminduse, sî in fine pocaintia vrednica de cuvântu aratându, se voru asiediá la impartasirea trupului lui Christosu.

Fericitulu Vasiliu in canonulu seu 64 nehotarâtu vorbesce pentru epitimi'a calcatoriului de juramântu, acum intru acestu canonu face deschilinire intre cei de voie sî fora voie calcatori de juramântu, sî prefige pentru unii sî pentru altii epitimiele, precum se vede din contextulu acestui canonu.

Can. 83. Cei ce vrajescu, sî obiceiloru pagânesci urmeaza, seau in casele loru baga pe órecarii spre aflarea vrajiloru sî spre curatire, sà cadia subtu canonulu de siase ani, unu anu tânguinduse, sî unu anu ascultându, sî in trei ani cadîndu, sî unu anu cu credintiosii stându, asiá se voru primi.

Acestu canonu este analogu cu celu 24-lea din Ancir'a, cu aceea deosebire, ca acolo 5, ear aci 6 ani se prescriu pentru cei ce vrajescu.

Can. 84. Insa tóte acestea le scriemu, ca sa se esamineze fruptele pocaintiei, ca negresitu nu dupa timpu le judecamu unele cá acestea, ci luâmu aminte chipului pocaintiei; eara de voru fi unii, carii cu anevoie se lasa de naravurile loru, sî vreau sa serveasca mai multu voluptatiloru trupului decâtu Domnului, sî nu vreau sa duca viati'a dupa Evangelie, — n'avemu cu ei nici unu cuvântu, câci noi fatia cu unu poporu neascultatoriu sî contradicatoriu neamu invatiatu a audi: mântuindu mântuiesceti sufletulu teu.

Vedi Facerea Capu 19. v. 17.

Can. 85. Deci sa nu ne lasâmu a peri cu unii cá acestia, ci temându-ne de osând'a cea grea, sî luându inaintea ochiloru infricosiata diu'a resplatirei Domnului, sa nu voimu a peri cu pecate straine, ca de nu ne-au invatiatu pe noi cele infricosiate ale Domnului, nici bataile cele mari nu ne-au adusu in simtire, ca pentru fora de legea nóstra ne-au parasitu Domnulu, sî ne-au datu in mânile barbariloru, sî poporulu s'au dusu sclavu la vrajmasi,

sî s'au datu râsipirei, pentru ca acestea le indreznea a le face cei ce purtá numele lui Christosu, de óre ce n'au cunoscutu, nici au priceputu, ca pentru acestea au venitu asupr'a nóstra urgi'a lui Dumnedieu, — ce cuvântu comunu este nóuo câtra acestea? ci suntemu datori a marturisi loru dîu'a sî nóptea, sî in publicu, sî particulariu, ca voimu, ai trage din reutatile loru, sî a ne rugá mai vârtosu, cá sài câstigâmu pe partea nóstra, sî sài eliberâmu din curs'a vicleanului. Eara de nu vomu putea ajunge aceast'a, celu putinu sa ne sârguimu a mântui sufletele nóstre de vecinic'a osânda.

Prin acestu canonu se sfatuiesce Archiereiloru, sî Duchovniciloru, cá sa se tema de judecat'a lui Dumnedieu, sî sa nu se dee pe sine vecinicelor munci pentru pecatele unor'a, carii nu voiescu a se pocai, ci sài invetie, sài mustre, eara neputându-i indreptá, sa staruiasca a mantui sufletele loru proprii.

Insemnamu aci ca Zonara sî Vlastariu dicu, ca canónele sântului Vasiliu pona la acestu 85-lea se fineadia, eara cele de aci urmatóre, le numescu Epistolii canonice, precum sî in cartea cea tiparita in Parisu se numera numai 85 in tocm'a cá sî canónele Apostolesci, care inca cu numeru suntu 85. Insa fiindca sî canónele cele 85 de pona aci ale fericitului Vasiliu suntu epistolii canonice, pentru aceea noi continuamu sî urmatórele epistolii in forma de canóne, câci aceast'a pracsa aflamu sî in Pidalionu.

Un'a epistolie a S. marelui Vasiliu càtra Amfilochiu Eppu alu Iconiei despre feliurimea bucateloru.

Can. 86. Eara nobililoru Eugratisti — infrânatici — la preclar'a loru propunere: de ce noi nu mâncamu tóte? acestea sa li se dica, ca ne ingretiosiâmu sî de escrementele

nóstre, câci verdeturile de iarba suntu la noi in loculu cârnuriloru; eara precum dupa deosebirea celoru folositóre intre verdeturi deosebimu cea vatamatóre, asiá sî intre cârnuri cele folositóre le osebimu de cele vatamatóre, fiindu ca verdeatia este sî cucut'a, precum carne este sî cea de vulturu, dar insa precum omulu cu minte nu mananca matraguna—hyoscyamum—asiá nici de carne de câne nu s'aru atinge, de nu'lu silesce vre-o mare nevoie; dreptaceea care au mâncatu, n'au facutu nelegiuire.

Acestu canonu sta in strânsa legatura cu canonulu 51-lea apostolescu, si cu celu 92-lea alu Sinodului VI ecumenicu, vedi acolo comentariulu.

Precuvântare la canonic'a Epistolie a S. mârelui Vasiliu catra Diodoru Eppulu Tarsului.

Au venitu câtra Noi scrisori avându subscrierea lui Diodoru, ear cuprinsulu celalaltu aru fi cuvenitu altuia, dar nu lui Diodoru. Mi se pare, ca órecine din mestersiugitori fatiarnicinduse cu persón'a ta, au voitu asiá a se face pe sine, cá sa fia vrednicu de crediamântu de câtra toti, cei ce 'lu voru audi. Diodoru intrebânduse de oarecarii: de este iertatu, cá elu sa'si aduca spre nunta pe sor'a reposatei sale muieri? nu s'au spaimântatu de intrebare, ci cu blândetie au suferitu audirea, sî inversiunat'a pofta fórte barbatesce, sî cu nevointia o au respinsu; deci de mi-aru fi fostu de facia scrisóri'a, o asiu fi tramisu pe ea, sî ar fi fostu de ajunsu, ati izbândi tie, sî adeverului; dar fiindca celu ce ne-au aratato, earasi o au luatu, sî cá unu semnu de triumfu asupra nóstra, carii

amu opritu din inceputu lucrulu, incóce sî incolea o purtá, dicându, ca are in scrisu inputernicire, sa scria acum mie, cá cu indoita mâna sa venimu noi asupra cuvântului acelui mincinosu, sî nici o putere sa nu'i remâna lui, cá sa nu póta vatamá lesne pe cei ce l'aru intimpiná pe elu.

Se vede din precuvântarea aceast'a sî din Canonulu 23 alu S. Vasiliu, ca elu prin o epistola au opritu a nu luá unulu sî acelasi pe sor'a reposatei sale muieri; eara Diodoru intrebatu de óre care, ca póte sa faca aceast'a? au respunsu in scrisu, ca i se iarta. Acum celu ce au intrebatu capatându in scrisu voia dela Diodoru, au aratatu marelui Vasiliu, pentru aceast'a Sântulu vrându a rusiná pe Diodoru, precumu dice Zonara, i scrie, ca aceea scrisóre nu o privesce de adevarata a lui Diodoru, ci a altuia cuiva, carele vrându sa capete crediamântu, au subscrisu pe Diodoru; deci Vasiliu de sî au fostu scrisu lui Diodoru o epistola despre obiectulu cestionatu in Canonulu 23-lea, totusi i scrie sî a dóua óra, ca nu póte luá nime de sotie pe sor'a reposatei sale muieri

Can. 87. Deci mai intaiu, ceea ce este in asemenea lucruri de celu mai mare momentu, avemu a aminti, ca obiceiulu la noi are puterea legii, pentruca dela barbati sânti ni s'au predatu nóua legiuirile, eara obiceiulu este acestu feliu, déca cine-va stapaninduse cândva de patim'a necuratieniei aru cadé spre nelegiuita impartasire cu dóue surori, aceasta sa nu se socoteasca nici nunta, nici sa se primeasca in biserica mai nainte, pona cându nu s'au despartitu unulu de altulu; deci, déca nimic'a alta nu s'aru putea dice, ca spre evitarea reului ajunge obiceiulu, dar fiindca acel'a, carele au scrisu epistola, se nevoiesce a introduce in viatia acestu reu subt cuvântu adulteriu, este de lipsa, a nu ne abate de ajutorintiele ratiunei, de sî in

multe fórte evidente mai mare este presumptiunea de ratiune, caci este scrisu in Leviticonu Capu 10. v. 18: „muierea preste sor'a ei sà nu o iai tiitóre, cá sà descoperi rusinea ei peste dâns'a, inca fiindu via ea“ deci aratatu este din acést'a, ca se iarta a luá pe sor'a ei, dupa ce au reposatu ea. La aceast'a, dar aceea o dicu mai intâiu „câci câte legea le dice, celoru ce suntu in lege, le dice, fiindca asiá ne-amu supune sî taierii imprejuri, sî sâmbatei, sî ferirei de mâncâri, caci cu adevaratu, de amu gasi ceva, ce ajuta indulcirile nóstre, nu ne-amu supune jugului legii, eara de s'aru aratá ceva greu din cele ale legii, atunci amu alergá la libertatea lui Christosu. Amu fostu intrebati de se iarta dupa scriptura a luá de muiere sor'a muierii lui reposate? amu respunsu, ce este nóua siguru sî adevaratu, ce insa nu este in scriptura, eara a se socoti, ceea ce s'au facutu din urmatórea adaugire, este lucru de legiuitoriu, carele nu dice cele ale legii, fiindca asiá aru fi cu putintia celui ce voiesce a indrazni, inca sî via fiindu muierea sea sà iee pe sor'a ei, caci sofism'a aceast'a se potrivesce sî la aceea, „ca s'au scrisu, dîce“ nu o vei luá din tiitóre „ca n'au opritu legea a nu luá pe cea straina din zelotipie; eara celu ce apara patim'a, va dice, ca naravurile suroriloru suntu straine de zelotipie, deci deaca se ridica caus'a, pentru care astfeliu de nunta se opresce, ce póte opri, ca n'aru putea luá surorile? insa aceste nu suntu scrise, vomu dice, daru nici ca s'au hotaritu; dar priceperea consecintiei da potestate la amândóue; se cuvine insa a ne intórce la acele, care,

s'au disu in lege mainainte, sî a le liberá de molestie; câci se vede, ca legislatoriulu n'au cuprinsu feliurimea pecateloru, ci particulariu pecatele Egipteniloru le-au opritu, de unde s'au dusu Israilu; sî pecatele Hananeiloru, la carii s'au mutatu, ca scrisu este asiá: „dupa obiceiurile Egipetului, in care ati nemernicitu, sa nu faceti, sî dupa obiceiurile pamântului lui Hanaanu, intru care voiu bagá pe voi, sa nu faceti, sî dupa legile loru sa nu umblati", incâtu feliulu acest'a alu pecatului nu se usuá atunci la neamuri, pentru aceea legislatoriulu n'au avutu ansa a aduce lege in privinti'a lui, ci s'au indestulatu cu neinvetiatulu obiceiu spre a despretiui criminatiunea, de vreme ce cum au opritu celu mai mare pecatu, au trecutu cu vedere celu mai micu, câci multor'a din cei iubitori de trupu li se parea, ca nu cumva traindu ei cu surorile reposateloru loru muieri, esemplulu Patriarchului sa le fia loru de impedecare; dara noi ce trebue sa facemu? cele scrise a le dice, ori cele tacute a le perscrutá? Este sciutu, ca nu se cuvine tatalui sî fiiului a tîné de tiitóre pe un'a sî aceeasi fatia, de sî in legi aceasta nu se scrie; dar se acusa tare prin Prorocu, câci dice: ca fiiulu sî tatalu intra la aceeasi servitóre"; dar câte alte feliuri de patimi scol'a diaboliloru le-au inventatu, sî divin'a scriptura le-au trecutu acele cu tacere, nevrându maiestatea sa cu numirile lucruriloru urâte sa si-o spurce, sî au cuprinsu numai cu numiri generali acele necuratienii, precum adevereadia Apostolulu Pavelu: „eara curvi'a sî tóta necurati'a sa nu se numeasca intru noi, precum se cuvine sântiloru", in-

tielegându sub cuvântulu „necuratie“ faptele cele inversiunate ale partiloru barbatesci sî femeesci; de aceea tacerea nu da celoru desfrânati nici o potestate. Ear eu cugetu, ca partea aceast'a nu o potu lasá neatinsa, sî despre legislatoriulu dicu, ca tare o au opritu; câci aceea „nu vei intrá câtra tóta rudeni'a trupului teu, spre a descoperi rusinea loru“ cuprinde in sine sî feliulu acest'a de rudenie. Câci ce póte sa fia omului mai deaprópe rudenie de muierea sea, seau mai bine a dîce: de câtu trupulu seu? caci nu mai suntu mai multu doi, ci unu trupu; dreptu aceea prin muiere trece sor'a ei in consancuinitatea barbatului; precum dara pe maic'a muierii sale, nu o va luá, nici pe fiic'a acestei'a, nici pe maic'a muierii sale, nici pe fiic'a acestei'a, asiá nici pe sor'a muierii sale, nici pe sor'a sea. Si din contra, muierii nu-i va fi iertatu a locui impreuna cu rudele barbatului seu, ca indeobsce suntu la amândóua partile asemene graduri de rudenie .Eu dar marturisescu fiesce carui, ce se sfatuesce pentru nunta, „ca trece chipulu lumei acesteia, sî timpulu este strâmtoritu, cá sî cei ce au muieri, sa fia cá cei ce n'au“; ear celu ce mi va respunde mie: cresceti, sî ve inmultiti“ râdu de unulu cá acel'a, care nu deosebesce timpii legiloru. Leacu de curvie este nunt'a a dóua, dar nu merinde de inbuibare, câci dîce: „de nu se infrânéza, casatoreascase“, dar nu si casatorinduse, sa faca faradelege; eara carii nu se uita nici la fire, carii pe sufletu ilu vatama cu patim'a necinstei, care firea dela inceputu leau deosebitu cu numiri feliurite, cu care rudele pe cei nascuti

i voru numi, frati unii altora, ori nepoti i voru dice, ca amandóue se potrivescu loru pentru amestecarea. Sa nu faci o omule! pe matusia masticha a prunciloru, nici pe ceea ce in locu de maica este datóre ai ocroti, sa o inarmedi cu emulatiunile neinblânditóre, pentruca singura urâciunea mastichiloru sî dupa mórte negresitu produce vrajbi; mai alesu astfeliu de luptatori se impaca cu cei ce au muritu, eara mastechile dupa mórte incepu a urî. Cuprinsulu scurtu alu celoru dise este: care poftesce casatori'a dupa lege, acelui este deschisa tóta lumea, ear de este dispusatiunea lui perturbata, opreascase sî mai multu, „cá sa se invetie a'si tiné vasulu seu in sanctificatiune, dar nu in patim'a poftei. Mai multe vrându eu a dîce, me opresce masur'a Epistoliei, dara me rogu lui Dumnedieu, ca ori sfatuirea nóstra mai tare decâtu patim'a sa se arete, ori sa nu vina in Eparchi'a nóstra spurcaciunea aceea, ci sa remâna in acele locurî, în care au odrazlitu.

Dupa ce sântulu au incheiatu precuventarea sa, incepe a invatiá, ca unulu sî acelasi nu póte luá dóua surori, sî dice, ca intailea dovada pentru de a nu se face un'a cá aceast'a, este obiceiulu, ce tiene biseric'a, sî acestu obiceiu are puterea legii, caci obiceiulu acest'a este traditi'a sântiloru barbati, apoi aceast'a o dovedesce Sântulu sî din amestecarea numiriloru, ce aru urmá dupa astfeliu de casatorie, sî ca pe matusi'a copiiloru sei unulu cá acest'a o face mama mascera loru, sî c. a. Leviticonu Capu 10. v. 18. — Romani Capu 3 v. 18. Leviticon acolo.—Leviticonu Capu 18 v. 3. — — Amosu 2, v. 7. — Efes. Capu 5. v. 3. — Leviticonu Capu 18 v. 5. — Mateiu Capu 19, v. 5, —I Cor. Capu 7 v. 29 — Facerea Capu I. v. 18. — I. Cor. Capu 7. v. 9. — I Tesalon. Capu 4. v. 4. 5.

Epistol'a canonica a S. Vasiliu catra Grigoriu presbiterulu, cá sa se desparta de muierea sea tinera.

Can. 88. Amu cetitu scrisorile tale cu tóta rabdarea, sî m'amu miratu, cum, cându ai potutu respunde nóua prescurtu sî usioru sî prin insasi lucruri, in acele voiesci a remané, pentru care esti incusatu, sî cu lungi cuvinte te apuci sa vindeci cele nevindecabile. Nici cei dintâiu, nici singuri, o Grigoriu! n'amu legiuitu noi, cá sa nu traiasca muierile cu barbatii, ci cetesce canonulu celu asiediatu de sântii parintii nostri in sinodulu Niceii, carele opresce aratatu, sa nu fia tiitori, ca celibatulu intru aceast'a are frumseti'a sî onestatea, cá sa fia separatu de petrecerea sî societatea cu muieri, ca déca cine-va fagaduinduse cu numele, cu lucrulu aru face acele, ce le facu cei casatoriti, este aratatu, ca laud'a virginitatiei o veneaza cu numirea, eara de urât'a voluptate nu se departeaza. Deci cu atât'a mai multu trebuiá tu cu inlesnire a te lasá dupa postulatiunea nóstra, cu câtu dici, ca esci strainu de tóta patim'a trupeasca; ca nici credu, ca, celu ce este de siaptedieci de ani, aru trai impreuna cu femee in infocarea inimei, nici cá cum pentru vre-o fapta urâta s'aru fi facutu aceea, ce amu poruncitu, ci fiindca ne-amu invatiatu dela Apostolu — Romani Capu 14. v. 13.—„a nu se pune impiedecare seau scandalu fratelui „scimu, ca ceea ce de unii se face cu cuvântu sanatosu, aceea va fi altor'a de prilegiu câtra

pecatu; pentru aceast'a amu poruncitu, urmându rânduelei Sântiloru parinti, sa te desparti tu de muiere. Sî ce pâresci pe horeppulu, sî pomenesci de vrajba vechie, sî ce nóua imputezi, ca amu fi aplecati a ascultá calumnii, sî nu pe tine, carele nu te poti retiné dela conversatiune cu muiere? deci scóte-o din cas'a ta pe ea, sî asiadia-o in manastire; fia aceea cu feciórele, sî tu slujestete cu barbatii, „cá nu numele lui Dumnedieu sa se hulească pentru voi“ Romani Capu 2. v. 24.— eara pona ce vei face acestea, indreptarile acelea, care tu le scrii prin epistolii, nu'ti voru folosi nimic'a, ci vei muri, nelucrându preoti'a, sî vei da cuvântu Domnului pentru nelucrarea ta; eara de vei indrazni, neindreptându-te, a te tiené de sacerdotiu, vei fi totu poporului anatem'a, sî cei ce te voru primi pe tine, lepadati se voru face de câtra tota biseric'a.

Presbiterulu acest'a Grigoriu au avutu in cas'a sea o monachina, sî ilu slujiá, iau scrisu S. Vasiliu, ca sa o departeze dela sine, ear Grigoriu multu se desvinovati, de unde S. Vasiliu dintâiu ilu dojenesce sî i dîce, ca putându in fapta sî cu inlesnire a se desvinovati, cu departarea calugaritiei din cas'a sea, aduce inainte nenumerate cause infundate; a doilea dîce, ca nu dânsulu au legiuitu, cá preotii sa nu tiena muieri straine in casele loru, ci Sinodulu I. ecumenicu in Canonulu seu alu 3-lea, de accea ilu indatoresce, cá numai decâtu sa indeparteze din cas'a sea pe aceea monachina.

Epistol'a canonica a S. marelui Vasiliu catra Horepiscopi.

Can. 89. Fórte me dóre, ca intr'altele, canónele Parintiloru au scadiutu, sî s'au scosu din biserici tóta dis-

ciplin'a acurata, sî me temu, cá nu cum-va pe incetu sporindu injuri'a pre calea aceast'a, sa devina lucrurile bisericesci in desevârsit'a confusiune. Pe cei ce administrá in biserici, in vechime erá obiceiu, ce se observá in bisericele lui Dumnedieu, ii primea dupa ce de totu acuratu s'au aflatu probati, sî cu ameruntulu se investigá tóta viati'a loru de nu suntu ocâratori? de nu suntu betivi? de nu suntu aplecati câtra gâlcevi? de au cultivatu tineretiele loru, cá sa póta purtá sântieni'a, fora care nime nu va putea vedea pe Domnulu; sî pe acesti'a i esaminau presbiterii, sî diaconii, carii conversau cu ei, sî ii aduceau la horeppi, carii primindu alegerile dela cei ce marturisea adevaratu, sî aducându aminte Eppului, asiá se numerá in tagm'a celoru bisericesci; ear acum mai dintâiu dându-ne pe noi in laturi, sî nici cugetându a ne insciintiá pe noi, tóta auctoritatea o ati transpusu in voi. Apoi tractându lucrulu cu cea mai mare lenevire, ati lasatu presbiteriloru sî Diaconiloru, sa introduca in biserica pe carii vreau fora de a esaminá viati'a loru, sî cu privire la rudenie sî amicitie sî pe cei nevrednici; sî de aceea multi preoti se numera in fiesce care satu, dar nici unulu nu este vrednicu de servitiulu altariului, precum voi insive testificati despre aceast'a, sî ca aveti lipsa de barbati pentru alegeri. Deci de vreme ce lucrulu decia au ajunsu la nevindecare, eara mai alesu acum, cei mai multi de fric'a militiei—regrutatiei— se dau pe sine spre servitiulu sacerdotalu, sum silitu a reinoi canónele Parintiloru. Si eata scriu Vóua, cá sàmi trimiteti indicele preo-

tiloru din fiecare satu, sî dela cine fiecare s'au introdusu, sî ce feliu de vlatia are? dar sa aveti sî voi la sine astfeliu de indice, cá sa se potrivésca ale vóstre cu cele ce se voru pastrá la noi, sî sa nu fia nimerui'a cu putintie a se scrie pe sinesi, cându va voi intrâns'a. Asiá dupa intâiulu Indictionu de s'au introdusu oarecarii de presbiteri, se voru lepadá intre mireni, sî pentru tóte sa faceti cercetare, sî de ii veti aflá de vrednici, sa se primeasca, ear de nu, sa curatiti biseric'a, scotindu dintrâns'a pe cei nevrednici; sî decia cercetati pe cei cu vrednicie, dar nu-i numerati intre preoti, mai nainte de a se aduce la noi; seau sa sciti, ea mireanu va fi, celce fora sentinti'a nóstra va fi primitu in servitiulu Bisericei.

Aci fericitulu Vasiliu espune abusurile horeppiloru, ce le facea la alegereá sî hirotoni'a clericiloru: sî fiindca in decurgerea timpiloru s'au alteratu diregatori'a loru, sî in loculu loru s'au constituitu Protopresbiterii, sî despre institutulu horeppiloru amu tractatu in 14-lea canonu din Neocesari'a, sî in celu 10-lea din Antiochia, pentru aceea vedi comentarele acestoru canóne.

Epistoli'a S. m. Vasiliu câtra Episcopii de sub dânsulu.

Can. 90. Absurditatea lucrului, pentru care scriu, indata, ce s'au propusu, sî s'au desbatutu, au sî venitu in suspitiune, au umplutu inim'a mea cu durere, insa asta data mi s'au parutu incredibilu. Deci scrisórea cea pentru aceast'a, celu ce se cunósce vinovatu, sa o primeasca de medicina, ear carele este nevinovatu, cá o cautela spre a se feri; apoi care este indiferentu, care

lucru, me rogu lui Dumnedieu, sa nu se afle intre voi, cá o marturie. Dar ce este, ceea ce dicu? Spunu oarecarii, ca unii din voi luati bani dela cei ce se hirotonescu, sî ca acoperiti lucrulu cu nume de pietate, sî aceast'a este sî mai reu, ca de face cine-va reulu sub pretextulu bunului, acela este vrednicu de indoita pedeapsa, câci ceea ce nu este bunu, se lucreaza, si intrebuintiaza spre a savârsi pecatulu, cum aru dice cine-va, cu coajutoriu. Acestea de voru fi asiá, de acum sa nu se mai faca, ci sà se indrepteze, fiindca necesse este a dice acelui, carele au primitu bani, ceea ce de Apostoli s'au disu celui ce au vrutu sa dee, cá sà cumpere darulu Sântului Duchu „argintulu teu cu tine sa fia intru perire“—Fapt. Apost. Capu 8. v. 20--, ca mai putinu gresiesce, carele din ignorantia va sà cumpere, decâtu carele vinde darulu lui Dumnedieu; vândiarea s'au facutu, sî ce ai primitu tu in daru, de l'aru vinde, cá sî cum l'ai fi cumperatu dela Satana, te lipsesci de daru, câci gramadesci cârcimarii in cele spirituali, sî in biserica, unde ni s'au incredintiatu Trupulu sî Sângele lui Christosu. Acestea a se face asiá, nu se cuvine; eara ceea ce este artificiulu loru, o voiu dice: Ei se considera, cá sî cum n'aru pecatui, câci nu primescu banii impreuna la hirotonie, ci dupa hirotonie; ear a primi este ori sî cându se primesce. Pe voi dara Ve adhortezu, cá acestu venitu, seau mai bine dicându, acést'a cale ducatóre la geen'a, sa o lepadati, sî nu spurcânduve mânile cu acestu feliu de aluaturi, sa ve faceti nevrednici de a savârsi sân-

tele Misterii; sî iertaciune, deaca dintâiu diceamu, ca nu credu, eara apoi ingrozescu, cá sî cum asi crede. Deaca cine-va dupa epistoli'a mea va face un'a ca aceast'a, se va departá dela alte rele, cele ce suntu aicea, sî va cautá, unde cumparandu darulu lui Dumnedieu, va putea a'lu vinde, „ca Noi sî bisericele lui Dumnedieu n'avemu unu obiceiu cá acest'a“ I. Corint. Capu 11 v. 16, sî un'a mai adaogându voiu incetá; acestea se facu din iubirea de argintu, eara iubirea de argintu este radacin'a tuturoru releloru, sî idololatrie se numesce, deci nu cinstiti mai multu de câtu pe Christosu, pe idoli pentru putinu argintu, nici earasi lui Iud'a sài urmati pentru castigu de a'lu vinde alu doilea pe cela ce s'au rastignitu pentru noi, fiinduca tiarinile sî mânile celoru ce primescu rodurile acestea, acheldama se voru numi I. Tim. Capu 6. v. 10. — Colos. Capu 3. v. 6. — Mateiu Capu 27. v. 9. — Fapt. Capu 1. v. 19.

Loculu cumperatu cu banii, ce a luatu Iud'a vândindu pe Domnulu, s'au chiematu „acheldama, seau pretiu alu sângelui; dîce S. Vasiliu, asiá se voru numi sî mânile Archiereiloru, carii voru vinde cele sânte.

Epistol'a S. marelui Vasiliu din Capulu 27-lea dintre cele catra Amfilochiu despre puterea obiceiului traditionalu.

Can. 91. Dintre dogmele, sî predicatiunele, cele ce se pazescu in Biserica, pe unele le avemu din invatatur'a cea in scrisu, eara pe altele le-amu primitu din traditiunea Apostoliloru, care amendóue au aceeasi putere câtra pietate de Dumnedieu. Acestora nime nu va contradice

carele câtu de putinu aru fi iscusitu in esperiinti'a legiuiriloru bisericesci, ca de ne-amu apucá a lasá cele nescrise din obicinuiri cá pe unele, ce n'aru avea mare valóre, amu pecatui in contra lucruriloru principali, sî amu causá insasi Evangeliei dauna, seau celu putinu amu reduce la nume simplu ceea ce s'au invetiatu. Voiu sa facu amintire mai dintâiu, ce este primu sî comunu in deobsce: cu chipulu crucei a ne imsemná cei ce nadajduimu in numele Domnului nóstru Iisusu Christosu, cine este, carele ne-au invetiatu prin scrisóre ? câtra resaritu a ne intórce in timpulu de rugaciune, carea scrisóre ne-au invetiatu ? Cuvintele invocarii binecuvântarii Duchului Sântu, a pânei Eucharistiei sî a Pacharului, cine dintre Sânti ne-au lasatu in scrisu ? câci nu suntemu indestulati cu cele ce neau lasatu Apostolii nici cele ce Evangeli'a cuprinde in sine, ci unele le dicemu inainte, ear altele dupa acéea le dîcemu, cá unele cele ce au mare tarie câtra misteriu din nescrisa invetiatura, sî binecuvântamu ap'a botezului, si untulu de lemnu alu Chrismei, inca sî pe celu ce se botéza din care scriptura amu invetiatu? nu din mistica sî tacuta traditiune ? dara cea insasi ungere cu untulu de lemnu, care cuvântu in scrisu o au invetiatu? dar de trei ori a se afundá omulu botezânduse, de undei ? Ci sî câte'su la botezu, a se lepadá de satan'a sî de ingerii lui, din care scriptura este ? au nu din cea nepublicata sî negraita invetiatura, pe carea parintii nostrii o au pazitu fora a investigá tacerea mai multu de cum se cuvenea; fiindu ei bine invetiati a observá cu tacere cele ce suntu

in misterii preamarite, sî venerande, cele ce nu se potu trage la indoiala de câtra cei ce nu sûntu initiati in misterii; de aceea cum aru fi cu putintîa, cá doctrin'a acestor'a sa triumfeze in scrisori? sî dupa altele, cuvântulu acest'a alu traditiunei celoru nescrise, nefiindu precugetata cunoscintia a dogmeloru, se face lesne delaimatu la cei mai multi pentru obicinuire, ca altu lucru este Dogm'a sî altulu predicatiune, ca dogmele se pretacu, ear predicatiunele se publica, insa unu feliu alu tacerii este sî obscuritatea, carea o intrebuintiaza scriptur'a, sî carea ingreuneaza intielesulu dogmeloru spre utilitatea celoru ce le cetescu. Pentru aceast'a toti cu adeveratu privimu câtra resarituri in timpulu rugaciuniloru, dara putini sciu dintre noi, ca vechi'a nóstra patrie o cautamu, Raiulu, dicu, care l'au saditu Dumnedieu in Edemu catra resarituri, sî rugaciunile le facemu stându intru un'a a Sâmbatei — duminec'a — eara cuvântulu — caus'a — nu 'lu scimu toti, ca nu numai cá unii cei ce amu inviatu impreuna cu Christosu, sî suntemu datori a cautá cele de susu in diu'a cea de inviere de darulu celu datu nóua prin starea cea dela rugaciune ne aducemu aminte, ci ca si se vede, ca este icóna a veacului celui ce se asteapta; pentru aceea sî inceputu fiindu alu dileloru, nu s'au numitu de Moise „intâilea“ ci „un'a“. „ca s'au facutu, dice, seara, sî s'au facutu diminétia, di un'a“ ca un'a cá aceast'a se mai intórce de multe ori —Facere Capu I. v. 5. — deci aceasta di este sî un'a sî a opt'a sî adeveratu un'a si adevaratu a opt'a, despre care sî Psalmocântaretiulu in órecari Psalmi — 6-lea sî 11-lea

au facutu amintire, aratându cea viitóre stare dupa cea sevârsita, diu'a, carea nici cându nu va apune, sî carei alt'a nu sucede, veaculu celu din veci sî neimbatrânitu. Este dar necesariu, cá rugaciunile intru aceast'a di stându sa le sevârsimu, câci biseric'a asiá invatia pe fiii sei, cá cu deasa aducere aminte despre viati'a cea neinbatrânitóre sa nu negligamu viaticulu pentru transmigratiunea ei. Dupa aceea tóte Rusalele inchipuescu monumentulu invierii, carea se astépta in veci. Acea un'a, sî aceea di sî intâi'a de siapte ori insieptinduse, implinesce saptamânile cele siapte a Sântitei Cincidiecimi, cá incepându dela cea intâie intru aceast'a se savârsiesce, prin cele asemene intórse de cincidieci de ori, de aceea sî evulu imiteadia prin asemenare cá sî in miscare circulare incepe dela semnele acelea, in care sî incheie, intru care chipulu celu de diminétia alu rugaciunei neau invetiatu pe noi tipiculu bisericei din admonitiunea evidente, cá sî cum aru mutá mintea nóstra dela cele presente la cele viitóre, sî in fiesce care aratamu in fapta sî plecare de genunche, sî sculare, ca prin pecatu in pamântu ne-amu aruncatu, sî prin iubirea de ómeni a celui ce ne-au ziditu, in susu la ceriu ne-amu chiematu. N'aru ajunge mie diu'a, candu asi aminti tóte misteriele nescrise ale bisericei. Lasu pe celelalte. Dar pe insasi marturisirea credintiei, a crede in Tatalu, Fiiulu, sî in Sântulu Duchu, din care scripturi o avemu? deaca din traditiunea botezului pentru consecuinti'a pietatii, precum suntemu botezati, asiá se cuvine nóua sî a crede, sî a depune asemenea confesiune a

botezului. Nóua sa ni se ierte din aceasta consecuintia, asemené daru de credintia a ni se da. Eara deaca ei se leapada de chipulu docsologiei, cá de unu ce nescrisu, sa ne dee nóua in scrisu dovedile atâtu ale marturisirei credintiei, câtu sî ale celoralalte, pe care leamu numeratu aci. Apoi atât'a fiindu nescrise, sî atât'a tarie avându ele in misteriulu bunei cinstiri, o dicere, ceea ce au venitu dela parinti pona la noi, nu ne voru iertá, pe carea noi din nemestersiugita obicinuire o amu gasitu, ca au remasu in cele nerasvratite Biserici, care nu putinu cuvântu are, sî nu putina utilitate aduce puterii misteriului.

Epistol'a S. marelui Vasiliu din Capulu 29 alu aceluiasi opu despre traditiunile cele nescrise.

Can. 92. Earu despre cei ce dicu, ca docsólogi'a cea impreuna cu Duchulu nu este marturisita nici scrisa, dicemu aceast'a, ca deaca nici o alta nescriere nu se primesce din causa, câci nu este scrisa, atunci sa nu se primeasca nici aceast'a; ear deaca cele mai multe mistice in societatea cristiana se afla fora sa fia scrise, sa se primeasca cu celelalte multe sî aceast'a, ca lucru apostolescu mi se pare a fi sî a remâné noi in traditiunile cele nescrise, „ca Ve laudu, dice Apostolulu, — I. Cor. Capu 1. v. 2, — pe voi, ca de tóte ale mele ve aduceti aminte, sî precum V'amu datu Vóua traditiunile, le tineti“; sî aceast'a — II. Tesalon. Capu 2. v. 15: „tîneti traditiile, care le-ati luatu, ori prin cuvântu, ori prin epistolii“, dintre care mai alesu un'a este sî aceast'a de

fatia, pe carea cei ce din inceputu au rânduitu, lasându-o celoru posteriori, sî sporindu ea totdeauna cu timpulu in intrebuintiare, prin obiceiulu indelungatu s'au inradacinatu in biserici. Acum asiá dara cá sî cându la judecata din lips'a probeloru in scrisu, amu aduce martori multi pentru noi, óre n'amu dobândi sentinti'a, ceea ce ni o amu propusu? Eu insa asiá judecu, câci in gur'a a doi seau trei martori va stá totu cuvântulu, II Lege Capu 19. v. 15.—Eara deaca V'amu aratá Vóua timpulu celu multu, care nóua este fórte aratatu, au nu ne-amu parea Vóua, ca dicemu cele probabile, cá sa nu se ierte aceast'a actiune in contrá nóstra, ca órecum venerânde suntu dogmele cele vechi, care cá unele batrânetie sî vechimi au veneratiune in vechimea loru.

Canónele Sântului Grigoriu din Nis'a cu numerulu optu (·).

Epistol'a S. Grigoriu catra Litoiu Eppulu Melitinei.

Can. 1. Un'a este sî aceast'a din cele ce confaptuescu la sânt'a serbare, sa intielegemu noi economi'a cea legale sî canonica asupra celoru ce au gresitu, ca in ce chipu s'aru vindecá tóta ból'a sufleteasca, care s'aru fi facutu prin oarecare pecatu. Fiindca insa acést'a serbatóre este universale a creatiunei, care dupa rânduit'a intórcere a circulului de anu in fiesce care anu, in tóta lumea implininduse se sevârsiesce pentru scularea celui cadiutu, —caderea este pecatulu, sî scularea este resurectiunea din cadere, bine aru fi, deaca in diu'a aceast'a nu numai

(·) Sântulu Grigoriu Eppu alu Nisei din Capadochia erá frate bunu alu marelui Vasiliu, sî deprinsu multu in artea Ritoricei, sî casatorinduse cu Teosevi'a s'au facutu Eppu, sî remânendu veduvu, pierderea sotiei sale o au purtatu barbatesce; insa putinu dupa ce se facuse Eppu, s'au izgonitu prin Ualentu din scaunulu seu pentru zelulu celu infocatu, sî au umblatu in deosebite locuri de a evitá dusimaniile arieniloru. Dupa ce Ualentu la a. 378 murise, de Gratianu au fostu chiamatu indereta la scaunulu seu; au luatu parte la Sinodulu din Antiochi'a; s'au fostu trimisu de acestu Sinodu la Arabi'a, si cu acelu prilegiu au cercetatu sî Jerusalimulu, sî s'au ingretiosiatu vedindu in locurile acelea multe neorânduieli, despre care scrie in canonulu seu intâilea câtra amiculu seu Litoiu Eppu alu Melitinei. Elu au fostu sî la Sinodulu localu din Constantinopole la a. 394. sî canónele lui au capatatu puterea universale prin alu doilea Canonu alu Sinodului VI ecumenicu.

pe cei din nascere de a dóu'a faculi nestricacîosi sài, aducemu lui Dumnedieu prin darulu scaldarii, ci sî pe cei ce prin pocaintia inca sî prin intórcere dela faptele cele mórte se intorcu earasi câtra calea cea via, sî pe acesti'a de mâna a-i duce la speranti'a mântuitóre, de care s'au instrainatu pentru pecatu. Si nu este lucru micu a aflá cuvintele cele pentru acestea la judecat'a dreapta, sî probata dupa cele ce dîce profet'a, se cuvine a face in judecata cuvinte, „cá sà nu se clatéasca in veacu, sî intru pomenirea vecinica va fi dreptulu“ Psalmu 111. v. 5, 6, ca precum la vindecarea trupeasca este unu institutu alu artei medicei, cá bolnavulu sà se faca sanatosu, sî modulu lecuirei este feliuritu, — câci dupa feliurimea bóleloru se intrebuintiaza potrivitu sî metodulu medicinei la bólele singuratice, asiá fiindu multa sî feliurimea patimiloru in ból'a sufleteasca, feliuritu este sî neamulu vindecarii. Sî asiá vomu luá cuvântu, ca dóra se va aflá vreunu metodu technicu pentru deslegarea problemei, ce sta inainte. Trei suntu cele ce se vedu in sufletulu nostru dupa intâilea impartire; cuvântulu, poft'a, sî mâni'a; intru acestea suntu faptele acelor'a, carii viaza dupa fapt'a buna, sî caderea celoru ce curgu spre reutate; pentru aceea se cuvine celui ce voiesce sa aduca potrivit'a vindecare partii cei bolnave a sufletului, cá mai dintaiu sa esamineze in care parte s'au intaritu patim'a ? sî apoi partii patimasie sà-i aduca vindecarea potrivita, cá nu cum-va pentru neaflarea metodului potrivitu doftorescu, alta adeca sa fia partea ceea ce bolesce sî alt'a ceea ce primesce vindecarea. Precum cu adevaratu vedemu pe multi din doftori,

care din ignorantî'a partii bolnavitióse, maresce ból'a prin medicamentele sale, ca bóla de multe ori fiindu in urm'a ferbintielei, este de lipsa medicin'a cea inferbântatóre sî incalditóre, ca ceea ce se aduce acestora dupa cuvântu, aceeasi aducându-o fora consideratiune sî celoru ce ardu intru fierbintiale imoderate, facu, cá boal'a sa fia cu greu curabile. Precum asiá dara se cere dela medici, cá sa cunósca insusirile elementeloru, cá fiesce carui'a din cele ce afla bine ori reu, sa se indrepte celu ce se afla bolnavu; asiá sî noi nazuindu la impartirea aceloru ce se privescu in sufletu, inceputu sî fundamentu vomu face prin contemplatiune generale a vindecarii. Deci dara in trei precum am dîsu, despartinduse insusirile misicariloru sufletului in cuvântu, in concupiscentie, sî in ura. Ispravile cuvântalui suntu esistimatiunea evlaviósa de Dumnedieu, sciinti'a deosebitóre a binelui sî a reului, sî opiniunea chiara sî lemurita despre natur'a lucruriloru, ce este adeca de alesu intru cele ce suntu de urâtu sî de feritu ; si earasi din contra, negresitu se va privi cu mintea reutatea ceea ce este in partea aceast'a, cându va fi adeca necinstire pentru dumnedieire, sî nedeosebire pentru binele celu adevâratu, sî esistimatiunea schimbata sî gresita pentru firea lucruriloru, de a pune lumin'a intunerecu, sî intunereculu lumina, precum dice scriptur'a— Isai'a Capu 5, v. 20.—eara a concupiscentiei este misicarea din virtute, deaca la aceea, ce este intr'adevaru de doritu, sî in adevaru frumosu sî onestu, se desteapta desideriulu, sî deaca este in noi vre-o facultate sî afectiune

amatoria, tóta in aceea se concentreadia, cá se credemu, ca nu este nimicu mai multu de doritu, afora de virtutea si de natur'a, carea produce virtutea; eara abaterea sî pecatulu partii acestei'a este, cându cine-va va mutá concupiscenti'a sea catra marirea desiarta, ori catra flórea cea vapsita pe trupuri, de unde urmeadia iubirea de bani sî iubirea de marire, sî de desmerdare, sî tóte de acestu feliu, câte atârna de neamulu acest'a alu reutatii; sî earasi a mâniei este isprava, urâciunea cea asupr'a reutatii, sî resboiiulu celu asupr'a patimiloru, sî a ascuti sufletulu câtra barbatie, de a nu se inspaimântá de cele ce multi tienu de infricosiate, cî pona la sânge a stá in contr'a pecatului, sî a despretiui ingrozirile de mórte, sî durerile muncitoriloru, sî despartirea de lucruri placute, sî de tóte, ca odata tóte sa dicu, câte pentru oare care obiceiu, sî opiniune preconcepta pe multi i tiene in voluptate, mai presusu sa se considere, luptânduse pentru credintia sî virtute. Eara caderile acestei parti suntu tuturoru invederate: pizm'a, urâciunea sî mani'a, ocar'a, gâlcevile, plecarile cele prigonitóre, sî izbânditóre, cele ce multu timpu mâna spre aducerea aminte de reu, sî la multi la ucideri sî in sângiuri se incheie, ca neaflându cugetulu celu neinvetiatu, unde sà'si intrebuintieze arm'a spre folosu, intórce asuprasi ascutitulu fierului, sî arm'a cea nóua data dela Dumnedieu spre aparare, se face spre pierzare celui ce o intrebuintiazà reu.

Sântulu trimisa aceast'a epistola pe timpulu Serbatórei Pasciloru, de aceea sî dice, ca un'a, ceea ce se potrivesce cu serba-

tórea acést'a este, cá noi sa socotimu pentru vindecarea bóleloru sufletesci a pecatosiloru cu chipu legiuitu, sî canonicu, câci fiindca serbatórea acést'a de a tóta lumea a Pasciloru se sevârsiesce pentru caus'a scularii trupesci a lui Adamu celui dintâiu cadiutu, eara caderea sufleteasca este pecatulu, precum sî scularea sufleteasca este ridicarea cea din pecatu, pentruca asemenarea acést'a este potrivita cu Serbatórea Pasciloru, ca nu numai se aducemu lui Dumnedieu pe cei ce spiritualminte s'au facutu nestricati prin sântulu botezu,— câci la Pasci se boteaza cathecumenii — ci sî sa povatuimu câtra mântuire pe cei ce prin pocaintia sî prin indepartare dela faptele cele rele se intorcu câtra calea cea via a faptei bune, sî a.

Can. 2. Aceste astfeliu deschilininduse, câte pecate adeca se facu din partea cea cuvântatóre a sufletului, s'au judecatu de Parinti a fi mai mari, sî mai vrednice de mai mare sî mai deplinita, sî mai ostanitóre intórcere; precum de s'au lepadatu cine-va de credintia cea in Christosu ori catra iudaismu, ori câtra idololatrie, ori câtra manicheismu, seau alergându câtra altu óre care reu de acestu feliu, apoi osândinduse pe sinesi, timpu de pocaintia are in tóta decurgerea vietii sale, ca nici odinióra, cându se sevârsiesce rugaciunea mistica, nu se va socoti vrednicu sa adoreze pe Dumnedieu impreuna cu poporulu, ci deosebi a'lu rugá, eara de impartasirea misteriiloru va fi cu totulu strainu, dar in ór'a iesirii sale din aceasta viatia va fi partasiu de cuminecatura. Insa de s'aru intamplá, ca elu preste sperantia sà remâna in viatia, in aceeasi judecata va petrece, sî earasi pona la mórte va fi strainu de impartasire. Eara cei ce cu necadiuri, sî cu munci cumplite s'au chinuitu, ei s'au pedepsitu unu timpu hotarîtu, sântii Parinti au avutu câtra

unii cá acesti'a indurare, cá sî cum sufletulu n'aru fi cadiutu, ci slabiciunea numai trupeasca, care n'au pututu sa resiste in contr'a chinuriloru; pentru aceea cu masur'a celoru ce au cadiutu in curvie, s'au masuratu la intórcere calcarea de porunc'a cea cu sila sî cu durere.

Dupa ce Sântulu dice in canonulu precedente, care suntu reutatile fiescecarei parti a sufletului, in acestu canonu cuprinde elu sî canonisirile aceloru reutati, dîcându: ca pecatele partii cei cuvântatóre, sântii Parinti leau judecatu a fi mai rele decâtu ale celoralalte parti, sî prin urmare suntu vrednice de mai multa sî mai obositóre pocaintia, sî canonisire; pentru aceea rânduiesce câtu timpu sa se opreasca de cuminecatura, sî cu ce chipu cei ce cu voi'a loru s'au lepadatu de Christosu, sî câtu cei cu sila sî cu frica.

Can. 3. Eara cei ce se ducu la descântatori, seau vrajitori, seau cei ce se apromitu a lucrá prin draci óre care bunatati seau reutati, aceia strânsu sa se intrebe sî esamineze, de, vrându ei a remâné in credinti'a câtra Christosu, s'au inpinsu ei la acestu pecatu din vre-o necesitate? seau din órecare superare sî paguba nesuferibile au facutu pe ei prepornirea aceast'a, seau ca defaimându ei cu totulu marturi'a cea incredintiata de noi, au alergatu la ajutoriulu draciloru? ca deaca au facutu aceea pentru surparea credintiei, sî pentru a nu crede, ca este Dumnedieu, caruia crestinii se inchina, se voru supune judecatii celoru ce au calcatu credinti'a; eara deaca vre-o nesuferibile necesitate, seau vre-o sperantia amagitóre au biruitu sufletulu loru pusilanimu, sî l'au impinsu la acést'a, asemené va fi sî asupra loru iubirea de ómeni dupa a-

semenarea celoru ce n'au pututu sa stee in contr'a munciloru in timpulu confesiunei.

Descântarile sî vrajitoriele le pedepsesce Sântulu prin canonulu acest'a, care suntu pecatuiri ale partii celei cuvântatóre, dicându, ca cei ce mergu la descântatori sî la vrajitori, seau ceice apromitu, cá sa i curatiasca cu lucrarea draceasca, de bólele seau de nenorocirile, seau de ocarile, trebue sa se intrebe, sî deaca cu statornicie voru remâné in credinti'a lui Christosu, sî din vre-o mare nevoie s'au imputinatu cu sufletulu, amaginduse, ca voru dobandi cererea loru, sa se pedepseasca in togmai cu cei ce siliti fiindu s'au lepadatu de credinti'a lui Christosu, adeca 9 ani, eara deaca au alergatu la ajutoriulu duchuriloru necurate, sa primeasca epitimi'a celoru ce se leapada de ortodocsie de buna voie.

Vedi can. 61, VI.

Can. 4. Eara impartirea pecateloru, ce se facu din pofta sî indulcire, este aceast'a: unulu adeca se chiama précurvie, — adulteriu — sî altulu curvie — fornicatiune. Unor'a insa din cei ce suntu mai subtili le-au placutu a esistimá sî pecatulu curviei de pecatu alu preacurviei, câci unic'a este insotirea legale a barbatului cu muiere, sî a muierii cu barbatu; deci ce nu ieste dupa lege, negresitu este afora de lege, sî celu ce n'are alu seu, are strainu la tóta intamplarea, ca omului, un'a i s'au datu dela Dumnedieu ajutatóre, sî muierii unu capu i s'au impreunatu; dreptu aceea, deaca cine-va—Facerea Capu 2. v. 20. — I Tesalu. Capu 4, v. 4, — pe însusi vasulu seu, precumu 'lu numesce divinulu Pavelu, sî-aru castigá siesi, i iarta legea firei intrebuintiarea justa, sî care aru conversá afora de alu seu propriu va fi totu cu strainu, câci fiecarui este acel'a strainu, ce nu este

alu lui propriu, de sî acést'a nu o aru marturisi, care este stapânu; deci dar nu este departe de pecatulu précurviei sî curvi'a celoru ce treab'a o esamineadia mai strânsu, fiindca dîce dumnedieiease'a scriptura", nu fii multu cu cea straina—Pildele Capu 5, v. 20.—dar insa fiindca pentru cei mai neputinciosi s'au facutu de câtra Parinti óre care indulgintie, s'au distinsu pecatulu cu acea deósebire generale, ca curvi'a sà se dica implinirea oarecarei cupiditati, carea se intampla fora injuri'a cuiva; eara preacurvi'a care se face cu curse sî injuria cuiva; eara în aceast'a se socotesce a fi bestialitatea sî pederasti'a, câci sî aceste suntu précurvie a firei, pentruca in celu strainu, sî afora de fire se face nedreptatea, fiindca dara aceast'a deschilinire se face in feliulu acest'a alu pecatului, lecuirea universale este, cá omulu curatu sa se faca prin pocaintia de astufeliu de indulciri, insa fiinduca cei ce s'au spurcatu in curvie, n'au comisu nici o injurie cu acestu pecatu, de aceea timpulu indoitu se prescrie pentru conversiunea aceloru, carii in adulteriu s'au intinatu, sî in celelalte pecate oprite, precumu in bestialitate, sî pederastie; in acesti'a, precum amu disu, se indoiesce pecatulu, un'a, câci in voluptate oprita, sî alta, câci consista in injuri'a altui'a. Apoi este oarecare deosebire in cuvântulu pocaintiei f.tia cu cei ce au pecatuitu in voluptate; câci care s'au impinsu la marturisirea pecatului seu, sî au vrutu sa se faca incusatoru de buna voie de pecatele sale, cele ce leau facutu pre ascunsu, cá unulu, carele au sî inceputu a se meliorá, sî a da

semnu spre indreptare, acela mai usioru se va pedepsi; eara carele s'au gasitu in pecatu, sî prin óre care prepusu, ori prin acusatiune s'au vaditu fora voi'a sea, acelui'a i se va dá unu timpu mai indelungatu pentru intórcerea sea, cá din destulu curatinduse sà se póta lasá la cuminecatura. Deci canonulu este de acestu feliu, in câtu cei ce s'au spurcatu in curvie, trei ani cu totulu sa fia scosi dela rugaciuni; eara trei sa se impartasiasca numai de ascultare, eara in alti trei ani sa se róge intru pocaintia cu cei ce cadu la pamântu, sî atuncea sa se impartasiasca de cuminecatura, fiindca pentru cei ce intrebuintiaza intórcerea mai diligente sî cu viati'a dovedescu indreptarea, este iertatu celui ce dispenseaza a contrage timpulu ascultarii din privinti'a utilitatii bisericesci, sî mai ingraba ai aduce la intorcere, sî earasi sî acestu timpu alu prescurtá, si mai curându ai da impartasire, precum va prejudecá dispositiunea celui ce i se aduce medela, ca precum este opritu a aruncá margaritariulu inaintea porciloru, asiá sî a lipsi de cinstitulu margaritariu prin neimpartasire, pe omulu celu ce acum s'au curatitu, prin neimpartasire, aru fi unu ce absurdu. Eara cei ce in adulteriu sî in celelalte feliuri de necuratienie s'au spurcatu, totu asiá se voru pedepsi, cá sî cei curvari, numai cu timpu indoitu; dar se va luá aminte dispensatiunea celui ce se pocaiesce, cá sî la cei curvari, incâtu ori mai curându ori mai târdiu sa li se faca loru impartasirea cu celu Bunu.

Pentru pedepsirea pecateloru din pofta, legiuiesce Sântulu,

ca curvi'a se socotesce cá sî preacurvia, câci deaca preacurvi'a este pecatu cu straina muiere, atunci sî curvi'a cu straina muiere facânduse, se socotesce cá sî preacurvia, s. c. a. Vedi can. 7. Vasiliu. 16 Canonu Anciranu.

Can. 5. Remâne inca, cá sa espunemu partea cea de mânie a sufletului, cându va cadé in pecatu indepartânduse dela bun'a intrebuintiare a mâniei, ca multi suntu, cei ce lucreaza din mânie pecatulu sî totu feliulu de reutati, au placutu órecum Parintiloru nostrii, in unele a nu face multe cuvinte, sî in altele a nu socoti lucrulu vrednicu de multu studiu, spre a vindecá tóte gresielele provenite din mânie; de sî scriptur'a nu numai opresce lovitur'a cea mai usiora, ci sî tóta ocar'a, sî hul'a sî ori ce de acestu feliu, ce mâni'a produce,—Colos. Capu 3. v. 8— sî numai despre crim'a, care prin ucidere se produce, au pusu prin pedepse precautiune. Se imparte acestu feliu de reu cu deosebire celui de buna voie, sî a celui fora de voie, in care uciderea de buna voie este, cându cine-va cu gându tare s'au hotarâtu a sevârsi acea crima; apoi sî mâni'a aceea se considera de voluntaria, cându cine-va intru gâlcevire lovindu aru aduce asupr'a altui cu mân'a sea lovire de mórte, câci celu odata stapânitu de mânie sî facându pornirei mâniei voi'a, nimicu nu-i vine lui aminte din cele ce aru putea impedecá fapt'a rea, de aceea sî urmarea bâtaii, ce din gâlceava provine, se dice fapta voluntaria, sî nu casuale. Eara uciderile cele fora de voie au semnele loru invederate, cându cine-va se silesce a face altui paguba, sî din intâmplare i causeaza reulu celu mai mare. Aci uci-

derea voluntaria se estinde in intreitu timpu pentru cei ce se vindeca prin intórcerea de pecatulu voluntariu, ca de trei ori câte nóue suntu anii la fiesce care treapta, fiindu rânduitu numerulu de 9 a aniloru, incâtu celu pusu subt anatema sa fia opritu de biserica in timpu de 9 ani, ear alti atâti'a ani sa se invredniceasca a remâné intru ascultarea invetiaturiloru sî a scripturiloru, eara intru a trei'a noime sa fia rugânduse cu cei ce cadu la pamântu, sî asiá sa vina la impartasirea sântieniei, adeca sî la unulu cá acest'a aceeasi luare aminte va fi de câtra celu ce administreaza Biseric'a; sî in privinti'a intórcerii impreuna se va scurtá lui sî timpulu epitimiei, in câtu in locu de 9 ani intru fiescecare treapta sa fia ori optu, ori siapte, ori siase, ori numai cinci, deaca marimea intórcerii aru invinge timpulu, sî aru intrece cu sârguinti'a intórcerii pe cei ce mai indelungatu timpu petrecu cu lenevire de a se curati de intinaciuni. Eara pecatulu involuntariu s'au judecatu de iertatu, dar nu de laudatu, sî aceast'a o amu disu, cá sa se scie, cumca de sî cine-va aru cadé in spurcaciunea uciderei involuntarie, totusî cá unulu, carele s'au intinatu de acestu pecatu, canonulu au hotaritu, sa fia lepadatu din darulu preotiescu sî pe câtu este timpulu curatiei pentru simpl'a curvie, atâta s'au judecatu a fi bine sî la cei ce fora de voie au ucisu, adeca sî la acesti'a sa se cerceteze chipulu celoru ce se pocaescu, incâtu de s'aru face intórcere in chipu vrednicu de crediamântu, intr'atâtu sa nu se pazeasca numerulu aniloru, ci lungimea timpului sa se pre-

scurteze, ei sa se restitue Bisericei, sî sa se lase la cuminecatura; eara déca cine-va neinplinindu timpulu celu hotarâtu de canóne, aru iesi din viatia, demanda bunatatea Parintiloru, ca impartasitu cu Sântieniile, sî nu lipsitu de viaticulu calatoriei sale sa se trimita in acea mai preurma sî departata calatorie; eara déca impartasînduse de Sântienie, earasi s'aru intórce in viatia, sa remâna timpulu celu hotarîtu, fiindu in acea treapta, in carea erá mainainte de impartasirea cea data lui de necesitate.

Pentru pecatele din manie rânduiesce canonulu, ca santii Parinti n'au aflatu de bine a espune cu deamaruntulu tóte pecatele, ce provinu din manie, ci numai uciderea au pedepsitu. Insa Sântulu Grigoriu espune aci tóte pecatele, care se nascu din manie, sî randuiesce vindecarea loru, cum sa se urmeze.

Can. 6. Eara celalaltu feliu alu slujirei de idoli—câci Apostolu Colos. Capu 5, v. 5 asiá numesce lacomi'a de avutii—nu şciu cum nevindecatu s'au trecutu cu vederea de Parintii nostrii, de sî se pare acestu feliu de reu, a fi patima a starii celei a treia in sufletu, ca sî cugetulu deosebirei binelui gresîndu, i se nêlucesce, ca binele este in materie, neuitânduse la frumseti'a cea nemateriale; sî poft'a curge câtra cele de josu, abatânduse dela lucrulu celu cu adevaratu de poftitu, sî plecarea de prigonire sî de mânie ia din acestu feliu de prihana multe prilegiuri, sî totulu dicându, se potrivesce boal'a aceast'a cu hotarire apostolica despre lacomi'a de averi, câci divulu Apostolu I. Timot. Capu 6. v. 10, aceast'a o numesce nu numai de idololatrie, ci sî radacin'a tuturoru reutatiloru, si cu tóte acestea acestu feliu de reu alu bólei s'au trecutu cu vederea necercetatu

sî neluatu in bagare de seama de sântii parinti; pentru aceast'a sî se inmultiesce in Biserici acestu feliu de bolire, sî nimine nu cerceteaza pe cei ce se aducu in cleru, nu cumva s'au spurcatu cu acestu feliu de idololatrie; noi despre acesti'a, pentru ca s'au trecutu cu vederea de parintii nostrii, socotimu a fi din destulu, cá cu publicului cuvântu alu invetiaturei pe acesti'a sà-i vindecamu, sî câtu s'aru putea, cá pe órecare bóle din nesatiu provenite sa se curatie prin rugaciuni, sî numai furtulu, sî separea mormânturiloru sî furarea de cele sânte le socotimu crime, pentru ca parintii neau lasatu noao aceast'a cá o tradi-tiune; insa in dumnedieeasc'a scriptura se oprescu sî darea de dobânda, sî cameta, sî luarea lucruriloru straine cu viclesiugu, de sî s'aru intamplá aceste in urm'a vreunui contractu, ori negotiatiuni. Deci fiindca puterea nóstra nu este vrednica, sa ajunga puterea canóneloru, in cele ce deosebitu s'au opritu, vomu adaoge lânga cele ce dice canonic'a judecata despre cele cu adevaratu oprite; s'au impartitu dara furtulu in lotrie—tâlcharie — sî in spargerea de ziduri, sî intentiunea amânduroru un'a sî aceeasi este, adeca râpirea celoru straine, ear in sufletulu loru este mare diferintie; câci lotrulu se face sî ucigasiu, deaca asiá pretinde ajungerea scopului lui, sî atunci cade sub judecat'a ucigasiloru; de aceea lotrulu ucigasiu vrându a se intórce la biserica, se tracteaza in urm'a pedepsei de ucigasiu; eara celu ce prin rapire ascunsa fura cele straine, apoi pecatulu facutu ilu marturisesce duchovnicului, sî cugetulu seu de crime si-au schim-

batu spre indreptare, acela va vindecá ból'a, dicu adeca, prin impartirea averii sale intre seraci, ca dându cele ce are, se arata, ca elu se vindeca de boal'a lacomiei de averi; eara de n'are nimicu, sî aru avea numai trupulu, demanda Apostolulu, ca prin osteneal'a trupului sa se vindece acestu feliu de patima; eara dicerea este asiá: Cela ce fura, sa nu mai fure, ci mai vârtosu sa se osteneasca lucrându binele, cá sa aiba a da celui ce are trebuintia". Efes. Capu 4. v. 28.

Can. 7. Eara spargerea de morminte inca se imparte in pecatu iertatu, si neiertatu; ca deaca cine-va iertându cuviosiei mortiloru, sî trupulu acoperitu ilu va lasá nevatamatu incâtu sa nu se arete sórelui rusinea firei, nisce pietri aruncate in mormântu le va intrebuintiá spre facerea vre-unui lucru, de sî fapt'a acést'a nu se póte laudá, totusi din obiceiu se iarta, câudu materialulu deacolo scosu se va intrebuintiá spre ceva mai bunu, sî spre unu scopu mai folositoriu republicei; ear pulberea trupului ingropatu, ce s'au facutu pamântu, a o rescoli, sî ósele a le mutá din loculu loru in sperantia de a dobândi vre-un'a scula din cele ingropate cu mortulu, fapt'a aceast'a criminale se pedepsesce cá sî curvia simpla, precumu s'au disu in cuvântulu de mai nainte, cumpanindu adeca Economulu seau Dispensatorele din viati'a pecatosului vindecarea acestui'a spre a scurtá terminulu epitimiei celei hotarite de canóne.

Spargerea morminteloru au fostu din vechime o crima mare, dar se facea deosebire, precum vedemu din acestu canonu, intre

scopulu acestei fapte; sî adeca câudu cine-va sparge mormântulu fora de cea mai mica despoiere a mortului, ci cá sa adune de acolo nisce pietri, i se ierta, de sî nu se lauda, deaca cu acele pietri zidea vre-o zidire spre obscescu folosu; din contra câudu cineva cu cugetu talharescu desgropa mormântulu cu scopu, de a furá din trânsulu nisce scule scumpe, se pedepsea dela biserica cu pedeaps'a curviei simple, adeca 9 ani. Vedi sî 63 canonu alu marelui Vasiliu.

Can. 8. Eara furarea de cele sânte in scriptur'a cea din inceputu s'au judecatu cá sî osândirea uciderii, câc asemene sî celu ce se prinde in ucidere, sî celu ce'i ia cele lui Dumnedieu consântite sufere pedeaps'a cea prin uciderea cu pietri; eara in obiceiulu bisericescu nu sciu cum s'au facutu abatere dela marimea pedepsei, incâtu mai usioru sa se socoteasca vindecarea acestei feliu de bóle, sî adeca in mai putinu timpu decâtu a précurviei, traditiunea Parintiloru au rânduitu pedepsirea acestor'a; pretutindenea insa la feliulu gresielii mainainte de tóte aceást'a sa se iee aminte, ce feliu este plecarea celui ce se vindeca, si sa nu se esistime, ca timpulu epitimiei ajunge spre vindecarea bólei, câci care vindecare s'aru face din timpu? — ci inim'a sî dispusatiunea acelui, care se intórce, sa se considere. Acestea dar tie, omule lui Dumnedieu! cu multa diligintia leamu compusu, ca se cuvine a ascultá poruncile fratiloru, care cu ingrijire ti-amu trimisu. Eara tu, cá unu fiu bunu sa nu lipsesci a aduce lui Dumnedieu pentru noi obicinuitele rugaciuni; ca esci datoriu celui ce teau nascutu dupa Dumnedieu cu purtarea de grija cea prin rugaciuni dupa porunc'a, ceea ce dice: „Cinstesce

pe parinti, cá sa fia bine tie sî sa aibi viatia indelungata pe pamântu". Si este invederatu inca, ca vei primi cá unu Simbolu sântitu scrisórea mea, sî nu vei despretiui servitiulu meu hospitalu, de aru sî fi mai micu, decâtu bunatatea cea inalta a ingeniului teu.

Acestu Canonu legiuiesce, ca Jerosili'a—Sacrilegiulu— adeca furarea lucruriloru sî a averii bisericesci, manastiresci sî in deobsce celoru lui Dumnedieu consântite, se pedepsesce cá sî uciderea voluntaria, adeca cu pietri se ucide, precum se vede aceast'a din istori'a lui Aharu, carele au furatu din jafurile consantite lui Dumnedieu ale Ierihonului, sî pentru aceea s'au ucisu cu pietri dimpreuna sî famili'a sea. Iisusu Navi Capu 7. v. 25. — Insa obiceiulu biserjcescu au pedepsitu acestu pecatu mai usioru, decâtu celu alu preacurviei dupa traditiunea Parintiloru.

Vedi Can. 72 Apostolescu.

Sântulu Grigoriu Teologulu despre cârtile, care se cuvinu a le ceti (*).

Santulu Grigoriu Teologule despre cartile, care s'au primitu si s'au prescrisu pentru cetire.

Pentru cá sa nu fia mintea ta insielata de cârti straine câci multe scripturi se afla mincinóse, sî falsu intitulate, primesce Iubitule! aceasta a mea dreapta nume-

---

(*) Grigoriu Teologulu fiindu contipuranu cu marele Vasiliu, s'au hirotonitu de elu Eppu alu Sasimiloru, sî parasindu acestu scaunu, au luatu asuprasi purtarea de grija a Bisericei din Nazianz patri'a sea, petrecându in ascultare câtra Grigoriu tatalu seu. La a. 379 au fostu trimisu la Constantinopole de câtra Sinodulu din Antiochi'a, cá sa se grijeasca pentru ortodocsi, sî lasându scaunulu

rare de cârti istorice, sî ale intieleptiunei cei vechi evreesci, sî suntu doaospredíece: Intêiu Facerea; apoi Iesirea, Leviticonulu, dupa acestea Numerile, adou'a Lege, Iisusu alui Navi, sî Judecatorii; a opt'a Rutu; a nóu'a sî diecea carte este a Imparatiloru, Paralipomenonu, sî cea de pre urma Ezdra; carti compuse din Stichuri cinci, cea intâilea a lui Iovu, dupa aceea alui Davidu, sî pe urma trei a lui Solomonu; Eclesiastulu, Cântarea Cântariloru sî Pildele; asisiderea cinci carti ale duchului profeticu, intr'o carte seau tomu se afla aceste dóuaspredíece: Osiu, Amosu sî alu treilea Michea, apoi Joilu, dupa acestia Iona, sî Avdiu, Naumu, Avacumu, Sofoniu, Aggeiu, apoi Zacharia sî Malachia; aceast'a este o carte; eara a dóua a lui Isaia, dupa aceea a lui Ieremia celu chiamatu din pruncie, asemené a lui Iezechiilu sî darulu lui Daniilu. Eata ca amu insemnatu eu aicea dóuadieci sî dóua cârti din Legea vechie de o potriva cu numerulu literiloru evreesci. Eara dupa acestea numera cârtile testamentului nou, Mateiu au scrisu minunile lui Christosu pentru evrei; eara Marcu pentru Italieni, Luc'a pentru Ahaia, eara Ioannu marele invatiatoriu sî suitoriulu la ceriu, pentru toti. Dupa acestea se cuvine a ceti faptele

---

archierescu din Constantinopole, ce incredintiase lui Imperatulu Teodosiu celu mare, inaintea Sinodului alu II ecumenicu, au venitu la Arianzu satulu celu mai aprópe de Nazianzu, au scrisu multe versuri; apoi in anulu 391 ierá elu de 91 de ani batrânu sî au reposatu. Scrierile lui s'au retiparitu la Parisu, sî de sî canonulu alu 2 lea alu Sinodului VI ecumenicu tóte scrierile lui le-au aprobatu, sî leau datu loru valóre ecumenica, totusi in Pandecte se afla numai versurile lui despre acele carti, care suntu primite in Sânt'a scriptura, sî care noi aicea le reproducemu.

intieleptiloru Apostoli, patrusprediece epistolii ale lui Pavelu, siepte sinodali, din care este un'a a lui Iacobu, doue a lui Petru, dupa aceste trei ale lui Ioanu, eara a siaptea a Iudei; sî asiá tóte le ai sî de mai suntu care-va a fora de acestea, nu suntu adevarate.

Vedi Can. 85 apostol.

Sântulu Amfilochiu Episcopu alu Iconiei câtra Seleucu Episcopulu, despre cârtile primite si prescrise pentru cetire. (*)

Mai alesu ti se cuvine a sci sî aceast'a, ca nu orî ce carte, care au primitu numele venerabilu alu Scripturei, este adevarata, fiindca se gasescu uneori carti cu nume mincinóse, altele de midilocu, seau cum au disu órecare aprópe de cuvintele adevarului, eara altele suntu plastografe—schimonosite—sî fórte gresite, precum spre esemplu, monetele cele prefacute sî mincinóse, de sî au

(*) Sântulu Amfilochiu au fostu in timpulu Imparatiloru Valentinianu, sî Valentu in a. 374, sî stalucea cu diligintia in invetiaturi teologice, sî in fine s'au facutu Episcopu alu Iconiei, si au fostu aparatoriu alu Sântei Treimi. Elu au luatu parte sî la Sinodulu alu II. ecumenicu, sî se lupta cu cei un'a suta sî cincidieci de Parinti in contra lui Macedoniu luptatoriului de Duchulu sântu, sî incontra arieniloru, carii se mai aflá intr'unu numeru micu pe timpulu Sinodului II ecumenicu. Elu au induplecatu pe Imparatulu Valentu de a opri tienerea adunariloru din partea ereticiloru, sî de a disputá despre firea sî fiinti'a lui Dumnedieu, sî de a se pedepsi orî sî cine, care va calcá legea imparateasca adusa pentru pacea credintiei ortodocse. Deci Amfilochiu era unu Archiereu invatiatu sî luminatu, sî cu cunoscintiele sale au facutu Bisericei lui Christosu mare folosu sî eminentu servitiu.

unele din acestea inscriptiunea regeasca, insa dupa a loru materie se dovedescu false; pentru aceast'a dar anume voiu sà-ti arêtu fiesce care din cartile cele de Dumnedieu insuflate, sî pentru cá sa cunosci tu deosebirea acelora, mai intâiu aratu seau numescu cârtile cele din Legea vechie, sî anume cinci carti, care cuprindu: Facerea sî Iesirea, sî cea din midilocu carte a Leviticonului, dupa ea Numerile, sî pe urma a dóua Lege; câtra aceste adaoge pe Iisusu a lui Navi, sî Judecatorii, apoi Rutu, patru carti a Imparatiloru, sî dóue Paralipomenonu; dupa aceea se cuvine a Ezdrei intâni'a sî a dóu'a carte; mai departe voiu numi tie cinci carti compuse in versuri: a lui Iovu celu incununatu cu nevointiele feliuriteloru patimiri, sî cartea Psalmiloru cu cântari, care este tamaduitórea sufleteloru, trei carti ale preaintieleptului Solomonu, Pildele, Eclesiastulu, sî cântarea cântariloru; se mai adaoge la acestea sî cei doispredece Profeti; celu intâiu Osiu, apoi Amosu, Micheia, Avdia, Iona chipulu invierii celei de a trei'a dî; dupa dânsii Naumu, Avacumu, apoi pe celu alu nóulea Sofoniu, Aggeiu sî Zacharia sî preamaritulu vestitoriu Malachia; in urm'a loru cunósce pe cei patru Profeti: pe marele Isaia, celu ce cu indraznire au prorocitu, pe Ieremi'a multu patimitoriulu, pe Iezechiilu tainuitoriulu, eara mai preurma pe Daniilu, celu in fapte sî cuvinte preaintieleptu; câtra acesti'a oarecarii socotescu a fi sî Eștiru. Timpulu dar mi este a numi sî cârtile Testamentului celui nou, sa primesci numai pre cei patru Evangelisci: pe Mateiu, pe Marco, pe Luc'a,

sî pe Ioanu, cu timpulu alu patrulea, dar intâilea cu inaltimea dogmeloru; deci pe dreptu ilu numescu pe elu fiiulu tunetului, carele cu mare marime au resunatu pe Dumnedieu Cuvântulu; primesce sî a dóu'a carte a lui Luc'a, faptele Apostoliloru, cele generali; prelânga acestea dupa aceea sa potrivesci pe vasulu alegerii, pe Pavelu, invatietoriulu sî Apostolulu neamuriloru, carele cu intieleptiune au scrisu câtra biserici cele patruspredíece epistolii; un'a câtra Romani, pe lânga care se cuvine a alâturá dóue câtra Corinteni, câtra Galateni, câtra Efeseni, dupa acést'a câtra cei ce vietiuiescu in Filipi, apoi cea scrisa câtra Coloseni, dóue câtra Tesalonicheni, lui Timoteiu dóue, câtra Titu sî Filimonu câte un'a fiesce caruia, sî un'a numita câtra Evrei, de unii neadevarata, de sî nu o numescu bine, câci intru dânsa este darulu celu adevaratu. Ce voiu dice in fine pentru sobornicescile epistolii? unii dicu, ca siapte dintrânsele se cuvine a primi, eara altii numai trei? un'a a lui Iacobu, un'a a lui Petru, sî un'a a lui Ioanu; insa unii primescu cele trei alé lui Ioanu, sî osebitu de aceast'a cele dóue a le lui Petru, sî cu cea a siaptea a lui Iud'a. Eara Apocalipsulu lui Ioannu oarecarii ilu judeca intre sântele cârti, eara mai multi ilu socotescu neadevaratu. Deci acestu prea nemincinosu Canonu sa fia alu scripturiloru celoru de Dumnedieu insuflate.

Precum invetiatur'a Sântului Grigoriu teologu despre cârtile de cetitu este compusa in versuri iambice, asiá sî invetiatur'a S. Amfilochiu este scrisa dupa acelasi obiectu in versuri iambice, sî fiindca aci acele se reproducu in prosa in chipu lesne de intielesu, de aceea n'amu facutu acolo, sî nici aicea nici unu comentariu.

Canónele cele 18 cu intrebari sî respunsuri ale lui Timoteiu Archiepiscopu alu Alesandriei (·).

Intrebarea 1-lea. Deaca unu copilu Catechumenu, fiindu de siapte ani, seau omu desavârsitu catechumenu aru aflá órecare timpu indemânaticu, sî facânduse proaducere, fora sa scia, s'aru impartaşi, ce trebue facutu cu elu?

Respunsu:

Trebue a se luminá, câci de Dumnedieu s au chiamatu.

La intrebarea: deaca unu copilu de siapte ani, seau vericare barbatu catichumenu s'aru gasi in biserica, cându se tiene liturgia, sî s'aru impartasi fora sa scia, ce face, respunde fericitulu, ca trebue sa se boteze, câci se socotesce a fi chiamatu de Dumnedieu, de vreme ce n'au fostu opritu nici de crestini, carii se afla in biserica, nici de preotulu carele l'au impartasitu.

(·) Timoteiu alu Alesandriei aflânduse in timpulu Imparatului Valentu in a. 372 au urmatu lui Petru fratelui seu, pe carele Valentu l'au scosu din scaunulu archierescu pentru credinti'a cea din Nicea, sî au statutu Archieppu in Alesandria, sî au fostu alu dóuedieci sî patrulea in rândulu Archiereiloru din Alesandria. In sinodulu alu 2-lea ecumenicu adunatu la a. 381 au fostu fericitulu, sî au invetiatu despre dumnedieirea Sântului Duchu; eara in alu siaptelea anu dupa acestu Sinodu, au muritu, sî iau urmatu Teofilu. Au scrisu elu vietile multoru aparatori ai ortodocsiei, apoi sî intrebarile sî respunsurile acestea, care s'au redigatu in canóne. Aceste scrieri ale lui au capatatu valórea universale in Biseric'a lui Christosu prin Canonulu alu 2-lea alu Sinodului ecumenicu VI.

Intrebarea 2. Deaca catechumenulu aru fi indracitu, sî aru cere insusi, seau rudele luí, cá sa se boteze, trebue sa iee botezulu, seau nu, sî mai alesu cându este spre mórte?

Respunsu: Deaca celu indracitu nu se va curati de necuratulu duchu, nu va putea sa iee sântulu botezu; eara fiindu la iesire din viatia, se boteaza,

Intrebarea 3. Deaca vre-unu credintiosu se indracesce, póte fi partasiu de sântele misterii?

Respunsu: Deaca nu descopere, nici defaima misteriulu, sa se impartasiasca, insa nu in fiesce care di, câci destulu este lui numai duminecele.

Se intielege de sine, ca in acelu timpu, cându se cumineca, trebue sa fia liberu de ori ce bantuiala spirituale.

Intrebarea 4. Deaca vre-unu catichumenu fiindu morbosu, siau pierdutu mintile, sî nu póte marturisi insusi credinti'a, sî rudele lui se róga, cá sa iee sântulu botezu, este datoriu a'lu luá, seau ba?

Respunsu: este datoriu sà'lu iee, de nu se bântuiesce de duchu necuratu.

Intrebarea 5. Deaca muierea aru petrece cu barbatulu seu nóptea, seau barbatulu cu muierea sea, sî ei aru face împreunare, potu sa se cuminece seau nu?

Respunsu: nu potu, câci Apostolulu striga: Sa nu ve lipsiti unulu pe altulu, fora numai cu impreuna intielegere pona la unu timpu, cá sa ve indeletniciti in rugaciune, sî earasi sa ve impreunati, cá sa nu ve ispi-

teasca pre voi satana pentru neinfrânarea vóstra. I. Corint. Capu. 7. v. 5.

Intrebarea 6. Deaca vre-o muiere, carea se catechisesce, siau datu numele seu, cá sa se boteze, insa in diu'a botezarii sale i s'au facutu ei cele dupa obiceiulu muierescu, datoresce ea a se luminá in acea di, ori a se intarziá, sî câtu sa se intârzie ?

Respunsu: este datóre a intârziá pona ce se va curati.

Intrebarea 7. Deaca o muiere va sci, ca are cele obicinuite muieriloru, este datóre a se apropiá la sântele misterii in diu'a aceea, seau nu ?

Respunsu: nu este datóre a se apropiá la sântele misterii, pona nu se va curati.

Intrebarea 8. Muierea, carea au nascutu, este datóre a ajuná sî a nu bea vinu la Paschi, ori ca se dispenseaza de ajunare sî de vinu ?

Respunsu: ajunarea s'au socotitu pentru umilirea trupului; deci de este trupulu bolnavu, dupa masur'a puteriloru trupesci are a se hrani muierea, carea au nascutu, cu hrana si beutura.

Intrebarea 9. De este datoriu clericulu a se rugá fiindu de fatia Arieni, seau alti ieretici, seau de nu'lu vatama pe elu nimicu, cându face rugaciune sî proaducere?

Respunsu: Diaconulu la liturgie striga mainainte de sarutare: cei neimpartasiti esiti; deci nu li se cade a fi de fatia la rugaciunile crestiniloru arienii, sî iereticii, fora numai deaca apromitu a se pocai sî a fugi de ieresu.

Intrebarea 10. Deaca cine-va este fórte slabu sî bolnavu de multu timpu, sî sântele Paschi voru veni, este datoriu unulu cá acest'a sa ajune negresitu, ori ilu va dispensá pe elu preotulu, cá sa manance, ce póte, seau sî untu de lemnu, sî vinu pentru multa slabiciunea lui?

Respunsu: de lipsa este a dispensá pe bolnavulu de hrana sî de beutura, incâtu póte tiené, ca cu dreptulu este, ca acela sa fia partasiu de untu de lemnu, carele este slabu.

Intrebarea 11. De va chiamá cine-va pe unu preotu, spre a binecuvântá nunt'a, sî va intielege, ca nunt'a intentionata este nelegiuita, ori nunt'a de matusie, adeca mireas'a aru fi sor'a muierii sale reposate, cea ce voiesce a o luá, de este preotulu datoriu a urmá, seau a face proaducere?

Respunsu: cu unu cuvântu diceti, ca de va audi preotulu, ca nunt'a este nelegiuita, elu nu este datoriu astfeliu de nunta sa o binecuvânte, cá sa nu se faca partasiu de pecate straine.

Intrebarea 12. Deaca mireanulu, carele au visatu, aru intrebá pe preotu, óre este datoriu a-i dá lui voie la cuminecatura, ori bá?

Respunsu: de este supusu poftei de muiere, nu este datoriu; eara deaca satan'a i'lu duce la tentatiune, cá prin aceea sa'lu instraineze de impartasîrea dumnedieesciloru misterii, este datoriu a'lu impartasî. Nici

va incetá a navalí pe acel'a ispititoriulu, cându i'lu va impartasî.

Intrebarea 13. Celoru insoliti cu nunta, in care dîle ale septamânei trebue a li se propune, sà se fereasca de impreunare unulu cu altulu, sî in care dîle sa aiba voie?

Respunsu: Cele ce mai inainte amu dîsu, sî acum le dîcu: Apostolulu dîce I. Corint. Capu 7. v. 5: sà nu ve lipsiti unulu de altulu, fora numai la unu timpu de consensu reciprocu, cá sà petreceti in rugaciune, sî earasi sà ve impreunati, cá sà nu ve duca satan'a in tentatiune pentru neinfrânarea vóstra. De lipsa este a se ferí Sâmbat'a sî Duminec'a, pentru ca in aceste dîle se aduce Domnului sacrificiulu spiritualu.

Intrebarea 14. Deaca cine-va nefiindu la minte, s'au omorîtu, — ucisu —, seau dintr'o inaltime mare s'au precipitatu, de se face pentru elu proaducere, seau nu?

Respunsu: pentru acést'a preotulu este datoriu a deosebí, de au facutu aceast'a, fiindu cu adeveratu iesîtu din minte, ca de multe ori rudeniele celui ce au patimitu acést'a, vrându a'lu norocí de proaducerea sî de rugaciunea cea pentru elu, mintiescu, sî dîcu, ca erá lipsitu de minte. Une-ori din bântuirea ómeniloru, seau sî altmintrelea óre-cum din scârba o au facutu acést'a, sî nu trebue a se face proaducerea pentru elu, ca s'au facutu ucigasiu de sine; deci negresîtu preotulu trebue a cercetá cu deamaruntulu, cá sa nu cadia in pecatu.

Adeca pentru celu ce s'au omoritu de voie, nu se face pomenire, nici liturgie.

Intrebarea 15. Deaca vre-o muiere avându duchu necuratu, incâtu sa pórte sî fiéra, eara barbatulu aru dice, ca nu potu a me infrâná, sî voiescu a luá alt'a, trebue a luá alt'a, ori ba ?

Respunsu: la intamplarea acést'a vine in midiulocu adulteriulu, sî pentru acést'a n'amu, nici aflu ce a respunde.

Intrebarea 16. Deaca cine-va ajunându spre a se impartasî, sî spalându-se in gura, seau in scaldatóre fiindu au inghititu apa fora voie, se póte a se impartasî ?

Respunsu: asiá, pentru ca satan'a aflându prilegiu de a-lu oprí dela impartasîre, mai adesu o va face aceast'a.

Intrebarea 17. Adese-ori audiendu cuvântulu lui Dumnedieu, sî nefacându-lu, óre suntemu sub osândire ?

Respunsu: de-sî nu'lu facemu, dara nu se póte a nu ne mustrá pe sine, ca audiendu nu ascultâmu, câci este o parte de mantuire, cându cine-va mustra pe sine.

Intrebarea 18. Dela care vârsta se judeca dela Ddieu pecatele ?

Respunsu: Dupa cunoscinti'a sî intielepciunea fiesce-cârui'a, unii din vârsta de 10 ani, eara altii sî dela mai mare vârsta.

Cele patrusprediece canône ale lui Teofilu Archiepiscopu alu Alesandriei (·).

Can. 1. Sî obiceiulu sî cuviinti'a cere dela noi, cá sa onorâmu tóta Duminec'a sî sà o serbâmu, fiindca in aceast'a Domnulu nostru Iisusu Christosu au datu nóue invierea cea din morti, pentru carea in sântitele Scripturi sî intâi'a s'au chiamatu, sî a opt'a, cá un'a, carea coversiesce Sabatismulu Iudeiloru; deci fiindu ca s'au intamplatu a fi dî de ajunare a dumnedieesciloru aratâri pentru aceea o dispensâmu, sî câtra amendóue sà mergemu intieleptiesce, cá impartasîndu-ne cu putiene finice, sà ne ferimu totu odata sî de ieresurile celoru ce nu onoreadia dîu'a invierii Domnului nostru Iisusu Christosu, sî ceea ce este de datorie sà dâmu dîlei cei de ajunare, asteptându adunarea cea de sear'a, carea voindu Dumnedieu, se sevârsiesce aicea; deci sà ne adunâmu aici dela ceasulu alu nóuelea.

(·) Teofilu celu ce pe la a. 389 au statutu Archieppu alu Alesandriei, barbatu cu talente mari, invetiatu, sî intieleptu, sî dreptu; elu mai intâiu au eliberatu Alesandri'a de idololatria, câci nu numai aratá amagitiloru elini momelele popiloru pagâni, ce le faceau intrându in statuele idoliloru, sî vrajea din ele precum voiau, ci inca sî pe idolulu lui Serapidu l'au zdrobitu, despre carele se tiené, ca deaca se va clatí elu, atunci pamentulu se va cutremurá. In urma din caus'a monachiloru, celoru de pe lânga Amonu pornindu lupta in contr'a lui Chrisostomu, s'au facutu urâtu la multi. Deci murindu ne-au lasatu scrierile lui, in forma de epistolii, care aci se espunu cá 14. Canóne.

Fiindca dîu'a ajunului Bobotezei s'au intamplatu in anulu, cându scrisese Teofilu canónele acestea, intr'o Dumineca, pentru aceea invatia, cá sà fia cu pazà a tiené sî sântieni'a Dumineccei, sî à ajunului Bobotezei, sî cu deslegarea postului sà cinstimu dîu'a Dumineccei, adeca a invierii Domnului, sî sà scapâmu de ieresurile celoru ce nu primescu dîu'a Dumineccei.

Can. 2. Despre cei ce s'au impartasîtu cu arienii, sî pona acum tienu bisericile, sà se faca precum este obiceiulu, asiá insa, cá altii sa se constitue, carii marturisescu ortodocsie, sî acei'a sa remâna. Intru acestu chipu sà se administreze sî acestea, precum sî in cele-lalte cetâti au facutu Eppii ortodocsi cei din Tivaid'a. Eara cei ce au fostu constituiti de Apolonu Eppulu, sî s'au impartasîtu cu arienii, carii avusera bisericile, sà se pedepseasca, de o au facutu aceast'a cu voi'a loru, car deaca au ascultatu de propriulu loru Eppu, sa remâna, de-sî n'au cunoscutu, ce este justu. Sî deaca tóte popórele se leapada de ei sî de cei'a-lalti, cu carii s'au impartasîtu, altii sa se hirotoneasca; cara de-i apera pe ei impreuna cu acei'a, cu carii s'au impartasîtu, sa se esamineze sî aceast'a dupa acela'si obiceiu, pe care l'au intrebuintiatu toti Eppii ortodocsi din Tivaid'a.

Canonulu acest'a cuprinde in sine unu comonitoriu alu lui Teofilu câtra Amonu pentru Lico despre osândirea ieresului lui Ariu, sî dispune, ca ortodocsii acei'a, pe carii iau asiediatu Apolonu Eppulu, de s'au impartasîtu cu arienii cu a loru buna voie, sa se puna sub epitimie, eara deaca au facutu aceast'a la indemnulu Eppului loru, atunci sa aiba impartasire cu cei'a-lalti Eppi, pentru ca voindu a pazi ascultarea câtra Eppulu loru, n'au potutu sa cunósca, ce este dreptu: sî deaca tóta multimea poporului se intórce despre unii cá acesti'a, fiindca s'au impartasîtu cu

arieni, atunci alti ortodocsi sa se hirotoneasca loru de Eppi in loculu acelor'a; cara de i primescu pe ei, sî pe arieni, cu carii s'au impartasîtu, sa se primeasca dupa form'a cea intrebuintiata de câtra Eppii din Tivaid'a. Vedi sî can. 68 apostol.

Can. 3. Pentru Vistu, celu ce s'au asiedîatu in Ereva de presbiteru, sa se esamineze, sî deaca pe vre-o muiere lasata, fiindu viu barbatulu ei, o au silitu, sa nu i se ierte sa fia presbiteru, câci nici cá unui mireanu nu i se cuvine cuminecatur'a, sî biseric'a s'au obicinuitu pe unii cá acesti'a a-i desparti; insa aceast'a nu causeaza Eppului Apolonu nici o gresiala, deaca din nesciintia l'au asiedîatu pe elu, poruncindu Sântulu Sinodu I ecum. in Can. 9-lea, ca cei ce dupa hirotoni'a loru s'au aflatu de nevrednici pentru vre-o crima, sà se scótia din gradulu loru.

Vistu presbiterulu se dîce, ca au luatu la sine o muiere maritata, a cârei barbatu inca traiá, apoi de Apolonu s'au hirotonitu de preotu nesciindu, ca Vistu traiesce cu astfeliu de muiere Deci legiuiesce canonulu, ca caus'a sa se esamineze, sî constatându-se Vistu sa se depuna, car Eppulu Apolonu sa remâna nevinovatu, deaca n'au cunoscutu impregiurârile casnice ale lui Vistu.

Can. 4. Eara despre Suru, fiindca Eppulu Apolonu au adeveritu, ca elu sî pe acest'a l'au indepartatu, sî l'au facutu strainu de biserica, fia asiá, precum Eppulu au hotarîtu; de sine se intielege, ca acel'a póte sà intrebuintieze defensiunile sale, deaca voiesce, sî sà incuse sentinti'a Eppului.

Suru acest'a au fostu clericulu Eppului Apolonu, sî a fostu lepadatu si scosu din biserica. Canonulu dara dîce, ca sentinti'a

Eppului are a remané in valóre, sî osânditulu preotu póte apelá, sî pârî sentinti'a Eppului seu.

Can. 5. Apoi pentru Paunfu, carele de Diaconu s'au pusu in Lico, trebue sà se cerceteze, sî de s'au aflatu pentru elu, ca in timpulu, cându se catechisá, au primitu in impartasîre de nunta pe nepoat'a, adeca pe fiic'a fratelui seu, eara dupa ce s'au botezatu, s'au inaintatu in cleru, remâne in cleru, de au muritu aceea, sî dupa botezu cu ea n'au avutu amestecu ; eara cându au fostu credinciosu, sî elu s'au casatoritu cu nepót'a sea, sà fia strainu de preotie ; nu este aceast'a Eppului Apollonu spre prejuditiu, deaca pe elu din nesciintia l'au preotitu.

Vedi Can. 19. apostol. — Can. 9. I.

Can. 6. Despre Iacobu se cuvine cercetare ; ca deaca cetitoriu fiindu sî s'au aratatu vinovatu in delictulu curviei, sî de câtra presbiteri s'au scosu, apoi acest'a s'au hirotonitu, elu sa se scótia, dupa ce se va face esact'a cercetare, dar nu dupa suspiciunea, ceea ce se nasce din sioptiri sî vorbe rele ; ear de nu se va aflá vinovatu, sa remâna in cleru, câci nu se cade a luá in consideratiune clevetele cele desiarte.

Can. 7. Despre cei ce voru sa se hirotoneasca, aceast'a sà fia form'a : cá tóta preotimea sa consimta sî sà-i aleaga, sî atunci Eppulu sà-i esamineze, sî consimtiendu-se cu elu preotimea, in midiuloculu bisericei sa se hirotoneasca de fatia fiindu sî poporulu, sî dicându cu voce inalta Eppulu, de póte sî poporulu sa marturiseasca

pentru ei. Hirotoni'a insa sa nu se faca pre ascunsu, câci biseric'a avându pacea, se cade, cá hirotoniele sa se savârsiasca de fatia fiindu sântii -- clerulu sî poporulu —; eara in parochiele, deaca suntu unii, carii cu ieretici s'au impartasitu, intr'altu chipu sa nu se faca hirotoniele, decâtu cei ce suntu intr'adevaru clerici ortodocsi sa se esameneze, de fatia fiindu earasi Eppulu, care cu tonu inaltu sa dica poporului de fatia, sa marturiseasca, ca sa nu se intample vre-o insielatiune.

Canonulu acest'a espune form'a hirotoniei, carea in parte sî astadi se observa, sî adeca preotimea sa consimta, sî sa aleaga pe celu ce are a se sânti de Diaconu, ori presbiteru, sî Eppulu sa'lu esamineze, sî apoi sa urmeze hirotoni'a lui, sub care Eppulu provóca pe poporulu presentu, sa marturiseasca despre celu nou-sântitu, dicându: Vrednicu este; sî poporulu dupa consciinti'a sea respunde: este ori nu, vrednicu; de unde se vede, ca hirotoniile nu se potu face clandestinu. Marturisirea poporului din inceputu s'au introdusu spre evitarea ori cârei insielaciuni cu barbatulu, care se sântiesce.

Can. 8. Cele ce se aducu subt cuvântu de sacrificiu, dupa cele ce se consuma in intrebuintiarea misterieloru, clericii sa le imparta, sî celu ce se catechisesce, nici cum sa nu se impartasiasca din ele, nici sa bea, ci numai clerici sî cu ei cei credinciosi frati.

Acestu canonu dispune, ca proaducerile poporului la liturgie—prescuri, vinu—,care prisosescu preste trebuintiele misterieloru, sa se impartiasca intre clerici sî crestini, cá sa manance sî sa bea dintr'ânsele, dar nu sî intre catichumeni, sî nebotezati.

Vedi Can. 3. apostol.

Can. 9. Fiindca Ieracsu au incusatu pe oarecarele pentru pecatulu curviei, ca n'aru trebui sa se sufera in

clericatu, car Eppulu Apolonu atunci au afirmatu, ca la hirotoni'a lui nici unu incusatoriu nu s'au ivitu in contr'a lui; aceast'a sa se cerceteze, sî de se va aflá vre-unu incusatoru vrednicu de crediamântu, sî se va dovedi delictulu prin marturii, sa se scótia din biserica; cara de este vrednicu de clericatu, sî despre probitatea lui se voru aduce marturii, remâne in aceast'a.

Can. 10. Cá cu sentinti'a preotimei intregi sa se constitue altu economu, pentru carele sî Eppulu Apolonu s'aru invoi spre a chieltui la cele de trebuintia ale Bisericei.

Can. 11. Veduvele sî seracii, sî calatorii straini sa aiba tóta odichn'a, sî nime cele ale bisericei sa nu le intrebuintieze cá ale sale.

Can. 12. Au aratatu mie Pietatea ta, ca órecarii din cei ce se numescu pe sine curati, voiescu sa vina la Biserica, deci de vreme ce sinodulu, celu ce s'au facutu la Nicea de câtra fericitii parintii nostrii au hotarâtu, cá sa se hirotonéasca, cei ce vinu, voiesci, cá dupa chipulu acest'a sài hirotonesci pe cei ce vinu la biserica, deaca viati'a loru este dreapta, sî deaca nu le sta loru nimicu in cale.

Canonulu acest'a este cá unu respunsu a Sântului Teofilu câtra Eppulu Afrigiu pentru cei ce se dicu curati, sî voiescu sa vina la ortodocsie, adeca Novatienii; deci dice, ca Sinodulu I ecumenicu au hotaritu primirea celoru ce vinu in sânulu ortodocsiei, sî asiá sî elu póte sa primeasca pe aceia, dar mainainte sa esamineze viati'a loru de mainainte, sî de nu le va stá loru ceva in contra, ii póte primi.

Can. 13. Macsimu dicea, ca nesciindu legile bisericesci, in contr'a caroru aru fi elu facutu casatoria oprita, sî fiinduca ilu turbura pe elu, ca n'au lucratu bine, afirma, ca elu din nesciintia au facutu illegalitatea aceast'a, sî ca din convingere se va indreptá de nelegiuit'a convietuire, ceea ce voiesce sî dânsa. Deci de vei cercá, ca facu aceast'a cu invoirea loru, sî nu amagescu, fiindu ca timpulu este de diece aní; sî de vei aflá de bine, cá de asta data sà se adune ei impreuna cu catechumenii, Tu astfeliu sài dispensezi. Ear de vei pricepe, ca vreau sa amageasca, sî ca cele pentru dânsii, au lipsa inca de asprime, fa aceea, ce ti va aratá Dumnedieu, sî ce este in obiceiu, si in vigore, ca in loculu acela aflândute, mai bine poti sci gândurile loru.

Aci S. Teofilu scrie Eppului Agatonu pentru óre care Macsimu, carele cu aceea se desvinovatiesce pentru casatori'a lui nelegiuita, ca o au facutu din nesciinti'a legiloru bisericesci, dar adaoge apoi, ca elu cu invoirea sotiei sale este gata sa se desfaca de acea casatorie ilegale. Sî asiá Teofilu da lui Agatonu acea indreptare, cá sà prejudece lucrulu, cum ilu invatia Ddieu, sî sa se acomodeze obiceiului locului, care elu aflânduse de fatia acolo póte sci, ca gândulu lui Macsimu sî a sotiei lui este sinceru, seau nu?

Can. 14. Legiuitu lucru au facutu presbiterii din Satulu Geminu, de este adeveratu, ceea ce au adusu scrisórea lui Eustatiu, ca dice: ca pe Curadiu l'au departatu dela Cuminecatura, câci facea gâlcevi sî injurii, sî dela aceste n'au vrutu sa inceteze. Deci fiindu ca amu aflatu, ca Curadiu voiesce sa se indrepte, sî a primi s. cuminecatura, fa cele ce suntu necesarie, cá intaiu sà se lase de injurii, sî in inim'a sea sài para reu, cá apoi intielegându

tu acestè, sà'lu lasi cu poporulu celalaltu sa se cumínice.

Canonulu acest'a este o invatiatura indreptata câtra Eppulu Mina pentru Curadiu, pe care presbiterii din Satulu Geminu l'au fostu scosu din biserica pentru gâlcevile sî injuriele lui, ce le facea intre crestini. Deci Teofilu Archieppulu scrie câtra Eppulu Mina, ca de este lucrulu acest'a asiá, care prin Eustatiu l'au intielesu, presbiterii binc au judecatu. Dar fiindca Curadiu se apromite, ca voiesce a se indreptá; pentru aceea da Eppului Min'a acelu consiliu, ca pe Curadiu sa'lu induplece, mai dintaiu a se lasá de nedreptati, de defaimari sî injurii, apoi a intórce cele ce au luatu dela straíni, sî a se pocai, sî numai asiá sa'lu lase la s. cuminecatura.

Cele cinci canóne ale Sântului Cirilu Archiepiscopu alu Alesandriei, in care se cuprindu epistoliele lui câtra Domnu Patriarchulu Antiochiei, sî câtra Episcopii Liviei (*).

Can. 1. Fiesce care lucru alu nostru, cându purcede

(*) Sântulu Cirilu nepotulu sântului Teofilu la a. 412 s'au constituitu Archieppu alu Alesandriei, sî urmatoriulu unchiului seu, sî precum Teofilu, asiá sî elu erá inimiculu lui Ioanu Chrisostomu, dar mai târdiu convinganduse, dupa ce S. Ioannu Chrisostomu s'au ucisu de inimici, cumca n'au avutu dreptu cu antipati'a sea ai fi lui Chrisostomu inimicu, l'au inscrisu in dipticulu seu intre Archiereii reposati, apoi sî elu au finitu cursulu vietii sale la a. 444. sî au lasatu multe opuri, care la Parisu la a. 1638. au fostu tiparite in siapte tomuri, intre care se afla sî epistol'a lui cea catra Domnu Patriarchulu Antiochiei, sî câtra Eppii Liviei impartita in patru canóne, ear dupa altii in cinci canóne; noi urmamu celoru ce le impartiescu in cinci canóne. Scrierile Sântului Cirilu din Alesandria suntu petrecute in 2-lea Canonu alu Sinodului VI. ecumenicu, sî au valóre de ecumenitate.

dreptu dupa ordinulu canonicu, nu produce in noi nici o turburare, ci ne scapa pre noi de grairea de reu a órecaror'a, eara mai vârtosu ne aducu laude dela aceia, carii pricepu o invatiatura sanatósa, câci cine n'aru primi o sentintia impartiale, care s'aru face dela cine-va ? seau mai vârtosu se va laudá acela, care dreptu sî justu au judecatu ? Sî acestea acum le scriu, câci Pietatea Ta in scrisorile cele trimise sî câtra mine, sî câtra précuviosulu, sî de Ddieu iubitoriulu, fratele sî coneppulu nostru Proclu, numindu Eppu pe pré evlaviosulu sî pré religiosulu Petru, carele se plângea, sî dîcea, ca nelegiuitu s'au scosu din biseric'a cea incredintiata lui. Erá insa consentanu, ca ori sa aiba in fapta numele preotiei, ori deaca n'au fostu vrednicu sa numai stee la altariu, de insasi numire de Eppu sa nu se bucure. Dar póte s'aru parea Pietatei Tale, oarecum aspru, sî strainu de comiseratiune fratiasca acestu cuvântu alu meu; dar nu este asiá; câci noi socotimu póte, ca miluimu pe batrânulu, deaca i lasamu lui numele; dar eu dicu, ca multu mai bine aru fi a considerá sî altele. Ca dice, ca aru fi potutu intârî onorulu seu, dar n'au avutu timpu de a se desvinovati, nici i s'au propusu lui ascultarea canonica, eara de i s'aru fi facutu ceva de acestu feliu, insasi aratare a acteloru lui l'aru fi vadîtu pe elu ori prinsu in crima, ori vinovatu osânditu, sî carele n'aru fi mai avutu a dice spre viitoriu, ca este neindreptatitu, seu elu aflânduse nevinovatu, i s'aru fi iertatu, ca sa fia inaintestatatoriu alu Bisericei, carea au avutu-o mai nainte in mân'a sea. Eara

nefăcânduse un'a că aceast'a, despre lucrulu ce striga cu inalta voce, ca nesuferibile nedreptate i s'au causatu, sî pe nedreptu s'au scosu, adaogându, ca i-s'au răpitu toti banii, ce i se cuvenea lui. Deci Cuviosi'a Ta intielegându sî ceea ce socotescu Canónele divine sî ceea ce se cuvine bisericei sî celoru rânduiti la sânti'a liturgie, eara pe lânga aceste inca sî de scrisorile nóstre fiindu rugatu, suprime lacramile batrânului; sî de s'aru socoti, a se judecá cu cei ce au adusu asupr'a lui invinuirile, sa se judece dupa obiceiu inaintea Preacuviosiei Tale, fiindu impreuna adunati sî ceialalti Eppi de subt mân'a ta, alora de unii, pe carii iaru socoti, ca suntu suspecti; ca cu adevaratu nici pe unulu dintre Eppi nu credemu, ca aru cugetá vrajmasie asupr'a fratelui. Insa că pretextulu acest'a sa nu invalide judecat'a viitóre pentru elu, că sî cum nu s'aru fi facutu pe dreptate, nimicu nu supera, că sa nu fia in adunare unii din cei ce suntu in prepusu.

Dice sântulu, ca totu lucrulu bisericescu, cându se face dupa intielesulu divineloru canóne, nu numai nu se causeaza nici o turburare, sî ocara, ci mai alesu se lauda dela cei intielepti, câci este scutu, ca o sentintia dreapta sî fundata in canóne, se lauda peste totu. Aceste dara au scrisu s. Cirilu lui Domnu Archieppului din Antiochi'a, pentru ca in scrisorile, ce leau trimisu lui Proclu Patriarchului din Constantinopole, numesce pe Eppulu Petru de cuviosu, eara Cirilu din contra, desi Petru s'au dusu la Cirilu sî i s'au plânsu, ca pe nedreptu este scosu din scaunulu seu. Apoi adaoge, ca cu cuviintia aru fi fostu, că ori sà aiba numele Episcopiei, sî insasi Eppie, ori de nu erá vrednicu de episcopie, sî de archierie, nici numele de Eppu sa nu'lu pórte; eara deaca Domnu din Antiochia va gasi, ca sentinti'a lui, adeca a lui Cirilu, este prea aspra sî inhumana, atunci sa tiena Sinodu, sî acolo să tracteze obiectulu cu lasarea a fora a Eppiloru, carii aru fi suspecti, s. c. a.

Can. 2. Eara banii, cei ce cu nedreptate s'aru fi luatu dela elu, este cu dreptulu, a i se da inderetu in doue chipuri; intaiu, ca nici trebuiá, sa se faca un'a cá aceast'a, sî ca vatama prea tare, sî mâchnesce pe toti Eppii din lume, ca dela ei sa se ceara rebonificarea chieltueleloru itinerali, seau din veniturile bisericesci, seau din vre-o dobânda, ca fiesce carele din noi pentru timpurile sale va da cuvântu Judecatoriului tuturoru, ca odorele, sî averile cele nemiscatóre trebue sa se pazeasca nestramutate pentru biserici, eara Eppiloru, carii pre acelu timpu administreaza preoti'a divina, sa se incredintieze administratiunea chieltueleloru curente.

Acestu canonu este continuarea celui precedentu, ca dice, ca cu dreptu este a se restitui Eppului Petru banii, ce i s'au rapitu, pentru dóue cause, a) pentruca de la inceputu au fostu nedreptu lucru, a i se rapi banii lui; b) pentruca multu se vatama Eppii, cându vedu, ca averea loru private se rapesce in urm'a unoru volnicii, sî se râsipesce, s. c. a.

Can. 3. Libelulu de renuntiatiune nu l'au datu de buna voie, ci din sila sî de frica sî de ingrozirea órecârora; inse este sî altu lucru, care legiuiriloru bisericesci neplacutu este, a dá libele de renunciatiune de oficiulu sacerdotalu, ca de suntu vrednici a liturgisi, fia intru aceast'a, eara de suntu nevrednici, sa nu se scotia sub cuvântu de renunciatiune, ci mai vartosu osânditi fiindu pentru lucruri, de care cine-va aru fi facutu mare sgomotu asuprai, cá de nisce lucrari afora de tóta consecuinti'a. Saluta pe fratimea cea de lânga tine, câci cea impreuna cu Noi Te saluta in Domnulu.

Se vede, ca Eppulu Petru instrâmtoratu fiindu de impre-

jurari, n'au asteptatu finitulu procesului, ce s'au intentatu în contr'a lui, ci si-au datu renuntiatiunea la postulu seu, ceea ce Sântulu Cirilu desaproba.

Can. 4. Pentru totu, ce este de trebuintia sî necesariu spre zidirea popóreloru, sî spre buna esistimatiune a sânteloru Biserici, trebue sa avemu purtare de grija, câci scrisu este—Leviticonu, 15, 31—evlaviosi faceti pe fiii lui Israilu. Deci oare carii parinti din manastirile Eparchiei Tiveiloru, barbati religiosi, sî minunata vietiuire avându, sî venindu in Alesandri'a, sî intrebânduse de câtra Noi pentru starea manastiriloru de acolo, neau spusu, ca multi se smintescu in privinti'a aceast'a. Unii, carii nu de multu s'au insuratu, sî cá sî cum din camerile nuntiei aru fi iesitu, amagescu pe unii Eppi, sî nimine ne descoperindu loru despre aceia, se hirotonescu de clerici, ori de presbiteri. Ear altii din Monastiri cá nisce necuviosi se scotu, earasi alearga câtra hirotonie, sî facânduse clerici, intra earasi la monastirile, de unde s'au scosu, sî vreau sa proaduca, sî sa plineasca, câte suntu clericiloru obicinuite, sî acestea le facu asiá, incâtu sî unii, carii din cei ce ii sciu pe ei, se lapada sî de Biseric'a, sî nu suferu a se impartasi, cându aceia liturgiseaza. Deci fiindu precumu amu disu, tóte trebue sa se faca de câtra noi spre zidirea popóreloru, Pietatea Vóstra sa iee aminte de acestea, sî de urmeaza a se hirotosi vre-unu clericu, sa se cerceteze viati'a lui, sî de are muiere, seau nu? sî cum, sî cându o au luatu? sî de s'au parasitu de ea? sî de este vre-unulu din cei lepadati prin vre-unu Eppu, seau din vreo monastire? sî atunci neintinatu aflânduse

sa'lu hirotoneasca; ca asiá ne vomu pazi sî cugetulu nostru curatu sî misteriulu sacru sî venerabilu.

Canonulu acest'a l'au indreptatu Sântulu Cirilu câtra Eppii Liviei sî ai Pentapolei, sî le dîce: ca Archiereii sa pórte grija pentru lucruri bisericesci, ca prin administrarea canonica sa fia spre zidirea crestiniloru, sî spre bun'a esistimatiune a Sânteloru lui Ddieu biserici. Apoi le da loru consiliu pentru sustinerea rândului bunu pela Monastiri, sî cu deosebire, pentru cei ce se primescu la manastiri.

Can. 5. Iara de suferu oarecarii despartire, pedepsinduse pentru pecate, sî fiindu catechumeni, sa bolnavescu spre mórte, sa se boteze, sî sa nu se duca din aceast'a vietia neimpartasiti de daru, adeca necuminecati, câci se vede sî aceast'a a fi dupa legiuirile bisericei.

Prin acestu canonu se legiuiesce, ca deaca unii din catechumeni, pentru nisce pecate s'au segregatu dela catechumenii cei ce vinu la biserica, sî s'au scosu din porticu, unii cá acesti'a de voru fi bolnavi spre mórte, au a se botezá, sî a se cuminecá potrivitu cu canónele sî pracs'a bisericei.

Canonulu Sântului Genadiu Patriarchulu Constantinopolei sî alu Sinodului patriarchalu din locu câtra toti Mitropolitii sî Pap'a Romei despre simonieni (*).

Dumnedieu, sî Stapânulu nostru sî Mântuitoriulu Iisusu Christosu, incredintiându sântiloru sei invetiacei, predicarea Evangeliei, sî trimitiendu-i pe ei in tóta lumea invetiatori ómeniloru, le-au poruncitu aratatu: cà darulu, ce l'au luatu dela Elu, sà'lu dee ómeniloru in daru, necastigându pentru acelu daru nici unu banu, ori auru, ori argintu, ori avutii, ori care alta avere materiale ori pamânteasca, câci darurile ceresci sî spirituali n'au nici unu amestecu cu cele pamântesci sî temporale. Porunc'a aceast'a nu numai acelor'a, ci sî Nóue prin acei'a neau predat'o, pe carii neau invrednicitu a intrá in treapt'a sî

(*) Sântulu Genadiu au traitu in dilele Imperatului Leonu celu mare, carele sî Marcelu se numea. Fiindu presbiteru mai intâiu in Constantinopole, s'au râdicatu sî la scaunulu patriarchalu de acolo la a. 458 dupa mórtea lui Anatoliu celui ce au fostu in Sinodulu IV ecumenicu, sî au midiulocitu, de Marcianu s'au intorsu din sect'a celoru curati la ortodocsie, sî l'au facutu Economu spre impartirea prinóseloru intre preoti, clerici sî seraci. Elu nu hirotonea pe nime, deaca nu sciá de rostu psaltirea. Elu au muritu la a. 471; elu prelânga scrierile lui, au compusu sî canonulu susu espusu in form'a unei scrisori canonice sî cerculare câtra Eppi, Mitropoliti, sî Pap'a Romei despre simonieni in an. 459 cu impreuna inticlegere a 75 Eppi, sî prin Canonulu 2-lea alu Sinodului VI, ecumenicu au capatatu valórea unui canonu ecumenicu.

in loculu loru; sî trebue precum acei'a atunci, asiá sî Noi acum acuratu sî conscientiosu sa o observâmu, sî sa nu mestecâmu metechne sofistice in cele ce nu permitu insielaciunea sofistica; „in daru, dîce, a'ti luatu, in daru dati, sa nu castigati nici arama, nici argintu, nici auru la brânele vóstre“ — Mateiu Capu 10. v. 8. — Simplu sî chiaru este cuvântulu poruncei acestei'a, nimic'a avându pestritîtu, ori cu dificultate de intielesu, nici avându trebuintia de comentariu sofisticu. Dela mine a'ti primitu dignitatea sântieniei, de mi-a'ti datu mie ce-va pentru ea, ori micu ori mare, sî acestea s'au vândutu Vóue de câtra mine, vindeti sî voi pe ea altor'a; dar de o a'ti luatu pe ea in daru, dati-o sî voi altor'a in daru. Ce este mai chiaru, decâtu porunc'a aceast'a? Sî ce este mai utilu pentru acei'a, carii acésta porunca o implinescu? Vai cu adeveratu celoru ce socotescu a cumperá cu bani darulu lui Dumnedieu, ori a'lu vinde acel'a! ca spre veninu de amâritiune, sî spre legatur'a de nedreptate suntu unii cá acesti'a, dupa sentinti'a Apostolului Petru, suntu tienuti de a loru avaritie. Dreptu aceea sî Canonulu celu pentru aceast'a alu cuviosiloru, sî fericitiloru parinti cei adunati in Sinodulu IV ecumenicu in Chalcedonu se potrivesce cu legea domneasca, care Canonu asiá suna: „Deaca vre-unu Eppu aru face hirotonie pe bani, sî aru lasá in vândiare Darulu, celu ce nu se póte vinde, sî aru hirotoní cu bani Episcopu seau presbiteru, seau diaconu, seau pe altulu óre-carele din cei ce se numera in cleru, seau aru inaintá cu bani Economu, seau De-

fensoru, seau paramonariu, seau ori-ce din cleru, pentru alu seu mârsiavu castigu, celu ce s'aru vadí, ca au facutu aceast'a, sa se primejduiasca de treapt'a sea, sî celu ce se hirotonesce, nimic'a sa nu se foloseasca din hirotoni'a cea pentru negotiu, seau din inaintare, ci sa fia strainu de vrednici'a, seau de purtarea de grija, carea o au dobanditu cu bani; ear deaca cine-va s'aru aflá midiulocindu pentru aceste mârsievii, sî nelegiuite vatamâri, sî acest'a de va fi clericu, sa cadia din treapt'a sea, eara de va fi mireanu seau monachu, sa se anatemisească". Prea bune sî venerabile suntu poruncile Canonului Sântiloru Parinti, ca impingu sî taia tóta satanicească navalire, sî diabolească apucatura, ceea ce se pórta in contr'a duchovnicescului daru, ca nu voiesce nici decum sa se faca prin bani inaintarea hirotoniei, seau a se primí nici de celu ce o lucreaza pe ea, nici de celu ce primesce inaintarea hirotoniei, nici dupa ce s'au finitu hirotoni'a, nu iarta a se dá bani pentru hirotonie, câci desevârsitu au opritu mit'a cea pentru lucrulu acest'a. Insa fiindca acum, cu tóte ca aratatu suntu oprite acestea, s'au vaditu unii din tiar'a Galateniloru nebagându in seama sî calcându pentru marsiavulu castigu sî avaritie poruncile acestea mântuitóre sî iubitóre de ómeni, amu judecatu sî Noi, ca este bine, insesi aceste earasi a le innoí dimpreuna cu sântulu Sinodu, ce se afla in aceasta imparatéasca cetate in Rom'a nóua, cá fora nici o gândire sî fora de totu pretextulu, sî fora de tóta sofism'a, sà taiemu de sevârsîtu

obiceiulu celu pagânescu sî urâtu, care, nu sciu cum au intratu în présântitele Biserici, cá cu adevaratu necârcimarita sî curata sa se faca de Archierei hirotoni'a asupr'a celoru ce se sânliescu, cá sà vina de susu Darulu Sântului Duchu, precum acum nu sciu, deaca facându ei prin bani inaintarea, sî nu curatu lucrându mân'a, devine asupr'a celui ce se hirotonesce, sî de nu se strânge mai vârtosu Darulu sântului Duchu ; deci sa scii tóte, précinstitoriule de Dumnedieu, ca totu, ori-carele va fi vaditu in vre-un'a cá aceast'a, ori Eppu, ori horeppu, ori Incungiuratoriu, ori presbiteri, ori diaconu, ori altulu din canonici, ori mireanu, cu obsceasc'a dogma a Archiereiloru, ori cu obsceasc'a sentintia se osândesce, precum despre aceast'a sî Canonulu Sântiloru Parinti apucându dîce, ca trebue Darulu sa fia Daru, sî nicairi la elu sà nu se midiuloceasca argintu, fia dara sî este lepadatu sî strainu de tóta sacerdotal'a vrednicie si liturgie, sî blastemului, anatemei supusu, atâtu celu ce socotesce, ca'lu va castigá acest'a prin bani, câtu sî celu ce apromite a'lu dá acest'a prin bani, ori clericu de aru fi ori mireanu, seau de s'aru vadí, seau de nu s'aru vadí, ca au facutu aceast'a ; ca nu este cu putintia, a se invoí cându-va cele neinvoite, nici a conglasui pe mamon'a cu Dumnedieu ; sî aceast'a este sentinti'a domneasca necontradisa : „nu puteti sluji lui Ddieu sî lui mamon'a“. In aceste nadajduindu noi dupa putintia, sî aceste ascultându-le impreuna cu celu ce le-au disu acestea ; ingrijeasca-se dara sî a ta cuviosia, a le face acestea cu tóta observarea, sî a le

aratá prin prescrieri sî préiubitoriloru de Dumnedieu Eppi, sî Circuitoriloru celoru de subt sine, sî tuturoru celoralalti, cá cu unu Duchu, sî cu unu sufletu toti credinciosii ingradîndu-ne, sà ne inarmâmu impreuna cu Dumnedieu asupr'a vrajmasiului universalu, cá sa taiemn radacin'a avaritiei cea sadita de acel'a in noi dimpreuna cu tóte ramurile reutâtiloru ei. Salutâmu intru Christosu pe tóta fratimea cea impreuna cu tine; fii sanatosu intru Domnulu, sî te róga pentru noi, iubitoriule de Dumnedieu frate. — Acésta epistola impreuna cu Patriarchulu Genadiu au subscrisu siapte-dieci sî trei Eppi, ear dupa altii, optu-dieci sî unulu.

Sinodulu patriarchalu localu din Constantinopole se vede, ca s'au infricosiatu de simoni'a, carea se latise intre membrii lerarchiei bisericesci; sî asiá au compusu sî au trimisu Eppiloru sî Papei dela Roma acésta epistola lucrata in intielesulu Cuvinteloru Mântuitoriului, spre a se pune stavila abusuriloru la hirotonii cu bani, de-sî Sinodulu IV ecumenicu prin unu ànumitu canonu au tractatu asupr'a simoniei, sî iau osânditu pe toti cei ce se pateaza cu ea.

Canónele cele 35 ale lui Ioanu Postnicului (*).

Can. 1. A imputiná noi anii pocaintiei, precum socotescu eu, nu s'aru parea, ca nu este cuvântu mân-

---

(*) Sântulu Ioanu numitu postnicu, câci in neprerupta postire au petrecutu, se aflá in a. 580. ajungându trei Imparati, pe Iustinu, pe Tiveriu sî pe Mauriciu; pentru purtarea sea religiósa s'au conumeratu elu in cleru, si s'au alesu de Patriarchu alu Constantinopolei, sî erá alu patrulea Patriarchu intre cei ce se numiá „Ioanu". Elu au fostu celu dintâiu, carele cá Patriarchu s'au numitu

tuitoriu la cei ce dreptu cugeta, ca de vreme ce nici de marele Parinte Vasiliu, nici inca de cei mai vechi dumnedieesci parinti ai nostrii nu s'au hotaritu vre-o ajunare, seau priveghiere, seau numeru de plecâri de genunche pentru cei ce pecatuescu, fora numai departare de sântit'a impartasîre. Amu socotitu, ca noi trebue pentru cei ce cu curatie se pocaescu, sî cu sârguintia i'si chinuescu trupulu cu aspre petreceri, sî cu multiumire i'si schimba viati'a in contr'a reutâtii celei de mainainte, sa cumpanimu pentru dânsii dupa mesur'a infranârei sî imputinarea timpului pocaintiei, adeca, deaca cine-va aru primi a nu bé vinu in dile rânduite, amu judecatu a iertá lui unu anu din anii certârii cei rânduite de Parinti pentru gresial'a lui; asisiderea de aru indelungi infrânarea de carne pona la unu timpu, altu anu amu socotitu ai iertá; eara deaca de brânza sî de óue, seau de pesce seau de untu de lemnu, sî asiá pentru fiesce-care infrânare din feliurile cele cá acestea, unu anu sa-i iertâmu; asisiderea sî de va alege cu dese plecâri de genunche a inblanzi pe Dumnedieu, sà facemu asemene, sî mai alesu de va aratá aplecare câtra milostenie, sî nu'si va opri voinți'a cea dupa putere; eara deaca dupa pecatuire au luatu cine-va sî viatia singuratica, sî iubitóre de Dumnedieu, inca mai scurta sa-i facemu lui iertarea, amu socotitu a

„ecumenicu", sî din caus'a acest'a au avutu multe nevoi cu Papii din Rom'a; sî de atunci toti patriarchii din Constantinopole usuaza epitetulu „ecumenicu", insa fora vre-o hotarire sinodale. Elu au muritu la a. 619, sî au lasatu aceste canóne, care la valóre de ecumenice s'au dechiaratu prin Canonulu 2-lea alu Sinodului VI. ecumenicu.

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

fi bine cu acestu feliu de petrecere potrivita, a petrece viati'a in viitoriu cu patimire rea.

In acestu canonu Sântulu desfasiura causele, care l'au indemnatu spre a imputiená unoru pecatosi timpulu epitimiei loru, adaogându, ca nime nu se va scandalisí pentru aceast'a, ca scie sî cunósce causele, ce l'au indemnatu pe elu la astfeliu de tractamentu cu pecatosii. Apoi Sântulu spre rectificarea sea pomenesce, ca nici S. Vasiliu nici ceialalti parinti n'au rânduitu celoru pecatosi vre-o pedépsa cu postu, cu priveghiere, seau cu ingenunchieri, ci numai cu oprire dela cuminecatura; pentru aceea elu au aflatu de bine a imputiená timpulu pocaintiei la cei ce cu curatie se pocaiescu, sî se silescu a-si chinuí trupulu cu feliu de feliu midiulóce aspre.

Can. 2. Navalirea dulcetii prin gânduri in inima, cá unu pecatu inca nefacutu, nu póte fi obiectulu pedepsirei.

Navalirea aceast'a a dulcetii se arata intâiu in simtiurí din launtru; la aceast'a dice Sântulu, ca la unu pecatu nefacutu nu póte urmá pedeapsa, prin urmare, deaca navalirea dulcetii se arata in fapta complinita, atunci póte sî trebue sa fia obiectulu pedepsirei, pentru ca s'au facutu cunoscuta sî au trasu dupa sine sminteala.

Can. 3. Invoirea se spala cu 12. metanii.

Subt invoirea intielege Sântulu, cându sufletulu primesce navalirea vre-unei dulceti cu gândulu, ce i se infatisiaza, adaogându, ca invoirea este obiectulu epitimiei, sî se vindeca cu 12 metanii.

Can. 4. Lupt'a este vrednica ori de cununi, ori de certare.

Lupt'a, dupa Sântulu Ioanu scarariu este o putere a sufletului de o potriva cu gândulu celu ce se lupta, dupa care, de voiesce sufletulu, biruesce pe gându, eara de nu voiesce, se biruiesce de

elu; deci sî Sântulu Ioanu postnicu dîce: ca lupt'a aceast'a se face causa, cá ori sà se incununе sufletulu, de va birui gândulu celu reu, ori cá sa iee munca, de se va birui de elu.

Can. 5. Induplecarea este caus'a sî inceputulu epitimiei.

Induplecarea este aplecarea sufletului de a face dupa gândulu seu, de unde se dice sî inceputulu pecatului, sî alu pedepsei.

Can. 6. Celu ce s'au intinatu in somnu cu patim'a scurgerii, o di se scóte dela impartasire, sî psalmulu 50-lea cântândulu, sî 49 metanii facându, asiá se crede, ca s'au curatitu de intinaciune.

Vedi 1-lea Canonu alu S. Grigoriu din Nis'a, carele alteum judeca despre scurgerea firei, adeca, nu o considera de obiectu alu epitimiei.

Can. 7. Iara celu ce s'au intinatu, desteptu fiindu cu trupulu, siapte dile se opresce dela cuminecatura, psalmulu 50-lea in fiecare dî cântândulu, sî facându 49 de metanii.

Can. 8. Celu ce au facutu malachie, 40 de dile se pedepsesce, petrecându cu mâncare uscata, sî in fiecare dî o suta de metanii facându.

Can. 9. Amestecarea cu altii, cá un'a, ceea ce malachie o face indoita, pona la 80 de dîle primesce epitimie aratata.

Can. 10. Deaca vre-unulu dintre clerici, mainainte de a se sânti, au cadiutu in patim'a malachiei, nesocotindu póte, ca pentru miculu acest'a pecatu va fi opritu dela hirotonia, mai nainte primindu potrivita epitimie, asiá

sa vina la hirotonie, eara deaca s'au prinsu cu acestu pecatu dupa hirotonie, pe unu anu sa se opreasca dela lucrarea preotiasca, sî intieleptinduse cu obicinuitele canonisiri, sa se intórca la preotie; insa deaca sî dupa cunoscinti'a pecatului a dóua, seau a treia óra o aru face aceast'a, atunci incetându despre preotie, sa vina in treapt'a Cetitoriloru.

Can. 11. Dar sî din muieri, care au venitu in sarutari de barbatu, sî intru pipairi, nestricânduse insa, un'a ca aceast'a primesce certarea malachiei.

Can. 12. Fiecarui monachu, seau mireanu, carele au curvitu, i punemu lui timpu de doi ani a nu se impartasi, deaca se va sârgui a intrebuintiá mâncare uscata dupa ceasulu alu 9-lea, sî a face 250 de metanii in fiecare dî, eara in lenevire petrecându, sa astepte inchierea timpului, care l'au hotaritu Parintii.

Can. 13. Pe précurvariulu dupa trei ani ilu invrednicimu a se cuminecá, de nu se va opune mâncarii uscate dupa ceasulu alu 9-lea, sî a face sî 250 de metanii in fie care di; eara cu lenevire petrecându sa astepte inchierea timpului, care Parintii l'au hotarîtu.

Can. 14. Celu ce s'au turburatu asupr'a sororei sale, dupa trei ani poruncimu a se invrednici de cuminecatura, de va primi a posti pona sear'a, sî a mâncá bucate uscate sî a face in fiecare di cinci sute de metanii.

Can. 15. Pe celu ce cu cumnat'a sa va pecatui, in doi ani ilu scótemu dela cuminecatura de va mâncá bucate uscate dupa alu 9-lea ceasu, sî de va face in fie-

care dî câte 300 de metanii; eara de va servi lenevirei, plinéasca anii cei hotariti de Parinti.

Can. 16. Acestoru epitimii se supune sî celu ce se turbeaza asupr'a sócrei sale, de muierea lui nedespartinduse dupa legea, ce dice: Cele din incepulu adeverite, de câtra cele ce se intampla, nu se strica.

Can. 17. Muierile, cele ce au curgerea de sânge cea obicinuita loru, de nimicu din cele sânte sa nu se atinga pona la a siaptea di, demânda Canonulu alu 2-lea alu Sântului Dionisiu, sî celu alu 7-lea a lui Timoteiu; aceast'a sî legea cea vechie o demanda, sî nici iarta a se impreuná cu barbatii, ca se intampla din aceast'a a se face slabi sî neintariti prunci; de aicea sî divinulu Moisi pe tatalu copilului leprosu l'au ucisu, câci pentru neinfrânarea sea n'au asteptatu curatirea muierii; eara ceea ce va defaimá in timpulu necuratieniei sale, sî se va atinge de dumnedicescile misterii, 40 de dile poruncescu a fi neimpartasita.

Can. 18. Celu ce se turbura asupr'a partii barbatesci, s'au socotitu a se opri trei ani dela impartasire, plângându sî ajunându, sî câtra seara uscatura mâncându, sî 200 de metanii facându; eara de iubesce mai multu lenevirea, sà plineasca cei 15 ani.

Pedeaps'a aceast'a de 15 ani este dupa canonulu 62-lea alu marelui Vasiliu.

Can. 19. Copilulu, de se va stricá de cine-va, nu vine la preotie, ca de sî acel'a pentru nevârstnicie n'au pecatuitu, dar vasulu seu s'au rumptu, sî spre sântitulu

servitiu s'au facutu neaptu ; eara de au primitu scurgerea pe cópse, potrivitu canonisinduse, nu se va opri a se radicá la preotie.

Can. 20. Uciderea voluntaria in 5 ani, eara involuntaria in trei ani o scótemu dela impartasire, deaca insa dupa ajunarea cea pona seara ucigasiulu celu cu mân'a sea va intrebuintiá prea amaruntita uscata mâncare, sî se va sili a face in fie care di trei sute metanii, eara cu lenevire petrecându, plineasca hotarirea Parintiloru.

Can. 21. Cele ce strica cu mestesiugiri pe prunci in pântece, sî celê ce iau buruene, cá sài piardia, sî negat'a facu sa cada pruncii, noi hotarimu, acestea a se pedepsi pona la 5 ani, seau sî pona la trei celu putinu.

Can. 22. Ceea ce fora de voie au pierdutu pruncului, intr'unu anu primésca canonisirea.

Can. 23. Eara ceea ce asupr'a pruncului adoarme, si 'lu inneaca, dupa trei ani se invrednicesce impartasirei, departânduse in dîle rânduite de mâncarea cârnuriloru, sî de brândia, sî celelalte cu osteneala savârsindule; eara deaca din lenevire, seau din neinfrânarea parintiloru s'au intamplatu pruncului aceast'a, se potrivesce cu uciderea voluntaria; eara deaca din bântuirea vrajmasiului, este lucrulu vrednicu de iertare; insa sî aceast'a are trebuintia de amasurata canonisire, ca pentru alte gresiele s'au facutu parasirea aceast'a.

Can. 24. Murindu copilulu nebotezatu din nepurtarea de grija a parintiloru sei, in trei ani se scotu parintii dela impartasire, mâncându uscatu intru acesti'a, sî

inblândindu pe Dumnedieu cu plecari de genunchi, cu plângere sî cu milostenie dupa putere, facându sî in fiecare di 40 de metanii.

Can. 25. Vre-o calugaritia, sciindu pe altele, ca preacurvescu, seau ca au stricatu pruncii, sî nearatându Igumenisei, asemene are canonisire cá ceea ce au facutu reulu, dupa canonulu 71 alu marelui Vasiliu.

Can. 26. Pe cele ce'sî leapada pruncii loru pe la intrarile bisericeloru, cá pe nisce ucigasie le pedepsesce legea, de sî órecarii luându pe ei, learu purtá de grija.

Can. 27. Pe furulu, celu ce de buna voie se pocaesce, ilu oprimu pona la 40 de dîle dela impartasire; eara pe celu ce s'au vaditu, pona la siase luni, mâncându uscatu pona la alu noaolea ceasu, sî in fiecare di facându pona la un'a suta de metanii.

Can. 28. Celu ce s'au prinsu furu publicu in furtisiaguri ce se dicu de capu, nu vine la preotie; dar deaca sî dupa preotie aru cadea in patim'a accast'a, de preotie se desbraca, dupa celu 25-lea Canonu apostolescu.

Can. 29. Celu ce sparge morminte, hotarimu, sa fia neimpartasitu unu anu, dupa a nóulea ceasu mâncându uscatu, sî facându in fiecare dî câte 300 de metanii.

Can. 30. Furarea de cele sântite in mai putinu timpu se pedepsesce decâtu preacurvî'a dupa sântulu Grigoriu din Nis'a; se iconomisesce insa pona la alu treilea anu.

Can. 31. Celu ce au calcatu juramêntulu de voie ori fora de voie, socotimu, ca trebuesce timpulu de unu

anu a le prelungi impartasirea, dupa alu 9-lea ceasu mâncându uscatu, sî in fiecare dî facându câte 250 de metanii.

Can. 32. Celoru ce marturisescu de sinesi pecatulu vrajitoriei, seau de farmece, la trei ani le scurtamu iconomi'a pocaintiei, deaca se voru osteni in fiecare dî mai multu sà ajuneze, sî dupa alu 9-lea ceasu sa intrebuintieze hrana putina sî uscata, incâtu numai sa fia vii ; dar sî inchinaciuni 350 sa faca cu evlavie, plecându-si fruntea pona la pamântu; cu aceste indreptâmu sî pe muierile, cele ce facu baere, sî intrebuintiaza vraji.

Can. 33. Muierea fia calugaritia, fia mireana, pentru ori ce feliu de gresiala nu se desparte dela biserica, ca dice canonulu, ca aceast'a o facemu, pentruca multe se omóra pe sine de rusine, precum nici presbiterulu, nici diaconulu, pentru ceea ce se dîce: nu vei izbândi de dóue ori pentru un'a sî aceeasi gresiala.

Can. 34. De va cadea in putiu vre-unu lucru necuratu, seau in untu de lemnu, seau in vinu, celu ce va gustá din acelea, in trei dîle de carne, sî de brândia sa nu se atinga, eara siapte dîle sa nu se impartasiasca.

Can. 35. Celu ce au vêrsatu dupa dumnedieeasc'a impartasire, 40 de dîle se opresce dela Cuminecatura, cântându in fiesce care dî psalmulu 50-lea sî facându câte 50 de metanii, ori sî cum s'aru intâmplá aceast'a, ca de sî nu s'aru socoti, ca insusi au datu ansa, dar insa pentru alte órecare gresiale ale sale i s'au intamplatu aceast'a in adevaru.

Insemnare. Intr'o condica manuscrisa s'au aflatu cartea canonica a Postnicului, carea au cuprinsu canonisirile mai de josu, afora adeca de cele amintite de Vlastaru. Pentru duchovnici cu deosebire suntu necesarie aceste canonisiri sa le scie, de-sî acele pecate a rare ori se intampla; sî âdeca:

1. De va cadea cine-va cu master'a sea, trei ani se canonisesce, postindu adeca pona la seara, sî uscatu mancându, sî in fie-care dî facându 500 de plecâri de genunchi.

2. De va cadé impreuna cu maic'a sî cu fiic'a, patru ani se canonisesce, uscatu mancându dupa alu 9-lea ceasu, sî in fie-care dî facându câte trei sute de metanii mari.

3. De va face cine-va cu doi frati pecatulu sodomiei, asemenea se canonisesce.

4. De va face cine-va sodomie cu ginerele seau cumnatulu seu, patru ani se canonisesce, uscatu mancându dupa alu 9-lea ceasu, sî câte dóue sute de metanii mari in fie-care dî facându.

5. De va face cine-va sodomie cu fratele seu, optu ani se canonisesce, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându in fie-care dî patru sute de metanii mari.

6. Deaca vre-unu frate mai micu s'aru spurcá cu acestu pecatu de fratele seu celu mai mare, fora a'lu face sî elu acestu pecatu, trei ani se canonisesce, uscatu mancându dupa alu 9-lea ceasu, sî facându in fie-care dî câte un'a suta de metanii mari.

7. De va cadea cine-va cu fiic'a sea odata, cinci ani se canonisesce ; eara de va cadea mai de multe ori, siase ani, sî siapte mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî iu fie-care dî facându cinci sute de metanii mari.

8. De va cadea cine-va cu maic'a sea odata, siapte ani se canonisesce ; eara deaca mai de multe ori, doi-spredîece ani mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî câte cinci sute metanii mari facându.

9. De va cadea cine-va cu fiic'a sea cea din sântulu botezu odata, optu ani se canonisesce ; eara de mai multe ori, diece ani, mâncându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî câte cinci sute de metanii mari facându.

10. De va cadea cine-va cu cumetr'a sea, se canonisesce optu ani, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându in fie care dî trei sute de metanii mari.

11. De va cadea cine-va in pecatu cu dobitocu de multe ori, avându sî muiere, optu ani se canonisesce ; eara de n'are muiere, sî odata, seau de dóue, seau de trei ori au cadiutu, trei ani se canonisesce, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându trei sute de metanii mari.

12. Aceste canonisiri sà le iee sî muierea de va pecatui cu dobitocu.

13. De va cadea cine-va cu var'a sea primare, doi ani se canonisesce, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, si facându in fie-care dî câte cinci sute de metanii mari.

14. De va cadea cine-va cu muiere de altu neamu,

adeca cu evreica, ori turcóica, ori sî ieretica, neavându muiere legiuita, trei ani se canonisesce, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându in fie-care dî câte dóue sute de metanii mari. Asemenea se canonisesce sî muierea, care n'are barbatu legiuitu, de va pecatui cu unii cá acesti'a. Eara barbatulu, carele are muiere legiuita, sî muierea, carea are barbatu legiuítu, de va cadea cu nisce fetie cá acestea, patru, seau cinci ani se canonisescu, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându câte 250 de metanii mari.

15. Eara muierea presbiterului, seau a diaconului, de aru précurvi, trei ani se canonisesce, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându in fie-care dî trei sute de metanii mari, mai greu adeca se pedepsesce, decâtu alta précurva, pentru ca ucide pe barbatulu seu, câci elu din vin'a preotesei sale se segregeaza, deaca mai voiesce a o avea de sotie sî spre viitoriu; eara de va voí a avea preotie, se desparte de ea mainainte de a se impreuná cu ea dupa preacurvie, dupa canonulu 8-lea dela Neocesari'a.

16. Eara deaca vre-o muiere aru cadea in curvie cu doi frati, trei ani se canonisesce, dupa alu 9-lea ceasu mancându uscatu, sî facându in fie-care dî câte dóue sute de metanii mari.

17. Deaca vre-o muiere va cadea in pecatu cu vre-unu famenu, trei ani se canonisesce, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându in fie-care dî câte trei sute de metanii mari.

18. De va face cine-va pecatulu sodomiei cu mujerea sea, optu ani se canonisesce, mancându uscatu dupa alu 9-lea ceasu, sî facându in fie-care dî câte dóue sute de metanii mari.

Epistol'a lui Tarasiu Patriarchulului din Constantinopole câtra Pap'a Adrianu din Rom'a (·).

In multe feliuri, sî in multe chipuri evangelicesce, apostolesce sî parintesce ne invetiâmu, cá sa avemu naravu neiubitoriu de argintu la sântieni'a preotiei, sî sa nu primimu auru sî argintu la hirotoni'a vre-unui barbatu sacerdotalu, precum vomu aratá aceast'a cu sentintiele ací aduse din scripturi divine, sî din doctrinele parintíloru, ca cei ce punu mânile, suntu servitori ai sântului Duchu, eara nu vândietori ai lui, ca in daru luându Darulu sântului Duchu, in daru a'lu dá se indatorescu dela dânsii celoru ce i'lu primescu, au pronunciatu acei'a, carii dela vocea Domnului au primitu aceast'a libertate, eara celu ce se va constatá, ca Darulu l'au vândutu cu auru, pe acel'a i'lu dechiara de depusu din treapt'a sacerdotale;

(·) Tarasiu au traitu in timpulu Imparatiei lui Constantinu sî a Irinei maicii lui, sî la a. 795 cu sil'a Imparatesei Irinei sî a poporului credinciosu s'au inaltiatu la scaunulu patriarchalu in 21. a lunei lui Decembre, patriarsindu 21 de ani sî 2 luni. Elu au esoperatu convocarea sî tienerea Sinodului VII ecumenicu, care erá alu 2-lea in Nicea. Pre lânga cele-lalte scrieri au scrisu sî Epistol'a aceast'a câtra Adrianu Pap'a Romei despre Simonieni, fiindca la Rom'a sporea acestu reu, sî epistol'a aceast'a in cinste mare o tiene intreaga biseric'a ecumenica, de aceea sî noi amu datu ei locu ací.

ca desi cu numele au luatu treapt'a preotiei, totusi in fapta se arata cuvântulu a fi minciunosu, câci nimine nu póte servi lui Dumnedieu sî lui mumona, precum ne-amu invetiatu din Evangelia—Mateiu 6, 24—; sî fiindca amu auditu pe Dumnedieu prorocesce dicându: „Preoti, graiti in inim'a Ierusalimului"; sî earasi ingrozindu: „Pazitoriulu de va vedé sabi'a venindu, sî va trimbitiá cu trimbiti'a, sî poporulu nu se va pazi sî venindu sabi'a va luá dintre ei sufletu, sângele acelui'a din mân'a pazitoriului ilu voiu cere" Isai'a 40, 1—Iezechiilu 33, 6— Cu frica pentru osândirea tacerii vestimu tuturoru intâiloru Siediatori ai Bisericeloru nóstre, ca cu indrezneala dupa Apostolulu sà dicemu: „curati sântemu de sângele celoru ce calca rânduirile divine, sî multu mai vârtosu de alu acelora, carii au hirotonitu pentru bani, seau s'au hirotonitu," faptele Apostol. 20. 26.— Dumnedieesculu Apostolu Petru, alu caruia sî scaunulu l'au mositenitu fratiasc'a vóstra Sântienie, pe acesti'a, cá pe Simonu vrajitoriulu stricându, pentru aceast'a nu ne sfiimu a vesti adevarulu padindu sî tinêndu cele date canonicesce dela sântii Apostoli sî dela pururea pomenitii Parintii nostrii, sî de s'au calcatu de câtra ore carii ceva dintru acestea, ne ingretiosiamu. Deci fratiasc'a Vóstra Archierie cu caldura, sî dupa voi'a lui Dumnedieu ocarmuiesce sântieni'a sacerdotale, ce are vestita marire, ca au disu prin proroculu marele sî intâiulu Archiereu Christosu Dumnedieulu nostru: „Viu suntu eu, sî cei ce me preamarescu pe mine, ii voiu preamari sî eu pe ei; ca sciu barbate alu Doririloru Duchului! ca

mai suferitu este ieresulu necinstitoriului Macedoniu sî alu luptatoriloru de Duchu celoru impreuna cu dânsulu, ca acei'a bârfindu, ca Duchulu sântu este zidire sî robu a lui Dumnedieu Tatalui, acesti'a, precum li se parea, ilu facu robu alu loru pe acest'a; ca totu stapânulu ori ce aru avea, de aru voi, vinde, ori robu, ori alta din cele ce are; asisiderea sî cela ce cumpara, vrându a fi stapânu celui cumparatu, prin pretiu de argintu aceast'a o capata. Asiá cei ce facu aceast'a nelegiuita vândiare, pogóre pe Duchulu celu sântu intocma pacatuindu, cu cei ce hulea, ca Christosu cu Veelzevulu scotè pe draci; seau cá mai adevaratu sà dicemu, se asamana cu Iud'a vândiatoriulu, carele ucigasiloru de Ddieu evrei au vândutu pe Christosu cu pretiu de argintu. Deci cumca sântulu Duchu este de o fiintia cu Christosu Ddieulu nostru este fórte aratatu, ca si acesti'a a partii lui Iud'a voru fi, precum s'au dovedítu; eara de se vinde, — ca aratatu este, ca nici de cum nu se vinde — negresitu, nu este intru dânsii Darulu Duchului sântu, adeca sântieni'a preotici, sî nici o au luatu, nici o au. Aducasi aminte de sântulu Petru, carele câtra celu ce s'au ispítitu a o face aceast'a, au dîsu asiá: „nu este tie parte nici sórte intru cuvântulu acest'a", faptele Aposioliloru 8, 21 — ca de se vinde vrednici'a preotiei, apoi de prisosu este a se cere dela dânsii cinstit'a petrecere a vietii, sî vietuirea cea intru curatienie, sî intru fapt'a buna; apoi de prisosu este dupa dânsii sî Pavelu dumnedieescului Apostolu, carele invetia: „se cade Eppului sa fia fora de prichana,

treazu, intregu la minte, cucernicu, invetiatoriu, infrânatu, tiinduse de credintiosulu cuvântu alu invetiaturii, cá puternicu sà fia sî a mângaiá cu invetiatur'a cea sanatósa, sî a mustrá pre cei ce dicu in contra.“ — I. Timot. 3, 1.— Tóte acestea se indeparteaza dela vândiatoriulu, sî cumparatoriulu de preotie. Deci intrebuintiârile cele dise de Sântulu cele ce stau de fatia, hotarescu strainu cu totulu de preotie pe celu ce órecându au datu, seau au luatu, ori in ce timpu, ori mainainte de hirotonie, orî sî dupa hirotonie, câci luarea este luare ori cându; inca sî tóte inaintarile bisericesci se ridica pentru darea baniloru.

Canonulu 29 alu sântiloru Apostoli.

„Deaca vre-unu Eppu prin bani aru apucá vrednici'a aceast'a, seau presbiteru, seau diaconu, sà se segregeze sî elu, sî celu ce l'au hirotonitu, sî de savârsîtu sà se taie dela impartasire, cá Simonu vrajitoriulu de mine Petru“.

Din cartea fapteloru Apostoliloru Capu VIII. v. 18.

„Eara Simonu vândîndu, ca prin punerea maniloru Apostoliloru se da Duchulu sântu, au adusu loru bani dicându: dati sî mie aceast'a stapânire, ca ori pe carele voiu pune mânile, sà iee Duchulu sântu; eara Petru au disu câtra elu; argintulu teu sa fia cu tine intru pierdiare, câci ai socotitu, ca Darulu lui Dumnedieu cu bani se agonisesce, nu ieste tie parte nici soarte intru cuvântulu acest'a, pentruca inim'a ta nu este dreapta inaintea lui

Dumnedieu, pocaiesce-te dreptaceea de reutatea ta aceast'a, sî rógate lui Dumnedieu, ca dóra s'aru iertá tie cugetulu inimei tale, ca in amariciunea fierii sî in legatur'a nedreptâtii te vedu ca esci".

Din a trei'a a Imparatiloru, Capu XIII. v. 33.

„Sî nu s'au intorsu Ierovoamu dela reutatea sea, sî earasi au facutu dintr'o parte din poporu preoti celoru inalte, celu ce vrea umplea mân'a lui, sî se facea preotu la cele inalte, sî au fostu cuvântulu acest'a spre pecatu casei lui Ierovoamu, sî spre peire, sî stângere de pe fati'a pamântului".

Din a patr'a a Imparatiloru Capu V. v. 15, 27.

„Sî s'au intorsu Neemann la Eliseiu, elu sî tóta taber'a lui, sî au venitu si au statutu inaintea lui, sî au dîsu: eata ca amu cunoscutu, ca nu este Dumnedieu in totu pamântulu, forâ numai in Israilu sî acum ia multiamita dela robulu teu; sî au dîsu Eliseiu: Viu este Domnulu, inaintea cârui'a stau, de voiu luá; sî l'au silitu, sà iee sî n'au vrutu. Sî dupa putiene; sî au dîsu Ghiezi slug'a lui Eliseiu: eata au lasatu Domnulu meu pe Neemanu Sirulu acest'a de s'au adusu, sî n'au luatu din mân'a lui nimic'a din cele ce au adusu. Viu este Domnulu, ca voiu alergá dupa elu, sî voiu luá dela elu ce-va. Sî âu alergatu Ghiezi duga Neemanu. Sî dupa putiene, sî au dîsu Neemanu: Ia doi talanti de argintu; sî au luatu doi talanti de argintu in doi saci, sî dóue rânduri

de haine. Sî dupa altele, sî au dîsu câtra elu Eliseîu: de unde vini Ghiezi? sî au respunsu Ghiezi: N'au umblatu slug'a ta incóce sî incolo; sî au dîsu câtra dânsulu Eliseiu: au n'au mersu inim'a mea cu tine? sî au vediutu, cându s'au intorsu omulu din carulu seu inaintea ta; sî acum ai luatu argintulu, sà cumperi cu elu grâdini sî maslinisiuri, sî vii, sî oi, sî boi, sî slugi, sî slujnice, sî lepr'a lui Neemanu se va lipí de tine, sî de semînti'a ta in veacu; sî au iesitu dela fati'a lui leprosu cá zapad'a".

A marelui Vasiliu din tâlculu celu la Isai'a Capu VIII. v. 30.

„Legea au dat'o spre ajutoriu, cá sa dîcu, ca nu vocea aceast'a a vorbitoriului din pântece, ca nu s'au aflatu spre amagire, precum acelea, ci este instructiva a adevarului, sî acei'a vrajescu adeca pentru argintu; sî aceast'a este lucrulu celu de rîsu, ca sî argintu le dau loru, plata a minciunei, cei ce se amagescu; eara vocea aceast'a a legii nu este acestu feliu, cá sa dee bani pentru ea, ca nimine Darulu nu'lu da inapoi," in daru, dîce, a'ti luatu, in daru dati. — Mateiu X, 8 — Vedi, cum s'au mâniatu Petru asupr'a lui Simonu, celui ce aducea argintu pentru Darulu Duchului: „argintulu teu, dîce, fie cu tine intru pierdiare, ca ai socotitu a castigá Darulu lui Dumnedieu prin bani". Deci nu este cuvântulu Evangeliei cá sî vocele vorbitoriloru din pântece, cele ce se vându, ca ce resplatire aru dá cine-va vrednica de ea? asculta pe Davidu — Psalm. 115. v. 2 — carele

nu se dumerescе sî dîce: „ce voiu resplati Domnului pentru tóte, câte mi-au facutu mie“; pentru aceea nu este cu putintia a dá daruri vrednice din partea sea pentru Darulu lui Ddieu. Unu singuru daru este vrednicu, adeca pazirea acelui daru, ce i s'au datu lui. Celu ce ti-au datu tiè vistierie, nu cere dela tine pretiulu ei, ci pazire vrednica a lucrului celui datu.

Alu aceluiasi din Epistol'a cea câtra Eppii cei de subt elu, care este Canonu 90-lea.

„Li se pare loru, ca nu pecatuescu, pentru ca nu iau indata, ci dupa hirotonie; eara a luá este aceea, ori cându se ia; rogume dara, acestu venitu, eara mai bine a dîce, introducerea cea spre geena, lepadati-o, sî nu spurcându-ve mânile cu acestu feliu de aluaturi, sà ve faceti nevrednici de a sevârsi sântele misterii“.

Din viati'a Sântului Ioanu Chrisostomu.

„Au venitu la noi Eusebiu, pricinuitoriulu de lunga cuvântare tuturoru Eppiloru, sî incusatoriulu celoralalti siase Eppi, rugându-se a se primí la impartasîre, despre care in contr'a dîcu unii din Eppi, ca nu trebue sà se primeasca elu, cá unu clevetitoriu; pentru aceast'a se rugà dîcându: fiindca judecat'a cea mai mâre parte in doi ani s'au cercetatu, si cu martori s'au facutu apelati'a, me rogu iubirei vóstre de Dumnedieu, astadi indata sà se dee martorii, ca de-sî Antoninu Eppulu celu ce au luatu aurulu, sî au facutu hirotonii, s'au sevârsîtu, dar insa cei ce au datu, sî s'au hirotonitu, suntu remasi; au socotitu cu dreptulu acestu Sinodu, cá sa esamineze

lucrulu, sî sa inpace caus'a din cetirea harthiiloru facute de mainainte. Au intratu martorii; au intratu sî cei siase din cei ce au datu sî s'au hirotonisitu; la inceputu tagaduiá; staruindu insa martorii, unii fiindu mireni, eara altii presbiteri, in carii li s'au parutu loru a indrasní mai dintâiu tagaduiá; eara dupa ce martorii ii vedea, aducându-le loru aminte sî de locuri, sî de timpuri, spuindu sî feliurile depositeloru, sî sum'a, aflându-se nu prea bine sî consciinti'a loru, marturisescu de sine fora de multa sila, ca amu datu, sî ne-amu facutu, socotindu, ca prin astfeliu de urmare sa ne liberâmu de servitiulu celu publicu mirenescu, sî acum ne rugâmu, de este cu putintia sa fimu noi in servitiulu Bisericei, seau celu putienu aurulu, ce l'amu datu, sà'lu luâmu inderetu, ca óre-care scule ale muieriloru nóstre amu datu. Ioanu — Chrisostomu — despre aceste au apromisu sinodului: Eu, dîcea, pe ei ii voiu eliberá, rugându pe Imparatulu, voi insa demandati, cá sà iee dela clironomii lui Antoninu aceea, ce au datu. Deci au poruncitu Sinodulu, sà'sí iee ei aurulu dela clironomii lui Antoninu, sî sa se impartasiasca inlauntrulu altariului, dar sà fia scosi dintre preoti, cá nu aceast'a iertându-se sa se faca obiceiu iudaicescu, seau egiptenescu, de a vinde sî de a cumpará preoti'a, ca dîcu, ca pierdiatoriulu sî minciunonumitulu, Patriarchulu Iudeiloru, in fiesce care anu vinde seau sî afora de anu, pe mai marii Sinagogeloru prin adunare de argintu; asisiderea sî râvnitoriulu acestui'a Patriarchulu Egipteniloru, cá sa plineasca dîcerea cea pro-

roceasca: preotii loru pentru daruri respundea, sî prorocii pentru argintu vrâjea". Miheia 3. 11.

Aici se aduce spre marturie sî Canonulu 2-lea alu Sinodului IV ecumenicu.

Din cercularea epistola a Patriarchului Genadiu.

„Deci fia dara ca sî este lepadatu sî strainu de tóta vrednici'a sacerdotale sî de liturgie sî supusu blastemului anatemei atâtu celu ce socotesce, ca va castigá preoti'a aceast'a cu bani, câtu sî celu ce apromite a i-o dá aceast'a cu bani, ori clericu de aru fi, ori mireanu, seau de s'aru vadí, seau de nu s'aru vadí, facându-o aceast'a, ca nu este cu putintia, cá cându-va sa se invoiasca cele neinvoite, nici a se conglasuí mamon'a cu Dumnedieu, ori cei ce slujescu acelui'a, a slují lui Dumnedieu; sî aceast'a este hotarirea domneasca, cârei nu se póte contradîce: „Nu puteti slují lui Dumnedieu, sî lui mamon'a". Mateiu VI, 24.

Canonulu 22 alu Sinodului VI. ecumenicu.

„Cei ce pre bani se hirotonescu, ori Eppi, seau orî carii din clerici, sî nu dupa esaminare sî dupa alegere a vietii, demandâmu, a se depune, inca sî cei ce iau hirotonitu pe ei". Sa audîmu acestea toti, sî in urechî sà le luâmu, nu numai Archiereii, ci sî cei ce suntu numerati in cleru, sî toti cei ce locuescu in lume," ca trebue mai multu a luá noi aminte la cele ce audîmu, cá nu cum-va sà ne alunecâmu, ca nu cu argintu seau cu auru, care se strica, neamu mantuitu de viati'a nó-

stra cea predanisita de stramosi, ci cu cinstitu sângele lui Christosu, cá alu unui mielu nevinovatu, sî neintinatu. Asiá pe noi invatia-ne, Barbate Preasântite, sî ne supune demandatiuniloru din Scripturi, din Evangelii, din Apostoli sî din Canónele parintiloru, câci bucurosu ne subordinâmu graiuriloru gurei vóstre. „In munte inaltu suete, inaltia intru tarie vocea ta; mergi intru desfatare“ Isai'a 40, 9 —; predica cu indrasneala, cá sà se ridice din midiulocu sî intru pierdiare sa se duca hirotoni'a cea prin bani, si totu orî ce feliu de iubire de argintu, sî nedreptate, sî negotietorie urmeaza pentru mârsiavulu castigu, ca aceast'a impreuna cu cele ce se intarescu in dâns'a ridicându-se din poporulu celu alesu, cu numele lui Christosu numitu, sî carele in daru castiga mântuire, tóte spurcaciunile cele ce urmeadia cu reutatea, se voru taiá din radacina sî preotii cá finicii se voru inflorí, buna mireasm'a lui Christosu o voru insuflá in cei ce se mântuescu, sî bisericei cântarea de biruintia voru cântá: „stersau Domnulu dintru tine nedreptâtile tale“; — Sofoniu III, 16 —; dar inca indulcindu sî pe cei ce secerá rodurile loru, sî inmultiendu-i pe ei intru batrânetie unse, sî aratându-i pe ei mostenitori a fericitei acei'a, sî nestricatei vieti.

Canónele cele 37 ale Sântului Niceforu Patriarchu alu Constantinopolei (·).

Can. 1. Deaca din nesciintia se va spalá sântulu Antimisu, nu'si pierde sântieni'a, nici se face necuratu, pentru ca s'au spalatu.

Can. 73 apost. — VII. 7.

Can. 2. A dóu'a nunta nu se binecuvânta cu cununi, ci se canonisesce a nu se impartasî doi ani, eara nunt'a a trei'a, trei ani.

Apostolescu 7.

Can. 3. De va mâné cine-va in pridvorulu bisericei de nevoie, sî in putiena vreme, nu se osândesce; eara de va face aceast'a in multu timpu, elu sà se scótia de acolo cu certâri, eara biseric'a sa'si iee earasi dreptâtile sale, adeca a nu se face casa de obsce sî nebagata in seama.

Can. VI. 97.

Can. 4. Se cuvine a se primí milosteniele cele ce se facu pentru sufletele celoru ce au muritu fora a'si

(·) Celu dintru sânti Parintele nostru Niceforu marturisitoriulu, fiindu boieriu mare, in urma s'au facutu monachu, apoi au statutu patriarchu alu Constantinopolei dupa reposarea lui Tarasiu in a. 815. Elu alu scrisu 37 Canóne spre deslegarea unoru nedumeriri atingatóre de bun'a rânduiala bisericeasca; in fine prin Imperatulu Leone, care erá luptatoriu asupr'a icóneloru, s'au isgonitu din scaunu; ear amintirea lui aniversale este in 13 Martiu. sî in 2 Iuniu.

face testamentu sî despusatiune pentru lucrurile loru, deaca ei fiindu vii aveau cugetu, sî voia sà faca pentru dânsii acestu feliu de milostenie, sî chiaru dîcea, ca au voie sa miluiasca.

Can. 5. De se va intamplá Bun'a-vestire in Joi'a seau Vinerea mare, nu pecatuimu, de vomu deslegá atuncea la vinu sî la pesce.

Can. 69 apostol.—

Can. 6. Presbiterulu, carele are rugaciune de Igumenu—hirotonie de Igumenu—, póte sà hirotonésca Cetitoriu sî ipodiaconu in Manastirea sea.

Can. 7. De au vietiuitu cine-va in desfrânare, 20 de ani, seau sî mai multu, apoi va face lucruri de fapte bune, acest'a nu se cuvine a se hirotoni de preotu, fiindca sântulu altariu este curatu, sî neintinatu.

I. 19.— Neoces. 12.

Can. 8. Copiii, câti se voru nasce din concubine seau din parinti de a dóu'a, ori de a trei'a nunta, sî au viatia vrednica de preotie, se facu preoti.

VI. 37.—

Can. 9. Sa cuvine, cá preotulu sa impartasiasca pe celu ce se primejduiesce la mórte, sî dupa ce au mâncatu.

Can. 10. Se cuvine a plecá genunchele pentru sarutare Duminec'a sî in tóta Cincidiecimea, insa nu a face obicinuitele metanii mari.

I. 20. — VI. 90. — Petru 15. — Vasil. 91.

Can. 11. Nime nu pacatuiesce, deaca pentru trei ómeni impreuna proscomidesce dintr'o prescura, seau de aprinde un'a candela.

Can. 21 din Laodic.

Can. 12. Nu se cuvine, cá preotulu sà faca pecete la sântulu potiriu in rugaciunea Scevofilachionului.

Vedi Comentariulu Canonului 21-lea din Laodicea.

Can. 13. Nu este iertatu preotului, sà liturgiseasca fora caldura, afora insa de mare nevoie; sî de nu se afla acolo nici o caldura.

Preotulu mai nainte de a incepe sà liturgiseasca, trebue sà aiba grija pentru tóte, câte se ceru la sânt'a liturgie, sî fiinduca la cântarea chinonicului — priceasnei — are lipsa neincungiurabile pentru apa calda, ceea ce se tórna in potiriu, pentru aceea de timpuriu sa se ingrigeasca pentru apa calda, adeca pentru unu vasu de arama, in care se incaldiesce ap'a, sî pentru focu; ap'a calda trebue atâtu sà fia calda, cá totu potirulu dinpreuna cu vinulu, ce este intrânsulu sàlu incaldiasca, sî ap'a aceast'a calda este simbolulu credintiei invapaiate; preotii aceia tare pecatuiescu, carii tórna la priceasna in potiriu ap'a rece, cá si la proscomidie, sî prin archiereu se pedepsescu.

Can. 14. Se cuvine monachului, carele au lepadatu schim'a, adeca chipulu celu monachalu, cându se va intórce, sî se va pocaí, cá sà se imbrace earasi cu monachal'a schima, de care s'au desbracatu, fora insa a i se ceti earasi rugaciunile schimei lui.

Can. 15. Calugaritiele potu intrá in sântulu altariu spre a aprinde luminari, sî candele, sî spre a'lu meturá.

Adeca in bisericele manastiriloru loru, deaca barbati servitori nu se afla. VI. 69.

Can. 16. Nu se cuvine, ca monachii in postulu mare se faca slujbe plugaresci, cá apoi din caus'a aceast'a sà se deslege la vinu sî la untu de lemnu, fiindca acestea suntu lucruri ale lacomiei de pântece.

Can. 69 apostolescu.

Can. 17. Pentru trei cause se iarta monachului a parasí monastirea sa; I. de este igumenulu iereticu: 2, de intra muieri la monastire; sî 3, de invatia copii mirenesci in monastire carte, fiindca este cu necuviintia prin copiii acesti'a a se aratá lumeniloru, câte se facu in manastire.

VII. 21.

Can. 18. Calugariloru, celoru ce suntu sub canonu, li se cuvine a mâncá impreuna cu ceialalti monachi, sî impreuna a se rugá, sî binecuvântata pâne—Anafora—a mâncá, impreuna cu marturisirea loru.

Canonulu alu 10-lea a lui Nicolau dice, cà Calugarii cei opriti de dumnedieeasc'a impartasire sà nu mânânce nici anafora, dar Canonulu 8-lea alu lui Teofilu iarta monachiloru de sub epitimie a primi anafora, prelânga care judecata se alatura sî Niceforu pentru marturisirea loru.

Can. 19. In postulu Sântiloru Apostoli, sî a sântului Filipu—a nascerii Domnului — se cuvine monachiloru celoru ce siedu in monastire, a mâncá odata in dî Miercurea sî Vinerea; eara cei ce se afla in servitiuri, a mâncá de dóue ori dupa alu siaselea ceasu, sî sear'a.

Can. 20. Calugeriti'a de se va stricá de ómeni varvari sî fora rânduiala, sî viati'a ei cea de mainainte aru fi fostu curata,

sà se canoniseasca numai patrudieci de dîle a nu se impartasí; cara deaca viati'a ei cea de mainainte au fostu intinata, cá o preacurva se canonisesce, adeca trei ani a nu se impartasi dupa canonulu 13 alu lui Ioanu postnicu.

Grigoriu Neocesar. Can. 2. — Vasiliu 49.

Can. 21. Carele din temere, ca ilu voru luá la óste seau din alta órecare viclenie s'aru imbracá in schima monachale, batjocorindu-o, acest'a desbracânduse de chipulu monachalu, dupa ce iau trecutu fric'a, sî dupa fatiarnici'a acést'a sî vicleni'a, sà se canoniseasca cu un'a suta dóuedieci de dîle cu oprirea dela impartasire.

Can. 22. Deaca vre-unu Ieromonachu tânaru aru sluji la Calugaritie, sî liturgisindu le aru impartasi pe ele, nu ni se cuvine a ne impartasi dela elu cu dumnedieescile taine.

Incidentele acestui canonu cu greu este alu aflá, afora de aceea imprejurare, ca Ieromonachii tâneri sà nu se imbulzeasca a sluji in bisericele Calugaritieloru.

Can. 23. Nu se cuvine, cá Igumenulu pe monachulu vrându sà 'lu scoatia din manastire, sài iee camilavc'a, sî asiá a'lu goní din monastire.

Se intielege de sine, ca aceast'a nu o póte face Igumenulu, deaca in contra monachului nu s'au adusu sentintia de degradare prin fratime, sî nu s'au aprobatu prin Eppulu loculuí.

Can. 24. Nu se cuvine, cá cine-va sà primeasca in cas'a sea pe monachulu, carele au lepadatu schim'a calugareasca, sî nu se indrepteaza, nici sà'lu primeasca de herede.

IV. 7.— 12. Neocesar.

Can. 25. De va fi cine-va bolnavu, sî va cere a se botezá, seau a se calugari, se cuvine fora de intârdiere de timpu, sài damu darulu botezului, sî alu chipului monachalu, sî sà nu'lu oprimu.

Neocesar 12.

Can. 26. Nu se cuvine Ieromonachului a liturgisi fora mantie.

Aci sub „liturgisire“ se intielege ori care servitiu bisericescu, la care nu este trebuintia de felonu, asiá dara astfeliu de servitiuri bisericesci, precum suntu: rugaciunile de sear'a, de dimineati'a sî dela ceasuri, Ieromonachulu nu le póte sevarsi fora sà aiba manti'a pe sine.

Can. 27. Se cuvine Duchovnicului, ca pe cei ce i marturisescu lui pecate ascunse, sà-i opreasca de dumnedieesc'a impartasire, insa sà-i lase a intrá inlauntrulu Bisericei, sî sà nu arete pecatele loru cî sà-i sfatuiasca cu blândetie, sà remâna intru pocaintia sî rugaciune, sî sà hotareasca epitimiele, ce se cuvine fiesce cârui'a, dupa buna chipsuial'a sea.

Can. 28. Preacurvarii, sî cei ce pecatuiescu cu dobitóce, sî ucigasii, sî alti de acestu feliu, de 'si voru marturisi pecatulu, ce l'au facutu de buna voi'a loru, fiindu ascunsu la cei multi, se oprescu de dumnedieesc'a impartasire, sî primescu canonulu pecateloru loru, intrându insa in biserica, sà stee pona la rugaciunea celoru ce se catechisescu, sî apoi se iase; eara de suntu pecatele loru aratate la altii, atunci se canonisescu dupa legile Bi-

sericei, adeca a nu intrá in Biserica, ci a sta cu ceat'a celoru ce se tânguiescu afora de usi'a bisericei, sî cu a celoru, carii asculta in porticu.

Can. 29. Deaca vreunu omu mireanu cu voi'a sea isi va marturisi pecatele sale, duchovnicesculu parinte póte sai faca lui epitimie dupa buna chipsuial'a sea.

Can. 30. Cu iertarea Archiereului sî preotulu póte sà faca Stavropigionu, adeca infigere de cruce.

Canonu 31 apostol.

Can. 31. Nu se cuvine nici unui preotu, a impartasi pe cei ce iau dobândî, nici a mânca cu ei, de voru remânea in aceasta nelegiuire.

Can. 32. Se cuvine monachiloru a ajuná in Miercurea sî Vinerea Saptamânei brândiei, sî dupa ce se va sfârsi preasântit'a liturgie, (ca se face atunci cea mainainte sântit'a intru aceste dîle, precum sî Simeonu alu Tesalonicului aceast'a o dice; sî vedi pe celu 49 alu celui din Laodicea) sa manânce brândia ori unde s'aru aflá petrecându, adeca ori unde s'aru intamplá a fi spre spurcarea ieresului Iacobiteniloru sî a Tetraditiloru.

Iacobitii sî Tetraditii suntu un'a cu armenii.

Can. 33. Celu ce are concubina, sî nu voiesce nici a o lasá, nici a se cununá cu ea dupa lege, acelui'a nu i se cuvine ai primi proaducerile, ce voiesce a le face bisericei, câci legile ei prin fapte le defaima, sî le ocaresce.

Can. 17. apostol.—25 Ancir.

Can. 34. Deaca vre-unu monachu va lepadá chipulu

monachalu, sî va mâncá carne, sî va luá muiere, se cuvine unulu cá acest'a sà se anatemisească, deaca nu se va intórce, sî cu sil'a sà se imbrace in schim'a monachala, sî sà se inchidia inlauntrulu manastirei.

IV. 7, 16.—

Can. 35. Cela ce de sî numai odata de au curvitu, nu se cuvine a se face preotu, chiaru de au sî lasatu pecatulu, ca dice marele Vasiliu, ca unulu cá acest'a chiaru sî morti de aru inviá, preotu nu se face.

Can. 36. Cându dice Apostolulu: de va fi vre-unu frate numitu curvariu, cu unulu cá acest'a nici sa mâncati—I. Corint. Capu V. v. 11.—se vede, ca dice, nu cu acel'a, pe care ilu scie unulu seau doi, ca curvesce, ci cu acel'a, pe care ilu sciu toti, ca curvesce, sî ca cu unulu cá acest'a, care de toti asiá se numesce, fiindca câte pecate se facu cu nerusinare, sî scandalu comunu, acele au sî mai multa pedeapsa, de câtu cele ce se facu in ascunsu.

Can. 37. De va nasce muierea, sî prunculu se primejduiesce sà móra fiindu de trei seau cinci dîle, prunculu are a se botezá, dara alta muiere botezata sî curata se cuvine a plecá pe pruncu, sî maic'a lui nici se lasá a intrá acolo, unde este prunculu, nici macaru alu apucá in mâni, pona ce desevârsitu se va curati dupa 40 de dîle sî va luá dela preotu deslegare prin rugaciune.

Se intielege de sine, deaca se afla alt'a muiere de a aplecá pe pruncu, alteum póte sî maic'a pruncului.

Prin traditiuni vechi se afla sî alte siapte canóne dela Sântulu Niceforu in Pidalionu, care sî noi le publicâmu, precum urmeaza.

Can. 1. Nu se cuvine, cá cine-va fora nevoie mare sà calatoreasca in dîu'a Duminecei.

Can. 2. Nu se cuvine, cá noi sa primimu Apocalipsulu lui Pavelu, sî cele ce se dîcu „Vrontologi'a, Selinodromi'a sî Calandalogi'a“ fiindca suntu necurate.

Selinodromi'a — drumurile lunei — nu se intielegu cele ce se povestescu pentru fireasc'a miscare, nascere sî crestere sî imputinare a lunei, ci cele ce spunu, ca de se va intâmplá sà fia lun'a dreapta, insemneadia biruintia, eara de va fi culcata, insemneaza rezboiu. — Subt Calandalogi'a se intielegu oarecare prevestiri, ce se facu in Calende, la inceputulu luneloru.

Can. 3. Nu ni se cade, sà primimu Apocalipsulu lui Esdra, sî alu lui Zozim'a, sî cele dóue mucenii ale sântului Georgiu, sî muceniile cele dóue ale Sântiloru mucenici Chiricu sî Iudit'a sî cartea lui Marco, sî a lui Diadochu, fiindca aceste suntu lepadate sî neprimite.

Marcu, despre a cârui carte se face amintire, s'au tienutu de ieresulu Gnosticiloru.—Diadochu au scrisu in un'a suta capete, dar aci nu aceast'a carte a lui se opresce, ci cea sub numire de „Teorie“.

Can. 4. Nu se cade, sà lucre cine-va in Septamân'a luminata, nici a cântá „fericiti cei fora prichana“ in Sâmbat'a Septamânei luminate, nici sà tiena Joile.

Septamân'a cea luminata este Septamân'a Sânteloru Pasci, cându nu se iarta a lucrá ceva greu, sî intréga Septamâna nu se iarta a cântá „fericiti cei fara prihana— Psalm. 118, câci intréga Septamâna luminata nu se cetesce psaltirea.—Din oare care obiceiu desiertu s'au obicinuitu crestinii a se retiené de lucruri in tóte Joile dela Pasci pona la Inaltiarea Domnului; acestu obiceiu Sântulu Niceforu reprobeadia, sî 'lu opresce.

Can. 5. Celu ce va omori pe tatalu seu de buna voie, sà se canoniseasca treidieci sî cinci de ani.

Can. 6. De nevoie sî monachulu simplu sî neprocopsitu boteaza pe copilu, asisiderea sî diaconulu.

Can. 7. Pruncii cei nebotezati, cându nu este de fatia preotulu, se cade ai botezá ori cine s'aru intamplá, de sî insusi tatalu loru, seau altulu ori ce feliu de omu, numai sà fia crestini, sî nu pecatuiesce.

Intrebari ale unoru Monachi, carii se nevoiá afora de Cetate, sî respunsuri la ele dela Sinodulu celu din Constantinopole, fiindu Patriarchu Nicolae, sî impartasindu Alecsiu Comninu.

Intrebarea 1-ea: Cuvinese Monachului sà intre in sântulu altariu? ca aceast'a o opresce Canonulu 33 alu Sinodului VI ecumenicu, carele nu iarta a cântá seau a ceti pe amvonu celui ce n'are pecéte, seau vre-unui monachu; asemene sî celu 15 din Laodicea, sî 14, VII.

Respunsu: A face monachulu servîtiurile Cetitoriului pe Amvonu fora de hirotesie, este opritu, ear a intrá in s. altariu, cá sa aprinza luminari sî candele, monachalu, care de nici unu pecatu nu s'au facutu vinovatu, socotescu, ca nu se cade a se opri, pentru onorulu chipului monachalu.

Intrebarea 2-a: Cuvinese a nu plecá cineva genunchele Sâmbat'a, precum nu pleaca Duminec'a, sî in Cincidiecime?

Respunsu: De canonu nu s'au opritu acést'a; cei multi insa fiindca Sâmbat'a nu urmeadia ajunare, prin urmare nici genunche nu pleaca.

Nu totu, ce nu este opritu, se iarta, dice Balsamonu.

Intrebarea 3-a: Cuvinese, cá postulu lui Augustu sà'lu postimu?

Respunsu: Au fostu mainainte postulu lui Augustu, eara apoi s'au mutatu, cá sà nu cadie impreuna cu posturile altoru popóre, care ele le facu in acestu timpu; insa sî acum multi ómeni postescu postulu acest'a.

Intrebarea 4-lea: Cuvinese a se impartasi, celu ce se indracesce, pentru ca Timoteiu intr'altu chipu au disu; sî divinii Apostoli earasi intr'altu chipu, sî earasi cei mai din urma intr'altulu?

Respunsu: De patimesce cine-va de negrulu venimu, asiá de multu, in câtu se pare din aceast'a, ca este indracitu, nu se opresce de a se impartasi; eara de cu adevaratu se indracesce cine-va, nu se póte impartasi; pentruca nici o impartasire n'are lumin'a cu intunereculu.

Intrebarea 5-ea: De se cade preotului a mâncá cu ne deosebire, sî cum voiesce cele in biserica aduse, prescuri adeca si altele? sî de se cuvine a le mâncá cá pe o pâine de obsce? sî ce se cade sà faca, cându prescurele, sî cele cá acestea s'aru aduná multe?

Respunsu: Partile ce remânu din prescurea ceea ce s'au inaltiatu, nu se cade a se mâncá intr'altu locu fora namai in biserica, pona ce se voru chieltui tóte, ori câte aru fi ; eara partile ce remânu din celelalte prescuri, care nu s'au inaltiatu, se cuvine a se mâncá sî afora de Biserica, insa nu cu lapte, sî cu brândia, sî cu pesci, cá o pâne de rându, ci singure, fora de alta mâncare.

Intrebarea 6-lea: De s'aru tunde cine-va de monachu ori in ce locu aru fi, apoi se vatama acolo sufletesce, sî vrându a se duce de acolo pentru vatamarea, aru luá legatura dela Igumenulu sà nu fuga, ce trebue a face? Sà defaime sufleteasc'a vatamare, ce i se face, ori sà defaime legatur'a Igumenului?

Respunsu: Se cade mai intaiu sà spuna Igumenului caus'a, de carea se vatama, sî deaca vatamarea aceast'a arata sî sufleteasca primejdie, trebuie a fugí deacolo, sî a nu purtá grija de legatur'a Igumenului.

Intrebarea 7-lea: Deaca cum-va murindu vre-unu Igumenu, sî au lasatu in loculu seu pe altu Igumenu, dându legatura a nu se duce din monastirea aceea, apoi mostenitoriulu acest'a alu Igumenului acelui'a, mustratu de consciinti'a sea cá unu slabu sî neputinciosu de a ocarmui monastirea, s'aru duce, ce trebue dara sà faca pentru legatur'a aceea?

Respunsu: Legatur'a aceast'a este fora de cuvântu, sî pentru aceast'a este sî invalida; dreptu aceea legatur'a aceea se dezleaga, de va merge la Archiereu, sî 'si va aratá ale sale.

Intrebarea 8. Preotulu celu ce se va depune pentru ale sale vinovatii canonice, seau de voi'a sea se va lasá de preotie, mustratu fiindu de consciinti'a sea, se cuvine a dice: Bine este cuvântatu Dumnedieulu nostru; seau: Christosu, adeveratulu Dumnedieulu nostru; seau a tamâiá cu tamaitóre; seau a se impartasi in sântulu altariu?

Respunsu: Ba; tóte acestea nu se cuvine a le lucrá nici unulu, nici altulu, ci se va randui in locu'lu mireniloru.

Intrebarea 9-a: Ce vrea sa dica aceea, ce voiesce a dice marele Vasiliu la certarile cele mici dupa masur'a sî osebirea gresielei, adeca aceast'a: fia dela binecuvântare?

Respunsu: a se lipsi cine-va de binecuvântarea aceea, ce se da in Biserica.

Intrebarea 10-lea: Cuvinese a mâncá prescuri inaltiate aceloru, cei ce suntu opriti de impartasire?

Respunsu: In viati'a sântului Teodoru Sicheotului aflamu scrisu: ca suntu opriti unii cá acesti'a, sî de a mancá acestu feliu de prescuri, adeca anafora.

Vedi Can. 18 alu S. Niceforu.

Intrebarea 11-lea: Se cuvine a canonisi pe

cine-va dintre cei ce se pocaiescu, dupa Canónele postnicului?

Respunsu: Fiindu ca canonicésc'a aceast'a carte intrebuintiaza multa blândetie, au pierdutu pe multi; deci cei ce au cunoscinti'a binelui, sî nu'lu pazescu pe acest'a, trebue a se indreptá.

Epistol'a Sinodului alu III ecumenicu câtra Sinodulu partialu din Pamfili'a pentru Eustathiu Mitropolitu.

Fiindca de Dumnedieu insuflat'a scriptura dice—Pild. Capu 25, 29. sî Sirachu Capu 32, v. 29: „Tóte cu sfatu sà faci, mai vârtosu celoru ce au primitu sórtea sântitei dregatorii, se cade cu tóta scumpetatea sà faca cercetare pentru tóte, cele ce se cuvine sà faca; pentruca cei ce voiescu a petrece viati'a, asiá feliu urmeadia, adeca cá ei aflânduse in buna sperantia despre cele ale loru, cá de unu norocosu vântu se pórta dupa pornirea dorintiei loru. Cuvântulu acest'a are mare verosimilitudine cu asertiunea aceast'a; dara uneori se intâmpla, ca intristarea, ceea ce iute sî nesuferitu au ingreunatu mintea, cumplitu o turbura, sî mutându-o dela vânarea celoru trebuincióse, o indupleca la cele nepotrivite fiintiei sale, cá cum aru vedé ceva folositoriu.

Ceva de acestu feliu amu vediutu pe cucerniculu sî iubitoriulu de Dumnedieu Eustathiu, ca s'au hirotonitu dupa canóne, precum se marturisesce, turburatu insa fiindu, precum dice, de câtra unii, carii in neasteptate imprejurari incapându, apoi din fórte mult'a neiscusintia obosindu, de a mai stá asupra purtariloru de grija, celoru ce vinea asupr'a sea, sî neputêndu opri ocarile, cele ce i se aducea asuprasi, — au adusu, nu scimu in ce chipu, carte de renuntiatiune; câci trebu'á, cá unulu, ce odata i se incredintiase archiereasc'a purtare de grija, de aceast'a sà se tine cu vitejie duchovnicésca, sî a se gati, sà sufera de buna voie ostenelele sî sudorile cele cu resplatire.

Fiindca dupa ce odata s'au aratatu pe sine a fi negrijitoriu, ceea ce au patimitu-o mai multu din neiscusintia, de câtu din lenevire, sî trândavire, a vóstra evlavie de necesitate au hirotonitu pe cucerniculu sî iubituriulu de Dumnedieu pe fratele nostru sî Coepiscopulu Teodoru, purtatoriu de grija alu Bisericei, ca nu era cu cuviintia, cá Biseric'a sà remâna veduva, sî turmele Mântuitoriului sà petréca fora de pastoriu.

Insa fiindca au venitu câtra noi plângându nu despre cetate, nici despre Biserica, prigonitu disulu Eppu Eustathiu au cerutu cinste de Eppu sî numire, ni-au durutu Noao tuturoru inim'a pentru batrânulu, sî Noi socotindu, cu lacramile lui generali, Ne-amu silitu a aflá, de au suferitu disulu depositiune legiuita? adeca ori de s'au adusu asupr'a lui de câtra órecarii, ce au bârfitu in contr'a

cinstei lui óre-care mustrâri pentru fapte necuvincióse? sî amu aflatu, ca nimic'a de aceste n'au lucratu, ci in locu de vre-o crima, ce i s'aru putea imputá, au datu resignatiune. Dreptu aceea nici pietatea Ta nu o prihanimu, câci ai hirotonisitu in loculu lui pe amintitulu cucerniculu Teodoru de Eppu.

Fiindu dar ca pentru neiscusinti'a barbatului nu urmeadia a ne disputá multu, trebuiá insa mai vârtosu a ne fi mila de betrânulu, fiindu departatu asiá multi ani sî din Cetatea, ceea l'au tienutu pe elu, sî din parintescile lacasiuri, — amu judecatu sî amu hotaritu, cá sa aiba fora tóta contradîcere numele episcopiei sî cinstea sî impartasîrea, asiá insa, incâtu elu nici sà hirotoneasca, nici vre-o biserica apucându, sà nu liturgiseasca cu auctoritatea propria, ci deaca impreuna s'aru luá, adeca dându-se voie, de s'aru intamplá, de câtra vre-unu frate sî Coeppu dupa asiediare sufleteasca, sî dragostea cea in Christosu. Iara de ve-ti voí ce-va mai bunu pentru elu, ori acum ori in viitorime, sî aceast'a va placea sântului Sinodu.

Din epistol'a aceast'a sinodale se vede apriatu, ca Eppulu Eustathiu din Pamfili'a, intristatu sî machnitu pentru clevetirile, cele ce unii au intrebuintiatu in contr'a lui, au datu resignatiunea sea de Eppu actualu; ceea ce s'au primitu de câtra Sinodulu eppescu alu mitropoliei respective, sî s'au alesu in loculu lui Teodoru de Eppu. Sî fiindca Eustathiu au asteptatu dela Sinodulu eppescu alu mitropoliei, ca acest'a i'lu va consolá cu atât'a mai multu, câci clevetele nu s'au investigatu, sî nu s'au doveditu, dar s'au insielatu; asiá au recursu la Sinodulu ecumenicu alu III, sî acest'a i-au lasatu lui cinstea sî numirea de Eppu,

sî servitiulu dumnedieescu a-lu putea tiené cá Eppu cu invoirea respectivului Eppu eparchialu.

Epistol'a I. a Sinodului intregu din Afric'a trimisa câtra Bonifatiu Eppulu Bisericei Romaniloru prin Faustinu Eppulu, prin Filipu sî Asellu Presbiterii, cá Locotiitorii Bisericei Romane.

Fiindca au placutu Domnului, ca pentru cele ce impreuna cu noi au lucratu preasântii fratii nostrii, Faustinu, Coeppulu, sî Copresbiterii Filipu sî Asellu, — nu lui Zosimu Eppului celui intru fericit'a amintire, prin carele câtra noi s'au adusu scrisori sî porunci, ci Cinstiei Tale, urmatoriului lui, umilitatea Nóstra sà scrie sî sà respunda cele ce s'au incheiatu cu cointielegerea nóstra a amânduroru pârtiloru, sî in privinti'a celoru ce datorimu a le dechiará prin scurte cuvinte, eara nu precum s'au lucratu, prin lungi periode ale acteloru, sî prin cuvinte sucite, intru care padiendu-se dragostea, le-amu trasu nu fora mica ostenéala a indoeleloru, judecându cele ce se atingu de lucru, a le pune in acte. Câci sî acel'a, de aru fi inca in trupulu acest'a mai cu bucurie aru fi primitu ceea ce aru fi vediutu, ca mai cu pace s'au incheiatu, Domnule Frate!

Apiariu presbiterulu, pentru a cârui'a hirotonie sî neimpartasire, sî sorocire la judecata s'au ivitu nu mica sminteala nu numai Bisericei din Sichi, ci sî celei din

tóta Afric'a pentru tóte, pentru câte au fostu retacitu, cerându iertare, sî s'au reasiedîatu earasi intru impartasîre; ca intâiu Coeppulu nostru Urbanu alu Sichiei, pre câtu atârna dela elu, fora indoiala s'au indreptatu; dar fiindca de pacea sî liniscea bisericeasca nu numai acum, dar sî de acî inainte trebuiá, sà se faca ingrijire, ca multe de acestu feliu au urmatu mainainte, cá din cele asemene, seau sî mai grele, de cele din urma sa ne pazimu mainainte. Au placutu Nóue, ca dela Biseric'a cea din Sichi sa se scóta presbiterulu Apiariu, pastrându-i-se cinstea treptei sale, sî luându epistolie dupa Canóne ori unde aiurea aru voî sî aru putea, sà slujeasca datorintiei celei ce se cuvine unui presbiteru; sî tóte acestea leamu datu lui la cererea sea fora nici o greutate. Dar mainainte de a se dá causei acestei astfeliu de hotarîre, Apiariu au cerutu, cá pentru actele bisericesci sa ceremu dela fratii Nostrii, Coeppulu Faustinu, sî Copresbiterii Filipu sî Asellu, cá sa aduca inainte cele ce s'au demandatu loru, celu putiemu oralminte. Eara Noi cerându-le in scrisu prin comonitoriu, acele le-au sî adusu inainte, sî cercetându-se de Noi, s'au alaturatu lânga actele cele ce sî de câtra Noi se aducu prin ei acum, intru care s'au rânduitu, patru óre care de facutu impreuna cu Noi, I, despre apelatiele Eppiloru câtra Iereulu Bisericei Romaniloru; II. cá câtra comitatu Eppii, asiá, precum pona acum s'au intâmplatu, sa nu calatoreasca de ceea-lalta parte a mârii; III, cá causele presbiteriloru sî ale diaconiloru sà se caute de Eppii vecini,

deaca acesti'a cu sumetie aru fi lepadati dela impartasîre de câtra Eppii loru; IV. pentru Urbanu Eppulu celu scosu dela impartasire, carele s'au chiematu la Rom'a, deaca nu va indreptá cele datornice de indreptatu.

Din care tóte pentru cele din intâilea sî a trei'a hotarire, urmeaza, cá sa nu fia iertatu a apelá la Rom'a, sî ca causele clericiloru sa se decida prin Eppii eparchiali.

Acum in anulu trecutu, Ne-amu sârguitu a aratá aceluia'si Zosimu de vecinica amintire, cà acestea fora de vatamarea lui vremu sà le padimu pona ce va face cercetarea hotaririloru Sinodului din Nice'a, sî acum inca ceremu dela sântieni'a Ta, ca in ce chipu acestea in Nice'a de Parinti s'au facutu sî s'au hotaritu, asiá sa faci, cá sî de Noi acestea sa se padiasca; sî dispune, cá sa se esaminedie cele ce sunlu in insusi comonitoriu de acolo la Voi, adeca, de s'aru prihani vre-unu Eppu, sî Eppii cei adunati din eparchii aru judecá scóterea lui din treapt'a sea, sî i s'aru parea, ca trebue sa apeledie, sî sa nezuiasca câtra préfericitulu Eppulu Bisericeloru Romaniloru; atunci cuvine-se Eppului Romei, a ascultá pe unulu cá acest'a, sî a dispune, cá judecat'a lui sà se reinoiasca, sî a scrie Eppiloru celoru din eparchii vecine, cá ei tóte cu sârguintia nóua sà le cerceteze, sî asiá caus'a sa o decida finalminte?

Eara deaca sî celu ce se róga, cá caus'a lui sà se asculte din inceputu, sî cu rugamintea sea la Eppulu Romei, cá dela jurulu seu sà trimeata vre-unu presbi-

teru cu putere a unui Eppu, carele aru judecá cestionat'a lui causa. Sî de s'aru hotarí cei ce suntu datori de fatia impreuna cu Eppii sa judece, carii avându imputerire dela celu ce iau trimisu pe ei, va remâné pre a sea judecata ; eara de va crede, ca suntu de ajunsu Eppii spre a decide lucrulu, va face ceea ce va parea préintieleptului consiliului seu. Asemenea pentru presbiteri sî diaconi, deaca vre-unu Eppu mâniosu, ceea ce insa sa nu fia, cu graba, seau cu asprime s'aru porní asupr'a vre-unui presbiteru, ori diaconu sie-si subordinatu sî aru voí, pe acest'a a'lu scóte din biserica, de lipsa este de ingrigire, cá unulu cá acest'a cu nedreptate sà nu se osândeasca, seau sa nu piarda impartasîrea. Deci sa aiba putere celu scosu, cá sa vina la cei vecini, sî caus'a lui sà se asculte, sî mai cu deamaruntulu sà se esaminedie, câci este datorie a ascultá pe celu ce se róga ; sî Eppulu acel'a, carele ori dreptu, ori nedreptu l'au scosu pe elu, cu rebdare are a primí cercetarea lucrului, cá ori sà se intareasca, ori sa se indrepte judecat'a primitiva a Eppului.

Aceste s'au alaturatu la acte pona la sosirea esemplareloru genuine ale Sinodului din Nice'a, care deaca acolo se cuprindu cu chipulu celu din insusi Comonitoriu celu aratatu Nóue prin fratii trimisi dela apostolesculu scaunu, de se pârescu sî la Voi cu aceeasi rânduiala la Itali'a, atunci Noi nu vomu face mai multu amintire de unele cá acestea, nici vomu fi siliti a rabdá, ci vomu crede, ca ajutându mil'a Domnului Dumnedieului nostru,

fiindu Sântieni'a Ta Proestosulu Bisericei dela Rom'a, nu vomu mai suferí spre viitoriu asemenea frica, ci se voru pazí pentru Noi cele ce, sî negraîndu noi, suntu datóre a se pazí cu dragoste fratiasca, care dupa intielepciunea sî dreptatea, ceea ce celu preainaltu o au daruitu Tie, intielegi, ca sî Noi datori suntemu a ne pazí, deaca cum-va intru acestu chipu voru fi canónele Sinodului din Nice'a; câci noi prea multe cârti intimpinându, nicairea n'amu cetitu la Sinodulu din Nice'a cele ce ni s'au scrisu in Comonitoriulu trimisu Nóue din Rom'a. Insa fiindca aicea nici intr'o carte greceasca din bisericele resaritene n'amu potutu gasí acele, cele ce se dîcu a fi hotariri ale Sinodului din Nice'a, sî inca originale, care multu amu dorí, cá sà se aduca la Noi; pentru aceea sî rugâmu pe Cucernici'a Ta, cá sa scrii insusi, sî inca sà rogi pe Iereii pârtiloru acelor'a adeca pe ai Bisericei din Antiochi'a, din Alesandri'a, din Constantinopole, sî altor'a inca, cá sa se infatisiedie Sântieniei Tale, cá dela Voi sa vina sî la Noi Canónele sântiloru Parinti din Nice'a, fiindca Sântieni'a Ta mai cu deosebire cu ajutoriulu Domnului aduni binefacerea aceast'a pentru tóte bisericele apusene, ca cine se indoiesce, ca esemplarele Sinodului din Nice'a suntu in cele grecesci, care dela asiá osebite locuri, sî dela renumite biserici grecesci adunându-se sî aleturându-se se consuna; care, pona cându se va face, cele in mai susu dîsulu Comonitoriu celu adusu la Noi pentru Eppii cei apelati la Iereulu Bisericei române, sî pentru causele Clericiloru cele ce suntu datori a se hotarí

de Eppi eparchiali, Noi marturisimu pona la intarire, sî credemu, ca Fericirea Ta, vrându Dumnedieu, va ajutá Nóue la aceast'a. Eara celelalte lucrate sî adeverite in Sinodulu nostru, fiindca fratii nostrii cei mai susu disi, Faustinu Coeppulu, Filipu sî Asellu Presbiterii le aducu cu sine, de veti binevoí, cunoscute le voru face Sântieniei Tale.

Domnulu nostru sà Te pastreze Nóue la prea multi ani, preafericite Frate! s'au subscrisu de Alipiu, Augustinu, Possidiu, Marinu sî ceialalti Eppi.

Epistol'a II a Sinod. din Afric'a câtra Pap'a Celestinu.

Ne rugâmu lui Dumnedieu, ca in ce chipu Sântieni'a Ta au aratatu bucuri'a pentru venirea lui Apiariu, trimitiendu scrisori prin Copresbiterulu nostru Leone, in acelasi chipu sî Noi avemu bucurie trimitiendu-Ve scrisorile acestea pentru curatirea aceluiasi; câci crá sî a Nóstra, sî a Vóstra dorintia mai intarita, nici se parea a fi necesariu, de a intrebá despre unu lucru cunoscutu generalminte.

Deci viindu câtra Noi preasântitulu fratele sî Coeppulu nostru Faustinu, amu adunatu Sinodu, sî amu crediutu, ca pentru aceea este trimisu la Noi, ca precum prin a lui silintia Apiariu s'au facutu presbiteru, acum

prin a lui lucrare acel'a sa se pota curati din atâtea invinovatiri, cele ce dela cei din Tavrachin'a s'au pusu asupra'si, a cârui'a necuviintiele cele atâtu de multe sî mari, alergându multimea Sinodului nostru, au aflatu in susu dîsulu Faustinu mai multu protectiune decâtu judecata, mai multu apararea cea cu sârguintia, decâtu dreptatea potrivita unui esaminatoriu; ca mainainte tare au statu in contr'a intregului Sinodu, feliuri de ocâri punendu asupra-i, sî aparându privilegiile Bisericei din Rom'a, sî vrându, cá acel'a sa se primeasca de Noi la impartasîre, pe carele Sântieni'a Ta primindu-lu intru impartasîre, iai concesu apelatiunea, sî elu pâr'a sea n'au putut'o dovedí. Insa mai putienu pentru dânsulu s'au facutu aceast'a, câci din cetirea celoru lucrate in privinti'a lui vei cunósce mai multu, sî ca osteniciós'a judecata de trei dîle s'au facutu, pona cându feliurile de invinovatiri cele puse asupr'a lui le-amu cercetatu. Dumnedieu dreptu judecatoriu fiindu, celu tare sî indelungu rabdatoriu spre lungirile Coeppului nostru Faustinu, sî spre incurcaturile ale lui Apiariu, cu care se sumetiá a acoperí reutâtile sale nelegiuite, — le-au taiatu pre scurtu, sî urât'a sî préputurós'a impletire o au stricatu, precum sî nerusînarea negatiunei, prin care voiá a confundá noroiulu atâtoru desmierdâri. Eara Dumnedieulu nostru strâmtorându consciinti'a lui, sî pecatele cele ascunse in inim'a lui, cá in noroiulu crimeloru, fiindu acum osândite, publicându-le inaintea tuturoru ómeniloru, s'au aruncatu de nâprasna vicleanulu tagaduitoriu spre marturisirea tuturoru invinui-

riloru puse asupr'a lui, sî abiá óre-cum s'au vaditu de voie pe sine pentru tóte ocârile cele de crediutu, sî asemenea insasi speranti'a Nóstra, cârei'a l'amu sî incredintiatu, dorindu, cá din intinaciunile cele asiá de rusînóse sa se póta curati, o au intorsu in suspinuri, sî intristarea acést'a a nóstra o singura mangaiere o au potolitu, câci sî pe Noi de osteneal'a neincetatului plânsu Ne-au inmoiatu, sî pentru ranele sale câtusi de câtu vindecare, de-sî fora de voie sî de consciinti'a sea in sine luptându-se, marturisindu, mainainte s'au vaditu, Domnule Frate!

Mai intâiu implinindu datori'a cuvenitei inchinaciuni, Ve rugâmu, cá de acum inainte pe cei ce vinu de aicea câtra audiurile Vóstre, sà nu-i primiti cu lesnire, nici pe cei de Noi departati dela impartasîre, sa nu-i primiti de acum inainte la impartasîre, fiindca s'au hotaritu aceast'a sî in Sinodulu din Nice'a, ceea ce lesne va aflá Sântieni'a Ta; ca, deaca sî pentru cei mai de josu Clerici sî pentru mireni se vede acolo, ca se padiesce, cu câtu mai multu aceast'a pentru Eppi trebue sà se observe. Deci cei ce in Eparchi'a loru s'au departatu dela impartasire, sà nu se vadia, ca de a Ta Sântienie cu sârguintia, sî cum nu se cade, sà se asiedie intru impartasire; sî pribegirile cele fora de rusine a presbiteriloru sî a clericiloru, precum se cade Tie, le vei goni dela Sântieni'a Ta, fiindca nu prin oarecare hotarire a Parintiloru s'au opritu aceast'a dela Biseric'a din Afric'a, ci hotaririle Sinodului din Nicea pe clericii treptei inferiori, sî pe insusi

Eppi iau trimisu la Mitropolitii loru, ca intieleptiesce sî cu dreptate au sciutu, ca ori ce feliu de pricini s'aru nasce, acestea suntu datóre a se decide in locurile loru, câci n'au socotitu, ca vre-unei Eparchii i s'aru lipsi darulu Sântului Duchu, prin care daru se vede dreptatea, sî se sustine cu statornicie de Iereii lui Christosu, mai alesu, ca fiesce câreia i s'au iertatu, ca deaca pentru judecat'a cercetatoriloru i s'aru parea lui a apelá câtra sinodulu Eparchiei sale, seau sî câtra Sinodulu ecumenicu, aceast'a sa o póta face.

Dar cine este carele va crede, ca Ddieulu nostru insufla dreptatea judecatiei numai in unulu, eara Iereiloru celoru nenumerati, âdunati la Sinodu, o aru denegá? Sî cum oare va fi adeverata judecat'a aceast'a de preste marea, câtra care persónele cele necesarie ale martoriloru nu se potu infatisiá parte pentru neputinti'a firei, sî a batrânetieloru, parte pentru multe alte impedecâri, ca pentru a se trimite unu intregu Sinodu alu Parintiloru in partile nóstre, nu aflamu, ca s'aru fi hotaritu, fiindca asiediamentulu, celu ce de multu prin Faustinu Coeppulu nostru Ni s'au trimisu, cá sî cum din partea Sinodului din Nicea, cá sa vedemu cele mai adeverate prescrieri ale aceluiasi Sinodu niceanu, pe care le-amu primitu dela preasântitulu Cirilu alu Bisericei Alesandriniloru, sî dela vredniculu de cinste Atticu alu Bisericei Constantinopolitane in Chipu autenticu, sî nu suntu aceste uniforme cu esemplariulu, ce l'amu primitu prin Faustinu Coeppu, sî care inca mainainte de aceast'a prin Inocentiu Presbiterulu, sî

prin Marcelu Ipodiaconulu de câtra Noi s'au trimisu vrednicului de cinstit'a memorie Eppului Bonifaciu predecesorelui Sântieniei Tale.

Deci Clericii esecutori sà nu trimiteti aicea, nici sà le dati voie, cá sà cugetamu, ca se introduce mândri'a cea fumurósa a lumei in biseric'a lui Christosu, carea lumin'a simplicitatii, sî diu'a umilintiei o aduce tuturoru celoru ce dorescu a vedé pe Ddieu, ca vredniculu de plânsu Apiariu acum de fratele Nostru Faustinu, dupa ale lui nelegiuite reutati, scotinduse din Biseric'a lui Christosu, suntemu fara de grija, ca de acestu lucru cu cercarea, sî punerea la cale a Sântieniei Tale, padîndu-se fratiasca dragoste, mai multu nu va suferi nici cându Afric'a.

Dumnedieulu nostru pe Sântieni'a Ta sà o pazeasca intru lungu timpu.

La aceste amandóue Epistolii câtra Papii Romei Bonifatiu sî Celestinu au datu ansa presbiterulu din Sichi, anume Apiariu, carele de câtra sinodulu mitropoliei, de carea s'au ținutu, au fostu judecatu spre degradare pentru crimele patrate de elu; acest'a insa au plecatu la Pap'a Bonifatiu pentru nimicirea sententiei sinodali, sî Pap'a razimatu pe óre care privilegiu, apelat'a o au primitu, pe degradatulu Apiariu l'au lasatu la impartasire sî pe Eppulu Faustinu l'au trimisu cu inca alti doi presbiteri spre a cercetá sî decide caus'a din nou. Sinodulu intregii Africei s'au simtitu vatamatu de aceast'a dispusatiune a Papiloru, carea o au consideratu de anticanonica, sî provocânduse la hotaririle Sinodului I. ecumenicu din Nicea au respinsu dela sine ori ce influintie a Papei in administrarea Bisericei dela Afric'a, sî intr'altele au rescrisu Papiloru amintiti, cumca Sinodulu din Afric'a nu crede, ca Dumnedieu sà insufle unui singuraticu Eppu mai mare lumina de drep-

tate, decâtu Eppiloru celoru adunati in Sinodu, sî ca provocârile la hotaririle sinodului niceanu, care Papii le facu, nu suntu genuine, caci nu consuna cu esemplarele autentice, care Biseric'a din Afric'a posede dela Patriarchulu Alesandriei, sî alu Constantinopolei, sî in fine se provóca Papii, a se tiené strânsu de canónele din sinodulu I ecumenicu dela Nicea, caci numai asiá se va putea sustiené pacea, sî dragostea fratiasca intre bisericele lui Christosu din Afric'a, sî Apusu.

ASOCIAȚIUNEA PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN „ASTRA" - SIBIU
No. 1474
Anul 1947 luna Maiu ziua 26